Մինի Բայբլ

Ընդհանուր ակնարկ

Սա հունարենի հին տեքստերի խնամքով ընտրված ժողովածու է, որը նպատակ ունի լավագույնս արտացոլել Հիսուսի ուսմունքը և այն գրվածքները, որոնք Նա ուսուցանել, հղում արել և կատարել է: Մեր նպատակն է ձեզ տրամադրել բնագրի հունարենի հնարավորինս ճշգրիտ ներկայացում՝ ժամանակակից, ընթեռնելի ձևաչափով:

Հրաժարում պատասխանատվությունից

Այս թարգմանությունը ստեղծվել է հունարեն Սեպտուագինտայի և բյուզանդական բնագրերից՝ օգտագործելով մեծ լեզվական մոդելներ: Այս պատճառով այն պարունակում է բազմաթիվ արտեֆակտներ բնօրինակ լեզվի մշակույթից և քերականությունից, բայց կարող է նաև պարունակել սխալներ: Եթե ինչ-որ բան տարօրինակ է թվում, խնդրում ենք ստուգել հունարեն բնագիրը: Եթե սխալ եք գտել, խնդրում ենք ուղարկել այն jesusislord@joshuabible.com էլեկտրոնային հասցեին:

Լիցենզավորում

Դուք թույլտվություն ունեք վերարտադրելու և տարածելու այս թարգմանությունը ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն: Դուք իրավունք չունեք այն փոփոխելու կամ վաճառելու: Եթե սխալ եք հայտնաբերել, խնդրում ենք ուղարկել էլեկտրոնային նամակ jesusislord@joshuabible.com հասցեին, որպեսզի մենք կարողանանք ուղղել այն և ձեզ տրամադրել թարմացված տարբերակ:

Աւետարան ըստ Մատթէոսի

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Աւետարան ըստ Մարկոսի

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Աւետարան ըստ Յովհաննու

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Հովհաննեսի թուղթ

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5

Ծննդոց

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Ելք

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Թվեր

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Երկրորդ Օրինաց

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Հեսու

| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Աւետարան ըստ Մատթէոսի

1

Գիրք ծննդյան Հիսուս Քրիստոսի, Դավթի որդու, Աբրահամի որդու: Աբրահամը ծնեց Իսահակին, Իսահակը ծնեց Հակոբին, Հակոբը ծնեց Հուդային և նրա եղբայրներին, Հուդան ծնեց Փարեսին և Զարային Թամարից, Փարեսը ծնեց Եսրոմին, Եսրոմը ծնեց Արամին, Արամը ծնեց Ամինադաբին, Ամինադաբը ծնեց Նաասոնին, Նաասոնը ծնեց Սաղմոնին, Սաղմոնը ծնեց Բոոզին Ռախաբից, Բոոզը ծնեց Ովբեդին Ռութից, Ովբեդը ծնեց Յեսսեին, Յեսսեն ծնեց Դավիթ թագավորին: Դավիթ թագավորը ծնեց Սողոմոնին Ուրիայի կնոջից, Սողոմոնը ծնեց Ռոբովամին, Ռոբովամը ծնեց Աբիային, Աբիան ծնեց Ասային, Ասան ծնեց Հովսափատին, Հովսափատը ծնեց Յորամին, Յորամը ծնեց Օզիային, Օզիան ծնեց Յովաթամին, Յովաթամը ծնեց Աքազին, Աքազը ծնեց Եզեկիային, Եզեկիան ծնեց Մանասեին, Մանասեն ծնեց Ամոնին, Ամոնը ծնեց Յոսիային, Յոսիան ծնեց Յեքոնիային եւ նրա եղբայրներին Բաբելոն աքսորվելու ժամանակ: Բաբելոն

աքսորվելուց հետո Յեքոնիան ծնեց Սաղաթիելին, և Սաղաթիելը ծնեց Զորոբաբելին, և Զորոբաբելը ծնեց Աբիուդին, և Աբիուդը ծնեց Եղիակիմին, և Եղիակիմը ծնեց Ազորին, և Ազորը ծնեց Սադոկին, և Սադոկը ծնեց Աքիմին, և Աքիմը ծնեց Եղիուդին, և Եղիուդը ծնեց Եղիազարին, և Եղիազարը ծնեց Մաթթանին, և Մաթթանը ծնեց Յակոբին, և Յակոբը ծնեց Յովսեփին՝ Մարիամի ամուսնուն, որից ծնվեց Յիսուսը, որ կոչվում է Քրիստոս: Բոլոր սերունդները, ուրեմն, Աբրահամից մինչև Դավիթ՝ տասնչորս սերունդ են, և Դավիթից մինչև Բաբելոնի աքսորը՝ տասնչորս սերունդ, և Բաբելոնի աքսորից մինչև Քրիստոսը՝ տասնչորս սերունդ: Իսկ Հիսուս Քրիստոսի ծնունդը այսպես էր: Քանի որ նրա մայրը Մարիամը նշանված էր Հովսեփին, նախքան նրանք միասին գալը, նա հղի գտնվեց Սուրբ Հոգուց: Հովսեփը, նրա ամուսինը, արդար լինելով եւ չուզելով նրան հրապարակավ ամաչեցնել, ցանկացավ գաղտնի արձակել նրան: Երբ նա այս բաները մտածում էր, ահա Տիրոջ հրեշտակը երազում երևաց նրան և ասաց. Հովսեփ, Դավթի որդի, մի՛ վախեցիր Մարիամին, քո կնոջը, ընդունել, քանզի նրա մեջ ծնվածը Սուրբ Հոգուց է: Կծնի բայց որդի, եւ կկոչես անունը նրա Հիսուս, քանզի ինքը կփրկի իր ժողովուրդը նրանց մեղքերից: Սա բայց ամբողջությամբ պատահեց, որպեսզի կատարվի այն, ինչ խոսված էր Տիրոջ կողմից մարգարեի միջոցով, որ ասում էր՝ ահա կույսը որովայնում կունենա և կծնի որդի, և կանչելու են նրա անունը Էմմանուել, որը թարգմանված է՝ մեզ հետ Աստված: Քնից արթնացած Հովսեփը արեց այնպես, ինչպես հրամայել էր նրան Տիրոջ հրեշտակը, և ընդունեց իր կնոջը, և չէր ճանաչում նրան մինչև որ նա ծնեց իր անդրանիկ որդուն, և կոչեց նրա անունը Հիսուս:

2

Իսկ երբ Հիսուսը ծնվեց Բեթղեհեմում Հուդայում Հերովդես թագավորի օրերին, ահա մոգերը արևելքից եկան Երուսաղեմ և ասում էին՝ որտե՞ղ է ծնված հրեաների թագավորը: Քանի որ տեսանք նրա աստղը արևելքում և եկանք երկրպագելու նրան: Լսելով, Հերովդես թագավորը խանգարվեց և ամբողջ Երուսաղեմը նրա հետ, և հավաքելով բոլոր քահանայապետներին և ժողովրդի դպիրներին, հարցնում էր նրանցից թե որտեղ է Քրիստոսը ծնվում: Իսկ նրանք ասացին նրան. Հուդայի Բեթղեհեմում, քանի որ այսպես գրված է մարգարեի միջոցով. և դու, Բեթղեհեմ, Հուդայի երկիր, ոչ մի կերպ ամենափոքրը չես Հուդայի առաջնորդների մեջ, քանի որ քեզնից կելնի առաջնորդ, որը կհովվի իմ ժողովուրդը՝ Իսրայելը: Այն ժամանակ Հերովդեսը գաղտնի կանչեց մոգերին և ճշգրտորեն պարզեց նրանցից երևացող աստղի ժամանակը, և ուղարկեց նրանց Բեթղեհեմ ու ասաց. Գնացեք ճշգրտորեն քննեք երեխայի մասին, երբ գտնեք՝ զեկուցեք ինձ, որպեսզի ես էլ գալով երկրպագեմ նրան: Եվ լսելով թագավորին նրանք գնացին, եվ ահա աստղը, որ տեսան արևելքում, առաջնորդում էր նրանց, մինչև եկավ կանգնեց վերևում, որտեղ էր երեխան. տեսնելով աստղը՝ ուրախացան մեծ ուրախությամբ շատ, եվ եկելով տուն տեսան երեխային Մարիամի՝ նրա մոր հետ, եվ ընկնելով երկրպագեցին նրան, եվ բացելով իրենց գանձերը՝ մատուցեցին նրան պարգևներ՝ ոսկի եվ կնդրուկ եվ զմուռս, եվ երազում զգուշացվելով՝ չվերադառնալ Հերովդեսի մոտ, մյուս ճանապարհով հեռացան դեպի իրենց երկիրը: Նրանց հեռանալուց հետո, ահա Տիրոջ հրեշտակը

երազում երևաց Հովսեփին՝ ասելով. Վեր կաց, վերցրու երեխային և նրա մայրը և փախիր Եգիպտոս, և կեցիր այնտեղ, մինչև որ ասեմ քեզ, քանի որ Հերովդեսը պատրաստվում է փնտրել երեխային՝ կորստյան մատնելու նրան: Եվ նա վեր կենալով վերցրեց երեխային եւ նրա մայրը գիշերով եւ հեռացավ դեպի Եգիպտոս, եւ էր այնտեղ մինչեւ Հերովդեսի մահը, որպեսզի կատարվի այն ասվածը Տիրոջ կողմից մարգարեի միջոցով, որ ասում էր. Եգիպտոսից կանչեցի իմ որդուն: Այն ժամանակ Հերովդեսը, տեսնելով որ խաբվել է մոգերի կողմից, շատ բարկացավ, և մարդիկ ուղարկելով սպանեց բոլոր երեխաներին, որոնք Բեթղեհեմում էին և նրա բոլոր սահմաններում, երկու տարեկանից և ներքև, ըստ այն ժամանակի, որը ճշգրտորեն պարզել էր մոգերից: Այն ժամանակ լրացավ ասվածը Երեմիա մարգարեի կողմից, որ ասում էր. Ձայն Ռամայում լսվեց, ողբ և լաց և մեծ սուգ, Ռաքել լալիս էր իր զավակներին, և չէր ուզում մխիթարվել, որովհետև նրանք չկան: Հերովդեսը մեռնելուց հետո, ահա Տիրոջ պատգամաբերը երազում երևաց Հովսեփին Եգիպտոսում ասելով՝ վեր կաց, վերցրու երեխային և նրա մայրը և գնա Իսրայելի երկիրը, որովհետև մեռել են նրանք, ովքեր փնտրում էին երեխայի հոգին: Եվ նա վեր կենալով վերցրեց երեխային ու նրա մայրը եւ եկավ Իսրայելի երկիր: Բայց լսելով, որ Արքելաոսը թագավորում է Հրեաստանում իր հոր Հերովդեսի փոխարեն, վախեցավ այնտեղ գնալ. սակայն երազում զգուշացված լինելով՝ հեռացավ Գալիլիայի կողմերը, և եկած՝ բնակվեց Նազարեթ կոչվող քաղաքում, որպեսզի կատարվի մարգարեների միջոցով ասվածը, թե Նազովրեցի պիտի կոչվի:

3

Իսկ այն օրերում գալիս է Հովհաննես Մկրտիչը՝ քարոզելով Հրեաստանի անապատում և ասելով՝ ապաշխարեցեք, որովհետև մոտեցել է երկնքի թագավորությունը: Քանզի սա է նա, որ ասված է Եսայի մարգարեի կողմից, ասելով. Անապատում գոչողի ձայնը. պատրաստեցեք Տիրոջ ճանապարհը, ուղիղ արեք նրա շավիղները: Իսկ Հովհաննեսը ուներ իր հագուստը ուղտի մազերից եւ կաշեղէն գօտի իր մէջքին շուրջ, իսկ իր սնունդը մարախներ էր եւ վայրի մեղր: Այն ժամանակ դեպի նրան էին գալիս Երուսաղեմը և ամբողջ Հուդեան և Հորդանանի ամբողջ շրջակա տարածքը, և նրանք մկրտվում էին Հորդանանում նրա կողմից՝ խոստովանելով իրենց մեղքերը: Բայց տեսնելով Փարիսեցիների և Սադուկեցիների շատերին, որ գալիս էին իր մկրտության, ասաց նրանց. Իժերի ծնունդներ, ո՞վ ցույց տվեց ձեզ փախչել գալիք բարկությունից: Արեք ուրեմն ապաշխարության արժանի պտուղ, և մի՛ կարծեք ձեր մեջ ասել, որ մենք ունենք հայր Աբրահամին: Ասում եմ ձեզ, որ Աստված կարող է այս քարերից զավակներ բարձրացնել Աբրահամին: Արդեն իսկ կացինը ծառերի արմատին մոտ ընկած է, ուրեմն ամեն ծառ, որ լավ պտուղ չի տալիս, կտրվում և կրակ է նետվում: Ես իսկ մկրտում եմ ձեզ ջրով դեպի ապաշխարություն, բայց ով որ գալիս է իմ հետևից, ավելի ուժեղ է քան ես, որի կոշիկները կրելու ընդունակ չեմ, ինքը ձեզ կմկրտի Սուրբ Հոգով և կրակով: Ում մաքրող գործիքը նրա ձեռքում է, և նա լիովին կմաքրի իր կալը, և կհավաքի իր ցորենը շտեմարան, իսկ մղեղը կայրի անշեջ հրով: Այն ժամանակ Հիսուսը Գալիլիայից գալիս է Հորդանան՝

Հովհաննեսի մոտ, որպեսզի նրա կողմից մկրտվի: Բայց Հովհաննեսը արգելում էր նրան՝ ասելով. Ես կարիք ունեմ քեզնից մկրտվելու, և դու՞ ես գալիս ինձ մոտ: Պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց նրան. Թող այժմ, որովհետև այսպես պատշաճ է մեզ կատարել ամբողջ արդարությունը: Այն ժամանակ նա թողեց նրան, և մկրտվելուց հետո Հիսուսը անմիջապես բարձրացավ ջրից, և ահա բացվեցին նրա համար երկինքները, և նա տեսավ Աստծո Հոգին, որ իջնում էր ինչպես աղավնի և գալիս էր նրա վրա, և ահա ձայն մը երկինքներից ասում էր՝ սա է իմ սիրելի Որդին, որով հաճեցա:

4

Այն ժամանակ Հիսուսը տարվեց անապատ Հոգու կողմից, որպեսզի փորձվի սատանայի կողմից, և ծոմ պահելով քառասուն օր և քառասուն գիշեր, հետո սոված եղավ: Եւ մոտենալով նրան՝ փորձողը ասաց. Եթե Աստծո Որդին ես, ասա՛, որպեսզի այս քարերը հացեր դառնան: Բայց նա պատասխանելով ասաց. Գրված է. ոչ միայն հացով կապրի մարդ, այլ Աստծո բերանից ելնող ամեն խոսքով: Այն ժամանակ սատանան նրան տանում է սուրբ քաղաքը, և նրան կանգնեցնում է տաճարի գագաթին վրա և ասում է նրան. եթե դու Աստծո որդին ես, գցիր քեզ ներքև, քանի որ գրված է, որ իր պատգամավորներին կը պատվիրի քո մասին, և ձեռքերի վրա կը բարձրացնեն քեզ, որպեսզի երբեք քո ոտքը քարին չխփես: Հիսուսն ասաց նրան. Դարձյալ գրված է. Չես փորձարկի քո Տեր Աստծուն: Կրկին սատանան տանում է նրան շատ բարձր լեռ, և ցույց է տալիս նրան աշխարհի բոլոր

թագավորությունները և դրանց փառքը, և ասում է նրան. այս բոլորը քեզ կտամ, եթե ընկնելով երկրպագես ինձ: Այնժամ Հիսուսն ասում է նրան. Գնա՛ ետևից իմ, սատանա՛, որովհետև գրված է. Տեր Աստծուդ երկրպագես և միայն նրան ծառայես: Այնժամ սատանան թողեց նրան, և ահա հրեշտակներ մոտեցան ու սպասարկեցին նրան: Լսելով բայց Հիսուսը, որ Հովհաննեսը մատնվեց, հեռացավ դեպի Գալիլիա, եւ թողնելով Նազարեթը, եկավ եւ բնակվեց Կափառնաումում՝ ծովափնյա քաղաքում, Զաբուղոնի եւ Նեփթաղիմի սահմաններում, որպեսզի կատարվի այն, ինչ ասված էր Եսայի մարգարեի միջոցով, որ ասում էր՝ Զաբուղոնի երկիրը եւ Նեփթաղիմի երկիրը, ծովի ճանապարհը, Հորդանանի անդիպառը, հեթանոսների Գալիլիան, ժողովուրդը, որ նստած էր խավարի մեջ, տեսավ մեծ լույս, եւ նրանց, որ նստած էին մահվան երկրում եւ ստվերում, լույս ծագեց նրանց: Այն ժամանակից Հիսուսը սկսեց քարոզել եւ ասել. Ապաշխարեցէ՛ք, որովհետեւ մոտեցաւ երկնքի թագաւորութիւնը: Քայլելով Գալիլեայի ծովի կողքին տեսավ երկու եղբայրներ, Սիմոնին, որ կոչվում էր Պետրոս, և Անդրեասին՝ նրա եղբայրը, որոնք նետում էին ուռկան ծովը, քանի որ նրանք ձկնորսներ էին, և ասում է նրանց. եկեք իմ ետևից և կդարձնեմ ձեզ մարդկանց ձկնորսներ: Նրանք անմիջապես թողեցին ուռկանները և հետևեցին նրան: Եւ այնտեղից առաջ գնալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Զեբեդէոսի որդի Յակոբոսը եւ նրա եղբայր Յովհաննէսը, որոնք նաւակի մէջ իրենց հայր Զեբեդէոսի հետ իրենց ուռկանները կը կարկատէին, եւ կանչեց նրանց: Նրանք անմիջապես թողեցին նավը և իրենց հորը, և հետևեցին նրան: Եւ Հիսուսը շրջում էր ամբողջ Գալիլիայում՝ ուսուցանելով նրանց ժողովներում եւ քարոզելով թագաւորութեան աւետիսը, եւ

բժշկելով ժողովրդի մէջ ամէն հիւանդութիւն եւ ամէն ախտ: Եվ նրա մասին լուրը տարածվեց ամբողջ Սիրիայում, եւ նրան բերեցին բոլոր վատ վիճակում գտնվողներին՝ տարբեր հիվանդություններով եւ տանջանքներով տառապողներին, եւ դևահարներին, եւ լուսնոտներին, եւ անդամալույծներին, եւ նա բուժեց նրանց, եւ նրան հետեւեցին բազում ամբոխներ Գալիլիայից, Դեկապոլիսից, Երուսաղեմից, Հուդայից եւ Հորդանանի միւս կողմից:

5

Տեսնելով բազմությունները՝ նա բարձրացավ լեռ, և երբ նա նստեց, նրա աշակերտները մոտեցան նրան, և նա բացելով իր բերանը՝ ուսուցանում էր նրանց ասելով. երանի են հոգով աղքատները, որովհետև նրանց է երկնքի արքայությունը: Օրհնյալ են սգավորները, որովհետև նրանք մխիթարվելու են: Օրհնյալ են հեզերը, որովհետև նրանք կժառանգեն երկիրը: Օրհնյալ են նրանք, ովքեր սովածներ են և ծարավածներ են արդարության համար, որովհետև նրանք կհագեցվեն: Օրհնյալ են ողորմածները, որովհետև նրանք ողորմություն կգտնեն: Օրհնյալ են սրտով մաքուրները, որովհետև նրանք Աստծուն կտեսնեն: Օրհնյալ են խաղաղարարները, որովհետև նրանք Աստծո որդիներ են կոչվելու: Օրհնյալ են հալածվածները արդարության համար, քանզի նրանց է երկնքի արքայությունը: Օրհնյալ եք դուք, երբ ձեզ նախատեն և հալածեն, և ստախոսելով՝ ամեն տեսակ չար խոսք ասեն ձեր մասին իմ պատճառով: Ուրախացեք և ցնծացեք, որովհետև ձեր վարձատրությունը մեծ է երկնքում,

քանի որ այսպես հալածեցին մարգարեներին, որոնք ձեզնից առաջ էին: Դուք եք երկրի աղը, բայց եթե աղը անհամ դառնա, ինչով պիտի աղվի: Այլևս ոչինչի համար ուժեղ չէ, եթե ոչ դուրս նետված լինել և մարդկանց կողմից կոխկոտված լինել: Դուք եք աշխարհի լույսը: Չի կարող քաղաքը թաքնվել լերան վրա ընկած, ոչ էլ վառում են ճրագ և դնում են այն գրգռի տակ, այլ ճրագարանի վրա, և փայլում է բոլորին տան մեջ: Այսպես թող փայլի ձեր լույսը մարդկանց առաջ, որպեսզի տեսնեն ձեր բարի գործերը եւ փառավորեն ձեր Հօրը, որ երկինքն է: Մի՛ մտածեք, թե եկել եմ օրենքը կամ մարգարեներին քանդելու. ոչ թե քանդելու եմ եկել, այլ կատարելու: Ամեն, քանզի ասում եմ ձեզ, մինչև որ անցնի երկինքը և երկիրը, մի իոտա կամ մի սեղմ չի անցնի օրենքից, մինչև որ ամեն ինչ կատարվի: Ով որ ուրեմն քանդի այս ամենափոքր պատվիրաններից մեկը և այսպես սովորեցնի մարդկանց, ամենափոքր կոչվելու է երկնքի թագավորության մեջ, իսկ ով որ կատարի և սովորեցնի, նա մեծ կոչվելու է երկնքի թագավորության մեջ: Ասում եմ ձեզ, որ եթե ձեր արդարությունը չառատանա ավելի քան դպիրների և փարիսեցիների արդարությունը, դուք բնավ չեք մտնի երկնքի թագավորությունը: Դուք լսեցիք, որ ասվեց հնագույններին. Չպիտի սպանես, իսկ ով որ սպանի, մեղավոր կլինի դատաստանի առաջ: Ես բայց ասում եմ ձեզ, որ ամեն ոք, որ պատահականորեն բարկանում է իր եղբորը, մեղավոր կլինի դատաստանին, ով որ կասի իր եղբորը՝ ռակա, մեղավոր կլինի ատյանին, իսկ ով որ կասի՝ անմիտ, մեղավոր կլինի կրակի գեհենային: Եթե ուրեմն դու մատուցում ես քո ընծան զոհասեղանի վրա և այնտեղ հիշում ես, որ քո եղբայրը ինչ-որ բան ունի քո դեմ, թող այնտեղ քո ընծան զոհասեղանի առջև և գնա՝ առաջին հաշտվիր քո եղբոր հետ, և ապա եկած

մատուցիր քո ընծան: Եղիր բարեհաճ քո հակառակորդին արագ, մինչև որ դու ճանապարհին ես նրա հետ, որպեսզի հակառակորդը քեզ չմատնի դատավորին, և դատավորը քեզ չմատնի ծառային, և բանտ չնետվես: Ճշմարիտ եմ ասում քեզ, դու չես ելնի այնտեղից, մինչև վճարես վերջին կոդրանտը: Դուք լսել եք, որ ասվել է հին մարդկանց՝ շնություն մի՛ գործիր: Բայց ես ասում եմ ձեզ, որ ամեն ոք, որ նայում է կնոջ՝ նրան ցանկանալու համար, արդեն շնացել է նրա հետ իր սրտում: Եթե քո աջ աչքը քեզ մեղանչել է տալիս, հանիր այն և նետիր քեզնից, որովհետև քեզ օգտակար է, որպեսզի քո անդամներից մեկը կորչի, և ոչ թե քո ամբողջ մարմինը գեհեն նետվի: Եվ եթե քո աջ ձեռքը քեզ մեղանչել է տալիս, կտրի՛ր այն եւ գցի՛ր քեզնից, որովհետեւ օգտակար է քեզ, որ քո անդամներից մեկը կորչի, եւ ոչ թե քո ամբողջ մարմինը գեհեննա նետվի: Ասվեց բայց, ով արձակի իր կնոջը, թող տա նրան ամուսնալուծության վկայական: Բայց ես ասում եմ ձեզ, որ ով ամուսնալուծի իր կնոջը, բացի պոռնկության պատճառից, նրան շնացու է դարձնում, և ով ամուսնանում է ամուսնալուծված կնոջ հետ, շնանում է: Դարձյալ դուք լսեցիք, որ ասվեց հնագույններին. Սուտ երդում չտաս, այլ Տիրոջը կատարի՛ր քո երդումները: Իսկ ես ասում եմ ձեզ՝ բոլորովին չերդվել, ոչ երկնքով, որովհետև դա Աստծո գահն է, ոչ երկրով, որովհետև դա նրա ոտքերի պատվանդանն է, ոչ Երուսաղեմով, որովհետև դա մեծ թագավորի քաղաքն է, ոչ էլ քո գլխով երդվես, որովհետև չես կարող մեկ մազ սպիտակ կամ սև դարձնել: Թող ձեր խոսքը լինի այո՝ այո, ոչ՝ ոչ, իսկ այդ ավելին չարից է: Դուք լսեցիք, որ ասվեց՝ աչք փոխարեն աչքի եւ ատամ փոխարեն ատամի: Բայց ես ասում եմ ձեզ՝ չդիմադրել չարին, այլ ով որ քեզ կհարվածի աջ ծնոտի վրա, դարձրու նրան եւ մյուսը, եւ նրան, ով ուզում է քեզ հետ

դատվել եւ քո շապիկը վերցնել, թող նրան եւ վերարկուդ, եւ ով որ քեզ կստիպի գնալ մեկ մղոն, գնա նրա հետ երկու, նրան, ով քեզանից խնդրում է, տուր, եւ նրան, ով ուզում է քեզանից փոխ վերցնել, մի՛ հեռացիր: Դուք լսել եք, որ ասվել է. Կսիրես քո մերձավորին և կատես քո թշնամուն: Բայց ես ասում եմ ձեզ, սիրեք ձեր թշնամիներին, օրհնեք նրանց որ անիծում են ձեզ, լավ արեք նրանց որ ատում են ձեզ և աղոթեք նրանց համար որ վատ վերաբերվում են ձեզ և հալածում են ձեզ, որպեսզի դառնաք ձեր Հոր որդիներ, որ երկնքում է, որովհետև նա իր արեգակը ծագեցնում է չարերի և բարիների վրա և անձրև է տեղացնում արդարների և անարդարների վրա: Քանի որ եթե դուք սիրում եք նրանց ովքեր սիրում են ձեզ, ինչ վարձատրություն ունեք: Չէ՞ և հարկահավաքները նույնը անում են: Եվ եթե ողջունում եք միայն ձեր բարեկամներին, ինչ ավելորդ բան եք անում: Չէ՞ և հարկահավաքները այդպես են անում: Ուրեմն դուք կատարյալ կլինեք, ինչպես ձեր Հայրը, որ երկինքում է, կատարյալ է:

6

Ուշադրություն դարձրեք ձեր ողորմությունը չանել մարդկանց առջև, որպեսզի տեսնվեք նրանց, իսկ եթե ոչ, վարձատրություն չունեք ձեր Հոր մոտ, որ երկնքում է: Երբ ուրեմն դու ողորմություն անես, մի՛ հնչեցրու փող քո առաջ, ինչպես կեղծավորները անում են ժողովարաններում և փողոցներում, որպեսզի փառավորվեն մարդկանց կողմից, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ՝ նրանք ստացել են իրենց վարձատրությունը: Բայց երբ դու ողորմություն ես անում, քո ձախ ձեռքը թող չիմանա ինչ է անում քո աջ ձեռքը, որպեսզի

քո ողորմությունը լինի գաղտնի, և քո Հայրը, որ տեսնում է գաղտնիքում, կվերադարձնի քեզ հրապարակավ: Եւ երբ աղոթում ես, չես լինի ինչպես կեղծավորները, որ սիրում են ժողովներում եւ փողոցների անկյուններում կանգնած աղոթել, որպեսզի երեւան լինեն մարդկանց, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ ստացել են իրենց վարձքը: Բայց դու, երբ աղոթես, մտիր քո ներքին սենյակը, և փակելով քո դուռը, աղոթիր քո Հորը, որ գաղտնիքում է, և քո Հայրը, որ տեսնում է գաղտնիքում, կվերադարձնի քեզ հրապարակայնորեն: Աղոթելիս մի՛ բարբաջեք, ինչպես հեթանոսները, որովհետև նրանք կարծում են, թե իրենց բազմախոսությամբ կլսվեն: Մի՛ ուրեմն նմանեցէք նրանց, որովհետև ձեր Հայրը գիտէ, թե ինչ կարիք ունէք, նախքան դուք խնդրէք նրան: Այսպես ուրեմն աղոթեք դուք. Հայր մեր, որ երկնքում ես, սուրբ թող լինի քո անունը, թող գա քո արքայությունը, թող լինի քո կամքը, ինչպես երկնքում, այնպես էլ երկրի վրա, մեր օրական հացը տուր մեզ այսօր, և ների՛ր մեզ մեր պարտքերը, ինչպես մենք էլ ներում ենք մեր պարտապաններին, և մի՛ տար մեզ փորձության մեջ, այլ փրկի՛ր մեզ չարից: Քանզի քոնն է թագավորությունը և զորությունը և փառքը հավիտյանս. ամեն: Եթե դուք ների եք տալիս մարդկանց նրանց մեղքերը, ձեր երկնային Հայրը նույնպես կների ձեզ, բայց եթե դուք չեք ների տալիս մարդկանց նրանց մեղքերը, ձեր Հայրը էլ չի ների ձեր մեղքերը: Երբ պահեք, մի՛ եղեք տխուր, ինչպես կեղծավորները, քանզի նրանք աղճատում են իրենց դեմքերը, որպեսզի մարդկանց երևան տան, թե պահում են: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ նրանք ստացել են իրենց վարձքը: Բայց դու ծոմ պահելիս օծիր քո գլուխը և լվա քո երեսը, որպեսզի չերևաս մարդկանց ծոմ պահող, այլ քո Հորը, որ գաղտնիքում է, և քո Հայրը, որ տեսնում է

գաղտնիքում, կվերադարձնի քեզ հրապարակավ: Մի՛ կուտակեք ձեզ համար գանձեր երկրի վրա, որտեղ ցեցը և ժանգը ոչնչացնում են, և որտեղ գողերը փորում են և գողանում են, այլ կուտակեք ձեզ համար գանձեր երկնքում, որտեղ ոչ ցեցը և ոչ ժանգը ոչնչացնում են, և որտեղ գողերը չեն փորում և չեն գողանում, որովհետև որտեղ է ձեր գանձը, այնտեղ կլինի նաև ձեր սիրտը: Մարմնի ճրագը աչքն է. եթե ուրեմն քո աչքը պարզ է, ամբողջ քո մարմինը լուսավոր կլինի, իսկ եթե քո աչքը չար է, ամբողջ քո մարմինը մութ կլինի: Եթե ուրեմն լույսը, որ քո մեջ է, խավար է, ապա խավարը որքա՜ն է: Ոչ ոք կարող է երկու տերերի ծառայել, քանի որ կամ մեկին կատեցնի և մյուսին կսիրի, կամ մեկին կմիանա և մյուսին կարհամարհի: Դուք չեք կարող ծառայել Աստծուն եւ մամոնային: Այս պատճառով ասում եմ ձեզ՝ մի՛ հոգ անեք ձեր հոգու համար, թե ինչ ուտեք և ինչ խմեք, ոչ էլ ձեր մարմնի համար, թե ինչ հագնեք. չէ՞ որ հոգին ավելի է, քան սնունդը, և մարմինը՝ քան հագուստը: Նայեցեք երկնքի թռչուններին, որ ոչ ցանում են, ոչ հնձում են, ոչ էլ հավաքում են շտեմարաններում, և ձեր երկնային Հայրը կերակրում է նրանց. չէ՞ որ դուք ավելի արժեք, քան նրանք: Ով է ձեզանից, որ հոգալով կարող է ավելացնել իր տարիքին մեկ կանգուն: Եվ հագուստի համար ինչո՞ւ եք հոգս անում: Սովորեցեք մանրակրկիտ դաշտի շուշանները, թե ինչպես են աճում. չեն աշխատում, ոչ էլ մանում են. բայց ասում եմ ձեզ, որ ոչ էլ Սողոմոնը իր ամբողջ փառքի մեջ հագնվել էր այնպես, ինչպես սրանցից մեկը: Եթե բայց Աստված այսպես է հագցնում դաշտի խոտը, որ այսօր կա և վաղը հնոց է նետվում, ապա ոչ թե շատ ավելի՞ ձեզ, սակավավիզնե՛ր: Ուրեմն մի՛ անհանգստացեք ասելով՝ ի՞նչ ուտենք, կամ ի՞նչ խմենք, կամ ի՞նչ հագնենք: Քանզի այս բոլորը ազգերն են փնտրում, բայց ձեր

երկնային Հայրը գիտի, որ դուք կարիք ունեք այս բոլորին: Փնտրեցէք բայց նախ Աստուծոյ թագաւորութիւնը եւ նրա արդարութիւնը, եւ այս բոլորը կաւելցուի ձեզ: Ուրեմն մի՛ անհանգստացեք վաղվա համար, որովհետև վաղը կանհանգստանա իր սեփական բաների համար. բավական է օրվա համար իր չարիքը:

7

Մի դատեք, որպեսզի դուք չդատվեք, որովհետև որ դատաստանով դուք դատում եք, դուք կդատվեք, և որ չափով դուք չափում եք, կչափվի ձեզ: Ինչո՞ւ տեսնում ես փշուրը, որ քո եղբոր աչքում է, բայց քո աչքում եղած գերանը չես նկատում: Կամ ինչպե՞ս կասես քո եղբորը. Թույլ տուր հանեմ փշուրը քո աչքից, երբ ահա գերանն է քո աչքում: Կեղծավո՛րյալ, նախ հանի՛ր գերանը քո աչքից, և այնուհետև կտեսնես հստակ՝ հանելու փշուրը քո եղբոր աչքից: Մի՛ տաք սուրբը շներին, ոչ էլ նետեք ձեր մարգարիտները խոզերի առաջ, որպեսզի չլինի, որ կոխոտեն դրանք իրենց ոտքերով, և դարձած՝ պատռեն ձեզ: Խնդրեք, և կտրվի ձեզ, փնտրեք, և կգտնեք, թակեք, և կբացվի ձեզ, քանի որ ամեն ով որ խնդրում է՝ ստանում է, և ով որ փնտրում է՝ գտնում է, և նրան ով թակում է՝ կբացվի: Կամ ո՞վ կա ձեզանից այնպիսի մարդ, որ եթե իր որդին հաց խնդրի, քար կտա՞ նրան: Եվ եթե ձուկ խնդրի, մի՞թե օձ կտա նրան: Եթե ուրեմն դուք, չար լինելով, գիտեք բարի պարգևներ տալ ձեր զավակներին, որքա՜ն ավելի ձեր Հայրը, որ երկնքում է, կտա բարի բաներ նրանց, ովքեր խնդրում են Նրան: Ամեն ինչ, ուրեմն, որքան որ կամենաք, որպեսզի

մարդիկ անեն ձեզ, այնպես եւ դուք արեք նրանց, քանզի սա է օրենքը եւ մարգարեները: Մտեք նեղ դարպասով, որովհետև լայն է դարպասը և ընդարձակ է ճանապարհը, որ տանում է դեպի կորուստ, և շատերն են, որ մտնում են դրանով: Ինչպե՜ս նեղ է դարպասը և սեղմված է ճանապարհը, որ տանում է դեպի կյանքը, և քիչ են նրանք, որ գտնում են այն: Բայց զգույշ եղեք սուտ մարգարեներից, որոնք գալիս են ձեզ մոտ ոչխարների հագուստներով, բայց ներսից են գազանագույն գայլեր: Նրանց պտուղներից կճանաչեք նրանց: Մի՞թե հավաքում են փշերից խաղող կամ տատասկներից թուզ: Այսպես ամեն բարի ծառ բարի պտուղներ է տալիս, իսկ փտած ծառը չար պտուղներ է տալիս: Բարի ծառը չի կարող չար պտուղներ տալ, ոչ էլ փտած ծառը՝ բարի պտուղներ տալ: Յուրաքանչյուր ծառ, որ չի տալիս բարի պտուղ, կտրվում է եւ կրակ է նետվում: Ուրեմն նրանց պտղներից կճանաչեք զնոսա: Ոչ ամէն ոք, որ ինձ կ՚ասէ՝ Տէ՛ր, Տէ՛ր, պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը, այլ միայն նա, որ կը կատարէ իմ Հօրս կամքը, որ երկինքում է: Շատերը կասեն ինձ այն օրը. Տէ՛ր, Տէ՛ր, չէ՞ որ քո անունով մարգարեացինք, քո անունով դեւեր հանեցինք եւ քո անունով շատ զօրութիւններ գործեցինք: Եւ ապա խոստովանեցի՛ց նրանց, թե երբեք չճանաչեցի ձեզ. հեռացե՛ք ինձնից, դուք որ գործում էք անօրէնութիւնը: Ուրեմն ամեն ով, որ լսում է իմ այս խոսքերը և կատարում է դրանք, ես նմանեցնելու եմ նրան իմաստուն մարդու, որ կառուցեց իր տունը ժայռի վրա. և անձրև իջավ, և գետերը եկան, և քամիները փչեցին, և հարվածեցին այն տանը, և չընկավ, քանի որ հիմնադրված էր ժայռի վրա: Եվ ամեն ով լսում է իմ այս խոսքերը եւ չի անում դրանք, կնմանեցվի հիմար մարդու, ով կառուցեց իր տունը ավազի վրա, եւ իջավ անձրեւը եւ եկան գետերը եւ փչեցին

քամիները եւ հարվածեցին այն տանը, եւ ընկավ, եւ նրա անկումը մեծ էր: Եվ եղավ, երբ Հիսուսը ավարտեց այս խոսքերը, ժողովուրդները զարմացած էին նրա ուսուցման վրա, քանի որ նա ուսուցանում էր նրանց որպես իշխանություն ունեցող, եւ ոչ որպես դպիրները:

8

Իսկ երբ նա լեռնից իջավ, բազում ամբոխներ հետևեցին նրան: Եւ ահա բորոտ մը եկաւ եւ երկրպագեց նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, եթե ուզես, կրնաս զիս մաքրել: Եվ ձեռքը մեկնելով՝ Հիսուսը դիպավ նրան ու ասաց. Ուզում եմ, մաքրվիր: Եվ անմիջապես մաքրվեց նրա բորոտությունը: Եւ Հիսուսն ասում է նրան. Զգույշ եղիր, ոչ ոքի չասես, այլ գնա՛, ինքդ քեզ ցույց տուր քահանային եւ մատուցի՛ր այն պարգեւը, որ հրամայեց Մովսեսը՝ իբրեւ վկայություն նրանց համար: Երբ նա մտավ Կափառնաում, մի հարյուրապետ մոտեցավ նրան, աղաչելով նրան և ասելով. Տէ՛ր, իմ որդին ընկած է տանը անդամալույծ, սաստիկ տանջվելով: ԵՒ Հիսուսն ասում է նրան. Ես կգամ և կբուժեմ նրան: Եվ պատասխանելով՝ հարյուրապետը ասաց. Տէ՛ր, ես արժանի չեմ, որ իմ տանիքի տակ մտնես, բայց միայն ասա՛ խոսքով, եւ կբժշկվի իմ որդին: Քանի որ ես էլ մարդ եմ իշխանության ներքո, ունենալով զինվորներ իմ ներքո, և ասում եմ սրան՝ գնա, և նա գնում է, և մյուսին՝ արի, և նա գալիս է, և իմ ստրուկին՝ արա սա, և նա անում է: Լսելով այս՝ Հիսուսը զարմացավ և ասաց հետևողներին. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, Իսրայելում անգամ այդքան հավատ չեմ գտել: Ասում եմ ձեզ, որ շատերը արևելքից և

արևմուտքից կգան և կբազմեն սեղանի շուրջ Աբրահամի և Իսահակի և Հակոբի հետ երկնքի թագավորության մեջ, իսկ թագավորության որդիները կնետվեն դուրս դեպի արտաքին խավարը. այնտեղ կլինի լաց և ատամների կրճտում: Եվ Հիսուսն ասաց հարյուրապետին. Գնա, եվ ինչպես հավատացիր, թող լինի քեզ: Եվ նրա որդին բժշկվեց այն ժամին: Եվ երբ Հիսուսը եկավ Պետրոսի տունը, տեսավ նրա սկեսուրը, որ պառկած էր եւ տենդ ուներ, եւ դիպավ նրա ձեռքին, եւ տենդը թողեց նրան, եւ նա վեր կացավ եւ սպասարկում էր նրան: Երեկո դառնալուց հետո բերեցին նրան շատ դևահարվածների, և նա հանեց ոգիները խոսքով և բուժեց բոլոր վատ վիճակում գտնվողներին, որպեսզի կատարվի ասվածը Եսայի մարգարեի միջոցով, որ ասում էր՝ ինքը վերցրեց մեր թուլությունները և կրեց հիվանդությունները: Տեսնելով բազում ամբոխներ իր շուրջը, Հիսուսը հրամայեց անցնել մյուս կողմը: Եւ մեկ դպիր մոտենալով ասաց նրան. Ուսուցիչ, ես կհետեւեմ քեզ, ուր էլ որ գնաս: Եւ Հիսուսն ասում է նրան. Աղուեսները բներ ունեն եւ երկնքի թռչունները՝ բույներ, բայց մարդու Որդին չունի որտեղ գլուխը դնի: Մեկ այլ նրա աշակերտներից ասաց նրան. Տէ՛ր, թույլ տուր ինձ նախ գնալ և թաղել իմ հորը: Բայց Հիսուսն ասաց նրան. Հետևի՛ր ինձ, և թող մեռելները թաղեն իրենց մեռելներին: Եւ երբ նա նստեց նավակի մեջ, նրան հետեւեցին իր աշակերտները: Եւ ահա մեծ երկրաշարժ եղաւ ծովում, այնպէս որ նաւը ծածկուեց ալիքներով, իսկ ինքը քնած էր: Եւ նրա աշակերտները մոտենալով՝ արթնացրին նրան ասելով. Տէ՛ր, փրկի՛ր մեզ, կորչում ենք: Եվ ասում է նրանց՝ ինչո՞ վախկոտ եք, քիչ հավատ ունեցողներ: Այնժամ վեր կենալով նա սաստեց հողմերին և ծովին, և եղավ մեծ հանդարտություն: Իսկ մարդիկ զարմացան ու ասում էին.

Ինչպիսի՞ն է սա, որ նույնիսկ հողմերն ու ծովը հնազանդվում են նրան: Եւ երբ նա եկավ անդիպերան՝ Գերգեսացիների երկիրը, նրան հանդիպեցին երկու դևապետներ, որոնք դամբաններից էին ելնում, շատ դժվար, այնպես որ ոչ ոք չէր կարող անցնել այն ճանապարհով: Եվ ահա նրանք աղաղակեցին ասելով՝ ինչ գործ ունենք մենք քեզ հետ, Հիսուս, Աստծո Որդի: Դու եկար այստեղ ժամանակից առաջ մեզ տանջելո՞ւ: Բայց հեռուն նրանցից բազում խոզերի երամակ մը կ'արածէր: Բայց դևերը աղաչում էին նրան՝ ասելով. Եթե դու դուրս ես հանում մեզ, թույլ տուր մեզ գնալ խոզերի երամակը: Եվ ասաց նրանց՝ գնացեք: Իսկ դուրս ելածները գնացին խոզերի հոտի մեջ, և ահա ամբողջ խոզերի հոտը վազեց ժայռից ծով և մեռան ջրերում: Իսկ հովիվները փախան, եւ քաղաք գնացած՝ պատմեցին ամենայն բան եւ դիւահարներուն պատահածը: ԵՒ ահա ամբողջ քաղաքը ելավ Հիսուսին ընդառաջ, և տեսնելով նրան՝ աղաչեցին, որ հեռանա իրենց սահմաններից:

9

Եվ նավ մտնելով՝ անցավ ու եկավ իր սեփական քաղաքը: Եւ ահա մատուցանում էին նրան անդամալոյծ մի, որ պառկած էր անկողնի վրա, եւ Յիսուս տեսնելով նրանց հավատը՝ ասաց անդամալոյծին. Քաջալերվի՛ր, զավակ, ներված են քո մեղքերը: Եւ ահա ոմանք գրագետներից ասացին իրենց մէջ. Սա հայհոյում է: Եւ Հիսուսը տեսնելով նրանց մտքերը՝ ասաց. Ինչո՞ւ դուք չար բաներ եք մտածում ձեր սրտերում: Ի՞նչն է ավելի հեշտ՝ ասել՝ Ներված են քո մեղքերը, թե՞ ասել՝ Վե՛ր կաց և քայլի՛ր: Բայց

որպեսզի գիտենաք, որ Մարդու Որդին երկրի վրա ունի մեղքերը թողնելու իշխանություն, ապա ասում է անդամալույծին. Վեր կաց, վերցրո՛ւ քո անկողինը և գնա՛ քո տունը: Եվ ելնելով՝ գնաց իր տունը: Տեսնելով այս՝ ամբոխները զարմացան և փառավորեցին Աստծուն, որ այսպիսի իշխանություն տվեց մարդկանց: Եվ Հիսուսը այնտեղից անցնելիս տեսավ մի մարդ, որ նստած էր հարկատան մոտ, Մատթեոս կոչվող, եւ ասաց նրան՝ հետևիր ինձ: Եվ վեր կենալով՝ հետևեց նրան: Եւ երբ նա բազմած էր տանը, ահա բազում հարկապետներ եւ մեղաւորներ եկան եւ բազմում էին Յիսուսի եւ նրա աշակերտների հետ: Եւ Փարիսեցիները տեսնելով ասացին նրա աշակերտներին. Ինչո՞ւ ձեր ուսուցիչը ուտում է հարկապետների եւ մեղավորների հետ: Բայց Հիսուսը լսելով ասաց նրանց. Ուժեղները բժշկի կարիք չունեն, այլ նրանք, ովքեր վատ են զգում: Բայց գնացեք սովորեք թե ինչ է՝ ողորմություն եմ ուզում, և ոչ թե զոհ: Քանզի ես չեկա արդարներին կանչելու, այլ մեղավորներին՝ ապաշխարության: Այնժամ Հովհաննու աշակերտները մոտենում են նրան ու ասում. Ինչո՞ւ մենք և փարիսեցիները շատ ծոմ ենք պահում, իսկ քո աշակերտները ծոմ չեն պահում: Եվ Հիսուսը ասաց նրանց՝ չե՞ն կարող հարսանյաց սենյակի որդիները սգալ այնքան ժամանակ, որքան փեսան նրանց հետ է: Բայց կգան օրեր, երբ փեսան վերցվի նրանցից, և այն ժամանակ նրանք ծոմ կպահեն: Ոչ ոք չի դնում անծուփ կտորի կարկտան հին հանդերձի վրա, որովհետև լրումը վերցնում է նրա մասը հանդերձից, եւ ավելի վատ պատռվածք է դառնում: Ոչ էլ նրանք նոր գինին հին տիկերի մեջ են նետում, եթե այլապես՝ տիկերը պատռվում են, և գինին թափվում է, և տիկերը կորչելու են, այլ նոր գինին նոր տիկերի մեջ են նետում, և երկուսն էլ պահպանվում են: Մինչ նա այս բաները

նրանց խոսում էր, ահա մի իշխան մոտենալով երկրպագում էր նրան և ասում էր, որ իմ դուստրը հենց հիմա մեռավ, բայց եկ դիր քո ձեռքը նրա վրա, և նա կապրի: Եւ վեր յարուցեալ Յիսուս հետեւեաց նմա եւ աշակերտքն նորա: Եւ ահա կին մը, որ տասներկու տարի արյունահոսութեամբ կը տառապէր, հետեւէն մօտենալով՝ դիպաւ անոր հանդերձին եզրին: Նա ինքն իրեն ասում էր. Եթե միայն դիպչեմ նրա հագուստին, կփրկվեմ: Իսկ Հիսուսը շրջվելով և տեսնելով նրան ասաց՝ քաջություն, դո՛ւստր, քո հավատը փրկեց քեզ: Եվ կինը փրկվեց այն ժամից: Եվ երբ Հիսուսը եկավ իշխանի տունը եւ տեսավ սրնգահարներին եւ խռովված ամբոխը, ասաց նրանց՝ հեռացեք, որովհետև աղջիկը չի մեռել, այլ քնած է: Եվ նրանք ծաղրում էին նրան: Երբ ամբոխը հանվեց, նա մտնելով բռնեց նրա ձեռքից, եւ աղջիկը բարձրացավ: Եւ այս լուրը տարածուեց ամբողջ այն երկրում: Եվ երբ Հիսուսը այնտեղից անցնում էր, նրան հետևեցին երկու կույրեր, որոնք աղաղակում էին եւ ասում. Ողորմի՛ր մեզ, Դավթի՛ որդի: Երբ նա եկավ տուն, կույրերը մոտեցան նրան, և Հիսուսն ասաց նրանց՝ հավատո՞մ եք, որ ես կարող եմ սա անել: Ասում են նրան՝ այո՛, Տէ՛ր: Այնժամ դիպավ նրանց աչքերին՝ ասելով. Ձեր հավատի համեմատ թող լինի ձեզ: Եւ բացուեցան նրանց աչքերը, եւ Յիսուս խստիւ զգուշացրեց նրանց՝ ասելով. Զգուշացէ՛ք, ոչ ոք թող չիմանայ: Բայց նրանք դուրս գալով տարածեցին նրա մասին լուրը ամբողջ այն երկրում: Երբ նրանք դուրս էին գալիս, ահա բերեցին նրան մի համր մարդ, որը դևահարված էր, և երբ դևը դուրս նետվեց, համրը խոսեց, և ամբոխները զարմացան ասելով, որ երբեք այսպես չի եղել Իսրայելում: Բայց Փարիսեցիները ասում էին. Դևերի իշխանի միջոցով է հանում դևերը: Եւ Հիսուսը շրջագայեց բոլոր քաղաքներում եւ գյուղերում՝ ուսուցանելով

նրանց ժողովներում, քարոզելով թագավորության ավետարանը եւ բուժելով ժողովրդի մեջ ամեն հիվանդություն եւ ամեն տկարություն: Տեսնելով ամբոխները՝ գթաց նրանց վրա, որովհետև հյուծված էին և ցրված, ինչպես ոչխարներ, որոնք հովիվ չունեն: Այնժամ ասում է իր աշակերտներին. Հունձը մեծ է, բայց գործավորները քիչ են: Աղոթեցե՛ք ուրեմն հունձքի Տիրոջը, որպեսզի գործավորներ ուղարկի իր հունձքը:

10

Եւ կանչելով իր տասներկու աշակերտներին, տվեց նրանց իշխանություն անմաքուր հոգիների վրա, այնպես որ դուրս հանեն դրանք եւ բժշկեն ամեն հիվանդություն եւ ամեն ախտ: Իսկ տասներկու առաքյալների անունները սրանք են՝ առաջինը Սիմոնը, որ կոչվում է Պետրոս, և Անդրեասը՝ նրա եղբայրը, Հակոբը՝ Զեբեդեոսի որդին, և Հովհաննեսը՝ նրա եղբայրը, Փիլիպպոսը և Բարթողոմեոսը, Թովմասը և Մատթեոսը՝ հարկահավաքը, Հակոբը՝ Ալփեոսի որդին, և Լեբբեոսը, որ մականվեց Թադեոս, Սիմոնը՝ Կանանացին, և Հուդան՝ Իսկարիովտացին, որ նաև մատնեց նրան: Այս տասներկուսին ուղարկեց Հիսուսը՝ հրամայելով նրանց և ասելով. Հեթանոսների ճանապարհ մի գնացեք և սամարացիների քաղաք մի մտեք, այլ ավելի շուտ գնացեք Իսրայելի տան կորած ոչխարների մոտ: Գնալով հռչակեք՝ ասելով, որ մոտեցել է երկնքի թագավորությունը: Հիվանդներին բուժեք, բորոտներին մաքրեք, մեռելներին հարություն տվեք, դևերին դուրս հանեք. ձրի ստացաք, ձրի տվեք: Մի՛ ձեռք բերեք ոսկի, ոչ էլ արծաթ, ոչ էլ

պղինձ ձեր գոտիների մեջ, ոչ պայուսակ ճանապարհի համար, ոչ էլ երկու բաճկոն, ոչ էլ կօշիկներ, ոչ էլ գավազան. քանի որ արժանի է բանվորը իր կերակրին: Որ քաղաք կամ գյուղ էլ որ մտնեք, հարցրեք թե ով է այնտեղ արժանի, և այնտեղ մնացեք մինչև որ դուրս գաք: Բայց մտնելով այն տունը՝ ողջունեցեք այն՝ ասելով. Խաղաղություն այդ տանը: Եւ եթե տունը արժանի է, ձեր խաղաղությունը թող գա նրա վրա, իսկ եթե արժանի չէ, ձեր խաղաղությունը թող վերադառնա ձեզ: Եվ ով որ չի ընդունի ձեզ, ոչ էլ կլսի ձեր խոսքերը, ելնելով այն տնից կամ այն քաղաքից թափեցեք ձեր ոտքերի փոշին: Ամեն ասում եմ ձեզ, ավելի հանդուրժելի կլինի Սոդոմի և Գոմորի երկրի համար դատաստանի օրը, քան այն քաղաքի համար: Ահա ես ուղարկում եմ ձեզ որպես ոչխարներ գայլերի մեջ, ուրեմն եղեք իմաստուն՝ ինչպես օձերը, և անմեղ՝ ինչպես աղավնիները: Զգույշ եղեք բայց մարդկանցից, քանի որ նրանք կմատնեն ձեզ խորհուրդներին և նրանց ժողովներում կծեծեն ձեզ, և կառավարիչների ու թագավորների առաջ կբերվեք իմ պատճառով՝ վկայության համար նրանց և ազգերին: Երբ բայց ձեզ կմատնեն, մի՛ հոգ անեք թե ինչպես կամ ինչ կխոսեք, որովհետև ձեզ կտրվի այն ժամին՝ ինչ կխոսեք: Ոչ թե դուք եք խոսողները, այլ ձեր Հոր Հոգին է, որ խոսում է ձեր մեջ: Եղբայրը եղբորը կմատնի մահվան, և հայրը՝ երեխային, և երեխաները կապստամբեն ծնողների դեմ և կմահացնեն նրանց. և դուք կլինեք ատված բոլորի կողմից իմ անվան պատճառով. իսկ ով որ համբերի մինչև վերջ, նա կփրկվի: Երբ հալածեն ձեզ այս քաղաքում, փախչեք մյուսը. ամեն ասում եմ ձեզ, որ չեք կարողանա ավարտել Իսրայելի քաղաքները, մինչև որ գա մարդու Որդին: Աշակերտը ուսուցչից վեր չէ, ոչ էլ ծառան՝ իր տիրոջից: Բավական է աշակերտի համար, որ դառնա

ինչպես իր ուսուցիչը, և ծառայի համար՝ ինչպես իր տերը: Եթե տան տերը Բեեղզեբուղ կանչեցին, որքա՜ն ավելի նրա տան անդամներին: Մի՛ ուրեմն վախեցեք նրանցից, որովհետև ոչինչ չկա ծածկված, որ չի բացահայտվելու, և գաղտնի, որ չի իմացվելու: Ինչ որ ասում եմ ձեզ խավարության մեջ, ասեք լույսի մեջ, և ինչ որ ականջին լսում եք, քարոզեք տանիքների վրա: Եւ մի՛ վախեցէք նրանցից, որ սպանում են մարմինը, իսկ հոգին չեն կարող սպանել, այլ առաւել վախեցէ՛ք նրանից, որ կարող է եւ հոգին, եւ մարմինը կորստեան մատնել գեհենում: Չէ՞ երկու ճնճղուկներ ասարիոնի համար են վաճառվում: Եվ նրանցից մեկը չի ընկնի երկրի վրա առանց ձեր Հոր: Ձեր գլխի բոլոր մազերը համարակալված են: Ուրեմն մի՛ վախեցէք, դուք շատ ճնճղուկներից աւելի արժէք: Ուրեմն ամեն ով որ կխոստովանի ինձ մարդկանց առաջ, ես էլ կխոստովանեմ նրան իմ Հոր առաջ որ երկնքում է, իսկ ով որ կուրանա ինձ մարդկանց առաջ, ես էլ կուրանամ նրան իմ Հոր առաջ որ երկնքում է: Մի՛ կարծեք, թե եկել եմ խաղաղություն բերելու երկրի վրա. ես եկել եմ ոչ թե խաղաղություն բերելու, այլ սուր: Քանի որ եկա բաժանելու մարդուն իր հոր դեմ, և դուստրը՝ իր մոր դեմ, և հարսը՝ իր սկեսուրի դեմ, և մարդու թշնամիները իր տնեցիներն են: Ով սիրում է հորը կամ մորը ավելի քան ինձ, իմ արժանին չէ, և ով սիրում է որդուն կամ դուստրը ավելի քան ինձ, իմ արժանին չէ, և ով չի վերցնում իր խաչը և չի հետևում ինձ, իմ արժանին չէ: Ով գտել է իր հոգին՝ կկորցնի զայն, եւ ով կորցրել է իր հոգին իմ պատճառով՝ կգտնի զայն: Ով որ ընդունում է ձեզ՝ ինձ է ընդունում, և ով որ ինձ է ընդունում՝ ընդունում է նրան, ով ուղարկել է ինձ: Ով որ մարգարեին ընդունում է մարգարեի անունով, մարգարեի վարձատրությունը կստանա, և ով որ

արդարին ընդունում է արդարի անունով, արդարի վարձատրությունը կստանա: Եվ ով որ այս փոքրերից մեկին մի բաժակ սառը ջուր տա խմել միայն աշակերտի անունով, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, նա իր վարձքը բնավ չի կորցնի:

11

Եւ եղաւ, երբ Յիսուս վերջացրեց իր տասներկու աշակերտներին հրահանգելը, հեռացաւ այնտեղից՝ սովորեցնելու եւ քարոզելու նոցա քաղաքներում: Իսկ Հովհաննեսը, բանտում Քրիստոսի գործերի մասին լսելով, իր աշակերտներից երկուսին ուղարկելով, ասաց նրան. Դո՞ւ ես գալիքը, թե՞ մեկ ուրիշին սպասենք: Եվ պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց նրանց. Գնացեք զեկուցեք Հովհաննեսին այն, ինչ լսում եք եւ տեսնում եք. կույրերը տեսնում են նորից եւ կաղերը քայլում են, բորոտները մաքրվում են եւ խուլերը լսում են, մեռելները հարություն են առնում եւ աղքատներին ավետարանվում է, եւ օրհնված է նա, ով չի սայթաքի ինձ վրա: Երբ սրանք գնում էին, Հիսուսը սկսեց խոսել ամբոխներին Հովհաննեսի մասին. ի՞նչ դուրս եկաք անապատ տեսնելու: Եղեգ, որ քամու կողմից է սասանվում: Բայց ինչ տեսնելու ելաք: Մարդ՞ մեղմ հագուստներով հագնված: Ահա նրանք, որ փափուկ են հագնում, թագավորների տներում են: Բայց ինչ տեսնելու ելաք: Մարգարե՞: Այո, ասում եմ ձեզ, նա ավելին է քան մարգարե: Քանզի սա է նա, որի մասին գրված է. Ահա ես ուղարկում եմ իմ հրեշտակին քո երեսից առաջ, որ կպատրաստի քո ճանապարհը քո առջևում: Ամեն ասում եմ ձեզ, կանանցից ծնվածների մեջ Հովհաննես Մկրտչից ավելի մեծ չի

բարձրացել, բայց երկնքի թագավորության մեջ ամենափոքրը նրանից ավելի մեծ է: Իսկ Հովհաննես Մկրտչի օրերից մինչև հիմա երկնքի թագավորությունը բռնություն է կրում, և բռնավորները յուրացնում են այն: Քանզի բոլոր մարգարեները եւ օրենքը մինչեւ Յովհաննես մարգարեացին: Եվ եթե ուզում եք ընդունել, նա է Եղիան, որ պիտի գա: Ով ունի ականջներ լսելու, թող լսի: Ո՞ւմ պիտի համեմատեմ այս սերունդը: Նման է երեխաների, որոնք նստած են շուկաներում, որոնք կանչելով իրենց ընկերներին ասում են՝ մենք սրինգ նվագեցինք ձեզ համար, և դուք չպարեցիք, մենք ողբացինք ձեզ համար, և դուք չգոծացիք: Քանի որ Հովհաննես եկավ ոչ ուտելով, ոչ խմելով, եւ ասում են՝ դեւ ունի: Եկավ մարդու որդին ուտում և խմում, և ասում են՝ ահա մարդ շատակեր և գինեմոլ, հարկահավաքների բարեկամ և մեղավորների: Եվ իմաստությունը արդարացավ իր երեխաներից: Այն ժամանակ նա սկսեց նախատել այն քաղաքները, որոնցում եղան նրա ամենաշատ զորությունները, որովհետև չապաշխարեցին. վայ քեզ, Քորազին, վայ քեզ, Բեթսայիդա, որովհետև եթե Տիրոսում եւ Սիդոնում եղած լինեին այն զորությունները, որ եղան ձեր մեջ, վաղուց կարկտանի եւ մոխրի մեջ նստած կապաշխարեին: Բայց ասում եմ ձեզ, Տիւրոսի և Սիդոնի համար ավելի հանդուրժելի կլինի դատաստանի օրը, քան ձեզ համար: ԵՒ դու, Կափառնաում, որ մինչև երկինք բարձրացար, մինչև դժոխք պիտի իջեցվես, որովհետև եթե Սոդոմում կատարվեին այն զորությունները, որ քո մեջ կատարվեցին, նրանք կմնային մինչև այսօր: Բայց ասում եմ ձեզ, որ Սոդոմի երկրին ավելի հանդուրժելի կլինի դատաստանի օրը, քան քեզ: Այն ժամանակ պատասխանելով Հիսուսն ասաց. Ես խոստովանում եմ քեզ, Հայր, երկնքի և երկրի Տեր, որ դու

թաքցրիր այս բաները իմաստունների և խելացիների մոտից, և դու բացահայտեցիր դրանք մանուկներին. այո, Հայր, որովհետև այսպես եղավ բարի հաճույքը քո առաջ: Ամեն ինչ ինձ փոխանցվել է իմ Հոր կողմից, և ոչ ոք չի ճանաչում Որդուն, եթե ոչ Հայրը, ոչ էլ Հորը ոչ ոք չի ճանաչում, եթե ոչ Որդին և նա, ում Որդին կամենա բացահայտել: Եկեք ինձ մոտ բոլորդ, որ աշխատում եք և ծանրաբեռնված եք, և ես կհանգստացնեմ ձեզ: Վերցրեք իմ լուծը ձեր վրա և սովորեք ինձնից, որովհետև հեզ եմ և խոնարհ սրտով, և կգտնեք հանգիստ ձեր հոգիների համար, քանի որ իմ լուծը բարի է և իմ բեռը թեթև է:

12

Այն ժամանակ Հիսուսը շաբաթ օրը գնաց հացահատիկների միջով, նրա աշակերտները սովեցել էին և սկսեցին հասկեր փրցնել ու ուտել: Բայց Փարիսեցիները տեսնելով ասացին նրան. Ահա քո աշակերտները անում են այն, ինչ թույլատրված չէ անել շաբաթ օրը: Բայց նա ասաց նրանց. Չե՞ք կարդացել, թե ինչ արեց Դավիթը, երբ սված էր ինքը եւ նրա հետ եղողները: Ինչպե՞ս մտավ Աստծո տունը եւ կերավ ներկայացման հացերը, որոնք հնարավոր չէր նրան ուտել, ոչ էլ նրա հետ եղողներին, եթե ոչ միայն քահանաներին: Կամ դուք չե՞ք կարդացել օրենքում, որ շաբաթ օրերին քահանաները տաճարում շաբաթը պղծում են, բայց անմեղ են: Բայց ասում եմ ձեզ, որ այստեղ տաճարից ավելի մեծ բան կա: Եթե դուք ճանաչած լինեիք թե ինչ է՝ ողորմություն եմ ուզում և ոչ զոհ, ապա չէիք դատապարտի անմեղներին: Քանզի Մարդու Որդին տէրն է նաեւ շաբաթուան: Եւ այնտեղից

անցնելով՝ եկաւ նրանց ժողովարանը: Եւ ահա այնտեղ մարդ մը կար, որ չորացած ձեռք ուներ, եւ նրանք հարցրին նրան ասելով՝ թույլատրվա՞ծ է շաբաթ օրերին բուժել: Որպեսզի նրանք մեղադրեն նրան: Բայց նա ասաց նրանց. Ո՞վ կլինի ձեզանից այն մարդը, որ ունենա մեկ ոչխար, եւ եթե այն շաբաթ օրը փոսի մեջ ընկնի, չի՞ բռնի այն եւ չի՞ բարձրացնի: Ուրեմն որքա՞ն է տարբերվում մարդը ոչխարից: Այնպես որ թույլատրելի է շաբաթ օրերին լավ բան անել: Այնժամ ասում է այն մարդուն. Ձգի՛ր քո ձեռքը, և նա ձգեց, և այն վերականգնվեց առողջ, ինչպես մյուսը: Ելնելով՝ Փարիսեցիները խորհուրդ վերցրին նրա դեմ, որպեսզի նրան կորստյան: Իսկ Հիսուսը իմանալով հեռացավ այնտեղից, եւ նրան հետեւեցին բազում ամբոխներ, եւ բուժեց նրանց բոլորին, եւ խիստ պատվիրեց նրանց, որ չհայտնի անեն նրան, որպեսզի կատարվի ասվածը Եսայի մարգարեի միջոցով ասողի. ահա իմ ծառան, որին ընտրեցի, իմ սիրելին, որի հանդեպ հաճեց իմ հոգին, կդնեմ իմ հոգին նրա վրա, եւ դատաստան ազգերին կհայտնի, չի վիճի ոչ էլ կգոչի, ոչ էլ ոմն կլսի փողոցներում նրա ձայնը: Կոտրված եղեգը չի կոտրի և ծխացող կտավը չի մարի, մինչև որ դատաստանը հաղթության բերի, և նրա անունով ազգերը կհույս դնեն: Այն ժամանակ բերվեց նրան դևահարված կույր և համր, և նա բուժեց նրան, այնպես որ կույրը և համրը խոսեց և տեսավ, և զարմացան բոլոր ամբոխները և ասում էին՝ միթե սա՞ է Քրիստոսը, Դավթի որդին: Բայց Փարիսեցիները, լսելով, ասացին. Սա դևերը չի հանում, բացի Բեեղզեբուղով՝ դևերի իշխանով: Իմանալով բայց Հիսուսը նրանց խորհուրդները՝ ասաց նրանց. Ամեն թագավորություն, որ բաժանված է իր դէմ, աւերվում է, եւ ամեն քաղաք կամ տուն, որ բաժանված է իր դէմ, չի կանգնի: Եվ եթե սատանան սատանային հանում է, ինքն իր

դեմ բաժանված է եղել, ինչպե՞ս ուրեմն կանգուն կմնա նրա թագավորությունը: Եվ եթե ես Բեեղզեբուղով եմ հանում դևերը, ձեր որդիները ումով կհանեն: Այս պատճառով նրանք կլինեն ձեր դատավորները: Իսկ եթե ես Աստծո Հոգով եմ հանում դևերը, ուրեմն Աստծո թագավորությունը հասել է ձեզ վրա: Կամ ինչպե՞ս կարող է ոմն մտնել ուժեղի տունը և նրա անօթները յափշտակել, եթե նախ չկապի ուժեղին: Եվ այնժամ նրա տունը կավարի: Ով ինձ հետ չէ՝ իմ դէմ է, եւ ով ինձ հետ չի հավաքում՝ ցրում է: Այս պատճառով ասում եմ ձեզ, ամեն մեղք և հայհոյություն կներվի մարդկանց, բայց Հոգու հայհոյությունը չի ներվի մարդկանց, և ով եթե ասի խոսք մարդու Որդու դեմ, կներվի նրան, բայց ով ասի Սուրբ Հոգու դեմ, չի ներվի նրան ոչ այս դարում և ոչ գալիքում: Կամ՛ ծառը լավ արեք և նրա պտուղը լավ, կամ՛ ծառը փտած արեք և նրա պտուղը փտած, քանզի պտղից է ծառը ճանաչվում: Իժերի ծնունդներ, ինչպե՞ս կարող եք բարի բաներ խոսել՝ չար լինելով: Քանի որ սրտի առատությունից է բերանը խոսում: Բարի մարդը իր բարի գանձից բարի բաներ է հանում, եւ չար մարդը իր չար գանձից չար բաներ է հանում: Բայց ասում եմ ձեզ, որ ամեն պարապ խոսք, որ խոսեն մարդիկ, կտան դրա մասին հաշիվ դատաստանի օրը, քանի որ քո խոսքերից կարդարանաս և քո խոսքերից կդատապարտվես: Այնժամ պատասխանեցին ոմանք դպիրներից եւ փարիսեցիներից՝ ասելով. Ուսուցի՛չ, կամենում ենք քեզնից նշան տեսնել: Բայց նա պատասխանելով ասաց նրանց. Չար և շնացող սերունդը նշան է փնտրում, և նշան չի տրվի դրան, բացի Հովնան մարգարեի նշանից: Ինչպես որ Հովնան մարգարեն եղավ մեծ ձկան փորում երեք օր և երեք գիշեր, այսպես էլ մարդու Որդին կլինի երկրի սրտում երեք օր և երեք գիշեր: Նինվեացի մարդիկ կբարձրանան դատաստանի մեջ այս սերնդի հետ և

կդատապարտեն նրան, որովհետև նրանք ապաշխարեցին Հովնանի քարոզության վրա, և ահա Հովնանից ավելին այստեղ է: Հարավի թագուհին կբարձրանա դատաստանի ժամանակ այս սերնդի հետ և կդատապարտի նրան, որովհետև նա եկավ երկրի ծագերից լսելու Սողոմոնի իմաստությունը, և ահա Սողոմոնից ավելին այստեղ է: Երբ անմաքուր հոգին դուրս գա մարդուց, անցնում է անջրային տեղերով՝ փնտրելով հանգիստ, և չի գտնում: Այնժամ ասում է. Իմ տունը կվերադառնամ, որտեղից ելա, և եկած՝ գտնում է այն դատարկ, սրբված ու զարդարված: Ապա նա գնում է և իր հետ վերցնում է յոթ այլ ոգիներ, որոնք ավելի չար են քան ինքը, և մտնելով բնակվում են այնտեղ, և այդ մարդու վերջին վիճակը դառնում է ավելի վատ քան առաջինը: Այսպես կլինի նաև այս չար սերնդի հետ: Մինչ նա դեռ խոսում էր ժողովրդին, ահա նրա մայրը և եղբայրները կանգնած էին դրսում և փնտրում էին խոսել նրա հետ: Բայց ոմն ասաց նրան. Ահա քո մայրը եւ քո եղբայրները դրսում կանգնած են՝ փնտրելով քեզ տեսնել: Նա բայց պատասխանելով ասաց նրան, ով խոսում էր իր հետ. Ո՞վ է իմ մայրը և ովքե՞ր են իմ եղբայրները: Եվ իր ձեռքը իր աշակերտների վրա ձգելով՝ ասաց. ահա իմ մայրը եւ իմ եղբայրները. որովհետեւ ով որ կատարի իմ Հոր կամքը, որ երկնքում է, նա իմ եղբայրն է եւ քույրը եւ մայրը:

13

Եվ այն օրը Հիսուսը տնից դուրս գալով նստած էր ծովի մոտ, եւ նրա մոտ շատ ամբոխներ հավաքվեցին, այնպես որ նա նավակ մտնելով նստեց, եւ ամբողջ ամբոխը ափին վրա կանգնած էր: Եւ

նա շատ բան խոսեց նրանց առակներով՝ ասելով. ահա ելավ սերմնացանը սերմնելու: Եվ երբ նա սերմանում էր, մի քանիսը ընկան ճանապարհի եզրին, եվ թռչունները եկան ու լափեցին դրանք. իսկ մյուսները ընկան ժայռոտ տեղերի վրա, որտեղ շատ հող չկար, եվ անմիջապես բուսան բերեցին, որովհետև հողի խորություն չունեին, բայց երբ արեգակը ծագեց՝ այրվեցին, եվ քանի որ արմատ չունեին՝ չորացան. իսկ մյուսները ընկան փշերի վրա, եվ փշերը բարձրացան ու խեղդեցին դրանք. իսկ մյուսները ընկան լավ հողի վրա եվ պտուղ տվեցին՝ մեկը հարյուրապատիկ, մեկը վաթսունապատիկ, մեկը երեսունապատիկ: Ով ունի ականջներ լսելու, թող լսի: Եւ աշակերտները մոտենալով ասացին նրան. Ինչո՞ւ առակներով ես խոսում նրանց հետ: Նա պատասխանելով ասաց նրանց, որ ձեզ տրված է իմանալ երկնքի թագավորության խորհուրդները, բայց նրանց տրված չէ: Ով որ ունի, կտրվի նրան և կառատանա, իսկ ով որ չունի, նույնիսկ այն ինչ ունի, կվերցվի նրանից: Այս պատճառով առակներով նրանց խոսում եմ, որպեսզի տեսնելով չտեսնեն և լսելով չլսեն ու չհասկանան, որպեսզի չդառնան, և այն ժամանակ կատարվի նրանց համար Եսայիի մարգարեությունը, որ ասում է. լսելով կլսեք և չեք հասկանա, և տեսնելով կտեսնեք և չեք տեսնի, քանզի հաստացավ այս ժողովրդի սիրտը, և ականջներով ծանր լսեցին, և իրենց աչքերը փակեցին, որպեսզի չտեսնեն աչքերով և ականջներով չլսեն և սրտով չհասկանան և չդառնան, և ես կբժշկեմ նրանց: Բայց երանելի են ձեր աչքերը, որովհետև տեսնում են, և ձեր ականջները, որովհետև լսում են: Ճշմարիտ, ես ասում եմ ձեզ, որ շատ մարգարեներ և արդարներ ցանկացել են տեսնել այն, ինչ դուք տեսնում եք, և չտեսան, և լսել այն, ինչ դուք լսում եք, և չլսեցին: Դուք, ուրեմն, լսեցեք ցանողի առակը: Ամեն

ոք, որ լսում է թագավորության խոսքը եւ չի հասկանում, գալիս է չարը եւ վերցնում է նրա սրտում ցանվածը, սա է ճանապարհի եզրին ցանվածը: Իսկ քարոտ հողի վրա ցանվածը սա է՝ նա, որ խոսքը լսում է և անմիջապես ուրախությամբ ընդունում է այն. բայց արմատ չունի իր մեջ, այլ ժամանակավոր է, իսկ երբ տառապանք կամ հալածանք է լինում խոսքի պատճառով, անմիջապես գայթակղվում է: Իսկ փշերի մեջ ցանվածը՝ սա այն է, որ խոսքը լսում է, եւ այս դարի հոգսը եւ հարստության խաբեությունը խեղդում են խոսքը, եւ անպտուղ է դառնում: Իսկ ով լավ հողի վրա ցանված է, սա է նա, որ խոսքը լսում եւ հասկանում է, որ իսկապես պտուղ է բերում եւ տալիս՝ մեկը հարյուր, մյուսը վաթսուն, եւ մեկ ուրիշը երեսուն: Մեկ այլ առակ դրեց նրանց առջև՝ ասելով. երկնքի թագավորությունը նմանեցավ մարդու, որ լավ սերմ ցանեց իր արտում. բայց երբ մարդիկ քնում էին, եկավ նրա թշնամին և որոտ ցանեց ցորենի մեջ ու գնաց: Երբ բուսավ խոտը եւ պտուղ տվեց, ապա երեւացին նաեւ որոմները: Իսկ տանտիրոջ ծառաները մոտենալով ասացին նրան՝ տեր, ոչ՞ լավ սերմ ցանեցիր քո արտում: Ուրեմն որտեղի՞ց են որոմները: Իսկ նա ասաց նրանց՝ թշնամի մարդ է սա արել: Իսկ ծառաները ասացին նրան. Ուրեմն ուզում ես, որ գնանք հավաքենք դրանք: Իսկ նա ասաց՝ ոչ, որպեսզի չլինի որ հավաքելիս խոտերը արմատախիլ անեք միաժամանակ նրանց հետ ցորենը, թողեք միասին աճել երկուսը մինչև հունձը, և հնձի ժամանակ կասեմ հնձողներին՝ հավաքեք նախ խոտերը և կապեք դրանք խուրձերի մեջ այրելու համար դրանք, իսկ ցորենը հավաքեք իմ շտեմարանի մեջ: Մեկ այլ առակ դրեց նրանց առջև՝ ասելով. երկնքի թագավորությունը նման է մանանեխի հատիկին, որը մարդ վերցրեց և ցանեց իր արտում. այն ամենափոքրն է բոլոր

սերմերից, բայց երբ աճում է, ամենամեծն է բոլոր բանջարեղենից և դառնում է ծառ, այնպես որ երկնքի թռչունները գալիս են և բնակվում են նրա ճյուղերում: Մեկ այլ առակ խոսեց նրանց. Երկնքի արքայությունը նման է խմորին, որը կինը վերցնելով թաքցրեց երեք չափ ալյուրի մեջ, մինչև որ ամբողջը խմորվեց: Այս բոլոր բաները Հիսուսը խոսեց առակներով ամբոխներին, և առանց առակի ոչինչ չէր խոսում նրանց, որպեսզի կատարվի ասվածը մարգարեի միջոցով, որ ասում էր. Կբացեմ առակներով իմ բերանը, կարտասանեմ թաքնված բաները աշխարհի հիմնադրումից: Այն ժամանակ թողնելով զանգվածները՝ նա եկավ իր տունը: Եվ նրա աշակերտները մոտեցան նրան՝ ասելով. Բացատրիր մեզ դաշտի որոմների առակը: Իսկ նա պատասխանելով ասաց նրանց. լավ սերմը ցանողը Մարդու Որդին է, իսկ դաշտը աշխարհն է, իսկ լավ սերմը՝ սրանք են թագավորության որդիները, իսկ որոմները չարի որդիներն են, իսկ թշնամին, որ ցանեց դրանք, սատանան է, իսկ հունձը դարի ավարտն է, իսկ հնձողները հրեշտակներ են: Ինչպես ուրեմն հավաքվում են որոմները և կրակով այրվում են, այնպես կլինի այս դարի ավարտին: Մարդու Որդին կուղարկի իր հրեշտակներին, եւ նրանք կհավաքեն իր թագավորությունից բոլոր գայթակղությունները եւ անօրինություն անողներին, եւ կնետեն նրանց կրակի հնոցի մեջ. այնտեղ կլինի լաց եւ ատամների կրճտում: Այն ժամանակ արդարները կփայլեն ինչպես արեգակը իրենց Հոր թագավորության մեջ: Ով ունի ականջներ լսելու, թող լսի: Դարձյալ նման է երկնքի թագավորությունը դաշտում թաքնված գանձին, որը գտնելով մարդ թաքցրեց, և իր ուրախությունից գնում է ու ամեն ինչ, որ ունի, վաճառում է և գնում է այն դաշտը: Դարձյալ նման է երկնքի

թագավորությունը մարդու վաճառականի, որ փնտրում է գեղեցիկ մարգարիտներ. ով գտնելով մեկ շատ թանկարժեք մարգարիտ, գնացելով վաճառեց ամեն ինչ, որ ուներ էր, և գնեց այն: Դարձյալ նման է երկնքի արքայությունը ուռկանի, որ նետված է ծով և ամեն տեսակից հավաքել է, որը երբ լցվեց, բարձրացրին այն ափ և նստելով հավաքեցին լավերը անոթների մեջ, իսկ փտածները դուրս նետեցին: Այսպես կլինի դարու ավարտին: Հրեշտակները կելնեն դուրս և կբաժանեն չարերին արդարների միջից, և կնետեն նրանց կրակի հնոցը. այնտեղ կլինի լացը և ատամների կրճտումը: Հիսուսն ասում է նրանց. հասկացա՞ք այս ամենը: Ասում են նրան՝ այո՛, Տէ՛ր: Նա բայց ասաց նրանց. այս պատճառով ամեն դպիր, որ աշակերտեցվել է երկնքի թագավորության մեջ, նման է տանտեր մարդուն, որը իր գանձատնից դուրս է հանում նոր և հին բաներ: Եվ եղավ, երբ Հիսուսը վերջացրեց այս առակները, հեռացավ այնտեղից, եվ եկած իր հայրենիք՝ նա ուսուցանում էր նրանց նրանց ժողովում, այնպես որ նրանք զարմանում էին եվ ասում. որտեղի՞ց է սրան այս իմաստությունը եվ այս զորությունները: Չէ՞ սա հյուսնի որդին է: Չէ՞ որ նրա մայրը կոչվում է Մարիամ, և նրա եղբայրները՝ Հակոբ և Հովսեփ և Սիմոն և Հուդա: Եվ նրա քույրերը բոլորը մեզ մոտ չեն: Ուրեմն որտեղի՞ց են սրան այս բոլոր բաները: Եւ նրանք գայթակղվում էին նրանից: Իսկ Հիսուսը ասաց նրանց. մարգարեն անարգ չէ, բացի իր հայրենիքում և իր տանը: Եւ նա այնտեղ շատ հրաշքներ չարեց նրանց անհաւատութեան պատճառով:

14

Այն ժամանակ Հերովդես տետրարխը լսեց Հիսուսի մասին և ասաց իր ծառաներին՝ սա Հովհաննես Մկրտիչն է, նա հարություն է առել մեռելներից, և դրա պատճառով զորությունները գործում են նրա մեջ: Որովհետև Հերովդեսը բռնեց Հովհաննեսին, կապեց նրան և դրեց բանտ Հերովդիադայի պատճառով, իր եղբոր Փիլիպպոսի կնոջ: Քանզի Հովհաննեսը ասում էր նրան. Քեզ թույլատրված չէ ունենալ նրան: Եւ ուզելով նրան սպանել՝ վախեցավ ժողովրդից, որովհետեւ նրանք նրան որպես մարգարե էին համարում: Հերովդեսի ծննդյան տոնակատարության ժամանակ Հերովդիադայի դուստրը պարեց մեջտեղում և հաճեց Հերովդեսին, ուստի երդմամբ խոստացավ նրան տալ ինչ որ խնդրի: Իսկ նա՝ իր մոր կողմից մղված ըլլալով, ասաց. Տուր ինձ այստեղ ափսէի վրայ Յովհաննէս Մկրտչի գլուխը: Եվ տխրեց թագավորը, բայց երդումների եւ միասին բազմողների պատճառով հրամայեց տալ, եւ ուղարկելով գլխատեց Հովհաննեսին բանտում: Եւ բերուեցաւ նրա գլուխը պնակի վրայ եւ տրուեցաւ աղջկան, եւ նա բերաւ իր մօրը: Եվ նրա աշակերտները մոտենալով՝ վերցրին մարմինը եւ թաղեցին այն, ապա եկան ու հաղորդեցին Հիսուսին: Լսելով այս, Հիսուսը նավակով այնտեղից հեռացավ անապատ տեղ՝ առանձին, և լսելով այս՝ ամբոխները քաղաքներից ոտքով հետևեցին նրան: Եւ երբ Հիսուսն ելավ, տեսավ մեծ ամբոխ, գթաց նրանց վրա եւ բուժեց նրանց հիվանդներին: Երբ երեկոն եղաւ, նրա աշակերտները մոտեցան նրան եւ ասացին. Այս տեղը անապատ է, եւ ժամը արդէն անցել է, արձակի՛ր ամբոխները, որպէսզի գնան գիւղերը եւ իրենց համար ուտելիք գնեն: Բայց Հիսուսն ասաց նրանց. Նրանք կարիք չունեն հեռանալու, դուք տվեք նրանց ուտելու: Նրանք բայց ասում են նրան. Մենք այստեղ ունենք միայն

հինգ հաց և երկու ձուկ: Նա բայց ասաց. Բերէք նրանց ինձ այստեղ: Եվ հրամայելով ամբոխներին բազմեցնել խոտերի վրա, վերցնելով հինգ հացերը եւ երկու ձկները, նայելով դեպի երկինք՝ օրհնեց, եւ կտրելով տվեց աշակերտներին հացերը, իսկ աշակերտները՝ ամբոխներին: Եւ կերան բոլորը եւ յագեցան, եւ վերցրին կտորների մնացորդը՝ տասներկու լի զամբյուղներ: Իսկ ուտողները տղամարդիք էին, ինչպես հինգ հազար, առանց կանանց եւ երեխաների: Եւ անմիջապես Հիսուսը հարկադրեց իր աշակերտներին նավ մտնել եւ իրենից առաջ մյուս կողմը գնալ, մինչեւ որ ինքը բազմությունները արձակի: Եվ արձակելով ժողովուրդներին, նա բարձրացավ լեռ՝ մենակ աղոթելու համար: Երբ երեկո եղավ, նա միայն էր այնտեղ: Իսկ նավը արդեն ծովի մեջտեղում էր՝ տանջվելով ալիքների կողմից, քանի որ քամին հակառակ էր: Բայց գիշերվա չորրորդ պահին Հիսուսը գնաց նրանց դեպի՝ քայլելով ծովի վրա: Եւ տեսնելով նրան ծովի վրա քայլող՝ աշակերտները խռովվեցին ասելով, թե ուրվական է, եւ վախից աղաղակեցին: Բայց Հիսուսն անմիջապես խոսեց նրանց՝ ասելով. Քաջություն ունեցեք, ես եմ, մի՛ վախեցեք: Պատասխանելով՝ Պետրոսը ասաց նրան. Տէ՛ր, եթե դու ես, հրամայիր ինձ քեզ մոտ գալ ջրերի վրայով: Իսկ նա ասաց, արի՛: Եվ նավից իջնելուց հետո Պետրոսը քայլեց ջրերի վրայով՝ գնալու Հիսուսի մոտ: Տեսնելով բայց ուժեղ քամին՝ վախեցավ, եւ սկսելով խորտակվել՝ աղաղակեց ասելով. Տէ՛ր, փրկիր ինձ: Բայց Հիսուսը անմիջապես ձեռքը մեկնելով՝ բռնեց նրան և ասաց նրան. Ո՛վ քիչ հավատացյալ, ինչո՞ւ կասկածեցիր: Եվ երբ նրանք մտան նավ, հանդարտվեց քամին, իսկ նավում եղողները եկան ու երկրպագեցին նրան՝ ասելով. Ճշմարտապես Աստծո Որդին ես: Եւ անցնելով եկան Գեննեսարեթի երկիրը: Եվ ճանաչելով նրան,

այն տեղի մարդիկը մարդ ուղարկեցին ամբողջ այն շրջակա գավառ, եւ բերեցին նրան բոլոր հիվանդներին, եւ աղաչում էին նրան, որպեսզի թեկուզ միայն դիպչեն նրա հագուստի քղանցքին, եւ որքան շատ որ դիպան՝ փրկվեցին:

15

Այն ժամանակ մոտենում են Հիսուսին Երուսաղեմից դպիրները և փարիսեցիները՝ ասելով. Ինչո՞ւ քո աշակերտները խախտում են ավագների ավանդությունը: Քանի որ նրանք չեն լվանում իրենց ձեռքերը, երբ հաց են ուտում: Բայց նա պատասխանելով ասաց նրանց. Ինչո՞ւ դուք էլ եք անցնում Աստծո հրամանը ձեր ավանդության պատճառով: Որովհետեւ Աստված հրամայեց ասելով՝ պատուիր հօրդ եւ մօրդ, եւ ով որ չարախօսում է հօր կամ մօր դէմ՝ մահով թող մեռնի: Բայց դուք ասում եք՝ ով որ ասի հորը կամ մորը, պարգև է այն ինչով ինձանից կարող էիր օգտվել, և նա չի պատվի իր հորը կամ իր մորը, և դուք անվավեր արեցիք Աստծո պատվիրանը ձեր ավանդության պատճառով: Կեղծավորներ, լավ մարգարեացավ ձեր մասին Եսայիան՝ ասելով. մոտենում է ինձ այս ժողովուրդը իրենց բերանով և իրենց շրթներով ինձ պատվում է, բայց իրենց սիրտը հեռու է հեռանում ինձնից, իսկ ունայն են պաշտում ինձ՝ ուսուցանելով ուսուցումներ, մարդկանց պատվիրաններ: Եվ կանչելով ամբոխին՝ ասաց նրանց. լսեք եւ հասկացեք, ոչ թե բերան մտնողն է պղծում մարդուն, այլ բերանից ելնողը, սա է պղծում մարդուն: Այնժամ նրա աշակերտները մոտենալով ասացին նրան. Գիտե՞ս, որ փարիսեցիները վիրավորվեցին լսելով այդ խոսքը: Բայց նա

պատասխանելով ասաց. Բոլոր տնկումները, որոնք իմ երկնային Հայրը չի տնկել, արմատախիլ կլինեն: Թողեք նրանց, նրանք կույր ուղեկցորդներ են կույրերի, իսկ եթե կույրը կույրին ուղեկցում է, երկուսն էլ փոսը կընկնեն: Պետրոսը պատասխանեց և ասաց նրան. Բացատրի՛ր մեզ այս առակը: Բայց Հիսուսն ասաց. Դեռ եւ դո՞ւք անհասկացող եք: Դեռ չէ՞ք հասկանում, որ ամեն ինչ, որ բերան է մտնում, փոր է գնում և զուգարան է դուրս նետվում: Բայց այն ինչ որ ելնում է բերանից՝ սրտից է ելնում, և այն է որ պղծում է մարդուն: Քանզի սրտից են ելնում չար խորհուրդները, սպանությունները, շնությունները, պոռնկությունները, գողությունները, սուտ վկայությունները, հայհոյությունները: Սրանք են այն, որ պղծում են մարդը, բայց անլվացված ձեռքերով ուտելը չի պղծում մարդը: Եւ այնտեղից ելնելով՝ Յիսուս հեռացաւ Տիւրոսի եւ Սիդոնի կողմերը: Եւ ահա մի քանանացի կին, ելնելով այդ սահմաններից, աղաղակեց նրան ասելով. Ողորմի՛ր ինձ, Տէ՛ր, Դաւթի՛ Որդի, իմ դուստրը սաստիկ դիւահարված է: Բայց նա նրան ոչ մի խոսք չպատասխանեց: Եւ մոտենալով նրա աշակերտները հարցնում էին նրան ասելով՝ արձակի՛ր նրան, որովհետեւ աղաղակում է մեր հետեւից: Նա պատասխանելով ասաց. Ես ուղարկված եմ միայն Իսրայելի տան կորած ոչխարների մոտ: Իսկ նա եկավ, երկրպագեց նրան ու ասաց. Տէ՛ր, օգնի՛ր ինձ: Նա բայց պատասխանելով ասաց. Լավ չէ առնել երեխաների հացը եւ նետել փոքր շներին: Նա բայց ասաց՝ այո՛, Տէ՛ր, եւ որովհետեւ շները ուտում են փշրանքներից, որ ընկնում են իրենց տերերի սեղանից: Այն ժամանակ պատասխանելով Հիսուսը ասաց նրան. ո՛վ կին, մեծ է քո հավատը, թող լինի քեզ ինչպես ուզում ես: Եվ նրա դուստրը բժշկվեց այն ժամից սկսած: Եվ այնտեղից անցնելով՝ Հիսուսը եկավ Գալիլեայի ծովի մոտ, եւ

լեռ բարձրանալով՝ նստեց այնտեղ: Եվ մոտեցան նրան բազում ամբոխներ, ունենալով իրենց հետ կաղեր, կույրեր, խուլեր, հաշմանդամներ եւ շատ ուրիշներ, եւ նետեցին նրանց Հիսուսի ոտքերի մոտ, եւ նա բժշկեց նրանց, այնպես որ ամբոխները զարմանային տեսնելով խուլերին լսում, համրերին խոսում, հաշմանդամներին առողջ, կաղերին քայլում եւ կույրերին տեսնում, եւ փառավորեցին Իսրայելի Աստծուն: Բայց Հիսուսը կանչելով իր աշակերտներին՝ ասաց. Գութ ունեմ ամբոխի վրա, որովհետև արդեն երեք օր է մնում են ինձ հետ և չունեն ինչ ուտեն, և նրանց սոված արձակել չեմ ուզում, գուցե թուլանան ճանապարհին: Եւ ասում են նրան իր աշակերտները. Որտեղի՞ց մեզ այնքան հաց անապատում, որ կշտացնենք այսքան ամբոխը: Եվ Հիսուսը ասում է նրանց՝ քանի՞ հաց ունեք: Իսկ նրանք ասացին՝ յոթ, եւ քիչ փոքր ձկներ: Եւ հրամայեց ժողովուրդներին բազմել երկրի վրա: Եւ առնելով եօթը հացերը եւ ձկները, շնորհակալություն տվեց, կտրեց եւ տվեց իր աշակերտներին, իսկ աշակերտները՝ ժողովուրդներին: Եվ բոլորը կերան եւ կշտացան, եւ վերցրին կտորների մնացորդը՝ յոթ լի զամբյուղներ, իսկ ուտողները չորս հազար տղամարդ էին՝ առանց կանանց եւ երեխաների: Եւ արձակելով ամբոխները՝ նա նավ մտավ եւ եկավ Մագդաղայի սահմանները:

16

Եւ մոտեցած փարիսեցիներն ու սադուկեցիները՝ փորձելով, հարցրին նրան, որ երկնքից նշան ցույց տա նրանց: Իսկ նա պատասխանելով ասաց նրանց. երեկո դառնալիս դուք ասում եք՝

լավ եղանակ, քանի որ երկինքը կարմիր է, և առավոտյան՝ այսօր փոթորիկ, քանի որ երկինքը մռայլ լինելով կարմիր է: Կեղծավորներ, դուք գիտեք տարբերել երկնքի երեսը, բայց ժամանակների նշանները չեք կարող իմանալ: Չար և շնացող սերունդ նշան է փնտրում, և նշան չի տրվելու դրան, եթե ոչ Հովնան մարգարեի նշանը: Եվ թողնելով նրանց՝ հեռացավ: Եվ երբ նրա աշակերտները եկան միւս կողմը, մոռացել էին հաց վերցնել: Իսկ Հիսուսը ասաց նրանց. Տեսեք և զգուշացեք Փարիսեցիների ու Սադուկեցիների խմորից: Նրանք իրենց մեջ խորհրդակցում էին՝ ասելով, որ հաց չենք վերցրել: Իմանալով բայց, Հիսուսն ասաց նրանց. Ինչո՞ւ եք խորհում ձեր մեջ, սակավավատներ, որ հացեր չվերցրիք: Դեռ չե՞ք հասկանում, ոչ էլ հիշում եք հինգ հացերը հինգ հազարների համար և թե քանի՞ սակառ վերցրեցիք: Չե՞ք յիշում նաեւ յոթ հացերը չորս հազարի համար եւ թե քանի՞ սակառ վերցրիք: Ինչպե՞ս չեք հասկանում, որ ոչ թե հացի մասին ասացի ձեզ՝ զգուշանալ Փարիսեցիների եւ Սադուկեցիների խմորից: Այնժամ հասկացան, որ նա ասել էր զգուշանալ ոչ թե հացի խմորից, այլ փարիսեցիների և սադուկեցիների ուսմունքից: Եկած իսկ Հիսուսը Փիլիպպոսի Կեսարիայի մասերը, հարցնում էր իր աշակերտներին ասելով. Ո՞վ են ասում մարդիկ, որ ես եմ՝ մարդու Որդին: Նրանք պատասխանեցին. Ոմանք՝ Հովհաննես Մկրտիչը, ուրիշներ՝ Եղիան, իսկ ուրիշներ՝ Երեմիան կամ մարգարեներից մեկը: Ասում է նրանց. Իսկ դուք ո՞վ եք ասում, որ ես եմ: Պատասխանելով՝ Սիմոն Պետրոսը ասաց. Դու ես Քրիստոսը, Աստծո ապրող Որդին: Եվ պատասխանելով Հիսուսը ասաց նրան՝ օրհնված ես, Սիմոն Բար Յովնա, որովհետև մարմինն ու արյունը չբացահայտեցին քեզ, այլ իմ Հայրը, որ երկնքում է: Եւ ես քեզ ասում եմ, որ դու ես

Պետրոս, եւ այս ժայռի վրա կառուցելու եմ իմ ժողովը, եւ դժոխքի դռները չեն հաղթելու նրան: Եւ կտամ քեզ երկնքի թագաւորութեան բանալիները, եւ ինչ որ կապես երկրի վրայ՝ կապուած կլինի երկնքում, եւ ինչ որ արձակես երկրի վրայ՝ արձակուած կլինի երկնքում: Այնժամ հրամայեց իր աշակերտներին, որ ոչ ոքի չասեն, թե ինքը Հիսուս Քրիստոսն է: Հետո այն ժամանակից Հիսուսը սկսեց ցույց տալ իր աշակերտներին, որ անհրաժեշտ է, որ նա գնա Երուսաղեմ և շատ չարչարվի ավագներից, քահանայապետներից և դպիրներից, և սպանվի, և երրորդ օրը հարություն առնի: Եւ Պետրոսը նրան կողք առնելով՝ սկսեց յանդիմանել նրան ասելով. Ողորմած քեզ, Տէ՛ր, դա քեզ չի՛ պատահի: Նա շրջվելով ասաց Պետրոսին. Գնա՛ ետևից իմ, սատանա՛, դու գայթակղություն ես ինձ համար, որովհետև չես մտածում Աստծո մասին, այլ մարդկանց մասին: Այնժամ Հիսուսը ասաց իր աշակերտներին. Եթե մեկը ուզում է իմ հետևից գալ, թող ուրանա ինքն իրեն, վերցնի իր խաչը և հետևի ինձ: Ով որ կամենա իր հոգին փրկել, կկորցնի զայն, իսկ ով որ կկորցնի իր հոգին իմ պատճառով, կգտնի զայն: Ի՞նչ օգուտ ունի մարդը, եթե ամբողջ աշխարհը շահի, բայց իր հոգին կորցնի: Կամ ինչ կտա մարդը փոխանակում իր հոգու: Քանզի Մարդու Որդին մտադիր է գալ Իր Հոր փառքով՝ Իր հրեշտակների հետ, եւ այն ժամանակ հատուցանելու է իւրաքանչիւրին ըստ իւր գործերի: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, կան ոմանք այստեղ կանգնածներից, որոնք չեն համտեսի մահը, մինչև որ տեսնեն մարդու Որդուն գալիս իր թագավորության մեջ:

17

Եվ վեց օր հետո Հիսուսը վերցնում է Պետրոսին եւ Հակոբին եւ Հովհաննեսին՝ նրա եղբորը, եւ բերում է նրանց մի բարձր լեռ առանձին, եւ փոխակերպվեց նրանց առաջ, եւ փայլեց նրա դեմքը ինչպես արեգակը, իսկ նրա հագուստները դարձան սպիտակ ինչպես լույսը: Եւ ահա նրանց երեւացին Մովսեսն ու Եղիան, որ նրա հետ խոսում էին: Պետրոսը պատասխանեց եւ ասաց Հիսուսին. Տէ՛ր, լաւ է, որ մենք այստեղ ենք: Եթե ուզում ես, այստեղ երեք խրճիթ կառուցենք՝ մեկը քեզ համար, մեկը Մովսեսի համար եւ մեկը Եղիայի համար: Դեռ նա խոսում էր, ահա փայլուն ամպ ստվերեց նրանց, և ահա ձայն ամպից ասում էր՝ սա է իմ սիրելի որդին, որով ես հաճեցա, նրան լսեցեք: Եվ լսելով՝ աշակերտները ընկան իրենց դեմքի վրա և շատ վախեցան: Եվ Հիսուսը մոտենալով՝ դիպավ նրանց ու ասաց. Վեր կացեք եւ մի՛ վախեցեք: Բարձրացնելով իրենց աչքերը, նրանք ոչ ոքի չտեսան, բացի միայն Հիսուսից: Եվ երբ նրանք իջնում էին լեռնից, Յիսուս հրամայեց նրանց ասելով. Ոչ ոքի մի՛ ասեք այս տեսիլքը, մինչեւ որ մարդու Որդին մեռելներից յարութիւն առնի: Եւ նրա աշակերտները հարցրին նրան ասելով. Ինչո՞ւ ուրեմն դպիրները ասում են, որ Եղիան պէտք է առաջ գայ: Իսկ Հիսուսը պատասխանելով ասաց նրանց. Եղիան իսկապես գալիս է առաջին և կվերականգնի ամեն ինչ, բայց ասում եմ ձեզ, որ Եղիան արդեն եկավ, և չճանաչեցին նրան, այլ արեցին նրա հետ որքան ուզեցին. այսպես նաև մարդու Որդին պիտի տառապի նրանցից: Այնժամ աշակերտները հասկացան, որ նա նրանց Հովհաննես Մկրտչի մասին էր ասել: Եվ երբ նրանք եկան ամբոխի մոտ, մի մարդ մոտեցավ նրան՝ ծնրադրելով նրա առաջ եւ ասելով. Տէ՛ր, ողորմի՛ր իմ որդուն, որովհետեւ նա լուսնոտվում է եւ վատ է տառապում, քանի որ հաճախ ընկնում է կրակի մեջ եւ

հաճախ ջրի մեջ: Եւ բերեցի նրան քո աշակերտներին, եւ նրանք չկարողացան նրան բժշկել: Պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց. Ո՛վ անհավատ և ծուռ սերունդ, մինչև ե՞րբ կլինեմ ձեզ հետ: Մինչև ե՞րբ կտանեմ ձեզ: Բերեք նրան ինձ այստեղ: Եվ Հիսուսը խիստ կշտամբեց նրան, եւ դևը դուրս եկավ նրանից, եւ տղան բժշկվեց այն ժամից: Այնժամ աշակերտները առանձին մոտենալով Հիսուսին՝ ասացին. Ինչո՞ւ մենք չկարողացանք հանել այն: Իսկ Հիսուսն ասաց նրանց՝ ձեր անհավատության պատճառով: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, եթե ունենաք հավատ որպես մանանեխի հատիկ, կասեք այս լեռանը՝ տեղափոխվի՛ր այստեղից այնտեղ, և կտեղափոխվի, և ոչինչ անհնար չի լինի ձեզ համար: Բայց այս ցեղը չի ելնում, եթե ոչ աղոթքով և ծոմով: Երբ նրանք վերադառնում էին Գալիլիա, Հիսուսն ասաց նրանց. մարդու Որդին պիտի մատնվի մարդկանց ձեռքերը, և նրանք կսպանեն նրան, և երրորդ օրը նա կարթնի: Եվ նրանք շատ տխրեցին: Երբ նրանք եկան Կափառնաում, երկու դրախմա հարկ հավաքողները մոտեցան Պետրոսին և ասացին. Ձեր ուսուցիչը չի՞ վճարում երկու դրախմա հարկը: Ասում է՝ այո: Եվ երբ նա մտավ տուն, Հիսուսը նախորդեց նրան ասելով՝ ինչ է թվում քեզ, Սիմո՛ն: Երկրի թագավորները ումի՞ց են ստանում հարկեր կամ հարկ: Իրենց որդիներից՞ թե օտարներից: Պետրոսն ասում է նրան՝ օտարներից: Հիսուսն ասաց նրան. ուրեմն որդիները ազատ են: Այնպես որ չվիրավորենք նրանց, գնա՛ ծովը, նետի՛ր կարթը, եւ առաջին բարձրացած ձուկը վերցրու, եւ բացելով նրա բերանը՝ կգտնես ստատեր, վերցրո՛ւ այն եւ տո՛ւր նրանց ինձ եւ քեզ փոխարեն:

18

Այն ժամին աշակերտները եկան Հիսուսի մոտ ասելով. Ո՞վ է ուրեմն մեծագույնը երկնքի թագավորության մեջ: Եվ Հիսուսը կանչելով երեխա մը՝ դրեց նրանց մեջտեղը եւ ասաց՝ ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, եթե չդառնաք եւ չլինեք ինչպես երեխաները, բնավ չէք մտնի երկնքի թագավորությունը: Ով որ ուրեմն խոնարհեցնի իրեն ինչպես այս երեխան, նա է ամենամեծը երկնքի թագավորության մեջ: Եվ ով եթե ընդունի այսպիսի մեկ երեխա իմ անվան վրա, ինձ է ընդունում, իսկ ով սայթաքեցնի այս փոքրերից մեկին, որ հավատում են ինձ, օգտակար է նրան, որ էշի աղացքարտ կախվի նրա պարանոցին եւ խեղդվի ծովի մեջ: Վա՛յ աշխարհին սայթաքումներից, որովհետև անհրաժեշտ է, որ սայթաքումները գան, բայց վա՛յ այն մարդուն, որի միջոցով սայթաքումը գալիս է: Եթե ձեռքդ կամ ոտքդ մեղանչել է տալիս քեզ, կտրիր դրանք և նետիր քեզանից. լավ է քեզ համար մտնել կյանք կաղ կամ հաշմանդամ, քան երկու ձեռք կամ երկու ոտք ունենալով նետվել հավիտենական կրակը: Եվ եթե քո ակնը մեղանչեցնում է քեզ, հանիր այն և գցիր քեզնից. լավ է քեզ համար միականով մտնել կյանք, քան երկու ակներ ունենալով ընկնել գեհենի կրակը: Տեսեք, մի՛ արհամարհեք այս փոքրերից մեկին, քանզի ասում եմ ձեզ, որ նրանց հրեշտակները երկնքում միշտ տեսնում են իմ Հոր դեմքը, որ երկնքում է: Քանզի եկավ մարդու Որդին փրկելու համար կորածը: Ի՞նչ է թվում ձեզ: Եթե մի մարդ ունենա հարյուր ոչխար և մեկը մոլորվի նրանցից, չէ՞ որ թողնելով իննսունինը լեռների վրա, գնում է փնտրում մոլորվածին: Եվ եթե հաջողվի գտնել այն, ամեն ասում եմ ձեզ, որ

ավելի շատ ուրախանում է դրա վրա, քան իննսուն ինը այնպիսիների վրա, որոնք չեն մոլորվել: Այսպես չէ կամքը ձեր երկնավոր Հոր առջև, որ կորչի այս փոքրիկներից մեկը: Եթե քո եղբայրը մեղանչի քո դեմ, գնա և կշտամբիր նրան միայն քեզ և նրա միջև. եթե քեզ լսի, շահել ես քո եղբորը. եթե բայց չլսի, վերցրու քեզ հետ դեռ մեկ կամ երկու, որպեսզի երկու կամ երեք վկաների բերանով հաստատվի ամեն խոսք: Իսկ եթե անտեսի նրանց, ասա եկեղեցուն, իսկ եթե նաև եկեղեցին անտեսի, թող քեզ համար լինի ինչպես հեթանոսը և մաքսավորը: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, ինչ որ կապեք երկրի վրա, կապված կլինի երկնքում, և ինչ որ արձակեք երկրի վրա, արձակված կլինի երկնքում: Դարձյալ ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ եթե ձեզանից երկուսը համաձայնեն երկրի վրա ամեն բանի մասին, որ խնդրեն, կլինի նրանց իմ Հոր կողմից, որ երկնքում է: Որովհետև ուր երկու կամ երեք հավաքված են իմ անունով, այնտեղ եմ ես նրանց մեջտեղում: Այն ժամանակ մոտենալով նրան՝ Պետրոսը ասաց. Տէ՛ր, քանի՞ անգամ մեղք կգործի ինձ դէմ եղբայրս եւ ես կներեմ նրան: Մինչև յոթ անգա՞մ: Հիսուսն ասում է նրան. Ոչ, ես քեզ չեմ ասում մինչև յոթ անգամ, այլ մինչև յոթանասուն անգամ յոթ: Այս պատճառով երկնքի թագավորությունը նմանեցավ մի թագավոր մարդու, որ ուզեց հաշվարկ անել իր ծառաների հետ: Բայց երբ նա սկսեց հաշվեհարդար անել, նրան բերվեց մեկ պարտապան, որ պարտք ուներ անհամար տաղանդներ: Բայց քանի որ նա չուներ վերադարձնելու, նրա տերը հրամայեց վաճառել նրան և նրա կնոջը և երեխաներին և ամեն ինչ որ ուներ, և վճարվել: Ուրեմն ծառան ընկնելով երկրպագում էր նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, համբերատար եղիր ինձ հանդէպ, եւ ամէն ինչ քեզ կվերադարձնեմ: Գթալով՝ այն ստրուկի տերը արձակեց նրան և

փոխը նրան թողեց: Ելնելով այն ծառան գտավ իր ընկերծառաներից մեկին, որը պարտական էր իրեն հարյուր դահեկան, եւ բռնելով նրան՝ խեղդում էր՝ ասելով. Վերադարձրու ինձ, եթե ինչ-որ բան պարտական ես: Ուրեմն նրա ծառա ընկերը ընկնելով նրա ոտքերին՝ աղաչում էր նրան ասելով. Համբերիր ինձ հետ, և կվճարեմ քեզ: Նա բայց չուզեց, այլ գնացած նրան բանտ նետեց, մինչև որ վերադարձնի պարտքը: Տեսնելով նրա ընկերամարտիկները պատահածները՝ շատ տխրեցան, և եկնելով՝ հստակ բացատրեցին իրենց տիրոջը բոլոր պատահածները: Այնժամ կանչելով զնա՝ տերն նորա ասէ նմա. Ծառայ չար, ամենայն զպարտսն զայնոսիկ թողի քեզ, քանզի աղաչեցեր զիս: Չէ՞ր անհրաժեշտ, որ դու էլ ողորմեիր քո ընկերծառային, ինչպես ես էլ քեզ ողորմեցի: Եւ բարկացած նրա տէրը մատնեց նրան չարչարողներին, մինչեւ որ վերադարձնի ամբողջ պարտքը: Այսպես և իմ երկնավոր Հայրը կանի ձեզ, եթե ձեզանից յուրաքանչյուրը իր եղբորը չների ձեր սրտերից նրանց յանցանքները:

19

Եւ եղաւ, երբ Յիսուս աւարտեց այս խօսքերը, հեռացաւ Գալիլիայից եւ եկաւ Հրէաստանի սահմանները՝ Յորդանանի անդիպար: Եւ բազում ամբոխներ հետեւեցին նրան, եւ նա բժշկեց նրանց այնտեղ: Եւ փարիսեցիները մոտեցան նրան՝ փորձելով նրան եւ ասելով. Արդյո՞ք թույլատրված է մարդուն արձակել իր կնոջը ցանկացած պատճառով: Իսկ նա պատասխանելով ասաց նրանց. Չե՞ք կարդացել, որ նա, ով ստեղծեց սկզբից, արու և էգ

ստեղծեց նրանց և ասաց. Այս բանի համար մարդը կթողնի իր հորը և մորը և կկպչի իր կնոջը, և երկուսը կլինեն մեկ մարմին: Այնպես որ նրանք այլևս երկուսը չեն, այլ մեկ մարմին են: Ինչը ուրեմն Աստված միացրեց, մարդը թող չբաժանի: Նրանք ասում են նրան. Ինչո՞ւ ուրեմն Մովսես հրամայեց տալ ամուսնալուծության թուղթ և արձակել նրան: Ասում է նրանց, որ Մովսեսը ձեր սրտի կարծրության պատճառով թույլատրեց ձեզ արձակել ձեր կանանց, բայց սկզբից այդպես չէր եղել: Ասում եմ ձեզ, որ ով որ արձակի իր կնոջը ոչ թե պոռնկության համար և ամուսնանա ուրիշի հետ, շնանում է, և ով որ արձակված կնոջ հետ ամուսնանա, շնանում է: Նրա աշակերտները ասում են նրան. Եթե այսպես է մարդու պատճառը կնոջ հետ, օգտակար չէ ամուսնանալ: Բայց նա ասաց նրանց՝ ոչ բոլորը ընդունում են այս խոսքը, այլ նրանք ում տրված է, քանի որ կան ներքինիներ ովքեր մոր որովայնից այսպես ծնվեցին: Եվ կան ներքինիներ, ովքեր ներքինի են արվել մարդկանց կողմից, եւ կան ներքինիներ, ովքեր ներքինի են արել իրենք իրենց երկնքի թագավորության համար: Ով կարող է ընդունել, թող ընդունի: Այն ժամանակ երեխաներ բերվեցին նրան, որպեսզի նա ձեռքերը դնի նրանց վրա և աղոթի, բայց աշակերտները նախատեցին նրանց: Իսկ Հիսուսը ասաց. Թողեք երեխաներին եւ մի՛ արգելեք նրանց գալ ինձ մոտ, որովհետեւ այդպիսիների համար է երկնքի արքայությունը: Եվ նրանց ձեռքերը դնելով՝ գնաց այնտեղից: Եւ ահա մեկը մոտենալով ասաց նրան. Բարի՛ ուսուցիչ, ի՞նչ բարի բան անեմ, որպեսզի յաւիտենական կյանք ունենամ: Իսկ նա ասաց նրան՝ ինչո՞ւ ես ինձ բարի անվանում: Ոչ ոք բարի չէ, բացի մեկից՝ Աստծուց: Եթե ուզում ես մտնել կյանք, պահիր պատվիրանները: Ասում է նրան· ո՞ր տեսակի: Իսկ Հիսուսն ասաց՝ չպիտի սպանես,

չպիտի շնություն անես, չպիտի գողանաս, չպիտի սուտ վկայություն տաս, պատվիր հորդ եւ մորդ, եւ պիտի սիրես քո մերձավորին ինչպես քեզ: Երիտասարդը ասում է նրան. Այս բոլոր բաները պահել եմ իմ երիտասարդությունից, ինչո՞վ եմ դեռ պակասում: Հիսուսն ասաց նրան. Եթե ուզում ես կատարյալ լինել, գնա վաճառիր քո ունեցվածքը և տուր աղքատներին, և կունենաս գանձ երկնքում, ապա արի՛ և հետևիր ինձ: Բայց երիտասարդը, լսելով այդ խոսքը, հեռացավ տխրելով, որովհետև նա շատ ունեցվածք ուներ: Իսկ Հիսուսը ասաց իր աշակերտներին. ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ դժվարությամբ հարուստը կմտնի երկնքի թագավորությունը: Դարձյալ ասում եմ ձեզ, ավելի հեշտ է ուղտին ասեղի ակնից անցնելը, քան հարուստի՝ Աստծո արքայություն մտնելը: Լսելով այս՝ նրա աշակերտները շատ զարմացան ու ասացին. Ուրեմն ո՞վ կարող է փրկվել: Նայելով՝ Հիսուսը ասաց նրանց. Մարդկանց մոտ սա անհնար է, բայց Աստծո մոտ ամեն ինչ հնար է: Ապա Պետրոսը պատասխանեց և ասաց նրան. Ահա մենք թողել ենք ամեն ինչ և հետևել ենք քեզ, ուրեմն ի՞նչ կլինի մեզ համար: Իսկ Հիսուսը ասաց նրանց. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ դուք, որ հետևել էք ինձ, վերածննդի ժամանակ, երբ մարդու Որդին նստի իր փառքի գահի վրա, դուք էլ կնստեք տասներկու գահերի վրա՝ դատելով Իսրայելի տասներկու ցեղերը: Եւ ամեն ոք, որ թողել է տներ կամ եղբայրներ, կամ քույրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ երեխաներ, կամ դաշտեր իմ անվան համար, հարյուրապատիկ կառնի եւ յաւիտենական կյանքը կժառանգի: Բայց շատ առաջիններ կլինեն վերջիններ, և վերջիններս՝ առաջիններ:

20

Նման է քանզի երկնքի թագավորությունը տանտեր մարդուն, որ ելավ առավոտյան վարձել բանվորներ իր այգին: Եւ համաձայնելով աշխատողների հետ մեկ դենարիոսի դիմաց օրական, ուղարկեց նրանց իր այգի: Եվ դուրս գալով մոտ երրորդ ժամին տեսավ ուրիշներ, որ կանգնած էին շուկայում անգործ, եվ նրանց ասաց՝ գնացեք դուք էլ այգի, եվ ինչ որ արդար լինի՝ կտամ ձեզ: Իսկ նրանք հեռացան: Նորից դուրս գնալով շուրջ վեցերորդ և իններորդ ժամերին արեց նույնպես: Բայց տասնմեկերորդ ժամին ելնելով՝ գտավ ուրիշներ, որ կանգնած էին անգործ, եւ ասում է նրանց. Ինչո՞ւ այստեղ կանգնած եք ամբողջ օրը անգործ: Ասում են նրան. Որովհետև ոչ ոք մեզ չվարձեց: Ասում է նրանց՝ գնացեք դուք էլ այգի, և ինչ որ արդար է, կստանաք: Երբ երեկո եղավ, այգու տերը ասաց իր կառավարչին. Կանչիր աշխատողներին և տուր նրանց վարձքը՝ սկսելով վերջիններից մինչև առաջինները: Եվ նրանք, ովքեր եկել էին տասնմեկերորդ ժամին, վերցրին մեկական դահեկան: Բայց եկած առաջինները մտածեցին, որ ավելի կառնեն, և իրենք էլ մեկական դենար առին: Իսկ վերցնելով նրանք տնտեսի դեմ տրտնջում էին ասելով, որ սրանք վերջիններս մեկ ժամ աշխատեցին, եւ հավասար մեզ նրանց արեցիր, որոնք կրել են օրվա ծանրությունը եւ այրող շոգը: Բայց նա պատասխանելով ասաց նրանցից մեկին. Ընկեր, ես քեզ անիրավություն չեմ անում, չէ՞ որ դահեկանի համար համաձայնվեցիր ինձ հետ: Վերցրու քոնը և գնա, բայց ես ուզում եմ այս վերջինին տալ ինչպես քեզ, կամ ինձ թույլատրված չէ՞ անել ինչ ուզում եմ իմ սեփականի հետ: Քո աչքը չա՞ր է, որովհետև

ես բարի եմ: Այսպես վերջինները կլինեն առաջինները, և առաջինները՝ վերջինները, քանի որ շատերն են կանչվածները, բայց քիչերը՝ ընտրվածները: Եվ Հիսուսը բարձրանալով դեպի Երուսաղեմ, վերցրեց տասներկու աշակերտներին առանձին ճանապարհին եւ ասաց նրանց. ահա բարձրանում ենք դեպի Երուսաղեմ, եւ մարդու Որդին կմատնվի քահանայապետներին եւ դպիրներին, եւ կդատապարտեն նրան մահվան, եւ կմատնեն նրան հեթանոսներին՝ ծաղրելու եւ խարազանելու եւ խաչելու համար, եւ երրորդ օրը կարծարծվի: Այն ժամանակ Զեբեդեոսի որդիների մայրը իր որդիների հետ մոտեցավ նրան, երկրպագելով և ինչ-որ բան խնդրելով նրանից: Իսկ նա ասաց նրան՝ ինչ ես ուզում: Նա ասում է նրան՝ ասա, որ այս երկու որդիներս նստեն, մեկը քո աջից և մեկը քո ձախից քո թագավորության մեջ: Պատասխանելով Հիսուսը ասաց՝ դուք չգիտեք ինչ եք խնդրում: Դուք կարող եք խմել այն բաժակը, որ ես պատրաստվում եմ խմել, կամ մկրտվել այն մկրտությամբ, որով ես մկրտվում եմ: Նրանք ասում են նրան՝ կարող ենք: Եւ ասում է նրանց. Իմ բաժակը, իսկապես, կխմեք, եւ այն մկրտութեամբ, որով ես մկրտւում եմ, կմկրտուեք, բայց իմ աջ կողմում եւ իմ ձախ կողմում նստելը տալու իրաւունքը ինձ չէ տրուած, այլ նրանց է, որոնց համար պատրաստուած է իմ Հօր կողմից: Եվ երբ տասը աշակերտները լսեցին, բարկացան երկու եղբայրների վրա: Բայց Հիսուսը կանչելով նրանց՝ ասաց. Գիտեք, որ ազգերի իշխանները տիրում են նրանց, և մեծերը իշխում են նրանց վրա: Ոչ այսպես կլինի ձեր մեջ, այլ ով ցանկանա ձեր մեջ մեծ դառնալ, կլինի ձեր ծառան, և ով ցանկանա ձեր մեջ առաջին լինել, կլինի ձեր ստրուկը. ինչպես մարդու Որդին չեկավ ծառայություն ընդունելու, այլ ծառայելու և տալու իր հոգին փրկագին՝ շատերի փոխարեն:

Եվ երբ նրանք ելնում էին Երիքովից, մեծ ամբոխ հետևեց նրան: Եւ ահա երկու կույրեր նստած էին ճանապարհի եզերքին, լսելով որ Յիսուս անցնում է, աղաղակեցին ասելով. Ողորմի՛ր մեզ, Տէ՛ր, Դաւթի՛ Որդի: Բայց ամբոխը նախատեց նրանց, որպեսզի լռեն, իսկ նրանք ավելի բարձր էին աղաղակում՝ ասելով. Ողորմի՛ր մեզ, Տէ՛ր, Դավթի Որդի՛: Եվ Հիսուսը կանգնած՝ կանչեց նրանց ու ասաց. Ի՞նչ եք ուզում, որ անեմ ձեզ համար: Ասում են նրան. Տէ՛ր, որպեսզի բացվեն մեր աչքերը: Գութ ունենալով՝ Հիսուսը դիպավ նրանց աչքերին, եւ անմիջապես նրանց աչքերը տեսան, եւ հետեւեցին նրան:

21

Եւ երբ նրանք մոտեցան Երուսաղեմ եւ եկան Բեթփագե դեպի Ձիթենիների լեռը, ապա Հիսուսը ուղարկեց երկու աշակերտներ՝ ասելով նրանց. գնացեք այն գյուղը, որ ձեր դիմացն է, եւ անմիջապես կգտնեք կապված էշ եւ մանուկ նրա հետ. արձակելով բերեք ինձ: Եվ եթե մեկը ձեզ ինչ-որ բան ասի, կասեք, որ Տերը դրանց կարիքն ունի, և անմիջապես կուղարկի դրանք: Սա բոլորը եղավ, որպեսզի կատարվի այն, ինչ ասված էր մարգարեի միջոցով, որ ասում էր՝ ասեք Սիոնի դստերը, ահա քո թագավորը գալիս է քեզ հեզ և նստած էշի վրա և մտրուկի վրա, բեռնակիր էշի որդու վրա: Աշակերտները գնացին և արեցին ինչպես Հիսուսը հրամայեց նրանց, բերեցին էշը և մտրուկը, և դրեցին նրանց վրա իրենց հագուստները, և նա նստեց նրանց վրա: Իսկ ամենամեծ ամբոխը տարածեց իրենց զգեստները ճանապարհին, իսկ ուրիշներ ճյուղեր էին կտրում ծառերից և

տարածում ճանապարհին: Բայց ամբոխները, որոնք առաջ էին գնում, և նրանք, որոնք հետևում էին, աղաղակում էին՝ ասելով. Հոսաննա Դավթի Որդուն, օրհնված է նա, որ գալիս է Տիրոջ անունով, հոսաննա բարձունքներում: Եվ երբ նա մտավ Երուսաղեմ, ամբողջ քաղաքը սարսափեց ու ասում էր՝ ո՞վ է սա: Բայց ամբոխները ասում էին. Սա Հիսուսն է, մարգարեն Գալիլեայի Նազարեթից: Եվ Հիսուսը մտավ Աստծո տաճարը, եւ հանեց բոլոր վաճառողներին եւ գնողներին տաճարից, եւ լումայափոխների սեղանները շուռ տվեց եւ աղավնի վաճառողների նստարանները, եւ ասում է նրանց. գրված է, իմ տունը աղոթքի տուն կոչվելու է, բայց դուք այն դարձրիք ավազակների քարայր: Եւ կաղեր ու կույրեր մոտեցան նրան տաճարում, եւ նա բժշկեց նրանց: Իսկ տեսնելով քահանայապետները և դպիրները հրաշքները, որ նա արեց, և երեխաները, որ գոչում էին տաճարում և ասում էին՝ հոսաննա Դավթի որդուն, նրանք բարկացան և ասացին նրան. Լսո՞ւմ ես, ինչ սրանք ասում են: Իսկ Հիսուսը ասում է նրանց՝ այո՛, երբեք չե՞ք կարդացել, որ մանուկների և կաթնակերների բերանից գովասանք պատրաստեցիր: Եւ թողնելով նրանց՝ ելավ քաղաքից դուրս, Բեթանիա, եւ գիշերեց այնտեղ: Առավոտյան, վերադառնալով քաղաք, նա սոված էր, և տեսնելով մի թզենի ճանապարհի վրա, եկավ դեպի այն, և ոչինչ չգտավ նրա մեջ, բացի տերևներից, և ասաց նրան՝ այլևս քեզնից պտուղ չլինի հավիտյան: Եվ թզենին անմիջապես չորացավ: Եւ տեսնելով՝ աշակերտները զարմացան ու ասացին. Ինչպե՞ս անմիջապես չորացավ թզենին: Պատասխանելով Հիսուսը ասաց նրանց՝ ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, եթե ունենաք հավատ և չկասկածեք, ոչ միայն թզենու ծառի բանը կանեք, այլ նույնիսկ եթե այս լեռին

ասեք՝ բարձրացիր և նետվիր ծով, կլինի, և ամեն ինչ որքան որ խնդրեք աղոթքի մեջ հավատալով, կստանաք: Եւ երբ նա եկավ տաճար, նրան մոտեցան քահանայապետները եւ ժողովրդի ծերերը, մինչ նա ուսուցանում էր, ասելով. Ի՞նչ իշխանությամբ ես դու անում այս բաները, եւ ո՞վ տվեց քեզ այս իշխանությունը: Պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց նրանց. Ես էլ ձեզ մեկ խոսք կհարցնեմ, որը եթե ասեք ինձ, ես էլ ձեզ կասեմ, թե ինչ իշխանությամբ եմ այս բաները անում: Հովհաննեսի մկրտությունը որտեղի՞ց էր, երկնքի՞ց, թե՞ մարդկանցից: Բայց նրանք իրենց մեջ խորհում էին ասելով՝ եթե ասենք երկնքից, նա մեզ կասի, ուրեմն ինչու չհավատացիք նրան, իսկ եթե ասենք մարդկանցից, վախենում ենք ժողովրդից, քանի որ բոլորը Հովհաննեսին որպես մարգարե են համարում: Եվ պատասխանելով Հիսուսին ասացին. Մենք չգիտենք: Ասաց նրանց նաև ինքը. ոչ էլ ես ասում եմ ձեզ, թե ինչ իշխանությամբ եմ այս բաները անում: Բայց ինչ է թվում ձեզ? Մի մարդ ուներ երկու երեխա, և մոտենալով առաջինին՝ ասաց. Երեխա՛, գնա այսօր աշխատիր իմ այգում: Նա պատասխանեց և ասաց՝ Չեմ ուզում, բայց ավելի ուշ զղջաց և գնաց: Եվ մոտենալով երկրորդին՝ ասաց նույնպես: Բայց նա պատասխանելով ասաց՝ ես, տէ՛ր, եւ չգնաց: Ո՞վ երկուսից կատարեց հոր կամքը: Ասում են նրան՝ առաջինը: Հիսուսը ասում է նրանց. Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ հարկահավաքները և պոռնիկները ձեզանից առաջ են մտնում Աստծո արքայությունը: Քանզի Հովհաննես եկավ ձեզ մոտ արդարության ճանապարհով, եւ դուք նրան չհաւատացիք, իսկ մաքսաւորներն ու պոռնիկները հաւատացին նրան, բայց դուք տեսնելով հետո չապաշխարեցիք՝ նրան հաւատալու համար: Մեկ ուրիշ առակ լսեցեք: Կար մի մարդ, որ տանտեր էր, ով տնկեց

այգի և պարիսպ դրեց նրա շուրջը և փորեց նրա մեջ հնձան և կառուցեց աշտարակ, և վարձու տվեց այն մշակներին և գնաց օտար երկիր: Երբ մոտեցավ պտուղների ժամանակը, նա իր ծառաներին ուղարկեց երկրագործների մոտ՝ իր պտուղները վերցնելու համար: Եւ ագարակավարները առնելով նրա ստրուկներին, մեկին ծեծեցին, մյուսին սպանեցին, եւ մեկ ուրիշին քարկոծեցին: Դարձյալ ուղարկեց ուրիշ ծառաներ, առաջիններից ավելի շատ, և նրանց էլ նույնը արեցին: Հետո նա ուղարկեց նրանց մոտ իր որդուն՝ ասելով. Կհարգեն իմ որդուն: Բայց մշակները տեսնելով որդուն՝ ասացին իրենց մեջ. Սա է ժառանգորդը, եկեք սպանենք նրան եւ բռնենք նրա ժառանգությունը: Եւ առնելով զնա՝ հանեցին արտաքս այգւոյն եւ սպանեցին: Երբ ուրեմն այգու տերը գա, ինչ կանի այն ֆերմերներին: Նրանք ասում են նրան. Չարերին չարաբար կորստի կտա, և այգին կվարձու այլ մշակներին, որոնք կվերադարձնեն նրան պտուղները իրենց ժամանակներում: Հիսուսն ասում է նրանց. Երբեք չեք կարդացել գրություններում. քարը, որ մերժեցին շինողները, սա դարձավ անկյան գլուխ, Տիրոջ կողմից եղավ սա, և հրաշալի է մեր աչքերում: Այս պատճառով ասում եմ ձեզ, որ կվերցվի ձեզանից Աստծո թագավորությունը և կտրվի ազգին, որ անում է նրա պտուղները, և ով ընկնի այս քարի վրա՝ կճնշվի, իսկ ում վրա որ ընկնի՝ կծեծի նրան: Եվ քահանայապետները եւ փարիսեցիները լսելով նրա առակները, հասկացան, որ նրանց մասին է ասում, եւ փնտրելով նրան բռնել, վախեցան ժողովուրդներից, քանի որ նրան որպես մարգարե ունեին:

22

Եվ պատասխանելով՝ Հիսուսը կրկին ասաց նրանց առակներով. երկնքի թագավորությունը նմանեցավ մարդ թագավորի, ով հարսանիք արեց իր որդու համար: Եւ ուղարկեց իր ստրուկներին կանչելու հրավիրվածներին հարսանիքի, եւ նրանք չուզեցին գալ: Դարձյալ ուղարկեց այլ ծառաներ՝ ասելով. Ասացեք հրավիրյալներին՝ ահա իմ լավագույնը պատրաստեցի, իմ ցուլերը և պարարտ անասունները մորթված են, և ամեն ինչ պատրաստ է, եկեք հարսանիքը: Բայց անտեսելով նրանք գնացին, մեկը դեպի իր սեփական դաշտը, իսկ մյուսը դեպի իր առևտուրը, իսկ մնացածները բռնելով նրա ծառաներին վիրավորեցին և սպանեցին: Երբ այն թագավորը լսեց, բարկացավ, եւ ուղարկելով իր զորքերը՝ կորստյան մատնեց այն սպանողներին եւ այրեց նրանց քաղաքը: Այն ժամանակ ասում է իր ծառաներին. իսկ հարսանիքը պատրաստ է, բայց հրավիրվածները արժանի չէին, գնացեք ուրեմն ճանապարհների խաչմերուկները, և որքան որ գտնեք, կանչեք դեպի հարսանիքը: Եվ ելնելով այն ծառաները դեպի ճանապարհները՝ հավաքեցին բոլորին, որքան գտան՝ թե՛ չարերին և թե՛ բարիներին, եւ հարսանիքը լցվեց բազմողներով: Մտնելով՝ թագավորը տեսնելու համար բազմած մարդկանց, տեսավ այնտեղ մարդ մը, որ հագած չէր հարսանիքի հագուստ, և ասում է նրան՝ ընկեր, ինչպե՞ս մտար այստեղ՝ չունենալով հարսանիքի հագուստ: Բայց նա լռեցվեց: Այնժամ թագավորն ասաց ծառաներին. Կապեցեք նրա ոտքերն ու ձեռքերը, վերցրեք նրան և նետեք արտաքին խավարը, այնտեղ կլինի լաց ու ատամների կրճտում: Բազում են կանչվածները, բայց սակավ են

ընտրվածները: Այնժամ փարիսեցիները գնացին և խորհուրդ արեցին, որպեսզի նրան որոգայթի ենթարկեն խոսքով: Եվ նրանք ուղարկում են նրան իրենց աշակերտներին Հերովդականների հետ՝ ասելով. Ուսուցիչ, մենք գիտենք, որ ճշմարիտ ես եւ Աստծո ճանապարհը ճշմարտությամբ ես ուսուցանում, եւ քեզ հոգ չէ ոչ մեկի մասին, որովհետեւ դու չես նայում մարդկանց դեմքին. ասա՛ ուրեմն մեզ, ինչ է քեզ թվում: Թույլատրելի՞ է տալ հարկ Կեսարին, թե՞ ոչ: Իմանալով Հիսուսը նրանց չարությունը՝ ասաց. Ինչո՞ւ եք ինձ փորձում, կեղծավորնե՛ր: Ցույց տվեք ինձ հարկի մետաղադրամը: Իսկ նրանք նրան դենարիոն բերեցին: Եւ ասում է նրանց. Ո՞ւմ է այս պատկերը եւ գրությունը: Ասում են նրան՝ Կեսարի: Այն ժամանակ ասում է նրանց՝ վերադարձրեք ուրեմն Կեսարինը Կեսարին և Աստծունը Աստծուն: Եւ լսելով՝ զարմացան, եւ թողնելով նրան՝ գնացին: Այն օրը նրան մոտեցան սադուկեցիները, որոնք ասում էին, որ հարություն չկա, և հարցրին նրան ասելով. ուսուցիչ, Մովսեսն ասաց, եթե ինչ-որ մեկը մեռնի երեխաներ չունենալով, նրա եղբայրը կամուսնանա նրա կնոջ հետ և զավակ կտա նրա եղբորը: Մեր մոտ յոթ եղբայր կար, և առաջինը ամուսնացավ ու մեռավ, և սերմ չունենալով թողեց իր կնոջը իր եղբորը, նմանապես երկրորդը և երրորդը, մինչև յոթը: Հետո բոլորից հետո մեռավ նաև այն կինը: Ուրեմն հարության մեջ ում կինը կլինի յոթից: Քանի որ բոլորը ունեցել են նրան: Պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց նրանց. Մոլորվում եք, չգիտենալով գրությունները և ոչ էլ Աստծո զորությունը: Քանզի հարությանը ոչ ամուսնանում են, ոչ ամուսնության են տրվում, այլ ինչպես Աստծո պատգամավորները երկնքում են: Իսկ մեռելների հարության մասին չե՞ք կարդացել այն, ինչ ասված է ձեզ Աստծո կողմից, որ ասում է. Ես եմ Աբրահամի Աստվածը և Իսահակի

Աստվածը և Հակոբի Աստվածը: Աստված մեռելների Աստվածը չէ, այլ ապրողների: Եւ լսելով՝ ամբոխները զարմանում էին նրա ուսուցման վրա: Իսկ փարիսեցիները, լսելով որ նա լռեցրեց սադուկեցիներին, հավաքվեցին միասին, և մեկը նրանցից, օրենսգետ մը, հարցրեց նրան՝ փորձելով նրան և ասելով. Ուսուցիչ, ո՞ր պատվիրանն է մեծը օրենքի մեջ: Բայց Հիսուսն ասաց նրան. Կսիրես Տեր Աստծուդ քո ամբողջ սրտով եւ քո ամբողջ հոգով եւ քո ամբողջ միտքով: Սա առաջին եւ մեծ պատուիրանն է: Երկրորդը՝ նման այսմ, կսիրես քո մերձավորին ինչպես քեզ: Այս երկու պատվիրաններում կախված են ամբողջ օրենքը և մարգարեները: Երբ փարիսեցիները հավաքված էին, Հիսուսը հարցրեց նրանց ասելով՝ ի՞նչ է ձեզ թվում Քրիստոսի մասին: Ո՞ւմ որդին է: Ասում են նրան՝ Դավթի: Ասում է նրանց՝ ինչպե՞ս ուրեմն Դավիթը Հոգով Տեր է կոչում նրան՝ ասելով, Տերը ասաց իմ Տիրոջը, նստիր իմ աջից, մինչև որ դնեմ քո թշնամիներին քո ոտքերի ոտնակոր: Եթե ուրեմն Դավիթ նրան Տեր է կոչում, ինչպե՞ս է նա նրա որդին: ԵՒ ոչ ոք կարող էր նրան պատասխանել, ոչ էլ ոմն համարձակվեց այն օրից հետո այլևս հարցնել նրան:

23

Այն ժամանակ Հիսուսը խոսեց ամբոխներին և իր աշակերտներին՝ ասելով. Մովսեսի աթոռի վրա նստեցին դպիրները և փարիսեցիները: Ամեն ինչ, ուրեմն, որքան էլ որ նրանք ասեն ձեզ պահել, պահեք և արեք, բայց նրանց գործերի համաձայն մի՛ արեք, քանզի նրանք ասում են և չեն անում: Նրանք

ծանր ու դժվարակիր բեռներ են կապում և դնում մարդկանց ուսերին, բայց իրենց մատով չեն ուզում շարժել դրանք: Բայց նրանք անում են իրենց բոլոր գործերը, որպեսզի տեսնվեն մարդկանց կողմից: Քանզի նրանք լայնացնում են իրենց փիլակտերները և մեծացնում են իրենց հագուստների քղանցքները, և սիրում են պատվավոր տեղը ընթրիքներում և առաջին նստատեղերը ժողովներում և ողջույնները շուկաներում և կոչվել մարդկանցից ռաբբի ռաբբի: Բայց դուք ռաբբի մի՛ կոչվեք, որովհետև մեկն է ձեր ուսուցիչը՝ Քրիստոսը, իսկ դուք բոլորդ եղբայրներ եք: Եվ հայր մի՛ կանչեք ձեզ համար երկրի վրա, որովհետև մեկ է ձեր Հայրը՝ Նա, որ երկինքներում է: Ոչ էլ կոչվեցէք ուսուցիչներ, քանզի մէկն է ձեր ուսուցիչը՝ Քրիստոսը: Բայց ով որ ավելի մեծ է ձեզանից, կլինի ձեր ծառան: Ով որ բարձրացնի իրեն՝ իջեցվելու է, և ով որ խոնարհեցնի իրեն՝ բարձրացվելու է: Վայ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որ կուլ եք տալիս այրիների տները եւ պատրվակով երկար աղօթքներ եք անում. այս պատճառով աւելի մեծ դատաստան կը ստանաք: Վայ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որ փակում էք երկնքի թագաւորութիւնը մարդկանց առաջ, քանզի դուք ոչ մտնում էք, ոչ էլ մտնողներին թողնում էք մտնել: Վայ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որ շրջում էք ծովն ու ցամաքը՝ մեկ եկուոր դարձնելու համար, եւ երբ նա դառնում է այդպիսին, նրան դարձնում էք գեհենի որդի՝ կրկնակի ձեզանից: Վայ ձեզ, կույր ուղեցույցներ, որոնք ասում եք՝ ով որ երդվի տաճարի վրա, դա ոչինչ է, բայց ով որ երդվի տաճարի ոսկու վրա, պարտավոր է: Հիմարներ եւ կոյրեր, ո՞վ է մեծագոյնը՝ ոսկի՞ն, թէ՞ տաճարը, որ կը սրբացնէ ոսկին: Եվ ով որ երդվի զոհասեղանի վրա, ոչինչ է, բայց ով որ երդվի զոհասեղանի

վրայի ընծայի վրա, պարտավոր է: Հիմարնե՛ր եւ կոյրե՛ր, ի՞նչ է ավելի մեծ՝ նվէրը, թէ՞ զոհասեղանը, որ կը սրբացնէ նվէրը: Ուրեմն նա, ով երդվել է զոհասեղանի վրա, երդվում է դրա վրա և բոլոր այն բաների վրա, որ դրա վերևում են, և նա, ով երդվել է տաճարի վրա, երդվում է դրա վրա և նրա վրա, ով բնակվել է դրա մեջ, և նա, ով երդվել է երկնքի վրա, երդվում է Աստծո գահի վրա և նրա վրա, ով նստած է դրա վերևում: Վա՛յ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծավորներ, որ տասանորդ էք տալիս անանուխը եւ սամիթը եւ քիմոնը, եւ թողել էք օրենքի ավելի ծանր բաները՝ դատաստանը եւ ողորմությունը եւ հավատը. սակայն այս բաները պետք էր անել, իսկ այն բաները չթողնել: Կույր ուղեցույցներ, որոնք զտում են մժեխը, բայց ուղտը կուլ են տալիս: Վա՛յ ձեզ, դպիրներ և փարիսեցիներ կեղծավորներ, որովհետև մաքրում եք բաժակի և ափսեի արտաքինը, բայց ներսից լի են թալանով և անիրավությամբ: Կույր փարիսեցի՛, մաքրի՛ր նախ բաժակի և ափսեի ներսը, որպեսզի նրանց արտաքինը նույնպես մաքուր լինի: Վա՛յ ձեզ, դպիրներ եւ փարիսեցիներ կեղծաւորներ, որովհետեւ դուք նման էք կրաքարած գերեզմանների, որոնք դրսից գեղեցիկ են երեւում, բայց ներսից լի են մեռելների ոսկորներով եւ ամենայն անմաքրութեամբ: Այսպես էլ դուք դրսից արդար եք երևում մարդկանց, բայց ներսից լի եք կեղծավորությամբ ու անօրինությամբ: Վա՛յ ձեզ, դպիրներ և փարիսեցիներ կեղծավորներ, որովհետև դուք շինում եք մարգարեների գերեզմանները և զարդարում եք արդարների հուշարձանները, և ասում եք՝ եթե մենք լինեինք մեր հայրերի օրերում, մենք չէինք լինի նրանց գործընկերները մարգարեների արյան մեջ: Այնպես որ դուք վկայում եք ձեր մասին, որ դուք որդիներն եք նրանց, ովքեր սպանել են մարգարեներին: Եվ դուք

լցրեք ձեր հայրերի չափը: Օձեր, իժերի ծնունդներ, ինչպե՞ս կփախչեք գեհենի դատաստանից: Այս պատճառով ահա ես ուղարկում եմ ձեզ մարգարեներ և իմաստուններ և դպիրներ, և նրանցից կսպանեք և կխաչեք, և նրանցից կծեծեք ձեր ժողովներում և կհալածեք քաղաքից քաղաք, որպեսզի ձեզ վրա գա ամեն արդար արյուն, որ թափվում է երկրի վրա, արդար Աբելի արյունից մինչև Բարաքիայի որդի Զաքարիայի արյունը, որին սպանեցիք տաճարի և զոհասեղանի միջև: Ամեն ասում եմ ձեզ, որ այս բոլորը կգան այս սերնդի վրա: Երուսաղեմ, Երուսաղեմ, որ սպանում ես մարգարեներին և քարկոծում ես քեզ ուղարկվածներին, քանի՛ անգամ ցանկացա հավաքել քո զավակներին, ինչպես հավը հավաքում է իր ձագերին իր թևերի տակ, բայց դուք չցանկացաք: Ահա ձեր տունը ձեզ թողնվում է ամայի: Ասում եմ ձեզ, որ այլևս չեք տեսնի ինձ, մինչև որ ասեք՝ օրհնված է նա, ով գալիս է Տիրոջ անունով:

24

Եվ Հիսուսը տաճարից դուրս գալով գնում էր, եւ նրա աշակերտները մոտեցան՝ նրան ցույց տալու տաճարի շենքերը: Իսկ Հիսուսը ասաց նրանց՝ չե՞ք տեսնում դուք այս բոլորը: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, այստեղ քար քարի վրա չի մնա, որ չքանդվի: Երբ նա նստած էր ձիթենիների լեռան վրա, աշակերտները առանձին մոտեցան նրան և ասացին. Ասա մեզ, երբ այս բաները կլինեն, և ի՞նչ է քո գալստյան և դարի ավարտի նշանը: Եւ Յիսուս պատասխանելով՝ ասաց նրանց. Զգուշացէ՛ք, որ ոչ ոք ձեզ մոլորեցնի: Քանզի բազումները կգան իմ անվան

վրա՝ ասելով, թե ես եմ Քրիստոսը, և բազումներին կմոլորեցնեն: Դուք պիտի լսեք պատերազմների և պատերազմների լուրերի մասին, տեսեք՝ մի՛ խռովվեք, որովհետև անհրաժեշտ է, որ այս ամենը լինի, բայց դեռ վերջը չէ: Քանի որ կբարձրանա ազգ ազգի դեմ և թագավորություն թագավորության դեմ, և կլինեն սովեր և համաճարակներ և երկրաշարժեր տարբեր տեղերում, բայց այս բոլորը ծննդական ցավերի սկիզբն են: Այնժամ ձեզ կմատնեն նեղության և կսպանեն ձեզ, և դուք կլինեք ատելի բոլոր ազգերի կողմից իմ անվան պատճառով: Եւ ապա բազմաթիւք կգայթակղուեն եւ միմեանց կմատնեն եւ կատեն միմեանց: Եվ շատ սուտ մարգարեներ կբարձրանան եւ կմոլորեցնեն շատերին, եւ անօրինության բազմանալու պատճառով շատերի սերը կսառչի: Բայց ով որ համբերի մինչև վերջ, նա կփրկվի: Եվ այս թագավորության ավետարանը կքարոզվի ամբողջ աշխարհում՝ որպես վկայություն բոլոր ազգերին, եւ այն ժամանակ կգա վերջը: Երբ ուրեմն տեսնեք աւերման պղծութիւնը, որ ասուած է Դանիէլ մարգարէի միջոցով, կանգնած սուրբ տեղում, ընթերցողը թող հասկանայ, այն ժամանակ Հրէաստանում եղողները թող փախչեն լեռները, տանիքի վրայ եղողը թող չիջնէ իր տնից իրերը վերցնելու, եւ դաշտում եղողը թող յետ չդառնայ իր հագուստները վերցնելու: Վա՛յ նրանց, որոնք հղի են, և նրանց, որոնք կերակրում են այն օրերին: Աղոթեցեք, որպեսզի ձեր փախուստը ձմեռ չլինի, ոչ էլ շաբաթ օրը: Կլինի, որովհետև այն ժամանակ մեծ նեղություն, ինչպիսին չի եղել աշխարհի սկզբից մինչև այժմ, ոչ էլ կլինի: Եվ եթե այն օրերը չկարճացվեին, ոչ մի մարմին չէր փրկվի, բայց ընտրյալների համար այն օրերը կարճացվելու են: Այն ժամանակ եթե ինչ-որ մեկը ձեզ ասի, ահա այստեղ է Քրիստոսը կամ այստեղ, մի՛ հավատաք, քանի որ կելնեն սուտ քրիստոսներ և

սուտ մարգարեներ և կտան մեծ նշաններ և հրաշքներ, որպեսզի մոլորեցնեն, եթե հնարավոր է, նույնիսկ ընտրյալներին: Ահա նախապես ասացի ձեզ: Եթե ուրեմն ասեն ձեզ, ահա անապատում է, մի՛ ելեք, ահա շտեմարաններում, մի՛ հավատաք, քանզի ինչպես կայծակը ելնում է արևելքից և երևում է մինչև արևմուտք, այդպես կլինի նաև մարդու Որդու գալուստը, որովհետև որտեղ դիակը լինի, այնտեղ կհավաքվեն արծիվները: Անմիջապես հետո այն օրերի նեղությունից արեգակը կմթագնի, և լուսինը չի տա իր լույսը, աստղերը կընկնեն երկնքից, և երկնքի զորությունները կսասանվեն: Եւ ապա կերեւի մարդու Որդու նշանը երկնքում, եւ ապա կգոչեն երկրի բոլոր ցեղերը, եւ կտեսնեն մարդու Որդուն գալիս երկնքի ամպերի վրայ մեծ զորութեամբ եւ փառքով: Եւ կ՚ուղարկէ իր հրեշտակները մեծ շեփորի ձայնով, եւ կը հաւաքեն իր ընտրեալները չորս հողմերից՝ երկնքի ծայրերից մինչեւ նրանց ծայրերը: Իսկ թզենուց սովորեցեք առակը: Երբ արդեն նրա ճյուղը դառնում է փափուկ և տերևները դուրս են գալիս, գիտեք, որ մոտ է ամառը. այսպես էլ դուք, երբ տեսնեք այս բոլորը, գիտեք, որ մոտ է դռների առաջ: Ամեն ասում եմ ձեզ, այս սերունդը բնավ չի անցնի, մինչև որ այս բոլոր բաները լինեն: Երկինքն ու երկիրը կանցնեն, բայց իմ խոսքերը բնավ չեն անցնի: Բայց այն օրվա և ժամի մասին ոչ ոք չգիտի, ոչ էլ երկնքների պատգամավորները, եթե ոչ միայն իմ Հայրը: Ինչպես Նոյի օրերը, այսպես կլինի նաև մարդու Որդու գալուստը: Քանի որ ինչպես էին օրերում ջրհեղեղից առաջ՝ ուտում և խմում, ամուսնանում և ամուսնության տալիս, մինչև այն օրը, երբ Նոյը մտավ տապան, և չգիտեին մինչև եկավ ջրհեղեղը և վերցրեց բոլորին, այնպես կլինի նաև Մարդու Որդու գալուստը: Այն ժամանակ երկուսը կլինեն դաշտում, մեկը կվերցվի և մեկը

կթողնվի, երկու կին կալեսեն ջրաղացում, մեկը կվերցվի և մեկը կթողնվի: Արթուն եղեք ուրեմն, որովհետև չգիտեք թե ինչ ժամին ձեր Տերը կգա: Բայց դուք գիտեք, որ եթե տան տերը գիտեր, թե ո՛ր պահին գողը գալիս է, արթուն կմնար և չէր թողնի, որ փորվի իր տունը: Այս պատճառով դուք էլ եղեք պատրաստ, որովհետև այն ժամին, երբ չեք կարծում, մարդու Որդին գալիս է: Ո՞վ ուրեմն է այն հավատարիմ եւ իմաստուն ծառան, որին իր տէրը նշանակել է իր ծառայության վրա՝ նրանց սնունդը ժամանակին տալու համար: Օրհնյալ է այն ստրուկը, որին իր տերը գալիս կգտնի այդպես անելիս: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ նա նրան կնշանակի իր բոլոր ստացվածքների վրա: Եթե բայց ասի այն չար ծառան իր սրտում՝ ուշանում է իմ տերը գալ, և սկսի հարվածել իր ծառա ընկերներին, ուտի և խմի հարբածների հետ, կգա այն ծառայի տերը օրում, որ չի սպասում, և ժամում, որ չի գիտի, և կտրտի երկուսի նրան, և նրա մասը կդնի կեղծավորների հետ. այնտեղ կլինի լացը և ատամների կրճտումը:

25

Այնժամ երկնքի թագավորությունը կնմանեցվի տասը կույսերի, որոնք իրենց լապտերները վերցնելով ելան փեսային դիմավորելու: Հինգը նրանցից իմաստուն էին, իսկ հինգը՝ անմիտ: Որոնք անմիտ էին, վերցնելով իրենց ջահերը, չվերցրին իրենց հետ ձեթ, իսկ իմաստունները վերցրին ձեթ իրենց անոթների մեջ իրենց ջահերի հետ: Բայց երբ փեսան ուշացավ, բոլորը թմրեցին և քնեցին: Միջին գիշերին աղաղակ եղավ, ահա փեսան գալիս է, դուրս եկեք նրան ընդառաջ: Այնժամ բարձրացան բոլոր այն

կույսերը և զարդարեցին իրենց ճրագները: Իսկ անմիտները իմաստուններին ասացին. Տվեք մեզ ձեր ձեթից, որովհետև մեր ջահերը մարում են: Պատասխանեցին իմաստունները՝ ասելով. Գուցե չբավականացնի մեզ և ձեզ, այլ գնացեք վաճառողների մոտ և գնեք ձեզ համար: Բայց մինչ նրանք գնելու գնացին, եկավ փեսան, և պատրաստ եղողները նրա հետ մտան հարսանիքի մեջ, և դուռը փակվեց: Հետո գալիս են նաև մնացած կույսերը՝ ասելով. Տե՛ր, տե՛ր, բա՛ց մեզ համար: Նա պատասխանեց և ասաց. Ամեն ասում եմ ձեզ, չեմ ճանաչում ձեզ: Արթուն եղեք ուրեմն, որովհետև չգիտեք օրը, ոչ էլ ժամը, երբ մարդու Որդին գալիս է: Ինչպես որ մի մարդ օտար երկիր գնալիս կանչեց իր սեփական ծառաները եւ յանձնեց նրանց իր ունեցվածքը, եւ մեկին տվեց հինգ տաղանդ, մեկին՝ երկու, մեկին՝ մեկ, իւրաքանչյուրին ըստ իր սեփական ունակության, եւ անմիջապես գնաց օտար երկիր: Գնացած նա, որ հինգ տաղանդներ էր վերցրել, աշխատեց դրանցով եւ ստեղծեց ուրիշ հինգ տաղանդներ: Նմանապես նաև նա, որ երկուսն էր ստացել, ինքն էլ ստացավ ուրիշ երկուս: Իսկ նա, որ մեկը վերցրել էր, գնաց փորեց հողում եւ թաքցրեց իր տիրոջ արծաթը: Իսկ շատ ժամանակ անց գալիս է այն ծառաների տերը և հաշվարկ է անում նրանց հետ: Եւ մոտենալով՝ այն հինգ տաղանդները վերցրածը բերեց այլ հինգ տաղանդներ՝ ասելով. Տէ՛ր, հինգ տաղանդներ ինձ յանձնեցիր, ահա այլ հինգ տաղանդներ շահեցի դրանց վրա: Ասաց նրան իր տերը. Լա՛ւ, բարի՛ եւ հավատարի՛մ ծառա, քիչի վրա հավատարիմ եղար, շատերի վրա քեզ կը կարգեմ, մտի՛ր քո տիրոջ ուրախության մեջ: Մոտենալով՝ նաև երկու տաղանդները վերցրածը ասաց. Տե՛ր, երկու տաղանդ ինձ վստահեցիր, ահա՛ այլ երկու տաղանդ ստացա դրանց վրա: Ասաց նրան իր տերը. Լա՛վ, բարի՛ եւ

հավատարի՛մ ծառա, քիչի վրա հավատարիմ եղար, շատերի վրա քեզ կը կարգեմ, մուտք արա քո տիրոջ ուրախության մեջ: Մոտենալով, բայց նաև նա, որ մեկ տաղանդ ստացել էր, ասաց. Տե՛ր, ես ճանաչել եմ քեզ, որ խիստ մարդ ես, հնձում ես, որտեղ չես ցանել, և հավաքում ես, որտեղից չես ցրել, և վախենալով գնացի ու թաքցրի քո տաղանդը երկրի մեջ. ահա ունես քոնը: Պատասխանելով իսկ նրա տերը ասաց նրան. չա՛ր ծառա եւ ծո՛յլ, գիտեիր որ հնձում եմ որտեղ չեմ ցանել եւ հավաքում եմ որտեղից չեմ ցրել, պետք էր ուրեմն քեզ նետել իմ արծաթը բանկիրներին, եւ եկած ես կստանայի իմը տոկոսով: Ուրեմն վերցրեք նրանից այն տաղանդը և տվեք նրան, ով ունի տասը տաղանդները: Քանի որ ունեցող ամեն մեկին կտրվի և կառատանա, բայց չունեցողից նույնիսկ այն, ինչ ունի, կվերցվի նրանից: Եւ անօգուտ ծառային հանեցէք դէպի արտաքին խաւարը, այնտեղ կը լինի լացը եւ ատամների կրճտումը: Երբ մարդու Որդին գա իր փառքի մեջ և բոլոր սուրբ պատգամավորները նրա հետ, այն ժամանակ նա կնստի իր փառքի գահի վրա, և կհավաքվեն նրա առաջ բոլոր ազգերը, և նա կբաժանի նրանց միմյանցից, ինչպես հովիվը կբաժանի ոչխարները այծերից, և նա կդնի ոչխարները իր աջ կողմից, իսկ այծերը՝ ձախ կողմից: Այնժամ թագավորը կասի իր աջ կողմում գտնվողներին. Եկեք, իմ Հոր օրհնյալներ, ժառանգեցեք աշխարհի հիմնադրությունից ձեզ համար պատրաստված թագավորությունը: Քանի որ սոված էի, և դուք ինձ ուտելու տվեցիք, ծարավ էի, և դուք ինձ խմեցրիք, օտար էի, և դուք ինձ ընդունեցիք, մերկ էի, և դուք ինձ հագցրիք, հիվանդ էի, և դուք ինձ այցելեցիք, բանտում էի, և դուք եկաք ինձ մոտ: Այնժամ արդարները պատասխանելու են նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, երբ՞ քեզ տեսանք սոված և կերակրեցինք, կամ ծարավ և խմեցրինք:

Երբևէ՞ քեզ տեսանք օտար եւ ընդունեցինք, կամ մերկ եւ հագցուցինք: Երբևէ՞ բայց քեզ տեսանք թույլ կամ բանտի մէջ, եւ եկանք քեզ մօտ: Եւ պատասխանելով՝ թագաւորը կ’ասէ նրանց. Ամէն կ’ասեմ ձեզ, որքան որ արեցիք այս իմ եղբայրներէս ամենափոքրերուն մէկին, ինծի արեցիք: Այնժամ կասի նաև ձախ կողմում գտնվողներին. Գնացէք ինձնից, անիծյալներ, հավիտենական կրակը, որ պատրաստված է սատանայի և նրա հրեշտակների համար: Քանի որ սովածեցի, և դուք ինձ ուտելու չտվեցիք, ծարավեցի, և դուք ինձ խմելու չտվեցիք, օտարական էի, և դուք ինձ չընդունեցիք, մերկ էի, և դուք ինձ չհագցրեցիք, հիվանդ էի և բանտում, և դուք ինձ չայցելեցիք: Այնժամ նրանք էլ պատասխանելու են նրան՝ ասելով. Տեր, երբ՞ տեսանք քեզ սոված կամ ծարավ, կամ օտար, կամ մերկ, կամ տկար, կամ բանտում, և չծառայեցինք քեզ: Այնժամ նա պատասխանելու է նրանց՝ ասելով. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որքան չարեցիք այս ամենափոքրերից մեկին, ինձ էլ չարեցիք: Եւ սրանք կը գնան յաւիտենական պատիժ, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանք:

26

Եվ եղավ, երբ Հիսուսը վերջացրեց բոլոր այս խոսքերը, ասաց իր աշակերտներին. Դուք գիտեք, որ երկու օր հետո Զատիկն է լինում, եւ մարդու Որդին մատնվում է խաչվելու համար: Այն ժամանակ հավաքվեցին քահանայապետները և դպիրները և ժողովրդի ծերերը Կայիափա կոչվող քահանայապետի բակը, և խորհուրդ արեցին, որպեսզի Հիսուսին նենգությամբ բռնեն և սպանեն: Բայց ասում էին՝ ոչ տօնի ժամանակ, որպեսզի աղմուկ

չլինի ժողովրդի մեջ: Իսկ Հիսուսը Բեթանիայում Սիմոն բորոտի տանը լինելիս, մոտեցավ նրան մի կին, որ ուներ շատ թանկարժեք օծանելիքի ալաբաստրե շիշ, և թափեց նրա գլխի վրա, երբ նա բազմած էր: Տեսնելով սա, նրա աշակերտները բարկացան ու ասացին. Ինչո՞ւ այս կորուստը: Քանզի այս օծանելիքը կարող էր վաճառվել շատ գնով և տրվել աղքատներին: Իմանալով սակայն Հիսուսը ասաց նրանց. Ինչո՞ւ տանջանքներ եք պատճառում կնոջը: Քանի որ նա բարի գործ գործեց իմ նկատմամբ: Աղքատներին միշտ ձեզ հետ ունեք, բայց ինձ միշտ չեք ունենա: Քանզի սա այս օծանելիքը թափելով իմ մարմնի վրա, ինձ թաղելու համար արեց: Ամեն ասում եմ ձեզ, որտեղ էլ որ քարոզվի այս ավետարանը ամբողջ աշխարհում, կասվի նաև այն, ինչ արեց սա՝ իբրև հիշատակ նրա: Այն ժամանակ գնաց տասներկուսից մեկը, որ կոչվում էր Հուդա Իսկարիովտ, քահանայապետների մոտ և ասաց՝ ի՞նչ կուզեք ինձ տալ, և ես նրան ձեզ կմատնեմ: Իսկ նրանք նրա համար սահմանեցին երեսուն արծաթ: Եւ այդ ժամանակից փնտրում էր հարմար առիթ, որպեսզի նրան մատնի: Իսկ անխմոր հացի առաջին օրը աշակերտները մոտեցան Հիսուսին ու ասացին նրան. Որտե՞ղ ես ուզում, որ պատրաստենք քեզ համար զատիկը ուտելու: Նա ասաց. Գնացե՛ք քաղաք՝ այն մարդուն մոտ, եւ ասացե՛ք նրան. Ուսուցիչն ասում է՝ իմ ժամանակը մոտ է, քո մոտ եմ կատարելու զատիկը իմ աշակերտների հետ: Եվ աշակերտները արեցին, ինչպես Հիսուսը հրամայեց նրանց, եւ պատրաստեցին զատիկը: Երեկոյ եղելով՝ նա բազմեց տասներկուսի հետ: Եւ մինչ նրանք ուտում էին, ասաց. Ամէն ասում եմ ձեզ, որ ձեզանից մէկը պիտի մատնի զիս: Եւ շատ տրտմելով՝ նրանցից իւրաքանչյուրը սկսեց նրան ասել. Չէ՞ որ ես

եմ, Տէ՛ր: Բայց նա պատասխանելով ասաց. Ով ինձ հետ ձեռքը ափսեի մեջ է թաթխել, նա՛ է ինձ մատնելու: Մարդու Որդին իսկապես գնում է, ինչպես գրված է նրա մասին, բայց վա՛յ այն մարդուն, որի միջոցով Մարդու Որդին մատնվում է. լավ կլիներ նրա համար, եթե այն մարդը չծնվեր: Պատասխանելով՝ Յուդա, որ մատնում էր նրան, ասաց. Միթե ես եմ, ռաբբի՞ Ասում է նրան՝ դու ասացիր: Երբ նրանք ուտում էին, Հիսուսը վերցրեց հացը և շնորհակալություն տվեց, կոտրեց և տվեց աշակերտներին ու ասաց՝ վերցրեք, կերեք, սա է իմ մարմինը, և վերցրեց բաժակը և շնորհակալություն տվեց, տվեց նրանց ասելով՝ խմեք դրանից բոլորդ, քանի որ սա է իմ արյունը նոր ուխտի, որ շատերի համար հեղվում է մեղքերի թողության համար: Բայց ասում եմ ձեզ, որ այսուհետև չեմ խմի այս որթատունկի արտադրանքից մինչև այն օրը, երբ այն նորից խմեմ ձեզ հետ իմ Հոր թագավորությունում: Եվ օրհներգ երգելուց հետո նրանք ելան դեպի Ձիթենյաց լեռը: Այն ժամանակ Հիսուսն ասում է նրանց. բոլոր դուք սայթաքելու եք ինձնից այս գիշերը, քանի որ գրված է՝ կհարվածեմ հովվին, և ցրվելու են հոտի ոչխարները, իսկ իմ հարությունից հետո ես ձեզ կառաջնորդեմ դեպի Գալիլիա: Պատասխանելով՝ Պետրոսը ասաց նրան. Եթե բոլորը քեզանով սայթաքեն, ես երբեք չեմ սայթաքի: Հիսուսն ասաց նրան. Ամեն ասում եմ քեզ, որ այս գիշերը, նախքան աքլորը կաքավի, երեք անգամ կուրանաս ինձ: Ասում է նրան Պետրոսը. Եթե անգամ պետք է ես քեզ հետ մեռնեմ, ես քեզ չեմ ուրանալու: Նմանապես և բոլոր աշակերտները ասացին: Այնժամ Հիսուսը նրանց հետ գալիս է Գեթսեմանի կոչվող տեղը, և ասում է աշակերտներին. Նստեք այստեղ, մինչև որ ես գնամ և այնտեղ աղոթեմ: Եվ վերցնելով Պետրոսին եւ Զեբեդեոսի երկու որդիներին՝ սկսեց տրտմել եւ տագնապել:

Այնժամ Հիսուսն ասում է նրանց. Շատ տխուր է իմ հոգին մինչև մահ, մնացեք այստեղ և արթուն եղեք ինձ հետ: Եւ փոքր առաջ գնալով՝ ընկաւ իր երեսի վրայ, աղօթելով եւ ասելով. Հայր իմ, եթէ հնարաւոր է, թող այս բաժակը անցնի ինձնից, բայց ոչ թէ ինչպէս ես եմ կամենում, այլ ինչպէս դու: Եվ գալիս է դեպի աշակերտները եւ գտնում է նրանց քնած, եւ ասում է Պետրոսին. այսպես չէ՞ք կարողացել մեկ ժամ արթուն մնալ ինձ հետ, արթուն մնացեք եւ աղոթեցեք, որպեսզի չմտնեք փորձության մեջ. իսկապես հոգին պատրաստ է, բայց մարմինը տկար է: Դարձյալ երկրորդ անգամ հեռանալով՝ աղոթեց ասելով. Հայր իմ, եթե այս բաժակը չի կարող անցնել ինձնից, եթե այն չխմեմ, թող լինի քո կամքը: Եւ եկած՝ կրկին գտնում է նրանց քնած, քանի որ նրանց աչքերը ծանրացած էին: Եվ թողած նրանց, նորից գնացած աղոթեց երրորդ անգամ նույն խոսքերով. ապա գալիս է իր աշակերտների մոտ եւ ասում է նրանց. այսուհետեւ՞ քնում եք եւ հանգստանում եք, ահա մոտեցել է ժամը եւ մարդու Որդին մատնվում է մեղավորների ձեռքերը: Վերացեք, գնանք. ահա մոտեցել է ինձ մատնողը: Եւ մինչ նա դեռ խոսում էր, ահա Յուդան, տասներկուսից մեկը, եկավ, եւ նրա հետ մեծ ամբոխ՝ սրերով ու փայտերով, քահանայապետներից եւ ժողովրդի ծերերից: Բայց նրան մատնողը նրանց նշան տվեց՝ ասելով. Ում որ համբուրեմ, ինքն է, բռնեցեք նրան: Եւ անմիջապես մոտենալով Հիսուսին՝ ասաց. Ողջո՛յն, ռաբբի, եւ համբուրեց նրան: Բայց Հիսուսը ասաց նրան՝ ընկեր, արա այն, ինչի համար եկել ես: Այն ժամանակ մոտենալով նրանք դրեցին իրենց ձեռքերը Հիսուսի վրա և բռնեցին նրան: Եւ ահա Հիսուսի հետ եղողներից մեկը ձեռքը երկարելով՝ քաշեց իր սուրը, եւ հարվածելով քահանայապետի ծառային՝ կտրեց նրա ականջը: Այնժամ Հիսուսն ասում է նրան.

Դարձրու քո սուրը իր տեղը, քանզի բոլոր նրանք, ովքեր սուր են վերցնում, սրով կմեռնեն: Կամ կարծում ես, որ չեմ կարող հիմա կանչել իմ Հորը, եւ Նա ինձ կտա ավելի քան տասներկու լեգեոն հրեշտակներ: Ինչպե՞ս ուրեմն կկատարվեն գրությունները, որ այսպես պետք է լինի: Այն ժամին Հիսուսն ասաց ամբոխներին. Ինչպես ավազակի վրա՝ սուրերով եւ փայտերով ելաք ինձ բռնելու, ամեն օր ձեր մոտ նստած էի տաճարում ուսուցանելով, եւ չբռնեցիք ինձ: Բայց այս ամբողջը եղել է, որպեսզի կատարվեն մարգարեների գրությունները: Այնժամ բոլոր աշակերտները թողնելով նրան փախան: Իսկ նրանք, որ տիրացել էին Հիսուսին, տարան Կայիափա մեծ քահանայի մոտ, ուր դպիրներն ու ծերերը հավաքված էին: Իսկ Պետրոսը հեռվից հետևում էր նրան մինչեւ քահանայապետի բակը, եւ ներս մտնելով՝ նստում էր ծառաների հետ՝ տեսնելու վերջը: Իսկ քահանայապետները և ծերերը և ամբողջ ատյանը փնտրում էին սուտ վկայություն Հիսուսի դեմ, որպեսզի մահվան դատապարտեն նրան, և չգտան. և շատ սուտ վկաներ մոտենալով, չգտան: Իսկ հետո մոտենալով երկու սուտ վկաներ ասացին. սա ասաց, ես կարող եմ քանդել Աստծո տաճարը և երեք օրվա ընթացքում կառուցել այն: Եվ վեր կենալով՝ քահանայապետը ասաց նրան. ոչինչ չե՞ս պատասխանում: Ի՞նչ են սրանք քո դեմ վկայում: Բայց Հիսուսը լռում էր: Եվ պատասխանելով՝ քահանայապետը ասաց նրան. Երդմնեցնում եմ քեզ կենդանի Աստծո անունով, որ մեզ ասես, թե արդյոք դու ես Քրիստոսը՝ Աստծո Որդին: Հիսուսն ասում է նրան. Դու ասացիր, բայց ասում եմ ձեզ՝ հենց հիմա կտեսնեք մարդու Որդուն նստած զորության աջ կողմում եւ գալիս երկնքի ամպերի վրա: Այն ժամանակ քահանայապետը պատռեց իր հագուստները՝ ասելով, որ նա հայհոյեց. ինչ դեռ կարիք ունենք

վկաների: Ահա՛, հիմա դուք լսեցիք նրա հայհոյությունը. ի՞նչ է ձեզ թվում: Իսկ նրանք պատասխանելով ասացին. Նա մահվան արժանի է: Այն ժամանակ նրանք թքեցին նրա դեմքի վրա և հարվածեցին նրան բռունցքներով, իսկ ուրիշները ապտակեցին ասելով. Մարգարեացի՛ր մեզ, Քրիստո՛ս, ո՞վ է նա, որ հարվածեց քեզ: Իսկ Պետրոսը դուրսը նստած էր բակում, եւ մի ծառայախ մոտեցավ նրան ասելով. Դու էլ Գալիլիացի Հիսուսի հետ էիր: Բայց նա ժխտեց նրանց բոլորի առաջ՝ ասելով. Չգիտեմ, թե ինչ ես ասում: Երբ նա դուրս ելավ դեպի դարպասը, մեկ այլ կին տեսավ նրան և ասաց նրանց, որ այնտեղ էին. Սա էլ էր Նազովրեցի Հիսուսի հետ: Եւ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ, թէ՝ ես չեմ ճանաչում այդ մարդը: Փոքր ժամանակ անց մոտեցան կանգնածները եւ ասացին Պետրոսին. Ճշմարտապես դու եւս նրանցից ես, որովհետեւ քո խոսքը քեզ յայտնի է դարձնում: Այն ժամանակ սկսեց անիծել և երդվել, որ ես չգիտեմ այդ մարդուն: Եվ անմիջապես աքլորը աղաղակեց: Եւ Պետրոսը յիշեց Յիսուսի խօսքը, որ ասել էր իրեն, թէ՝ առաջ քան աքաղաղը խօսի, երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս, եւ դուրս ելնելով՝ դառնօրէն լաց եղաւ:

27

Առավոտ դառնալուց հետո բոլոր քահանայապետները և ժողովրդի ծերերը խորհուրդ արեցին Հիսուսի դեմ, որպեսզի մահվան դատապարտեն նրան, և կապելով նրան տարան ու հանձնեցին նրան Պոնտացի Պիղատոսին՝ կառավարիչին: Այն ժամանակ Յուդան, որ մատնում էր նրան, տեսնելով որ

դատապարտվեց, զղջալով վերադարձրեց երեսուն արծաթ դրամները քահանայապետներին և ծերերին՝ ասելով. Մեղանչեցի՝ մատնելով անմեղ արյուն: Իսկ նրանք ասացին. Ինչ՝ մեզ համար: Դու կտեսնես: Եւ նետելով արծաթը տաճարում՝ հեռացաւ, եւ գնալով՝ կախուեց: Բայց գլխավոր քահանաները վերցնելով արծաթը ասացին. Թույլատրված չէ նետել դրանք գանձանոցի մեջ, քանի որ դա արյան գինն է: Եվ խորհուրդ վերցնելով՝ նրանք գնեցին նրանցից բրուտի դաշտը օտարների թաղման համար. հետևաբար այն դաշտը կոչվեց արյան դաշտ մինչև այսօր: Այն ժամանակ կատարվեց ասվածը Երեմիա մարգարեի միջոցով, որ ասում էր. և նրանք վերցրին երեսուն արծաթ դրամները, գնահատվածի գինը, որին գնահատեցին Իսրայելի որդիները, և տվեցին դրանք բրուտի դաշտի համար, ինչպես հրամայեց ինձ Տերը: Իսկ Հիսուսը կանգնեց կառավարչի առաջ, եւ կառավարչը հարցրեց նրան ասելով՝ դու ե՞ս հրեաների թագավորը: Իսկ Հիսուսն ասաց նրան՝ դու ես ասում: Եւ երբ նրան մեղադրում էին քահանայապետները եւ ծերերը, նա ոչինչ չպատասխանեց: Ապա Պիղատոսը ասում է նրան. Չե՞ս լսում, թե քո դեմ որքան բան են վկայում: Եւ նա նրան ոչ մի բառ չպատասխանեց, այնպէս որ կառավարիչը շատ զարմացաւ: Բայց տոնի ժամանակ առաջնորդը սովորություն ուներ ամբոխին արձակել մեկ բանտարկյալ, որին նրանք ուզում էին: Նրանք այն ժամանակ ունեին մի նշանավոր բանտարկյալ, որ կոչվում էր Բարաբբա: Երբ նրանք հավաքվել էին, ուրեմն Պիղատոսը ասաց նրանց՝ ո՞րին եք ուզում, որ ազատ արձակեմ ձեզ համար: Բարաբասի՞ն, թե՞ Հիսուսին, որ կոչվում է Քրիստոս: Նա գիտեր, որ նախանձից մատնեցին նրան: Երբ նա նստած էր բեմի վրա, նրա կինը ուղարկեց նրան ասելով. Ոչինչ քեզ եւ այդ արդարին,

որովհետեւ շատ տառապեցի այսօր երազում նրա պատճառով: Բայց քահանայապետները և ծերերը համոզեցին ամբոխներին, որ խնդրեն Բարաբասին, իսկ Հիսուսին կորստյան մատնեն: Պատասխանելով իսկ առաջնորդը ասաց նրանց. Ո՞րին ուզում եք երկուսից, որ արձակեմ ձեզ: Իսկ նրանք ասացին՝ Բարաբբասին: Պիղատոսը ասում է նրանց. ուրեմն ինչ անեմ Հիսուսին, որը կոչվում է Քրիստոս: Բոլորը նրան ասում են՝ թող խաչվի: Իսկ առաջնորդը ասաց՝ ինչ չար բան արեց նա: Բայց նրանք ավելի ուժգնորեն աղաղակում էին ասելով՝ թող խաչվի: Տեսնելով բայց Պիղատոսը, որ ոչինչ օգուտ չկա, այլ ավելի շատ աղմուկ է դառնում, վերցրեց ջուր եւ լվացավ ձեռքերը ամբոխի առաջ՝ ասելով. Անմեղ եմ ես այս արդարի արյունից, դուք կտեսնեք: Եւ պատասխանելով՝ ամբողջ ժողովուրդը ասաց. Նրա արյունը մեր վրա եւ մեր երեխաների վրա: Այնժամ արձակեց նրանց Բարաբբասին, իսկ Հիսուսին խարազանելով մատնեց, որպեսզի խաչվի: Այն ժամանակ առաջնորդի զինվորները վերցնելով Հիսուսին դեպի պրետորիում, հավաքեցին նրա վրա ամբողջ գունդը, և մերկացնելով նրան հագցրին նրան կարմիր վերարկու, և հյուսելով փշերից պսակ դրին նրա գլխի վրա և եղեգ նրա աջ ձեռքի վրա, և ծնրադրելով նրա առաջ ծաղրում էին նրան ասելով՝ ողջույն, հրեաների թագավոր, և թքելով նրա վրա վերցրին եղեգը և հարվածում էին նրա գլխին: Եւ երբ նրանք ծաղրեցին նրան, հանեցին նրանից զգեստը եւ հագցրին նրան իր զգեստները, եւ տարան նրան խաչելու: Ելնելով՝ գտան կիւրենացի մի մարդ, որի անունը Սիմոն էր, եւ սրան հարկադրեցին, որ վերցնի նրա խաչը: Եվ եկած լինելով Գողգոթա կոչվող տեղ, որը գանգի տեղ է կոչվում, տվեցին նրան խմելու լեղով խառնված քացախ, եվ համտեսելուց հետո չցանկացավ խմել: Խաչելով նրան, նրանք

բաժանեցին նրա հագուստները վիճակ նետելով, և նստած հսկում էին նրան այնտեղ: Եւ դրեցին նրա գլխի վրա նրա գրված մեղադրանքը. Սա է Հիսուս՝ հրեաների թագավորը: Այնժամ նրա հետ խաչվում են երկու ավազակ՝ մեկը աջից և մեկը ձախից: Իսկ անցնողները հայհոյում էին նրան, շարժելով իրենց գլուխները և ասելով. Տաճարը քանդողը և երեք օրում շինողը, փրկիր քեզ, եթե Աստծո Որդին ես, իջիր խաչից: Նմանապես և քահանայապետները ծաղրելով դպիրների և ավագների և փարիսեցիների հետ ասում էին՝ ուրիշներին փրկեց, իրեն չի կարող փրկել, եթե Իսրայելի թագավոր է, թող հիմա իջնի խաչից և կհավատանք նրան, վստահել է Աստծուն, թող հիմա փրկի նրան, եթե ուզում է նրան, քանզի ասաց որ Աստծո եմ որդի: Նույն բանն էին անում նաև նրա հետ խաչված ավազակները՝ նախատում էին նրան: Իսկ վեցերորդ ժամից խավար եղավ ամբողջ երկրի վրա մինչև իններորդ ժամը: Իսկ մոտ իններորդ ժամին Հիսուսը բարձր ձայնով աղաղակեց ասելով՝ Էլի, Էլի, լեմա սաբաքթանի: Սա է՝ Աստված իմ, Աստված իմ, ինչու ես ինձ լքեցիր: Բայց այնտեղ կանգնածներից ոմանք, լսելով, ասում էին, որ սա Եղիային է կանչում: Եւ անմիջապես նրանցից մեկը վազեց եւ սպունգ վերցնելով՝ լցրեց քացախով եւ եղեգի վրա դնելով՝ խմեցնում էր նրան: Բայց մնացածները ասում էին. Թող տեսնենք, եթե Եղիան գալիս է փրկելու նրան: Բայց Հիսուսը կրկին մեծ ձայնով աղաղակելով՝ թողեց հոգին: Եվ ահա տաճարի վարագույրը պատռվեց երկուսի՝ վերևից մինչև ներքև, եվ երկիրը սարսեց եվ ժայռերը ճեղքվեցին, եվ գերեզմանները բացվեցին եվ ննջած սրբերի շատ մարմիններ բարձրացվեցին, եվ գերեզմաններից ելնելով՝ նրա յարութունից հետո մտան սուրբ քաղաքը եվ երևացին շատերին: Բայց հարյուրապետը և նրանք,

որ նրա հետ պահպանում էին Հիսուսին, տեսնելով երկրաշարժը և եղած բոլոր դեպքերը, շատ վախեցան և ասացին. Ճշմարտապես, սա Աստծո Որդին էր: Այնտեղ էին նաև բազում կանայք, որոնք հեռվից դիտում էին, որոնք հետևել էին Հիսուսին Գալիլիայից և սպասարկել էին նրան. նրանց մեջ էր Մարիամ Մագդաղենացին, և Մարիամ՝ Հակոբի և Հովսեփի մայրը, և Զեբեդեոսի որդիների մայրը: Երեկո դառնալուց հետո եկավ մի հարուստ մարդ Արիմաթիայից, անունը Հովսեփ, որ նաև ինքը Հիսուսի աշակերտն էր. սա մոտենալով Պիղատոսին՝ խնդրեց Հիսուսի մարմինը: Այն ժամանակ Պիղատոսը հրամայեց վերադարձնել մարմինը: Եվ վերցնելով մարմինը՝ Հովսեփը փաթաթեց այն մաքուր կտավի մեջ, եվ դրեց այն իր նոր գերեզմանի մեջ, որ փորել էր ժայռի մեջ, եվ մեծ քար գլորելով գերեզմանի դռանը՝ հեռացավ: Այնտեղ էին Մարիամ Մագդաղենացին եւ մյուս Մարիամը՝ նստած գերեզմանի դիմաց: Իսկ հաջորդ օրը, որը պատրաստության օրից հետո է, հավաքվեցին քահանայապետները և փարիսեցիները Պիղատոսի մոտ ասելով՝ տեր, հիշեցինք, որ այն խաբեբան ասաց դեռ ապրելով՝ երեք օրից հետո ես յարություն եմ առնում: Հրամայիր ուրեմն ապահովեցվել դամբանը մինչև երրորդ օրը, գուցե եկած նրա աշակերտները գիշերը գողանան նրան և ասեն ժողովրդին, հարություն առավ մեռելներից, և վերջին մոլորությունը կլինի ավելի վատ քան առաջինը: Պիղատոսը նրանց ասաց. Ունեք պահակ, գնացեք ապահովեցեք, ինչպես գիտեք: Իսկ նրանք գնացած՝ ապահովեցին դամբարանը՝ կնքելով քարը պահապանների հետ:

28

Շաբաթների վերջում, շաբաթվա առաջին օրվա լուսաբացին, եկավ Մարիամ Մագդաղենացին եւ մյուս Մարիամ՝ տեսնելու գերեզմանը: Եւ ահա մեծ երկրաշարժ եղաւ, քանզի Տիրոջ հրեշտակը երկնքից իջած՝ մօտենալով՝ գլորեց քարը դռնից եւ նստաւ դրա վրայ: Եւ նրա տեսքը կայծակի պես էր, իսկ հանդերձը՝ ձյան պես սպիտակ: Բայց նրա վախից սարսեցին պահապանները և դարձան ինչպես մեռելներ: Պատասխանելով՝ հրեշտակը ասաց կանանց. Մի՛ վախեցեք դուք, որովհետև գիտեմ, որ Հիսուսին՝ խաչվածին, փնտրում եք: Չէ այստեղ, որովհետև հարություն առավ, ինչպես ասաց: Եկեք տեսեք այն տեղը, որտեղ պառկած էր Տերը: Եւ արագ գնացէք ու ասացէք նրա աշակերտներին, թէ յարութիւն առաւ մեռելներից, եւ ահա ձեզնից առաջ կ'երթայ Գալիլեա, այնտեղ նրան կը տեսնէք, ահա ասացի ձեզ: Եվ արագ ելնելով գերեզմանից՝ մեծ վախով ու ուրախությամբ, վազեցին հաղորդելու նրա աշակերտներին: Եվ երբ նրանք գնում էին հաղորդելու նրա աշակերտներին, ահա Հիսուսը հանդիպեց նրանց ասելով՝ ուրախացեք: Իսկ մոտենալով նրանք բռնեցին նրա ոտքերը և երկրպագեցին նրան: Այնժամ Հիսուսն ասում է նրանց. Մի՛ վախեցեք, գնացեք հաղորդեցեք իմ եղբայրներին, որ գնան Գալիլեա, և այնտեղ ինձ կտեսնեն: Մինչ նրանք երթում էին, ահա պահապանությունից ոմանք եկած քաղաք հաղորդեցին քահանայապետներին ամեն պատահածները: Եվ ավագների հետ հավաքվելով ու խորհուրդ անելով՝ բավական արծաթ տվեցին զինվորներին՝ ասելով. Ասեք, որ նրա աշակերտները գիշերով եկել են ու գողացել են նրան, մինչ մենք քնած էինք: Եվ եթե այս լսվի կառավարչի մոտ, մենք կհամոզենք նրան եւ ձեզ անհոգ կդարձնենք: Իսկ նրանք վերցնելով արծաթ դրամները, արեցին ինչպես որ

ուսուցանվեցին: Եվ տարածվեց այս խոսքը հրեաների մեջ մինչև այսօր: Բայց այն տասնմեկ աշակերտները գնացին Գալիլեա, այն լեռը, որտեղ Հիսուսը նշանակել էր նրանց: Եւ տեսնելով նրան՝ երկրպագեցին նրան, իսկ ոմանք տարակուսեցին: Եվ մոտենալով՝ Հիսուսը խոսեց նրանց՝ ասելով. Ինձ տրվեց ամբողջ իշխանություն երկնքում եւ երկրի վրա: Գնացեք ուսուցիչներ դարձրեք բոլոր ազգերը, մկրտելով նրանց Հոր և Որդու և Սուրբ Հոգու անունով, ուսուցանելով նրանց պահել բոլոր այն ինչ որ հրամայեցի ձեզ, և ահա ես ձեզ հետ եմ բոլոր օրերը մինչև դարի ավարտը: Ամեն:

Աւետարան ըստ Մարկոսի

1

Սկիզբը ավետարանի Հիսուս Քրիստոսի, Աստծո Որդու: Ինչպես գրված է մարգարեներում, ահա ես ուղարկում եմ իմ պատգամավորին քո երեսից առաջ, ով կպատրաստի քո ճանապարհը քո առաջ, ձայն աղաղակողի անապատում, պատրաստեցեք Տիրոջ ճանապարհը, ուղիղ արեք նրա շավիղները, եղավ Հովհաննես մկրտում անապատում և քարոզում մկրտություն ապաշխարության մեղքերի թողության համար: Եւ ամբողջ Հուդայի երկիրը եւ Երուսաղէմացիները էին գնում դէպի նրան, եւ բոլորը մկրտւում էին Հորդանան գետում նրա կողմից՝ խոստովանելով իրենց մեղքերը: Հովհաննեսը հագած էր ուղտի մազերով եւ կաշեղէն գօտի ուներ իր մէջքին շուրջը, եւ ուտում էր մարախներ եւ վայրի մեղր: Եւ նա քարոզում էր ասելով. Գալիս է ինձնից ավելի ուժեղը, որի կոշիկների կապը արձակելու համար խոնարհվելիս անգամ ես ունակ չեմ: Ես ձեզ ջրով մկրտեցի, իսկ նա ձեզ Սուրբ Հոգով կմկրտի: Եւ եղաւ այն

օրերին, եկաւ Յիսուս Գալիլիայի Նազարէթից եւ մկրտուեցաւ Յովհաննու կողմից Յորդանան գետին մէջ: Եվ անմիջապես ջրից բարձրանալով տեսավ բացվող երկինքները և Հոգին, ինչպես աղավնի, իջնում էր նրա վրա, և ձայն եղավ երկինքներից. Դու ես իմ սիրելի Որդին, քեզանով հաճեցա: Եվ անմիջապես Հոգին նրան դուրս հանեց դեպի անապատ, եւ նա այնտեղ էր անապատում քառասուն օր՝ փորձվելով սատանայի կողմից, եւ նա գազանների հետ էր, եւ հրեշտակները սպասարկում էին նրան: Հետո Հովհաննեսը մատնվելուց, Հիսուսը եկավ Գալիլիա քարոզելով Աստծո թագավորության ավետարանը և ասելով, որ ժամանակը լրացել է և Աստծո թագավորությունը մոտեցել է. ապաշխարեք և հավատացեք ավետարանին: Քայլելով Գալիլեայի ծովի կողքին, տեսավ Սիմոնին և Անդրեասին՝ Սիմոնի եղբորը, որոնք ուռկան էին նետում ծովի մեջ, քանի որ ձկնորսներ էին, և Հիսուսն ասաց նրանց. Եկեք իմ հետևից, և ես ձեզ կդարձնեմ մարդկանց ձկնորսներ: Եւ անմիջապես թողնելով իրենց ցանցերը՝ հետեւեցին նրան: Եվ այնտեղից քիչ առաջ գնալով՝ տեսավ Զեբեդեոսի որդի Հակոբին և նրա եղբայր Հովհաննեսին, և նրանք նավում նորոգում էին ցանցերը, և անմիջապես կանչեց նրանց: Եվ թողնելով իրենց հայր Զեբեդեոսին նավակում վարձկանների հետ, գնացին նրա հետևից: Եւ նրանք մտան Կափառնաում, եւ անմիջապես շաբաթ օրը ժողովարան մտնելով ուսուցանում էր: Եւ զարմանում էին նրա ուսուցման վրա, որովհետեւ նա ուսուցանում էր նրանց որպես իշխանություն ունեցող, եւ ոչ թե որպես դպիրները: Եվ նրանց ժողովում կար մի մարդ անմաքուր հոգիով, եւ նա գոչեց ասելով. Էա, ինչ մեզ եւ քեզ, Հիսուս Նազովրեցի: Դու եկար մեզ կործանելու՞: Գիտեմ թե ով ես դու, Աստծո սուրբը: Եւ Յիսուս

յանդիմանեց նրան՝ ասելով. Լռի՛ր եւ ելի՛ր նրանից: Եվ անմաքուր հոգին խռովեցրեց նրան եւ մեծ ձայնով աղաղակելով ելավ նրանից: Եվ բոլորը զարմացան, այնպես որ իրենց միջև քննարկեին ասելով. ի՞նչ է սա: Ի՞նչ է այս նոր ուսուցումը, որ իշխանությամբ անմաքուր ոգիներին հրամայում է, և նրանք հնազանդվում են նրան: Եւ նրա լուրը անմիջապես տարածվեց Գալիլիայի ամբողջ շրջակա տարածքում: Եվ անմիջապես ժողովարանից դուրս գալով՝ եկան Սիմոնի եւ Անդրեասի տունը՝ Յակովբոսի եւ Յովհաննեսի հետ: Իսկ Սիմոնի սկեսուրը պառկած էր՝ տենդով տառապելով: Եվ անմիջապես ասում են նրան նրա մասին: Եւ մոտենալով՝ բարձրացրեց նրան, բռնելով նրա ձեռքից, եւ տենդը անմիջապես թողեց նրան, եւ նա սպասարկում էր նրանց: Երեկոյին, երբ արեւը մարեց, բերում էին նրա մոտ բոլոր հիվանդներին եւ դեւահարներին: Եւ ամբողջ քաղաքը հավաքված էր դռան մոտ, եւ նա բժշկեց շատերին, որոնք վատ էին զգում տարբեր հիվանդություններով, եւ շատ դևեր հանեց, եւ չէր թողնում, որ դևերը խոսեն, որովհետեւ նրանք գիտեին, որ նա Քրիստոսն է: Եւ շատ կանուխ, դեռ գիշերային ժամին, վեր կենալով՝ ելաւ եւ գնաց անապատ տեղ մը, եւ այնտեղ աղօթում էր: Եվ հետապնդեցին նրան Սիմոնը եւ նրանք, որ նրա հետ էին, եւ գտնելով նրան՝ ասում են նրան, որ բոլորը քեզ են փնտրում: Եւ ասում է նրանց. Եկեք գնանք հարակից քաղաքները, որպեսզի այնտեղ էլ քարոզեմ, քանզի դրա համար եմ ելել: Եւ նա քարոզում էր նրանց ժողովարաններում ամբողջ Գալիլեայում եւ դեւեր հանում էր: Եւ բորոտը գալիս է նրա մոտ՝ աղաչելով նրան եւ ծնրադրելով, ու ասում է նրան. Եթե ուզում ես, կարող ես ինձ մաքրել: Իսկ Հիսուսը գթալով՝ ձեռքը երկարեց, դիպավ նրան և ասաց նրան. Ուզում եմ, մաքրվի՛ր: Եւ երբ նա ասաց, անմիջապես

բորոտությունը հեռացավ նրանից, եւ նա մաքրվեց: Եվ խստորեն զգուշացնելով նրան, անմիջապես դուրս հանեց նրան եւ ասում է նրան. Տես, ոչ ոքի ոչինչ չասես, այլ գնա՛, ինքդ քեզ ցույց տուր քահանային եւ մատուցի՛ր քո մաքրության համար այն, ինչ հրամայեց Մովսեսը՝ ի վկայություն նրանց: Նա բայց ելնելով սկսեց շատ քարոզել և տարածել այն խոսքը, այնպես որ նա այլևս չէր կարող բացահայտորեն քաղաք մտնել, այլ դուրսում՝ անապատ տեղերում էր, և նրա մոտ էին գալիս ամենուրից:

2

Եվ նորից մտավ Կափառնաում մի քանի օր անց, եւ լսվեց, որ տանը է: Եւ անմիջապես բազում մարդիկ հաւաքուեցան, այնպէս որ այլեւս տեղ չկար, ոչ իսկ դռան մօտ, եւ նա նրանց խօսքը կը քարոզէր: Եվ գալիս են նրա մոտ՝ բերելով անդամալույծ մեկին, որը բարձրացված էր չորս հոգու կողմից, եւ չկարողանալով մոտենալ նրան ամբոխի պատճառով, բացեցին տանիքը, որտեղ նա էր, եւ ծակելուց հետո իջեցնում են մահիճը, որի վրա անդամալույծը պառկած էր: Տեսնելով Հիսուսը նրանց հավատը, ասում է անդամալույծին. Զավա՛կ, ներված են քեզ քո մեղքերը: Եվ կային ոմանք դպիրներից այնտեղ նստած եւ մտածում իրենց սրտերում՝ ի՞նչ է սա այսպես խոսում հայհոյություններ: Ո՞վ կարող է թողնել մեղքերը, եթե ոչ մեկ Աստված: Եւ անմիջապես Հիսուս իր հոգով ճանաչելով, որ նրանք այսպես են մտածում իրենց մեջ, ասաց նրանց. Ինչո՞ւ այս բաները եք մտածում ձեր սրտերում: Ի՞նչ է ավելի հեշտ՝ ասել անդամալույծին. Ներված են քո մեղքերը, թե՞ ասել. Վե՛ր կաց, վերցրո՛ւ քո մահիճը և քայլի՛ր: Բայց որպեսզի

գիտենաք, որ մարդու Որդին ունի իշխանություն երկրի վրա մեղքերը թողնելու, ասում է անդամալույծին. քեզ ասում եմ, վեր կաց և վերցրու քո մահիճը և գնա քո տունը: Եւ նա անմիջապես վեր կացավ, եւ վերցնելով մահիճը՝ ելավ բոլորի առաջ, այնպես որ բոլորը զարմացան եւ փառավորեցին Աստծուն՝ ասելով, թե երբեք այսպես չենք տեսել: Եւ նա նորից գնաց ծովեզերքը, եւ ամբողջ ժողովուրդը եկաւ նրա մոտ, եւ նա ուսուցանում էր նրանց: Եվ անցնելիս տեսավ Ղեւիին՝ Ալփեոսի որդուն, որ նստած էր հարկատան մոտ, եւ ասում է նրան՝ հետեւիր ինձ: Եվ վեր կենալով՝ հետևեց նրան: Եւ եղաւ, երբ նա պառկած էր իր տանը, բազում հարկապետներ եւ մեղաւորներ բազմակցում էին Յիսուսի եւ նրա աշակերտների հետ, քանզի բազումք էին, եւ հետեւում էին նրան: Եւ դպիրները եւ փարիսեցիները, տեսնելով նրան ուտելիս հարկապետների եւ մեղավորների հետ, ասում էին նրա աշակերտներին. ինչո՞ւ նա ուտում եւ խմում է հարկապետների եւ մեղավորների հետ: Եվ Հիսուսը լսելով՝ ասում է նրանց. Ուժեղները բժշկի կարիք չունեն, այլ հիվանդները: Ես եկել եմ ոչ թե արդարներին կանչելու, այլ մեղավորներին՝ ապաշխարության: Եվ Հովհաննեսի աշակերտներն ու փարիսեցիների աշակերտները ծոմ էին պահում: Եվ գալիս են եւ ասում են նրան. ինչո՞ Հովհաննեսի աշակերտները եւ փարիսեցիների աշակերտները ծոմ են պահում, իսկ քո աշակերտները ծոմ չեն պահում: Եւ Հիսուսը ասաց նրանց՝ չե՞ն կարող հարսանիքի սենյակի որդիները ծոմ պահել, երբ փեսան նրանց հետ է: Որքան ժամանակ իրենց հետ ունեն փեսան, չեն կարող ծոմ պահել: Կգան բայց օրեր, երբ փեսան վերցվի նրանցից, և ապա կպահեն այն օրերին: Ոչ ոք անմշակ կտորի կարկտան չի կարում հին հագուստի վրա, եթե ոչ, վերցնում է

լրումը նրա՝ նորը հնից, և ավելի վատ պատռվածք է դառնում: Եւ ոչ ոք նոր գինին հին տիկերի մեջ չի լցնում, եթե ոչ՝ նոր գինին կպատռի տիկերը, եւ գինին կթափվի, եւ տիկերը կորստյան կմատնվեն, այլ նոր գինին նոր տիկերի մեջ պետք է լցվի: Եւ եղաւ, որ նա շաբաթ օրը անցնում էր հացահատիկների միջով, եւ նրա աշակերտները սկսեցին ճանապարհ բացել՝ փրցնելով հասկերը: Եւ փարիսեցիները ասում էին նրան. Տե՛ս, ինչ են անում շաբաթ օրերին, ինչ որ թույլատրված չէ: Եւ ինքը ասում էր նրանց. Երբեք չե՞ք կարդացել, թե ինչ արեց Դավիթը, երբ կարիքի մեջ էր եւ քաղցած էր ինքը եւ նրա հետ եղողները: Ինչպե՞ս մտավ Աստծո տունը Աբիաթար քահանայապետի ժամանակ և կերավ ներկայության հացերը, որոնք թույլատրված չէ ուտել, եթե ոչ՝ քահանաներին, և տվեց նաև նրանց, որ իր հետ էին: Եվ նա ասում էր նրանց՝ շաբաթը մարդու համար եղավ, ոչ թե մարդը՝ շաբաթի համար, այնպես որ Մարդու Որդին տեր է նաև շաբաթի:

3

Եւ նա նորից մտավ ժողովարան, եւ այնտեղ մի մարդ կար, որ ունէր չորացած ձեռք: Եւ նրանք դիտում էին նրան՝ թե արդյոք շաբաթ օրը կբուժի նրան, որպեսզի մեղադրեն նրան: Եւ ասում է մարդուն, որ ունի չորացած ձեռքը. Վե՛ր կաց դէպի մէջտեղը: Եվ ասում է նրանց՝ թույլատրվո՞ւմ է շաբաթ օրերին բարիք գործել, թե՞ չարիք գործել: Հոգի՞ն փրկել, թե՞ սպանել: Բայց նրանք լուռ էին: Եվ նայելով շուրջը նրանց բարկությամբ, խորապես տրտմելով նրանց սրտի կարծրության վրա, ասում է մարդուն՝ երկարի՛ր քո ձեռքը: Եւ նա ձգեց, եւ նրա ձեռքը վերականգնվեց առողջ, ինչպես

մյուսը: Եւ Փարիսեցիները ելնելով անմիջապես Հերովդեսականների հետ խորհուրդ էին անում նրա դէմ, որպեսզի նրան կորստեան տան: Եվ Հիսուսը հեռացավ իր աշակերտների հետ դեպի ծովը, եւ մեծ բազմություն Գալիլիայից հետեւեցին նրան, եւ Հուդայից եւ Երուսաղեմից եւ Իդումեայից եւ Հորդանանի միւս կողմից եւ Տիրոսի եւ Սիդոնի շուրջը եղողները, մեծ բազմություն, լսելով թե որքան նա էր անում, եկան նրա մոտ: Եվ ասաց իր աշակերտներին, որ փոքր նավակ պատրաստ լինի իրեն ամբոխի պատճառով, որպեսզի չսեղմեն նրան, քանի որ շատերին բուժեց, այնպես որ ընկնում էին նրա վրա, որպեսզի դիպչեին նրան՝ բոլոր նրանք, ովքեր ունեին հարվածներ, եվ անմաքուր ոգիները, երբ տեսնում էին նրան, ընկնում էին նրա առաջ եւ աղաղակում էին՝ ասելով, որ դու ես Աստծո Որդին: Եւ շատ յանդիմանեց նրանց, որ նրան յայտնի չդարձնեն: Եւ նա բարձրանում է լեռ, եւ կանչում է նրանց, որոնց ինքը ուզում էր, եւ նրանք գնացին նրա մոտ: Եվ նա արեց տասներկու, որպեսզի լինեն նրա հետ եւ որպեսզի ուղարկի նրանց քարոզելու եւ ունենալու իշխանություն բուժելու հիվանդությունները եւ հանելու դևերը: Եվ նա դրեց անունը Սիմոնին՝ Պետրոս, եւ Հակոբին՝ Զեբեդեոսի որդուն, եւ Հովհաննեսին՝ Հակոբի եղբորը: Եվ նա դրեց նրանց անունները Բոաներգես, որ է որոտի որդիներ: Եվ Անդրեասին եւ Փիլիպպոսին եւ Բարթողոմեոսին եւ Մատթեոսին եւ Թովմասին եւ Հակոբին՝ Ալփեոսի որդուն, եւ Թադեոսին եւ Սիմոնին՝ Կանանացուն, եւ Հուդային՝ Իսկարիովտացուն, ով եւ մատնեց նրան: Եւ նրանք գալիս են տուն, եւ նորից ամբոխ է հավաքվում, այնպես որ նրանք չեն կարողանում նույնիսկ հաց ուտել: Եւ լսելով՝ նրա մօտիկները ելան բռնելու նրան, քանի որ ասում էին, թե խելքը գնացել է: Եւ այն դպիրները, որոնք

Երուսաղեմից իջել էին, ասում էին, որ նա Բեեղզեբուղ ունի, եւ որ դեւերի իշխանի միջոցով է հանում դեւերը: Եւ կանչելով նրանց՝ առակներով ասում էր նրանց. Ինչպէ՞ս կարող է սատանան սատանային հանել: Եվ եթե թագավորություն իր դեմ բաժանվի, չի կարող կանգուն մնալ այդ թագավորությունը, եվ եթե տուն իր դեմ բաժանվի, չի կարող կանգուն մնալ այդ տունը: Եւ եթե սատանան վեր է ելել իր դեմ եւ բաժանված է, չի կարող կանգուն մնալ, այլ վերջ ունի: Ոչ ոք չի կարող հզորի անոթները թալանել՝ մտնելով նրա տունը, եթե նախ չկապի հզորին, և միայն ապա կթալանի նրա տունը: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ բոլոր բաները կներվեն մարդկանց որդիներին, մեղքերը և հայհոյությունները, որքան էլ որ հայհոյեն. բայց ով որ հայհոյի Սուրբ Հոգուն դեմ, չունի ներում հավիտյանս, այլ մեղավոր է հավիտենական դատաստանի, որովհետև նրանք ասում էին, որ պիղծ ոգի ունի: Ուրեմն գալիս են նրա մայրը և նրա եղբայրները, և դրսում կանգնած՝ ուղարկեցին նրա մոտ՝ կանչելով նրան: Եւ ամբոխը նստած էր նրա շուրջը, ասացին նրան. ահա քո մայրը եւ քո եղբայրները դրսում քեզ են փնտրում: Եւ պատասխանեց նրանց ասելով. Ո՞վ է իմ մայրը կամ իմ եղբայրները: Եվ շուրջը նայելով շրջանակով նրանց, որ նրա շուրջը նստած էին, ասում է. Տեսեք իմ մայրը եւ իմ եղբայրները. որովհետև ով որ կատարի Աստծո կամքը, սա իմ եղբայրն է եւ իմ քույրը եւ մայրը է:

4

Եւ դարձեալ սկսաւ ուսուցանել ծովեզերքին, եւ նրա մօտ հաւաքուեցաւ բազում ժողովուրդ, այնպէս որ նա նաւակ մտնելով՝

նստաւ ծովուն մէջ, եւ ամբողջ ժողովուրդը ծովեզերքին՝ ցամաքի վրայ էր: Եւ նա շատ բաներ էր ուսուցանում նրանց առակներով, եւ իր ուսուցման մեջ ասում էր նրանց՝ լսեցէք: Ահա դուրս եկավ սերմնացանը՝ սերմանելու: Եվ եղավ ցանելիս, որ մի մասը ինկավ ճանապարհի վրա, եւ եկան թռչունները եւ կերան այն. եւ մյուսը ինկավ ապառաժի վրա, որտեղ շատ հող չուներ, եւ անմիջապես բուսավ, որովհետև հողի խորություն չուներ, բայց արեգակը ելնելուց հետո այրվեց, եւ որովհետև արմատ չուներ՝ չորացավ. եւ մյուսը ինկավ փշերի մեջ, եւ փշերը բարձրացան եւ խեղդեցին այն, եւ պտուղ չտվեց. եւ մյուսը ինկավ լավ հողի մեջ եւ տվեց պտուղ՝ բարձրանալով եւ աճելով, եւ բերեց երեսուն եւ վաթսուն եւ հարյուր: Եւ նա ասում էր նրանց. Ով ունի ականջներ լսելու, թող լսի: Երբ նա միայնակ եղավ, նրա շուրջը եղողները տասներկուսի հետ հարցրին նրան առակի մասին: Եվ նա ասում էր նրանց. Ձեզ տրված է իմանալ Աստծո արքայության խորհուրդները, բայց նրանց՝ դրսինները՝ առակներով ամեն ինչ է լինում, որպեսզի նայելով նայեն եւ չտեսնեն, եւ լսելով լսեն եւ չհասկանան, որպեսզի չվերադառնան եւ չներվեն նրանց մեղքերը: Եւ ասում է նրանց. Չգիտեք այս առակը, եւ ինչպե՞ս կիմանաք բոլոր առակները: Ցանողը խոսքը ցանում է: Սրանք են նրանք, որոնք ճանապարհի եզրին են, որտեղ ցանվում է խոսքը, և երբ լսեն, անմիջապես գալիս է սատանան և վերցնում է նրանց սրտերում ցանված խոսքը: Եվ սրանք նմանապես են նրանք, ովքեր ժայռոտի վրա սերմանվում են, որոնք երբ լսում են խոսքը, անմիջապես ուրախությամբ ընդունում են այն, եւ արմատ չունեն իրենց մեջ, այլ ժամանակավոր են. ապա երբ տեղի է ունենում նեղություն կամ հալածանք խոսքի պատճառով, անմիջապես գայթակղվում են: Եվ սրանք են նրանք, ովքեր փշերի մեջ

սերմանվողներն են, նրանք, ովքեր խոսքը լսում են, եւ այս դարի հոգսերը եւ հարստության խաբեությունը եւ մնացածի մասին ցանկությունները ներս մտնելով խեղդում են խոսքը, եւ անպտուղ է դառնում: Եւ սրանք են նրանք, որ բարի հողի վրա ցանված են, որոնք լսում են խոսքը եւ ընդունում, եւ պտուղ են բերում երեսնապատիկ եւ վաթսունապատիկ եւ հարյուրապատիկ: Եվ նա ասում էր նրանց՝ միթե՞ ճրագը գալիս է, որպեսզի գրվանի տակ դրվի կամ մահճի տակ: Ո՞չ որպեսզի ճրագարանի վրա դրվի: Քանի որ չկա գաղտնի բան, որ չհայտնվի, ոչ էլ եղել է թաքնված բան, այլ որպեսզի բացահայտ դառնա: Եթե ոմն ունի ականջներ լսելու, թող լսի: Եվ նա ասում էր նրանց՝ ուշադիր եղեք թե ինչ եք լսում: Որ չափով դուք չափում եք, այդ չափով կչափվի ձեզ համար, և կավելացվի ձեզ՝ լսողներիդ: Ով որ ունի, կտրվի նրան, և ով չունի, նույնիսկ այն ինչ ունի, կվերցվի նրանից: Եւ նա ասում էր. այսպես է Աստծո թագավորությունը, ինչպես երբ մարդ սերմը երկրի վրա ցանի, եւ քնի ու արթնանա գիշեր ու ցերեկ, եւ սերմը բուսնի ու երկարի, ինչպես ինքը չի գիտի: Ինքնաբերաբար, քանզի հողը պտուղ է բերում՝ նախ խոտ, ապա հասկ, ապա լի հատիկ հասկի մեջ: Երբ պտուղը հասունանա, անմիջապես մանգաղ է ուղարկում, որովհետև հունձը եկել է: Եվ նա ասում էր. Ինչպե՞ս նմանեցնենք Աստծո թագավորությունը: Կամ ո՞ր առակով համեմատենք այն: Ինչպես մանանեխի հատիկ, որը երբ ցանվում է երկրի վրա, ամենափոքրն է բոլոր սերմերից որ երկրի վրա են, և երբ ցանվում է, բարձրանում է և դառնում է ավելի մեծ բոլոր բանջարեղենից, և անում է մեծ ճյուղեր, այնպես որ կարողանան երկնքի թռչունները նրա ստվերի տակ բնակվել: Եւ այսպիսի շատ առակներով էր խոսում նրանց խոսքը, ինչպես որ կարող էին լսել, իսկ առանց առակի չէր խոսում նրանց խոսքը. բայց առանձին իր

աշակերտներին էր բացատրում ամեն ինչ: Եւ երեկոյ եղած այն օրը ասում է նրանց. Եկեք անցնենք անդիպերան: Եւ թողնելով ամբոխը, նրանք վերցնում են նրան այնպես, ինչպես էր նավակի մեջ, եւ այլ նավակներ էին նրա հետ: Եւ մեծ փոթորիկ հողմ դարձավ, իսկ ալիքները հարվածում էին նավի մեջ, այնպես որ այն արդեն լցվում էր: Եւ նա ինքը փառատախտակի վրա բարձի վրա քնած էր, եւ արթնացնում են նրան ու ասում են նրան. Ուսուցիչ, քեզ հոգ չէ՞, որ մենք կորչում ենք: Եվ արթնանալով՝ նա սաստեց հովին եւ ասաց ծովին. Լռի՛ր, պապանձվի՛ր: Եվ քամին դադարեց, եվ մեծ խաղաղություն եղավ: Եվ ասաց նրանց. ինչու՞ վախկոտ եք այդպես: Ինչպե՞ս հավատ չունեք: Եւ վախեցան մեծ վախով եւ ասում էին միմյանց. Ո՞վ է արդյոք սա, որ նույնիսկ հողմն ու ծովը հնազանդվում են նրան:

5

Եվ եկան ծովի միւս կողմը՝ Գերգեսացիների երկիրը: Եվ երբ նա դուրս եկավ նավակից, անմիջապես հանդիպեց նրան դամբանների միջից մի մարդ անմաքուր հոգիով, որը բնակություն ուներ դամբաններում, եւ ոչ մեկը չէր կարող նրան շղթաներով կապել, քանի որ նա հաճախ կապված էր եղել շղթաներով եւ կապանքներով, եւ շղթաները պատռվել էին նրա կողմից եւ կապանքները ջարդվել էին, եւ ոչ ոք չէր կարող նրան հնազանդեցնել, եւ ամբողջ գիշեր ու ցերեկ դամբաններում եւ լեռներում էր գոչում եւ կտրատում իրեն քարերով: Հեռվից Հիսուսին տեսնելով՝ վազեց ու երկրպագեց նրան, և բարձր ձայնով գոչելով ասում է՝ ինչ կա ինձ ու քեզ միջև, Հիսուս,

Բարձրյալ Աստծո Որդի՛: Երդվեցնում եմ քեզ Աստծով, մի՛ ինձ տանջիր: Նա ասում էր նրան. Դո՛ւրս ելիր, անմաքուր հոգի՛, այդ մարդուց: Եվ նա հարցրեց նրան՝ ո՞րն է քո անունը: Եվ պատասխանեց ասելով՝ Լեգեոն է իմ անունը, որովհետև շատ ենք մենք: Եվ շատ էր աղաչում նրան, որ նրանց չուղարկի երկրից դուրս: Եվ այնտեղ խոզերի մեծ երամակ կար, որ արածվում էր լերան մոտ, եվ բոլոր դևերը աղաչեցին նրան ասելով՝ ուղարկի՛ր մեզ խոզերի մեջ, որպեսզի մենք մտնենք նրանց մեջ: Եվ Հիսուսը անմիջապես թույլատրեց նրանց: Եվ դուրս գալով անմաքուր ոգիները մտան խոզերի մեջ, եվ երամակը վազեց ժայռից դեպի ծով, նրանք մոտ երկու հազար էին, եվ նրանք խեղդվում էին ծովի մեջ: Եւ խոզարածները փախան եւ հաղորդեցին քաղաքում եւ դաշտերում, եւ ելան տեսնելու թե ինչ է պատահածը: Եւ գալիս են Յիսուսի մոտ եւ տեսնում են դեւապետին՝ նստած, հագնած ու խելամիտ, նրան, ով ունեցել էր լեգէոնը, եւ վախեցան: Եւ տեսածները պատմեցին նրանց, թե ինչպես եղավ դիւահարի հետ եւ խոզերի մասին: Եւ սկսեցին աղաչել նրան, որ հեռանա իրենց սահմաններից: Եվ երբ նա նստում էր նավակի մեջ, ղևահարվածը աղաչում էր նրան, որ իր հետ մնա: Եւ չթողեց նրան, այլ ասաց նրան. Գնա քո տունը՝ քո մարդկանց մոտ, եւ պատմիր նրանց, թե ինչքան բան Տերը արել է քեզ համար եւ ինչպես ողորմած է քեզ: Եվ նա գնաց հեռու եւ սկսեց քարոզել Դեկապոլիսում այն ամենը, ինչ Հիսուսը արել էր իր համար, եւ բոլորը զարմացան: Եւ երբ Հիսուսը նավով դարձեալ անցավ մյուս կողմը, մեծ ամբոխ հավաքվեց նրա շուրջը, եւ նա ծովեզերքին էր: Եվ գալիս է մեկը ժողովարանի առաջնորդներից, անունով Հայրոս, եւ տեսնելով նրան ընկնում է նրա ոտքերին եւ շատ աղաչում էր նրան՝ ասելով, որ իմ փոքրիկ դուստրը ծայրահեղ վատ է, որպեսզի գաս եւ

ձեռքերդ դնես նրա վրա, որպեսզի փրկվի եւ ապրի: Եւ նա գնաց նրա հետ, եւ մեծ ամբոխ էր հետեւում նրան ու սեղմում էր նրան: Եվ մի կին, ով տասներկու տարի արյան հոսքի մեջ էր, եւ շատ տառապել էր շատ բժիշկների կողմից եւ ծախսել էր իր ամբողջ ունեցածը, եւ ոչ մի օգուտ չէր ստացել, այլ ավելի վատ էր դարձել, լսելով Հիսուսի մասին, եկավ ամբոխի մեջ հետևից եւ դիպավ նրա հագուստին, քանի որ ասում էր իր մեջ, թե եթե դիպչեմ նույնիսկ նրա հագուստներին, կփրկվեմ: Եւ անմիջապես չորացավ նրա արյան աղբյուրը, եւ նա մարմնով զգացավ, որ բժշկվել է հարվածից: Եւ անմիջապես Հիսուսը, ինքնին մեջ ճանաչելով իր մեջից ելած զօրութիւնը, դարձաւ ամբոխի մեջ եւ ասաց. Ո՞վ դիպաւ իմ հանդերձներին: Եւ նրա աշակերտները ասում էին նրան. Տեսնում ես, որ ամբոխը սեղմում է քեզ, եւ ասում ես՝ ո՞վ դիպավ ինձ: ԵՒ շուրջը նայում էր, որպեսզի տեսնի նրան, ով այս արել էր: Բայց կինը՝ վախենալով եւ դողալով, գիտենալով թե ինչ է պատահել իր վրա, եկավ եւ ընկավ նրա առաջ ու ասաց նրան ամբողջ ճշմարտությունը: Նա բայց ասաց նրան. Դուստր, քո հավատը քեզ փրկել է, գնա՛ խաղաղությամբ և առողջացի՛ր քո չարչարանքից: Դեռ նա խոսում էր, երբ եկան ժողովարանի իշխանի տնից և ասացին, որ քո դուստրը մեռավ, ինչո՞ւ դեռ անհանգստացնում ես ուսուցչին: Իսկ Հիսուսը անմիջապես լսելով խոսքը, որ խոսվում էր, ասում է ժողովարանի առաջնորդին. Մի՛ վախեցիր, միայն հավատա՛: Եւ նա ոչ ոքի չթողեց իր հետ գալ, բացի Պետրոսից, Յակովբոսից եւ Յովհաննէսից՝ Յակովբոսի եղբորից: Եվ գալիս է ժողովարանի առաջնորդի տունը եւ տեսնում է աղմուկ եւ լացողներ եւ բարձրաձայն ողբացողներ շատ, եւ մտնելով ասում է նրանց՝ ինչո՞ւ աղմուկ եք անում եւ լացում եք: Երեխան չի մեռել, այլ քնում է: Եվ նրանք ծաղրում էին

նրան: Եվ բոլորին դուրս հանելով՝ նա իր հետ վերցնում է երեխայի հորը եւ մորը եւ նրանց, ովքեր իր հետ էին, եւ մտնում է այնտեղ, որտեղ երեխան պառկած էր, եւ բռնելով երեխայի ձեռքից՝ ասում է նրան. տալիթա, կումի, որը թարգմանված է՝ աղջիկ, քեզ եմ ասում, վեր կաց: Եվ անմիջապես վեր կացավ աղջիկը եւ շրջում էր, քանի որ տասներկու տարեկան էր: Եվ նրանք զարմացան մեծ զարմանքով: Եւ խստիվ հրամայեց նրանց, որ ոչ ոք չիմանա այս բանը, եւ ասաց տալ նրան ուտելիք:

6

Եւ նա այնտեղից դուրս գնաց ու եկավ իր հայրենիքը, եւ նրա աշակերտները հետեւում էին նրան: Եվ երբ շաբաթ եղավ, նա սկսեց ժողովում ուսուցանել, եվ շատերը լսելով զարմանում էին ու ասում էին՝ որտեղի՞ց սրան սրանք: Եվ ո՞վ է այն իմաստությունը, որ տրված է նրան, եւ այնպիսի զորություններ են կատարվում նրա ձեռքերի միջոցով: Չէ՞ սա է հիւսնը, որդին Մարիամի, եւ եղբայրը Յակոբի եւ Հովսեփի եւ Յուդայի եւ Սիմոնի: Եվ նրա քույրերը մեր մոտ այստեղ չե՞ն: Եւ նրանք նրանով էին գայթակղվում: Բայց Հիսուսն ասում էր նրանց, որ մարգարեն անարգ չէ, բացի իր հայրենիքում, իր ազգականների մեջ և իր տանը: Եւ չէր կարող այնտեղ որեւէ զորություն անել, բացի քիչ թվով հիվանդների, որոնց վրա ձեռքերը դնելով՝ բուժեց: Եվ նա զարմացավ նրանց անհավատության պատճառով: Եվ նա շրջում էր շրջակա գյուղերում ուսուցանելով: Եվ նա կանչեց իր մոտ տասներկուսին, եւ սկսեց նրանց ուղարկել երկու երկու, եւ տվեց նրանց իշխանություն անմաքուր հոգիների վրա, եւ հրամայեց

նրանց, որ ոչինչ չվերցնեն ճանապարհի համար, եթե ոչ միայն գավազան, ոչ պայուսակ, ոչ հաց, ոչ պղինձ գոտու մեջ, այլ կապած սանդալներ, եւ չհագնեն երկու բաճկոն: Եւ նա ասում էր նրանց. Որտեղ որ մտնեք տուն, այնտեղ մնացեք, մինչեւ որ դուրս գաք այնտեղից, եւ ովքեր որ չընդունեն ձեզ եւ չլսեն ձեզ, դուրս գալով այնտեղից թափեք ձեր ոտքերի տակի փոշին՝ որպես վկայություն նրանց. ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, աւելի տանելի կլինի Սոդոմի կամ Գոմորի համար դատաստանի օրը, քան այն քաղաքի համար: Եվ դուրս գալով քարոզում էին, որպեսզի ապաշխարեն, եւ շատ դևեր դուրս էին հանում, եւ յուղով շատ հիվանդներ օծում էին եւ բուժում էին: Եւ լսեց Հերովդես թագավորը, որովհետեւ երեւան եղաւ նրա անունը, եւ ասում էր, թե Յովհաննես Մկրտիչը մեռելներից յարութիւն առաւ, եւ այս պատճառով զօրութիւնները գործում են նրա մէջ: Ուրիշներ էին ասում, որ Եղիան է, իսկ ուրիշներ էին ասում, որ մարգարե է, ինչպես մարգարեներից մեկը: Լսելով այս, Հերովդեսը ասաց. Հովհաննեսը, որին ես գլխատեցի, սա է, ինքը հարություն է առել մեռելներից: Քանզի ինքը՝ Հերովդեսը, մարդ ուղարկելով՝ բռնել տվեց Հովհաննեսին և կապեց նրան բանտում Հերովդիադայի պատճառով, իր եղբոր Փիլիպպոսի կնոջ, որովհետև նա ամուսնացել էր նրա հետ: Ասում էր Հովհաննեսը Հերովդեսին, թե՝ Քեզ թույլատրված չէ ունենալ քո եղբոր կնոջը: Իսկ Հերովդիադան ոխ ուներ նրա դեմ և ուզում էր նրան սպանել, և չէր կարող, քանի որ Հերովդեսը վախենում էր Հովհաննեսից, գիտենալով որ նա արդար և սուրբ մարդ է, և պահպանում էր նրան, և լսելով նրան շատ բաներ էր անում և ուրախությամբ նրան էր լսում: Եվ երբ պատահեց հարմար օր, երբ Հերովդեսը իր ծննդյան օրը ընթրիք էր տալիս իր մեծամեծներին եւ հազարապետներին եւ Գալիլիայի

առաջատարներին, եւ երբ մտավ Հերովդիայի դուստրը եւ պարեց եւ հաճո եղավ Հերովդեսին եւ նրա հետ սեղան նստածներին, թագավորը ասաց աղջկան. խնդրիր ինձնից ինչ որ ուզում ես, եւ կտամ քեզ: Եւ նա երդուեցաւ նրան, թէ ինչ որ ինձ խնդրես, կտամ քեզ մինչեւ իմ թագաւորութեան կէսը: Իսկ նա դուրս գալով ասաց իր մորը՝ ինչ պիտի խնդրեմ: Իսկ նա ասաց՝ Հովհաննես Մկրտչի գլուխը: Եւ անմիջապես եռանդով մտնելով թագավորի մօտ՝ խնդրեց ասելով. Ուզում եմ, որ անմիջապես ինձ տաս ափսեի վրայ Յովհաննէս Մկրտչի գլուխը: Եւ թագաւորը խիստ տրտում դարձած, երդումների եւ հետ բազմողների պատճառով չուզեց զայն մերժել: Եւ անմիջապես թագավորը դահիճ ուղարկելով՝ հրամայեց բերել նրա գլուխը: Նա գնաց և գլխատեց նրան բանտում, և բերեց նրա գլուխը ափսեի վրա և տվեց այն աղջկան, և աղջիկը տվեց այն նրա մորը: Եվ լսելով՝ նրա աշակերտները եկան ու վերցրին նրա դին եւ դրեցին այն գերեզմանում: Եւ առաքեալները հաւաքուեցին Յիսուսի մօտ եւ պատմեցին նրան ամէն ինչ, թէ ինչ արեցին եւ ինչ ուսուցանեցին: Եւ ասաց նոցա. Եկեք դուք ինքներդ առանձին անապատ տեղ մը եւ փոքր մը հանգչեք, քանզի եկողներն ու գնացողները շատ էին, եւ նոյնիսկ ուտելու ժամանակ չունէին: Եւ նրանք նավակով գնացին անապատ տեղ՝ առանձին: Եվ տեսան նրանց հեռանալիս, եվ շատերը ճանաչեցին նրանց, եվ բոլոր քաղաքներից ոտքով միասին վազեցին այնտեղ եւ նրանցից առաջ անցան եւ հավաքվեցին նրա մոտ: Եւ երբ Հիսուսն ելավ, տեսավ մեծ ամբոխ եւ գթաց նրանց վրա, որովհետեւ նրանք ոչխարների նման էին, որոնք հովիվ չունեին, եւ սկսեց նրանց շատ բան ուսուցանել: Եվ արդեն շատ ժամ անցած, նրա աշակերտները մոտենալով նրան ասում են, որ տեղը անապատ է եւ արդեն ժամը ուշ է, արձակիր

նրանց, որպեսզի գնան շրջակա դաշտերը եւ գյուղերը եւ գնեն իրենց համար հաց, որովհետև չունեն ինչ ուտեն: Իսկ նա պատասխանեց և ասաց նրանց՝ դուք տվեք նրանց ուտել: Եվ ասում են նրան. Գնա՞նք գնենք երկու հարյուր դահեկանի հաց ու տա՞նք նրանց ուտել: Իսկ նա ասում է նրանց՝ քանի՞ հաց ունեք: Գնացեք և տեսեք: Եվ իմանալով ասում են՝ հինգ եվ երկու ձուկ: Եւ հրամայեց նրանց բազմեցնել բոլորին խմբերով խմբերով կանաչ խոտի վրա: ԵՒ նստեցին խմբերով՝ հարյուրական ու հիսնական: Եւ առնելով հինգ հացերն ու երկու ձկները՝ նայեց դէպի երկինք, օրհնեց եւ կտրեց հացերը, տալիս էր աշակերտներին, որ դնեն նրանց առաջ, իսկ երկու ձկները բաժանեց բոլորին: Եւ բոլորը կերան եւ կշտացան, եւ վերցրին տասներկու զամբյուղ՝ լի կտորներով եւ ձկներից: ԵՒ հացերը ուտողները հինգ հազար տղամարդ էին: Եվ անմիջապես ստիպեց իր աշակերտներին մտնել նավակ եւ առաջ գնալ դեպի այն կողմ դեպի Բեթսայիդա, մինչեւ ինքը արձակի ամբոխը, եւ հրաժեշտ տվեց նրանց եւ գնաց լեռը աղոթելու: Եւ երբ երեկո եղաւ, նաւը ծովու մէջ էր, եւ ինքը միայնակ ցամաքի վրայ էր: Եւ տեսնելով, որ նրանք տանջվում էին թիավարելիս, քանի որ քամին հակառակ էր նրանց, եւ գիշերվա մոտ չորրորդ պահին գալիս է դեպի նրանք՝ քայլելով ծովի վրայով, եւ ուզում էր անցնել նրանց կողքով: Բայց նրանք, տեսնելով նրան ծովի վրա քայլելիս, կարծեցին որ ուրվական է, և աղաղակեցին, քանի որ բոլորը նրան տեսան և խռովվեցին: Եվ անմիջապես խոսեց նրանց հետ եվ ասաց նրանց՝ քաջություն ունեցեք, ես եմ, մի վախեցեք: ԵՒ նա բարձրացավ նավ՝ նրանց մոտ, և քամին դադարեց, և նրանք իրենց մեջ չափազանց շատ զարմանում էին ու հիանում էին: Քանի որ նրանք չհասկացան հացերի մասին, այլ նրանց սիրտը կարծրացած էր: Եվ անցնելով՝

նրանք գնացին Գեննեսարեթի հողը եւ խարսխվեցին: Եվ երբ նրանք դուրս ելան նավից, անմիջապես ճանաչելով նրան, վազեցին շուրջը ամբողջ այն շրջակա երկիրը եւ սկսեցին մահիճների վրա վատ ունեցողներին տանել շուրջը, ուր լսում էին, որ այնտեղ է: Եվ ուր որ մտնում էր՝ գյուղեր կամ քաղաքներ կամ դաշտեր, շուկաներում դնում էին հիվանդներին եւ աղաչում էին նրան, որպեսզի թեկուզ նրա զգեստի եզրին դիպչեն: Եվ որքան որ դիպչում էին նրան, փրկվում էին:

7

Եվ հավաքվում են նրա մոտ փարիսեցիները եւ ոմանք դպիրներից, որոնք եկել էին Երուսաղեմից, եւ տեսնելով, որ նրա աշակերտներից ոմանք պիղծ ձեռքերով, այսինքն անլվա ձեռքերով, հաց են ուտում, մեղադրեցին, քանի որ փարիսեցիները եւ բոլոր հրեաները, եթե բռունցքով չլվանան ձեռքերը, չեն ուտում՝ պահելով ավագների աւանդութիւնը, եւ շուկայից եկած ժամանակ, եթե չընկղմվեն, չեն ուտում, եւ շատ այլ բաներ կան, որ ստացել են պահելու համար՝ բաժակների, սափորների, պղնձե անօթների եւ մահիճների լվացումներ, ապա փարիսեցիները եւ դպիրները հարցնում են նրան. ինչո՞ւ քո աշակերտները չեն ընթանում ըստ ավագների աւանդութեան, այլ անլվա ձեռքերով են ուտում հացը: Իսկ նա պատասխանելով ասաց նրանց, որ լավ մարգարեացավ Եսայիան ձեր մասին, կեղծավորների, ինչպես գրված է. այս ժողովուրդը շրթունքներով ինձ պատվում է, իսկ սիրտը նրանց հեռու է ինձանից, ապարդյուն իսկ պաշտում են ինձ, ուսուցանելով ուսուցումներ՝ պատվիրաններ մարդկանց:

Թողած ունենալով Աստծո հրամանը, պահում եք մարդկանց ավանդությունը՝ կուժերի ու բաժակների լվացումներ, և այլ նման շատ բաներ անում եք: Եւ ասում էր նրանց. Լաւ էք մերժում Աստծու հրամանը, որպէսզի ձեր աւանդութիւնը պահէք: Մովսեսը որովհետև ասաց՝ պատվիր քո հորը և քո մորը, և ով չարախոսում է հորը կամ մորը՝ մահով թող մեռնի, բայց դուք ասում եք՝ եթե մարդ ասի հորը կամ մորը՝ կորբան, որ նվեր է, որով եթե ինձանից օգտվես, և այլևս թույլ չեք տալիս նրան ոչինչ անել իր հորը կամ իր մորը, անվավեր դարձնելով Աստծո խոսքը ձեր ավանդությամբ, որ փոխանցել եք, և նման այսպիսի շատ բաներ անում եք: Եւ կանչելով ամբողջ ամբոխը, նրանց ասում էր. Լսեցէ՛ք ինձ բոլորդ եւ հասկացէ՛ք: Ոչինչ չկա դրսից մարդու, որ մտնում է նրա մեջ, որը կարող է նրան պղծել, այլ այն, ինչ ելնում է, պղծում է մարդուն: Եւ երբ նա ամբոխից հեռու տուն մտավ, նրա աշակերտները հարցնում էին նրան առակի մասին: Եվ ասում է նրանց. այսպես դուք էլ անհասկացող եք: Դեռ չէ՞ք հասկանում, որ ամեն ինչ, որ դրսից մտնում է մարդու մեջ, չի կարող նրան պղծել: որ չի մտնում նրա սիրտը, այլ փորը, և դուրս է գալիս զուգարան՝ մաքրելով բոլոր կերակուրները: Նա ասում էր, որ այն, ինչ դուրս է գալիս մարդուց, այն է պղծում մարդուն: Ներսից, քանի որ մարդկանց սրտից չար մտքերը դուրս են գալիս՝ շնություններ, պոռնկություններ, սպանություններ, գողություններ, ագահություններ, չարություններ, խաբեություն, անառակություն, չար աչք, հայհոյություն, ամբարտավանություն, անմտություն. այս բոլոր չար բաները ներսից դուրս են գալիս և պղծում են մարդուն: Եվ այնտեղից վեր կենալով գնաց Տիրոսի եւ Սիդոնի սահմանները: Եվ տուն մտնելով՝ չէր ուզում, որ ոչ ոք իմանա, եւ չկարողացավ անտեսանելի մնալ: Քանի որ կին մը լսելով նրա

մասին, որի փոքր դուստրը ունեցել էր պիղծ ոգի, եկելով ընկավ նրա ոտքերին. իսկ կինը հույն էր, սիրոփյունիկեցի ծննդով. և խնդրում էր նրան, որպեսզի դևը հանի իր դուստրից: Բայց Հիսուսը ասաց նրան. Թո՛ղ առաջ երեխաները կշտանան, որովհետև լավ չէ երեխաների հացը վերցնել եւ փոքր շներին նետել: Իսկ նա պատասխանեց և ասաց նրան՝ այո՛, Տէ՛ր, և փոքր շները սեղանի տակ ուտում են երեխաների փշրանքներից: Եւ ասաց նմա. Այս խօսքի պատճառով գնա՛, դեւը ելել է քո դստեր մէջից: Եվ գնալով իր տուն՝ գտավ երեխային պառկած անկողնի վրա, եւ դեւը դուրս էր եկել: Եւ դարձեալ ելնելով Տիւրոսի եւ Սիդոնի սահմաններից՝ եկաւ Գալիլեայի ծովը, Դեկապոլիսի սահմանների միջով: Եւ բերում են նրան խուլ ու խոսքի խանգարված մեկին, եւ աղաչում են նրան, որ ձեռքը դնի նրա վրա: Եվ վերցնելով նրան ամբոխից առանձին, նա դրեց իր մատները նրա ականջների մեջ, եվ թքելով՝ դիպավ նրա լեզվին, եվ նայելով դեպի երկինք՝ հառաչեց եվ ասում է նրան. էփփաթա, որ է՝ բացվիր: Եւ անմիջապես բացվեցին նրա ականջները եւ լուծվեց նրա լեզվի կապը, եւ նա ճիշտ էր խոսում: Եվ հրամայեց նրանց, որ ոչ մեկին չասեն, բայց որքան ինքը նրանց հրամայում էր, այնքան ավելի շատ էին քարոզում: Եւ չափազանց շատ զարմացած էին ասելով. Լավ է արել ամեն ինչ, եւ խուլերին լսելու ունակություն է տալիս, եւ համրերին՝ խոսելու:

8

Այն օրերում նորից շատ ժողովուրդ լինելով և չունենալով ինչ ուտեն, Հիսուսը կանչելով իր աշակերտներին ասում է նրանց. ես

գթում եմ ժողովրդի վրա, որովհետև արդեն երեք օր է մնում են ինձ հետ և չունեն ինչ ուտեն, և եթե ես արձակեմ նրանց սված իրենց տուն, նրանք կթուլանան ճանապարհին, որովհետև նրանցից ոմանք հեռվից են եկել: Եւ պատասխանեցին նրան իր աշակերտները. Որտեղի՞ց կարող է ոմն այստեղ, անապատում, այս մարդկանց հացով կերակրել: Եվ նա հարցրեց նրանց. Քանի՞ հացեր ունեք: Իսկ նրանք ասացին՝ յոթ: Եւ հրամայեց ամբոխին բազմել երկրի վրա, եւ առնելով յոթ հացերը՝ շնորհակալություն տվեց, կոտրեց եւ տվեց իր աշակերտներին, որպեսզի դնեն առաջ, եւ նրանք դրեցին ամբոխի առաջ: Եվ ունեին քիչ ձկնիկներ, եւ դրանք օրհնելով՝ ասաց դնել առաջ նաեւ դրանք: Կերան և կշտացան, և վերցրին կտորների մնացորդները՝ յոթ զամբյուղ: Նրանք շուրջ չորս հազար էին, և նա արձակեց նրանց: Եւ անմիջապես նաւ մտնելով իր աշակերտների հետ՝ եկաւ Դաղմանութայի կողմերը: Եվ փարիսեցիները ելան դուրս ու սկսեցին վիճել նրա հետ՝ փնտրելով նրանից երկնային նշան՝ փորձելով նրան: Եվ խորապես հառաչելով իր հոգով ասում է՝ ինչո՞ւ այս սերունդը նշան է փնտրում: Ամեն ասում եմ ձեզ, եթե այս սերնդին նշան տրվի: Եւ թողնելով նրանց՝ նաւ մտնելով՝ նա դարձեալ գնաց: Եւ մոռացել էին վերցնել հացեր, եւ միայն մեկ հաց ունեին իրենց հետ նավակում: Եւ նա հրամայում էր նրանց՝ ասելով. Տեսէ՛ք, զգուշացէ՛ք Փարիսեցիների խմորից եւ Հերովդեսի խմորից: Եւ խորհրդակցում էին միմեանց հետ՝ ասելով, թէ հաց չունենք: Եվ իմանալով՝ Հիսուսը ասում է նրանց. Ինչո՞ւ եք մտածում, որ հաց չունեք: Դեռ չե՞ք հասկանում և ոչ էլ չե՞ք ըմբռնում: Դեռ՞ կարծրացած է ձեր սիրտը: Ակներ ունենալով չեք տեսնում, և ականջներ ունենալով չեք լսում: Եվ դուք չե՞ք հիշում: Երբ ես հինգ հացերը կոտրեցի հինգ հազարի համար, քանի՞

զամբյուղ լի կտորներ վերցրիք: Ասում են նրան՝ տասներկու: Իսկ երբ յոթը չորս հազարի համար, քանի՞ զամբյուղ լի կտորներ վերցրիք: Իսկ նրանք ասացին՝ յոթ: Եվ նա ասում էր նրանց. Դեռ չե՞ք հասկանում: Եվ նա գալիս է դեպի Բեթսայիդա: Եւ բերում են նրան մի կույր մարդ եւ աղաչում են նրան, որ նրան դիպչի: Եւ բռնելով կույր մարդու ձեռքից, նրան տարավ դուրս գյուղից, եւ թքելով նրա աչքերի մեջ ու ձեռքերը նրա վրա դնելով՝ հարցրեց նրան, թե արդյոք ինչ-որ բան տեսնում է: Եվ վեր նայելով ասաց. Տեսնում եմ մարդկանց, որոնք ինչպես ծառեր են քայլում: Ապա դարձյալ դրեց ձեռքերը նրա աչքերի վրա և արեց, որ նա նայի վեր, և վերականգնվեց, և հստակորեն տեսավ բոլորին: Եւ ուղարկեց նրան իր տունը՝ ասելով. Ո՛չ գիւղը մտնես, ո՛չ էլ ոեւէ մէկին ասես գիւղում: Եւ Հիսուսը եւ նրա աշակերտները գնացին Փիլիպպոսի Կեսարիայի գյուղերը, եւ ճանապարհին նա հարցնում էր իր աշակերտներին՝ ասելով նրանց. Ո՞վ են ասում մարդիկ, որ ես եմ: Նրանք պատասխանեցին՝ Հովհաննես Մկրտիչը, իսկ ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներ էլ՝ մարգարեներից մեկը: Եւ ինքը ասում է նրանց. իսկ դուք ո՞վ եք ասում թե ես եմ: Պատասխանելով՝ Պետրոսն ասում է նրան. Դու ես Քրիստոսը: Եւ նա յանդիմանեց նրանց, որ ոչ ոքի չասեն իր մասին: Եվ սկսեց ուսուցանել նրանց, որ անհրաժեշտ է, որ մարդու Որդին շատ տառապի եւ մերժվի ծերերի եւ քահանայապետերի եւ դպիրների կողմից, եւ սպանվի, եւ երեք օր հետո հարություն առնի, եւ համարձակությամբ խոսքը խոսում էր: Եվ վերցնելով նրան՝ Պետրոսը սկսեց նախատել նրան: Իսկ նա դարձավ և տեսնելով իր աշակերտներին՝ նախատեց Պետրոսին ասելով. Գնա՛ ետևից իմ, սատանա՛, որովհետև դու չես մտածում Աստծո մասին, այլ՝ մարդկանց մասին: Եւ կանչելով ժողովրդին՝ իր աշակերտների

հետ, ասաց նրանց. Ով որ ուզում է իմ հետեւել, թող ուրանա ինքն իրեն, վերցնի իր խաչը եւ հետեւի ինձ: Ով որ կամենա իր հոգին փրկել՝ կկորցնի զայն, ով սակայն կկորցնի իր սեփական հոգին իմ պատճառով և ավետարանի համար՝ սա կփրկի զայն: Ի՞նչ օգուտ կտա մարդուն, եթե նա շահի ամբողջ աշխարհը, բայց կորուսի իր հոգին: Կամ ինչ կտա մարդը իր հոգու փոխարեն: Ով որ ամաչի ինձնից և իմ խոսքերից այս շնացող և մեղավոր սերնդի մեջ, մարդու Որդին նույնպես ամաչելու է նրանից, երբ գա իր Հոր փառքով՝ սուրբ հրեշտակների հետ:

9

Եւ նա ասում էր նրանց. Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ այստեղ կանգնածներից ոմանք կան, որոնք մահ չեն համտեսի, մինչեւ որ տեսնեն Աստծո թագաւորութիւնը եկած զօրութեամբ: Եվ վեց օր հետո Հիսուսը վերցրեց Պետրոսին եւ Հակոբին եւ Հովհաննեսին եւ բարձրացրեց նրանց բարձր լեռ առանձին միայն, եւ փոխակերպվեց նրանց առջեւ, եւ նրա հագուստները դարձան փայլուն, շատ սպիտակ ինչպես ձյուն, ինչպիսին մանրաթել երկրի վրա չի կարող այդպես սպիտակեցնել: Եվ երևաց նրանց Եղիան Մովսեսի հետ, եվ նրանք խոսում էին Հիսուսի հետ: Եվ պատասխանելով Պետրոսը ասում է Հիսուսին. ռաբբի, լավ է մեզ համար այստեղ լինել, եվ եկեք շինենք երեք խրճիթ, քեզ համար մեկը եվ Մովսեսի համար մեկը եվ Եղիայի համար մեկը: Քանզի նա չգիտեր թե ինչ խոսի, որովհետև սարսափած էին: Եւ ամպ եղաւ, որ հովանի էր տալիս նրանց, եւ ձայն եկաւ ամպից՝ ասելով. Սա է իմ սիրելի Որդին, նրան լսեցէք: Եվ հանկարծ շուրջը

նայելով՝ այլևս ոչ ոքի չտեսան, այլ միայն Հիսուսին իրենց հետ: Երբ նրանք լեռից իջնում էին, հրամայեց նրանց, որ ոչ ոքի չպատմեն ինչ որ տեսել էին, մինչև մարդու Որդին մեռելներից հարություն առնի: Եւ բառը պահեցին իրենց մէջ՝ քննարկելով թէ ինչ է մեռելներից յարութիւն առնելը: Եւ նրան հարցնում էին՝ ասելով. Ինչո՞ւ են դպիրները ասում, որ Եղիան պէտք է նախ գայ: Նա պատասխանեց եւ ասաց նրանց. Եղիան իսկ առաջ գալով վերականգնում է ամեն ինչ, եւ ինչպե՞ս է գրված մարդու Որդու մասին, որ նա պետք է շատ չարչարանքներ կրի եւ արհամարհված լինի: Բայց ասում եմ ձեզ, որ Եղիան եկել է, և նրան արեցին այնքան, որքան ուզեցին, ինչպես գրված է նրա մասին: Եվ երբ եկավ աշակերտների մոտ, տեսավ մեծ ամբոխ նրանց շուրջը, եւ դպիրներ, որ վիճում էին նրանց հետ: Եւ անմիջապես ամբողջ ամբոխը, տեսնելով նրան, զարմացավ եւ վազելով մոտեցավ ու ողջունեց նրան: ԵՒ հարցրեց գրագետներին. Ի՞նչ եք վիճում միմյանց հետ: Եւ պատասխանելով մեկը ամբոխից ասաց. Ուսուցի՛չ, բերեցի իմ որդուն քեզ մոտ, որ ունի համր հոգի: ԵՒ ուր էլ որ նրան գրավում է, գետին է նետում նրան, և փրփրում է, և կրճտում է իր ատամները, և չորանում է, և ասացի քո աշակերտներին, որ այն հանեն, բայց չկարողացան: Իսկ նա պատասխանելով նրան ասում է. ո՛վ անհավատ սերունդ, մինչև ե՞րբ ձեզ մոտ կլինեմ: Մինչև ե՞րբ կտանեմ ձեզ: Բերեք նրան ինձ: Եվ նրանք բերեցին նրան նրա մոտ: Եվ տեսնելով նրան, անմիջապես հոգին ցնցեց նրան, եվ ընկնելով երկրի վրա՝ գլորվում էր փրփրելով: Եւ հարցրեց նրա հորը. Որքան ժամանակ է, որ սա պատահել է նրան: Իսկ նա ասաց՝ մանկությունից: Եւ հաճախ նրան հուր է նետել եւ ջրերի մեջ, որպեսզի կորցնի նրան, բայց եթե ինչ-որ բան կարող ես, օգնիր մեզ՝ գթալով մեր վրա: Իսկ

Հիսուսն ասաց նրան. Եթե կարող ես հավատալ, ամեն ինչ հնարավոր է հավատացողին: Եվ անմիջապես երեխայի հայրը գոչելով արցունքներով ասում էր՝ հավատում եմ, Տեր, օգնիր իմ անհավատությանը: Տեսնելով բայց, որ ամբոխը միասին է վազում, Հիսուսը նախատեց պիղծ ոգուն՝ ասելով նրան. Համր և խուլ ոգի՛, ես քեզ հրամայում եմ, ելիր նրանից և այլևս մի՛ մտնես նրա մեջ: Եւ աղաղակելով ու նրան շատ ցնցելով՝ ելաւ, եւ նա դարձաւ ինչպես մեռած, այնպես որ շատերը ասացին, թե մեռել է: Բայց Հիսուսը բռնելով նրա ձեռքից՝ բարձրացրեց նրան, և նա վեր կացավ: Եւ երբ նա տուն մտավ, նրա աշակերտները առանձին հարցնում էին նրան, թե ինչու մենք չկարողացանք հանել այն: Եւ ասաց նոցա. Այս ցեղը ոչ ոքի չի կարող ելնել, եթե ոչ աղոթքով եւ պահքով: Եվ այնտեղից դուրս գալով նրանք անցնում էին Գալիլեայի միջով, եւ նա չէր ուզում, որ ոմն իմանա, քանի որ նա ուսուցանում էր իր աշակերտներին եւ ասում էր նրանց, թե մարդու Որդին մատնվում է մարդկանց ձեռքերը, եւ նրանք կսպանեն նրան, եւ սպանվելուց հետո երրորդ օրը նա կարձնանա: Բայց նրանք չէին հասկանում այդ խոսքը և վախենում էին նրան հարցնել: Եվ եկավ Կափառնաում, եւ տանը լինելով՝ հարցնում էր նրանց. Ի՞նչ էիք քննարկում ձեր միջև ճանապարհին: Նրանք բայց լռում էին, որովհետև ճանապարհին միմյանց հետ քննարկել էին, թե ով է ավելի մեծ: Եւ նստելով կանչեց տասներկուսին ու ասաց նրանց. Եթե մեկը ուզում է առաջին լինել, կլինի բոլորից վերջին ու բոլորի ծառան: Եվ վերցնելով երեխա, դրեց նրան իրենց մեջտեղում, եվ գրկելով նրան՝ ասաց նրանց. ով եթե մեկ այդպիսի երեխաներից ընդունի իմ անունով, ինձ է ընդունում, եվ ով եթե ինձ ընդունի, ոչ թե ինձ է ընդունում, այլ նրան, ով ուղարկեց ինձ: Հովհաննեսը

պատասխանեց նրան ասելով. Ուսուցիչ, տեսանք մեկին, որ քո անունով դևեր էր հանում, բայց նա մեզ չի հետևում, և մենք արգելեցինք նրան, որովհետև մեզ չի հետևում: Բայց Հիսուսն ասաց. Մի՛ արգելեք նրան, քանի որ ոչ ոք չկա, ով իմ անունով զորություն կանի և կարողանա արագ չարախոսել ինձ: Ով որ ձեր դեմ չէ, ձեր կողմն է: Ով որ կտա ձեզ բաժակ ջուր իմ անունով, որովհետև Քրիստոսի եք, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, նա չի կորցնի իր վարձքը: Եւ ով որ կը սայթաքեցնէ մէկը այս փոքրերէն՝ որոնք կը հաւատան ինծի, աւելի լաւ է իրեն եթէ աղացքար մը իր պարանոցին շուրջ կախուած ըլլայ եւ ծովը նետուած ըլլայ: Եվ եթե քո ձեռքը քեզ գայթակղեցնում է, կտրիր այն. լավ է քեզ համար խեղուած կյանք մտնել, քան երկու ձեռք ունենալով գեհենն գնալ, անշեջ կրակի մեջ, որտեղ նրանց որդը չի մեռնում և կրակը չի մարում: Եվ եթե քո ոտքը քեզ գայթակղեցնում է, կտրիր այն. լավ է քեզ համար կաղ լինելով մտնել կյանք, քան երկու ոտք ունենալով նետվել գեհենն, անշեջ կրակի մեջ, որտեղ նրանց որդը չի մեռնում եւ կրակը չի մարում: Եվ եթե քո աչքը քեզ գայթակղեցնում է, հանիր այն. լավ է քեզ համար միականով մտնել Աստծո արքայությունը, քան երկու աչք ունենալով գնալ հրո գեհենն, որտեղ նրանց որդը չի մեռնում եւ կրակը չի մարում: Քանի որ ամեն ոք կրակով պիտի աղվի, և ամեն զոհ աղով պիտի աղվի: Լավ է աղը, բայց եթե աղը անաղ դառնա, ինչով կհամեմեք այն: Ունեցեք ձեր մեջ աղ և խաղաղ եղեք միմյանց հետ:

10

Եւ այնտեղից վեր կենալով՝ գալիս է Հրէաստանի սահմանները՝

Հորդանանի անդիպերի կողմից, եւ դարձեալ ամբոխներ են հավաքվում նրա մոտ, եւ ինչպես սովոր էր՝ դարձեալ ուսուցանում էր նրանց: Եւ փարիսեցիները մոտենալով հարցնում էին նրան, թե արդյոք թույլատրված է մարդուն կնոջը արձակել՝ փորձելով նրան: Բայց նա պատասխանելով ասաց նրանց. Ի՞նչ հրամայեց ձեզ Մովսես: Նրանք բայց ասացին. Մովսեսը թույլատրեց ամուսնալուծության թուղթ գրել և արձակել: Եւ պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց նրանց. ձեր սրտի կարծրության համար գրեց ձեզ այս պատվիրանը, բայց արարչության սկզբից արու եւ էգ արեց նրանց Աստված, այս պատճառով կթողնի մարդը իր հորը եւ իր մորը, եւ կմիանա իր կնոջը, եւ կլինեն երկուսը մեկ մարմին: Այնպես որ նրանք այլևս երկուսը չեն, այլ մեկ մարմին են. ուրեմն ինչ որ Աստված միացրեց, մարդը թող չբաժանի: Եվ տանը մեջ նորից աշակերտները այս մասին հարցնում էին նրան, եվ նա ասում է նրանց՝ ով որ արձակի իր կնոջը եվ ամուսնանա ուրիշի հետ, շնություն է անում նրա դեմ, եվ եթե կինը արձակելով իր ամուսնուն ամուսնանա ուրիշի հետ, շնություն է անում: Եվ նրան երեխաներ էին բերում, որպեսզի նրանց դիպչի, բայց աշակերտները կշտամբում էին բերողներին: Տեսնելով բայց, Հիսուսը բարկացավ և ասաց նրանց. թողեք երեխաներին գալ դեպի ինձ, և մի արգելեք նրանց, որովհետև այդպիսիների է թագավորությունը Աստծու: Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, ով եթե չընդունի Աստծո թագավորությունը որպես երեխա, բնավ չի մտնի դրա մեջ: Եւ նրանց գրկելով՝ նա օրհնեց՝ ձեռքերը նրանց վրա դնելով: Եւ երբ նա գնում էր ճանապարհ, մէկը վազելով եկաւ եւ ծնրադրելով նրան՝ հարցրեց նրան. Բարի՛ ուսուցիչ, ի՞նչ անեմ, որպէսզի յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ: Իսկ Հիսուսը ասաց նրան՝ ինչու ինձ ասում ես բարի: Ոչ ոք բարի չէ, բացի մեկից՝

Աստվածից: Դու գիտես պատվիրանները. մի՛ շնութիւն գործիր, մի՛ սպանիր, մի՛ գողանար, մի՛ սուտ վկայութիւն տար, մի՛ զրկիր, պատուիր քո հօրը եւ մօրը: Նա պատասխանեց և ասաց նրան. Ուսուցի՛չ, այս բոլորը պահել եմ իմ երիտասարդությունից: Իսկ Հիսուսը նայելով նրան՝ սիրեց նրան և ասաց նրան. Մեկ բան քեզ պակասում է. եթե ուզում ես կատարյալ լինել, գնա՛, որքան ունես՝ վաճառի՛ր և տո՛ւր աղքատներին, և կունենաս գանձ երկնքում, և արի՛ հետևիր ինձ՝ վերցնելով քո խաչը: Նա բայց մռայլ դառնալով այն խոսքի վրա՝ հեռացավ տխրելով, քանզի շատ ունեցվածք ուներ: Եվ շուրջը նայելով՝ Հիսուսը ասում է իր աշակերտներին. ինչպե՛ս դժվարությամբ դրամ ունեցողները Աստծո արքայությունը կմտնեն, իսկ աշակերտները զարմացած էին նրա խոսքերով: Իսկ Հիսուսը դարձյալ պատասխանելով ասում է նրանց. Երեխաներ, ինչպե՛ս դժվար է դրամի վրա հավատացողներին Աստծո արքայություն մտնել: Ավելի հեշտ է ուղտին ասեղի ծակով մտնել, քան հարուստին Աստծո արքայություն մտնել: Նրանք բայց չափազանց զարմանում էին՝ իրենց մեջ ասելով. Իսկ ո՞վ կարող է փրկվել: Նայելով նրանց՝ Հիսուսն ասում է. Մարդկանց մոտ անհնար է, բայց ոչ Աստծո մոտ, քանի որ ամեն ինչ հնարավոր է Աստծո մոտ: Պետրոսը սկսեց նրան ասել. Ահա մենք թողել ենք ամեն ինչ և հետևել ենք քեզ: Պատասխանելով Հիսուսը ասաց՝ ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, ոչ ոք չկա ով թողել է տուն կամ եղբայրներ կամ քույրեր կամ հայր կամ մայր կամ կին կամ երեխաներ կամ դաշտեր իմ պատճառով և ավետարանի պատճառով, եթե չվերցնի հարյուրապատիկ հիմա այս ժամանակում տներ և եղբայրներ և քույրեր և հայր և մայր և երեխաներ և դաշտեր հալածանքների հետ, և գալիք դարում հավիտենական կյանք: Բայց շատերը, ովքեր առաջին են,

կլինեն վերջին, և վերջինները՝ առաջին: Նրանք ճանապարհին էին բարձրանում դեպի Երուսաղեմ, և Հիսուսը նրանց առջևից էր գնում, և նրանք զարմացած էին, իսկ հետևողները վախենում էին: Եվ վերցնելով նորից տասներկուսին, սկսեց նրանց ասել այն բաները, որ պիտի պատահեին իրեն, որ ահա մենք ելնում ենք Երուսաղեմ, եւ մարդու Որդին պիտի մատնվի քահանայապետներին եւ դպիրներին, եւ նրանք պիտի դատապարտեն նրան մահվան, եւ պիտի մատնեն նրան հեթանոսներին, եւ նրանք պիտի ծաղրեն նրան, եւ պիտի գանահարեն նրան, եւ պիտի թքեն նրա վրա, եւ պիտի սպանեն նրան, եւ երրորդ օրը նա պիտի հարություն առնի: Եվ մոտենում են նրան Հակոբոսը եւ Հովհաննեսը՝ Զեբեդեոսի որդիները՝ ասելով. Ուսուցի՛չ, ուզում ենք, որ ինչ էլ խնդրենք, անես մեզ համար: Նա ասաց նրանց. Ի՞նչ եք ուզում, որ ես անեմ ձեզ համար: Իսկ նրանք ասացին նրան. Տուր մեզ, որպեսզի մեկը քո աջ կողմից եւ մեկը քո ձախ կողմից նստենք քո փառքի մեջ: Իսկ Հիսուսն ասաց նրանց՝ դուք չգիտեք ինչ եք խնդրում: Կարո՞ղ եք խմել այն բաժակը, որ ես խմում եմ, և մկրտվել այն մկրտությամբ, որով ես մկրտվում եմ: Իսկ նրանք ասացին նրան՝ կարող ենք: Իսկ Հիսուսը ասաց նրանց. Բաժակը, որ ես խմում եմ, կխմեք, և մկրտությունը, որ ես մկրտվում եմ, կմկրտվեք, բայց նստելը իմ աջից և իմ ձախից տալը իմ իրավունքը չէ, այլ նրանց, ում համար պատրաստված է: Եւ երբ տասը լսեցին, սկսեցին բարկանալ Հակոբի ու Հովհաննու վրա: Իսկ Հիսուսը կանչելով նրանց ասում է նրանց՝ գիտեք, որ նրանք, ովքեր թվում են իշխել ազգերի վրա, տիրում են նրանց, և նրանց մեծերը իշխում են նրանց վրա. բայց ոչ այսպես կլինի ձեր մեջ, այլ ով որ ուզի դառնալ մեծ ձեր մեջ, կլինի ձեր ծառան, և ով որ ուզի ձեր մեջ դառնալ առաջինը, կլինի

բոլորի ստրուկը. և քանի որ մարդու Որդին չեկավ, որ ծառայեն իրեն, այլ ծառայելու, և տալու իր հոգին փրկագին՝ շատերի փոխարեն: Եվ նրանք գալիս են Երիքով: Եվ երբ նա դուրս էր գալիս Երիքովից իր աշակերտների եւ բավական ամբոխի հետ, Տիմեոսի որդին Բարտիմեոս կույրը նստած էր ճանապարհի մոտ մուրալով: Եւ լսելով, որ Նազովրեցի Յիսուսն է, սկսեց աղաղակել եւ ասել. Դաւթի՛ որդի, Յիսո՛ւս, ողորմի՛ր ինձ: Եւ բազմաթիւ մարդիկ յանդիմանում էին նրան, որ լռի, բայց նա շատ աւելի էր աղաղակում. Որդի՛ Դաւթի, ողորմի՛ր ինձ: Եվ Հիսուսը կանգնած ասաց. Կանչեք նրան: Եվ կանչում են կույրին՝ ասելով նրան. Քաջություն ունեցիր, վեր կաց, նա քեզ կանչում է: Իսկ նա, գցելով իր զգեստը, վեր կենալով եկավ Հիսուսի մոտ: Եվ պատասխանելով Հիսուսը ասում է նրան. Ի՞նչ ուզում ես, որ քեզ համար անեմ: Իսկ կույրը ասաց նրան. Ռաբունի, որպեսզի նորից տեսնեմ: Եվ Հիսուսն ասաց նրան՝ գնա՛, քո հավատը փրկեց քեզ: Եվ անմիջապես նա տեսավ, եւ հետեւում էր Հիսուսին ճանապարհին:

11

Եվ երբ նրանք մոտենում են Երուսաղեմ, Բեթփագե եւ Բեթանիա, ձիթենիների լեռան մոտ, նա ուղարկում է իր աշակերտներից երկուսին եւ ասում է նրանց. գնացեք ձեր դիմացի գյուղը, եւ անմիջապես մտնելով դրա մեջ կգտնեք կապված մտրուկ, որի վրա ոչ ոք մարդկանցից նստած չէ. արձակեք նրան եւ բերեք: Եվ եթե ով-որ մեկը ձեզ ասի՝ ինչու եք անում սա: Ասեք, որ Տերը նրա կարիքն ունի, և անմիջապես նրան նորից այստեղ կուղարկի:

Նրանք գնացին և գտան մի աքլոր, որ կապված էր դռան մոտ՝ դրսում փողոցի վրա, և արձակեցին նրան: Եվ ոմանք այնտեղ կանգնածներից ասում էին նրանց. Ի՞նչ եք անում, որ արձակում եք մտրուկը: Նրանք ասացին նրանց այնպես, ինչպես Հիսուսն էր հրամայել, և նրանց թողեցին: Եւ բերին որսն Յիսուսի մօտ եւ դրեցին նրա վրայ իրենց հանդերձները, եւ նա նստաւ նրա վրայ: Բազմաթիվները իրենց հանդերձները տարածեցին ճանապարհի վրա, իսկ ուրիշները տերևավոր ճյուղեր էին կտրում ծառերից և տարածում էին ճանապարհի վրա: Եւ առաջ գնացողները եւ հետեւողները աղաղակում էին ասելով. Հովսաննա՛, օրհնեա՛ծ է նա, ով գալիս է Տիրոջ անունով: Օրհնեալ է գալիք թագաւորութիւնը Տեառն անունով՝ մեր հօր Դաւթի, հովսաննա բարձունքներում: Եւ Յիսուս մտավ Երուսաղէմ եւ տաճարը, եւ շուրջը նայելով ամէն ինչի, քանի որ ժամը արդէն երեկոյ էր, ելավ Բեթանիա տասներկուսի հետ: Եվ հաջորդ օրը, երբ նրանք ելան Բեթանիայից, նա սովեց, եւ հեռվից տեսնելով թզենի մի ծառ, որ ունէր տերեւներ, եկավ՝ տեսնելու, թե արդյոք ինչ-որ բան կգտնի նրա վրա, եւ երբ եկավ դեպի այն, ոչինչ չգտավ, բացի տերեւներից, քանի որ թզերի ժամանակը չէր: Եվ պատասխանելով ասաց դրան՝ այլևս քեզնից հավիտյան ոչ ոք պտուղ չուտի: Եվ նրա աշակերտները լսում էին: Եվ նրանք դարձյալ գալիս են Երուսաղեմ, եւ Հիսուսը տաճար մտնելով սկսեց դուրս հանել վաճառողներին եւ գնողներին տաճարում, եւ լումայափոխների սեղանները եւ աղավնի վաճառողների նստարանները շրջեց, եւ չէր թույլատրում որ ոմն անոթ կրի տաճարի միջով, եւ ուսուցանում էր ասելով նրանց. չէ՞ գրված որ իմ տունը աղոթքի տուն կոչվելու է բոլոր ազգերի համար: Բայց դուք նրան դարձրիք ավազակների քարանձավ: Եւ լսեցին

դպիրները եւ փարիսեցիները եւ քահանայապետները, եւ փնտրում էին թե ինչպես նրան կորստյան մատնեն, քանզի վախենում էին նրանից, որովհետեւ ամբողջ ժողովուրդը ապշում էր նրա ուսուցմամբ: Եվ երբ ուշ եղավ, նա ելնում էր քաղաքից դուրս: Եվ առավոտյան անցնելիս նրանք տեսան թզենին, որ արմատներից չորացած էր: Եվ Պետրոսը, հիշելով, ասում է նրան. Ռաբբի՛, տե՛ս, թզենին, որ անիծեցիր, չորացել է: Եվ պատասխանելով՝ Հիսուսն ասում է նրանց. Ունեցեք Աստծո հավատ: Ճշմարիտ, քանզի ասում եմ ձեզ, որ ով կասի այս լերանը՝ բարձրացի՛ր եւ նետվի՛ր ծովը, եւ չերկմտի իր սրտում, այլ հավատա, որ ինչ ասում է՝ լինում է, կլինի նրան այն, ինչ կասի: Այս պատճառով ասում եմ ձեզ. բոլոր այն ինչ որ աղոթելով խնդրեք, հավատացեք որ ստանում եք, և կլինի ձեզ: Եւ երբ կանգնած եք աղոթելիս, ների՛ք, եթե ինչ-որ բան ունեք որեւէ մեկի դէմ, որպէսզի ձեր Հայրը, որ երկինքում է, նաեւ ների ձեզ ձեր յանցանքները: Եթե դուք չեք ների տալիս, ձեր Հայրը էլ չի ների տա ձեր մեղքերը: Եվ նորից գալիս են Երուսաղեմ, եվ երբ նա քայլում էր տաճարում, գալիս են նրա մոտ քահանայապետները եվ դպիրները եվ ծերերը եւ ասում են նրան՝ ի՞նչ իշխանությամբ ես անում այս բաները: Կամ ո՞վ քեզ տվեց այս իշխանությունը, որ այս բաները անես: Իսկ Հիսուսը պատասխանեց եւ ասաց նրանց. Ես եւս ձեզ մեկ հարց կտամ, եւ դուք պատասխանեցեք ինձ, եւ ես կասեմ ձեզ, թե ինչ իշխանությամբ եմ այս բաները անում: Հովհաննեսի մկրտությունը երկնքից էր, թե՞ մարդկանցից: Պատասխանեք ինձ: Եւ նրանք իրենց մէջ մտածում էին՝ ասելով. Եթէ ասենք՝ երկնքից, կասի՝ ինչո՞ւ ուրեմն նրան չհաւատացիք: Բայց ասենք, մարդկանցի՞ց: Նրանք վախենում էին ժողովրդից, քանի որ բոլորը համարում էին Հովհաննեսին մարգարե: Եւ

պատասխանելով ասում են Հիսուսին՝ մենք չգիտենք: Եվ Հիսուսը պատասխանելով ասում է նրանց. Ես էլ ձեզ չեմ ասում, թե ինչ իշխանությամբ եմ այս բաները անում:

12

Եւ սկսեց նրանց առակներով ասել. Մի մարդ այգի տնկեց եւ շուրջը ցանկապատ դրաւ, եւ հնձան փորեց, եւ աշտարակ շինեց, եւ այն վարձու տուեց մշակներին ու հեռացաւ: Եւ ժամանակին ծառայ ուղարկեց մշակների մօտ, որպէսզի մշակներից առնի այգու պտղից: Եւ վերցնելով նրան՝ ծեծեցին ու դատարկ ձեռքով ուղարկեցին: Եւ դարձեալ ուղարկեց նրանց մօտ ուրիշ ծառայ մը, եւ զայն ալ քարկոծելով՝ գլուխը վիրաւորեցին ու անարգուած ղրկեցին: Եւ դարձեալ ուրիշ ուղարկեց, եւ նրան էլ սպանեցին, եւ շատ ուրիշներ՝ ոմանց ծեծելով, ոմանց սպանելով: Դեռ ուրեմն մեկ որդի ունենալով՝ իր սիրելին, ուղարկեց նաև նրան վերջինս դեպի նրանց՝ ասելով, որ կհարգեն իմ որդուն: Բայց այն մշակները, տեսնելով նրան, որ գալիս է, իրենց մեջ ասացին, որ սա ժառանգորդն է. եկեք սպանենք նրան, և ժառանգությունը մերը կլինի: Եվ վերցնելով սպանեցին նրան, եւ դուրս հանեցին նրան այգուց: Ուրեմն ինչ կանի այգու տերը: Նա կգա և կոչնչացնի այս մշակներին, և այգին կտա ուրիշներին: Չէ՞ք կարդացել նույնիսկ այս գրությունը. քարը, որը մերժեցին շինողները, սա դարձավ անկյան գլուխը. Տիրոջից եղավ սա, և հրաշալի է մեր աչքերում: Եվ նրանք փնտրում էին նրան բռնել, բայց վախեցան ամբոխից, որովհետև իմացան, որ նրանց մասին առակը ասաց: Եվ նրան թողնելով՝ հեռացան: Եւ ուղարկում են նրա մօտ

Փարիսեցիներից եւ Հերովդէսականներից ոմանց, որպէսզի նրան բառով որսան: Իսկ եկածները ասում են նրան. ուսուցիչ, գիտենք որ ճշմարիտ ես եւ ոչ ոքի համար քեզ հոգ չէ. որովհետեւ դու չես նայում մարդկանց դեմքին, այլ ճշմարտությամբ Աստծո ճանապարհը ես ուսուցանում: Ուրեմն նրանք ասացին մեզ՝ թույլատրելի՞ է տալ հարկ Կեսարին, թե՞ ոչ: Տա՞նք թե՞ չտանք: Բայց նա, իմանալով նրանց կեղծավորությունը, ասաց նրանց. Ինչո՞ւ եք փորձում ինձ: Բերեք ինձ դենարիոն, որ տեսնեմ: Իսկ նրանք բերեցին: Եվ ասում է նրանց՝ ո՞ւմ է այս պատկերը և գրությունը: Իսկ նրանք ասացին. Կայսրի: Եւ պատասխանելով՝ Հիսուսն ասաց նրանց. Տվեք Կայսեր-ինը՝ Կայսեր-ին, եւ Աստծո-ինը՝ Աստծո-ին: Եւ զարմացան նրա վրա: Եվ գալիս են սադուկեցիներ նրա մոտ, որոնք ասում են, որ հարություն չկա, եւ հարցնում էին նրան՝ ասելով. ուսուցիչ, Մովսես գրել է մեզ համար, որ եթե ինչ-որ մեկի եղբայրը մեռնի եւ թողնի կին, եւ երեխաներ չթողնի, ապա նրա եղբայրը վերցնի նրա կնոջը եւ սերմ բարձրացնի իր եղբորը: Ուրեմն յոթ եղբայրներ կային: Եվ առաջինը կին առավ, եվ մեռնելիս սերմ չթողեց: Եվ երկրորդը վերցրեց նրան, եվ մեռավ, եւ նույնիսկ ինքը չթողեց սերմ: Եվ երրորդը նույնպես: Եվ յոթը վերցրին նրան, եվ սերմ չթողեցին: Բոլորից վերջը մեռավ նաև կինը: Ուրեմն հարության մեջ, երբ նրանք վեր կենան, ո՞րի կինը կլինի նա նրանցից: Քանի որ յոթն էլ ունեցել են նրան որպես կին: Եւ պատասխանելով՝ Յիսուս ասաց նրանց. Չէ՞ որ դուք այս պատճառով եք մոլորվում, քանի որ չգիտեք գրությունները եւ ոչ էլ Աստծո զորությունը: Երբ մեռելներից յարութիւն առնեն, ո՛չ ամուսնանան, ո՛չ ամուսնացուցանեն, այլ են որպէս հրեշտակներ, որոնք երկինքն են: Իսկ մեռելների հարության մասին չէ՞ք կարդացել Մովսեսի գրքում, մորենու մասին, թե ինչպես ասաց

նրան Աստված՝ ասելով. Ես եմ Աբրահամի Աստվածը և Իսահակի Աստվածը և Հակոբի Աստվածը: Նա Աստված չէ մեռելների, այլ ապրողների. դուք, ուրեմն, շատ եք մոլորվում: Եւ դպիրներից մեկը մոտենալով, լսելով նրանց վիճելը, տեսնելով որ լավ պատասխանեց նրանց, հարցրեց նրան. Ո՞րն է բոլոր պատասխանների մեջ առաջինը: Իսկ Հիսուսը պատասխանեց նրան. Առաջին բոլոր պատվիրանների մեջ է՝ լսիր, Իսրայել, Տերը մեր Աստվածը մեկ Տեր է, և կսիրես Տեր Աստծուդ քո ամբողջ սրտովդ, և քո ամբողջ հոգով, և քո ամբողջ միտքով, և քո ամբողջ ուժով: Սա առաջին պատվիրանն է. Եվ երկրորդը նման է սրան. կսիրես քո ընկերոջդ ինչպես ինքդ քեզ: Այս բաներից ավելի մեծ ուրիշ պատվիրան չկա: Եվ դպիրը ասաց նրան. Լավ, ուսուցիչ, ճշմարտությամբ ասացիր, որ մեկ է եւ չկա ուրիշ բացի նրանից, եւ նրան սիրելը ամբողջ սրտից եւ ամբողջ իմացությունից եւ ամբողջ հոգուց եւ ամբողջ ուժից, եւ մերձավորին սիրելը ինչպես ինքն իրեն՝ ավելի է, քան բոլոր ողջակիզումներն ու զոհաբերությունները: Եվ Հիսուսը տեսնելով, որ խելամտորեն պատասխանեց, ասաց նրան. Դու հեռու չես Աստծո թագավորությունից: Եվ ոչ ոք այլևս չհամարձակվեց նրան հարցնել: Եւ պատասխանելով՝ Հիսուսը ասում էր ուսուցանելով տաճարում. Ինչպե՞ս են ասում դպիրները, թե Քրիստոսը Դավթի որդին է: Քանզի ինքը Դավիթն ասաց Սուրբ Հոգով. Ասում է Տերը իմ Տիրոջը՝ նստի՛ր իմ աջ կողմից, մինչև որ քո թշնամիներին դնեմ քո ոտքերի պատուանդան: Ինքը Դավիթն ուրեմն ասում է նրան Տեր, և ինչպե՞ս է նա նրա որդին: Եվ մեծ ամբոխը նրան հաճույքով էր լսում: Եվ նա ասում էր նրանց իր ուսուցման մեջ. Զգուշացեք դպիրներից, որոնք ցանկանում են հագուստներով քայլել եւ ողջույններ շուկաներում, եւ առաջին նստատեղեր ժողովներում,

եւ առաջին տեղեր ընթրիքներում: Նրանք, որ ուտում են այրիների տները եւ պատրվակով երկար աղոթում են, սրանք ավելի մեծ դատաստան կստանան: Եւ Հիսուսը, նստած գանձանոցի դիմաց, դիտում էր, թե ինչպես է ամբոխը պղինձ նետում գանձանոց: Եւ բազում հարուստներ բազում էին նետում, եւ եկած մի աղքատ այրի երկու մանր դրամ նետեց, որ կողրանտ է: Եվ կանչելով իր աշակերտներին՝ ասաց նրանց. Ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ այս աղքատ այրին ավելի շատ քան բոլորը դրեց, քան նրանք, ովքեր գանձարան էին նետում, որովհետև բոլորը իրենց առատությունից դրեցին, իսկ սա իր կարոտությունից ամեն ինչ, որ ուներ, դրեց՝ ամբողջ իր կյանքը:

13

Եւ երբ նա դուրս էր գալիս տաճարից, նրա աշակերտներից մեկը ասաց նրան. Վարդապետ, տե՛ս ինչպիսի քարեր եւ ինչպիսի շինութիւններ: Եվ Հիսուսը պատասխանելով ասաց նրան. Տեսնո՞մ ես այս մեծ շենքերը: Այստեղ քար քարի վրա չի մնա, որ չքանդվի: Եվ երբ նա նստած էր ձիթենիների լեռան վրա՝ տաճարի դիմաց, Պետրոսը եւ Հակոբը եւ Հովհաննեսը եւ Անդրեասը առանձին հարցնում էին նրան. ասա մեզ, երբ այս բաները կլինեն, եւ ինչ է լինելու նշանը, երբ այս բոլոր բաները պիտի կատարվեն: Իսկ Հիսուսը պատասխանելով՝ սկսեց ասել նրանց. Զգույշ եղեք, որ ոչ ոք ձեզ չմոլորեցնի: Քանի որ շատերը կգան իմ անունով՝ ասելով, թե ես եմ, եւ շատերին կմոլորեցնեն: Երբ լսեք պատերազմների և պատերազմների լուրերի մասին, մի՛ խռովվեք, որովհետև անհրաժեշտ է, որ դա տեղի ունենա, բայց

դեռ վերջը չէ: Քանի որ ազգ ազգի դեմ կբարձրանա եւ թագավորություն թագավորության դեմ, եւ տեղ-տեղ երկրաշարժներ կլինեն, եւ սովեր ու խառնաշփոթություններ կլինեն: Սրանք ծննդական ցավերի սկիզբներն են: Բայց դուք ձեզ տեսեք: Քանզի նրանք կմատնեն ձեզ ատյաններին, և նրանց ժողովներում կծեծվեք, և կանգնեցվեք իշխանների ու թագավորների առաջ իմ պատճառով՝ որպես վկայություն նրանց համար: Եվ անհրաժեշտ է, որ ավետիսը նախ հռչակվի բոլոր ազգերին: Երբ նրանք ձեզ տանեն հանձնելու համար, նախապես մի անհանգստացեք թե ինչ կխոսեք, ոչ էլ վարժվեք, այլ ինչ որ ձեզ տրվի այն ժամին, այդ խոսեք, որովհետև ոչ թե դուք եք խոսողները, այլ Սուրբ Հոգին: Եղբայրը եղբորը կմատնի մահվան, եւ հայրը՝ զավակին, եւ զավակները կապստամբեն ծնողների դեմ եւ կմահացնեն նրանց: Եւ կը լինիք ատելի ամենեցուն վասն անուան իմոյ, իսկ ով որ համբերէ մինչեւ վախճան՝ այն կը փրկուի: Երբ տեսնեք աւերման գարշելիքը, որ ասուած է Դանիէլ մարգարէի կողմից, կանգնած որտեղ պէտք չէ, կարդացողը թող հասկանայ, ապա Հրէաստանում եղողները թող փախչեն դէպի լեռները, իսկ նա որ տանիքի վրայ է թող չիջնէ տուն եւ թող չմտնէ վերցնելու ինչ որ իր տունից, եւ նա որ դաշտում է թող չվերադառնայ ետ վերցնելու իր հանդերձը: Վա՛յ նրանց, որոնք հղի են, և նրանց, որոնք կերակրում են այն օրերին: Աղոթեցեք, որպեսզի ձեր փախուստը ձմեռվա չլինի: Որովհետև այն օրերը կլինեն նեղություն, ինչպիսին չի եղել արարչության սկզբից, որը Աստված ստեղծեց, մինչև այժմ, և չի կլինի: Եվ եթե Տերը չկրճատեր այն օրերը, ոչ մի մարմին չէր փրկվի, բայց ընտրյալների համար, որոնց ընտրեց, կրճատեց այն օրերը: Եվ այնժամ, եթե ինչ-որ մեկը ձեզ ասի՝ Ահա այստեղ է Քրիստոսը,

կամ Ահա այնտեղ, մի՛ հավատաք: Կբարձրանան սուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարեներ, և կտան նշաններ ու զարմանալիքներ՝ մոլորեցնելու համար, եթե հնարավոր է, նույնիսկ ընտրյալներին: Բայց դուք տեսեք, ահա ես նախապես ասել եմ ձեզ ամեն ինչ: Բայց այն օրերում, այն նեղությունից հետո, արեգակը կմթնի, և լուսինը չի տա իր լույսը, և աստղերը երկնքից կընկնեն, և երկնքներում եղած ուժերը կսասանվեն: Եվ այնժամ նրանք կտեսնեն մարդու Որդուն՝ գալիս ամպերի մեջ մեծ զորությամբ և փառքով: Եվ այն ժամանակ նա պիտի ուղարկէ իր հրեշտակները եւ պիտի հաւաքէ իր ընտրեալները չորս հողմերից՝ երկրի ծայրից մինչեւ երկնքի ծայրը: Իսկ թզենուց սովորեցեք առակը: Երբ նրա ճյուղը արդեն դառնում է փափուկ և դուրս է բերում տերևները, գիտեք, որ ամառը մոտ է. այսպես էլ դուք, երբ տեսնեք, որ այս բաները կատարվում են, իմացեք, որ դռների մոտ է: Ամեն ասում եմ ձեզ, որ այս սերունդը չի անցնի, մինչև այս բոլոր բաները չլինեն: Երկինքը և երկիրը կանցնեն, բայց իմ խոսքերը բնավ չեն անցնի: Բայց այն օրվա կամ այն ժամի մասին ոչ ոք չգիտի, ոչ երկնքի պատգամավորները, ոչ էլ Որդին, այլ միայն Հայրը: Տեսեք, արթուն եղեք և աղոթեք, քանի որ չգիտեք՝ երբ է ժամանակը: Ինչպես մարդ մը՝ որ ճանապարհորդության կը մեկնի, թողած իր տունը եւ տուած իր ստրուկներուն իշխանութիւնը, եւ իւրաքանչիւրին՝ իր գործը, եւ դռնապանին հրամայեց որ արթուն մնայ: Արթուն եղեք ուրեմն, քանի որ դուք չգիտեք երբ տան տերը գալիս է՝ ուշ, կամ կեսգիշերին, կամ աքլորի կանչի ժամանակ, կամ առավոտ, որպեսզի եկած հանկարծ չգտնի ձեզ քնած: Իսկ ինչ որ ձեզ ասում եմ, բոլորին եմ ասում՝ արթուն եղեք:

14

Զատիկը և բաղարջ հացի տոնը երկու օր հետո էր: Եվ քահանայապետները եւ դպիրները փնտրում էին, թե ինչպես խաբեությամբ բռնելով նրան սպանեն: Բայց ասում էին՝ ոչ տոնի ժամանակ, որպեսզի ժողովրդի մեջ աղմուկ չլինի: Եւ մինչ նա Բեթանիայում էր, Սիմոն բորոտի տանը մեջ, երբ նա բազմած էր, եկավ մի կին, որ ունէր ալաբաստրե շիշ մաքուր եւ թանկարժեք նարդոսի օծանելիքով, եւ կոտրելով ալաբաստրե շիշը՝ թափեց նրա գլխին: Բայց ոմանք բարկանալով իրենց մեջ ասում էին. Ինչո՞ւ այս օծանելիքի կորուստը եղավ: Քանի որ այս օծանելիքը կարող էր վաճառվել ավելի քան երեք հարյուր դահեկանով եւ տրվել աղքատներին, եւ նրանք նախատում էին նրան: Իսկ Հիսուսն ասաց. Թողեք նրան, ինչո՞ւ եք նրան դժվարություններ պատճառում: Նա բարի գործ արեց իմ նկատմամբ: Միշտ քանզի աղքատները ունեք ձեզ հետ, և երբ ուզեք՝ կարող եք նրանց բարիք անել, բայց ինձ միշտ չեք ունենա: Ինչ որ ուներ՝ այս արեց, նախապես օծեց իմ մարմինը թաղման համար: Ամեն ասում եմ ձեզ, որտեղ որ քարոզվի այս ավետարանը ամբողջ աշխարհում, նաև այն, ինչ արեց սա, կասվի նրա հիշատակի համար: Եւ Հուդան Իսկարիովտացին, մեկը տասներկուսից, գնաց քահանայապետների մոտ, որպեսզի նրան մատնի նրանց: Նրանք լսելով ուրախացան եւ խոստացան նրան արծաթ տալ, եւ նա փնտրում էր, թե ինչպես հարմար առիթով նրան մատնի: Եւ անխմոր հացի առաջին օրը, երբ զատիկը զոհում էին, նրա աշակերտները ասում են նրան. Որտե՞ղ ես ուզում, որ գնանք ու պատրաստենք, որպեսզի ուտես զատիկը: Եվ ուղարկում է

երկուսին իր աշակերտներից եւ ասում է նրանց. գնացեք քաղաք, եւ հանդիպելու է ձեզ մի մարդ, որ ջրի սափոր է կրում. հետեւեք նրան, եւ որտեղ որ մտնի, ասեք տան տիրոջը, որ ուսուցիչը ասում է. որտեղ է իմ հյուրասենյակը, որտեղ զատիկը իմ աշակերտների հետ կուտեմ: Եվ ինքը ձեզ կցույց տա մեծ կահավորված վերին սենյակ, որը պատրաստ է, այնտեղ պատրաստեք մեզ համար: Եվ նրա աշակերտները դուրս ելան ու եկան քաղաք, եւ գտան ինչպես ասել էր նրանց, ու պատրաստեցին զատիկը: Եվ երեկո դառնալուց հետո նա գալիս է տասներկուսի հետ, եւ երբ նրանք բազմած էին ու ուտում էին, Հիսուսն ասաց. ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, որ ձեզանից մեկը կմատնի ինձ, նա որ ինձ հետ ուտում է: Նրանք սկսեցին տխրել և ասել նրան մեկը մեկի հետևից՝ միթե՞ ես եմ: Եվ մեկ ուրիշը. միթե ես չեմ՞: Նա բայց պատասխանեց և ասաց նրանց. Մեկը տասներկուսից, որ թաթախվում է ինձ հետ ամանի մեջ: Մարդու Որդին գնում է, ինչպես գրված է նրա մասին, բայց վա՛յ այն մարդուն, որի միջոցով Մարդու Որդին մատնվում է. լավ կլիներ նրա համար, եթե այն մարդը չծնվեր: Եւ մինչ նրանք ուտում էին, Հիսուսը հաց առավ, օրհնեց, կոտրեց եւ տվեց նրանց ու ասաց. Առեք, կերեք, այս է իմ մարմինը: Եւ վերցնելով գավաթը՝ շնորհակալություն տվեց եւ տվեց նրանց, եւ բոլորը խմեցին դրանից: Եւ ասաց նոցա. Այս է իմ արիւնը նոր ուխտի, որ բազմաց համար հեղուում է: Ամեն ասում եմ ձեզ, որ այլևս բնավ չեմ խմի այն որթատունկի արտադրանքից մինչև այն օրը, երբ զայն նորից խմեմ Աստծո թագավորության մեջ: Եվ օրհներգելուց յետոյ ելան դէպի Ձիթենեաց լեռը: Եւ Հիսուսն ասում է նրանց, որ բոլորդ սայթաքելու եք ինձ պատճառով այս գիշեր, որովհետեւ գրված է՝ կհարվածեմ հովվին եւ ոչխարները կցրվեն, բայց ես հարություն առնելուց հետո ձեզ կառաջնորդեմ դեպի Գալիլիա: Բայց

Պետրոսը ասաց նրան. Եթե բոլորը սայթաքեն, բայց ես՝ ոչ: Եւ Հիսուսն ասում է նրան. Ամեն ասում եմ քեզ, որ դու այսօր, այս գիշերը, մինչեւ աքլորը երկու անգամ կանչելը, երեք անգամ կուրանաս ինձ: Բայց Պետրոսը ավելի ուժգնորեն էր ասում՝ եթե ինձ անհրաժեշտ է քեզ հետ միասին մեռնել, ես քեզ չեմ ուրանա: Նմանապես և բոլորը ասում էին: Եւ գալիս են մի տեղ, որի անունը Գեթսեմանի էր, եւ ասում է իր աշակերտներին. Նստեցեք այստեղ, մինչեւ որ ես աղոթեմ: Եվ նա վերցրեց Պետրոսին եւ Հակոբոսին եւ Հովհաննեսին իր հետ, եւ սկսեց խիստ տագնապել եւ տառապել եւ ասել նրանց. խիստ տխուր է իմ հոգին մինչեւ մահ. մնացեք այստեղ եւ արթուն կացեք: Եվ առաջ գնալով փոքր-ինչ ընկավ դեմքի վրա երկրի վրա, եւ աղոթում էր, որպեսզի, եթե հնարավոր է, անցնի իրենից այդ ժամը, եւ ասում էր. Աբբա՛, Հայր, ամեն ինչ հնարավոր է քեզ համար. հեռացրու այս բաժակը ինձնից, բայց ոչ թե ինչ ես եմ ուզում, այլ ինչ դու ես ուզում: Եվ գալիս է ու գտնում է նրանց քնած, եւ ասում է Պետրոսին. Սիմո՛ն, քնո՞ւմ ես: Չէ՞ք կարողացել մեկ ժամ արթուն մնալ: Արթուն եղեք և աղոթեք, որպեսզի չմտնեք փորձության մեջ. հոգին իսկ պատրաստ է, իսկ մարմինը՝ տկար: Եւ դարձեալ հեռանալով՝ աղոթեց, նույն խոսքերը ասելով: Եւ վերադարձած՝ գտաւ նրանց դարձեալ քնացող, քանզի աչքերը նրանց ծանրացած էին, եւ չգիտէին՝ ինչ պատասխանեն նրան: Եվ գալիս է երրորդ անգամ եւ ասում է նրանց. քնո՞ւմ եք այսուհետեւ եւ հանգստանո՞ւմ եք: Բավական է: Եկավ ժամը: Ահա մատնվում է Մարդու Որդին մեղավորների ձեռքերը: Վե՛ր կացեք, գնա՛նք: Ահա ինձ մատնողը մոտեցել է: Եւ անմիջապես, մինչ նա դեռ խոսում էր, եկավ Հուդա Իսկարիովտացին, տասներկուսից մեկը, եւ նրա հետ մեծ ամբոխ՝ սրերով ու փայտերով, ուղարկված քահանայապետներից,

դպիրներից եւ ծերերից: Բայց նա, ով մատնում էր նրան, ազդանշան էր տվել նրանց՝ ասելով. Ում որ համբուրեմ, ինքն է, բռնեցեք նրան և ապահով տարեք: Եվ եկած անմիջապես մոտեցավ նրան ու ասաց. Ողջո՛յն, ռաբբի, եւ համբուրեց նրան: Իսկ նրանք իրենց ձեռքերը դրեցին նրա վրա և բռնեցին նրան: Բայց կողքին կանգնածներից մեկը սուրը քաշելով՝ հարվածեց քահանայապետի ծառային և կտրեց նրա ականջը: Եվ պատասխանելով՝ Հիսուսը ասաց նրանց. Ինչպես ավազակի՞ վրա ելաք սուրերով ու փայտերով ինձ բռնելու: Ամեն օր ձեզ մոտ էի տաճարում սովորեցնում, բայց չբռնեցիք ինձ: Բայց որպեսզի կատարվեն գրվածները: Եւ թողնելով նրան՝ բոլորը փախան: Եւ մի երիտասարդ հետեւում էր նրան՝ մերկ մարմնի վրա կտավ հագած, եւ երիտասարդները բռնեցին նրան: Իսկ նա թողնելով կտավը՝ մերկ փախավ նրանցից: Եւ նրանք տարան Յիսուսին դէպի քահանայապետը, եւ նրա մօտ հաւաքուեցան բոլոր քահանայապետները եւ ծերերը եւ դպիրները: Եւ Պետրոսը հեռուից հետեւեց նրան մինչեւ քահանայապետի բակի ներսը, եւ նստած էր ծառաների հետ եւ տաքանում էր կրակի մօտ: Իսկ քահանայապետները և ամբողջ ատյանը փնտրում էին Հիսուսի դեմ վկայություն՝ նրան մահվան դատապարտելու համար, և չէին գտնում. քանի որ շատերը սուտ վկայություն էին տալիս նրա դեմ, և վկայությունները հավասար չէին: Եվ ոմանք վեր կենալով սուտ վկայություն էին տալիս նրա դեմ՝ ասելով, որ մենք լսեցինք նրան ասելիս, որ ես կքանդեմ այս տաճարը՝ ձեռքով շինվածը, եւ երեք օրերի միջով մեկ ուրիշ՝ ոչ ձեռքով շինված, կառուցեմ: ԵՒ ոչ այսպես էլ հավասար էր նրանց վկայությունը: Եվ վեր կենալով քահանայապետը մեջտեղ հարցրեց Հիսուսին ասելով՝ ոչի՞նչ չես պատասխանում Ի՞նչ են սրանք քո դեմ վկայում: Բայց նա լռում էր

և ոչինչ չպատասխանեց: Կրկին քահանայապետը հարցնում էր նրան և ասում է նրան՝ դո՞ւ ես Քրիստոսը, օրհնյալի Որդին: Բայց Հիսուսն ասաց. Ես եմ, և դուք կտեսնեք մարդու Որդուն, որ նստած է զորության աջ կողմում և գալիս է երկնքի ամպերի վրա: Բայց քահանայապետը, պատռելով իր զգեստները, ասում է. Ինչո՞ւ դեռ կարիք ունենք վկաների: Դուք անպայման լսեցիք հայհոյությունը. ինչ է ձեզ թվում: Բոլորը դատապարտեցին նրան մահվան: Եւ ոմանք սկսեցին թքել նրա վրա եւ ծածկել նրա դեմքը եւ հարվածել նրան բռունցքներով եւ ասել նրան՝ մարգարեացիր մեզ, ով է, որ հարվածեց քեզ: Եվ ծառաները նրան ապտակներով ծեծեցին: Եվ երբ Պետրոսը ներքևում էր բակում, գալիս է քահանայապետի ծառայուհիներից մեկը, եւ տեսնելով տաքանող Պետրոսին, նայելով նրան ասում է. դու էլ Նազովրեցի Հիսուսի հետ էիր: Բայց նա ժխտեց ասելով՝ ես չգիտեմ, ոչ էլ հասկանում եմ, թե դու ինչ ես ասում: Եվ նա դուրս գնաց դեպի բակը, եվ աքլորը աղաղակեց: Եւ ծառայուհին տեսնելով զնա, դարձեալ սկսաւ ասել կանգնածներուն, թէ սա նոցանէ է: Բայց նա դարձյալ ուրանում էր: Եվ փոքր ժամանակ անց նորից կողքին կանգնածները ասում էին Պետրոսին՝ իսկապես դու նրանցից ես, որովհետև Գալիլեացի ես եւ քո խոսքը նման է: Բայց նա սկսեց անիծել և երդվել, որ չի ճանաչում այս մարդուն, որին դուք ասում եք: Եվ երկրորդ անգամ աքաղաղը աղաղակեց: Եվ Պետրոսը հիշեց այն խոսքը, որ Հիսուսը ասաց նրան, թե՝ Մինչև աքլավորը երկու անգամ աղաղակելը, երեք անգամ կ'ուրանաս ինձ, եւ դուրս գալով՝ լաց եղավ:

15

Եւ անմիջապես առավոտյան քահանայապետները ծերերի եւ դպիրների հետ եւ ամբողջ ատեանը խորհուրդ արեցին, կապեցին Հիսուսին, տարան եւ մատնեցին Պիղատոսին: Եվ Պիղատոսը հարցրեց նրան՝ դու Հրեաների թագավորն ես: Իսկ նա պատասխանելով ասաց նրան՝ դու ես ասում: Եւ մեծ քահանաները շատ բան էին մեղադրում նրան, բայց ինքը ոչինչ չպատասխանեց: Իսկ Պիղատոսը նորից հարցնում էր նրան՝ ասելով. ոչինչ չե՞ս պատասխանում: Տես քանի՞ բան քո դեմ են վկայում: Բայց Հիսուսն այլևս ոչինչ չպատասխանեց, այնպես որ Պիղատոսը զարմացավ: Տոնի ժամանակ նա նրանց արձակում էր մեկ բանտարկյալ, որին նրանք խնդրում էին: Կար սակայն մեկը, որ կոչվում էր Բարաբաս, կապված ապստամբների հետ, որոնք ապստամբության մեջ սպանություն էին գործել: Եւ ամբոխը բացականչելով սկսեց խնդրել, ինչպես միշտ անում էր նրանց համար: Բայց Պիղատոսը պատասխանեց նրանց ասելով. Ուզո՞ւմ եք ազատ արձակեմ ձեզ հրեաների թագավորին: Քանզի գիտեր, որ քահանայապետները նախանձից էին նրան մատնել: Բայց գլխավոր քահանաները գրգռեցին ամբոխը, որպեսզի ավելի շուտ Բարաբասին արձակի նրանց: Բայց Պիղատոսը կրկին պատասխանելով ասաց նրանց. Ի՞նչ ուրեմն ուզում եք, որ անեմ նրան, որին դուք ասում եք Հրեաների թագավորը: Բայց նրանք կրկին աղաղակեցին՝ խաչել նրան: Իսկ Պիղատոսը ասում էր նրանց՝ ինչ՞ չար բան է արել նա: Բայց նրանք ավելի ուժգնորեն գոչեցին՝ խաչե՛ նրան: Իսկ Պիղատոսը, ցանկանալով ամբոխին բավարարել, արձակեց նրանց Բարաբասին, եւ Հիսուսին խարազանելուց հետո մատնեց, որպեսզի խաչվի: Իսկ զինվորները տարան նրան ներս բակի մեջ, որը պրետորիումն է, և հավաքեցին ամբողջ գունդը, և հագցրին նրան ծիրանի հանդերձ,

և դրեցին նրա վրա հյուսած փշոտ պսակ, և սկսեցին ողջունել նրան: Ողջո՛յն, հրեաների թագավո՛ր, և նրանք հարվածում էին նրա գլուխը եղեգով և թքում էին նրա վրա, և ծունկեր դնելով խոնարհվում էին նրան: Եվ երբ ծաղրեցին նրան, հանեցին նրանից մանուշակագույն զգեստը եւ հագցրին նրան իր սեփական զգեստները, եւ դուրս բերեցին նրան, որպեսզի խաչեն նրան: Եւ հարկադրում են անցնող մի Սիմոն Կիւրենացուն, որ գալիս էր արտից, Ալեքսանդրի եւ Ռուփոսի հայրը, որպեսզի վերցնի նրա խաչը: Եւ բերում են նրան Գողգոթա տեղը, որ թարգմանվում է որպես Գանգի տեղ: Եւ նրան խմեցնելու համար զմուռսայով խառնված գինի էին տալիս, բայց նա չվերցրեց: Եւ խաչելով զնա՝ բաժանում են զհանդերձս նորա, ընկենելով վիճակ ի վերայ նոցա, թե ով ինչ առնու: Երրորդ ժամն էր, և նրան խաչեցին: Եւ էր գրուած նրա մեղադրանքի գրութիւնը՝ Հրեաների թագաւորը: Եւ նրա հետ խաչում են երկու աւազակներ՝ մեկը նրա աջից եւ մեկը ձախից: Եվ կատարվեց գրվածը, որ ասում է. Եվ անօրինականների հետ համարվեց: Եվ անցնողները հայհոյում էին նրան, շարժելով իրենց գլուխները եւ ասելով. Վա՛յ, դու որ քանդում ես տաճարը եւ երեք օրում կառուցում ես, փրկիր դու քեզ եւ իջիր խաչից: Նմանապես քահանայապետները ծաղրելով միմյանց հետ գրագետների ասում էին. Ուրիշներ փրկեց, բայց ինքն իրեն չի կարող փրկել: Քրիստոսը, Իսրայելի թագավորը, թող հիմա իջնի խաչից, որպեսզի տեսնենք և հավատանք նրան: Եվ նրանք, ովքեր խաչվել էին նրա հետ, նախատում էին նրան: Վեցերորդ ժամը դառնալուց հետո խավար եղավ ամբողջ երկրի վրա մինչև իններորդ ժամը, և իններորդ ժամին Հիսուսը գոչեց մեծ ձայնով ասելով. Էլոի Էլոի, լեմա սաբաքթանի: Որը թարգմանվում է՝ իմ Աստվածը, իմ Աստվածը, ինչո՞ւ ինձ լքեցիր:

Եւ ոմանք այնտեղ կանգնածներից լսելով ասում էին. Ահա Եղիային է կանչում: Բայց մեկը վազելով եւ սպունգ լցնելով քացախով, եղեգի շուրջը դնելով, տալիս էր նրան խմել՝ ասելով. Թողեք տեսնենք, եթե Եղիան գալիս է նրան իջեցնելու: Իսկ Հիսուսը մեծ ձայն արձակելով՝ վերջին շունչը հանեց: Եւ տաճարի վարագոյրը պատռուեց երկուսի ի վերուստ մինչեւ ներքեւ: Տեսնելով բայց հարյուրապետը, որ կանգնած էր դիմացից նրա, որ այսպես աղաղակելով շունչ հանեց, ասաց. Ճշմարտապես այս մարդը Աստծո որդի էր: Կային նաև կանայք, որոնք հեռվից դիտում էին, որոնց մեջ էր նաև Մագդաղենացի Մարիամը և Մարիամը՝ փոքր Հակոբի և Հովսեփի մայրը, և Սաղոմեն, որոնք երբ նա Գալիլիայում էր՝ հետևում էին նրան և սպասարկում էին նրան, և շատ այլ կանայք, որոնք նրա հետ բարձրացել էին Երուսաղեմ: Եվ երբ արդեն երեկո եղավ, քանի որ պատրաստության օր էր, որը շաբաթից առաջի օրն է, եկավ Հովսեփը Արիմաթիայից, հարգված խորհրդականը, ով նաև ինքը սպասում էր Աստծո թագավորությանը, համարձակվեց մտավ Պիղատոսի մոտ եւ խնդրեց Հիսուսի մարմինը: Իսկ Պիղատոսը զարմացավ, թե արդեն մեռել է, և կանչելով հարյուրապետին՝ հարցրեց նրան, թե վաղուց մեռել է, և իմանալով հարյուրապետից՝ նվիրեց մարմինը Հովսեփին: Եւ կտավ գնելով եւ նրան իջեցնելով՝ փաթաթեց կտավի մեջ եւ դրեց նրան գերեզմանում, որ կտրված էր ժայռից, եւ քար գլորեց գերեզմանի դռան վրա: Իսկ Մարիամ Մագդաղենացին եւ Մարիամ Հովսեփի դիտում էին, թե որտեղ է դրվում:

16

Եւ երբ շաբաթը անցավ, Մարիամ Մագդաղենացին եւ Մարիամ Յակովբոսի մայրը եւ Սաղոմէն խունկեր գնեցին, որպեսզի գնան եւ օծեն նրան: Եւ շատ կանուխ առաւօտեան, շաբաթի առաջին օրը, նրանք գալիս են գերեզման, երբ արեւը արդէն ծագել էր: Եւ իրենց միջեւ ասում էին. Ո՞վ կը գլորի մեզ համար այն քարը գերեզմանի դռնից: Եվ վեր նայելով՝ տեսնում են, որ քարը գլորված է, քանի որ այն շատ մեծ էր: Եւ մտնելով դամբարան՝ տեսան երիտասարդ մը, որ նստած էր աջ կողմում՝ հագած սպիտակ զգեստ, եւ շատ զարմացան: Նա բայց ասում է նրանց. Մի՛ զարհուրեք, դուք փնտրում եք Հիսուսին՝ Նազովրեցուն, խաչվածին: Նա հարություն առավ, այստեղ չէ: Տեսեք այն տեղը, որտեղ դրել էին նրան: Բայց գնացեք ասեք նրա աշակերտներին և Պետրոսին, որ նա ձեզնից առաջ է գնում Գալիլեա. այնտեղ նրան կտեսնեք, ինչպես ասաց ձեզ: Եւ ելնելով փախան գերեզմանից, քանզի նրանց համակել էին դողդոջն ու սարսափը, եւ ոչ ոքի ոչինչ ասացին, որովհետեւ վախենում էին: Բարձրանալով առավոտյան շաբաթվա առաջին օրը, նա առաջին անգամ հայտնվեց Մարիամ Մագդաղենացուն, որից նա դուրս էր հանել յոթ դևեր: Նա գնաց և հաղորդեց նրանց, ովքեր նրա հետ եղել էին, որոնք սգում և լում էին: Եվ նրանք, լսելով որ նա ապրում է և տեսնվել է նրա կողմից, չհավատացին: Հետո երկուսին նրանցից, որոնք քայլում էին, երևաց այլ ձևով՝ գնալիս դաշտ: Եւ նրանք գնացած պատմեցին մնացածներին, բայց նրանց էլ չհավատացին: Հետո, երբ տասնմեկը բազմած էին, նա երևաց նրանց և նախատեց նրանց անհավատությունը և կարծրասրտությունը, որովհետև չհավատացին նրանց, ովքեր տեսել էին նրան հարություն առած: Եւ ասաց նոցա. Գնացեալ ամբողջ աշխարհ՝ քարոզեցէք Աւետարանը ամենայն

արարածոց: Ով հավատացել և մկրտվել է՝ փրկված կլինի, իսկ ով չի հավատացել՝ դատապարտված կլինի: Իսկ նշաններ հավատացածներին այս բաներ կհետևեն. իմ անունով դևեր կհանեն, նոր լեզուներով կխոսեն, օձեր կվերցնեն, եթե նույնիսկ մահացու ինչ-որ բան խմեն, նրանց չի վնասի, հիվանդների վրա ձեռքեր կդնեն, և լավ կլինեն: Տէրը, իսկապես, նրանց հետ խոսելուց հետո վերցվեց երկինք եւ նստեց Աստծո աջ կողմում: Իսկ նրանք դուրս գալով քարոզեցին ամենուր, երբ Տերը համագործակցում էր և հաստատում էր խոսքը հետևող նշանների միջոցով: Ամեն:

Աւետարան ըստ Յովհաննու

1

Սկզբում էր Բանը, եւ Բանը Աստծո մօտ էր, եւ Բանը Աստուած էր: Սա սկզբում Աստծո մոտ էր: Ամեն ինչ նրա միջոցով եղավ, և առանց նրա ոչինչ չեղավ, որ եղել է: Նրա մեջ կյանք կար, եւ կյանքը մարդկանց լույսն էր: Եւ լույսը խավարի մեջ է փայլում, եւ խավարը այն չյաղթահարեց: Եղավ մարդ մը, ուղարկված Աստծուց, անունը նրա Հովհաննես. սա եկավ վկայության համար, որպեսզի վկայի լույսի մասին, որպեսզի բոլորը հավատան նրա միջոցով: Նա լույսը չէր, այլ եկել էր, որպեսզի վկայություն տար լույսի մասին: Եղավ ճշմարիտ լույսը, որ լուսավորում է ամեն մարդու, որ գալիս է այս աշխարհ: Նա աշխարհում էր, եւ աշխարհը նրա միջոցով եղաւ, եւ աշխարհը նրան չճանաչեց: Նա եկավ իր սեփականը, և իր սեփականները նրան չընդունեցին: Բայց որքան որ ընդունեցին նրան, տվեց նրանց իշխանություն Աստծո զավակներ դառնալու, նրանց որ հավատում են նրա անունին, որոնք ոչ արյուններից, ոչ էլ մարմնի կամքից, ոչ էլ

մարդու կամքից, այլ Աստծուց ծնվեցին: Եւ Բանը մարմին եղաւ եւ բնակուեցաւ մեր մէջ, եւ մենք տեսանք նրա փառքը՝ փառք որպէս միածին Որդու՝ Հօրից, լի շնորհքով եւ ճշմարտութեամբ: Հովհաննես վկայում է նրա մասին և կանչել է ասելով. Սա էր նա, որի մասին ես ասացի. Նա, ով իմ հետևից է գալիս, ինձնից առաջ է դարձել, որովհետև նա ինձնից առաջ էր: Եվ նրա լրիվությունից մենք բոլորս ստացանք, եւ շնորհք շնորհքի փոխարեն, որովհետև օրենքը Մովսեսի միջոցով տրվեց, շնորհքը եւ ճշմարտությունը Հիսուս Քրիստոսի միջոցով եղավ: Աստծուն ոչ ոք երբևէ տեսել է, միածին Որդին, որ Հոր ծոցում է, նա հայտնեց: Եւ այս է Հովհաննեսի վկայությունը, երբ Հրեաները Երուսաղեմից քահանաներ եւ Ղեւտացիներ ուղարկեցին, որ հարցնեն նրան՝ Դու ո՞վ ես: Եւ խոստովանեց, եւ ոչ ուրացաւ, եւ խոստովանեց, թէ՝ Ես Քրիստոսը չեմ: Եվ հարցրեցին նրան՝ ինչ ուրեմն; Դու Եղիա՞ ես: Եվ ասում է՝ ես չեմ: Մարգարեն ես դո՞ Եվ պատասխանեց՝ ոչ: Ուրեմն ասացին նրան՝ ո՞վ ես: Որպեսզի պատասխան տանք նրանց, ովքեր ուղարկել են մեզ. ի՞նչ ես ասում քո մասին: Ասաց. Ես ձայնն եմ բացականչողի անապատում. ուղիղ արեք Տիրոջ ճանապարհը, ինչպես ասաց Եսայի մարգարեն: Եվ ուղարկվածները փարիսեցիներից էին, եւ հարցրին նրան եւ ասացին նրան. ինչո՞ւ ուրեմն մկրտում ես, եթե դու Քրիստոսը չես, ոչ Եղիան, ոչ էլ մարգարեն: Հովհաննեսը պատասխանեց նրանց ասելով. Ես մկրտում եմ ջրով, բայց ձեր մեջ կանգնած է նա, որին դուք չգիտեք: Նա է, որ գալիս է իմ հետևից, որը դարձել է իմ առաջ, որի կոշկի գոտին արձակելու արժանի չեմ ես: Սրանք Բեթանիայում եղան Հորդանանի անդիպերում, որտեղ Հովհաննես մկրտում էր: Հետեւեալ օրը Հովհաննեսը տեսնում է Հիսուսին, որ գալիս էր դէպի իրեն, եւ ասում է. Ահա Աստծու գառը, որ բարձրացնում է

աշխարհի մեղքը: Սա նա է, որի մասին ես ասացի. Իմ հետևից գալիս է մարդ, որ իմ առաջից եղել է, որովհետև նա ինձնից առաջ էր: Եվ ես չգիտեի նրան, այլ որպեսզի նա հայտնվի Իսրայելին, այդ պատճառով եկա ես ջրով մկրտելով: Եւ Յովհաննես վկայեց ասելով, թե տեսել եմ Հոգին իջնող որպես աղավնի երկնքից, եւ մնաց նրա վրա: Եւ ես չգիտեի նրան, այլ նա, որ ղրկեց ինձ մկրտելու ջրով, ինձ ասաց. Ում վրա տեսնես Հոգին իջնող եւ մնացող նրա վրա, նա է, որ մկրտում է Սուրբ Հոգով: ԵՒ ես տեսել եմ ու վկայել եմ, որ սա Աստծո Որդին է: Հաջորդ օրը կրկին կանգնած էր Հովհաննեսը և նրա աշակերտներից երկուսը, և նայելով քայլող Հիսուսին ասում է՝ տես Աստծո գառը: Եվ երկու աշակերտները լսեցին նրա խոսքը եւ հետեւեցին Հիսուսին: Իսկ Հիսուսը դարձած և տեսած նրանց հետևող, ասում է նրանց. ինչ եք փնտրում: Եվ նրանք ասացին նրան՝ ռաբբի, որ թարգմանվում է ուսուցիչ, որտեղ ես մնում: Ասում է նրանց՝ եկեք և տեսեք: Եկան ուրեմն և տեսան, թե որտեղ է մնում, և նրա մոտ մնացին այն օրը. ժամը մոտ տասներորդն էր: Անդրեասը Սիմոն Պետրոսի եղբայրն էր, մեկը այն երկուսից, որոնք լսել էին Հովհաննեսից եւ հետեւել էին նրան: Սա առաջինը գտնում է իր սեփական եղբայր Սիմոնին և ասում է նրան. Մենք գտել ենք Մեսիան, որ թարգմանվում է Քրիստոս, և տարավ նրան Հիսուսի մոտ: Նայելով նրան, Հիսուսը ասաց. Դու Սիմոնն ես, Հովնանի որդին, դու Կեփաս պիտի կոչվես, որը թարգմանվում է Պետրոս: Հաջորդ օրը Հիսուսը ուզեց գնալ Գալիլեա, և գտնում է Փիլիպպոսին ու ասում է նրան. Հետևիր ինձ: Փիլիպպոսը Բեթսայիդայից էր, Անդրեասի եւ Պետրոսի քաղաքից: Փիլիպպոսը գտնում է Նաթանայելին և ասում է նրան. Նրան, որի մասին գրել է Մովսեսը օրենքում և մարգարեները, գտել ենք՝ Հիսուսին, Հովսեփի որդուն, Նազարեթից: Եվ

Նաթանայելը նրան ասաց՝ Նազարեթից կարո՞ղ է ինչ-որ բարի բան լինել: Փիլիպպոսն ասում է նրան. Եկ ու տես: Հիսուսը տեսավ Նաթանայելին, որ գալիս էր իր մոտ, և ասաց նրա մասին. Ահա ճշմարիտ իսրայելացի, որի մեջ խաբեություն չկա: Նաթանայելն ասում է նրան՝ որտեղի՞ց ես ինձ ճանաչում: Հիսուս պատասխանեց և ասաց նրան. Նախքան Փիլիպպոսը քեզ կանչելը, երբ թզենու ծառի տակ էիր, ես տեսա քեզ: Պատասխանեց Նաթանայելը և ասաց նրան. Ռաբբի, դու ես Աստծո Որդին, դու ես Իսրայելի թագավորը: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Որովհետև ասացի քեզ, որ տեսա քեզ թզենու ներքևում, հավատո՞մ ես: Ավելի մեծ բաներ քան սրանք կտեսնես: Եւ ասում է նրան. Ամեն, ամեն ասում եմ ձեզ, հենց հիմա կտեսնեք երկինքը բացված եւ Աստծո հրեշտակներին, որոնք բարձրանում եւ իջնում են մարդու Որդու վրա:

2

Եվ երրորդ օրը հարսանիք եղավ Կանա Գալիլիայում, եւ Հիսուսի մայրը այնտեղ էր. հրավիրվեցին նաեւ Հիսուսը եւ նրա աշակերտները հարսանիքին: Եվ երբ գինին վերջացավ, Հիսուսի մայրը ասաց նրան. Գինի չունեն: Հիսուսն ասում է նրան. ի՞նչ կապ ունեմ ես քեզ հետ, կի՛ն: Դեռ չի եկել իմ ժամը: Նրա մայրը ասում է սպասավորներին. Ինչ որ ասի ձեզ, արեք: Այնտեղ վեց քարե ջրամաններ կային, որոնք դրված էին հրեաների մաքրության սովորության համար և պարունակում էին երկուսից երեք չափ յուրաքանչյուրը: Հիսուսը նրանց ասում է՝ լցրեք ջրամանները ջրով: Եվ լցրին դրանք լի մինչև վեր: Եվ ասում է նրանց՝ հանեք

հիմա և բերեք հարսանիքի տոհմապետին: Եվ նրանք բերեցին: Երբ սակայն հարսանեկան խնջույքի տանուտերը համտեսեց ջուրը, որ գինի էր դարձել, և չգիտեր որտեղից է, բայց ծառաները գիտեին, նրանք, ովքեր քաշել էին ջուրը, հարսանեկան խնջույքի տանուտերը կանչեց փեսային և ասաց նրան. Ամեն մարդ առաջ լավ գինին է դնում, և երբ հարբեն, այն ժամանակ ավելի վատը, բայց դու պահել ես լավ գինին մինչև հիմա: Այս սկիզբը նշանների արեց Հիսուսը Կանա քաղաքում Գալիլիայի և հայտնեց իր փառքը, և նրա աշակերտները հավատացին նրան: Այնուհետեւ նա իջավ Կափառնաում իր մօր, իր եղբայրների եւ իր աշակերտների հետ, եւ այնտեղ քիչ օրեր մնացին: Եվ մոտ էր հրեաների զատիկը, եւ Հիսուսը բարձրացավ Երուսաղեմ: Եւ գտաւ տաճարում վաճառողներին՝ եզներ, ոչխարներ եւ աղաւնիներ վաճառողներին, եւ լումայափոխներին նստած: Եվ լարերից գանակ պատրաստելով՝ բոլորին դուրս հանեց տաճարից, ոչխարներն ու եզները, եւ փոխարկուների դրամը թափեց ու սեղանները շուռ տվեց, եւ աղավնիներ վաճառողներին ասաց. Վերցրեք սրանք այստեղից, մի՛ դարձրեք իմ Հոր տունը առևտրի տուն: Բայց նրա աշակերտները հիշեցին, որ գրված է. Քո տան նախանձը կուտի ինձ: Պատասխանեցին ուրեմն հրեաները եւ ասացին նրան. Ի՞նչ նշան ես ցույց տալիս մեզ, որ այս բաները անում ես: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրանց. Քանդեցե՛ք այս տաճարը, և երեք օրում կբարձրացնեմ այն: Ուրեմն Հրեաները ասացին. Քառասուն վեց տարիներում կառուցվեց այս տաճարը, եւ դու երեք օրում կբարձրացնես այն: Բայց նա ասում էր իր մարմնի տաճարի մասին: Երբ ուրեմն նա հարություն առավ մեռելներից, նրա աշակերտները հիշեցին, որ սա նա ասում էր, և հավատացին գրությանը և այն խոսքին, որը Հիսուսն ասաց: Երբ

նա Երուսաղեմում էր զատկի տոնին, շատերը հավատացին նրա անվանը՝ տեսնելով այն նշանները, որոնք նա արեց: Բայց ինքը՝ Հիսուսը, չէր վստահում իրեն նրանց, որովհետև նա ճանաչում էր բոլորին, և որովհետև նա կարիք չուներ, որ ինչ-որ մեկը վկայություն տար մարդու մասին. քանի որ ինքը գիտեր, թե ինչ էր մարդու մեջ:

3

Կար բայց մարդ մը փարիսեցիներից, Նիկոդեմոս անունով, հրեաների իշխան: Սա եկավ նրա մոտ գիշերով և ասաց նրան. Ռաբբի, մենք գիտենք, որ դու Աստծուց եկած ուսուցիչ ես, քանի որ ոչ ոք չի կարող անել այն նշանները, որ դու ես անում, եթե Աստված նրա հետ չլինի: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Ամեն, ամեն ասում եմ քեզ, եթե մեկը վերևից չծնվի, չի կարող տեսնել Աստծո արքայությունը: Նիկոդեմոսը ասում է նրան. ինչպե՞ս կարող է մարդ ծնվել, երբ ծեր է: Չէ՞ կարող է երկրորդ անգամ իր մոր որովայնը մտնել և ծնվել: Պատասխանեց Հիսուսը. Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում քեզ, եթե մեկը չծնվի ջրից եւ Հոգուց, չի կարող մտնել Աստծո թագավորությունը: Այն, ինչ ծնված է մարմնից՝ մարմին է, եւ այն, ինչ ծնված է Հոգուց՝ հոգի է: Մի՛ զարմացիր, որ ասացի քեզ՝ պէտք է ձեզ վերևից ծնվել: Հոգին ուր ուզում է՝ փչում է, և նրա ձայնը լսում ես, բայց չգիտես որտեղից է գալիս և ուր է գնում. այսպես է ամեն ոք, ով ծնված է Հոգուց: Նիկոդեմոսը պատասխանեց և ասաց նրան. Ինչպե՞ս կարող են այս բաները լինել: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Դու՞ ես Իսրայելի ուսուցիչը, և այս բաները չգիտես:

Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ քեզ, որ ինչ գիտենք՝ խոսում ենք, եւ ինչ տեսել ենք՝ վկայում ենք, եւ մեր վկայությունը չեք ընդունում: Եթե երկրավոր բաները ասացի ձեզ և չեք հավատում, ինչպե՞ս կհավատաք, եթե ձեզ երկնային բաները ասեմ: Եւ ոչ ոք բարձրացել է երկինք, եթե ոչ նա, որ իջել է երկնքից՝ մարդու Որդին, որ երկնքում է: Եվ ինչպես Մովսեսը բարձրացրեց օձը անապատում, այնպես էլ պետք է բարձրացվի մարդու Որդին, որպեսզի ամեն ով, որ հավատում է նրան, չկորչի, այլ ունենա հավիտենական կյանք: Այսպես սիրեց Աստված աշխարհը, որ տվեց իր միածին Որդուն, որպեսզի ամեն ոք, ով հավատում է նրան, չկորչի, այլ ունենա հավիտենական կյանք: Որովհետև Աստված իր Որդուն ուղարկեց աշխարհ ոչ թե որպեսզի դատի աշխարհը, այլ որպեսզի աշխարհը փրկվի նրա միջոցով: Նա, ով հավատում է նրան, չի դատվում, բայց նա, ով չի հավատում, արդեն դատված է, որովհետև չի հավատացել Աստծո միածին Որդու անունը: Այս է դատաստանը, որ լույսը եկել է աշխարհ, եւ մարդիկ ավելի սիրեցին խավարը, քան լույսը, քանզի չար էին նրանց գործերը: Ամեն մեկը, որ անարժան բաներ է անում, ատում է լույսը և չի գալիս դեպի լույսը, որպեսզի չբացահայտվեն նրա գործերը, բայց նա, որ ճշմարտությունը է անում, գալիս է դեպի լույսը, որպեսզի բացահայտվեն նրա գործերը, որովհետև Աստծո մեջ են արված: Այս բաներից հետո եկավ Հիսուսը և նրա աշակերտները Հուդայական երկիրը, և այնտեղ ժամանակ էր անցկացնում նրանց հետ և մկրտում էր: Եվ Հովհաննես մկրտում էր Այենոնում՝ Սաղիմի մոտ, որովհետև այնտեղ շատ ջրեր կային, եւ մարդիկ գալիս էին եւ մկրտվում էին, քանի որ Հովհաննես դեռ բանտ նետված չէր: Ուրեմն փնտրտուք եղավ Հովհաննու աշակերտներից մեկի և հրեայի միջև մաքրության մասին: Եվ

եկան Հովհաննեսի մոտ եւ ասացին նրան՝ ռաբբի, ով քեզ հետ էր Հորդանանի անդիպառ, որի մասին դու վկայել ես, ահա սա մկրտում է եւ բոլորը գալիս են նրա մոտ: Պատասխանեց Հովհաննեսը և ասաց. Մարդ չի կարող ոչինչ ստանալ, եթե դա նրան երկնքից տրված չէ: Դուք ինքներդ ինձ վկայում եք, որ ասացի. Ես Քրիստոսը չեմ, այլ ուղարկված եմ նրանից առաջ: Նա, ով ունի հարսը, փեսան է, իսկ փեսայի բարեկամը, որ կանգնած է և լսում է նրան, ուրախությամբ ուրախանում է փեսայի ձայնի պատճառով: Այսպիսով իմ ուրախությունը լցված է: Անհրաժեշտ է, որ այն աճի, իսկ ես նվազեմ: Նա, ով վերևից է գալիս, բոլորից վեր է: Նա, որ երկրից է, երկրից է և երկրից է խոսում, նա, որ երկնքից է գալիս, բոլորից վեր է, և ինչ որ տեսել է և լսել է, դա է վկայում, և նրա վկայությունը ոչ ոք չի ընդունում: Ով որ ընդունեց նրա վկայությունը, կնքեց, որ Աստված ճշմարիտ է: Քանի որ նա, ում Աստված ուղարկեց, Աստծո խոսքերն է խոսում, որովհետև Աստված Հոգին չափով չէ տալիս: Հայրը սիրում է Որդուն և ամեն ինչ տվել է նրա ձեռքին: Ով հավատում է Որդուն՝ ունի հավիտենական կյանք, իսկ ով անհնազանդում է Որդուն՝ չի տեսնի կյանքը, այլ Աստծո բարկությունը մնում է նրա վրա:

4

Երբ ուրեմն Տերը իմացավ, որ փարիսեցիները լսեցին, որ Հիսուսը ավելի շատ աշակերտներ է անում և մկրտում, քան Հովհաննեսը, թեև Հիսուսը ինքը չէր մկրտում, այլ նրա աշակերտները, թողեց Հրեան և գնաց Գալիլիա: Անհրաժեշտ էր, որ նա անցնի Սամարիայի միջով: Ուրեմն գալիս է Սամարիայի քաղաք, որ

կոչվում է Սուքար, մոտ այն տեղի, որ Հակոբը տվեց Հովսեփին՝ իր որդուն, եւ այնտեղ էր Հակոբի աղբյուրը: Ուրեմն Հիսուսը, հոգնած լինելով ճանապարհորդությունից, այսպես նստած էր աղբյուրի վրա. ժամը մոտավորապես վեցերորդն էր: Գալիս է կին Սամարիայից ջուր հանելու: Հիսուսը ասում է նրան՝ տուր ինձ խմել: Որովհետև նրա աշակերտները գնացել էին քաղաք՝ սնունդ գնելու համար: Ուրեմն Սամարացի կինը ասում է նրան. ինչպե՞ս դու, Հրեա լինելով, ինձնից խմել ես խնդրում, երբ ես Սամարացի կին եմ: Քանի որ հրեաները սամարացիների հետ չեն շփվում: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Եթե գիտեիր Աստծո պարգևը և թե ով է նա, որ քեզ ասում է՝ տուր ինձ խմել, դու կխնդրեիր նրան, և նա կտար քեզ կենդանի ջուր: Կինը ասում է նրան. Տէ՛ր, դու ո՛չ դույլ ունես, եւ ջրհորը խորն է, ուրեմն որտեղի՞ց ունես դու կենդանի ջուրը: Մի՞թե դու ավելի մեծ ես, քան մեր հայր Հակոբը, որը մեզ տվեց այս ջրհորը, և ինքը դրանից խմեց, նաև իր որդիները և իր անասունները: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Բոլորը, ով խմում է այս ջրից, կծարավի կրկին, բայց ով որ կխմի այն ջրից, որ ես կտամ նրան, երբեք չի ծարավի, այլ այն ջուրը, որ կտամ նրան, կդառնա նրա մեջ ջրի աղբյուր, որ ցատկում է դեպի հավիտենական կյանք: Կինը ասում է նրան. Տէ՛ր, տուր ինձ այդ ջուրը, որպեսզի չծարավեմ և այլևս այստեղ չգամ ջուր հանելու: Հիսուսն ասում է նրան. Գնա՛, կանչի՛ր քո ամուսնուն և եկ այստեղ: Կինը պատասխանեց և ասաց՝ ես ամուսին չունեմ: Ասում է նրան Հիսուսը. լավ ասացիր, որ ամուսին չունեմ. քանի որ հինգ ամուսին ունեցար, և հիմա ում ունես, քո ամուսինը չէ. սա ճիշտ ես ասել: Կինը ասում է նրան. Տէ՛ր, տեսնում եմ, որ դու մարգարե ես: Մեր հայրերը երկրպագել են այս լերան վրա, իսկ դուք ասում եք, որ Երուսաղեմում է այն տեղը,

որտեղ պետք է երկրպագել: Հիսուսն ասում է նրան. Կի՛ն, հավատա՛ ինձ, որ գալիս է ժամը, երբ ոչ այս լերան վրա, ոչ էլ Երուսաղեմում պիտի երկրպագեք Հորը: Դուք երկրպագում եք այն, ինչ չգիտեք, մենք երկրպագում ենք այն, ինչ գիտենք, որովհետև փրկությունը հրեաներից է: Բայց գալիս է ժամը, եւ հիմա է, երբ ճշմարիտ երկրպագուները երկրպագելու են Հորը հոգով եւ ճշմարտությամբ, քանզի Հայրը այնպիսիներ է փնտրում՝ իրեն երկրպագողներ: Հոգի է Աստված, եւ նրան երկրպագողները պէտք է երկրպագեն հոգով եւ ճշմարտութեամբ: Կինը ասում է նրան. Գիտեմ, որ Մեսիան գալիս է, որը կոչվում է Քրիստոս. երբ նա գա, կհայտնի մեզ ամեն ինչ: Հիսուսն ասում է նրան. Ես եմ, որ խոսում եմ քեզ հետ: Եւ այս ժամանակ եկան նրա աշակերտները եւ զարմացան, որ կնոջ հետ էր խոսում, սակայն ոչ ոք չասաց՝ ի՞նչ ես փնտրում կամ ի՞նչ ես խոսում նրա հետ: Ուրեմն կինը թողեց իր ջրամանը և գնաց քաղաք, և ասում է մարդկանց՝ եկեք տեսեք մի մարդ, որ ինձ ասաց այն ամենը, ինչ արել եմ. մի՞թե սա է Քրիստոսը: Նրանք ելան քաղաքից և գալիս էին նրա մոտ: Բայց միջոցին աշակերտները հարցնում էին նրան՝ ասելով. Ռաբբի՛, կե՛ր: Բայց նա ասաց նրանց. Ես կերակուր ունեմ ուտելու, որ դուք չգիտեք: Ուրեմն աշակերտները ասում էին միմյանց. Չէ՞ որ ինչ-որ մեկը բերեց նրան ուտելիք: Հիսուսն ասում է նրանց. Իմ կերակուրն այն է, որ կատարեմ ինձ ուղարկողի կամքը եւ կատարեմ նրա գործը: Չե՞ք դուք ասում, որ դեռ չորս ամիս կա և հունձը կգա: Ահա, ես ասում եմ ձեզ՝ բարձրացրեք ձեր աչքերը և նայեցեք դաշտերին, որովհետև դրանք արդեն սպիտակ են հունձի համար: Եւ հնձողը վարձ է ստանում եւ հավաքում է պտուղ յաւիտենական կեանքի համար, որպէսզի ցանողն ու հնձողը միասին ուրախանան: Որովհետև այս մեջ է ճշմարիտ խոսքը, որ

մեկն է սերմնացանողը և մեկ ուրիշը՝ հնձողը: Ես ուղարկեցի ձեզ հնձելու այն, ինչ դուք չեք աշխատել. ուրիշներ են աշխատել, եւ դուք նրանց աշխատանքի մեջ եք մտել: Իսկ այդ քաղաքից սամարացիներից շատերը հավատացին նրան կնոջ խոսքի պատճառով, որը վկայում էր, թե ասաց ինձ այն ամենը, ինչ արեցի: Երբ ուրեմն սամարացիները եկան նրա մոտ, խնդրեցին նրան մնալ իրենց մոտ, և նա մնաց այնտեղ երկու օր: Եվ շատ ավելի շատ հավատացին նրա խոսքի պատճառով, եւ կնոջը ասում էին, որ այլեւս քո խոսքի պատճառով չենք հավատում, քանի որ մենք ինքներս լսել ենք, եւ գիտենք, որ սա իսկապես աշխարհի Փրկիչն է՝ Քրիստոսը: Բայց երկու օրից հետո նա այնտեղից դուրս եկավ եւ գնաց Գալիլեա: Քանզի ինքը՝ Հիսուսը, վկայեց, որ մարգարեն իր սեփական հայրենիքում պատիվ չունի: Երբ ուրեմն նա եկավ Գալիլեա, գալիլեացիները ընդունեցին նրան, քանի որ տեսել էին այն ամենը, ինչ նա արել էր Երուսաղեմում տոնի ժամանակ, որովհետև նրանք էլ էին եկել տոնին: Այսպիսով Հիսուսը նորից եկավ Գալիլեայի Կանա, որտեղ ջուրը գինի դարձրեց: Եվ էր մեկը թագավորական, որի որդին հիվանդ էր Կափառնաումում. սա լսելով, որ Հիսուսը եկել է Հրեաստանից Գալիլիա, գնաց նրա մոտ եւ խնդրում էր նրան, որ իջնի եւ բժշկի նրա որդուն, քանի որ նա մոտ էր մեռնելուն: Ուրեմն Հիսուսն ասաց նրան. Եթե նշաններ եւ հրաշքներ չտեսնեք, չեք հաւատա: Թագավորականը ասում է նրան. Տէ՛ր, իջիր ներքև, մինչև իմ երեխան մեռնի: Հիսուսն ասում է նրան. գնա՛, քո որդին կենդանի է: Եվ մարդը հավատաց այն խոսքին, որ Հիսուսն ասաց նրան, եվ գնաց: Արդեն իսկ մինչ նա իջնում էր, նրա ծառաները հանդիպեցին նրան և հաղորդեցին ասելով, որ քո որդին ապրում է: Նա ուրեմն իմացավ նրանցից այն ժամը, երբ ավելի լավ էր

զգացել: Եվ ասացին նրան, որ երեկ յոթներորդ ժամին տենդը թողեց նրան: Իմացավ ուրեմն հայրը, որ այն ժամին, երբ Հիսուսն ասաց նրան, որ քո որդին ապրում է, եւ հավատաց ինքը եւ նրա ամբողջ տունը: Սա դարձյալ երկրորդ նշանն էր, որ արեց Հիսուսը՝ եկած Հուդայից Գալիլիա:

5

Այս բաներից հետո Հրեաների տոնն էր, և Հիսուսը բարձրացավ Երուսաղեմ: Երուսաղեմում կա ոչխարական ավազանի մոտ լողավազան, որը եբրայերեն կոչվում է Բեթեսդա և ունի հինգ սյունասրահ: Այս շապիկներում պառկած էր հիվանդների, կույրերի, կաղերի, անդամալույծների մեծ բազմություն, որոնք սպասում էին ջրի շարժմանը: Քանզի հրեշտակ ժամանակ առ ժամանակ իջնում էր լողավազան եւ խռովում էր ջուրը, ուստի առաջինը, ով մտնում էր ջրի խռովությունից հետո, առողջանում էր, անկախ նրանից թե ինչ հիվանդությամբ էր տառապում: Բայց այնտեղ մի մարդ կար, որ երեսուն ութ տարի իր թուլությունն ուներ: Հիսուսը տեսնելով սրան պառկած եւ իմանալով, որ արդեն շատ ժամանակ ունի, ասում է նրան. Ուզո՞ւմ ես առողջ դառնալ: Հիվանդը պատասխանեց նրան. Տէ՛ր, ես մարդ չունեմ, որպեսզի երբ ջուրը խռովվի, ինձ լողավազան նետի, բայց մինչ ես գալիս եմ, ուրիշը ինձնից առաջ իջնում է: Հիսուսն ասում է նրան. Վեր կաց, վերցրո՛ւ քո անկողինը եւ քայլի՛ր: Եվ անմիջապես մարդը առողջացավ, վերցրեց իր մահիճը եւ քայլում էր: Այն օրը շաբաթ էր: Ուրեմն հրեաները ասում էին բժշկված մարդուն. Շաբաթ է, քեզ թույլատրված չէ վերցնել մահիճդ: Պատասխանեց նրանց.

Նա, ով ինձ առողջացրեց, ինձ ասաց՝ վերցրու քո մահիճը և քայլիր: Հարցրին ուրեմն նրան. Ո՞վ է այն մարդը, որ քեզ ասաց՝ վերցրու քո մահիճը եւ քայլիր: Բայց բժշկվածը չգիտեր թե ով է, քանի որ Հիսուս հեռացել էր, մինչ ամբոխը այն տեղում էր: Այնուհետև Հիսուսը գտավ նրան տաճարում և ասաց նրան. Տե՛ս, առողջացել ես, այլևս մի՛ մեղանչիր, որպեսզի ավելի վատ բան չպատահի քեզ: Գնաց այն մարդը և հայտնեց հրեաներին, որ Հիսուսն է, որ նրան առողջացրեց: Եւ այս պատճառով Հրեաները հալածում էին Յիսուսին եւ փնտրում էին նրան սպանել, որովհետեւ նա այս բաները անում էր շաբաթ օրը: Բայց Հիսուսը պատասխանեց նրանց. Իմ Հայրը մինչև հիմա աշխատում է, և ես էլ աշխատում եմ: Այս պատճառով, ուրեմն, հրեաները ավելի շատ էին ձգտում սպանել նրան, քանի որ ոչ միայն խախտում էր շաբաթ օրը, այլև Աստծուն իր սեփական Հայրը էր անվանում՝ դարձնելով ինքն իրեն հավասար Աստծուն: Պատասխանեց ուրեմն Հիսուսը եւ ասաց նրանց. Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, Որդին չի կարող ինքն իրենից ոչինչ անել, եթե չտեսնի Հորը անողը, քանի որ ինչ որ այն մեկը անի, այդ եւ Որդին նմանապես անում է: Որովհետև Հայրը սիրում է Որդուն և ամեն ինչ ցույց է տալիս Նրան, ինչ Ինքը անում է, և ավելի մեծ գործեր քան սրանք ցույց կտա Նրան, որպեսզի դուք զարմանաք: Ճիշտ ինչպես Հայրը բարձրացնում է մեռելներին և կյանք է տալիս, այնպես էլ Որդին, ում ուզում է, կյանք է տալիս: Քանի որ Հայրը չի դատում ոչ մեկին, այլ ամբողջ դատաստանը տվել է Որդուն, որպեսզի բոլորը պատվեն Որդուն, ինչպես որ պատվում են Հորը: Նա, ով չի պատվում որդուն, չի պատվում հորը, որ ուղարկել է նրան: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ ով լսում է իմ խոսքը և հավատում է նրան, ով ուղարկել է ինձ, ունի հավիտենական

կյանք, և դատաստան չի գալիս, այլ անցել է մահից դեպի կյանք: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ գալիս է ժամ, և հիմա է, երբ մեռելները կլսեն Աստծո Որդու ձայնը, և լսողները կապրեն. քանզի ինչպես Հայրը ունի կյանք իր մեջ, այնպես տվեց նաև Որդուն կյանք ունենալ իր մեջ, և իշխանություն տվեց նրան նաև դատաստան անել, որովհետև մարդու Որդի է: Մի՛ զարմացեք սրան, որովհետև գալիս է ժամ, երբ բոլորը, որ գերեզմաններում են, կլսեն նրա ձայնը, և կելնեն՝ բարի գործեր արածները դեպի կյանքի հարություն, իսկ անարժան բաներ արածները դեպի դատաստանի հարություն: Ես ինքս ինձնից ոչինչ չեմ կարող անել: Ինչպես լսում եմ, դատում եմ, և իմ դատաստանը արդար է, որովհետև չեմ փնտրում իմ կամքը, այլ ինձ ուղարկած Հոր կամքը: Եթե ես վկայում եմ իմ մասին, իմ վկայությունը ճշմարիտ չէ: Ուրիշն է, որ վկայում է իմ մասին, եւ գիտեմ, որ ճշմարիտ է այն վկայությունը, որ նա վկայում է իմ մասին: Դուք ուղարկել եք Հովհաննեսի մոտ, և նա վկայություն է տվել ճշմարտության մասին. իսկ ես մարդուց վկայություն չեմ ստանում, այլ այս բաները ասում եմ, որպեսզի դուք փրկվեք: Նա այն վառվող և փայլող ճրագն էր, իսկ դուք ուզեցիք ժամանակավորապես ուրախանալ նրա լույսի մեջ: Բայց ես ունեմ վկայություն, որ ավելի մեծ է, քան Հովհաննեսինը, որովհետև այն գործերը, որ Հայրը տվեց ինձ, որպեսզի ավարտեմ դրանք, հենց այդ գործերը, որ ես անում եմ, վկայում են իմ մասին, որ Հայրը ինձ ուղարկել է: Եվ հայրը, որ ուղարկեց ինձ, ինքը վկայել է իմ մասին: Ոչ նրա ձայնը լսել եք երբևէ, ոչ նրա տեսքը տեսել եք, և նրա խոսքը չունեք մնացող ձեր մեջ, որովհետև որին նա ուղարկեց, սրան դուք չեք հավատում: Դուք հետազոտում եք գրությունները, որովհետև դուք կարծում եք, որ նրանց մեջ հավիտենական կյանք ունեք, և նրանք

են, որ վկայում են իմ մասին, և դուք չեք ուզում գալ ինձ մոտ, որպեսզի կյանք ունենաք: Փառք մարդկանցից չեմ ստանում, բայց ես ճանաչել եմ ձեզ, որ Աստծո սերը չունեք ձեր մեջ: Ես եկել եմ իմ Հոր անունով, եւ դուք չէք ընդունում ինձ. եթէ ուրիշը գա իր սեփական անունով, նրան կ'ընդունիք: Ինչպե՞ս կարող եք դուք հավատալ, երբ փառք եք ստանում մեկը մյուսից, իսկ այն փառքը, որ միակ Աստծուց է, չեք փնտրում: Չէ՞ք կարծում, որ ես կմեղադրեմ ձեզ Հոր առաջ. կա ձեր մեղադրողը՝ Մովսեսը, որի վրա դուք հույս էք դրել: Եթե հավատում էիք Մովսեսին, հավատում էիք կ ինձ, որովհետև նա ինձ մասին գրեց: Բայց եթե այդ(ի) գրություններին չեք հավատում, ինչպե՞ս իմ խոսքերին կհավատաք:

6

Այս բաներից հետո Հիսուսը գնաց Գալիլեայի ծովի, Տիբերիայի, միւս կողմը, եւ նրան հետեւում էր մեծ ամբոխ, որովհետեւ նրանք տեսնում էին նրա նշանները, որոնք նա անում էր հիվանդների վրա: Բայց Հիսուսը գնաց վեր լեռը, և այնտեղ նստած էր իր աշակերտների հետ: Բայց մոտ էր զատիկը՝ հրեաների տոնը: Ուրեմն Հիսուսը բարձրացրեց աչքերը և տեսնելով, որ մեծ ամբոխ է գալիս իր մոտ, ասաց Փիլիպպոսին. Որտեղի՞ց պետք է հաց գնենք, որպեսզի սրանք ուտեն: Սա բայց ասում էր փորձելով նրան, քանի որ ինքը գիտեր ինչ էր մտադիր անել: Փիլիպպոսը պատասխանեց նրան. Երկու հարյուր դահեկանի հացերը բավարար չեն նրանց համար, որպեսզի նրանցից յուրաքանչյուրը փոքր ինչ-որ բան վերցնի: Ասում է նրան մեկը նրա

աշակերտներից, Անդրեաս՝ Սիմոն Պետրոսի եղբայրը. այստեղ է մի փոքրիկ տղա, ով ունի հինգ գարեհաց և երկու ձուկ, բայց այս ինչ է այսքան շատերի համար: Իսկ Հիսուսն ասաց՝ արեք մարդկանց պառկել, իսկ շատ խոտ կար այդ տեղում: Ուրեմն նստեցին մարդիկը՝ թվով կարծես հինգ հազար: Հիսուսը առավ հացերը և շնորհակալություն տվավ, բաշխեց աշակերտներին, իսկ աշակերտները՝ բազմողներին, նմանապես նաև ձկներից՝ որքան ուզում էին: Երբ լցվեցին, ասում է իր աշակերտներին՝ հավաքեցեք մնացած կտորները, որպեսզի ոչինչ չկորչի: Ուրեմն հավաքեցին և լցրին տասներկու զամբյուղ կտորտանքներով հինգ գարեհացերից, որոնք մնացել էին ուտողներից: Այն մարդիկ ուրեմն, տեսնելով այն նշանը, որ Հիսուսն արեց, ասում էին, որ սա ճշմարտապես այն մարգարեն է, որ գալիս է աշխարհ: Հիսուսը, իմանալով որ նրանք մտադիր են գալ եւ բռնել իրեն, որպեսզի իրեն թագավոր անեն, դարձյալ հեռացավ լեռ՝ ինքը միայնակ: Իսկ երբ երեկո եղավ, իջան նրա աշակերտները դեպի ծովը, և մտնելով նավակը՝ գնում էին ծովի միջով դեպի Կափառնաում: Եվ խավար արդեն եղել էր, եւ Հիսուսը դեռ չէր եկել նրանց մոտ, եւ ծովը խառնվում էր մեծ հողմի փչելուց: Քշած ունենալով ուրեմն որպես քսան հինգ կամ երեսուն ստադիաներ, տեսնում են Հիսուսին քայլող ծովի վրա և նավին մոտենալով, և վախեցան: Նա ասում է նրանց. Ես եմ, մի՛ վախեցեք: Ուրեմն ուզում էին նրան վերցնել նավակի մեջ, և անմիջապես նավակը հասավ այն ցամաքին, ուր էին գնում: Հաջորդ օրը ամբոխը, որ կանգնած էր ծովի միւս կողմում, տեսնելով որ այնտեղ այլ փոքր նավակ չկար, բացի մեկից՝ այն որի մեջ մտան նրա աշակերտները, եւ որ Հիսուսը չմտավ միասին իր աշակերտների հետ փոքր նավակի մեջ, այլ միայն նրա աշակերտները գնացին, բայց եկան փոքր

նավակներ Տիբերիայից՝ մոտ այն տեղի, որտեղ կերան հացը Տիրոջ շնորհակալություն տալուց հետո, երբ ուրեմն ամբոխը տեսավ որ Հիսուսը այնտեղ չէ եւ ոչ էլ նրա աշակերտները, իրենք մտան նավերի մեջ եւ եկան Կափառնաում՝ փնտրելով Հիսուսին: Եւ գտնելով զնա յայնկոյս ծովուն՝ ասացին նմա. Ռաբբի, ե՞րբ այստեղ եղար: Հիսուսը պատասխանեց նրանց և ասաց. Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, դուք ինձ փնտրում եք ոչ թե նրա համար, որ նշաններ տեսաք, այլ նրա համար, որ հացերից կերաք և կշտացաք: Աշխատեցեք ոչ թե կորստյան ենթակա կերակրի համար, այլ այն կերակրի համար, որ մնում է հավիտենական կյանքի մեջ, որը մարդու Որդին ձեզ կտա, քանի որ Նրան կնքեց Հայրը՝ Աստված: Ուրեմն ասացի նրան. Ի՞նչ անենք, որպեսզի գործենք Աստծո գործերը: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրանց. Այս է Աստծո գործը, որպեսզի հավատաք նրան, որին ուղարկեց այն մեկը: Ասացին ուրեմն նրան. Ի՞նչ ուրեմն անում ես դու նշան, որպեսզի տեսնենք և հավատանք քեզ: Ինչ ես անում? Մեր հայրերը մաննան կերան անապատում, ինչպես գրված է. Երկնքից հաց տվեց նրանց ուտելու: Ուրեմն Հիսուսն ասաց նրանց. Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, ոչ թե Մովսեսն է տվել ձեզ հացը երկնքից, այլ իմ Հայրն է տալիս ձեզ ճշմարիտ հացը երկնքից: Քանզի Աստծո հացը այն է, որ իջնում է երկնքից եւ կեանք է տալիս աշխարհին: Ուրեմն ասացի նրան. Տէ՛ր, միշտ տուր մեզ այս հացը: Բայց Հիսուսն ասաց նրանց. Ես եմ կյանքի հացը, ով որ գալիս է ինձ մոտ՝ երբեք չի քաղցի, և ով որ հավատում է ինձ՝ երբեք չի ծարավի: Բայց ասացի ձեզ, որ տեսել եք ինձ և չեք հավատում: Ամեն ինչ, որ հայրը տալիս է ինձ, կգա դեպի ինձ, և ով որ գալիս է դեպի ինձ, ես դուրս չեմ հանի, որովհետև ես իջել եմ երկնքից ոչ

թե որպեսզի անեմ իմ կամքը, այլ նրա կամքը, ով ուղարկել է ինձ: Սա է կամքը իմ ուղարկած Հոր, որպեսզի ամեն ինչ, որ տվել է ինձ, չկորցնեմ նրանից, այլ հարություն տամ այն վերջին օրը: Սա է կամքը նրա, ով ուղարկեց ինձ, որպեսզի ամեն ոք, ով տեսնում է Որդուն և հավատում է նրան, ունենա հավիտենական կյանք, և ես կարծրացնեմ նրան վերջին օրը: Հրեաները ուրեմն տրտնջում էին նրա մասին, որովհետև նա ասաց, ես եմ հացը, որ իջել է երկնքից, և նրանք ասում էին. սա չէ՞ Հիսուսը, Հովսեփի որդին, որի մենք գիտենք հայրը և մայրը: Ինչպե՞ս ուրեմն ասում է սա, որ ես երկնքից իջել եմ: Պատասխանեց ուրեմն Հիսուսը եւ ասաց նրանց. Մի՛ տրտնջեք միմյանց հետ: Ոչ ոք չի կարող գալ ինձ մոտ, եթե Հայրը, որ ինձ ուղարկեց, նրան չքաշի, և ես նրան կարծրացնեմ վերջին օրը: Գրված է մարգարեներում, և բոլորը Աստծո ուսուցանված կլինեն: Ամեն ով, որ լսում է Հորից և սովորել է, գալիս է դեպի ինձ. ոչ թե որ Հորը ինչ-որ մեկը տեսել է, եթե ոչ նա, որ է Աստծուց, սա տեսել է Հորը: Ամեն, ամեն ասում եմ ձեզ, նա որ հավատում է ինձ, ունի հավիտենական կյանք: Ես կյանքի հացն եմ: Ձեր հայրերը կերան մանանան անապատում և մեռան. սա է հացը, որ երկնքից իջնում է, որպեսզի ով որ նրանից ուտի և չմեռնի: Ես եմ կենդանի հացը, որ երկնքից իջել է. եթե ոմն ուտի այս հացից, կապրի հավիտյան: Եվ հացը, որ ես կտամ, իմ մարմինն է, որը ես կտամ աշխարհի կյանքի համար: Հրեաները, ուրեմն, կռվում էին միմյանց հետ՝ ասելով. Ինչպե՞ս կարող է սա մեզ տալ իր մարմինը ուտելու համար: Ուրեմն Հիսուսն ասաց նրանց. Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, եթե չուտեք մարդու Որդու մարմինը եւ չխմեք նրա արյունը, կյանք չունեք ձեր մեջ: Ով ուտում է իմ մարմինը եւ խմում է իմ արիւնը՝ ունի յաւիտենական կեանք, եւ ես յարուցանեմ նրան վերջին օրը: Որովհետև մարմինս

իսկապես ուտելիք է, և արյունս իսկապես խմելիք է: Ով ուտում է իմ մարմինը եւ խմում է իմ արյունը՝ մնում է իմ մեջ, եւ ես՝ նրա մեջ: Ինչպես ապրող Հայրը ուղարկեց ինձ և ես ապրում եմ Հոր միջոցով, այնպես էլ ով ուտում է ինձ, նա կապրի իմ միջոցով: Սա է հացը, որ երկնքից իջավ, ոչ ինչպես ձեր հայրերը կերան մանանան և մեռան, ով որ ուտում է այս հացը՝ կապրի հավիտյան: Սա ասաց ժողովարանում՝ ուսուցանելիս Կափառնաումում: Բազում ուրեմն նրա աշակերտներից լսելով ասացին. Խիստ է այս խոսքը, ո՞վ կարող է զայն լսել: Բայց Հիսուսը, ինքն իր մեջ գիտենալով, որ իր աշակերտները տրտնջում են սրա վերաբերյալ, ասաց նրանց. Սա՞ ձեզ գայթակղեցնում է: Եթե ուրեմն տեսնեք մարդու Որդուն բարձրանում այնտեղ, որտեղ նախկինում էր: Հոգին է այն, որ կենդանացնում է, մարմինը ոչինչ չի օգնում, այն խոսքերը, որ ես խոսում եմ ձեզ, հոգի են եւ կյանք են: Բայց կան ձեզանից ոմանք որ չեն հավատում: Քանի որ Հիսուսը սկզբից գիտեր, թե ովքեր են չհավատացողները և ով է նա, ով մատնելու էր նրան: Եվ ասում էր. Այս պատճառով ասել եմ ձեզ, որ ոչ ոք չի կարող գալ ինձ մոտ, եթե դա տրված չլինի նրան իմ Հոր կողմից: Ի այս բազումք գնացին ի աշակերտաց նորա ի ետս եւ ոչ եւս ընդ նմա շրջէին: Ուրեմն Հիսուսն ասաց տասներկուսին. Չէ՞ որ դուք էլ ուզում եք գնալ: Ուրեմն Սիմոն Պետրոսը պատասխանեց նրան. Տէ՛ր, ո՞ւմ մոտ կգնանք: Դու ունես հավիտենական կյանքի խոսքերը, և մենք հավատացել ենք ու ճանաչել ենք, որ դու ես Քրիստոսը՝ կենդանի Աստծո Որդին: Հիսուսը պատասխանեց նրանց. Ո՞չ ես ընտրեցի ձեզ՝ տասներկուսին: Եվ ձեզանից մեկը սատանա է: Նա ասում էր Սիմոն Իսկարիովտացու Հուդայի մասին, քանի որ սա էր մատնելու նրան՝ լինելով տասներկուսից մեկը:

7

Եվ Հիսուսը սրանից հետո քայլում էր Գալիլեայում, որովհետև չէր ուզում Հուդեայում քայլել, քանի որ Հրեաները փնտրում էին նրան սպանել: Բայց մոտ էր հրեաների խրճիթների տոնը: Ուրեմն ասացին նրան նրա եղբայրները. Տեղափոխվիր այստեղից և գնա՛ Հուդեա, որպեսզի քո աշակերտները տեսնեն քո գործերը, որ անում ես, քանի որ ոչ ոք գաղտնի ինչ-որ բան չի անում և փնտրում է ինքը համարձակությամբ լինել: Եթե դու անում ես այս բաները, ցույց տուր քեզ աշխարհին: Ոչ էլ նրա եղբայրները հավատում էին նրան: Ուրեմն Հիսուսն ասում է նրանց. Իմ ժամանակը դեռ չի հասել, բայց ձեր ժամանակը միշտ պատրաստ է: Աշխարհը չի կարող ատել ձեզ, բայց ինձ ատում է, որովհետև ես վկայում եմ նրա մասին, որ նրա գործերը չար են: Դուք բարձրացեք այս տոնին, ես դեռ չեմ բարձրանում այս տոնին, որովհետև իմ ժամանակը դեռ չի լրացել: Այս բաները նրանց ասելուց հետո նա մնաց Գալիլեայում: Երբ նրա եղբայրները բարձրացան, ապա և ինքը բարձրացավ տոնին, ոչ բացահայտորեն, այլ ինչպես գաղտնի: Այն ուրեմն Հրեաները նրան փնտրում էին տոնի ժամանակ եւ ասում էին. Որտե՞ղ է նա: Եվ շատ տրտունջ կար նրա մասին ամբոխների մեջ: Ոմանք ասում էին, որ բարի է, ուրիշներ ասում էին՝ ոչ, այլ մոլորեցնում է ժողովրդին: Բայց ոչ ոք բացայայտորեն չէր խոսում նրա մասին հրեաների վախից: Արդեն տոնի կեսին Հիսուսը բարձրացավ տաճար և ուսուցանում էր: Եւ հրեաները զարմանում էին՝ ասելով. Ինչպե՞ս սա գրերը գիտի, երբ չի սովորել: Ուրեմն պատասխանեց նրանց Հիսուսը և ասաց. իմ ուսուցումը իմը չէ, այլ նրա, ով

ուղարկեց ինձ. եթե ոմն ցանկանա նրա կամքը կատարել, կիմանա ուսուցման մասին, թե արդյոք Աստծուց է, թե ես ինքս ինձնից եմ խոսում: Նա, ով իր սեփական մասին է խոսում, իր սեփական փառքն է փնտրում, բայց նա, ով փնտրում է իրեն ուղարկողի փառքը, սա ճշմարիտ է, և անիրավություն նրա մեջ չկա: Չէ՞ Մովսեսը ձեզ օրենքը տվել է: Եվ ոչ ոք ձեզնից չի կատարում օրենքը: Ինչո՞ւ եք ուզում ինձ սպանել: Ամբոխը պատասխանեց ու ասաց. Դև ունես, ո՞վ է քեզ փնտրում սպանելու: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրանց. Մեկ գործ արեցի, և բոլորդ զարմանում եք դրա համար: Մովսեսը ձեզ տվել է թլփատությունը, ոչ թե որովհետև այն Մովսեսից է, այլ հայրերից, և շաբաթ օրը թլփատում եք մարդուն: Եթե թլփատություն է ստանում մարդ շաբաթ օրը, որպեսզի չլուծվի Մովսեսի օրենքը, ինձ վրա բարկանում եք, որովհետև ամբողջ մարդուն առողջ արեցի շաբաթ օրը: Մի դատեք ըստ տեսքի, այլ արդար դատաստանը դատեք: Ուրեմն Երուսաղեմացիներից ոմանք կ'ասէին. Չէ՞ սա այն մարդը, որ կը փնտռեն սպաննելու: Եվ տես, համարձակությամբ խոսում է, եվ ոչինչ նրան չեն ասում: Միթե՞ իշխանները իսկապես գիտեին, որ սա իսկապես Քրիստոսն է: Բայց մենք գիտենք, որ սա որտեղից է, իսկ Քրիստոսը երբ գա, ոչ ոք չի գիտի, թե որտեղից է: Ուրեմն Հիսուսը գոչեց տաճարում ուսուցանելիս և ասաց՝ և՛ ինձ գիտեք, և՛ գիտեք որտեղից եմ, և ինքս ինձնից չեմ եկել, այլ ճշմարիտ է նա, ով ուղարկեց ինձ, որին դուք չգիտեք, ես գիտեմ նրան, որովհետև նրանից եմ և նա ինձ ուղարկեց: Ուրեմն փնտրում էին նրան բռնել, եւ ոչ ոք ձեռք չդրեց նրա վրա, որովհետեւ դեռ չէր եկել նրա ժամը: Բայց բազմաթիվները ամբոխից հավատացին նրան եւ ասում էին, որ Քրիստոսը երբ գա, արդյոք ավելի շատ նշաններ կանի, քան այն,

ինչ սա արեց: Փարիսեցիները լսեցին, որ ամբոխը մրմնջում էր նրա մասին այս բաները, եւ փարիսեցիներն ու քահանայապետները ծառաներ ուղարկեցին, որպեսզի բռնեն նրան: Ուրեմն Հիսուսն ասաց. Դեռ քիչ ժամանակ ձեզ հետ եմ, և գնում եմ նրա մոտ, ով ինձ ուղարկել է: Կփնտրեք զիս եւ չեք գտնի, եւ ուր որ ես եմ, դուք չեք կարող գալ: Ուրեմն հրեաները ասացին իրենց մեջ. Ո՞ւր է սա մտադիր գնալ, որ մենք չենք գտնի նրան: Չէ՞ որ նա պատրաստվում է գնալ հույների սփյուռք և ուսուցանել հույներին: Ո՞վ է այս խոսքը, որ ասաց. Դուք կը փնտրեք ինձ եւ չեք գտնի, եւ որտեղ ես եմ, դուք չեք կարող գալ: Իսկ վերջին մեծ օրը տոնի՝ կանգնած էր Հիսուսը և աղաղակեց ասելով. Եթե ոմն ծարավի, թող գա ինձ մոտ և թող խմի: Նա, ով հավատում է ինձ, ինչպես ասաց Գիրքը, կենդանի ջրի գետեր կհոսեն նրա փորից: Բայց սա ասաց Հոգու մասին, որ պիտի ստանային նրան հավատացողները, քանզի Սուրբ Հոգին դեռ չկար, որովհետև Հիսուսը դեռ չէր փառավորվել: Շատերը, ուրեմն, ամբոխից լսելով խոսքը, ասում էին. Սա իսկապես մարգարեն է: Ուրիշներ ասում էին. Սա Քրիստոսն է: Ուրիշներ ասում էին. Մի՞թե Գալիլիայից է Քրիստոսը գալիս: Չէ՞ Գրությունը ասաց, որ Դավթի սերմից և Բեթղեհեմ գյուղից, որտեղ Դավիթն էր, Քրիստոսը գալիս է: Բաժանում ուրեմն եղավ ամբոխի մեջ նրա պատճառով: Ոմանք նրանցից ուզում էին բռնել նրան, բայց ոչ ոք ձեռք չդրեց նրա վրա: Ուրեմն ծառաները եկան քահանայապետների եւ փարիսեցիների մոտ, եւ նրանք ասացին իրենց. Ինչո՞ւ նրան չբերեցիք: Օգնականները պատասխանեցին. Երբեք մարդ այսպես չի խոսել, ինչպես այս մարդը: Փարիսեցիները պատասխանեցին նրանց. Չէ՞ որ դուք եւս մոլորեցված եք: Չէ՞ ոք իշխանների մեջից հավատաց նրան, կամ փարիսեցիների մեջից: Բայց այս ամբոխը,

որ չի ճանաչում օրենքը, անիծված են: Նիկոդեմոսը, որ գիշերով եկել էր նրա մոտ և նրանցից մեկն էր, ասում է նրանց. Մի՞թե մեր օրենքը դատում է մարդուն, եթե նախ նրանից չլսի և չիմանա, թե ինչ է անում: Նրանք պատասխանեցին և ասացին նրան՝ միթե՞ դու էլ Գալիլիայից ես: Քննիր և տես, որ մարգարե Գալիլեայից չէ ելել: Եւ իւրաքանչիւրը գնաց իր տունը:

8

Հիսուսը գնաց Ձիթենիների լեռը, իսկ լուսաբացին կրկին եկավ տաճար, և ամբողջ ժողովուրդը գալիս էր նրա մոտ, և նա նստած ուսուցանում էր նրանց: Բայց դպիրները և փարիսեցիները բերում են մի կին, որ բռնվել էր շնության մեջ, և կանգնեցնելով նրան մեջտեղում ասում են նրան՝ ուսուցիչ, այս կինը բռնվել է գործի վրա շնություն անելիս, և մեր օրենքում Մովսեսը պատվիրել է այսպիսիներին քարկոծել: Դու ուրեմն ինչ ես ասում? Բայց սա ասացին փորձելով նրան, որպեսզի ունենան մեղադրանք նրա դեմ: Իսկ Հիսուսը ներքև խոնարհելով մատով գրում էր գետնի վրա: Երբ նրանք շարունակեցին հարցնել նրան, նա ուղղվեց ու ասաց նրանց. Ձեզանից անմեղը թող առաջինը քար նետի նրա վրա: Եւ դարձեալ ներքեւ խոնարհելով գրում էր երկրի վրա: Նրանք բայց լսելով՝ ելնում էին մեկ առ մեկ, սկսելով ավագներից, և մնաց Հիսուսը և կինը, որ մեջտեղում էր: Վեր նայելով՝ Հիսուսը ասաց նրան. կի՛ն, ո՞ւր են նրանք: Ոչ ոք քեզ դատապարտե՞ց: Իսկ նա ասաց՝ ոչ ոք, Տէ՛ր: Ասաց Հիսուսը. ես էլ քեզ չեմ դատապարտում, գնա եւ հիմայից սկսած այլեւս մեղք մի գործիր: Դարձյալ ուրեմն Հիսուսը խոսեց նրանց՝ ասելով. Ես եմ աշխարհի

լույսը, ով որ հետևում է ինձ՝ չի քայլի խավարի մեջ, այլ կունենա կյանքի լույսը: Ուրեմն փարիսեցիները ասացին նրան. Դու քո մասին ես վկայում, քո վկայությունը ճշմարիտ չէ: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրանց. Եթե նույնիսկ ես վկայում եմ իմ մասին, ճշմարիտ է իմ վկայությունը, որովհետև գիտեմ որտեղից եկա և ուր եմ գնում, բայց դուք չգիտեք որտեղից եմ գալիս կամ ուր եմ գնում: Դուք ըստ մարմնի դատում եք, ես ոչ ոքի չեմ դատում: Եվ եթե ես դատեմ, իմ դատաստանը ճշմարիտ է, որովհետև ես միայն չեմ, այլ ես եմ եւ Հայրը, որ ինձ ուղարկեց: Եվ ձեր օրենքում էլ գրված է, որ երկու մարդու վկայությունը ճշմարիտ է: Ես եմ, որ վկայում եմ իմ մասին, և իմ մասին վկայում է Հայրը, որ ուղարկեց ինձ: Ուրեմն նրանք ասում էին նրան՝ ո՞ւր է քո հայրը: Պատասխանեց Հիսուսը. ոչ ինձ գիտեք, ոչ էլ իմ հայրը. եթե ինձ գիտեիք, իմ հայրը էլ կգիտեիք: Այս խոսքերը Հիսուսը խոսեց գանձատանը մեջ, ուսուցանելով տաճարում, և ոչ ոք չբռնեց նրան, որովհետև դեռ չէր եկել նրա ժամը: Ասաց ուրեմն դարձյալ նրանց Հիսուսը. Ես գնում եմ, և դուք կփնտրեք ինձ, և ձեր մեղքի մեջ կմեռնեք. ուր ես գնում եմ, դուք չեք կարող գալ: Ուրեմն հրեաները ասում էին. Միթե ինքն իրեն կսպանի, որ ասում է՝ ուր ես գնում եմ, դուք չեք կարող գալ: Եւ ասաց նրանց. Դուք ներքեւից էք, ես վերեւից եմ, դուք այս աշխարհից էք, ես այս աշխարհից չեմ: Ես ուրեմն ասացի ձեզ, որ կմեռնիք ձեր մեղքերի մեջ, որովհետև եթե չհավատաք, որ ես եմ, կմեռնիք ձեր մեղքերի մեջ: Ուրեմն ասում էին նրան՝ դու ո՞վ ես: Եվ Հիսուսը ասաց նրանց՝ այն ինչ որ սկզբից խոսում եմ ձեզ: Շատ բան ունեմ ձեր մասին խոսելու եւ դատելու, բայց նա, ով ուղարկեց ինձ, ճշմարիտ է, եւ ես այն, ինչ լսեցի նրանից, այդ բաները ասում եմ աշխարհին: Նոքա չգիտացին, որ Հօրն մասին էր նոցա ասում: Ուրեմն Հիսուսն ասաց

նրանց. Երբ բարձրացնեք Մարդու Որդուն, այն ժամանակ կիմանաք, որ ես եմ, եւ ինքս ինձնից ոչինչ չեմ անում, այլ ինչպես Հայրս ինձ ուսուցանեց, այդ եմ խոսում: Եւ ով ուղարկեց ինձ՝ ինձ հետ է, հայրը ինձ միայն չթողեց, որովհետեւ ես նրան հաճո բաները միշտ անում եմ: Երբ նա այս բաները խոսում էր, շատերը հավատացին նրան: Ուրեմն Հիսուսն ասում էր իրեն հավատացած հրեաներին. եթե դուք մնաք իմ խոսքի մեջ, իսկապես իմ աշակերտներն եք, և կիմանաք ճշմարտությունը, և ճշմարտությունը կազատի ձեզ: Պատասխանեցին նրան. Մենք Աբրահամի սերմն ենք եւ երբեք ոչ ոքի ստրկացած չենք եղել, ինչպե՞ս դու ես ասում, որ ազատ կդառնաք: Պատասխանեց նրանց Հիսուսը. ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, որ ամեն ով անում է մեղքը, ստրուկ է մեղքի: Բայց ստրուկը չի մնում տանը հավիտյան, որդին մնում է հավիտյան: Եթե ուրեմն Որդին ձեզ ազատ անի, իսկապես ազատ կլինեք: Գիտեմ, որ Աբրահամի սերմն եք, բայց փնտրում եք ինձ սպանել, որովհետև իմ խոսքը չի տեղավորվում ձեր մեջ: Ես խոսում եմ այն, ինչ տեսել եմ իմ Հոր մոտ, և դուք ուրեմն անում եք այն, ինչ տեսել եք ձեր հոր մոտ: Նրանք պատասխանեցին և ասացին նրան. Մեր հայրը Աբրահամն է: Հիսուսն ասում է նրանց. եթե Աբրահամի զավակներն էիք, Աբրահամի գործերը կանեիք: Բայց հիմա դուք փնտրում եք սպանել ինձ՝ մարդուն, որ ձեզ ասել է ճշմարտությունը, որը լսել եմ Աստծուց. այս Աբրահամը չարեց: Դուք անում եք ձեր հոր գործերը: Ասացին ուրեմն նրան՝ մենք սեռական անբարոյականությունից չենք ծնվել, մեկ հայր ունենք՝ Աստծուն: Ասաց ուրեմն նրանց Հիսուսը. Եթե Աստված ձեր Հայրը լիներ, դուք կսիրեիք ինձ, որովհետև ես Աստծուց ելա և եկա, քանի որ ես ինձնից չեմ եկել, այլ Նա ինձ ուղարկեց: Ինչու իմ

խոսքը չեք ճանաչում? Որովհետև դուք չեք կարող լսել իմ խոսքը: Դուք սատանայի հորից եք, և ձեր հոր ցանկությունները ուզում եք կատարել: Նա մարդասպան էր սկզբից և ճշմարտության մեջ չի կանգնած, որովհետև ճշմարտություն չկա նրա մեջ. երբ խոսում է սուտը, իր սեփականից է խոսում, որովհետև ստախոս է և նրա հայրը: Բայց ես, քանի որ ճշմարտությունն եմ ասում, դուք ինձ չեք հավատում: Ո՞վ ձեզանից կարող է ինձ մեղավոր ճանաչել մեղքի համար: Բայց եթե ճշմարտություն եմ ասում, ինչու դուք ինձ չեք հավատում: Նա, որ Աստծուց է, Աստծո խոսքերը լսում է. դրա համար դուք չեք լսում, որովհետև Աստծուց չեք: Ուրեմն հրեաները պատասխանեցին եւ ասացին նրան. Չէ՞ որ մենք լավ ենք ասում, թե դու սամարացի ես եւ դեւ ունես: Պատասխանեց Հիսուսը. Ես դև չունիմ, այլ պատվում եմ իմ Հորը, իսկ դուք անարգում եք ինձ: Ես, սակայն, չեմ փնտրում իմ փառքը, կա մեկը, որ փնտրում և դատում է: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, եթե ոմն իմ խոսքը պահի, մահը չի տեսնի հավիտյան: Ուրեմն հրեաները ասացին նրան. հիմա մենք իմացանք, որ դու դև ունես: Աբրահամը մեռավ և մարգարեները մեռան, և դու ասում ես, եթե ինչ-որ մեկը իմ խոսքը պահի, երբեք մահ չի ճաշակի: Չէ՞ դու ավելի մեծ ես, քան մեր հայրը Աբրահամը, որը մեռավ: Եվ մարգարեները մեռան. ո՞վ ես դու ինքդ քեզ դարձնում: Պատասխանեց Հիսուսը. եթե ես փառավորեմ ինձ, իմ փառքս ոչինչ է. կա իմ հայրը, որ փառավորում է ինձ, որին դուք ասում եք, որ ձեր Աստվածն է, և դուք չեք ճանաչել նրան. բայց ես գիտեմ նրան: Եվ եթե ասեմ, որ չգիտեմ նրան, կլինեմ ձեզ նման՝ սուտասան, բայց գիտեմ նրան և նրա խոսքը պահում եմ: Ձեր հայր Աբրահամը ուրախացավ, որպեսզի տեսնի իմ օրը, և տեսավ ու ուրախացավ: Ուրեմն հրեաները ասացին նրան. Դու դեռ հիսուն տարեկան չես, և

Աբրահամի՞ն ես տեսել: Հիսուսն ասաց նրանց. ամեն, ամեն ասում եմ ձեզ, նախքան Աբրահամը ծնվելը՝ ես եմ: Նրանք ուրեմն վերցրեցին քարեր, որպեսզի նետեն նրա վրա: Բայց Հիսուսը թաքնվեց, և ելավ տաճարից անցնելով նրանց միջով, և այսպես անցավ:

9

Եւ անցնելով տեսաւ մարդ մը, որ ծնունդէն կոյր էր: Եւ նրա աշակերտները հարցրին նրան՝ ասելով. Ռաբբի՛, ո՞վ մեղք գործեց, սա՞, թե՞ նրա ծնողները, որ կույր ծնվեց: Պատասխանեց Հիսուսը. Ո՛չ սա մեղանչեց, ո՛չ էլ նրա ծնողները, այլ որպեսզի Աստծո գործերը հայտնվեն նրա մեջ: Ես պետք է կատարեմ ինձ ուղարկողի գործերը, քանի դեռ օր է, գալիս է գիշերը, երբ ոչ ոք չի կարող գործել: Երբ ես աշխարհում եմ, աշխարհի լույսն եմ: Սրանք ասելուց հետո նա թքեց գետին և թքից կավ շինեց, և կավը քսեց կույրի աչքերի վրա և ասաց նրան՝ գնա լվացվիր Սիլովամի ավազանում, որը թարգմանվում է ուղարկված: Ուրեմն նա գնաց ու լվացվեց, ու եկավ տեսնելով: Հարևանները, ուրեմն, և նրանք, որ առաջ տեսել էին նրան, որ կույր էր, ասում էին. Չէ՞ սա այն նստողն ու մուրացողը: Ուրիշներ էին ասում, որ սա է նա, իսկ ուրիշներ՝ որ նման է նրան: Նա ասում էր, որ ես եմ: Ասում էին ուրեմն նրան. Ինչպե՞ս բացվեցին քո աչքերը: Պատասխանեց այն մեկը և ասաց. Հիսուս անունով մարդ մը կավ շինեց և օծեց իմ աչքերս, ու ասաց ինձ՝ գնա՛ Սիլովամի լողավազանը և լվացվի՛ր: Գնացի, լվացվեցի և տեսայ: Ասացին ուրեմն նրան՝ ո՞ւր է նա: Ասում է՝ չգիտեմ: Նրան տանում են փարիսեցիների մոտ՝ նրան,

ով երբեմն կույր էր: Բայց շաբաթ էր, երբ Հիսուսը կավ արեց եւ բացեց նրա աչքերը: Կրկին ուրեմն փարիսեցիներն էլ հարցնում էին նրան, թե ինչպես է տեսողություն ստացել: Իսկ նա ասաց նրանց՝ կավ դրեց իմ աչքերի վրա, և լվացվեցի, և տեսնում եմ: Ուրեմն ասում էին փարիսեցիներից ոմանք՝ այս մարդը Աստծուց չէ, որովհետև շաբաթը չի պահում: Ուրիշներ ասում էին. ինչպե՞ս կարող է մեղավոր մարդ այսպիսի նշաններ անել: Եւ բաժանում կար նրանց մեջ: Ասում են կույրին նորից՝ դու ի՞նչ ես ասում նրա մասին, որ բացեց քո աչքերը: Բայց նա ասաց, որ մարգարե է: Ուրեմն հրեաները չհավատացին նրա մասին, որ կույր էր և տեսողություն ստացավ, մինչև որ կանչեցին տեսողություն ստացածի ծնողներին և հարցրին նրանց՝ ասելով. սա՞ է ձեր որդին, որի մասին դուք ասում եք, որ կույր ծնվեց: Ինչպե՞ս ուրեմն հիմա տեսնում է: Պատասխանեցին և նրանց նրա ծնողները և ասացին. Գիտենք, որ սա մեր որդին է և որ կույր ծնվեց, բայց ինչպես հիմա տեսնում է՝ չենք գիտենք, կամ ով բացեց նրա աչքերը՝ մենք չենք գիտենք. ինքը տարիք ունի, նրան հարցրեք, ինքը իր մասին կխոսի: Այս բաները ասացին նրա ծնողները, որովհետև վախենում էին հրեաներից, քանի որ հրեաները արդեն համաձայնել էին, որ եթե ոմն նրան Քրիստոս խոստովանի, ժողովարանից հեռացված դառնա: Այս պատճառով նրա ծնողները ասացին, որ նա տարիք ունի, հարցրեք նրան: Ուրեմն երկրորդ անգամ կանչեցին այն մարդուն, որ կույր էր եղել, և ասացին նրան. Փառք տուր Աստծուն, մենք գիտենք, որ այս մարդը մեղավոր է: Պատասխանեց ուրեմն նա և ասաց. Եթե մեղավոր է՝ չգիտեմ, մեկ բան գիտեմ, որ կույր լինելով՝ հիմա տեսնում եմ: Ասացին նրան նորից՝ ի՞նչ արեց քեզ: Ինչպե՞ս բացեց քո աչքերը: Պատասխանեց նրանց՝ ասացի ձեզ արդեն, և չլսեցիք,

ինչու նորից ուզում եք լսել: Միթե՞ նաև դուք ուզում եք նրա աշակերտներ դառնալ: Նախատեցին նրան և ասացին. Դու այդ մարդու աշակերտն ես, իսկ մենք Մովսեսի աշակերտներն ենք: Մենք գիտենք, որ Աստված խոսել է Մովսեսին, բայց սրա մասին չգիտենք՝ որտեղից է: Պատասխանեց մարդը եւ ասաց նրանց. Այս մեջ հրաշալի է, որ դուք չգիտեք որտեղից է, եւ նա բացեց իմ աչքերը: Մենք գիտենք, որ Աստված մեղավորներին չի լսում, բայց եթե ոմն աստվածավախ է և նրա կամքը կատարում է, սրան լսում է: Դարերից ոչ լսվեց, որ ոմն բացեց ծնած կույրի աչքերը: Եթե սա Աստծուց չլիներ, ոչինչ անել չէր կարող: Նրանք պատասխանեցին և ասացին նրան՝ դու ամբողջովին մեղքերի մեջ ես ծնվել, և դո՞ւ ես սովորեցնում մեզ: Եվ նրանք նրան դուրս հանեցին: Հիսուսը լսեց, որ նրան դուրս հանեցին, և գտնելով նրան՝ ասաց նրան. Դո՞ւ հավատում ես Աստծո Որդուն: Պատասխանեց նա և ասաց. Ո՞վ է, Տե՛ր, որպեսզի հավատամ նրան: Հիսուսն ասաց նրան. Տեսել ես նրան, եւ քեզ հետ խոսողը նա է: Նա ասաց. Հավատում եմ, Տե՛ր, և երկրպագեց նրան: Եւ Հիսուսն ասաց. Ես դատաստանի համար եկայ այս աշխարհ, որպեսզի չտեսնողները տեսնեն, իսկ տեսնողները կոյր դառնան: Եւ փարիսեցիներից ոմանք, որ նրա հետ էին, լսեցին այս բաները եւ ասացին նրան. Միթե՞ մենք էլ կույր ենք: Հիսուսն ասաց նրանց. Եթե կույր լինեիք, մեղք չէիք ունենա, բայց այժմ ասում եք, թե տեսնում ենք, ուրեմն ձեր մեղքը մնում է:

10

Ճշմարիտ ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, նա ով չի մտնում դռան միջով

ոչխարների բակը, այլ բարձրանում է այլուրից, նա գող է և ավազակ, իսկ նա ով մտնում է դռան միջով, հովիվ է ոչխարների: Սրան դռնապանը բացում է, և ոչխարները նրա ձայնը լսում են, և սեփական ոչխարներին անունով է կանչում ու դուրս է հանում նրանց: Եվ երբ իր սեփական ոչխարները դուրս հանի, նրանց առաջ է գնում, եվ ոչխարները նրան են հետևում, որովհետև գիտեն նրա ձայնը. բայց օտարին չեն հետևի, այլ կփախչեն նրանից, որովհետև չգիտեն օտարների ձայնը: Այս առակը Հիսուսն ասաց նրանց, բայց նրանք չիմացան, թե ինչ էր, որ նա խոսում էր նրանց: Հիսուսը դարձյալ ասաց նրանց. Ամեն, ամեն ասում եմ ձեզ, որ ես եմ ոչխարների դուռը: Բոլորը, որքան եկան ինձնից առաջ, գողեր են և ավազակներ, բայց ոչխարները նրանց չլսեցին: Ես եմ դուռը. եթե ինչ-որ մեկը իմ միջով մտնի, փրկված կլինի, կմտնի և կելնի, և արոտ կգտնի: Գողը գալիս է միայն որպեսզի գողանա, սպանի և կործանի, իսկ ես եկել եմ որպեսզի նրանք կյանք ունենան և առատությամբ ունենան: Ես եմ բարի հովիվը: Բարի հովիվը իր հոգին դնում է ոչխարների համար, բայց վարձու աշխատողը, որը հովիվ չէ և ում ոչխարները սեփական չեն, տեսնում է գայլը գալիս և թողնում է ոչխարները ու փախչում է, և գայլը խլում է դրանք ու ցրում է ոչխարները: Բայց վարձկանը փախչում է, որովհետև վարձկան է և նրան հոգ չէ ոչխարների մասին: Ես եմ բարի հովիվը, և ես ճանաչում եմ իմ սեփականներին և ճանաչվում եմ իմ սեփականների կողմից, ինչպես Հայրը ճանաչում է ինձ և ես ճանաչում եմ Հորը, և իմ հոգին դնում եմ ոչխարների համար: Եւ ուրիշ ոչխարներ ունիմ, որոնք այս բակից չեն, եւ անհրաժեշտ է, որ ես բերեմ նաեւ դրանց, եւ նրանք իմ ձայնը կը լսեն, եւ կը դառնա մի հոտ, մի հովիւ: Այս պատճառով Հայրը ինձ սիրում է, որովհետև ես դնում եմ իմ հոգին,

որպեսզի կրկին վերցնեմ այն: Ոչ ոք վերցնում է զայն ինձնից, այլ ես ինքս եմ դնում զայն ինձնից, իշխանութիւն ունիմ դնելու զայն, եւ իշխանութիւն ունիմ դարձեալ առնելու զայն, այս պատուիրանը առայ իմ Հօրից: Բաժանում ուրեմն կրկին եղավ հրեաների մեջ այս խոսքերի պատճառով: Բայց նրանցից շատերն էին ասում. Դև ունի եւ խելագարում է, ինչո՞ւ նրան լսում եք: Ուրիշներ ասում էին. Այս խոսքերը դիվահարի խոսքերը չեն: Մի՞թե դև կարող է կույրերի աչքերը բացել: Եղավ նվիրումը Երուսաղեմում, և ձմեռ էր, և Հիսուսը քայլում էր տաճարում Սողոմոնի սյունասրահում: Շրջապատեցին ուրեմն նրան հրեաները և ասում էին նրան. Մինչև ե՞րբ մեր հոգին վերցնում ես: Եթե դու ես Քրիստոսը, ասա մեզ համարձակությամբ: Պատասխանեց նրանց Հիսուսը. ասացի ձեզ, և չեք հավատում. այն գործերը, որ ես անում եմ իմ Հոր անունով, դրանք վկայում են իմ մասին. բայց դուք չեք հավատում, որովհետև դուք իմ ոչխարներից չեք, ինչպես ասացի ձեզ: Իմ ոչխարները իմ ձայնը լսում են, և ես ճանաչում եմ նրանց, և նրանք հետևում են ինձ, և ես հավիտենական կյանք եմ տալիս նրանց, և նրանք չեն կորչի հավիտյան, և ոչ ոք չի յափշտակի նրանց իմ ձեռքից: Իմ Հայրը, որ տվել է ինձ, ավելի մեծ է բոլորից, և ոչ ոք չի կարող յափշտակել իմ Հոր ձեռքից: Ես և Հայրը մեկ ենք: Հրեաները ուրեմն դարձյալ քարեր բարձրացրին, որպեսզի քարկոծեն նրան: Պատասխանեց նրանց Հիսուսը. Բազում բարի գործեր ցույց տվեցի ձեզ իմ Հորից, որ գործի՞ համար նրանցից քարկոծում եք ինձ: Հրեաները պատասխանեցին նրան ասելով. Լավ գործի համար չենք քարկոծում քեզ, այլ հայհոյության համար, և որովհետև դու մարդ լինելով՝ քեզ Աստված ես դարձնում: Հիսուսը պատասխանեց նրանց. Չէ՞ գրված ձեր օրենքում, ես ասացի, դուք աստվածներ եք: Եթե նրանց ասաց

աստվածներ, որոնց Աստծո խոսքը եղավ, և գրությունը չի կարող լուծվել, որին հայրը սրբեց և ուղարկեց աշխարհ, դուք ասում եք, որ հայհոյում ես, որովհետև ասացի՝ Աստծո որդին եմ: Եթե ես չեմ անում իմ հոր գործերը, մի՛ հավատացեք ինձ, բայց եթե անում եմ, եթե և ինձ չհավատաք, գործերին հավատացեք, որպեսզի իմանաք և հավատաք, որ հայրը ինձ մեջ է և ես նրա մեջ: Ուրեմն կրկին փորձեցին բռնել նրան, բայց նա դուրս եկավ նրանց ձեռքերից: Եւ նա դարձեալ գնաց Հորդանանի միւս կողմը, այն տեղը, ուր Հովհաննես առաջ մկրտում էր, եւ այնտեղ մնաց: ԵՒ շատերը եկան նրա մոտ և ասում էին, որ Հովհաննեսը իսկապես ոչ մի նշան չարեց, բայց այն ամենը, ինչ Հովհաննեսը ասաց սրա մասին, ճշմարիտ էր: Եւ բազում հոգիք այնտեղ հաւատացին նրան:

11

Էր ոմն հիվանդ Ղազարոս Բեթանիայէ, Մարիամու եւ Մարթայի՝ քեռ նորա՝ գիւղէն: Մարիան էր, որ օծել էր Տիրոջը օծանելիքով եւ սրբել էր նրա ոտքերը իր մազերով, որի եղբայրը՝ Ղազարոսը, հիվանդ էր: Ուրեմն քույրերը ուղարկեցին նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, ահա նա, ում սիրում ես, հիվանդ է: Լսելով այս, Հիսուսն ասաց. Այս հիվանդությունը մահվան համար չէ, այլ Աստծո փառքի համար, որպեսզի Աստծո Որդին փառավորվի դրա միջոցով: Հիսուսը սիրում էր Մարթային եւ նրա քրոջը, եւ Ղազարոսին: Երբ ուրեմն լսեց, որ նա հիվանդ է, այն ժամանակ իսկ մնաց այն տեղում, որտեղ էր, երկու օր. ապա դրանից հետո ասում է աշակերտներին. Եկեք գնանք Հրեաստան նորից: Աշակերտները

ասում են նրան. Ռաբբի, հրեաները հիմա փնտրում էին քեզ քարկոծել, և դու դարձյալ այնտեղ ես գնում: Պատասխանեց Հիսուսը. չէ՞ տասներկու են ժամերը օրվա: Եթե ինչ-որ մեկը քայլում է ցերեկը, չի սայթաքում, որովհետև այս աշխարհի լույսը տեսնում է. բայց եթե ինչ-որ մեկը քայլում է գիշերը, սայթաքում է, որովհետև լույսը նրա մեջ չկա: Այս բաները ասաց, և դրանից հետո ասում է նրանց. Ղազարոսը՝ մեր ընկերը, քնած է, բայց ես գնում եմ, որ արթնացնեմ նրան: Ուրեմն նրա աշակերտները ասացին. Տէ՛ր, եթե քնած է, կփրկվի: Բայց Հիսուսն ասել էր նրա մահվան մասին, իսկ նրանք կարծեցին, որ քնի մասին է խոսում: Այն ժամանակ, ուրեմն, ասաց նրանց Հիսուսը համարձակությամբ. Ղազարոսը մեռավ, և ուրախանում եմ ձեզ համար, որպեսզի հավատաք, որովհետև չէի այնտեղ, բայց եկեք գնանք նրա մոտ: Ուրեմն Թովմասը, որ կոչվում է Դիդիմոս, ասաց համաշակերտներին. Եկեք մենք էլ գնանք, որպեսզի մեռնենք նրա հետ: Եկած ուրեմն, Հիսուսը գտավ նրան, որ արդեն չորս օր էր դամբանում: Բայց Բեթանիան մոտ էր Երուսաղեմին, ինչպես տասնհինգ ստադիոնից, և շատ հրեաներ եկել էին Մարթայի և Մարիամի մոտ, որպեսզի մխիթարեն նրանց իրենց եղբոր մասին: Մարթան, ուրեմն, երբ լսեց, որ Հիսուսն է գալիս, գնաց նրան ընդառաջ, իսկ Մարիամը տանը մնացել էր նստած: Ասաց ուրեմն Մարթան Հիսուսին. Տէ՛ր, եթե այստեղ լինէիր, եղբայրս չէր մեռած: Բայց և հիմա գիտեմ, որ ինչ որ խնդրես Աստծուց, Աստված կտա քեզ: Հիսուսն ասում է նրան. Քո եղբայրը կարձնանա: Մարթան ասում է նրան. Գիտեմ, որ նա կարձնանա հարության մեջ՝ վերջին օրը: Ասաց նրան Հիսուսը. Ես եմ հարությունը եւ կյանքը: Նա, ով հավատում է ինձ, նույնիսկ եթե մեռնի, կապրի, և ամեն ով, որ ապրում է և հավատում է ինձ, երբեք չի մեռնի հավիտյան:

Հավատո՞մ ես սրան: Ասում է նրան. Այո՛, Տէ՛ր, ես հավատացել եմ, որ դու ես Քրիստոսը, Աստծո Որդին, որ աշխարհ է գալիս: Եվ այս բաները ասելուց հետո գնաց ու գաղտնի կանչեց իր քույր Մարիամին՝ ասելով. Ուսուցիչը այստեղ է եւ քեզ է կանչում: Երբ նա լսեց, արագ վեր կացավ և եկավ նրա մոտ: Հիսուսը դեռ չէր եկել գյուղ, այլ գտնվում էր այն տեղում, որտեղ Մարթան հանդիպել էր իրեն: Այն ուրեմն Հրեաները, որոնք գտնվում էին նրա հետ տանը և մխիթարում էին նրան, տեսնելով Մարիամին, որ արագ վեր կացավ և դուրս ելավ, հետևեցին նրան՝ ասելով, որ գնում է դեպի գերեզմանը, որպեսզի այնտեղ լաց լինի: Այնպես Մարիամ, երբ եկավ այնտեղ, ուր Հիսուսն էր, տեսնելով նրան՝ ընկավ նրա ոտքերը և ասաց նրան. Տէր, եթե այստեղ լինեիր, իմ եղբայրը չէր մեռնի: Հիսուսը ուրեմն, երբ տեսավ նրան լացող և նրա հետ հավաքված հրեաներին լացող, խորապես շարժվեց հոգով և խանգարեց ինքն իրեն, և ասաց. ո՞ւր դրել եք նրան: Նրանք ասում են նրան՝ Տէ՛ր, արի՛ եւ տե՛ս: Արտասվեց Հիսուսը: Ուրեմն ասում էին հրեաները՝ տե՛ս ինչպես սիրում էր նրան, իսկ ոմանք նրանցից ասացին՝ չէ՞ր կարող սա, որ բացել էր կույրի աչքերը, անել որ սա էլ չմեռներ: Հիսուսը, ուրեմն, դարձյալ խորապես շարժված լինելով իր մեջ, գալիս է դեպի գերեզմանը. այն քարայր էր, և քար էր պառկած դրա վրա: Հիսուսն ասում է՝ վերցրեք քարը: Ասում է նրան մեռածի քույրը Մարթան. Տէ՛ր, արդեն հոտ է գալիս, քանի որ չորրորդ օրն է: Հիսուսն ասում է նրան. Չասացի՞ քեզ, որ եթե հավատաս, կտեսնես Աստծո փառքը: Ուրեմն նրանք վերցրեցին քարը, որտեղ մեռելը պառկած էր: Իսկ Հիսուսը բարձրացրեց աչքերը վեր և ասաց. Հա՛յր, շնորհակալ եմ քեզ, որ լսեցիր ինձ: Ես գիտեի, որ միշտ լսում ես ինձ, բայց ասացի ամբոխի պատճառով, որ շրջապատել էր, որպեսզի հավատան,

որ դու ես ինձ ուղարկել: Եվ այս ասելով՝ բարձր ձայնով աղաղակեց. Ղազարո՛ս, ե՛կ դուրս: Եվ դուրս եկավ մեռածը՝ կապված ոտքերը եւ ձեռքերը կտորներով, եւ դեմքը նրա շղարշով փաթաթված էր: Հիսուսը ասում է նրանց. արձակեք նրան և թողեք գնալ: Բազում ուրեմն հրեաներից, որոնք եկել էին Մարիամի մոտ եւ տեսել էին այն, ինչ որ արեց Յիսուս, հաւատացին նրան: Բայց նրանցից ոմանք գնացին փարիսեցիների մոտ եւ ասացին նրանց, ինչ որ Յիսուսն արեց: Ուրեմն քահանայապետները և փարիսեցիները ժողով հավաքեցին ու ասում էին. Ի՞նչ անենք, որովհետև այս մարդը շատ նշաններ է անում: Եթե մենք այսպես թողնենք նրան, բոլորը կհավատան նրան, և հռոմայեցիները կգան ու կվերցնեն մեր տեղն ու ազգը: Բայց մեկը նրանցից, Կայիափան, որ այն տարվա քահանայապետն էր, ասաց նրանց. դուք ոչինչ չգիտեք, ոչ էլ մտածում եք, որ օգտակար է մեզ համար, որպեսզի մեկ մարդ մեռնի ժողովրդի համար, և ամբողջ ազգը չկորչի: Բայց սա ինքն իր սեփականից չասաց, այլ լինելով այն տարվա քահանայապետը՝ մարգարեացավ, որ Հիսուսը պիտի մեռներ ազգի համար, և ոչ միայն ազգի համար, այլ որպեսզի նաև Աստծո ցրված զավակները հավաքի մեկ տեղ: Ուստի այն օրվանից խորհուրդ արեցին, որպեսզի սպանեն նրան: Հիսուսն ուրեմն այլևս բացահայտորեն չէր քայլում հրեաների մեջ, այլ գնաց այնտեղից դեպի անապատին մոտ գտնվող երկիրը, Եփրեմ կոչվող քաղաքը, և այնտեղ ժամանակ էր անցկացնում իր աշակերտների հետ: Մոտ էր հրեաների զատիկը, եւ բազում մարդիկ երկրից ելան Երուսաղէմ զատկից առաջ, որպէսզի սրբեն իրենց անձերը: Ուրեմն փնտրում էին Հիսուսին եւ ասում էին միմյանց հետ տաճարում կանգնած՝ ի՞նչ է թվում ձեզ, արդյոք չի՞

գա տոնին: Բայց մեծ քահանաները և փարիսեցիները հրա□□□ էին տվել, որ եթե ոմն իմանա, թե որտեղ է, տեղեկացնի, որպեսզի բռնեն նրան:

12

Այսպիսով Հիսուսը զատիկից վեց օր առաջ եկավ Բեթանիա, որտեղ էր Ղազարոսը՝ մեռելը, որին նա հարություն տվեց մեռելներից: Նրանք ուրեմն այնտեղ ընթրիք պատրաստեցին նրա համար, եւ Մարթան սպասարկում էր, իսկ Ղազարոսը նրա հետ սեղան նստածներից մեկն էր: Այսպիսով Մարիամը, վերցնելով մեկ լիտր մաքուր թանկարժեք նարդոսի օծանելիք, օծեց Հիսուսի ոտքերը և սրբեց իր մազերով նրա ոտքերը, իսկ տունը լցվեց օծանելիքի հոտով: Ուրեմն ասում է մեկը նրա աշակերտներից, Հուդա Սիմոնի որդին Իսկարիովտացին, որը պատրաստվում էր նրան մատնել. ինչու այս օծանելիքը չվաճառվեց երեք հարյուր դահեկանով և չտրվեց աղքատներին: Բայց նա այս ասաց ոչ թէ որովհետեւ աղքատների համար հոգ էր տանում, այլ որովհետեւ գող էր եւ դրամապանակը ունէր եւ դրվածները յափշտակում էր: Ասաց ուրեմն Հիսուսը. Թող զայն, ի օրն թաղման իմոյ պահեց զայն: Աղքատներին միշտ ձեզ հետ ունեք, բայց ինձ միշտ չեք ունենա: Իմացավ ուրեմն մեծ ամբոխը հրեաներից, որ նա այնտեղ է, եւ եկան ոչ միայն Հիսուսի համար, այլ որպեսզի տեսնեն նաեւ Ղազարոսին, որին նա բարձրացրեց մեռելներից: Եվ քահանայապետները խորհրդակցեցին, որպեսզի նաև Ղազարոսին սպանեն, որովհետև շատ հրեաներ նրա պատճառով հեռանում էին եւ հավատում էին Հիսուսին: Հաջորդ օրը մեծ

ամբոխը, որ եկել էր տոնին, լսելով որ Հիսուսը գալիս է Երուսաղեմ, վերցրեցին արմավենիների ճյուղերը և ելան նրան ընդառաջ, և գոչում էին. Հոսաննա, օրհնված է նա, որ գալիս է Տիրոջ անունով, Իսրայելի թագավորը: Եվ գտնելով Հիսուսը էշի ձագ՝ նստեց դրա վրա, ինչպես գրված է. Մի՛ վախեցիր, դո՛ւստր Սիոնի, ահա քո թագավորը գալիս է նստած էշի ձագի վրա: Սրանք սակայն նրա աշակերտները չճանաչեցին առաջին անգամ, այլ երբ Հիսուսը փառավորվեց, ապա հիշեցին, որ սրանք գրված էին նրա մասին, և սրանք արեցին նրան: Վկայեց ուրեմն այն ամբոխը, որ նրա հետ էր, երբ Ղազարոսին կանչեց տապանից եւ նրան հարուցավ մեռելներից: Այս պատճառով ամբոխը հանդիպեց նրան, որովհետև լսել էին, որ նա արել էր այն նշանը: Ուրեմն փարիսեցիները ասացին իրենց միմյանց. տեսնո՞ւմ եք, որ դուք ոչինչ չեք կարողանում անել: Տես, աշխարհը նրա հետևից գնաց: Էին բայց ոմանք Հույներ ի բարձրացողներից, որպեսզի երկրպագեն տոնին: Սրանք ուրեմն եկան Փիլիպպոսի մոտ, որ Գալիլիայի Բեթսայիդայից էր, եւ հարցնում էին նրան՝ ասելով. Տէ՛ր, ուզում ենք Յիսուսին տեսնել: Փիլիպպոսը գալիս է և ասում է Անդրեասին, և կրկին Անդրեասը և Փիլիպպոսը ասում են Հիսուսին, իսկ Հիսուսը պատասխանեց նրանց ասելով. եկել է ժամը, որպեսզի փառավորվի մարդու Որդին: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, եթե ցորենի հատիկը, ընկնելով երկիր, չմեռնի, ինքը միայն կմնա, իսկ եթե մեռնի, շատ պտուղ կբերի: Ով որ սիրում է իր հոգին՝ կորցնելու է զայն, եւ ով որ ատում է իր հոգին այս աշխարհում՝ յաւիտենական կեանքի համար պահպանելու է զայն: Եթե ինձ ծառայում է մեկը, թող հետևի ինձ, և որտեղ ես եմ, այնտեղ կլինի նաև իմ ծառան, և եթե մեկը ծառայում է ինձ, Հայրը կպատվի նրան: Հիմա իմ հոգին խռովված

է, և ինչ ասեմ: Հայր, փրկի՛ր ինձ այս ժամից: Բայց այս պատճառով եկա այս ժամին: Հայր, փառավորի՛ր քո անունը: Ուրեմն ձայն եկավ երկնքից, և ես փառավորեցի և կրկին կփառավորեմ: Ուրեմն ամբոխը, որ կանգնած էր եւ լսել էր, ասում էր, թե որոտ է եղել, իսկ ուրիշներ ասում էին, թե հրեշտակ է խոսել նրա հետ: Պատասխանեց Հիսուսը եւ ասաց. Ոչ թե ինձ համար է այս ձայնը եղել, այլ ձեզ համար: Հիմա այս աշխարհի դատաստանն է, հիմա այս աշխարհի իշխանը դուրս կը նետվի. և ես եթե երկրից բարձրացվեմ, բոլորին կը քաշեմ դեպի ինձ: Բայց սա ասում էր՝ նշանակելով, թե ինչ մահով էր մոտենում մեռնել: Ամբոխը պատասխանեց նրան. մենք լսեցինք օրենքից, որ Քրիստոսը մնում է հավիտյան, և ինչպե՞ս դու ասում ես, որ պետք է բարձրացվի մարդու Որդին: Ո՞վ է սա մարդու որդին: Ասաց ուրեմն նրանց Հիսուսը. Դեռ քիչ ժամանակ լույսը ձեզ հետ է, քայլեցեք մինչև լույսը ունեք, որպեսզի խավարը ձեզ չպատի, և ով որ քայլում է խավարի մեջ՝ չգիտե ուր է գնում: Մինչ դուք ունեք լույսը, հավատացեք լույսին, որպեսզի դառնաք լույսի որդիներ: Սրանք խոսեց Հիսուսը, և գնալուց հետո թաքնվեց նրանցից: Թեև նա այսքան շատ նշաններ արեց նրանց առաջ, նրանք չհավատացին նրան, որպեսզի Եսայի մարգարեի խոսքը կատարվի, որը նա ասաց. Տե՛ր, ո՞վ հավատաց մեր լսածին: Եւ Տիրոջ ձեռքը ո՞ւմ բացայայտվեց: Այս պատճառով նրանք չէին կարող հավատալ, որովհետև կրկին ասաց Եսայիան. կուրացրել է նրանց աչքերը եւ կարծրացրել է նրանց սիրտը, որպեսզի չտեսնեն աչքերով եւ չհասկանան սրտով եւ չդառնան, եւ ես բժշկեմ նրանց: Այս բաները ասաց Եսային, երբ տեսավ նրա փառքը և խոսեց նրա մասին: Այնուամենայնիվ սակայն իշխանների միջից շատերը հավատացին նրան, բայց

փարիսեցիների պատճառով չէին խոստովանում, որպեսզի ժողովարանից հեռացված չդառնան, քանի որ նրանք սիրեցին մարդկանց փառքը ավելի քան Աստծո փառքը: Հիսուսը գոչեց և ասաց. Ով հավատում է ինձ, ոչ թե ինձ է հավատում, այլ նրան, ով ուղարկել է ինձ, և ով տեսնում է ինձ, տեսնում է նրան, ով ուղարկել է ինձ: Ես լույս եմ եկել աշխարհ, որպեսզի ամեն ով որ հավատում է ինձ, խավարության մեջ չմնա: Եվ եթե ինչ-որ մեկը լսի իմ խոսքերը եւ չհավատա, ես նրան չեմ դատում, քանի որ ես եկել եմ ոչ թե աշխարհը դատելու, այլ աշխարհը փրկելու համար: Նա, ով մերժում է ինձ և չի ընդունում իմ խոսքերը, ունի դատողին նրան. խոսքը, որ ես խոսեցի, այն կդատի նրան վերջին օրը. որովհետև ես ինքս ինձնից չխոսեցի, այլ հայրը, որ ուղարկեց ինձ, ինքը ինձ պատվեր տվեց, թե ինչ ասեմ և ինչ խոսեմ. և գիտեմ, որ նրա պատվերը հավիտենական կյանք է: Ինչ որ ուրեմն ես խոսում եմ, ինչպես Հայրը ասել է ինձ, այդպես եմ խոսում:

13

Բայց զատկի տոնից առաջ, Հիսուսը գիտենալով, որ եկել է նրա ժամը, որպեսզի այս աշխարհից անցնի դեպի Հայրը, սիրած լինելով իր սեփականներին, որոնք աշխարհում էին, մինչև վերջ սիրեց նրանց: Եվ ընթրիքը եղած լինելուց հետո, սատանան արդեն նետած լինելով Սիմոն Իսկարիովտացու Հուդայի սիրտը մեջ, որպեսզի նրան մատնի, Հիսուսը գիտենալով, որ Հայրը ամեն ինչ տվել է նրա ձեռքերին, եւ որ Աստծուց ելել է եւ Աստծո մոտ է գնում, բարձրանում է ընթրիքից եւ դնում է հագուստները, եւ վերցնելով սրբիչ գոտեպնդեց իրեն: Ապա նա ջուր լցրեց լեկանի

մեջ և սկսեց լվանալ աշակերտների ոտքերը ու սրբել այն սրբիչով, որով գոտեպնդված էր: Ուրեմն գալիս է Սիմոն Պետրոսի մոտ, եւ նա ասում է նրան. Տէ՛ր, դո՞ւ ես լվանում իմ ոտքերը: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Այն, ինչ ես անում եմ, դու չգիտես հիմա, բայց կիմանաս դրանից հետո: Պետրոսը ասում է նրան. Դու երբեք չես լվա իմ ոտքերը: Հիսուսը պատասխանեց նրան. Եթե քեզ չլվանամ, ինձ հետ մաս չունես: Սիմոն Պետրոսը ասում է նրան. Տէ՛ր, ոչ միայն ոտքերս, այլև ձեռքերս ու գլուխս: Հիսուսն ասում է նրան. Ով լողացել է, կարիք չունի ոտքերը լվանալու, այլ ամբողջովին մաքուր է, և դուք մաքուր եք, բայց ոչ բոլորդ: Գիտեր ուրեմն զմատնիչն իւր, վասն այնորիկ ասաց՝ ոչ ամենեքեան սուրբ էք: Երբ ուրեմն նա լվաց նրանց ոտքերը և վերցրեց իր զգեստները, նորից բազմած՝ ասաց նրանց. Գիտե՞ք ինչ արեցի ձեզ: Դուք կանչում եք ինձ Ուսուցիչ և Տեր, և լավ եք ասում, որովհետև այդպես եմ: Եթե ուրեմն ես՝ Տերը և Ուսուցիչը, լվացի ձեր ոտքերը, ապա դուք էլ պարտավոր եք լվանալ միմյանց ոտքերը: Քանի որ օրինակ տվել եմ ձեզ, որպեսզի ինչպես ես արեցի ձեզ, նաև դուք անեք. ճշմարիտ ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, ծառան չէ ավելի մեծ իր տիրոջից, ոչ էլ առաքյալը ավելի մեծ իրեն ուղարկողից: Եթե այս բաները գիտեք, երանելի եք, եթե դրանք անում եք: Ես ոչ բոլորիդ մասին եմ ասում. ես գիտեմ, թե ում ընտրեցի, բայց որպեսզի Գիրքը կատարվի, ով ինձ հետ հաց էր ուտում, բարձրացրեց իր գարշապարը իմ դեմ: Հիմա ասում եմ ձեզ նախքան դա կատարվելը, որպեսզի երբ կատարվի, հավատաք, որ ես եմ: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ես ասում եմ ձեզ. ով ընդունում է նրան, ում ես կուղարկեմ, ինձ է ընդունում, իսկ ով ինձ է ընդունում, ընդունում է նրան, ով ուղարկել է ինձ: Այս բաները ասելուց հետո Հիսուսը խռովվեց հոգով, և վկայեց ու ասաց. Ամեն,

ամեն ասում եմ ձեզ, որ ձեզանից մեկը կմատնի ինձ: Աշակերտները, ուրեմն, նայում էին միմյանց՝ կորստյան մեջ գտնվելով, թե ում մասին է նա խոսում: Եվ նրա աշակերտներից մեկը բազմած էր Հիսուսի կուրծքի վրա, որին սիրում էր Հիսուսը. ուրեմն Սիմոն Պետրոսը նշան է անում նրան՝ հարցնելու, թե ով կլինի, որի մասին ասում է: Բայց նա ընկնելով Հիսուսի կուրծքի վրա, ասում է նրան. Տե՛ր, ո՞վ է: Պատասխանում է Հիսուսը. նա է, ում ես թաթախած հացի կտորը կտամ: Եվ թաթախելով հացի կտորը տվեց Սիմոն Իսկարիովտացու որդի Յուդային: Եվ կտորից հետո սատանան մտավ նրա մեջ: Ուրեմն Հիսուսը ասում է նրան. ինչ որ դու անում ես, արա ավելի արագ: Բայց սա ոչ ոք չգիտեր սեղանին նստածներից, թե ինչու ասաց նրան. որովհետև ոմանք կարծում էին, քանի որ Հուդան ուներ դրամապանակը, որ Հիսուսն ասում է նրան՝ գնիր ինչ որ մենք կարիք ունենք տոնի համար, կամ աղքատներին, որ ինչ-որ բան տա: Վերցնելով ուրեմն այն պատառը՝ նա անմիջապես դուրս ելավ, իսկ գիշեր էր: Երբ նա ելավ, Հիսուսն ասաց. Հիմա մարդու Որդին փառավորվեց, և Աստված փառավորվեց նրա մեջ: Եթե Աստված փառավորվեց նրա մեջ, ապա Աստված կփառավորի նրան իր մեջ, և անմիջապես կփառավորի նրան: Երեխաներ, դեռ քիչ ժամանակ ձեզ հետ եմ: Դուք կփնտրեք ինձ, և ինչպես ասացի հրեաներին, որ ուր ես գնում եմ, դուք չեք կարող գալ, այնպես էլ ձեզ եմ ասում հիմա: Նոր պատվիրան եմ տալիս ձեզ, որ սիրեք միմյանց, ինչպես ես սիրեցի ձեզ, որպեսզի դուք էլ սիրեք միմյանց: Այս բանով բոլորը կիմանան, որ իմ աշակերտներն եք, եթե սեր ունենաք միմյանց հանդեպ: Սիմոն Պետրոսն ասում է նրան. Տէ՛ր, ուր ես գնում: Պատասխանեց նրան Հիսուսը. որտեղ ես գնում եմ, չես կարող ինձ հիմա հետևել, բայց հետո կհետևես ինձ: Պետրոսը

ասում է նրան. Տէ՛ր, ինչո՞ւ ես չեմ կարող հետևել քեզ հենց հիմա: Իմ հոգին քեզ համար կդնեմ: Պատասխանեց նրան Հիսուսը. Հոգիդ ի՞նձ համար կդնես: Ամեն, ամեն ասում եմ քեզ, աքաղաղը չի գոչի, մինչև որ երեք անգամ կուրանաս ինձ:

14

Թող չխռովվի ձեր սիրտը. հավատացեք Աստծուն, և ինձ հավատացեք: Իմ հոր տանը շատ բնակավայրեր կան. եթե ոչ, ասած կլինեի ձեզ. գնում եմ պատրաստել տեղ ձեզ համար. եւ եթե գնամ եւ պատրաստեմ ձեզ համար տեղ, դարձյալ գալիս եմ եւ կառնեմ ձեզ ղեպի ինձ, որպեսզի որտեղ եմ ես, դուք էլ լինեք: Եվ դուք գիտեք, թե ես ուր եմ գնում, և գիտեք ճանապարհը: Թովմասն ասում է նրան. Տէ՛ր, մենք չգիտենք թե ուր ես գնում, եւ ինչպե՞ս կարող ենք ճանապարհը իմանալ: Հիսուսն ասում է նրան. Ես եմ ճանապարհը, ճշմարտությունը և կյանքը. ոչ ոք չի գալիս Հոր մոտ, եթե ոչ իմ միջոցով: Եթե դուք ինձ ճանաչած լինեիք, ապա իմ հորն էլ ճանաչած կլինեիք: Եվ հենց հիմա դուք ճանաչում եք նրան եւ տեսել եք նրան: Փիլիպպոսը ասում է նրան. Տէ՛ր, ցույց տուր մեզ Հայրը, եւ մեզ համար բավական է: Հիսուսն ասում է նրան. այսքան ժամանակ ձեզ հետ եմ, և դու չես ճանաչել ինձ, Փիլիպպո՞ս: Ով տեսել է ինձ, տեսել է Հայրը, և ինչպե՞ս դու ասում ես՝ ցույց տուր մեզ Հայրը: Չե՞ս հավատում, որ ես Հոր մեջ եմ, և Հայրը իմ մեջ է: Այն խոսքերը, որ ես խոսում եմ ձեզ, ինձնից չեմ խոսում, բայց Հայրը, որ ինձ մեջ մնում է, ինքը անում է այն գործերը: Հավատացեք ինձ, որ ես Հոր մեջ եմ և Հայրը ինձ մեջ է, իսկ եթե ոչ, գործերի միջոցով հավատացեք ինձ: Ճշմարիտ,

ճշմարիտ ասում եմ ձեզ, նա ով հավատում է ինձ, այն գործերը որ ես անում եմ, նա էլ կանի, և ավելի մեծ քան այս բաները կանի, որովհետև ես դեպի իմ Հայրը գնում եմ, և ինչ որ խնդրեք իմ անունով, այդ կանեմ, որպեսզի Հայրը փառավորվի Որդու մեջ: Եթե ինչ-որ բան խնդրեք իմ անունով, ես կանեմ: Եթե սիրում եք ինձ, իմ պատվիրանները պահեք, և ես կխնդրեմ Հորը և ուրիշ մխիթարիչ կտա ձեզ, որպեսզի մնա ձեզ հետ հավիտյան, Ճշմարտության Հոգին, որը աշխարհը չի կարող ընդունել, որովհետև չի տեսնում նրան ոչ էլ ճանաչում նրան, բայց դուք ճանաչում եք նրան, որովհետև ձեր մոտ մնում է և ձեր մեջ կլինի: Ձեզ որբ չեմ թողնի, գալիս եմ ձեր մոտ: Դեռ քիչ ժամանակ և աշխարհը ինձ այլևս չի տեսնի, բայց դուք կտեսնեք ինձ, որովհետև ես ապրում եմ և դուք կապրեք: Այն օրը դուք կիմանաք, որ ես իմ Հոր մեջ եմ, և դուք ինձ մեջ, և ես ձեր մեջ: Ով որ ունի իմ պատվիրանները և պահում է դրանք, նա է, որ սիրում է ինձ, իսկ ով որ սիրում է ինձ, սիրված կլինի իմ Հոր կողմից, և ես կսիրեմ նրան և կհայտնեմ նրան ինձ: Ասաց նրան Հուդան, ոչ թե Իսկարիովտացին. Տէ՛ր, ինչո՞ւ է եղել, որ մեզ ես մտադիր ես յայտնել քեզ, և ոչ թե աշխարհին: Պատասխանեց Հիսուսը և ասաց նրան. Եթե ոմն սիրում է ինձ, իմ խոսքը կը պահի, և իմ Հայրը կը սիրի նրան, և մենք կը գանք նրա մոտ և բնակություն կը հաստատենք նրա մոտ: Ով որ չի սիրում ինձ՝ իմ խոսքերը չի պահում, եւ այն խոսքը, որ լսում եք, իմը չէ, այլ Հոր, որ ուղարկել է ինձ: Այս բաները խոսել եմ ձեզ ձեր մոտ մնալով, բայց Մխիթարիչը, Սուրբ Հոգին, որը Հայրը կուղարկի իմ անունով, նա կսովորեցնի ձեզ ամեն ինչ և կհիշեցնի ձեզ ամեն ինչ, որ ասացի ձեզ: Խաղաղություն թողնում եմ ձեզ, իմ խաղաղությունը տալիս եմ ձեզ. ոչ այնպես, ինչպես աշխարհը տալիս է, ես տալիս եմ ձեզ:

Մի՛ թող խռովվի ձեր սիրտը և մի՛ թող վախենա: Դուք լսեցիք որ ես ասացի ձեզ՝ ես գնում եմ և գալիս եմ դեպի ձեզ. եթե դուք սիրում էիք ինձ, դուք կուրախանայիք որ ասացի՝ ես գնում եմ դեպի Հայրը, որովհետև Հայրս ավելի մեծ է քան ես. և հիմա ասացի ձեզ նախքան դա դառնալը, որպեսզի երբ դառնա՝ դուք հավատաք: Այլևս շատ բաներ չեմ խոսելու ձեզ հետ, քանի որ գալիս է աշխարհի իշխանը, և նա ինձ մեջ ոչինչ չունի, բայց որպեսզի աշխարհը իմանա, որ ես սիրում եմ Հորը, և ինչպես Հայրը հրամայեց ինձ, այդպես եմ անում: Վերացեք, եկեք գնանք այստեղից:

15

Ես եմ ճշմարիտ որթատունկը, և իմ Հայրը մշակողն է: Ամեն ճյուղ, որ իմ մեջ պտուղ չի բերում, վերցնում է այն, և ամեն այն, որ պտուղ է բերում, մաքրում է այն, որպեսզի ավելի շատ պտուղ բերի: Արդեն դուք մաքուր եք այն խոսքի միջոցով, որ ես խոսել եմ ձեզ: Մնացեք իմ մեջ, և ես ձեր մեջ: Ինչպես ճյուղը չի կարող պտուղ բերել ինքն իրենից, եթե այգու մեջ չմնա, այնպես էլ դուք, եթե իմ մեջ չմնաք: Ես եմ որթատունկը, դուք՝ ճյուղերը: Նա որ մնում է ինձ մեջ և ես նրա մեջ, սա շատ պտուղ է բերում, որովհետև առանց ինձ դուք չեք կարող անել ոչինչ: Եթե ոմն չմնայ իմ մէջ, ընկեցաւ արտաքս որպէս ճիւղ եւ չորացաւ, եւ հաւաքեն զնոսա եւ հուր ընկենեն, եւ այրի: Եթե մնաք իմ մեջ և իմ խոսքերը ձեր մեջ մնան, ինչ որ ուզենաք՝ խնդրեք, և կլինի ձեզ համար: Իմ Հայրը փառավորվեց այնով, որ դուք շատ պտուղ բերեք և իմ աշակերտներն եղեք: Ինչպես Հայրը սիրեց ինձ, այնպես էլ ես

սիրեցի ձեզ. մնացեք իմ սիրության մեջ: Եթե պահեք իմ պատվիրանները, կմնաք իմ սիրո մեջ, ինչպես ես պահել եմ իմ Հոր պատվիրանները և մնում եմ Նրա սիրո մեջ: Այս բաները խոսել եմ ձեզ, որպեսզի իմ ուրախությունը ձեր մեջ մնա, և ձեր ուրախությունը լցվի: Սա է իմ պատվիրանը, որպեսզի սիրեք միմյանց, ինչպես ես սիրեցի ձեզ: Ավելի մեծ սեր քան այս ոչ ոք չունի, որպեսզի ոմն իր հոգին դնի իր ընկերների համար: Դուք իմ բարեկամներն եք, եթե կատարեք այն ամենը, ինչ ես հրամայում եմ ձեզ: Ոչ այլևս ձեզ ստրուկներ եմ անվանում, որովհետև ստրուկը չգիտի, թե ինչ է անում իր տերը, բայց ձեզ բարեկամներ եմ անվանել, որովհետև այն ամենը, ինչ լսել եմ իմ Հորից, հայտնել եմ ձեզ: Ոչ թե դուք ինձ ընտրեցիք, այլ ես ընտրեցի ձեզ, և կարգեցի ձեզ, որպեսզի դուք գնաք և պտուղ բերեք, և ձեր պտուղը մնա, որպեսզի ինչ որ խնդրեք Հորը իմ անունով, տա ձեզ: Այս բաները հրամայում եմ ձեզ, որպեսզի սիրեք միմյանց: Եթե աշխարհը ձեզ ատում է, գիտեք, որ ինձ ձեզնից առաջ է ատել: Եթե դուք այդ աշխարհից էիք, այդ աշխարհը կը սիրեր իր սեփականը, բայց որովհետև դուք այդ աշխարհից չեք, այլ ես ընտրեցի ձեզ այդ աշխարհից, այս պատճառով այդ աշխարհը ատում է ձեզ: Հիշեցեք այն խոսքը, որը ես ասացի ձեզ. ծառան իր տիրոջից ավելի մեծ չէ: Եթե ինձ հալածեցին, նաև ձեզ կհալածեն. եթե իմ խոսքը պահեցին, նաև ձերը կպահեն: Բայց այս ամենը կ՚անեն ձեզ իմ անվան պատճառով, որովհետև չեն ճանաչում ինձ ուղարկողին: Եթե ես չգայի և չխոսեի նրանց հետ, մեղք չէին ունենա, բայց հիմա պատրվակ չունեն իրենց մեղքի համար: Ով ինձ ատում է, նաև իմ Հայրին ատում է: Եթե գործերը չէի արել նրանց մեջ, որ ոչ ոք ուրիշ արել է, մեղք չէին ունենա, բայց այժմ տեսել են եւ ատել են ինձ եւ իմ Հայրը: Բայց որպեսզի կատարվի

այն խոսքը, որ գրված է նրանց օրենքում, թե ատեցին ինձ առանց պատճառի: Երբ բայց գա Մխիթարիչը, որ ես կուղարկեմ ձեզ Հորից, Ճշմարտության Հոգին, որ Հորից է ելնում, նա կվկայի իմ մասին, և դուք էլ կվկայեք, որովհետև սկզբից ինձ հետ եք:

16

Սրանք խոսել եմ ձեզ, որպեսզի չվիրավորվեք: Աքսորյալներ կդարձնեն ձեզ, բայց գալիս է ժամը, որպեսզի ամեն ոք, որ սպանի ձեզ, կարծի, թե ծառայություն է մատուցում Աստծուն: Եւ այս բաներն անելու են, որովհետեւ ոչ ճանաչեցին Հօրը, եւ ոչ էլ ինձ: Բայց այս բաները խոսել եմ ձեզ, որպեսզի երբ գա ժամը, հիշեք դրանք, որ ես ասացի ձեզ: Բայց այս բաները ձեզ սկզբից չասացի, որովհետև ձեզ հետ էի: Բայց հիմա ես գնում եմ դեպի նրան, ով ուղարկեց ինձ, և ոչ ոք ձեզանից չի հարցնում ինձ՝ որտեղ ես գնում, այլ որովհետև այս բաները խոսեցի ձեզ, թախիծը լցրել է ձեր սիրտը: Բայց ես ճշմարտությունը ասում եմ ձեզ՝ օգտակար է ձեզ, որ ես գնամ: Քանի որ եթե ես չգնամ, Բարեխոսը չի գա ձեզ մոտ, իսկ եթե գնամ, կուղարկեմ նրան ձեզ մոտ, և երբ նա գա, կմեղադրի աշխարհը մեղքի մասին և արդարության մասին և դատաստանի մասին: Մեղքի մասին, որովհետև չեն հավատում ինձ. արդարության մասին, որովհետև իմ Հոր մոտ եմ գնում և այլևս չեք տեսնում ինձ. դատաստանի մասին, որովհետև այս աշխարհի իշխանը դատված է: Դեռ շատ բան ունիմ ասելու ձեզ, բայց չեք կարող կրել հիմա: Երբ բայց գա նա՝ Ճշմարտության Հոգին, կառաջնորդի ձեզ դեպի ամբողջ ճշմարտությունը, քանի որ չի խոսելու իր սեփականից, այլ ինչ որ լսի՝ կխոսի, և

գալիքները կհայտնի ձեզ: Նա ինձ կփառավորի, որովհետև ինձանից կառնի և կհայտնի ձեզ: Ամեն ինչ, որ ունի Հայրը, իմն է. այդ պատճառով ասացի, որ նա իմ-ից կառնի և կհայտնի ձեզ: Քիչ ժամանակ և չեք տեսնի ինձ, և դարձյալ քիչ ժամանակ և կտեսնեք ինձ, որովհետև ես գնում եմ Հոր մոտ: Ուրեմն նրա աշակերտներից ոմանք ասացին միմյանց. Ի՞նչ է սա, որ նա ասում է մեզ. Քիչ ժամանակ և չեք տեսնի ինձ, և դարձյալ քիչ ժամանակ և կտեսնեք ինձ, և Ես գնում եմ Հոր մոտ: Ուրեմն նրանք ասում էին. Ի՞նչ է այդ, որ նա ասում է՝ փոքր ժամանակ: Մենք չգիտենք թե ինչի մասին է նա խոսում: Հիսուսը, ուրեմն, իմացավ որ ուզում էին նրան հարցնել, եւ ասաց նրանց. Այս մասի՞ն եք փնտրում միմյանց հետ, որ ասացի՝ փոքր ժամանակ եւ չեք տեսնի ինձ, եւ կրկին փոքր ժամանակ եւ կտեսնեք ինձ: Ամեն ամեն ասում եմ ձեզ, որ կլաք և կողբաք դուք, իսկ աշխարհը կուրախանա. դուք կսգաք, բայց ձեր սուգը ուրախության կդառնա. կինը, երբ ծնում է, սուգ ունի, որովհետև եկավ նրա ժամը. երբ բայց ծնի երեխան, այլևս չի հիշում տառապանքը ուրախության պատճառով, որ մարդ ծնվեց աշխարհ: Եւ դուք ուրեմն ցաւ ունէք հիմա, բայց կրկին կը տեսնեմ ձեզ, եւ ձեր սիրտը կ’ուրախանայ, եւ ձեր ուրախութիւնը ոչ ոք չի առնի ձեզանից: Եւ այն օրը ինձ ոչինչ չէք հարցնի, ամէն ամէն ասում եմ ձեզ, որ ինչ որ խնդրէք Հօրը իմ անունով, կը տայ ձեզ: Մինչև հիմա դուք ոչինչ չեք խնդրել իմ անունով, խնդրեցեք և կստանաք, որպեսզի ձեր ուրախությունը լցված լինի: Այս բաները առակներով խոսել եմ ձեզ, բայց գալիս է ժամը, երբ ոչ այլևս առակներով կխոսեմ ձեզ, այլ բացահայտորեն Հոր մասին կհայտնեմ ձեզ: Այն օրը իմ անունով դուք կխնդրեք, և ես ձեզ չեմ ասում որ ես կխնդրեմ Հորը ձեր մասին, քանի որ Հայրը ինքը սիրում է ձեզ, որովհետև դուք

ինձ սիրել եք և հավատացել եք որ ես Աստծուց եմ ելել: Ես ելա Հոր մոտից եւ եկել եմ աշխարհ, դարձեալ թողնում եմ աշխարհը եւ գնում եմ Հոր մոտ: Նրա աշակերտները ասում են նրան. Տես, հիմա բացահայտորեն խոսում ես և ոչ մի առակ չես ասում: Հիմա մենք գիտենք, որ դու գիտես ամեն ինչ, և դու կարիք չունես, որ ինչ-որ մեկը քեզ հարցնի: Սրանով մենք հավատում ենք, որ դու Աստծուց ելար: Պատասխանեց նրանց Հիսուսը. հիմա՞ հավատում եք: Ահա գալիս է ժամ, և հիմա եկել է, որպեսզի ցրվեք յուրաքանչյուրը իր սեփականի մեջ և ինձ միայնակ թողնեք, և ես միայնակ չեմ, որովհետև Հայրը ինձ հետ է: Այս բաները խոսել եմ ձեզ, որպեսզի ինձանում խաղաղություն ունենաք: Աշխարհում տառապանք կունենաք, բայց քաջություն ունեցեք, ես հաղթել եմ աշխարհին:

17

Սրանք խոսեց Հիսուսը, և բարձրացրեց իր աչքերը դեպի երկինք և ասաց՝ Հայր, եկել է ժամը, փառավորի՛ր քո որդուն, որպեսզի քո որդին էլ փառավորի քեզ, ինչպես տվեցիր նրան իշխանություն ամբողջ մարմնի վրա, որպեսզի բոլորին, որ տվել ես նրան, տա նրանց հավիտենական կյանք: Իսկ այս է հավիտենական կյանքը, որպեսզի ճանաչեն քեզ՝ միակ ճշմարիտ Աստծուն, և նրան, որին ուղարկեցիր՝ Հիսուս Քրիստոսին: Ես քեզ փառավորեցի երկրի վրա, ավարտեցի այն գործը, որ տվել ես ինձ, որպեսզի անեմ. և հիմա դու փառավորիր ինձ, Հայր, քո մոտ այն փառքով, որ ունեի աշխարհը լինելուց առաջ քո մոտ: Ես բացահայտեցի քո անունը այն մարդկանց, որոնց դու ինձ տվել ես աշխարհից: Նրանք քոնք

էին և դու նրանց ինձ տվել ես, և նրանք քո խոսքը պահել են: Հիմա նրանք գիտեն, որ այն ամենը, ինչ դու տվել ես ինձ, քեզնից է. որ այն խոսքերը, որ դու տվել ես ինձ, ես տվել եմ նրանց, և նրանք ընդունել են, և իսկապես գիտեն, որ ես քեզնից ելել եմ, և հավատացել են, որ դու ինձ ուղարկել ես: Ես խնդրում եմ նրանց մասին. ոչ թե աշխարհի մասին եմ խնդրում, այլ նրանց մասին, որոնց տվել ես ինձ, որովհետև քոնն են, և իմ ամեն ինչը քոնն է, և քոնը իմն է, և փառավորված եմ նրանց մեջ: Եվ ես այլևս աշխարհում չեմ, եվ սրանք աշխարհում են, եվ ես քեզ մոտ եմ գալիս: Հայր սուրբ, պահիր նրանց քո անունով, որը տվել ես ինձ, որպեսզի նրանք մեկ լինեն, ինչպես մենք: Երբ ես նրանց հետ էի աշխարհում, ես պահում էի նրանց քո անունով. որոնց դու տվել ես ինձ՝ ես պահպանեցի, և ոչ ոք նրանցից չկորավ, բացի կորստի որդուց, որպեսզի գրությունը կատարվի: Բայց հիմա քեզ մոտ եմ գալիս, և այս բաները խոսում եմ աշխարհում, որպեսզի նրանք ունենան իմ ուրախությունը՝ լցված իրենց մեջ: Ես տվել եմ նրանց քո խոսքը, և աշխարհը ատեց նրանց, որովհետև նրանք աշխարհից չեն, ինչպես ես աշխարհից չեմ: Ես չեմ խնդրում, որ դու վերցնես նրանց աշխարհից, այլ որ պահես նրանց չարից: Աշխարհից չեն, ինչպես ես աշխարհից չեմ: Սրբագործիր նրանց քո ճշմարտության մեջ, քո խոսքը ճշմարտություն է: Ինչպես դու զիս ուղարկեցիր աշխարհ, այնպես էլ ես նրանց ուղարկեցի աշխարհ: Եւ նրանց համար ես սրբացնում եմ ինձ, որպեսզի նրանք եւս լինեն սրբացված ճշմարտությամբ: Ոչ միայն սրանց մասին եմ ես խնդրում, այլև նրանց մասին, ովքեր հավատում են նրանց խոսքի միջոցով ինձ, որպեսզի բոլորը մեկ լինեն, ինչպես դու, Հայր, իմ մեջ ես և ես քո մեջ եմ, որպեսզի նաև նրանք մեր մեջ մեկ լինեն, որպեսզի աշխարհը հավատա, որ դու ինձ

ուղարկեցիր: Եվ ես փառքը, որ տվել ես ինձ, տվել եմ նրանց, որպեսզի նրանք մեկ լինեն, ինչպես մենք մեկ ենք, ես նրանց մեջ և դու ինձ մեջ, որպեսզի նրանք կատարելագործված լինեն մեկի մեջ, և որպեսզի աշխարհը իմանա, որ դու ինձ ուղարկել ես և սիրել ես նրանց, ինչպես ինձ սիրել ես: Հայր, ում դու տվել ես ինձ, ուզում եմ, որ որտեղ ես եմ, նրանք էլ լինեն ինձ հետ, որպեսզի տեսնեն իմ փառքը, որ դու տվել ես ինձ, որովհետև դու սիրել ես ինձ աշխարհի հիմնադրումից առաջ: Հայր արդար, և աշխարհը քեզ չճանաչեց, բայց ես քեզ ճանաչեցի, և սրանք ճանաչեցին որ դու ինձ ուղարկեցիր, և ես ծանուցեցի նրանց քո անունը և կծանուցեմ, որպեսզի սերը, որով դու ինձ սիրեցիր, նրանց մեջ լինի, և ես նրանց մեջ:

18

Այս բաները ասելուց հետո Հիսուսը ելավ իր աշակերտների հետ Կեդրոնի հեղեղատի միջով, որտեղ պարտեզ կար, որի մեջ մտավ ինքը և իր աշակերտները: Գիտեր նաև Հուդան, որ նրան մատնում էր, այդ տեղը, քանի որ Հիսուսը հաճախ հավաքվում էր այնտեղ իր աշակերտների հետ: Այնպես Հուդան, վերցնելով զինվորական գունդը և քահանայապետների ու փարիսեցիների ծառաներին, գալիս է այնտեղ ջահերով, լապտերներով ու զենքերով: Հիսուսը, ուրեմն, գիտենալով բոլոր այն բաները, որ գալիս էին իր վրա, դուրս ելավ և ասաց նրանց. Ո՞ւմ եք փնտրում: Նրանք պատասխանեցին նրան՝ Հիսուս Նազովրեցին: Հիսուսն ասում է նրանց՝ ես եմ: Եվ կանգնած էր նաև Յուդան, որ մատնում էր նրան, նրանց հետ: Երբ ուրեմն ասաց նրանց, որ ես եմ, նրանք

գնացին ետ եւ ընկան գետին: Կրկին ուրեմն նրանց հարցրեց. ո՞ւմ եք փնտրում: Իսկ նրանք ասացին. Նազովրեցի Հիսուսը: Պատասխանեց Հիսուսը. ասացի ձեզ, որ ես եմ: Եթե ուրեմն ինձ եք փնտրում, թողեք սրանց գնալ, որպեսզի կատարվի այն խոսքը, որ ասաց, թե նրանց, որ դու ինձ տվել ես, ես չկորցրի նրանցից ոչ մեկին: Սիմոն Պետրոսը, ուրեմն, սուր ունենալով՝ քաշեց այն և հարվածեց քահանայապետի ծառային ու կտրեց նրա աջ ականջը, իսկ ծառայի անունը Մաղքոս էր: Ուրեմն Հիսուսն ասաց Պետրոսին. Դի՛ր սուրը իր պատյանը, բաժակը, որ Հայրը տվել է ինձ, չպիտի՞ խմեմ այն: Ուրեմն գունդը և հազարապետը և հրեաների ծառաները բռնեցին Հիսուսին և կապեցին նրան, և տարան նրան Աննասի մոտ առաջ, քանի որ նա Կայիափասի սկեսուրն էր, որը այն տարվա քահանայապետն էր: Կայիափասն էր, որ խորհուրդ էր տվել հրեաներին, որ օգտակար է մեկ մարդ կորչել ժողովրդի համար: Հետևում էին Հիսուսին Սիմոն Պետրոսը և մյուս աշակերտը: Իսկ այն աշակերտը ծանոթ էր քահանայապետին, եւ մտավ Հիսուսի հետ քահանայապետի բակը, իսկ Պետրոսը կանգնած էր դռան մոտ դրսում: Ուրեմն դուրս եկավ մյուս աշակերտը, ով ծանոթ էր քահանայապետին, և խոսեց դռնապանուհու հետ, և ներս բերեց Պետրոսին: Ուրեմն ծառայուհին դռնապանը ասում է Պետրոսին. չէ՞ որ նաև դու այս մարդու աշակերտներից ես: Ասում է նա՝ ես չեմ: Կանգնած էին ծառաները և օգնականները, որոնք ածուխի կրակ էին վառել, որովհետև ցուրտ էր, և ջերմանում էին, իսկ Պետրոսը նրանց հետ կանգնած էր և ջերմանում էր: Ուրեմն քահանայապետը հարցրեց Հիսուսին նրա աշակերտների եւ նրա ուսուցման մասին: Հիսուսը պատասխանեց նրան. Ես բացահայտորեն խոսեցի աշխարհին, ես միշտ ուսուցանեցի ժողովարանում և տաճարում, որտեղ միշտ

հրեաները հավաքվում են, և գաղտնիքում ոչինչ չխոսեցի: Ինչ ես ինձ հարցնում: Հարցրու նրանց, ովքեր լսել են, թե ինչ խոսեցի նրանց հետ. ահա սրանք գիտեն, ինչ ասացի ես: Բայց երբ նա այս բաները ասաց, օգնականներից մեկը, որ կանգնած էր, հարված տվեց Հիսուսին և ասաց. Այսպե՞ս ես պատասխանում քահանայապետին: Պատասխանեց նրան Հիսուսը. Եթե վատ խոսեցի, վկայի՛ր չարի մասին, իսկ եթե լավ՝ ինչո՞ւ ես ինձ հարվածում: Աննասը նրան կապված ուղարկեց Կայիափաս քահանայապետի մոտ: Իսկ Սիմոն Պետրոսը կանգնած էր եւ տաքանում էր: Ուրեմն ասացին նրան՝ չէ՞ որ դու էլ նրա աշակերտներից ես: Ուրեմն նա ուրացավ և ասաց՝ ես չեմ: Ասում է մեկը քահանայապետի ծառաներից, լինելով ազգական նրա, որի ականջը կտրեց Պետրոսը. Չէ՞ որ ես տեսա քեզ այգում նրա հետ: Դարձյալ ուրեմն ուրացավ Պետրոսը, և անմիջապես աքաղաղը աղաղակեց: Ուրեմն Հիսուսին Կայիափայից տանում են պրետորիում, և առավոտ էր, բայց նրանք չմտան պրետորիում, որպեսզի չպղծվեն, այլ որպեսզի ուտեն զատիկը: Ուրեմն Պիղատոսը դուրս ելավ նրանց մոտ և ասաց. Ի՞նչ մեղադրանք եք բերում այս մարդու դեմ: Պատասխանեցին և ասացին նրան. Եթե սա չարագործ չլիներ, քեզ չէինք մատնի նրան: Ուրեմն Պիղատոսը ասաց նրանց՝ վերցրեք նրան դուք և դատեք նրան ըստ ձեր օրենքի: Ուրեմն հրեաները ասացին նրան. մեզ թույլատրված չէ սպանել ոչ մեկին, որպեսզի Հիսուսի խոսքը կատարվի, որը նա ասաց ցույց տալով, թե ինչ մահով էր պատրաստվում մեռնել: Ուրեմն Պիղատոսը կրկին մտավ պրետորիումը և կանչեց Հիսուսին ու ասաց նրան. Դու՞ ես Հրեաների թագավորը: Հիսուսը պատասխանեց նրան. Դու քո սեփական անձից ես այս ասում, թե՞ ուրիշներն են քեզ ասել իմ

մասին: Պատասխանեց Պիղատոսը. մի՞թե ես հրեա եմ: Քո ազգը և քահանայապետները քեզ ինձ մատնեցին. ի՞նչ արեցիր: Պատասխանեց Հիսուս. Իմ թագավորությունը այս աշխարհից չէ: Եթե իմ թագավորությունը այս աշխարհից լիներ, իմ ծառաները կպայքարեին, որպեսզի ես հրեաներին չմատնվեի: Իսկ հիմա իմ թագավորությունը այստեղից չէ: Ուրեմն Պիղատոսը ասաց նրան. Ուրեմն դու թագավո՞ր ես: Հիսուսը պատասխանեց՝ դու ես ասում, որ ես թագավոր եմ: Ես սրա համար ծնվել եմ և սրա համար եկել եմ աշխարհ, որպեսզի վկայեմ ճշմարտության: Ամեն ով, որ ճշմարտությունից է, լսում է իմ ձայնը: Պիղատոսը նրան ասում է՝ ի՞նչ է ճշմարտությունը: Եվ սա ասելով նորից նա դուրս եկավ դեպի հրեաները եւ ասում է նրանց. ես ոչ մի պատճառ չեմ գտնում նրա մեջ, եւ կա սովորություն ձեզ մոտ որ մեկին ձեզ համար ես ազատ արձակեմ Զատկի ժամանակ, ուրեմն ուզո՞ւմ եք ձեզ համար ազատ արձակեմ հրեաների թագավորին: Բոլորը ուրեմն նորից գոչեցին ասելով. Ոչ սրան, այլ Բարաբասին: Բարաբասը աւազակ էր:

19

Այնժամ ուրեմն Պիղատոսը վերցրեց Հիսուսին և խարազանեց: Եվ զինվորները, հյուսելով պսակ փշերից, դրեցին նրա գլխին, եվ մանուշակագույն հանդերձ հագցրին նրան, եվ ասում էին. Ուրախացի՛ր, հրեաների թագավո՛ր, եվ հարվածներ էին տալիս նրան: Ուրեմն Պիղատոսը նորից դուրս ելավ և ասաց նրանց. Ահա նրան դուրս եմ բերում ձեզ, որպեսզի իմանաք, որ նրա մեջ ոչ մի մեղք չեմ գտնում: Ուրեմն Հիսուսը դուրս եկավ կրելով փշոտ

թագը և ծիրանի զգեստը, և ասում է նրանց՝ ահա մարդը: Երբ ուրեմն քահանայապետները և ծառաները տեսան նրան, գոչեցին ասելով՝ խաչել, խաչել նրան: Պիղատոսն ասում է նրանց. վերցրեք նրան դուք և խաչեք, քանի որ ես նրա մեջ մեղք չեմ գտնում: Հրեաները պատասխանեցին նրան. Մենք օրենք ունենք, եւ մեր օրենքի համաձայն նա պարտաւոր է մեռնել, որովհետեւ ինքը իրեն Աստծու Որդի դարձրեց: Երբ ուրեմն Պիղատոսը լսեց այս խոսքը, ավելի շատ վախեցավ, և կրկին մտավ պրետորիում և ասաց Հիսուսին. որտեղից ես դու: Բայց Հիսուսը պատասխան չտվեց նրան: Ուրեմն Պիղատոսը ասում է նրան. ինձ չե՞ս խոսում: Չե՞ս գիտում, որ իշխանություն ունեմ խաչել քեզ, և իշխանություն ունեմ ազատել քեզ: Պատասխանեց Հիսուսը. Դու ոչ մի իշխանություն չէիր ունենա իմ նկատմամբ, եթե քեզ վերևից տրված չլիներ, այդ պատճառով նա, որ ինձ քեզ է մատնում, ավելի մեծ մեղք ունի: Դրանից հետո Պիղատոսը փնտրում էր ազատել նրան, բայց հրեաները գոչում էին ասելով՝ եթե սրան ազատես, Կայսեր-ի ընկերը չես: Ամեն ով, որ ինքն իրեն թագավոր է դարձնում, խոսում է Կեսարի դեմ: Ուրեմն Պիղատոսը, լսելով այս խոսքը, դուրս բերեց Հիսուսին և նստեց բեմի վրա մի տեղում, որ կոչվում էր Քարով Պատված, իսկ եբրայերեն՝ Գաբաթա. Զատկի պատրաստության օրն էր, իսկ ժամը կարծես վեցերորդն էր, և ասում է հրեաներին. ահա ձեր թագավորը: Իսկ նրանք գոչեցին՝ վերցրո՛ւ, վերցրո՛ւ, խաչե՛ր նրան: Պիղատոսն ասում է նրանց՝ ձե՞ր թագավորին խաչե՞մ: Քահանայապետները պատասխանեցին. Մենք թագավոր չունենք, բացի Կեսարից: Այնժամ ուրեմն մատնեց նրան նրանց, որպեսզի խաչվի: Նրանք ստանձնեցին Հիսուսին և տարան, և կրելով իր խաչը նա ելավ դեպի այն կոչվող գանգի տեղը, որը

կոչվում է եբրայերեն Գողգոթա, որտեղ նրան խաչեցին, և նրա հետ ուրիշներ երկուսին այս կողմից և այն կողմից, իսկ մեջտեղում Հիսուսին: Գրեց նաեւ վերնագիր Պիղատոսը եւ դրեց խաչի վրայ, եւ գրուած էր. Յիսուս Նազովրեցին, Հրեաների թագաւորը: Այս վերնագիրը, ուրեմն, բազում Հրեաներ կարդացին, որովհետև քաղաքին մոտ էր այն տեղը, ուր Հիսուսը խաչվեց, եւ այն գրված էր եբրայերեն, հունարեն եւ հռոմայերեն: Քահանայապետները Հրեաների ասում էին ուրեմն Պիղատոսին. Մի գրիր՝ թագավորը Հրեաների, այլ որ նա ասաց՝ թագավոր եմ Հրեաների: Պիղատոսը պատասխանեց. Ինչ որ գրել եմ, գրել եմ: Այն ուրեմն զինվորները, երբ խաչեցին Հիսուսին, վերցրին նրա հանդերձները եւ արեցին չորս մաս, իւրաքանչյուր զինվորի մաս, եւ պատմուճանը: Իսկ պատմուճանը անկար էր, վերեւից ամբողջովին հյուսված: Ուրեմն ասացին միմյանց. Մի՛ պատռենք զայն, այլ վիճակ ընկնենք դրա համար՝ թե ում կլինի, որպեսզի կատարվի գրությունը, որ ասում է. Բաժանեցին իմ հանդերձները իրենց համար, և իմ զգեստի վրա վիճակ գցեցին: Ուրեմն զինվորները սա արեցին: Իսկ կանգնած էին Հիսուսի խաչի մոտ նրա մայրը և նրա մոր քույրը, Մարիամ Կղոպասի կինը և Մարիամ Մագդաղենացին: Հիսուսը, ուրեմն, տեսնելով մայրը եւ կանգնած աշակերտին, որին սիրում էր, ասում է իր մորը. Կի՛ն, ահա՛ քո որդին: Ապա ասում է աշակերտին. ահա քո մայրը: Եվ այն ժամից աշակերտը նրան վերցրեց իր տունը: Դրանից հետո, գիտենալով Հիսուսը, որ ամեն ինչ արդեն կատարված է, որպեսզի կատարված լինի Գիրքը, ասում է՝ ծարավ եմ: Անոթ մը ուրեմն դրուած էր՝ քացախով լի, իսկ անոնք սպունգ մը լեցնելով քացախով եւ զոպայի վրայ դնելով բերին անոր բերանին: Երբ ուրեմն Հիսուսը վերցրեց քացախը, ասաց՝ Կատարված է, եւ խոնարհեցնելով գլուխը՝ հանձնեց հոգին:

Հրեաները, ուրեմն, որպեսզի մարմինները չմնան խաչի վրա շաբաթ օրը, քանի որ պատրաստության օր էր, և այն շաբաթի օրը մեծ օր էր, խնդրեցին Պիղատոսին, որ կոտրեն նրանց ոտքերը և վերցնեն: Ուրեմն եկան զինվորները, և առաջինի ոտքերը կոտրեցին և մյուսի, որ խաչվել էր նրա հետ, բայց Հիսուսի մոտ եկած՝ երբ տեսան նրան արդեն մեռած, չկոտրեցին նրա ոտքերը, այլ մեկը զինվորներից նիզակով նրա կողը խոցեց, և անմիջապես դուրս եկավ արյուն և ջուր: Եվ նա, ով տեսել է, վկայություն է տվել, եւ նրա վկայությունը ճշմարիտ է, եւ նա գիտի, որ ճշմարիտ է ասում, որպեսզի դուք էլ հավատաք: Քանի որ այս բաները եղան, որպեսզի Գիրքը կատարվի՝ նրա ոսկորը չի կոտրվի: Եվ նորից մեկ այլ գրություն ասում է՝ նրանք կտեսնեն նրան, ում խոցեցին: Այս բաներից հետո Արիմաթիայից Հովսեփը հարցրեց Պիղատոսին, որը Հիսուսի աշակերտ էր, բայց թաքնված էր հրեաների վախի պատճառով, որպեսզի վերցնի Հիսուսի մարմինը, և Պիղատոսը թույլատրեց: Ուրեմն եկավ և վերցրեց Հիսուսի մարմինը: Եկավ նաեւ Նիկոդեմոսը, որ առաջին անգամ գիշերով եկել էր Հիսուսի մոտ, բերելով զմուռնի եւ հալվայի խառնուրդ՝ մոտ հարյուր լիտր: Ուրեմն վերցրին Հիսուսի մարմինը և այն կապեցին կտավների մեջ խնկերով, ինչպես սովորություն է հրեաների մոտ թաղելիս: Եվ էր այն տեղում, որտեղ նա խաչվեց, այգի, եւ այգում նոր դամբարան, որում ղեռ ոչ ոք չէր դրված. այնտեղ ուրեմն, հրեաների պատրաստության պատճառով, քանի որ մոտ էր դամբարանը, դրեցին Հիսուսին:

20

Բայց շաբաթների մեկ օրը Մարիամ Մագդաղենացին գալիս է առավոտ, դեռ խավար լինելով, դեպի գերեզման, և տեսնում է քարը վերցված գերեզմանից: Ուրեմն վազում է և գալիս է Սիմոն Պետրոսի և այն մյուս աշակերտի մոտ, որին սիրում էր Հիսուսը, և ասում է նրանց. Վերցրել են Տիրոջը գերեզմանից, և չգիտենք որտեղ են դրել նրան: Ուրեմն Պետրոսը և մյուս աշակերտը ելան և գնում էին դեպի գերեզմանը: Բայց երկուսը միասին վազում էին, և մյուս աշակերտը Պետրոսից ավելի արագ առաջ վազեց և առաջինը եկավ դամբարան, և խոնարհվելով տեսնում է ընկած կտավները, սակայն ներս չմտավ: Ուրեմն գալիս է Սիմոն Պետրոսը՝ հետևելով նրան, և մտավ դամբարանը, և տեսնում է կտավները պառկած, և դեմքի անձեռոցիկը, որը եղել էր նրա գլխի վրա, ոչ թե կտավների հետ պառկած, այլ առանձին ծալված մի տեղում: Այն ժամանակ ուրեմն մտավ նաև այն մյուս աշակերտը, որ եկավ առաջինը դեպի գերեզմանը, և տեսավ և հավատաց. դեռ չէին գիտեր գրությունը, որ պետք է նա մեռելներից յարութիւն առնի: Աշակերտները, ուրեմն, դարձյալ գնացին իրենց տուն: Իսկ Մարիամ կանգնած էր գերեզմանի մոտ՝ դրսում լալով: Ուստի, մինչ լալիս էր, խոնարհվեց դեպի գերեզմանը և տեսավ երկու հրեշտակներ՝ սպիտակ հագուստներով նստած, մեկը գլխի կողմում և մեկը ոտքերի կողմում, այնտեղ, որտեղ պառկած էր Հիսուսի մարմինը: Եվ նրանք ասում են նրան՝ կին, ինչու ես լալիս: Ասում է նրանց, որ վերցրել են իմ Տիրոջը, և չգիտեմ, թե որտեղ են դրել նրան: Եվ այս ասելով՝ նա դարձավ ետ ու տեսավ Հիսուսին, որ կանգնած էր, բայց չգիտեր, որ Հիսուսն է: Հիսուսն ասում է նրան. կի՛ն, ինչո՞ւ ես լալիս: Ո՞ւմ ես փնտրում: Նա կարծելով, որ այգեպան է, ասում է նրան. տե՛ր, եթե դու տարել ես նրան, ասա՛ ինձ, որտեղ դրել ես

նրան, և ես նրան կվերցնեմ: Հիսուսը ասում է նրան՝ Մարիամ: Դարձած նա ասում է նրան՝ ռաբունի, որ ասվում է ուսուցիչ: Հիսուսն ասում է սրան. Մի՛ դիպչիր ինձ, քանզի դեռ չեմ բարձրացել դեպի իմ Հայրը, այլ գնա՛ իմ եղբայրների մոտ և ասա՛ նրանց. բարձրանում եմ դեպի իմ Հայրը և ձեր Հայրը, և իմ Աստվածը և ձեր Աստվածը: Գալիս է Մարիամ Մագդաղենեցին՝ հաղորդելով աշակերտներին, որ տեսել է Տիրոջը, եւ այս բաները ասաց նրան: Երբ ուրեմն երեկոյ էր այն օրը, շաբաթների առաջին օրը, եւ դռները փակ էին, որտեղ աշակերտները հաւաքուած էին հրեաներից վախենալու պատճառով, եկաւ Յիսուս եւ կանգնեց մէջտեղ, եւ ասաց նրանց. Խաղաղութիւն ձեզ: Եվ սա ասելուց հետո ցույց տվեց նրանց իր ձեռքերը եւ իր կողը: Ուրեմն ուրախացան աշակերտները, երբ տեսան Տիրոջը: Ուրեմն Հիսուսը կրկին ասաց նրանց՝ խաղաղություն ձեզ: Ինչպես Հայրը ուղարկել է ինձ, ես էլ ուղարկում եմ ձեզ: Եվ սա ասելով շնչեց եւ ասում է նրանց՝ ընդունեցեք Սուրբ Հոգին, եթե ոմանց մեղքերը թողնեք, թողնված են նրանց, եթե ոմանց պահեք, պահված են: Թովմասը, մեկը տասներկուսից, որ կոչվում էր Երկվորյակ, նրանց հետ չէր, երբ Հիսուսը եկավ: Ուրեմն մյուս աշակերտները ասում էին նրան. Տեսել ենք Տիրոջը: Իսկ նա ասաց նրանց՝ եթե չտեսնեմ նրա ձեռքերում մեխերի հետքը, և չդնեմ իմ մատը մեխերի հետքի մեջ, և չդնեմ իմ ձեռքը նրա կողի մեջ, չեմ հավատա: Եվ ութ օր հետո նորից նրա աշակերտները ներսում էին, եւ Թովմասը նրանց հետ: Գալիս է Հիսուսը դռների փակ լինելիս, և կանգնեց մեջտեղում և ասաց՝ խաղաղություն ձեզ: Ապա ասում է Թովմասին. Բե՛ր քո մատը այստեղ և տե՛ս իմ ձեռքերը, և բե՛ր քո ձեռքը ու դի՛ր իմ կողի մեջ, և մի՛ լինիր անհավատ, այլ՝ հավատարիմ: Եւ Թովմասը պատասխանեց ու ասաց նրան. Իմ Տէրս եւ իմ Աստուածս:

Հիսուսն ասում է նրան. Քանի որ տեսել ես ինձ, հավատացել ես: Երանելի են նրանք, ովքեր չեն տեսել և հավատացել են: Շատ իսկ ուրեմն և այլ նշաններ արեց Հիսուսը իր աշակերտների առաջ, որոնք գրված չեն այս գրքում. բայց այս բաները գրված են, որպեսզի հավատաք, թե Հիսուսը Քրիստոսն է, Աստծո Որդին, և որպեսզի հավատալով կյանք ունենաք նրա անունով:

21

Հետո այս բաներից Հիսուսը կրկին հայտնեց ինքն իրեն աշակերտներին Տիբերիադայի ծովի վրա, և հայտնեց այսպես: Միասին էին Սիմոն Պետրոսը, և Թովմասը՝ որ կոչվում էր Դիդիմոս, և Նաթանայելը՝ որ Գալիլեայի Կանա քաղաքից էր, և Զեբեդայոսի որդիները, և նրա աշակերտներից ևս երկուսը: Սիմոն Պետրոսը ասում է նրանց. Ես գնում եմ ձուկ բռնել: Ասում են նրան՝ մենք էլ գալիս ենք քեզ հետ: Նրանք դուրս եկան և անմիջապես նավակ մտան, և այդ գիշերին ոչինչ չբռնեցին: Առավոտվա արդեն եղած ժամանակ Հիսուս կանգնեց ափին վրա, սակայն աշակերտները չգիտեին, որ Հիսուսն է: Ուրեմն Հիսուսը ասում է նրանց. Երեխաներ, մի՞թե ինչ-որ ուտելիք ունեք: Նրանք պատասխանեցին նրան՝ ոչ: Իսկ նա ասաց նրանց՝ նետեք նավակի աջ կողմը ցանցը, և կգտնեք: Նրանք գցեցին ուրեմն, և այլևս այն քաշել չկարողացան ձկների բազմությունից: Ուրեմն այն աշակերտը, որին սիրում էր Հիսուսը, ասում է Պետրոսին. Տերն է: Սիմոն ուրեմն Պետրոսը, լսելով որ Տերն է, արտաքին հագուստը գոտեպնդեց, քանի որ մերկ էր, և նետվեց ծով, իսկ մյուս աշակերտները նավակով եկան, քանի որ հեռու չէին

ցամաքից, այլ մոտավորապես երկու հարյուր կանգուն հեռավորության վրա, քաշելով ձկների ցանցը: Երբ ուրեմն ցամաք իջան, տեսնում են ածխակրակ մը ընկած, և ձուկ դրված դրա վրա, և հաց: Հիսուսն ասում է նրանց. Բերեք այն ձկներից, որ հիմա որսեցիք: Բարձրացավ Սիմոն Պետրոսը եւ քաշեց ցանցը ցամաք՝ լի մեծ ձկներով, հարյուր հիսուն երեքով, եւ այսքան շատ լինելով հանդերձ՝ ցանցը չպատռվեց: Հիսուսը ասում է նրանց՝ եկեք նախաճաշեք: Բայց ոչ ոք աշակերտներից համարձակվեց հարցաքննել նրան՝ Դու ով ես, իմանալով որ Տերն է: Գալիս է ուրեմն Հիսուսը եւ վերցնում է հացը ու տալիս նրանց, եւ ձուկը նույնպես: Սա արդեն երրորդ անգամն էր, որ Հիսուսը հայտնվեց իր աշակերտներին՝ մեռելներից հարություն առնելուց հետո: Երբ ուրեմն նրանք նախաճաշել էին, Հիսուսը ասում է Սիմոն Պետրոսին. Սիմոն Հովնանի, սիրում ես ինձ ավելի, քան սրանք: Ասում է նրան. այո՛, Տե՛ր, դու գիտես, որ ես սիրում եմ քեզ: Ասում է նրան. Արածեցրու իմ գառները: Ասում է նրան նորից երկրորդ անգամ. Սիմո՛ն Հովնանի, սիրո՞ւմ ես ինձ: Ասում է նրան. այո՛, Տե՛ր, դու գիտես, որ ես սիրում եմ քեզ: Ասում է նրան՝ հովվի՛ր իմ ոչխարները: Ասում է նրան երրորդ անգամ. Սիմո՛ն Հովնանի, սիրո՞ւմ ես ինձ: Պետրոսը տխրեց, որովհետև նա երրորդ անգամ ասաց իրեն՝ սիրո՞ւմ ես ինձ, և ասաց նրան՝ Տեր, դու ամեն ինչ գիտես, դու գիտես, որ սիրում եմ քեզ: Հիսուսն ասում է նրան՝ արածեցրու իմ ոչխարներին: Ճշմարիտ, ճշմարիտ ասում եմ քեզ. երբ երիտասարդ էիր, դու ինքդ քեզ գոտեպնդում էիր և քայլում էիր ուր կամենում էիր, բայց երբ ծերանաս, կձգես քո ձեռքերը, և ուրիշը քեզ կգոտեպնդի ու կտանի ուր չես կամենում: Բայց սա նա ասաց՝ նշանակելով, թե ինչ մահով է փառավորելու Աստծուն: Եվ այս ասելուց հետո ասում է նրան՝ հետևիր ինձ: Դարձած բայց

Պետրոսը տեսնում է այն աշակերտին, որին սիրում էր Հիսուսը, որը հետևում էր, որը նաև բազկած էր ընթրիքի ժամանակ նրա կուրծքին և ասել էր. Տէր, ո՞վ է քեզ մատնողը: Սա տեսնելով՝ Պետրոսը ասում է Հիսուսին. Տէր, իսկ սա ի՞նչ: Հիսուսն ասում է նրան. եթե ես ուզում եմ, որ նա մնա մինչև ես գամ, քեզ ի՞նչ: Դու հետևիր ինձ: Ուրեմն այս խոսքը տարածվեց եղբայրների մեջ, որ այն աշակերտը չի մեռնի, բայց Հիսուսը նրան չասաց, որ չի մեռնի, այլ՝ Եթե ես ուզում եմ, որ նա մնա մինչև ես գամ, քեզ ի՞նչ: Սա է այն աշակերտը, որ վկայում է սրանց մասին և գրել է սրանք, և մենք գիտենք, որ ճշմարիտ է նրա վկայությունը: Կան նաև շատ այլ բաներ, որ արեց Հիսուսը, որոնք եթե գրվեին մեկ առ մեկ, ես կարծում եմ, որ նույնիսկ աշխարհը չի կարող պարունակել այն գրքերը, որոնք կգրվեին: Ամեն:

Հովհաննեսի թուղթ

1

Այն, ինչ էր սկզբից, այն, ինչ մենք լսել ենք, այն, ինչ մենք տեսել ենք մեր աչքերով, այն, ինչ մենք դիտել ենք և մեր ձեռքերը շոշափել են, կյանքի խոսքի մասին. և կյանքը հայտնվեց, և մենք տեսել ենք և վկայում ենք և հայտարարում ենք ձեզ հավիտենական կյանքը, որը էր Հոր մոտ և հայտնվեց մեզ. այն, ինչ մենք տեսել ենք և լսել ենք, հայտարարում ենք ձեզ, որպեսզի դուք էլ հաղորդություն ունենաք մեզ հետ. և մեր հաղորդությունը Հոր հետ է և Նրա Որդի Հիսուս Քրիստոսի հետ: Եւ այս բաները գրում ենք ձեզ, որպեսզի մեր ուրախությունը լցված լինի: Եւ այս է այն լուրը, որ մենք լսել ենք նրանից եւ հայտարարում ենք ձեզ, որ Աստված լույս է եւ խավար նրա մեջ չկա ոչ մի: Եթե ասենք, որ հաղորդություն ունենք նրա հետ և մութության մեջ քայլենք, սուտ ենք ասում և չենք անում ճշմարտությունը. եթե բայց լույսի մեջ քայլենք, ինչպես ինքը է լույսի մեջ, հաղորդություն ունենք միմյանց հետ, և արյունը Հիսուս Քրիստոսի՝ նրա Որդու, մաքրում է մեզ ամեն մեղքից: Եթե ասենք, թե մեղք չունենք, ինքներս մեզ կը խաբենք, և ճշմարտությունը մեր մեջ չէ: Եթե մենք խոստովանենք

մեր մեղքերը, նա հավատարիմ է և արդար, որպեսզի ների մեզ մեղքերը և մաքրի մեզ ամեն անիրավությունից: Եթե ասենք, թե չենք մեղանչել, նրան սուտ ասող ենք դարձնում, եւ նրա խոսքը մեր մեջ չէ:

2

Իմ փոքրիկ երեխաներ, այս բաները գրում եմ ձեզ, որպեսզի չմեղանչեք. և եթե ինչ-որ մեկը մեղանչի, բարեխոս ունենք Հոր մոտ՝ Հիսուս Քրիստոս արդարը, և ինքը քավություն է մեր մեղքերի համար, ոչ միայն մերոնց համար, այլև ամբողջ աշխարհի համար: Եւ սրանով մենք գիտենք, որ ճանաչել ենք նրան, եթե նրա պատվիրանները պահենք: Նա, ով ասում է՝ ես ճանաչել եմ նրան, և նրա պատվիրանները չի պահում, սուտ ասող է, և նրա մեջ ճշմարտությունը չկա. բայց ով որ պահում է նրա խոսքը, իսկապես նրա մեջ Աստծո սերը կատարելագործվել է: Սրանով մենք գիտենք, որ նրա մեջ ենք: Ով ասում է, որ նրա մեջ է մնում, պարտավոր է քայլել այնպես, ինչպես նա քայլեց: Եղբայրներ, ոչ թե նոր պատվիրան եմ գրում ձեզ, այլ հին պատվիրան, որ ունեիք սկզբից. հին պատվիրանը այն խոսքն է, որ լսեցիք սկզբից: Դարձյալ նոր պատվիրան եմ գրում ձեզ, որը ճշմարիտ է նրա մեջ և ձեր մեջ, քանի որ խավարը անցնում է, և ճշմարիտ լույսն արդեն փայլում է: Ով որ ասում է, թե լույսի մեջ է, եւ ատում է իր եղբորը, խավարի մեջ է մինչեւ հիմա: Նա, ով սիրում է իր եղբորը, լույսի մեջ է մնում, և սայթաքում նրա մեջ չկա. իսկ նա, ով ատում է իր եղբորը, խավարի մեջ է և խավարի մեջ է քայլում, և չգիտի, թե ուր է գնում, որովհետև խավարը կուրացրել է

նրա աչքերը: Գրում եմ ձեզ, երեխաներ, որ ներված են ձեր մեղքերը նրա անվան շնորհիվ: Գրում եմ ձեզ, հայրեր, որ դուք ճանաչել եք նրան սկզբից: Գրում եմ ձեզ, երիտասարդներ, որ հաղթել եք չարին: Ես գրեցի ձեզ, երեխաներ, որովհետև դուք ճանաչել եք Հորը: Գրեցի ձեզ, հայրեր, որ ճանաչել եք նրան սկզբից: Գրեցի ձեզ, երիտասարդներ, որ ուժեղ եք և Աստծո խոսքը ձեր մեջ մնում է և հաղթել եք չարին: Մի՛ սիրեք աշխարհը, ոչ էլ այն ինչ որ աշխարհում է: Եթե ինչ-որ մեկը սիրում է աշխարհը, Հոր սերը նրա մեջ չէ, որովհետև ամեն ինչ, որ աշխարհում է՝ մարմնի ցանկությունը և աչքերի ցանկությունը և կյանքի ամբարտավանությունը, Հորից չէ, այլ աշխարհից է: Եվ աշխարհը անցնում է եւ նրա ցանկությունը, բայց ով կատարում է Աստծո կամքը՝ մնում է հավիտյան: Երեխաներ, վերջին ժամն է, և ինչպես լսեցիք, որ Նեռը գալիս է, և հիմա շատ Նեռներ եղել են. դրանից գիտենք, որ վերջին ժամն է: Մեզնից դուրս գնացին, բայց մեզնից չէին, որովհետև եթե մեզնից լինեին, մեզ հետ կմնային, բայց այդ եղավ որպեսզի բացահայտվի, որ ոչ բոլորը մեզնից են: Եւ դուք օծում ունէք սրբից, եւ գիտէք ամենայն բան: Ոչ գրեցի ձեզ, որովհետեւ չգիտեք ճշմարտութիւնը, այլ որովհետեւ գիտեք զայն, եւ որովհետեւ ամեն սուտ ճշմարտութենէն չէ: Ո՞վ է ստախոսը, եթե ոչ նա, ով ուրանում է, թե Հիսուսը Քրիստոսն է: Սա է հակաքրիստոսը, որը ուրանում է Հորը և Որդուն: Ամեն ոք, որ ուրանում է Որդուն, Հորն էլ չունի: Դուք ուրեմն այն, ինչ լսեցիք սկզբից, ձեր մեջ թող մնա: Եթե ձեր մեջ մնա այն, ինչ սկզբից լսել եք, դուք էլ Որդու մեջ և Հոր մեջ կմնաք: Եւ այս է այն խոստումը, որ ինքը խոստացաւ մեզ՝ յաւիտենական կեանքը: Սրանք գրեցի ձեզ այն խաբողների մասին, որոնք ձեզ մոլորեցնում են: Եւ դուք, այն օրհնութիւնը, որ վերցրիք նրանից, ձեր մէջ կը մնայ, եւ պէտք

չունիք, որ ոեւէ մէկը ձեզ ուսուցանէ, այլ ինչպէս այդ օրհնութիւնը ինքը ձեզ ամէն բանի մասին կ’ուսուցանէ, եւ ճշմարիտ է եւ սուտ չէ, եւ ինչպէս ուսուցանեց ձեզ, կը մնաք նրա մէջ: Եւ հիմա, փոքր երեխաներ, մնացէ՛ք նրա մէջ, որպէսզի երբ նա յայտնուի՝ մենք համարձակութիւն ունենանք եւ չամաչենք նրանից նրա գալստեան ժամանակ: Եթե գիտեք, որ նա արդար է, ապա իմացեք, որ ամեն ոք, ով արդարություն է գործում, նրանից ծնված է:

3

Տեսեք թե ինչ սեր է տվել մեզ Հայրը, որպեսզի Աստծո զավակներ կոչվենք: Այս պատճառով աշխարհը ձեզ չի ճանաչում, որովհետև նրան չճանաչեց: Սիրելինե՛ր, հիմա Աստծո զավակներ ենք մենք, և դեռևս չի հայտնվել թե ինչ կլինենք, բայց գիտենք որ եթե հայտնվի, նրան նման կլինենք, որովհետև կտեսնենք նրան ինչպես որ է: Եվ ամեն ոք, ով ունի այս հույսը նրա վրա, մաքրում է իրեն, ինչպես նա մաքուր է: Ամեն ով որ մեղք է գործում՝ անօրինություն է գործում, և մեղքը անօրինություն է: Եւ դուք գիտեք, որ նա հայտնուեց, որպեսզի մեր մեղքերը վերցնի, եւ մեղք նրա մեջ չկա: Ամեն ոք, որ նրա մեջ է մնում, չի մեղանչում. ամեն ոք, որ մեղանչում է, չի տեսել նրան և ոչ էլ ճանաչել նրան: Փոքրիկ երեխաներ, ոչ ոք թող չխաբի ձեզ. նա, որ անում է արդարությունը, արդար է, ինչպես նա արդար է. նա, որ անում է մեղքը, սատանայից է, որովհետև սկզբից սատանան մեղք է գործում: Այս բանի համար հայտնվեց Աստծո Որդին, որպեսզի քանդի սատանայի գործերը: Ամեն ով ծնված է Աստծուց՝ մեղք չի

գործում, որովհետև Նրա սերմը մնում է նրա մեջ, եւ նա չի կարող մեղանչել, քանի որ ծնված է Աստծուց: Սրանով երևելի են Աստծո երեխաները և սատանայի երեխաները: Ամեն ով չի անում արդարություն, չէ Աստծուց, և ով չի սիրում իր եղբորը: Որ սա է այն հաղորդագրությունը, որը դուք լսեցիք սկզբից, որպեսզի մենք սիրենք միմյանց, ոչ ինչպես Կայենը, որ չարից էր և սպանեց իր եղբորը. և ինչի՞ համար սպանեց նրան: Որովհետև նրա գործերը չար էին, իսկ նրա եղբոր գործերը արդար էին: Մի՛ զարմանաք, եղբայրներ իմ, եթե աշխարհը ձեզ ատում է: Մենք գիտենք, որ անցել ենք մահից դեպի կյանք, որովհետև սիրում ենք եղբայրներին. ով չի սիրում եղբորը՝ մնում է մահի մեջ: Ամեն ոք, ով ատում է իր եղբորը, սպանող է, և դուք գիտեք, որ ոչ մի սպանող չունի հավիտենական կյանք, որ մնում է իր մեջ: Այսով մենք ճանաչեցինք սէրը, որովհետեւ նա մեր համար իր հոգին դրաւ, եւ մենք պարտաւոր ենք եղբայրների համար հոգիները դնել: Ով բայց կունենա աշխարհի կյանքը և տեսնի իր եղբորը կարիքը ունեցող և փակի իր սիրտը նրանից, ինչպե՞ս Աստծո սերը կմնա նրա մեջ: Երեխաներս, մի՛ սիրենք խոսքով ոչ էլ լեզվով, այլ գործով եւ ճշմարտութեամբ: Եվ սրանով մենք գիտենք, որ ճշմարտությունից ենք, եվ նրա առաջ կհամոզենք մեր սրտերը, որովհետեւ եթե մեր սիրտը դատապարտում է մեզ, Աստված ավելի մեծ է քան մեր սիրտը եւ գիտի ամեն ինչ: Սիրելիներ, եթե մեր սիրտը մեզ չի դատապարտում, համարձակություն ունենք Աստծո առաջ, և ինչ որ խնդրենք՝ ստանում ենք նրանից, որովհետև նրա պատվիրանները պահում ենք և նրա առաջ հաճելի բաները անում ենք: Եւ սա է նրա պատուիրանը, որպեսզի հաւատանք նրա Որդու՝ Յիսուս Քրիստոսի անունին, եւ սիրենք միմեանս, ինչպես նա պատուիրան տուեց: Եվ նա, ով պահում է

նրա պատվիրանները, մնում է նրա մեջ, եվ ինքը՝ նրա մեջ: Եվ այսով մենք գիտենք, որ Նա մնում է մեր մեջ այն Հոգուց, որ Նա տվեց մեզ:

4

Սիրելինե՛ր, մի՛ հավատացեք ամեն հոգու, այլ փորձեցե՛ք հոգիները՝ արդյոք Աստծուց են, որովհետև շատ սուտ մարգարեներ ելել են աշխարհ: Սրանով դուք ճանաչում եք Աստծո հոգին. ամեն հոգի, որ խոստովանում է Հիսուս Քրիստոսին մարմնով եկած, Աստծուց է, և ամեն հոգի, որ չի խոստովանում Հիսուս Քրիստոսին մարմնով եկած, Աստծուց չէ, և սա է նախքրիստոսինը, որի մասին լսել եք, թե գալիս է, և հիմա արդեն աշխարհում է: Դուք Աստծուց եք, փոքրիկ երեխաներ, և հաղթել եք նրանց, որովհետև ավելի մեծ է նա, ով ձեր մեջ է, քան նա, ով աշխարհի մեջ է: Նրանք այս աշխարհից են, այդ պատճառով աշխարհից են խոսում, եւ աշխարհը նրանց լսում է: Մենք Աստծուց ենք. ով որ ճանաչում է Աստծուն, լսում է մեզ: Ով Աստծուց չէ, մեզ չի լսում: Այս բանից մենք ճանաչում ենք ճշմարտության հոգին և մոլորության հոգին: Սիրելինե՛ր, սիրենք միմյանց, որովհետև սերը Աստծուց է, և ամեն ոք, որ սիրում է, Աստծուց ծնված է և ճանաչում է Աստծուն: Ով չի սիրում՝ չճանաչեց Աստծուն, քանզի Աստված սէր է: Այս մեջ հայտնվեց Աստծո սերը մեր մեջ, որովհետև Աստված Իր միածին Որդուն ուղարկեց աշխարհ, որպեսզի մենք ապրենք Նրա միջոցով: Սերն այն է, ոչ թե որ մենք սիրեցինք Աստծուն, այլ որ ինքը սիրեց մեզ և ուղարկեց իր Որդուն մեր մեղքերի քավության համար:

Սիրելինե՛ր, եթե Աստված այսպես սիրեց մեզ, ապա մենք էլ պարտավոր ենք սիրել միմյանց: Աստծուն ոչ ոք երբևէ տեսել է. եթե սիրենք միմյանց, Աստված մեր մեջ է մնում, և նրա սերը կատարելագործված է մեր մեջ: Այսով մենք գիտենք, որ մենք մնում ենք նրա մեջ եւ ինքը՝ մեր մեջ, որովհետեւ նա մեզ տվել է իր Հոգուց: Եւ մենք տեսել ենք ու վկայում ենք, որ Հայրը ուղարկել է Որդուն՝ որպես աշխարհի Փրկիչ: Ով որ խոստովանի, թե Հիսուսը Աստծո Որդին է, Աստված նրա մեջ կմնա, և ինքը՝ Աստծո մեջ: Եվ մենք ճանաչել ենք և հավատացել ենք այն սերը, որը Աստված ունի մեր նկատմամբ: Աստված սեր է, եւ ով որ մնում է սիրո մեջ՝ Աստծո մեջ է մնում, եւ Աստված նրա մեջ: Այս մեջ կատարելագործված է մեր հետ սերը, որպեսզի համարձակություն ունենանք դատաստանի օրը, որովհետև ինչպես նա է, այնպես էլ մենք ենք այս աշխարհում: Վախը սիրո մեջ չէ, այլ կատարյալ սերը դուրս է նետում վախը, որովհետև վախը պատիժ ունի, իսկ վախեցողը կատարելագործված չէ սիրո մեջ: Մենք սիրում ենք նրան, որովհետև նա առաջինը սիրեց մեզ: Եթե ոմն ասի, թե սիրում եմ Աստծուն, եւ ատում է իր եղբորը, սուտ է. քանզի ով չի սիրում իր եղբորը, որին տեսել է, ինչպե՞ս կարող է սիրել Աստծուն, որին չի տեսել: Եւ այս հրամանը ունինք նրանից, որպեսզի ով որ սիրում է Աստծուն, սիրէ նաեւ նրա եղբայրը:

5

Ամեն ոք, որ հավատում է, որ Հիսուսը Քրիստոսն է, Աստծուց ծնված է, և ամեն ոք, որ սիրում է Ծնողին, սիրում է նաև նրանից ծնվածին: Սրանով մենք գիտենք, որ սիրում ենք Աստծո

զավակներին, երբ սիրում ենք Աստծուն և պահում ենք նրա պատվիրանները: Սա է Աստծո սերը, որ մենք պահենք նրա պատվիրանները, և նրա պատվիրանները ծանր չեն, որովհետև ամեն ինչ, որ ծնված է Աստծուց, հաղթում է աշխարհին, և սա է հաղթանակը, որ հաղթել է աշխարհին՝ մեր հավատը: Ո՞վ է աշխարհին հաղթողը, եթե ոչ նա, ով հավատում է, որ Հիսուսը Աստծո Որդին է: Սա է նա, ով եկել է ջրի և արյան միջոցով՝ Հիսուս Քրիստոս, ոչ միայն ջրով, այլ ջրով և արյունով, և Հոգին է, որ վկայում է, որովհետև Հոգին ճշմարտությունն է: Որովհետև երեք են վկայողները երկնքում՝ Հայրը, Խոսքը և Սուրբ Հոգին, և այս երեքը մեկ են, և երեք են վկայողները երկրի վրա՝ Հոգին և ջուրը և արյունը, և երեքը մեկ են: Եթե մարդկանց վկայությունը ընդունում ենք, Աստծո վկայությունը ավելի մեծ է, որովհետև սա է Աստծո վկայությունը, որ Նա վկայել է Իր Որդու մասին: Ով հավատում է Աստծո Որդուն, ունի վկայությունը իր մեջ, ով չի հավատում Աստծուն՝ սուտ ասող է դարձրել Նրան, որովհետև չի հավատացել այն վկայությանը, որ Աստված վկայել է Իր Որդու մասին: Եւ այս է վկայությունը, որ Աստված յաւիտենական կյանք տվեց մեզ, եւ այս կյանքը նրա Որդու մեջ է: Ով ունի Որդուն՝ ունի կյանքը, ով չունի Աստծո Որդուն՝ կյանքը չունի: Սրանք գրեցի ձեզ, որոնք հավատում են Աստծո Որդու անվանը, որպեսզի իմանաք, որ հավիտենական կյանք ունեք, և որպեսզի հավատաք Աստծո Որդու անվանը: Եւ այս է այն համարձակությունը, որ ունինք նրա հանդեպ, որ եթե ինչ-որ բան խնդրենք ըստ նրա կամքի, նա լսում է մեզ: Եվ եթե գիտենք, որ նա լսում է մեզ, ինչ էլ որ խնդրենք, գիտենք, որ ունենք այն խնդրանքները, որոնք խնդրեցինք նրանից: Եթե ինչ-որ մեկը տեսնի իր եղբորը մեղք գործելիս, մեղք որ դեպի մահ չէ, նա կխնդրի, և կտա նրան կյանք, նրանց համար

ովքեր մեղք են գործում ոչ դեպի մահ: Կա մեղք դեպի մահ, ես այդ մասին չեմ ասում, որ խնդրես: Ամեն անիրավություն մեղք է, և կա մեղք, որ դեպի մահ չէ: Մենք գիտենք, որ ամեն ով ծնված է Աստծուց՝ չի մեղանչում, այլ ով ծնված է Աստծուց՝ պահում է իրեն, և չարը չի դիպչում նրան: Գիտենք, որ Աստծուց ենք, եւ ամբողջ աշխարհը չարի մեջ ընկած է: Մենք գիտենք, որ Աստծո Որդին եկել է և տվել է մեզ միտք, որպեսզի ճանաչենք ճշմարիտին, և մենք ենք ճշմարիտի մեջ՝ նրա Որդու՝ Հիսուս Քրիստոսի մեջ: Սա է ճշմարիտ Աստվածը և հավիտենական կյանքը: Փոքրիկ երեխաներ, պահպանեցե՛ք ձեզ կուռքերից, ամե՛ն:

Ծննդոց

1

Սկզբում Աստված արարեց երկինքն ու երկիրը: Իսկ երկիրը անտեսանելի եւ անկազմ էր, եւ խավար էր անդունդի վերեւում, եւ Աստծո Հոգին տարվում էր ջրերի վերեւում: Եվ ասաց Աստված՝ թող լույս լինի, և լույս եղավ: Եւ Աստուած տեսաւ լոյսը, որ բարի է, եւ Աստուած բաժանեց լոյսի եւ խաւարի միջեւ: Եվ Աստված կանչեց լույսը օր, և խավարը կանչեց գիշեր: Եվ եղավ երեկո, եվ եղավ առավոտ, օր մեկ: Եվ Աստված ասաց. Թող հաստատություն լինի ջրի մեջ, եւ թող բաժանի ջուրը ջրից, եւ այդպես եղավ: Եւ Աստուած ստեղծեց ամրակալը, եւ Աստուած բաժանեց այն ջրերը, որ ամրակալի ներքեւ էին, եւ այն ջրերը, որ ամրակալի վերեւ էին: Եւ Աստուած կանչեց տարածութիւնը երկինք, եւ Աստուած տեսաւ, որ բարի է, եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր երկրորդ: Եւ ասաց Աստուածը. Թող հավաքվի ջուրը, որ երկնքի ներքեւ է, մի ժողովի մեջ, եւ թող երեւա ցամաքը: Եւ եղավ այսպես. հավաքվեց ջուրը, որ երկնքի ներքեւ էր, իրենց ժողովների մեջ, եւ երեւաց ցամաքը: Եւ Աստված կոչեց չորը երկիր, եւ ջրերի հավաքածուները կոչեց ծովեր, եւ Աստված

տեսավ, որ բարի է: Եւ ասաց Աստուած. Թող երկիրը բուսցնէ խոտի բոյս, որ սերմանէ սերմ ըստ իր տեսակի եւ ըստ իր նմանութեան, եւ պտղաբեր ծառ, որ տայ պտուղ, որի սերմը իր մէջ է ըստ տեսակի երկրի վրայ: Եւ եղաւ այդպէս: Եվ երկիրը բուսցրեց խոտի խոտ, որը սերմ է ցանում ըստ տեսակի եւ ըստ նմանության, եւ պտղաբեր ծառ, որը պտուղ է արտադրում, որի սերմը նրա մեջ է ըստ տեսակի երկրի վրա, եւ Աստված տեսավ, որ բարի է: Եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ օր երրորդ: Եւ ասաց Աստուած. Թող լինեն լուսատուներ երկնքի ամրակայքում՝ երկրի վրա լույս տալու համար, որպեսզի բաժանեն օրը գիշերից, եւ թող լինեն նշաններ, ժամանակներ, օրեր եւ տարիներ: Եւ թող լինեն լույսեր երկնքի կամարում, որպեսզի լուսավորեն երկրի վրա, եւ այդպես եղավ: Եւ Աստված արարեց երկու մեծ լուսատուները՝ մեծ լուսատուն օրվա իշխանության համար, եւ փոքր լուսատուն գիշերի իշխանության համար, եւ աստղերը: Եվ Աստված դրեց նրանց երկնքի տարածության մեջ, որպեսզի փայլեն երկրի վրա, եւ իշխեն օրվա եւ գիշերվա վրա, եւ բաժանեն լույսի եւ խավարի միջեւ, եւ Աստված տեսավ, որ բարի է: Եվ եղավ երեկո եւ եղավ առավոտ՝ օր չորրորդ: Եւ ասաց Աստուած. Թող ջուրերը բերեն կենդանի հոգիների սողուններ եւ թռչուններ, որոնք թռչեն երկրի վրայով՝ երկնքի տարածության տակ, եւ եղավ այնպես: Եվ Աստված արարեց մեծ ծովային արարածները, եւ կենդանիների սողունների բոլոր հոգիները, որոնք ջրերը հանեցին ըստ իրենց տեսակների, եւ բոլոր թեւավոր թռչունները ըստ տեսակի, եւ Աստված տեսավ, թե բարի են: Եւ Աստուած օրհնեց նրանց՝ ասելով. Աճեցէ՛ք եւ բազմացէ՛ք, եւ լցրէ՛ք ջրերը ծովերում, եւ թռչունները թող բազմանան երկրի վրայ: Եվ եղավ երեկո, եւ եղավ առավոտ՝ հինգերորդ օր: Եւ ասաց Աստուած. Թող երկիրը

հանէ ապրող հոգի ըստ ցեղի՝ չորքոտանիներ, սողուններ եւ երկրի գազաններ ըստ ցեղի: Եւ եղաւ այդպէս: Եւ արար Աստուած երկրի գազանները ըստ իրենց տեսակի, եւ անասունները ըստ իրենց տեսակի, եւ երկրի բոլոր սողունները ըստ իրենց տեսակի, եւ տեսաւ Աստուած, որ բարի է: Եւ ասաց Աստուած. Արասցուք մարդ ըստ մերոյ պատկերի եւ ըստ մերոյ նմանութեան, եւ թող տիրեն ծովու ձկանց, երկնքի թռչնոց, անասունների, ամենայն երկրի եւ ամենայն սողնոց, որ սողան երկրի վերայ: Եւ Աստված ստեղծեց մարդը Աստծո պատկերով, արու եւ էգ ստեղծեց նրանց: Եւ Աստուած օրհնեց նրանց՝ ասելով. Աճեցէ՛ք եւ բազմացէ՛ք, լցրէ՛ք երկիրը եւ տիրեցէ՛ք նրան, իշխեցէ՛ք ծովի ձկներին, երկնքի թռչուններին, բոլոր անասուններին, ամբողջ երկրին եւ բոլոր սողուններին, որոնք սողում են երկրի վրա: Եվ Աստված ասաց. Ահա ես ձեզ տվել եմ ամբողջ երկրի երեսին գտնվող սերմ ցանող ամեն սերմնաբեր խոտը, եւ իր մեջ սերմնաբեր սերմի պտուղ ունեցող ամեն ծառ, դրանք ձեզ ուտելիքի համար կլինեն, եւ երկրի բոլոր գազաններին, եւ երկնքի բոլոր թռչուններին, եւ երկրի վրա սողացող եւ իր մեջ կյանքի հոգի ունեցող ամեն սողունին, եւ ամեն կանաչ խոտը ուտելիքի համար: Եւ այդպես եղավ: Եւ Աստուած տեսաւ այն ամենը, ինչ որ արեց, եւ ահա շատ լաւ էր, եւ եղաւ երեկոյ, եւ եղաւ առաւօտ՝ վեցերորդ օր:

2

Եւ ավարտվեցին երկինքն ու երկիրը, եւ նրանց ամբողջ աշխարհը: Եւ Աստված ավարտեց վեցերորդ օրը իր գործերը, որոնք արեց, եւ հանգչեց եօթներորդ օրը իր բոլոր գործերից,

որոնք արեց: Եւ օրհնեց Աստուած յոթներորդ օրը եւ սրբեց զայն, որովհետեւ այդ օրը հանգչեց իր բոլոր գործերից, զորս սկսեց Աստուած անել: Սա ծագման գիրքն է երկնքի եւ երկրի, երբ եղաւ, այն օրը, երբ Տէր Աստուածը արարեց երկինքը եւ երկիրը, եւ դաշտի ամեն կանաչ բույսը՝ մինչեւ երկրի վրա լինելը, եւ դաշտի ամեն խոտը՝ մինչեւ բուսնելը, քանզի Աստուած անձրեւ չէր տեղացրել երկրի վրա, եւ մարդ չկար մշակելու զայն: Աղբյուր բարձրանում էր երկրից եւ ջրում էր երկրի ամբողջ երեսը: Եվ Աստված ձևավորեց մարդը հողից երկրի, եւ շնչեց նրա դեմքի մեջ կյանքի շունչ, եւ մարդը եղավ ապրող հոգի: Եւ Աստուած տնկեց դրախտ Եդեմում՝ արեւելքում, եւ այնտեղ դրեց մարդուն, որին ստեղծել էր: Եւ Աստուած դեռ բուսցրեց երկրից ամեն ծառ, որ գեղեցիկ էր տեսքով եւ բարի սննդի համար, եւ կյանքի ծառը դրախտի մեջտեղում, եւ բարու եւ չարու ճանաչելու ծառը: Գետ բայց ելնում է Եդեմից՝ ջրելու համար դրախտը, եւ այնտեղից բաժանվում է չորս սկիզբների: Մեկի անունը Փիսոն է, սա շրջապատում է Եվիլատի ամբողջ երկիրը, այնտեղ, որտեղ ոսկի կա: Այն երկրի ոսկին լավ է, եւ այնտեղ կա կարբունկուլ եւ կանաչ քար: Եվ երկրորդ գետի անունը Գեհոն է, սա շրջապատում է Եթովպիայի ամբողջ երկիրը: Եւ երրորդ գետը՝ Տիգրիսը, սա է, որ գնում է Ասորիների դիմաց, իսկ չորրորդ գետը՝ Եփրատն է: Եւ Տէր Աստուած առաւ մարդը, որ ստեղծել էր, եւ դրեց նրան փառքի այգում՝ մշակելու եւ պահպանելու համար: Եւ Տէր Աստուած հրամայեց Ադամին՝ ասելով. Դրախտի բոլոր ծառերից կարող ես ուտել: Բայց բարին ու չարը ճանաչելու ծառից չպիտի ուտեք, որովհետև որ օրը ուտեք նրանից՝ մահով կմեռնիք: Եւ ասաց Տէր Աստուածը. Լաւ չէ, որ մարդը միայն լինի, արասցուք նրան օգնական ըստ նրա: Եւ Աստուածը դեռ երկրից ձեւավորեց

դաշտի բոլոր գազանները եւ երկնքի բոլոր թռչունները, եւ բերեց դրանք Ադամի մոտ՝ տեսնելու համար, թե ինչ կանվանի դրանք, եւ ամեն ինչ, որ Ադամը կանչեց ապրող հոգի, այդ էր նրա անունը: Եւ Ադամը անուններ տվեց բոլոր անասունների, երկնքի բոլոր թռչունների եւ դաշտի բոլոր գազանների, բայց Ադամի համար չգտնվեց նրան նման օգնական: Եւ Աստուած տարփ բերեց Ադամի վրա եւ քնեցրեց նրան, եւ վերցրեց նրա կողերից մեկը եւ մարմին լցրեց դրա փոխարեն: Եւ կառուցեց Աստված այն կողը, որ վերցրել էր Ադամից՝ կնոջ, եւ բերեց զայն Ադամին: Եւ Ադամն ասաց. Սա այժմ ոսկոր է իմ ոսկորներից եւ մարմին՝ իմ մարմնից. սա կոչվելու է կին, որովհետեւ իր մարդուց է առնված: Այս պատճառով մարդը կթողնի իր հորն ու մորը և կմիանա իր կնոջը, և երկուսը կդառնան մեկ մարմին: Եւ երկուսն էլ մերկ էին, Ադամը եւ նրա կինը, եւ չէին ամաչում:

3

Իսկ օձը ամենահմաստուն էր բոլոր գազանների մեջ, որոնք երկրի վրա էին, որոնց Տէր Աստված արարել էր, եւ օձը ասաց կնոջը. Ինչո՞ւ Աստված ասաց, թե չպիտի ուտեք դրախտի բոլոր ծառերից: Եվ կինը ասաց օձին. Դրախտի ծառերի պտղից կարող ենք ուտել: Բայց այն ծառի պտղից, որը դրախտի մեջտեղում է, Աստված ասաց՝ չպետք է ուտեք դրանից, ոչ էլ դիպչեք դրան, որպեսզի չմեռնեք: Եվ օձը ասաց կնոջը. Ոչ մահով կմեռնիք: Քանզի Աստված գիտեր, որ որ օրը ուտեք դրանից, ձեր աչքերը կբացվեն, եւ կլինեք որպես աստվածներ՝ ճանաչելով բարին եւ չարը: Եւ կինը տեսավ, որ ծառը լավ է կերակուրի համար, եւ որ

հաճելի է աչքերին տեսնելու, եւ գեղեցիկ է հասկանալու համար, եւ վերցնելով նրա պտղից՝ կերավ, եւ տվեց նաեւ իր մարդուն, որ նրա հետ էր, եւ կերան: Եվ բացվեցին երկուսի աչքերը, եւ իմացան, որ մերկ են, եւ կարեցին թզենու տերեւներ ու իրենց համար գոտիներ շինեցին: Եւ նրանք լսեցին Տէր Աստծու ձայնը, որ քայլում էր այգում երեկոյեան, եւ Ադամն ու նրա կինը թաքնվեցին Տէր Աստծու դեմքից այգու ծառերի մէջտեղում: Եւ Տէր Աստուած կանչեց Ադամին եւ ասաց նրան. Ադա՛մ, որտե՞ղ ես: Եւ ասաց նմա. Քո ձայնը լսեցի, երբ քայլում էիր այգում, եւ վախեցայ, որովհետեւ մերկ եմ, եւ թաքնուեցի: Եւ ասաց նրան Աստուած. Ո՞վ հաղորդեց քեզ, որ մերկ ես, եթե ոչ այն ծառից, որից պատվիրեցի քեզ միայն այդ չուտել, նրանից կերար: Եւ Ադամն ասաց. Կինը, որ դու տվեցիր ինձ հետ, նա ինձ տվեց ծառից, եւ ես ուտեցի: Եւ Տէր Աստուած ասաց կնոջը. Ի՞նչ է սա, որ դու արեցիր: Եվ կինը ասաց. Օձը խաբեց ինձ, եվ ես կերա: Եւ ասաց Տէր Աստուած օձին. Քանի որ այս արեցիր, անիծեալ ես դու բոլոր անասունների եւ բոլոր գազանների մէջ, որ երկրի վրայ են. քո կուրծքի եւ փորի վրայ պիտի երթաս, եւ հող պիտի ուտես քո կեանքի բոլոր օրերը: Եւ թշնամութիւն կը դնեմ քո եւ կնոջ միջեւ, եւ քո սերմանդ եւ նորա սերմանդ միջեւ. ինքը քո գլուխը կը պահպանէ, եւ դու նորա գարշապարը կը պահպանես: Եւ կնոջը ասաց. Բազմացնելով բազմացնելու եմ քո ցավերը եւ քո հառաչանքը, ցավերի մեջ երեխաներ ես ծնելու, եւ քո դարձումը քո ամուսնու դեպի է լինելու, եւ ինքը քեզ տիրելու է: Իսկ Ադամին ասաց, որ լսեցիր քո կնոջ ձայնին եւ կերար այն ծառից, որ պատվիրել էի քեզ միայն այդից չուտել, անիծյալ է երկիրը քո գործերում, տխրություններով կերես զայն քո կյանքի բոլոր օրերում: Փուշեր ու տատասկներ կբուսնեն քեզ համար, և դաշտի

խոտը կուտես: Քո դեմքի քրտնքով կ'ուտես քո հացը, մինչև որ դու վերադառնաս այն երկիր, որից վերցվել ես, որովհետև երկիր ես դու, և երկիր կը դառնաս: Եւ Ադամը կոչեց իր կնոջ անունը Կյանք, որովհետեւ նա բոլոր ապրողների մայրն է: Եւ Տէր Աստուած արեց Ադամին եւ նրա կնոջ մորթեղէն քղանցք եւ հագցուց նոցա: Եւ ասաց Աստուած. Ահա Ադամ դարձել է որպես մեզանից մեկը՝ բարին ու չարը ճանաչելու համար, եւ այժմ, գուցէ երբեք չձգէ իր ձեռքը եւ չառնէ կեանքի ծառից ու չուտէ, եւ չապրի յաւիտեան: Եվ Տէր Աստված նրան ուղարկեց դրախտից՝ հաճույքների դրախտից, որպեսզի մշակի այն երկիրը, որից առնվել էր: Եւ նա հանեց զԱդամը եւ բնակեցրեց զնա դիմաց դրախտին հաճույքի, եւ դրեց զքերովբէները եւ զբոցավառ սուրը դարձողը՝ պահպանելու զճանապարհը ծառի կենաց:

4

Ադամը ճանաչեց իր կին Եվային, և նա հղիանալով ծնեց Կայինին, և ասաց. Ստացա մարդ Աստծո միջոցով: Եւ նա աւելացրեց ծնելու նրա եղբայր Աբելին, եւ Աբելը դարձաւ ոչխարների հովիւ, իսկ Կայէնը երկիր մշակող էր: Եվ եղավ օրերից հետո, Կայենը բերեց երկրի պտուղներից զոհ Տիրոջը: Եվ Աբելը նաև ինքը բերեց իր ոչխարների անդրանիկներից եւ նրանց ճարպերից: Եվ Աստված նայեց Աբելի վրա եւ նրա ընծաների վրա: Իսկ Կայենի և նրա զոհերի վրա ուշադրություն չդարձրեց, և Կայենը շատ տխրեց, և նրա դեմքը ընկավ: Եվ ասաց Տէր Աստուածը Կայենին. Ինչո՞ւ այդքան տխուր դարձար, եւ ինչո՞ւ ընկավ երեսդ: Եթե ճիշտ մատուցես, բայց ճիշտ չբաժանես, մեղք

չ֊ես գործել: Լռի՛ր. նրա դարձը դեպի քեզ է, և դու կիշխես նրա վրա: Եւ Կայէնն ասաց իր եղբայր Աբէլին՝ եկ անցնենք դաշտ, եւ երբ նրանք դաշտում էին, Կայէնը վեր կացաւ իր եղբայր Աբէլի վրայ եւ սպանեց նրան: Եվ Տեր Աստված ասաց Կայինին՝ ո՞ւր է քո եղբայր Աբելը: Եվ ասաց. Ես չգիտեմ, մի՞թե ես իմ եղբոր պահապանն եմ: Եվ Տերը ասաց, ի՞նչ ես արել: Քո եղբոր արյան ձայնը աղաղակում է ինձ հողից: Եւ հիմա անիծված ես դու երկրից, որը բացեց իր բերանը՝ ընդունելու քո եղբոր արյունը քո ձեռքից: Երբ աշխատում ես երկիրը, այն այլևս իր ուժը քեզ չի տա, հառաչելով և դողալով կլինես երկրի վրա: Եւ Կայէնն ասաց Տէր Աստծուն. Իմ մեղքը չափազանց մեծ է, որ ներուի: Եթե դու վանում ես ինձ այսօր երկրի երեսից, եւ քո երեսից կը թաքնուեմ, եւ կը լինեմ հառաչող ու դողացող երկրի վրայ, եւ կը լինի, որ ամեն ով գտնի ինձ՝ կը սպանի ինձ: Եվ Տեր Աստված ասաց նրան. Ոչ այդպես, ով որ սպանի Կայենին, յոթնապատիկ վրեժ կառնվի: Եվ Տեր Աստվածը նշան դրեց Կայենի վրա, որպեսզի չսպանի նրան ամեն ոք, ով գտնի նրան: Ելավ Կային Աստծո դեմքից և բնակվեցավ Նաիդ երկրում՝ Եդեմի դիմաց: Եվ Կայինը ճանաչեց իր կնոջը, եվ նա հղիանալով ծնեց Ենոքին: Եվ նա շինում էր քաղաք, եւ անվանեց քաղաքը իր որդու անունով՝ Ենոք: Հենոքին ծնավ Գայիդադը, եւ Գայիդադը ծնեց Մալելեէլին, եւ Մալելեէլը ծնեց Մաթուսաղային, եւ Մաթուսաղան ծնեց Ղամեքին: Եւ Ղամէքը իրեն երկու կին վերցրեց, մէկի անունը Ադա էր, եւ երկրորդի անունը՝ Սելլա: Եւ Ադան ծնաւ Յոբէլին, սա էր վրաններում բնակվող անասնապահների հայրը: Եւ նրա եղբոր անունը Յուբալ էր, սա էր սաղարթն ու քնարը ցոյց տուողը: Զիլլան էլ ինքը ծնեց Թոբելին, և նա պղնձի ու երկաթի մուրճահար դարբին էր: Իսկ Թոբելի քույրը Նոեմա է: Ասաց Ղամեքը իր

կանանց՝ Ադային եւ Սելլային. Լսեցէ՛ք իմ ձայնը, Ղամեքի կանայք, ունկնդի՛ր եղէք իմ խօսքերին, որովհետեւ մարդ սպանեցի ինձ վէրք հասցնելու համար, եւ երիտասարդ՝ ինձ կապտուկ տալու համար: Որ յոթ անգամ վրեժխնդրված է Կայենից, իսկ Ղամեքից՝ յոթանասուն անգամ յոթ: Ադամը ճանաչեց Եվային՝ իր կնոջը, և նա հղիանալով ծնեց որդի, և անվանեց նրա անունը Սեթ՝ ասելով. Աստված ինձ համար բարձրացրեց մեկ այլ սերմ Աբելի փոխարեն, որին սպանեց Կայինը: Եւ Սեթին որդի ծնաւ, եւ անուանեց զնրա անունը Ենովս. սա յուսաց կանչել Տեառն Աստուծոյ անունը:

5

Սա է մարդկանց ծննդյան գիրքը. այն օրը, երբ Աստված արարեց Ադամին, Աստծո պատկերով արարեց նրան. արու և իգական արարեց նրանց, և օրհնեց նրանց, և անվանեց նրանց անունը Ադամ, այն օրը, երբ արարեց նրանց: Ապրեց իսկ Ադամ երկու հարյուր երեսուն տարի, եւ ծնեց ըստ իր տեսքի եւ ըստ իր պատկերի, եւ անվանեց նրա անունը Սէթ: Եղան Ադամի օրերը, որոնք նա ապրեց Սեթին ծնելուց հետո, յոթ հարյուր տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Ադամի բոլոր օրերը, որ նա ապրեց, եղան ինը հարյուր երեսուն տարի, եւ նա մեռավ: Սեթը ապրեց երկու հարյուր հինգ տարի և ծնեց Ենոսին: Եւ ապրեց Սէթ Ենովսին ծնելուց յետոյ յոթ հարյուր յոթ տարի եւ ծնաւ որդիներ ու դուստրեր: Եւ Սեթի բոլոր օրերը եղան ինը հարյուր տասներկու տարի, եւ նա մեռավ: Եվ Ենոսը ապրեց հարյուր իննսուն տարի եւ ծնեց Կայնանին: Եւ Ենոսը ապրեց Կայնանին ծնելուց հետո յոթ

հարյուր տասնհինգ տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եվ Ենոսի բոլոր օրերը եղան ինը հարյուր հինգ տարի, եւ նա մեռավ: Եւ ապրեց Կայնան հարյուր յոթանասուն տարի եւ ծնաւ զՄաղաղայելը: Եւ ապրեց Կայնան Մալելեելին ծնելուց հետո յոթ հարյուր քառասուն տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Կայնանի բոլոր օրերը եղան ինը հարյուր տասը տարի, եւ նա մեռավ: Եւ Մահաղաղէելը ապրեց հարիւր վաթսունհինգ տարի եւ ծնաւ Յարեդին: Եւ ապրեց Մահաղաղէել Յարեդին ծնելուց յետոյ յոթ հարյուր երեսուն տարի եւ ծնաւ որդիներ ու դուստրեր: Եւ Մահաղաղէլի բոլոր օրերը եղան ութ հարյուր իննսուն հինգ տարի, եւ մեռաւ: Եւ ապրեց Յարեդ հարիւր վաթսուներկու տարի եւ ծնաւ Ենովքին: Եւ Յարեդը ապրեց Ենովքին ծնելուց հետո ութ հարյուր տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Յարեդի բոլոր օրերը եղան երկու եւ վաթսուն եւ ինը հարյուր տարի, եւ նա մեռավ: Եւ ապրեց Ենովք հարյուր վաթսունհինգ տարի եւ ծնաւ Մաթուսաղային: Ենոքը հաճո եղավ Աստծուն Մաթուսաղային ծնելուց հետո երկու հարյուր տարի, և ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Ենոքի բոլոր օրերը եղան երեք հարյուր վաթսունհինգ տարի: Եւ հաճեցաւ Ենովք Աստուծոյն, եւ ոչ գտնուեցաւ, քանզի փոխադրեց զնա Աստուած: Եւ ապրեց Մաթուսաղա հարիւր վաթսունյոթ տարի եւ ծնաւ Ղամէքին: Եւ ապրեց Մաթուսաղա Ղամեքին ծնելուց հետո երկու հարյուր ութ տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Մաթուսաղայի բոլոր օրերը, որոնք նա ապրեց, եղան ինը հարյուր վաթսունինը տարի, եւ նա մեռավ: Եւ Ղամէքը ապրեց հարիւր ութսունութ տարի եւ ծնաւ որդի: Եվ նա անվանեց նրա անունը Նոյ՝ ասելով. Սա կհանգստացնի մեզ մեր գործերից եւ մեր ձեռքերի ցավերից, եւ այն երկրից, որը անիծեց Տէր Աստվածը: Եւ ապրեց Ղամէքը Նոյին ծնելուց հետո հինգ հարյուր

վաթսունհինգ տարի եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր: Եւ Ղամեքի բոլոր օրերը եղան յոթ հարյուր հիսուն երեք տարի, եւ նա մեռավ: Եւ Նոյը հինգ հարյուր տարեկան էր, եւ ծնեց երեք որդի՝ Սեմը, Խամը, Յաբեթը:

6

Եւ եղաւ, երբ մարդիկ սկսան բազմանալ երկրի վրայ, եւ նրանց դուստրեր ծնվեցին: Տեսնելով Աստծո որդիները մարդկանց դուստրերը, որ գեղեցիկ են, իրենց համար կանայք վերցրին բոլորից, որոնք ընտրեցին: Եւ ասաց Տէր Աստուած. Չի մնա հոգին իմ այս մարդկանց մէջ յաւիտեան, քանի որ նրանք մարմին են, եւ նրանց օրերը կլինեն հարյուր քսան տարի: Հսկաները երկրի վրա էին այն օրերին եւ դրանից հետո, երբ Աստծո որդիները մտնում էին մարդկանց դուստրերի մոտ եւ ծնում էին նրանց: Այնտեղ էին այն հսկաները հնադարյան ժամանակներից՝ այն անվանի մարդիկ: Տեսնելով Տեր Աստված, որ բազմացան մարդկանց չարիքները երկրի վրա, և ամեն ոք մտածում է իր սրտում ուշադիր չար բաների մասին բոլոր օրերը, մտածեց Աստված, որ ստեղծեց մարդը երկրի վրա, և տխրեց: Եւ ասաց Աստուածը. Ջնջեցի՛ց մարդը, որ արարի, երկրի երեսից՝ մարդից մինչեւ անասուն, եւ սողուններից մինչեւ երկնքի թռչունները, որովհետեւ զղջացի, որ արարի զնոսա: Նոյը շնորհք գտավ Տէր Աստծու առաջ: Սրանք են Նոյի ծնունդները: Նոյը արդար մարդ էր, կատարյալ լինելով իր սերնդի մեջ, Նոյը Աստծուն հաճելի եղավ: Նոյն ծնեց երեք որդի՝ Սեմը, Քամը և Յաբեթը: Ավերվեց երկիրը Աստծո առաջ, եւ երկիրը լցվեց անիրավությամբ: Եւ Տէր Աստուածը տեսաւ երկիրը,

եւ այն ապականած էր, որովհետեւ ամէն մարմին ապականել էր իր ճանապարհը երկրի վրայ: Եւ Տէր Աստուած ասաց Նոյին. Ամենայն մարդու ժամանակը եկած է իմ առաջ, որովհետեւ երկիրը լցվեց անիրաւութեամբ նրանցից, եւ ահա ես կործանեմ նրանց եւ երկիրը: Արա՛ ուրեմն քեզ համար տապան քառակուսի փայտերից, բներ կղնես տապանում, և կծածկես այն ներսից ու դրսից ասֆալտով: Եւ այսպէս պիտի շինես տապանը՝ երեք հարիւր կանգուն լինի տապանի երկարութիւնը, յիսուն կանգուն՝ լայնութիւնը, եւ երեսուն կանգուն՝ բարձրութիւնը: Հավաքելով կշինես տապանը, և մեկ կանգունի մեջ կավարտես այն վերևից, իսկ տապանի դուռը կդնես կողքից, ստորին, երկհարկ և երրորդհարկ կղնես այն: Ես բայց ահա բերում եմ ջրհեղեղը, ջուր երկրի վրա, որպեսզի ոչնչացնեմ ամբողջ մարմինը, որում կյանքի հոգի է երկնքի տակ, և ինչ որ լինի երկրի վրա, կմեռնի: Եւ կը հաստատեմ իմ ուխտը քեզ հետ, իսկ դու կը մտնես տապան՝ դու եւ քո որդիները, եւ քո կինը, եւ քո որդիների կանայքը քեզ հետ: Եւ բոլոր անասունների, բոլոր սողունների, բոլոր գազանների եւ ամենայն մարմնի միջից երկուական բոլորից կբերես տապան, որպեսզի կերակրես քեզ հետ, արու եւ էգ կլինեն: Բոլոր թռչուններից ըստ իրենց տեսակի, և բոլոր անասուններից ըստ իրենց տեսակի, և երկրի վրա սողացող բոլոր սողուններից ըստ իրենց տեսակի, երկու-երկու բոլորից կմտնեն քեզ մոտ՝ քեզ հետ սնվելու համար, արու և էգ: Դու բայց կառնես քեզ համար բոլոր սննդից, որ կուտես, և կհավաքես դեպի քեզ, և կլինի քեզ և նրանց ուտելու համար: Եւ Նոյն արեց այն ամենը, ինչ որ հրամայեց նրան Տէր Աստուածը, այնպէս էլ արեց:

7

Եվ Տեր Աստված ասաց Նոյին. Մտի՛ր դու եւ քո ամբողջ տունը տապան, որովհետեւ քեզ արդար տեսայ իմ առաջ այս սերնդում: Իսկ մաքուր անասունների մեջից բեր քեզ մոտ յոթ-յոթ՝ արու եւ էգ, իսկ անմաքուր անասունների մեջից՝ երկու-երկու՝ արու եւ էգ: Եւ երկնքի մաքուր թռչուններից յոթ յոթ՝ արու եւ էգ, եւ բոլոր ոչ մաքուր թռչուններից երկու երկու՝ արու եւ էգ, որպէսզի սնուցանել զաւակ ամբողջ երկրի վրայ: Դեռ յոթ օր անց ես անձրև եմ բերելու երկրի վրա՝ քառասուն օր և քառասուն գիշեր, և ջնջելու եմ ամեն կենդանի էակը, որ ստեղծեցի երկրի երեսից: Եւ Նոյն արեց ամեն ինչ, ինչ որ հրամայեց նրան Տէր Աստուածը: Նոյը վեց հարյուր տարեկան էր, և ջրհեղեղը եղավ երկրի վրա: Մտավ Նոյն եւ նրա որդիները, եւ նրա կինը, եւ նրա որդիների կանայքը նրա հետ տապան՝ ջրհեղեղի ջրի պատճառով: Եվ մաքուր թռչուններից, եւ ոչ մաքուր թռչուններից, եւ մաքուր անասուններից, եւ ոչ մաքուր անասուններից, եւ երկրի վրա սողացող բոլորից, երկու երկու մտան Նոյի մոտ տապան՝ արու եւ էգ, ինչպես Աստված հրամայել էր Նոյին: Եւ եղաւ եօթը օրերից յետոյ, եւ ջրհեղեղի ջուրը եկաւ երկրի վրայ: Վեց հարյուրերորդ տարում Նոյի կյանքի մեջ, երկրորդ ամսվա յոթներորդ եւ քսաներորդ օրը, այս օրը պատռվեցին անդունդի բոլոր աղբյուրները, եւ երկնքի ջրվեժները բացվեցին: Եւ անձրեւ եղաւ երկրի վրայ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր: Այս օրը մտան տապան Նոյը, Սեմը, Քամը, Յաբեթը՝ Նոյի որդիները, եւ Նոյի կինը, եւ նրա որդիների երեք կանայքը նրա հետ: Եվ բոլոր վայրի գազանները ըստ տեսակի, եւ բոլոր անասունները ըստ տեսակի, եւ ամեն սողունը որ շարժվում

է երկրի վրա ըստ տեսակի, եւ ամեն թռչունը թռչուն ըստ իր տեսակի, մտան Նոյի մոտ տապան, երկու երկու՝ արու եւ էգ, բոլոր մարմնից, որում կա կյանքի շունչ: Եւ մտնողները՝ արու եւ էգ՝ ամեն մարմնից մտան, ինչպես հրամայել էր Աստված Նոյին, եւ Տէր Աստվածը դրսից փակեց տապանը նրա: Եւ ջրհեղեղը քառասուն օր ու քառասուն գիշեր տեւեց երկրի վրա, եւ ջուրը բազմացաւ ու բարձրացրեց տապանը, եւ այն բարձրացաւ երկրից: Եւ ջուրը գերակշռեց ու խիստ բազմացավ երկրի վրա, եւ տապանը կրվում էր ջրի վերեւում: Իսկ ջուրը չափազանց տիրեց երկրի վրա եւ ծածկեց բոլոր բարձր լեռները, որոնք երկնքի ներքեւ էին: Տասնհինգ կանգուն վերևում բարձրացավ ջուրը և ծածկեց բոլոր բարձր լեռները: Եւ մեռաւ ամէն շարժուող մարմին երկրի վրայ՝ թռչունները, անասունները, գազանները եւ երկրի վրայ շարժուող ամէն սողունը, եւ ամէն մարդ: Եւ բոլորը, որքան որ ունեին կյանքի շունչ, եւ ամեն ինչ, որ ցամաքի վրա էր, մեռան: Եւ ջնջեց ամեն այն կենդանի էակը, որ երկրի երեսին վրա էր՝ մարդուց մինչեւ անասուն, եւ սողունները, եւ երկնքի թռչունները, եւ ջնջուեցան երկրից, եւ միայն Նոյը մնաց, եւ նրանք, որ նրա հետ տապանում էին: Եւ ջուրը բարձրացաւ երկրի վրայ հարյուր հիսուն օր:

8

Եւ յիշեց Աստված Նոյին եւ բոլոր գազաններին, եւ բոլոր անասուններին, եւ բոլոր թռչուններին, եւ բոլոր սողուններին՝ սողացողներին, որքան որ էին նրա հետ տապանում, եւ Աստված հողմ բերեց երկրի վրա, եւ ջուրը դադարեց: Եվ ծածկվեցին

անդունդի աղբյուրները և երկնքի ջրվեժները, և անձրևը երկնքից դադարեց: Եւ ջուրը գնում էր երկրից եւ նվազում էր, եւ ջուրը նվազեց հարյուր հիսուն օրից հետո: Եւ նստաւ տապանակը եօթներորդ ամսում, ամսուն քսանեօթներորդ օրը, Արարատ լեռների վրայ: Իսկ ջուրը պակասում էր մինչև տասներորդ ամիսը: Եվ տասներորդ ամսում, ամսվա առաջին օրը, երևացին լեռների գագաթները: Եւ քառասուն օրից հետո Նոյը բացեց տապանի պատուհանը, որ արել էր: Եւ ուղարկեց ագռաւը, եւ նա ելնելով՝ չվերադարձաւ մինչեւ որ ջուրը չորանար երկրի վրայից: Եւ նա ուղարկեց աղաւնին իր հետեւից՝ տեսնելու համար, թե արդյոք ջուրը նվազել էր երկրի վրայից: Եւ չգտնելով աղաւնին հանգիստ իր ոտքերուն համար՝ վերադարձաւ նրա մօտ տապան, որովհետեւ ջուր կար ամբողջ երկրի երեսին վրայ, եւ նա երկարելով ձեռքը՝ առաւ զայն եւ մտցուց զայն իր մօտ տապան: Եւ սպասելով դեռ յոթ այլ օր, դարձեալ ուղարկեց աղաւնին տապանից: Եւ աղաւնին վերադարձաւ նրա մօտ երեկոյեան, եւ նրա բերանին մէջ ձիթենու տերեւի փշուր ունէր, եւ Նոյ ճանաչեց, որ ջուրը երկրից հանդարտուած էր: Եւ սպասելով դեռ յոթ այլ օրեր, դարձեալ ուղարկեց աղաւնին, եւ այն այլեւս չվերադարձաւ նրա մօտ: Եվ եղավ Նոյի կյանքի վեց հարյուր առաջին տարում, առաջին ամսվա առաջին օրը, ջուրը հեռացավ երկրի վրայից: Եվ Նոյը բացեց տապանի տանիքը, որը նա շինել էր, եվ տեսավ, որ ջուրը դադարել էր երկրի երեսից: Իսկ երկրորդ ամսում չորացավ երկիրը, ամսվա քսանյոթերորդ օրը: Եվ Տէր Աստված ասաց Նոյին՝ ասելով. Ելիր տապանից դու եւ քո կինը, եւ քո որդիները, եւ քո որդիների կանայք քեզ հետ, Եւ բոլոր գազանները որքան որ քեզ հետ են, եւ ամեն մարմին թռչուններից մինչեւ անասունները, եւ ամեն սողուն որ շարժվում է երկրի վրա, հանիր քեզ հետ: Եվ

աճեցեք ու բազմացեք երկրի վրա: Եվ դուրս եկավ Նոյը, եւ նրա կինը, եւ նրա որդիները, եւ նրա որդիների կանայքը նրա հետ: Եվ բոլոր գազանները, եւ բոլոր անասունները, եւ ամեն թռչուն, եւ ամեն սողուն, որ շարժվում է երկրի վրա ըստ իրենց տեսակի, դուրս եկան տապանից: Եւ Նոյը զոհասեղան կառուցեց Տիրոջը, եւ վերցրեց բոլոր մաքուր անասունների մեջից եւ բոլոր մաքուր թռչունների մեջից, եւ ողջակեզ մատուցեց զոհասեղանի վրա: Եվ Տեր Աստված հոտոտեց բուրմունքի հոտը: Եւ ասաց Տէրը Աստուածը մտածելով. ես չեմ ավելացնի դեռ անիծել երկիրը մարդկանց գործերի պատճառով, որովհետեւ մարդու միտքը ընկած է ուշադիր չար բաների վրա իր երիտասարդությունից, ուրեմն ես չեմ ավելացնի դեռ հարվածել ամեն կենդանի մարմինը, ինչպես արեցի: Երկրի բոլոր օրերում սերմ եւ հունձ, ցուրտ եւ տապ, ամառ եւ գարուն, օր եւ գիշեր չեն դադարի:

9

Եւ օրհնեց Աստուած Նոյին եւ նրա որդիներին, եւ ասաց նրանց. Աճեցէ՛ք եւ բազմացէ՛ք, եւ լցրէ՛ք երկիրը, եւ տիրեցէ՛ք նրան: Եւ ձեր ստրտունքը եւ վախը կլինի երկրի բոլոր գազանների վրա, երկնքի բոլոր թռչունների վրա, երկրի վրա շարժվող ամեն ինչի վրա եւ ծովի բոլոր ձկների վրա. զանոնք ձեր ձեռքերի տակ եմ տվել: Եւ ամեն սողուն, որ ապրում է, ձեզ կլինի ուտելիքի համար, ինչպես խոտի բանջարեղեններ, տվել եմ ձեզ այդ ամենը: Բայց միս՝ արյան մեջ հոգու, չպիտի ուտեք: Եւ քանզի ձեր արիւնը՝ ձեր հոգիների արիւնը, բոլոր գազանների ձեռքից պահանջելու եմ զայն, եւ մարդու՝ եղբօր ձեռքից պահանջելու եմ մարդու հոգին:

Այն, ով հեղում է մարդու արյունը, նրա արյան փոխարեն կհեղվի, որովհետև Աստծո պատկերով արարեցի մարդը: Իսկ դուք աճեցեք ու բազմացեք, լցրեք երկիրը և տիրեցեք նրան: Եվ Աստված ասաց Նոյին եւ նրա որդիներին, նրա հետ ասելով, եւ ահա ես հաստատում եմ իմ ուխտը ձեզ հետ, եւ ձեր սերմանը ձեզ հետ, եւ ամեն կենդանի հոգուն ձեզ հետ, թռչուններից եւ անասուններից, եւ երկրի բոլոր գազաններին, որքան որ է ձեզ հետ բոլոր նրանցից, որ դուրս եկան տապանից: Եւ կը հաստատեմ իմ ուխտը ձեզ հետ, եւ ամէն մարմին այլեւս չի մեռնիր ջրհեղեղի ջուրից, եւ այլեւս ջրհեղեղ չի լինիր՝ ամբողջ երկիրը ապականելու համար: Եւ ասաց Տէր Աստուած Նոյին. Այս է ուխտի նշանը, որ ես դնում եմ իմ եւ ձեր միջեւ, եւ ամենայն կենդանի հոգու միջեւ, որ ձեզ հետ է, յաւիտենական սերունդների համար: Իմ աղեղը դնում եմ ամպի մեջ, և այն կլինի ուխտի նշան իմ ու երկրի միջև: Եւ երբ ես ամպեր հաւաքեմ երկրի վրայ, աղեղը կտեսնուի ամպի մէջ: Եվ կհիշեմ իմ ուխտը, որ է իմ եւ ձեր միջեւ, եւ ամեն կենդանի էակի միջեւ ամեն մարմնի մեջ, եւ ջուրը այլեւս չի լինի ջրհեղեղ, որպեսզի ջնջի ամեն մարմին: Եւ իմ աղեղը կլինի ամպի մեջ, եւ կտեսնեմ՝ յաւիտենական ուխտը հիշելու համար իմ եւ երկրի միջեւ, եւ ամեն մարմնի մեջ ապրող հոգու միջեւ, որը երկրի վրա է: Եւ ասաց Աստուած Նոյին. Այս է ուխտի նշանը, որ հաստատեցի իմ եւ երկրի վրայ եղած ամենայն մարմնի միջեւ: Եվ Նոյի որդիները, որոնք ելել էին տապանից, Սեմն, Քամը և Յաբեթն էին: Խամը Քանանի հայրն էր: Սրանք երեք որդիներն են Նոյի, սրանցից ցրվեցին ամբողջ երկրի վրա: Եվ Նոյը, երկրագործ մարդ, սկսեց երկրագործել երկիրը եւ տնկեց այգի: Եւ խմեց այն գինուց, հարբեց եւ մերկացաւ իր տանը: Եւ Քամը՝ Քանաանի հայրը, տեսաւ իր հօր մերկութիւնը, եւ դուրս ելնելով՝ պատմեց իր

երկու եղբայրներին: Եվ Սեմն ու Յաբեթը վերցնելով հանդերձը, դրեցին իրենց երկու ուսերի վրա, եւ գնացին հետընթաց, եւ ծածկեցին իրենց հոր մերկությունը. եւ իրենց դեմքը հետընթաց էր, եւ իրենց հոր մերկությունը չտեսան: Արթնացավ Նոյը գինուց, եւ իմացավ ինչ որ արել էր իրեն իր կրտսեր որդին: Եվ ասաց. Անիծյալ է Քանաանը, որդին. ծառա կլինի իր եղբայրներին: Եվ ասաց. Օրհնված է Տերը՝ Սեմի Աստվածը, եւ Քանաանը կլինի նրա ծառան: Ընդարձակի Աստված Յաբեթին, և թող բնակվի Սեմի տներում, և թող Քանաան լինի նրա ծառան: Իսկ Նոյը ապրեց ջրհեղեղից հետո երեք հարյուր հիսուն տարի: Եւ Նոյի բոլոր օրերը եղան ինը հարյուր հիսուն տարի, եւ նա մեռավ:

10

Սրանք են ազգաբանությունները Նոյի որդիների՝ Սեմի, Քամի, Յաբեթի, և նրանց ծնվեցին որդիներ ջրհեղեղից հետո: Յաբեթի որդիները՝ Գամեր, Մագովգ, Մադոյ, Յովան, Եղիսա, Թոբել, Մոսոք եւ Թեյրաս: Եւ Գամերի որդիները՝ Ասքանազ, Ռիփաթ եւ Թորգամա: Եւ որդիները Յովանի՝ Եղիսա եւ Թարսեիս, Կետիոս, Հռոդիոս: Սրանցից բաժանվեցին ազգերի կղզիները իրենց երկրում, յուրաքանչյուրը ըստ իր լեզվի, իրենց ցեղերում և իրենց ազգերում: Իսկ Քամի որդիները՝ Քուս, Մեսրային, Փուդ եւ Քանաան: Փոշիի որդիներն են՝ Սաբա, Եւիլաս, Սաբաթա, Ռեգմա եւ Սաբաթակա, իսկ Ռեգմայի որդիներն են՝ Սաբա եւ Դադան: Փոշին ծնեց Նեբրովդին, նա սկսեց հսկա լինել երկրի վրա: Սա հսկայական որսորդ էր Տեր Աստծո առջև, դրա համար կ'ասեն, ինչպես Նեբրովդ՝ հսկայական որսորդ Տիրոջ առջև: Եւ եղեւ

սկիզբը նորա թագաւորութեան՝ Բաբելոն, եւ Օրեք, եւ Արքադ, եւ Քաղաննէ՝ Սենաարի երկրում: Այն երկրից դուրս եկավ Ասուր, և կառուցեց Նինվեն, և Ռեհոբոթ քաղաքը, և Քաղախը, և Անտառները Նինվեի և Քաղախի միջև, սա քաղաքը մեծ է: Եւ Միծրայիմը ծնեց Լուդիիմներին, եւ Նեփթալիիմներին, եւ Անամիիմներին, եւ Լեհաբիիմներին, եւ Պաթրուսիիմներին, եւ Կասլուհիիմներին, որտեղից ելան Փղշտիիմները, եւ Կափթորիիմներին: Քանաանը ծնեց Սիդոնին՝ իր անդրանիկին, եւ Քետացուն, եւ Յեբուսացուն, եւ Ամորհացուն, եւ Գերգեսացուն, եւ Խեւացուն, եւ Արուկացուն, եւ Ասեննացուն, եւ Արադացուն, եւ Սամարացուն, եւ Ամաթացուն: Եվ սրանից հետո ցրվեցին Քանանացիների ցեղերը: Եւ Քանանացիների սահմանները սկսվում էին Սիդոնից մինչեւ Գերարա եւ Գազա, ապա մինչեւ Սոդոմ եւ Գոմոր, Ադամա եւ Սեբոիիմ մինչեւ Լաշա: Սրանք Քամի որդիներն են՝ իրենց ցեղերում, իրենց լեզուներով, իրենց երկրներում և իրենց ազգերում: Եւ Սեմին ծնաւ, նրան՝ բոլոր Եբերի որդիների հայրը, Յաբեթի՝ ավելի մեծի եղբորը: Սեմի որդիները՝ Եղամ, Ասուր, Արփաքսադ, Լուդ, Արամ եւ Կայնան: Եւ Արամի որդիները՝ Ուզ, Ուլ, Գատեր եւ Մոսոք: Եւ Արփաքսադը ծնեց Կայնանին, եւ Կայնանը ծնեց Սաղային, իսկ Սաղան ծնեց Եբերին: Եբերին երկու որդի ծնվեցին. մեկի անունը Փալեգ էր, որովհետև նրա օրերում երկիրը բաժանվեց, իսկ նրա եղբոր անունը Յեկտան էր: Յոկտանը ծնեց Ելմոդադին, և Շելեփին, և Հացարմավեթին, և Յերախին, և Հադորամին, և Ուզալին, և Դիկլահին, և Եբալին, և Աբիմայելին, և Շեբային, և Օփիրին, և Հավիլահին, և Յոբաբին. բոլոր սրանք Յոկտանի որդիներն են: Եւ նոցա բնակութիւնը եղաւ Մասսէից մինչեւ Սափերա լեռը արեւելեան: Սրանք Սեմի որդիներն են՝ իրենց ցեղերում, իրենց

լեզուներով, իրենց երկրներում և իրենց ազգերում: Սրանք են Նոյի որդիների ցեղերը ըստ իրենց ծննդյան, ըստ իրենց ազգերի. սրանցից ցրվեցին ազգերի կղզիները երկրի վրա ջրհեղեղից հետո:

11

Եվ ամբողջ երկիրը մեկ շրթունք էր, եւ մեկ ձայն բոլորին: Եվ եղեւ, երբ նրանք շարժուեցան արեւելքից, գտան դաշտ Սենաար երկրում եւ բնակուեցան այնտեղ: Եւ ասաց մարդ իր մերձավորին. եկեք շինենք աղյուսներ եւ թխենք զնոսա կրակով, եւ եղեւ նոցա աղյուսը քարի փոխարեն, եւ ասֆալտը եղաւ նոցա կավի փոխարեն: Եւ ասացին. Եկե՛ք շինենք մեզ համար քաղաք եւ աշտարակ, որի գլուխը մինչեւ երկինք հասնի, եւ անուն ստեղծենք մեզ համար, նախքան մեզ ամբողջ երկրի երեսին ցրվելը: Եւ Տէրը իջաւ տեսնելու համար քաղաքն ու աշտարակը, որ կառուցել էին մարդկանց որդիները: Եւ ասաց Տէրը. Ահա ցեղ մեկ է, եւ շրթունք մեկ բոլորի, եւ սա սկսեցին անել, եւ հիմա ոչինչ չի խափանի նրանցից այն ամենը, որ կձեռնարկեն անել: Եկեք իջնենք ու շփոթեցնենք նրանց լեզուն այնտեղ, որպեսզի յուրաքանչյուրը չլսի իր հարևանի ձայնը: Եւ ցրեց Տէրը զնոսա անտի ամենայն երկրի երեսին վրայ, եւ դադարեցին շինել քաղաքն ու աշտարակը: Այս պատճառով կոչվեց նրա անունը Շփոթություն, որովհետև այնտեղ Տերը շփոթեց ամբողջ երկրի շրթունքները, և այնտեղից Տերը ցրեց նրանց ամբողջ երկրի երեսին: Եւ այս են Սեմի ծնունդները, եւ Սեմը հարյուր տարեկան էր, երբ ծնեց Արփաքսադին՝ ջրհեղեղից երկու տարի անց: Եւ Սեմը ապրեց

Արփաքսադին ծնելուց հետո հինգ հարյուր տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ Արփաքսադը ապրեց հարյուր երեսունհինգ տարի եւ ծնեց Կայնանին: Եվ Արփաքսադը ապրեց Կայնանին ծնելուց հետո չորս հարյուր տարի, եվ ծնեց որդիներ եւ դուստրեր, եւ մեռավ: Եվ ապրեց Կայնանը հարյուր երեսուն տարի, եւ ծնեց Սաղային, եւ ապրեց Կայնանը, Սաղային ծնելուց հետո, երեք հարյուր երեսուն տարի, եւ ծնեց որդիներ եւ դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ ապրեց Սաղան հարյուր երեսուն տարի եւ ծնաւ Եբերին: Եւ Սաղան ապրեց Եբերին ծնելուց յետոյ երեք հարյուր երեսուն տարի, եւ ծնաւ որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռաւ: Եւ Եբերը ապրեց հարյուր երեսունչորս տարի եւ ծնեց Փաղեկին: Եվ ապրեց Եբերը Փաղեգին ծնելուց հետո երկու հարյուր յոթանասուն տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ Փաղեգը ապրեց հարյուր երեսուն տարի եւ ծնեց Ռագաւին: Եւ ապրեց Փաղեկ Ռագաւին ծնելուց հետո երկու հարյուր ինը տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռաւ: Եւ ապրեց Ռագաւ հարյուր երեսուն եւ երկու տարի, եւ ծնաւ Սերուքին: Եւ ապրեց Ռագաւ Սերուքին ծնելուց հետո երկու հարյուր յոթ տարի, եւ ծնաւ որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռաւ: Եւ ապրեց Սերուքը հարյուր երեսուն տարի եւ ծնեց Նաքորին: Եւ ապրեց Սերուքը Նաքորին ծնելուց հետո երկու հարյուր տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ Նաքորը ապրեց հարյուր յոթանասունինը տարի եւ ծնեց Թառային: Եւ ապրեց Նաքոր Թարային ծնելուց հետո հարյուր քսանհինգ տարի, եւ ծնեց որդիներ ու դուստրեր, եւ մեռավ: Եւ Թառռան ապրեց յոթանասուն տարի եւ ծնաւ Աբրամին, Նաքորին եւ Առանին: Սրանք են Թառայի ծնունդները. Թառան ծնեց Աբրամին, Նաքորին եւ Առանին, եւ Առան ծնեց Ղովտին: Եւ մեռավ Առան Թարա հօր իւրոյ առջեւ, այն երկրում

ուր ծնաւ, Քաղդէացւոց երկրում: Եւ Աբրամն ու Նաքորը իրենց համար կանայք վերցրին. Աբրամի կնոջ անունը Սարա էր, եւ Նաքորի կնոջ անունը՝ Մելքա, որ Առանի դուստրն էր, եւ Առանը Մելքայի եւ Յեսքայի հայրն էր: Եւ Սարան ամուլ էր եւ զաւակ չէր ծնում: Եւ վերցրեց Թառան իր որդի Աբրամին եւ Լովտին՝ Առանի որդուն, իր թոռին, եւ իր հարս Սարային՝ իր որդի Աբրամի կնոջը, եւ հանեց նրանց Քաղդէացիների երկրից՝ գնալու Քանանի երկիրը, եւ եկան մինչեւ Խառան եւ բնակուեցան այնտեղ: Եւ Թառայի բոլոր օրերը Խառան երկրում եղան երկու հարիւր հինգ տարի, եւ Թառան մեռաւ Խառանում:

12

Եւ ասաց Տէրը Աբրամին. Ելիր քո երկրից եւ քո ազգականութենից եւ քո հօր տնից, եւ եկ այն երկիրը, որ քեզ ցոյց տամ: Եւ քեզ մեծ ազգ կը դարձնեմ, եւ քեզ կ՚օրհնեմ, եւ քո անունը կը մեծացնեմ, եւ օրհնեալ կը լինես: Եւ ես կօրհնեմ քեզ օրհնողներին, եւ քեզ անիծողներին կանիծեմ, եւ քո միջոցով կօրհնուին երկրի բոլոր ցեղերը: Եւ Աբրամը գնաց, ճիշտ ինչպես Տէրը խոսել էր նրա հետ, եւ Ղովտը գնաց նրա հետ: Աբրամը յոթանասունհինգ տարեկան էր, երբ ելավ Խառանից: Եւ վերցրեց Աբրամ Սարան՝ իր կինը, եւ Ղովտը՝ իր եղբոր որդին, եւ նրանց բոլոր ունեցվածքները՝ որքան ստացել էին, եւ ամեն հոգի՝ որ ստացել էին Խառանից, եւ ելան գնալու Քանաանի երկիրը: Եւ Աբրամը անցաւ երկրով մինչեւ նրա երկայնութիւնը՝ մինչեւ Սիւքեմի տեղը, բարձր կաղնու մօտ, իսկ Քանանացիները այն ժամանակ բնակւում էին երկրում: Եւ Տէրը երեւաց Աբրամին եւ ասաց նրան. Քո սերմին կտամ այս երկիրը:

Եւ Աբրամ այնտեղ զոհասեղան կառուցեց Տիրոջը, որ երեւաց իրեն: Եւ նա հեռացաւ այնտեղից դէպի լեռը, որ արեւելքում է Բեթէլից, եւ այնտեղ կանգնեցրեց իր վրանը Բեթէլի եւ ծովի միջեւ, իսկ Անգայը արեւելքում էր, եւ այնտեղ զոհասեղան շինեց Տիրոջ համար, եւ կանչեց Տիրոջ անունը: Եւ Աբրամը հեռացավ, գնաց ու բանակեցավ անապատում: Եւ սով եղաւ երկրի վրայ, եւ Աբրամը իջաւ Եգիպտոս՝ այնտեղ բնակելու, որովհետեւ սովը ուժեղացել էր երկրի վրայ: Եղավ այնպես, որ երբ Աբրամը մոտեցավ Եգիպտոս մտնելուն, Աբրամն ասաց իր կին Սարային. Գիտեմ ես, որ դու գեղեցկադեմ կին ես: Կլինի ուրեմն, երբ քեզ տեսնեն եգիպտացիները, կասեն, որ սա նրա կինն է, և կսպանեն ինձ, իսկ քեզ կպահեն: Ասացի ուրեմն, որ նրա քույրն եմ, որպեսզի ինձ լավ լինի քեզ միջոցով, և իմ հոգին կապրի քո պատճառով: Եղավ այնպես, որ երբ Աբրամը մտավ Եգիպտոս, եգիպտացիները տեսան նրա կնոջը, որ շատ գեղեցիկ էր: Եւ տեսան զնա Փարաւոնի իշխանները, եւ գովեցին զնա Փարաւոնին, եւ տարան զնա Փարաւոնի տունը: Եվ Աբրամի հետ լավ վարվեցին նրա պատճառով, եվ նրան եղան ոչխարներ, հորթեր, էշեր, ծառաներ, աղախիններ, ջորիներ եւ ուղտեր: Եւ Աստուած տանջեց Փարաւոնին մեծ եւ չար հարուածներով, եւ նրա տունը՝ Աբրամի կին Սառայի պատճառով: Բայց Փարավոնը կանչելով Աբրամին՝ ասաց. Ինչո՞ւ այս արեցիր ինձ, որ ինձ չպատմեցիր, թե քո կինն է: Ինչու ասացիր, որ քույրս է: Եվ նրանք վերցրին նրան ինձ համար կնոջ, եվ հիմա ահա քո կինը քո առաջ է, վերցրու եւ հեռացիր: Եւ Փարաւոնը հրամայեց մարդերին ուղարկել Աբրամին՝ նրան եւ նրա կնոջը, եւ այն ամենը, ինչ նրան էր:

13

Բարձրացավ Աբրամը Եգիպտոսից՝ ինքը, և իր կինը, և իր ամբողջ ունեցվածքը, և Ղովտը նրա հետ, դեպի անապատ: Աբրամը շատ հարուստ էր անասուններով, արծաթով և ոսկով: Եվ նա գնաց որտեղից եկել էր դեպի անապատ մինչև Բեթել, մինչև այն տեղը, որտեղ նրա վրանը եղել էր նախկինում, Բեթելի և Այի միջև, դեպի զոհասեղանի տեղը, որը նա շինել էր այնտեղ սկզբում, և Աբրամը կանչեց այնտեղ Տիրոջ անունը: Եւ Ղովտը, որ ճանապարհորդում էր Աբրամի հետ, ունէր ոչխարներ, արջառներ եւ վրաններ: Եւ երկիրը չէր տանում նրանց միասին բնակվելու, որովհետեւ նրանց ունեցվածքները շատ էին, եւ երկիրը չէր տանում նրանց միասին բնակվելու: Եվ եղավ մարտ Աբրամի անասունների հովիվների եւ Ղովտի անասունների հովիվների միջև, իսկ Քանանացիները եւ Փերեզացիները այն ժամանակ բնակվում էին երկրում: Աբրամն ասաց Ղովտին. Թող մարտ չլինի իմ և քո միջև, և իմ հովիվների ու քո հովիվների միջև, որովհետև մենք եղբայրներ ենք: Չէ՞ ահա ամբողջ երկիրը քո առջև է: Բաժանվիր ինձնից. եթե դու ձախ ես գնում, ես աջ եմ գնում. իսկ եթե դու աջ ես գնում, ես ձախ եմ գնում. Եւ Ղովտը բարձրացրեց իր աչքերը եւ տեսավ Հորդանանի ամբողջ շրջակա շրջանը, որ ամբողջովին ջրվող էր, նախքան Աստված կործաներ Սոդոմն ու Գոմորան, ինչպես Աստծո դրախտը եւ ինչպես Եգիպտոսի երկիրը, մինչեւ Ցողոր հասնելը: Եւ Ղովտը ընտրեց իր համար Հորդանանի ամբողջ շրջակա շրջանը, եւ Ղովտը հեռացավ արեւելքից, եւ նրանք բաժանվեցին իրար եղբորից: Աբրամը բնակվեց Քանաանի երկրում, իսկ Ղովտը բնակվեց շրջակա շրջանի քաղաքում եւ խփեց իր վրանը

Սոդոմում: Բայց մարդիկ, որոնք Սոդոմում էին, չար էին եւ մեղաւոր Աստծո առաջ՝ շատ: Իսկ Աստված ասաց Աբրամին Ղովտը իրենից բաժանվելուց հետո. բարձրացրու քո աչքերը եւ տես այն տեղից որ հիմա դու ես դեպի հյուսիս եւ հարավ եւ արեւելք եւ ծով, որովհետեւ ամբողջ երկիրը, որը դու տեսնում ես, քեզ կտամ այն եւ քո սերմանը մինչեւ հավիտենություն: Եւ քո սերմը կը դարձնեմ երկրի աւազի պէս, եթէ մէկը կարող է երկրի աւազը համարել, քո սերմն ալ համարելի կ'ըլլայ: Ելիր և անցիր երկրով՝ նրա երկարությամբ և լայնությամբ, որովհետև քեզ կտամ այն և քո սերմանը՝ հավիտյան: Եւ Աբրամը տեղափոխեց իր վրանը, եկավ եւ բնակվեց Մամբրէի կաղնու մոտ, որ Քեբրոմում էր, եւ այնտեղ զոհասեղան շինեց Տիրոջը:

14

Եղավ իսկ Ամրափելի՝ Սենաարի թագավորի, և Արիոքի՝ Ելլասարի թագավորի, Քոդողոմորի՝ Եղամի թագավորի, և Թարգալի՝ ազգերի թագավորի թագավորության ժամանակ, նրանք պատերազմ արեցին Բալլայի՝ Սոդոմի թագավորի հետ, և Բարսայի՝ Գոմորի թագավորի հետ, և Սենաարի՝ Ադամայի թագավորի հետ, և Սիմոբորի՝ Սեբոիմի թագավորի հետ, և Բալակի՝ թագավորի հետ, սա է Սեգոր: Բոլոր սրանք համաձայնեցին աղի ձորի վրա, այսինքն՝ աղերի ծովի: Տասներկու տարի նրանք ծառայեցին Քոդողղոգոմորին, իսկ տասներերրորդ տարում ապստամբեցին: Բայց տասնչորսերորդ տարում եկավ Քոդոլլոգոմորը եւ նրա հետ եղած թագավորները, եւ կոտորեցին հսկաներին Աստարովթում եւ Կառնայիմում,

ինչպես նաեւ ուժեղ ազգերին նրանց հետ միասին, եւ Ոմմայեցիներին Սաուե քաղաքում: Եւ Քոռայեցիսն, որոնք լերինն Սէիրում էին, մինչեւ Փառանի տերեբինթոսը, որ անապատում է: Եվ վերադարձած եկան դատաստանի աղբյուրի վրա, սա է Կադեշ, եւ կոտորեցին Ամալեկի բոլոր իշխաններին եւ Ամորհացիներին, որոնք բնակվում էին Ասասոնթամարում: Իսկ դուրս եկավ Սոդոմի թագավորը եւ Գոմորի թագավորը եւ Ադամայի թագավորը եւ Ցեբոիիմի թագավորը եւ Բալակի թագավորը, սա է Ցոար, եւ շարվեցին նրանց դեմ պատերազմի աղի հովտում դեպի Քեդորլաոմեր Եղամի թագավորը եւ Թիդալ ազգերի թագավորը եւ Ամրափել Շինարի թագավորը եւ Արիոք Ելլասարի թագավորը, չորս թագավորները հինգի դեմ: Իսկ աղի հովիտը ասֆալտի ջրհորներ ուներ, բայց Սոդոմի թագավորը և Գոմորայի թագավորը փախան և ընկան այնտեղ, իսկ մնացածները փախան լեռնային շրջան: Վերցրին Սոդոմի և Գոմորի ամբողջ ձին, և նրանց բոլոր ուտելիքները, և գնացին: Վերցրին նաեւ Լովտին՝ Աբրամի եղբոր որդուն, եւ նրա գույքը, եւ գնացին, քանզի նա բնակվում էր Սոդոմում: Փրկվածներից մեկը, հասնելով, հաղորդեց Աբրամ եբրայացուն, որը բնակվում էր Մամբրե ամորիացու կաղնու մոտ, Եսքոլի եղբոր և Աունանի եղբոր, որոնք Աբրամի դաշնակիցներն էին: Իսկ երբ Աբրամը լսեց, որ Ղովտը՝ նրա եղբորորդին, գերի է վերցված, հաշվեց իր սեփական տնեցիներին՝ երեք հարյուր տասնութ հոգի, և հետապնդեց նրանց մինչև Դան: Եվ ինքը ինկավ նրանց վրա գիշերը, ինքը եւ իր զավակները, եւ հարվածեց նրանց, եւ հետապնդեց նրանց մինչեւ Քոբա, որը Դամասկոսի ձախ կողմում է: Եվ նա վերադարձրեց Սոդոմի ամբողջ ձին, եւ վերադարձրեց իր եղբոր որդի Ղովտին, եւ նրա ամբողջ ունեցվածքը, կանանց եւ

ժողովուրդը: Սոդոմի թագավորը ելավ նրան ընդառաջ, երբ նա վերադարձավ Քոդոլլոգոմորի և նրա հետ եղած թագավորների կոտորածից, Սաբիի հովիտը, որը թագավորների դաշտն էր: Եվ Մելքիսեդեկ, Սաղեմի թագավորը, հանեց հացեր եւ գինի, եւ նա քահանա էր բարձրեալ Աստծո: Եւ օրհնեց Աբրամին, եւ ասաց. Օրհնեալ է Աբրամ բարձրեալ Աստծուն, որ ստեղծեց երկինքն ու երկիրը: Եւ օրհնեալ է բարձրեալ Աստուածը, որ քո թշնամիներին ենթարկեց քեզ, եւ Աբրամը նրան տասանորդ տվեց ամենից: Սոդոմի թագավորն ասաց Աբրամին. Տո՛ւր ինձ մարդիկը, իսկ ձիերը վերցրո՛ւ քեզ համար: Աբրամն ասաց Սոդոմի թագավորին. Ես կբարձրացնեմ իմ ձեռքը դեպի Տեր Աստված Բարձրյալը, ով ստեղծեց երկինքն ու երկիրը, որ թելից մինչև կոշկի կապը չվերցնեմ քո ամբողջ ունեցվածքից, որպեսզի չասես, թե ես հարստացրի Աբրամին: Բացի նրանից, ինչ կերան երիտասարդները, և բաժնից այն մարդկանց, որոնք ինձ հետ գնացին՝ Եսքոլ, Օնան, Մամբրե, սրանք կառնեն բաժին:

15

Հետո այդ խոսքերից եղավ Տիրոջ խոսքը Աբրամին տեսիլքի մեջ՝ ասելով. Մի՛ վախեցիր, Աբրամ, ես քո վահանն եմ, քո վարձքը շատ մեծ կլինի: Իսկ Աբրամն ասում է. Տէ՛ր Աստված, ի՞նչ կտաս ինձ: Բայց ես ազատվում եմ անզավակ, իսկ իմ տնեցի Մասեկի որդին, սա Դամասկոսցի Եղիեզերն է: Եւ ասաց Աբրամ. Քանզի ինձ սերմ չտվիր, իսկ իմ տանը ծնածը ժառանգելու է ինձ: Եւ անմիջապես Տիրոջ ձայնը եղավ նրան, ասելով. Սա քեզ չի ժառանգի, այլ ով որ դուրս կգա քեզնից, սա քեզ կժառանգի: Նա հանեց նրան դուրս և

ասաց նրան. Նայի՛ր վեր դեպի երկինք և հաշվի՛ր աստղերը, եթե կարող ես հաշվել նրանց, և ասաց. Այսպես կլինի քո սերմը: Եվ Աբրամը հավատաց Աստծուն, եւ դա նրան արդարություն համարվեց: Ասաց նրան. Ես եմ Աստված, որ քեզ հանեցի Քաղդեացիների երկրից, որպեսզի քեզ տամ այս երկիրը ժառանգելու համար: Ասաց բայց. Տէ՛ր Տիրակալ, ինչո՞վ կիմանամ, որ կժառանգեմ զայն: Ասաց նրան. Վերցրու ինձ համար երեք տարեկան երինջ, երեք տարեկան այծ, երեք տարեկան խոյ, տատրակ եւ աղավնի: Նա վերցրեց այս բոլորը, բաժանեց դրանք մեջտեղից և դրեց դրանք իրար դիմաց, բայց թռչունները չբաժանեց: Իջան բայց թռչունները մարմինների վրա, նրանց կտորների վրա, եւ նստավ նրանց հետ Աբրամ: Մայրամուտին տրանս ընկավ Աբրամի վրա, եւ ահա մեծ մութ վախ ընկավ նրա վրա: Եւ ասացուեց Աբրամին. Գիտնալով կիմանաս, որ քո սերմը պանդուխտ կլինի օտար երկրում, եւ կստրկացնեն նրանց, եւ կչարչարեն նրանց, եւ կնուաստացնեն նրանց չորս հարիւր տարի: Բայց այն ազգը, որին եթե ծառայեն, ես կդատեմ, իսկ դրանից հետո նրանք կելնեն այստեղից շատ ունեցվածքով: Դու բայց կգնաս քո հայրերի մոտ խաղաղությամբ՝ սնված լավ ծերությամբ: Չորրորդ սերունդը կվերադառնա այստեղ, քանի որ Ամորհացիների մեղքերը դեռևս չեն լրացել մինչև այժմ: Քանի որ արեւը մարմնկի գնաց, բոց եղաւ, եւ ահա ծխացող հնոց եւ հրոյ ջահեր, որոնք անցան այս կտրատուած կտորների միջով: Այն օրը Տերը Աբրամի հետ ուխտ հաստատեց՝ ասելով. Քո սերմանը կտամ այս երկիրը՝ Եգիպտոսի գետից մինչև մեծ գետը՝ Եփրատը. Կենացիներին, և Կենեզացիներին, և Կադմոնացիներին, և Քետացիներին, և Փերեզացիներին, և Ռափայիմներին, և Ամորհացիներին, և Քանանացիներին, և Խեւացիներին, և

Գերգեսացիներին, և Յեբուսացիներին:

16

Սարայ՝ Աբրամի կինը, նրան չէր ծնել, բայց նա ունէր եգիպտացի աղախին մը, որուն անունը Հագար էր: Սարան ասաց Աբրամին. Ահա Տերը փակել է ինձ, որ չծնեմ. մտիր ուրեմն իմ աղախնի մոտ, որպեսզի նրանից զավակներ ունենամ: Եւ Աբրամը լսեց Սարայի ձայնը: Եւ Սառան՝ Աբրամի կինը, վերցրեց իր եգիպտացի ծառայուհի Հագարին, Աբրամի Քանաան երկրում բնակվելուց տասը տարի հետո, եւ տվեց նրան իր ամուսին Աբրամին որպես կին: Եւ նա մտավ Հագարի մօտ, եւ նա յղացաւ, եւ տեսաւ որ յղի է, եւ տիրուհին անարգուեցաւ նրա առաջ: Սառան ասաց Աբրամին. Ես անիրավ եմ քեզնից, ես տվել եմ իմ ծառայուհուն քո գրկին մեջ, բայց տեսնելով, որ նա հղի է, անարգվեցի նրա առաջ: Աստված թող դատի իմ և քո միջև: Աբրամն ասաց Սարային. ահա քո ծառայուհին քո ձեռքերում է, օգտագործիր նրան, ինչպես քեզ հաճելի է: Եվ Սառան նեղեց նրան, եվ նա փախավ նրա դեմքից: Տիրոջ հրեշտակը գտավ նրան ջրի աղբյուրի մոտ անապատում, աղբյուրի մոտ Սուր տանող ճանապարհին: Եւ Տիրոջ հրեշտակը ասաց նրան. Հագար, Սառայի ծառայուհի, որտեղի՞ց ես գալիս: Եվ որտե՞ղ ես գնում: Եվ ասաց. Իմ տիրուհի Սառայի դեմքից ես փախչում եմ: Տիրոջ հրեշտակը ասաց նրան. Վերադարձիր քո տիրուհու մոտ եւ խոնարհվիր նրա ձեռքի տակ: Եւ ասաց նրան Տիրոջ հրեշտակը. Բազմացնելով կբազմացնեմ քո զաւակը, եւ չի համարուի բազմութեան պատճառով: Եւ ասաց նրան Տիրոջ հրեշտակը. Ահա դու յղի ես եւ որդի պիտի ծնես, եւ նրա անունը

պիտի կոչես Իսմայէլ, քանզի Տէրը լսեց քո խոնարհութիւնը: Սա կլինի գյուղացի մարդ, նրա ձեռքերը բոլորի վրա, և բոլորի ձեռքերը նրա վրա, և նրա բոլոր եղբայրների դեմ կբնակվի: Եվ նա կանչեց Տիրոջ անունը, որ խոսում էր իր հետ. Դու Աստված ես, որ տեսնում ես ինձ, որովհետև նա ասաց. Եվ իսկապես առաջ տեսա նրան, ով երևաց ինձ: Այս պատճառով նա կոչեց այդ ջրհորը, ջրհոր որտեղ առաջ տեսա: Ահա՝ Կադեշի և Բարադի միջև: Եւ Հագարը Աբրամին որդի ծնաւ, եւ Աբրամ իր որդուն անունը, որ Հագարը նրան ծնաւ, Իսմայէլ կոչեց: Աբրամը ութսունվեց տարեկան էր, երբ Հագարը Աբրամի համար ծնեց Իսմայելին:

17

Աբրամը դարձավ իննսունինը տարեկան: Եվ Տերը երևաց Աբրամին, եվ ասաց նրան. ես եմ քո Աստվածը, հաճելի եղիր իմ առաջ, եվ դարձիր անարատ: Եւ կդնեմ զիմ ուխտս ի մէջ իմ եւ ի մէջ քո, եւ կբազմացնեմ զքեզ յոյժ: Եւ Աբրամը ընկաւ իր երեսի վրայ: Եւ Աստված խոսեց նրան՝ ասելով. Եւ ես, ահա իմ ուխտը քեզ հետ, եւ դու կլինես բազում ազգերի հայրը: Եւ ոչ կոչուի եւս անունդ Աբրամ, այլ լինի անունդ Աբրահամ, զի բազում ազգերի հայր դրել եմ զքեզ: Եւ շատ շատ կը բազմացնեմ քեզ, եւ ազգեր կը դարձնեմ քեզ, եւ թագաւորներ քեզանից կը ելնեն: Եւ ես կը հաստատեմ իմ ուխտը քո եւ քո սերմի միջեւ քեզ հետ՝ նոցա սերունդների մէջ, որպէս յաւիտենական ուխտ՝ լինելու համար քո Աստուածը եւ քո սերմի Աստուածը քեզ հետ: Եւ կտամ քեզ եւ քո սերմանդ քեզ հետ այն երկիրը, որում բնակւում ես, Քանաանի ամբողջ երկիրը՝ յաւիտենական տիրութեան համար, եւ կլինեմ

նրանց Աստուածը: Եվ Աստված ասաց Աբրահամին. Իսկ դու այն. Իմ ուխտը պահպանես դու և քո սերմը քեզ հետ նրանց սերունդների մեջ: Եւ այս է այն ուխտը, որ կը պահես իմ եւ ձեր միջեւ, եւ քո սերմանդ միջեւ քեզ հետ նոցա սերունդների մեջ. թլփատուելու է ձեր ամեն արու: Եւ դուք պիտի թլփատուիք ձեր նամականութեան մարմինը, եւ այն պիտի լինի ուխտի նշան իմ եւ ձեր միջեւ: Եւ ութ օրական երեխան թլփատված կլինի ձեզ մոտ, ամեն արական ձեր սերունդներում, եւ տանը ծնվածը եւ արծաթով գնվածը ամեն օտար որդուց, որ քո սերմից չէ: Թլփատությամբ թլփատված կլինի քո տան տանը ծնվածը եւ արծաթով գնվածը, եւ իմ ուխտը կլինի ձեր մարմնի վրա որպես հավիտենական ուխտ: Եւ անթլփատ արու, ով չի թլփատուի իր անթլփատութեան մարմինը ութերորդ օրը, այն հոգին կը ոչնչացուի իր ցեղից, որովհետեւ խախտեց իմ ուխտը: Եւ ասաց Աստուած Աբրահամին. Սարա կինդ քո՝ ոչ կոչուի անունը նորա Սարա, այլ Սառա լինի անունը նորա: Օրհնելու եմ նաեւ զայն, եւ տալու եմ քեզի նրանից զաւակ, եւ օրհնելու եմ զայն, եւ նա պիտի ըլլայ ազգեր, եւ ազգերու թագաւորներ նրանից պիտի ըլլան: Եվ Աբրահամը ընկավ իր դեմքի վրա եւ ծիծաղեց, եւ ասաց իր մտքում՝ ասելով, եթե հարյուր տարեկանին որդի կլինի: Եվ եթե Սառան իննսուն տարեկան ծնի՞: Աբրահամը ասաց Աստծուն. Թող Իսմայելը ապրի Քո առաջ: Բայց Աստված ասաց Աբրահամին. Այո, ահա քո կինը՝ Սառան, քեզ որդի կծնի, եւ նրա անունը Իսահակ կանվանես, եւ իմ ուխտը նրա հետ կհաստատեցնեմ՝ որպես յաւիտենական ուխտ, որպեսզի լինեմ նրա Աստվածը եւ նրա սերնդի Աստվածը նրա հետ: Իսմայելի մասին ահա լսեցի քեզ, և ահա օրհնեցի նրան, և աճեցնելու եմ նրան, և բազմացնելու եմ նրան շատ: Տասներկու ազգեր պիտի ծնի, և նրան մեծ ազգ

պիտի դարձնեմ: Իսկ իմ ուխտը կը հաստատեմ Իսահակի հետ, որին քեզ կը ծնի Սառան այս ժամանակին, մեկ տարի անց: Ավարտեց խոսելը նրա հետ, եւ Աստված բարձրացավ Աբրահամից: Եւ Աբրահամը վերցրեց իր որդի Իսմայէլին եւ իր տան բոլոր ծնեալներին, եւ արծաթով գնուած բոլորին, եւ Աբրահամի տան բոլոր արու մարդկանց, եւ թլփատեց նրանց անթլփատութիւնները այն օրուայ ժամանակին, ինչպէս Աստուած խօսել էր նրա հետ: Աբրահամը իննսունինը տարեկան էր, երբ թլփատվեց իր անթլփատության մարմինը: Իսմայելը՝ նրա որդին, տասներեք տարեկան էր, երբ թլփատվեց նրա նախամորթու մարմինը: Եվ այն օրվա ժամանակում թլփատվեցին Աբրահամը եւ Իսմայելը՝ նրա որդին, եւ նրա տան բոլոր տղամարդիկը, եւ նրա տնածինները, եւ օտար ազգերից արծաթով գնվածները:

18

Երևաց նրան Աստված Մամբրեի կաղնու մոտ, երբ նա նստած էր իր վրանի դռան առջև կեսօրին: Նայելով վեր իր աչքերով՝ տեսավ, եւ ահա երեք մարդիկ կանգնած էին իր վերեւում, եւ տեսնելով՝ վազեց նրանց ընդառաջ իր վրանի դռնից ու երկրպագեց մինչեւ երկիր: Եվ ասաց. Տէ՛ր, եթե ես շնորհք գտա քո առաջ, մի՛ անցիր քո ծառայի կողքով: Թող վերցվի ջուր, և թող լվանան ձեր ոտքերը, և զովացեք ծառի տակ: Եվ ես կվերցնեմ հաց, և դուք կուտեք: Եվ դրանից հետո դուք կանցնեք ձեր ճանապարհով, որի համար շեղվեցիք դեպի ձեր ծառան: Եվ նա ասաց. Այդպես արա, ինչպես դու ասել ես: Եւ Աբրահամը շտապեց վրան՝ Սառայի մոտ, եւ ասաց նրան. Շտապի՛ր, հունցի՛ր երեք չափ ծեծուած ալիւր եւ արա՛

թխուածներ: Եվ Աբրահամը վազեց եզների մոտ, վերցրեց փափուկ ու լավ հորթ մը, տվեց տղային, եւ շտապեց այն պատրաստել: Վերցրեց կարագ, կաթ եւ զուարակը, որ պատրաստել էր, եւ դրեց նրանց առջեւ, եւ նրանք կերան, իսկ ինքը կանգնած էր նրանց կողքին ծառի տակ: Ասաց նրան. Ո՞ւր է քո կինը՝ Սառան: Իսկ նա պատասխանելով ասաց՝ ահա վրանում: Ասաց. Վերադառնալով կգամ դեպի քեզ այս ժամանակին, և Սառան՝ քո կինը, որդի կունենա: Սառան լսեց վրանի դռան մոտ՝ լինելով նրա հետևում: Աբրահամն ու Սառան ծերեր էին՝ առաջացած տարիքով, իսկ Սառային դադարել էին լինել կանացի բաները: Սառան ծիծաղեց ինքն իրեն ասելով. Դեռ ինձ չի եղել մինչև հիմա, իսկ իմ տերը ավելի ծեր է: Եվ Տերը ասաց Աբրահամին. ինչո՞ւ Սառան ծիծաղեց իր մեջ՝ ասելով, արդյո՞ք իսկապես ես կծնեմ: Իսկ ես ծերացել եմ: Չէ՞ որ ոչ մի խոսք անհնար կլինի Աստծո մոտ: Այս ժամանակին ես կվերադառնամ քեզ մոտ, և Սառան որդի կունենա: Բայց Սառան ժխտեց՝ ասելով. Ես չծիծաղեցի, որովհետև վախեցավ: Եվ նա ասաց նրան. Ոչ, բայց դու ծիծաղեցիր: Վեր կենալով այնտեղից՝ մարդիկը նայեցին Սոդոմի և Գոմորի երեսին: Աբրահամը ճանապարհորդում էր նրանց հետ՝ ուղեկցելով նրանց: Իսկ Տերը ասաց, ես չեմ թաքցնի Աբրահամից՝ ծառայիցս, այն ինչ ես անում եմ: Աբրահամը դառնալով կլինի մեծ եւ բազմաթիւ ազգ, եւ նրանով կօրհնուեն երկրի բոլոր ազգերը: Գիտեի, քանզի նա հրամայելու է իր որդիներին և իր տանը իր հետևից, և նրանք պահելու են Տիրոջ ճանապարհները՝ անելու արդարություն և դատաստան, որպեսզի Տերը բերի Աբրահամի վրա այն ամենը, ինչ խոսեց նրա հետ: Ասաց Տէրը. Սոդոմի եւ Գոմորայի աղաղակը բազմացել է դէպի ինձ, եւ նոցա մեղքերը չափազանց մեծ են: Ուրեմն իջնելով

տեսնելու եմ, թե արդյոք ըստ նրանց աղաղակի, որ գալիս է դեպի ինձ, կատարվում են, իսկ եթե ոչ, որպեսզի իմանամ: Եւ մարդիկ այնտեղից դարձած՝ եկան Սոդոմ, իսկ Աբրահամը դեռ կանգնած էր Տիրոջ առաջ: Եւ Աբրահամ մոտենալով՝ ասաց. Մի՞ կորստեան մատնես արդարին ամբարիշտի հետ, եւ արդարը կլինի ինչպես ամբարիշտը: Եթե հիսուն արդար մարդիկ լինեն քաղաքում, կը կորցնես նրանց: Չե՞ս թողնի ամբողջ տեղը հիսուն արդարների համար, եթե նրանք լինեն նրա մեջ: Ոչ մի կերպ դու չես անի ըստ այս խոսքի՝ արդարին սպանելու ամբարիշտի հետ, եւ արդարը կլինի ինչպես ամբարիշտը, ոչ մի կերպ. ամբողջ երկիրը դատողը չե՞ս անի դատաստան: Ասաց Տէրը. եթե Սոդոմում հիսուն արդարներ լինեն քաղաքում, թող տամ ամբողջ քաղաքը եւ ամենայն տեղը նրանց համար: Եւ պատասխանելով Աբրահամ ասաց. Այժմ սկսեցի խոսել իմ Տիրոջ հետ, իսկ ես հող եւ մոխիր եմ: Իսկ եթե հիսուն արդարները պակասեն մինչև քառասունհինգ, կը կործանես ամբողջ քաղաքը հինգի պատճառով: Եվ ասաց. Չեմ կործանի, եթե այնտեղ քառասունհինգը գտնեմ: Եւ աւելացրեց ղեռ խօսել նրա հետ, եւ ասաց. Եթէ այնտեղ քառասուն գտնուեն, եւ ասաց. Չեմ կորստեան քառասունի պատճառով: Եվ ասաց. Տէ՛ր, չէ՞ որ խոսեմ: Իսկ եթե այնտեղ երեսուն գտնվեն; Եւ ասաց, չեմ ոչնչացնի երեսունի համար: Եվ ասաց. Քանի որ ունեմ խոսելիք Տիրոջ հետ, իսկ եթե այնտեղ քսանը գտնվեն: Եվ ասաց. Չեմ կործանի, եթե այնտեղ քսան հոգի գտնեմ: Եվ ասաց. Չէ՞, Տէ՛ր, եթե ղեռ մեկ անգամ խոսեմ: Իսկ եթե այնտեղ տասը գտնվեն; Եվ ասաց, չեմ կործանի տասնյակի պատճառով: Գնաց հեռու Տերը, երբ դադարեց խոսելը Աբրահամի հետ, և Աբրահամը վերադարձավ իր տեղը:

19

Երկու պատգամաբերները եկան Սոդոմ երեկոյան: Ղովտը նստած էր Սոդոմի դարպասի մոտ, իսկ տեսնելով՝ Ղովտը վեր կացավ նրանց ընդառաջ, և երկրպագեց դեմքով մինչև գետին: Եւ ասաց. Ահա, տերե՛ր, շեղվեցեք ձեր ծառայի տունը եւ կեցեք, եւ լվացեք ձեր ոտքերը, եւ վաղ առավոտյան կգնաք ձեր ճանապարհը: Եվ նրանք ասացին. Ոչ, այլ հրապարակում կգիշերենք: Եւ պարտադրեց նրանց, եւ նրանք շեղուեցին դեպի նրան ու մտան նրա տունը, եւ նա նրանց խմելիք պատրաստեց, անխմոր հաց եփեց նրանց, եւ նրանք կերան: Բայց քնելուց առաջ քաղաքի մարդիկ, Սոդոմացիները, շրջապատեցին տունը, երիտասարդից մինչև ծերը, ամբողջ ժողովուրդը միասին: Եվ կանչում էին Ղովտին եւ ասում էին նրան, որտե՞ղ են այն մարդիկ, որոնք մտել են քեզ մոտ այն գիշերը: Հանիր նրանց մեզ մոտ, որպեսզի մենք ազգակցենք նրանց հետ: Ղովտը գնաց դուրս դեպի նրանց՝ դեպի շեմը, և դուռը փակեց իր ետևից: Ասաց նրանց. Ոչ մի կերպ, եղբայրնե՛ր, չարություն մի՛ գործեք: Ես ունիմ երկու դուստրեր, որոնք մարդ չեն ճանաչել, կը հանեմ զանոնք ձեզի, եւ գործածեցէք զանոնք ինչպէս որ կը հաճի ձեզի, միայն այս մարդոց մի՛ ընէք անիրաւութիւն, որովհետեւ մտան իմ տանիքիս ծածկոյթին տակ: Բայց ասացին նրան. Հեռացիր այնտեղ, դու եկար պանդուխտելու, ոչ թե դատաստան տեսնելու: Հիմա ուրեմն քեզ ավելի վատ վերաբերվենք, քան նրանց: Եվ նրանք շատ սաստիկ ստիպում էին Ղովտին, եւ մոտեցան դուռը կոտրելու: Տղամարդիկ ձեռքերը ձգելով՝ Ղովտին իրենց մոտ տուն ներքաշեցին եւ տան դուռը փակեցին: Իսկ մարդիկը, որոնք էին

դռան վրա տան, հարվածեցին կուրությամբ՝ փոքրից մինչև մեծ, եւ շփոթվեցին փնտրելով դուռը: Իսկ մարդիկը ասացին Ղովտին, կա՞ն քեզ այստեղ փեսաներ, կամ որդիներ, կամ դուստրեր: Եթե ուրիշ մեկը քեզ մոտ կա քաղաքում, հանիր այս տեղից, որովհետև մենք ոչնչացնում ենք այս տեղը, որովհետև նրանց աղաղակը բարձրացավ Տիրոջ առաջ, և Տերը մեզ ուղարկեց ոչնչացնելու այն: Ելավ դուրս Ղովտը եւ խոսեց իր փեսաների հետ, որոնք ամուսնացել էին իր դուստրերի հետ, եւ ասաց. Վե՛ր կացեք եւ ելե՛ք այս տեղից, որովհետեւ Տերը ոչնչացնում է քաղաքը, բայց նրանց թվաց, թե կատակում է: Երբ առավոտ եղավ, հրեշտակները շտապեցրին Ղովտին՝ ասելով. Վե՛ր կաց, վերցրո՛ւ քո կնոջը և քո երկու դուստերը, որոնք ունես, և ելի՛ր դուրս, որպեսզի դու էլ չկորչես քաղաքի անօրինությունների հետ: Եւ նրանք խոովուեցին, եւ հրեշտակները բռնեցին նրա ձեռքից ու նրա կնոջ ձեռքից, եւ նրա երկու դուստրերի ձեռքերից, քանի որ Տերը նրան խնայում էր: Եւ եղեւ, երբ հանեցին զնոսա արտաքս, եւ ասացին. Փրկելով փրկեա՛ զքո անձն, մի՛ նայիր ի հետս, եւ մի՛ կանգնիր ամենայն շրջակայ երկրին մէջ, ի լեառն փրկեա՛ զանձնդ, մի՛ երբեք քշուիս: Ասաց բայց Ղովտը նրանց. Աղաչում եմ, Տեր, քանի որ քո ծառան ողորմություն գտավ քո առաջ, եւ մեծացրիր քո արդարությունը, որ անում ես իմ վրա՝ իմ հոգին ապրեցնելու համար, բայց ես չեմ կարող փրկվել լեռը, չլինի թե չարիքները հասնեն ինձ, եւ մեռնեմ: Ահա այս քաղաքը մոտ է, որ ես այնտեղ ապաստանեմ, որը փոքր է, և այնտեղ ես կփրկվեմ, չէ՞ որ փոքր է: Եվ կապրի հոգին իմ քո պատճառով: Եւ ասաց նմա. Ահա զարմացայ քո երեսին եւ այս խօսքի վրայ՝ չքանդել այն քաղաքը, որի մասին խօսեցար: Շտապիր ուրեմն փրկվելու այնտեղ, որովհետև ես չեմ կարողանա որևէ բան անել, մինչև դու այնտեղ

գաս: Այս պատճառով նա կոչեց այն քաղաքի անունը Սեգոր: Արեգակը ծագեց երկրի վրա, և Ղովտը մտավ Սեղովր: Եւ Տէրը անձրեւեցրեց Սոդոմի եւ Գոմորի վրայ աստուածային կրակ Տիրոջ կողմից երկնքից: Եւ կործանեց այս քաղաքները, եւ ամբողջ շրջակայքը, եւ բոլոր բնակիչներին քաղաքներում, եւ երկրից բուսածները: Եւ նրա կինը նայեց ետ, եւ աղի սյուն դարձավ: Վաղ արթնացավ Աբրահամը առավոտյան և գնաց այն տեղը, որտեղ կանգնած էր Տիրոջ առաջ: Եւ նա նայեց Սոդոմի ու Գոմոռայի երեսին, եւ շրջակա շրջանի երեսին, եւ տեսավ, եւ ահա բոց էր բարձրանում երկրից, ինչպես հնոցի շոգին: Եւ եղեւ, երբ Աստուած ոչնչացրեց շրջակայ շրջանի բոլոր քաղաքները, Աստուած յիշեց Աբրահամին եւ ուղարկեց Ղովտին կործանման միջից, երբ Տէրը կործանեց այն քաղաքները, որոնցում բնակվում էր Ղովտը: Բարձրացավ Ղովտը Սեղովրից, եւ նստավ լեռան վրա ինքը եւ նրա երկու դուստրերը նրա հետ, որովհետեւ վախեցավ բնակվել Սեղովրում, եւ բնակվեց քարանձավում ինքը եւ նրա երկու դուստրերը նրա հետ: Ասաց ավագ քույրը երիտասարդին. Մեր հայրը ծեր է, եւ ոչ ոք չկա երկրի վրա, որ կմտնի մեզ մոտ, ինչպես պատշաճ է ամբողջ երկրին: Եկ և տանք խմեցնենք մեր հորը գինի, և պառկենք նրա հետ, և բարձրացնենք սերմ մեր հորից: Խմեցրին նրանց հորը գինի այն գիշերին, եւ մտնելով ավագը քնեց իր հոր հետ այն գիշերին, եւ նա չգիտաց նրա քնելու ժամանակ եւ վերելու ժամանակ: Եղավ բայց հաջորդ օրը, եւ ավագը ասաց կրտսերին. Ահա ես երեկ քնեցի մեր հոր հետ, տանք նրան գինի խմեցնենք այս գիշեր եւս, եւ դու մտնելով քնիր նրա հետ, եւ բարձրացնենք մեր հորից սերմ: Տվեցին խմել նաև այն գիշերին իրենց հորը գինի, և մտնելով՝ կրտսերը քնեց իր հոր հետ, և նա չգիտեր նրա քնելու և վեր կենալու ժամանակ: Եւ

հղիացան երկու դուստրերը Ղովտի իրենց հորից: Եւ ծնաւ ավագը որդի, եւ կոչեց անունը նորա Մովաբ՝ ասելով. Իմ հօրից, սա է հայրը Մովաբացիների մինչեւ այսօր: Ծնաւ նաեւ կրտսերը որդի եւ կոչեց նրա անունը Ամման՝ ասելով. Իմ ցեղի որդին, սա Ամմոնացիների հայրն է մինչեւ այսօր:

20

Եւ Աբրահամ այնտեղից շարժուեց դէպի հարաւային երկիրը, եւ բնակուեց Կադէսի եւ Սուրի միջեւ, եւ պանդխտեցաւ Գերարայում: Աբրահամը ասաց Սառա կնոջ իր մասին, որ քոյրս է, քանի որ վախեցաւ ասել, որ կինս է, որպեսզի երբևէ քաղաքի մարդիկ նրան չսպանեն նրա պատճառով: Բայց Գերարայի թագավոր Աբիմելեքը ուղարկեց և վերցրեց Սառային: Եւ Աստված մտավ Աբիմելէքի մօտ քնի մէջ գիշերը եւ ասաց. Ահա դու կը մեռնես այն կնոջ պատճառով, որ վերցրիր, քանի որ սա ամուսնացած է տղամարդու հետ: Աբիմելեքը բայց չէր դիպել նրան, եւ ասաց. Տէ՛ր, անգիտացող եւ արդար ազգ կորստնե՞ս: Ոչ՞ ինքը ինձ ասաց, որ նա իմ քոյրն է: Եվ նա ինձ ասաց՝ իմ եղբայրն է՞: Մաքուր սրտով և ձեռքերի արդարությամբ ես արեցի սա: Աստված նրան ասաց քնի մեջ. Ես էլ գիտեի, որ դու սա մաքուր սրտով արեցիր, և ես խնայեցի քեզ, որ դու ինձ դեմ չմեղանչես, այդ պատճառով ես քեզ չթողեցի նրան դիպչել: Հիմա վերադարձրու այն կինը այն մարդուն, որովհետև նա մարգարե է, և նա կաղոթի քեզ համար, և դու կապրես, բայց եթե չվերադարձնես, կիմանաս որ կմեռնես դու և քո ամեն ինչը: Եվ Աբիմելեքը վաղ արթնացավ առավոտյան, եւ կանչեց իր բոլոր ծառաներին, եւ խոսեց այս բոլոր խոսքերը

նրանց ականջներին, եւ բոլոր մարդիկ շատ վախեցան: Եվ Աբիմելեքը կանչեց Աբրահամին եւ ասաց նրան. Ի՞նչ է սա, որ դու արեցիր մեզ հետ: Միթե մենք մեղք գործեցինք քո դեմ, որ դու բերեցիր իմ և իմ թագավորության վրա մեծ մեղք: Գործ, որ ոչ ոք չի անի, դու արել ես ինձ համար: Աբիմելեքն ասաց Աբրահամին. Ի՞նչ տեսնելով արեցիր այս բանը: Ասաց Աբրահամը. Ասացի, որովհետև այս տեղում աստվածավախություն չկա, և ինձ կը սպանեն իմ կնոջ պատճառով: Եւ որովհետեւ ճշմարտապես քույրս է հորից, բայց ոչ մորից, եղաւ ինձ կին: Եղավ այնպես, որ երբ Աստված հանեց զիս իմ հօր տանից, ես ասացի նրան՝ այս արդարութիւնը արա ինձ համար. ամէն տեղ, ուր որ մտնենք, ասա՝ որ նա իմ եղբայրն է: Իսկ Աբիմելեքը վերցրեց հազար դրախմա, և ոչխարներ, և հորթեր, և ծառաներ, և ծառայուհիներ, և տվեց Աբրահամին, և վերադարձրեց նրան Սառային՝ կնոջը իր: Եւ ասաց Աբիմելէքը Աբրահամին. Ահա իմ երկիրը քո առջեւ է, ուր քեզ հաճելի է՝ բնակի՛ր: Իսկ Սառային ասաց. Ահա հազար դիդրախմա տվել եմ քո եղբորը, այս քեզ համար քո երեսի պատիվ կլինի, և բոլորին, որ քեզ հետ են, և ամեն ինչում ճշմարիտ խոսիր: Աղոթեց Աբրահամը Աստծուն, եւ Աստված բժշկեց Աբիմելեքին, նրա կնոջը եւ նրա ծառայուհիներին, եւ նրանք ծնեցին: Որովհետև Տէրը արտաքուստ փակել էր ամեն արգանդ Աբիմելեքի տանը Աբրահամի կին Սառայի պատճառով:

21

Եւ Տէրը այցելեց Սառային, ինչպես ասել էր, եւ Տէրը արեց Սառային այնպես, ինչպես խոսել էր: Եւ հղիացած ծնաւ

Աբրահամին որդի ծերութեան մէջ, այն ժամանակ, ինչպէս խօսեցաւ նրան Տէրը: Եվ Աբրահամը կոչեց իր որդու անունը, որը ծնվեց իրեն, որին Սառան ծնեց իրեն, Իսահակ: Իսկ Աբրահամը թլփատեց Իսահակին ութերորդ օրը, ինչպես Աստված հրամայել էր իրեն: Եւ Աբրահամը հարյուր տարեկան էր, երբ նրան ծնվեց իր որդին՝ Իսահակը: Ասաց Սառան. Ծիծաղ ինձ համար արեց Տէրը, ով որ լսի՝ կուրախանա ինձ հետ: Եւ ասաց՝ ո՞վ կհայտնի Աբրահամին, որ Սառան երեխա կթնկացնում է: Որովհետև ես որդի ծնեցի իմ ծերության մեջ: Եվ աճեց երեխան, եւ կաթից կտրվեց, եւ Աբրահամը մեծ խնջույք արեց այն օրը, երբ կաթից կտրվեց նրա որդի Իսահակը: Սառան տեսնելով Հագար Եգիպտացուհու որդուն, ով եղել էր Աբրահամից, որ խաղում էր իր որդի Իսահակի հետ, ասաց Աբրահամին. Հանիր այս ծառայուհուն և նրա որդուն, որովհետև այս ծառայուհու որդին չպիտի ժառանգի իմ որդի Իսահակի հետ: Խիստ խոսքը շատ ծանր երևաց Աբրահամին իր որդու վերաբերյալ: Ասաց բայց Աստված Աբրահամին. Թող չլինի խիստ քո առաջ մանկան մասին և ծառայուհու մասին, ամեն ինչ, որ ասի քեզ Սառան, լսիր նրա ձայնը, որովհետև Իսահակով կոչվելու է քեզ սերունդ: Եվ այս աղախնու որդուն մեծ ազգ կդարձնեմ, որովհետև քո սերմն է: Աբրահամը վեր կացավ առավոտյան, և վերցրեց հացեր և մի տիկ ջուր, և տվեց Հագարին, և դրեց երեխային նրա ուսի վրա, և ուղարկեց նրան: Գնացելուց հետո նա թափառում էր անապատում, երդման ջրհորի մոտ: Վերջացավ ջուրը տիկից, և նա նետեց երեխային մեկ մայրու տակ: Հեռացավ և նստեց նրա դիմացը հեռվից, աղեղի նետի հեռավորության վրա, որովհետև ասաց՝ չեմ ուզում տեսնել իմ երեխայի մահը: Եվ նա նստեց նրա դիմաց, իսկ երեխան աղաղակեց ու լաց լինեց: Եվ Աստված լսեց

երեխայի ձայնը այն տեղից, որտեղ նա էր, եւ Աստծո պատգամաբերը կանչեց Հագարին երկնքից եւ ասաց նրան. Ի՞նչ կա, Հագա՛ր: Մի՛ վախեցիր, քանի որ Աստված լսել է երեխայի ձայնը այն տեղից, որտեղ նա է: Վե՛ր կաց և վերցրո՛ւ երեխային, և բռնի՛ր նրան քո ձեռքով, քանի որ մեծ ազգ կդարձնեմ նրան: Եվ Աստված բացեց նրա աչքերը, եվ նա տեսավ կենդանի ջրի ջրհոր, եվ գնաց, եվ լցրեց տիկը ջրով, եվ խմեցրեց երեխային: Եւ Աստված երեխայի հետ էր, եւ նա մեծացավ, եւ բնակվեց անապատում, եւ դարձավ աղեղնավոր: Եւ բնակուեցաւ անապատում, եւ մայրը նրան կին վերցրեց Փառանից Եգիպտոսի: Եղավ այն ժամանակ, եւ ասաց Աբիմելէքը եւ Օքոզաթը՝ նրա խորհրդականը, եւ Փիքոլը՝ նրա զորքի գլխավոր զորավարը, Աբրահամին՝ ասելով. Աստված քեզ հետ է այն ամենում, ինչ որ անես: Հիմա ուրեմն երդվիր ինձ Աստծով, որ չես վնասի ինձ, ոչ էլ իմ սերունդը, ոչ էլ իմ անունը, այլ ըստ այն արդարության, որ ես արեցի քեզ հետ, դու կանես ինձ հետ և այն երկրի հետ, որտեղ դու բնակվեցիր: Եւ Աբրահամն ասաց. Ես կերդնում: Եվ Աբրահամը կշտամբեց Աբիմելեքին ջրի ջրհորների մասին, որոնք խլել էին Աբիմելեքի ծառաները: Եւ Աբիմելէքը ասաց նրան. Ես չգիտեի, թե ով արեց քեզ այս բանը, ոչ դու ինձ պատմեցիր, ոչ էլ ես լսեցի, այլ միայն այսօր: Եվ Աբրահամը վերցրեց ոչխարներ ու հորթեր եւ տվեց Աբիմելեքին, եւ երկուսն էլ ուխտ կնքեցին: Եւ Աբրահամը կանգնեցրեց եօթը էգ գառներ ոչխարներից առանձին: Եւ Աբիմելէք ասաց Աբրահամին. Ի՞նչ են այս յոթ էգ գառները այս ոչխարներից, որոնք դու առանձին կանգնեցրիր: Եւ Աբրահամն ասաց, որ այս եօթը էգ գառները կ՚առնես ինձանից, որպեսզի ինձ վկայութիւն լինեն, թէ ես փորեցի այս ջրհորը: Այս պատճառով նա այն տեղը անվանեց Երդման ջրհոր, որովհետև այնտեղ երկուսն

էլ երդվեցին: Եւ կնքեցին ուխտ երդման ջրհորի մոտ, իսկ Աբիմելէքը, նրա խորհրդական Օքոզաթը եւ նրա զորքի գլխավոր զորավար Փիքոլը բարձրացան ու վերադարձան Փղշտացիների երկիրը: Եւ Աբրահամը դաշտ տնկեց երդման հորի վրա, եւ այնտեղ կանչեց Տիրոջ անունը՝ Յաւիտենական Աստված: Բայց Աբրահամը բնակվեց Փղշտացիների երկրում բազում օրեր:

22

Եվ եղավ այդ խոսքերից հետո, Աստված փորձեց Աբրահամին, եւ ասաց նրան. Աբրահամ, Աբրահամ, եւ նա ասաց. ահա ես: Եւ ասաց. Առ քո սիրելի որդուն, զոր սիրեցիր, զԻսահակը, եւ գնա բարձր երկիրը, եւ մատուցիր զնա այնտեղ ողջակէզ՝ լեռներից մէկի վրայ, զորս քեզ ասացից: Աբրահամը վեր կենալով առավոտյան թամբեց իր էշը, և վերցրեց իր հետ երկու ծառաներ և Իսահակին՝ իր որդուն, և պատառելով փայտեր ողջակեզի համար, վեր կենալով գնաց և եկավ այն տեղը, որը նրան ասել էր Աստված երրորդ օրը: Եւ Աբրահամը նայելով իր աչքերով՝ տեսավ այն տեղը հեռուից: Եվ Աբրահամն ասաց իր ծառաներին. Նստեք այստեղ էշի հետ, իսկ ես եւ տղան կանցնենք մինչեւ հոն, եւ երկրպագելուց հետո կվերադառնանք ձեզ մոտ: Աբրահամը վերցրեց ողջակիզության փայտերը եւ դրեց իր որդի Իսահակի վրա, իսկ ինքը ձեռքերում վերցրեց կրակը եւ սուրը, եւ երկուսը միասին գնացին: Իսահակը ասաց Աբրահամին՝ իր հորը. Հայր: Իսկ նա ասաց. Ի՞նչ է, որդի՛: Ասաց, և ահա կրակն ու փայտերը, որտե՞ղ է ոչխարը ամբողջ ողջակեզի համար: Բայց Աբրահամն ասաց՝ Աստված կտեսնի իր համար ոչխար ողջակեզի համար,

որդի՛: Գնացած երկուսն էլ միասին, եկան այն տեղը, որը Աստված ասել էր նրան, և Աբրահամը այնտեղ կառուցեց զոհասեղանը և դրեց փայտերը, և կապելով իր որդի Իսահակին, դրեց նրան զոհասեղանի վրա՝ փայտերի վրայից: Եվ Աբրահամը մեկնեց իր ձեռքը՝ վերցնելու սուրը, որպեսզի մորթի իր որդուն: Եւ Տիրոջ Հրեշտակը կանչեց նրան երկնքից ու ասաց. Աբրահա՛մ, Աբրահա՛մ, իսկ նա ասաց. Ահա ես: Եվ ասաց՝ մի՛ դիր քո ձեռքը երեխայի վրա, ոչ էլ արա՛ նրան ոչինչ, քանի որ հիմա ես իմացա, որ դու վախենում ես Աստծուց, եւ դու չխնայեցիր քո սիրելի որդուն իմ համար: Եվ վերև նայելով Աբրահամը իր աչքերով տեսավ, եվ ահա մեկ խոյ բռնված էր մի բույսի մեջ իր եղջյուրներով: Եվ գնաց Աբրահամը, եւ վերցրեց խոյը, եւ մատուցեց նրան որպես ամբողջ ողջակեզ Իսահակի՝ իր որդու փոխարեն: Եւ Աբրահամը կոչեց այն տեղի անունը՝ Տէրը տեսավ, որպեսզի այսօր ասեն. Տիրոջ լերան վրա Տէրը երեւաց: Եվ Տիրոջ Հրեշտակը կանչեց Աբրահամին երկրորդ անգամ երկնքից՝ ասելով. Ինձ վրա երդվեցի, ասում է Տերը, որովհետև դու արեցիր այս բանը եւ չխնայեցիր քո սիրելի որդուն իմ համար, իրոք օրհնելով օրհնելու եմ քեզ եւ բազմացնելով բազմացնելու եմ քո սերունդը, ինչպես երկնքի աստղերը եւ ինչպես ավազը ծովի եզրին, եւ քո սերունդը ժառանգելու է թշնամիների քաղաքները: Եւ քո սերմամբ կ՚օրհնուին երկրի բոլոր ազգերը, որովհետեւ դու հնազանդեցար իմ ձայնիս: Դարձավ և Աբրահամ դեպի իր ծառաները, և վեր կենալով գնացին միասին դեպի Երդման ջրհորը: Եվ Աբրահամը բնակվեց երդման ջրհորի վրա: Եղավ այս խոսքերից հետո, և հաղորդվեց Աբրահամին՝ ասելով. ահա Մելքան նաև ինքը ծնել է որդիներ քո եղբայր Նաքորին՝ անդրանիկ Ուզին և նրա եղբայր Բուզին, և սիրիացիների հայր

Կամուելին, և Քեզադին, և Ազաուին, և Փալդեսին, և Յելդափին, և Բեթուելին: Բեթուելը ծնեց Ռեբեկային: Ութ այս որդիներն են, որոնց ծնեց Մելքան Նաքորին՝ Աբրահամի եղբորը: Եւ նրա հարճը, որի անունն էր Ռեումա, նա եւս ծնեց Տաբեկին, եւ Տաամին, եւ Տոքոսին, եւ Մոքային:

23

Սառայի կյանքը եղավ հարյուր քսանյոթ տարի: Եւ մեռավ Սառան Արբոկ քաղաքում, որ գտնվում է հովտում, այսինքն՝ Քեբրոնում, Քանաանի երկրում, եւ եկավ Աբրահամը սգալու եւ լալու Սառային: Եվ վեր կացավ Աբրահամը իր մեռելուց, եւ ասաց Աբրահամը Քետի որդիներին՝ ասելով. Պանդուխտ եւ օտարական եմ ես ձեզ մոտ, տվեք ինձ ուրեմն գերեզմանի սեփականություն ձեզ մոտ, եւ թաղեմ իմ մեռելին ինձնից: Պատասխանեցին բայց Քետի որդիները Աբրահամին՝ ասելով. Ո՛չ, տե՛ր: Լսիր մեզ, դու Աստծո թագավոր ես մեր մեջ, մեր ընտրյալ գերեզմաններում թաղիր քո մեռյալին, որովհետև մեզանից ոչ ոք չի արգելի իր գերեզմանը քեզնից, որ այնտեղ թաղես քո մեռյալին: Ելնելով՝ Աբրահամը երկրպագեց երկրի ժողովրդին՝ Քետի որդիներին: Եւ Աբրահամը խոսեց նրանց հետ՝ ասելով. Եթէ ձեր հոգիով ունէք, որ թաղէք իմ մեռելին իմ դէմքից, լսեցէք ինձ եւ խոսեցէք ինձ համար Եփրոնի՝ Սաարի որդու հետ: Եւ թող տա ինձ այն կրկնակի քարայրը, որ նրան է, որ գտնվում է նրա դաշտի մի մասում, արժանավոր արծաթով տվեք ինձ այն ձեր մեջ գերեզմանի ստացման համար: Եփրոնը նստած էր Քետի որդիների մեջ, և Եփրոնը Քետացին պատասխանեց Աբրահամին ու ասաց Քետի

որդիների լսելիս և բոլոր քաղաք մտնողների լսելիս՝ ասելով. Ինձ մոտ եղիր, տեր, և լսիր ինձ. դաշտը և այնտեղ եղած քարայրը քեզ եմ տալիս, իմ բոլոր քաղաքացիների առաջ տվել եմ քեզ, թաղիր քո մեռելին: Եւ Աբրահամը երկրպագեց այն երկրի ժողովրդի առաջ: Եւ ասաց Եփրոնին ականջներում ժողովրդի առաջ երկրի. Քանի որ դու ինձ հետ ես, լսիր ինձ. դաշտի արծաթը վերցրու ինձանից, եւ ես իմ մեռելին այնտեղ թաղեմ: Պատասխանեց բայց Եփրոնը Աբրահամին՝ ասելով. Ոչ, տեր, լսել եմ, հողը չորս հարյուր դիդրախմա արծաթի է, բայց ինչ կլինի սա իմ ու քո միջև: Իսկ դու քո մեռելին թաղիր: Եւ Աբրահամը լսեց Եփրոնին, եւ Աբրահամը տվեց Եփրոնին այն արծաթը, որ խոսել էր Քետի որդիների ականջներում՝ չորս հարյուր դիդրախմա ընդունելի արծաթ վաճառականների մոտ: Եվ կանգնեց Եփրոնի դաշտը, որը կրկնակի քարայրում էր, որը Մամբրեի դիմաց է, դաշտը եւ քարայրը, որը նրա մեջ էր, եւ ամեն ծառ, որը դաշտում էր, եւ ամեն ինչ, որ նրա սահմաններում շուրջը է, Աբրահամին՝ որպես սեփականություն Քետի որդիների առաջ եւ քաղաք մտնող բոլորի առաջ: Դրանից հետո Աբրահամը թաղեց իր կին Սառային Մամբրեի դիմաց գտնվող կրկնակի դաշտի քարայրում, որը Քեբրոնն է Քանաանի երկրում: Եւ հաստատուեցաւ այն դաշտը եւ այն քարայրը, որ էր նրա մէջ, Աբրահամին՝ իբրեւ գերեզմանի ստացուածք, Քետի որդիներից:

24

Եւ Աբրահամը ծերացած էր եւ տարիքն առած, եւ Տէրը օրհնել էր Աբրահամին ամեն ինչով: Եվ Աբրահամն ասաց իր տան ավագ

ծառային, որը տիրապետում էր իր ամեն ինչին. Դիր քո ձեռքը իմ ազդրի տակ: Եվ երդմնեցնում եմ քեզ Տիրոջ՝ երկնքի Աստծո եւ երկրի Աստծո անունով, որպեսզի իմ որդի Իսահակի համար կին չառնես քանանացիների դուստրերից, որոնց մեջ ես բնակվում եմ: Բայց դու կգնաս իմ երկիրը, որտեղ ես ծնվեցի, և իմ ցեղի մոտ, և այնտեղից կին կառնես իմ որդի Իսահակի համար: Եվ տղան ասաց նրան՝ եթե կինը չցանկանա գալ ինձ հետ ետ դեպի այս երկիրը, վերադարձնե՞մ քո որդուն դեպի այն երկիրը, որտեղից դուրս եկար: Աբրահամն ասաց նրան. Զգույշ եղիր, որ իմ որդուն այնտեղ հետ չվերադարձնես: Տէրը՝ երկնքի Աստուածը եւ երկրի Աստուածը, որ վերցրեց զիս իմ հօր տանէն եւ այն երկրէն, ուր ծնայ, որ խօսեցաւ ինձ հետ եւ որ երդուեցաւ ինձ՝ ասելով. Քեզ եւ քո սերմանին պիտի տամ այս երկիրը, ինքը պիտի ուղարկէ իր հրեշտակը քու առջեւդ, եւ դու անտի կին պիտի առնես իմ որդիիս համար: Եթե այն կինը չի ուզում քեզ հետ գնալ այս երկիրը, ապա մաքուր կլինես իմ երդումից, միայն իմ որդուն այնտեղ հետ մի՛ դարձրու: Եվ տղան դրեց իր ձեռքը իր տեր Աբրահամի ազդրի տակ, եվ երդվեց նրան այս խոսքի վերաբերյալ: Եվ որդին վերցրեց տասը ուղտ իր տիրոջ ուղտերից եւ իր տիրոջ բոլոր բարիքներից իր հետ, եւ վեր կենալով գնաց Միջագետք՝ Նաքորի քաղաքը: Եւ նա պառկեցրեց ուղտերը քաղաքից դուրս, ջրհորի մօտ, երբ ուշ էր, երբ ջուր հանողները ելնում են: Եւ ասաց. Տէ՛ր Աստուած տիրոջս Աբրահամի, բարգաւաճեցրո՛ւ ինձ այսօր եւ ողորմութի՛ւն արա տիրոջս Աբրահամի հետ: Ահա ես կանգնած եմ ջրի աղբյուրի վրա, իսկ քաղաքի բնակիչների դուստրերը դուրս են գալիս ջուր հանելու: Եվ կլինի այն կույսը, որին ես կասեմ՝ թեք արա քո սափորը, որպեսզի ես խմեմ, եվ կասի ինձ՝ խմիր դու, եվ քո ուղտերին կջրեմ, մինչև որ դադարեն խմելուց, նրան դու

պատրաստել ես քո որդուն Իսահակին, եվ սրանով կիմանամ, որ արել ես ողորմություն իմ տիրոջ Աբրահամի հետ: Եւ եղաւ նախքան նա ավարտելը խոսելը իր միտքում, եւ ահա Ռեբեկա ելնում էր, որ ծնվել էր Բեթուէլից՝ Մելքաս կնոջ որդուց, Նաքորից՝ Աբրահամի եղբորից, ունենալով ամանը իր ուսերի վրա: Իսկ կույսը շատ գեղեցիկ էր տեսքով, կույս էր, մարդ չէր ճանաչել նրան: Իջնելով աղբյուրը՝ լցրեց իր ջրամանը և ելավ: Տղան վազեց նրան հանդիպելու, և ասաց. Տուր ինձ խմելու քիչ ջուր քո սափորից: Իսկ նա ասաց. Խմի՛ր, տե՛ր, եւ շտապեց ու իջեցրեց ջրամանը իր ձեռքի վրա եւ խմեցրեց նրան, մինչեւ որ նա դադարեց խմելուց: Եվ ասաց. Քո ուղտերին էլ ջուր կտանեմ, մինչեւ որ բոլորը խմեն: Եւ շտապեց ու դատարկեց ջրամանը աւազանի մէջ, եւ վազեց ջրհորի մօտ՝ դարձեալ ջուր քաշելու, եւ ջուր քաշեց բոլոր ուղտերին: Այն մարդը սակայն հետեւում էր նրան եւ լռում էր՝ իմանալու համար, թե արդյոք Տէրը հաջողություն էր տվել նրա ճանապարհին, թե ոչ: Եղավ, երբ բոլոր ուղտերը դադարեցին խմելուց, մարդը վերցրեց ոսկյա ականջօղեր մեկ դրամ կշռով և երկու ապարանջան նրա ձեռքերի վրա, տասը ոսկի կշռով: Եվ նա հարցրեց նրան եւ ասաց, ո՞ւմ դուստրն ես: Հայտնի՛ր ինձ, եթե կա քո հոր մոտ տեղ մեզ համար գիշերելու: Նա բայց ասաց նրան. Դուստրն եմ Բաթուելի, որին Մելքասը ծնեց Նաքորին: Եւ ասաց նմա. Եւ յարդ եւ կեր բազում կայ մեր մոտ, եւ տեղի՝ հանգչելու համար: Եվ գոհ լինելով մարդը երկրպագեց Տիրոջը եւ ասաց, օրհնված է Տերը Աստվածը իմ տեր Աբրահամի, ով չթողեց իր արդարությունը եւ ճշմարտությունը իմ տիրոջից, եւ ինձ էլ ուղղեց Տերը դեպի իմ տիրոջ եղբոր տունը: Եվ աղջիկը վազելով հայտնեց իր մոր տանը այս խոսքերը: Իսկ Ռեբեկան եղբայր ուներ, որի անունը Լաբան էր, եւ Լաբանը

վազեց դէպի մարդը դուրս՝ աղբյուրի մօտ: Եվ եղավ, երբ տեսավ ականջօղերը եւ ապարանջանները իր քրոջ ձեռքերին, եւ երբ լսեց Ռեբեկայի՝ իր քրոջ խօսքերը, որ ասում էր. Այսպէս խօսեցաւ ինձ այդ մարդը, նա եկաւ այն մարդուն մօտ, որ կանգնած էր ուղտերի վրայ աղբիւրի մօտ: Եւ ասաց նրան. այստեղ մուտք արա, Տիրոջ օրհնյալը, ինչո՞ւ կանգնած ես դրսում: Ես պատրաստել եմ տունը և տեղ ուղտերի համար: Մարդը մտավ տուն և բեռնաթափեց ուղտերը, տվեց անձրև ու կեր ուղտերին, ինչպես նաև ջուր՝ լվանալու իր ոտքերը և իր հետ եկած մարդկանց ոտքերը: Եւ դրաւ առաջ նրանց հացեր ուտելու համար, եւ ասաց. Չեմ ուտի, մինչեւ որ խոսեմ իմ խոսքերը: Եւ ասաց. Խոսի՛ր: Եվ ասաց. Ես Աբրահամի որդին եմ: Տերը օրհնեց իմ տիրոջը շատ, և նա բարձրացավ, և տվեց նրան ոչխարներ և հորթեր և արծաթ և ոսկի, ծառաներ և ծառայուհիներ, ուղտեր և էշեր: Եւ Սառան՝ իմ տիրոջ կինը, որդի ծնեց իմ տիրոջ համար նրա ծերացումից հետո, եւ տվեց նրան այն ամենը, ինչ ուներ: Եւ երդմնեցրեց ինձ տէրս իմ՝ ասելով. Չառնես կին իմ որդուս Քանանացիների դուստրերից, որոնց երկրում ես պանդուխ եմ: Բայց դեպի իմ հոր տունը կգնաս և իմ ցեղի մոտ, և այնտեղից կին կառնես իմ որդու համար: Ասացի բայց իմ տիրոջը, գուցե կինը չի գա ինձ հետ: Եւ ասաց ինձ. Տէրը Աստուածը, որին հաճելի եղի նրա առաջ, ինքը կ’ուղարկի իր Հրեշտակը քեզ հետ, եւ կ’բարգավաճացնի քո ճանապարհը, եւ կին կ’առնես իմ որդուն իմ ցեղից եւ իմ հօր տնից: Այն ժամանակ անմեղ կլինես իմ անեծքից, քանի որ եթե գաս իմ ցեղը եւ քեզ չտան, ապա կլինես անմեղ իմ երդումից: Եվ եկած այսօր աղբյուրի մոտ ասացի. Տե՛ր, իմ տեր Աբրահամի Աստվա՛ծ, եթե դու բարգավաճեցնում ես իմ ճանապարհը, որով հիմա ես գնում եմ, ահա ես կանգնած եմ ջրի

աղբյուրի մոտ, եւ քաղաքի մարդկանց դուստրերը դուրս են գալիս ջուր հանելու. եւ կլինի այն կույսը, որին ես կասեմ՝ տուր ինձ խմել քո սափորից մի քիչ ջուր, եւ կասի ինձ՝ եւ դու խմիր, եւ քո ուղտերին ջուր կտամ, սա այն կինն է, որին պատրաստել է Տերը իր ծառա Իսահակի համար, եւ սրանով կիմանամ, որ ողորմություն ես արել իմ տեր Աբրահամին: Եվ եղավ, որ նախքան ես ավարտեի խոսելը իմ միտքում, անմիջապես Ռեբեկա դուրս ելավ՝ ունենալով ջրամանը իր ուսերի վրա, եւ իջավ աղբյուր եւ ջուր հանեց, իսկ ես ասացի նրան՝ տուր խմել ինձ: Եւ շտապելով իջեցրեց ջրամանը իր բազկի վրա, եւ ասաց. Խմիր դու, եւ քո ուղտերին էլ կխմեցնեմ, եւ խմեց, եւ ուղտերին էլ խմեցրեց: Եւ հարցրի նրան ու ասացի՝ ո՞ւմ դուստրն ես, պատմիր ինձ: Նա պատասխանեց՝ ես Բաթուէլի դուստրն եմ, Նաքորի որդու, որին ծնեց Մելքան: Եւ դրի նրա վրա ականջօղերը եւ ապարանջանները նրա ձեռքերի վրա: Եվ հաճելով երկրպագեցի Տիրոջը եւ օրհնեցի Տէր Աստծուն իմ տէր Աբրահամի, որ ինձ ճշմարիտ ճանապարհով առաջնորդեց, որպէսզի իմ տիրոջ եղբօր դուստրը վերցնեմ նրա որդու համար: Եթե ուրեմն դուք ողորմություն և արդարություն եք անում իմ տիրոջ հանդեպ, իսկ եթե ոչ, հայտնեք ինձ, որպեսզի ես վերադառնամ աջ կամ ձախ կողմ: Պատասխանելով՝ Լաբանն ու Բեթուէլը ասացին. Տիրոջից ելաւ այս բանը, մենք չենք կարող քեզ հակաճառել՝ ո՛չ չար, ո՛չ բարի: Ահա Ռեբեկան քո առաջ է, վերցրո՛ւ և հեռացի՛ր, և թող նա լինի կին քո տիրոջ որդուն, ինչպես Տերը խոսեց: Եղավ այնպես, երբ Աբրահամի ծառան լսեց նրանց խոսքերը, երկրպագեց գետնին Տիրոջը: Եվ տղան արծաթե ու ոսկե անոթներ ու հագուստ հանելով՝ տվեց Ռեբեկային, եվ պարգևներ տվեց նրա եղբորը ու նրա մորը: Եւ ուտեցին ու խմեցին ինքը եւ այն մարդիկ, որ նրա

հետ էին, եւ քնեցին, եւ առավոտյան վեր կենալով՝ ասաց. Ուղարկեցէք զիս, որպեսզի գնամ իմ տիրոջ մոտ: Ասացին նրա եղբայրները և մայրը. Թող կույսը մնա մեզ հետ մոտ տասը օր, և դրանից հետո կհեռանա: Իսկ նա ասաց նրանց. Մի՛ պահեք ինձ, քանի որ Տերը բարգավաճեցրել է իմ ճանապարհը, ուղարկեք ինձ, որպեսզի գնամ իմ տիրոջ մոտ: Նրանք ասացին. Եկեք կանչենք երեխային և հարցնենք նրան: Եվ նրանք կանչեցին Ռեբեկային եւ ասացին նրան. Կգնա՞ս այս մարդու հետ: Իսկ նա ասաց. Կգնամ: Եվ նրանք ուղարկեցին Ռեբեկային՝ իրենց քրոջը, եւ նրա ունեցվածքը, եւ Աբրահամի ծառային, եւ նրանց՝ ովքեր նրա հետ էին: Եւ օրհնեցին Ռեբեկային եւ ասացին նրան. Քոյր մեր ես, դարձիր հազարավոր բիւրաւորների, եւ քո զաւակը թող ժառանգի թշնամիների քաղաքները: Վեր կենալով Ռեբեկան և նրա աղախինները նստեցին ուղտերի վրա և գնացին մարդու հետ, և ծառան վերցրեց Ռեբեկային և գնաց: Իսահակը անցնում էր անապատով՝ տեսության ջրհորի մոտով, և նա բնակվում էր հարավային երկրում: Եվ Իսահակը ելավ դաշտ՝ երեկոյան խոսակցելու համար, եւ բարձրացնելով իր աչքերը՝ տեսավ ուղտեր, որոնք գալիս էին: Եւ Ռեբեկան վեր նայելով աչքերով տեսավ Իսահակին, եւ իջավ ուղտից: Եվ ասաց տղային. Ո՞վ է այն մարդը, որ դաշտում գնում է մեր դիմաց: Եվ ասաց տղան՝ սա է իմ տերը: Իսկ նա վերծարանը վերցնելով՝ հագավ: Եվ ծառան պատմեց Իսահակին բոլոր խոսքերը, որոնք արել էր: Իսահակը մտավ իր մոր տունը և վերցրեց Ռեբեկային, և նա եղավ իր կինը, և սիրեց նրան, և Իսահակը մխիթարվեց իր մայր Սառայի վերաբերյալ:

25

Աբրահամ նաև կին վերցրեց, որի անունը Քետուրա էր: Ծնեց նրան Զոմբրանին, եւ Իեզանին, եւ Մադալին, եւ Մադիամին, եւ Իեսբոկին, եւ Սոիեին: Իեզանը ծնեց Սաբային և Դեդանին, իսկ Դեդանի որդիները՝ Ասուրիեիմը, Լատուսիեիմը և Լաոմեիմը: Իսկ Մադիամի որդիները՝ Գեփար, Ափեիր, Ենոք, Աբեիդա եւ Ելդագա. այս բոլորը Քետուրայի որդիներն էին: Աբրահամը տվեց իր բոլոր ստացվածքները իր որդի Իսահակին: Եւ Աբրահամը պարգեւներ տվեց իր հարճերի որդիներին եւ նրանց ուղարկեց հեռու իր որդի Իսահակից, դեռ ապրելիս, դէպի արեւելք՝ արեւելքի երկիրը: Սրանք են կյանքի տարիները Աբրահամի, որքան նա ապրեց՝ հարյուր յոթանասունհինգ տարի: Եւ թուլանալով մեռավ Աբրահամը բարի ծերութեան մէջ՝ ծեր մարդ, եւ լի օրերով, եւ աւելացաւ իր ժողովրդին: Եվ թաղեցին նրան Իսահակը եւ Իսմայելը՝ նրա որդիները, կրկնակի քարայրի մեջ, Եփրոնի՝ Սաար Քետացու որդու դաշտում, որը գտնվում է Մամբրեի դիմաց, այն դաշտը եւ այն քարայրը, որ Աբրահամը ձեռք բերեց Քետի որդիներից, այնտեղ թաղեցին Աբրահամին եւ Սառային՝ նրա կնոջը: Եղավ, որ Աբրահամի մեռնելուց հետո Աստված օրհնեց նրա որդի Իսահակին, եւ Իսահակ բնակվեց տեսության ջրհորի մոտ: Սրանք են ծնունդները Իսմայելի՝ Աբրահամի որդու, որին ծնեց Հագար եգիպտացին՝ Սառայի մատղաշը Աբրահամին: Եվ սրանք են անունները Իսմայելի որդիների՝ ըստ նրա սերունդների անունների. Իսմայելի անդրանիկը, եւ Նաբայովթ, եւ Կեդար, եւ Նաբդեեղ, եւ Մասսամ, եւ Մասմա, եւ Դումա, եւ Մասսե, եւ Քոդդան, եւ Թայման, եւ Յետուր,

եւ Նափես, եւ Կեդմա: Սրանք են Իսմայելի որդիները, և սրանք են նրանց անունները նրանց վրաններում և նրանց բնակավայրերում՝ տասներկու իշխաններ ըստ իրենց ազգերի: Եւ այս են կյանքի տարիները Իսմայէլի՝ հարյուր երեսունյոթ տարի, եւ թուլանալով մեռավ, եւ միացավ իր ազգին: Նա բնակվեց Հավիլայից մինչև Շուր, որ գտնվում է Եգիպտոսի դիմաց, մինչև Ասորիների մոտ հասնելը. իր բոլոր եղբայրների դիմաց բնակվեց: Եւ սոքա են ծնունդք Իսահակի՝ Աբրահամի որդւոյ. Աբրահամ ծնաւ Իսահակը: Իսահակը քառասուն տարեկան էր, երբ վերցրեց Ռեբեկային՝ Բեթուել Ասորու դուստրը Ասորիքի Միջագետքից, Լաբան Ասորու քրոջը, իրեն կնության: Իսահակը աղոթում էր Տիրոջը իր կին Ռեբեկայի համար, որովհետև նա ամուլ էր, եւ Աստված լսեց նրան, ու Ռեբեկան, նրա կինը, յղիացավ: Երեխաները թռչկոտում էին նրա մեջ, և նա ասաց, եթե այսպես է լինելու ինձ համար, ինչու է սա ինձ համար: Եվ գնաց հարցնելու Տիրոջ մոտ: Եւ Տէրը ասաց նրան. Երկու ազգեր են քո արգանդում, եւ երկու ժողովուրդներ քո որովայնից կբաժանվեն, եւ ժողովուրդը ժողովրդից կգերազանցի, եւ մեծագույնը կծառայի փոքրագույնին: Եւ լրացան նրա ծննդաբերելու օրերը, եւ ահա նրա փորում երկվորյակներ կային: Ելավ առաջնեկը կարմրավուն, ամբողջը ինչպես մորթի մազոտ, և անվանեց նրա անունը Եսաւ: Եվ սրանից հետո ելավ նրա եղբայրը, եւ նրա ձեռքը բռնած էր Եսավի կրունկը, եւ նրա անունը կանչեց Հակոբ: Իսահակը վաթսուն տարեկան էր, երբ Ռեբեկան ծնեց նրանց: Աճեցին երիտասարդները, և Եսաւը մարդ էր, որ գիտեր որսալ, գյուղացի էր, իսկ Յակոբը պարզ մարդ էր, որ բնակվում էր տանը: Իսահակը սիրում էր Եսաւին, որովհետև նրա որսը կերակուր էր իրեն, իսկ Ռեբեկան սիրում էր Յակոբին: Եփեց Հակոբ ապուր, եւ

Եսաւ եկաւ դաշտից թուլացած: Եւ ասաց Եսաւ Հակոբին. Կերակրի՛ր ինձ այդ կարմիր եփած ուտելիքից, որովհետեւ թուլացած եմ: Այդ պատճառով կոչվեց նրա անունը Եդոմ: Բայց Հակոբն ասաց Եսավին. Վաճառիր ինձ այսօր քո անդրանկությունը: Եւ ասաց Եսաւ. Ահա ես գնում եմ մեռնելու, եւ ինչի՞ն են ինձ այս անդրանկութիւնը: Եւ Յակոբն ասաց նրան. Երդվի՛ր ինձ այսօր, եւ նա երդվեց նրան, իսկ Եսաւը վաճառեց անդրանկութիւնը Յակոբին: Հակոբը տվեց Եսաւին հաց եւ ոսպի ապուր, եւ նա կերաւ ու խմեց, եւ վեր կենալով գնաց, եւ Եսաւը արհամարհեց ծննդյան իրաւունքը:

26

Եղավ սով երկրի վրա, բացի նախկին սովից, որ եղել էր Աբրահամի ժամանակ, և Իսահակը գնաց Աբիմելեք թագավորի մոտ, Փղշտացիների մեջ, Գերարա: Երևաց նրան Տերը և ասաց. Մի՛ իջիր Եգիպտոս, այլ բնակիր այն երկրում, որ քեզ կասեմ: Եւ բնակիր այս երկրում, եւ ես քեզ հետ կլինեմ, եւ կօրհնեմ քեզ, քանզի քեզ եւ քո զարմին կտամ այս ամբողջ երկիրը, եւ կհաստատեմ իմ երդումը, որ երդուեցի քո հայր Աբրահամին: Եւ բազմացնելու եմ քո սերմը, ինչպես երկնքի աստղերը, եւ տալու եմ քո սերմանը այս ամբողջ երկիրը, եւ քո սերմամբ օրհնուելու են երկրի բոլոր ազգերը: Քո հայր Աբրահամը հնազանդեց իմ ձայնիս եւ պահեց իմ պատվիրանները, իմ հրամանները, իմ կանոնները եւ իմ օրենքները: Բայց Իսահակը բնակվեց Գերարայում: Բայց այն տեղի տղամարդիկը հարցրին Ռեբեկայի՝ նրա կնոջ մասին, եւ նա ասաց. Իմ քույրն է, որովհետեւ վախեցավ ասել, որ Իմ կինն է,

որպեսզի երբեք այն տեղի տղամարդիկը չսպանեն նրան Ռեբեկայի պատճառով, քանի որ նա գեղեցիկ էր տեսքով: Եղավ երկար ժամանակ այնտեղ, և Աբիմելեք՝ Գերարայի թագավորը, պատուհանից նայելով տեսավ Իսահակին, որ խաղում էր իր կին Ռեբեկայի հետ: Եվ Աբիմելեքը կանչեց Իսահակին եւ ասաց նրան. Ուրեմն իսկապես նա քո կինն է՞: Ինչո՞ւ ասացիր, որ նա իմ քույրն է: Իսահակը նրան ասաց. Ես ասացի, որ երբևէ չմեռնեմ նրա պատճառով: Իսկ Աբիմելեքը ասաց նրան. Ի՞նչ է սա, որ արեցիր մեզ հետ: Քիչ էր մնում որ մեկը իմ ցեղից պառկի քո կնոջ հետ, և դու մեղք կբերեիր մեզ վրա: Հրամայեց Աբիմելեք իր ամբողջ ժողովրդին՝ ասելով. Ամեն ոք, որ դիպչի այս մարդուն և նրա կնոջը, մահվան պատժի արժանի կլինի: Իսահակը սերմանեց այն երկրում և այն տարում հարյուրապատիկ բերող գարի գտավ, և Տերը օրհնեց նրան: Եւ այն մարդը բարձրացաւ, եւ առաջ գնալով ավելի մեծ դարձաւ, մինչեւ որ չափազանց մեծ եղաւ: Նա ունեցավ ոչխարների անասուններ, և արջառների անասուններ, և շատ գյուղատնտեսություն: Իսկ նախանձեցին նրան Փղշտացիները: Եվ բոլոր ջրհորները, որոնք փորել էին նրա հոր որդիները նրա հոր ժամանակում, փղշտացիները խցանեցին դրանք և լցրին դրանք հողով: Աբիմելեքը Իսահակին ասաց. Գնա՛ մեզանից, որովհետև դու մեզանից շատ ավելի ուժեղ դարձար: Եւ Իսահակը գնաց այնտեղից, իջեւանեց Գերարայի ձորում եւ բնակուեց այնտեղ: Եվ կրկին Իսահակը փորեց ջրի ջրհորները, որոնք փորել էին իր հոր Աբրահամի ծառաները, եւ որոնք փակել էին Փղշտացիները իր հոր Աբրահամի մահից հետո, եւ նա անվանեց դրանք այն անուններով, որոնցով անվանել էր իր հայրը: Եվ փորեցին Իսահակի զավակները Գերարայի ձորում, եւ գտան այնտեղ կենդանի ջրի ջրհոր: Եւ Գերարայի հովիւները

մարտնչեցին Իսահակի հովիւների հետ՝ ասելով, որ ջուրը իրենցն է, եւ կոչեցին ջրհորի անունը Անիրաւութիւն, քանզի անիրաւեցին նրան: Այնտեղից մեկնելով՝ նա փորեց մեկ այլ ջրհոր, բայց վիճեցին նաև դրա համար, և նա անվանեց դրա անունը Թշնամություն: Մեկնելով այնտեղից՝ նա փորեց մեկ այլ ջրհոր, եւ դրա համար չկռվեցին, եւ նա անվանեց այն Լայն տեղ՝ ասելով. Քանզի հիմա Տէրը ընդարձակեց մեզ եւ աճեցրեց մեզ երկրի վրա: Եվ այնտեղից գնաց դեպի երդման ջրհորը: Եւ երեւաց նրան Տէրը այն գիշերին եւ ասաց. Ես եմ Աստուածը Աբրահամի՝ քո հոր, մի՛ վախեցիր, քանզի ես քեզ հետ եմ, եւ օրհնեցից քեզ, եւ բազմացնեցից քո զաւակը Աբրահամի՝ քո հոր միջոցով: Եվ նա կառուցեց այնտեղ զոհասեղան, եւ կանչեց Տիրոջ անունը, եւ խփեց այնտեղ իր վրանը, իսկ Իսահակի ծառաները փորեցին այնտեղ ջրհոր Գերարի ձորում: Եւ Աբիմելեքը գնաց նրա մօտ Գերարայից, եւ նրա խորհրդականը՝ Օքոզաթը, եւ նրա զօրքի գլխավոր զօրավարը՝ Փիքոլը: Եւ Իսահակն ասաց նրանց. Ինչո՞ւ եկաք ինձ մոտ: Բայց դուք ատեցիք ինձ և ուղարկեցիք ինձ ձեզանից: Եվ նրանք ասացին, տեսնելով մենք տեսել ենք, որ Տերը քեզ հետ էր, եւ մենք ասացինք՝ թող լինի երդում մեր միջեւ եւ քո միջեւ, եւ մենք կնքենք քեզ հետ ուխտ, չանել մեզ հետ չարիք, քանի որ մենք չարժամարհեցինք քեզ, եւ այն ձեւով, որ վարվեցինք քեզ հետ լավ, եւ ուղարկեցինք քեզ խաղաղությամբ, եւ հիմա օրհնված ես դու Տիրոջ կողմից: Եւ արեց նոցա խնջոյք, եւ կերան եւ խմեցին: Եւ վերելով առավոտյան, յուրաքանչյուրը երդվեց իր մերձավորին, եւ Իսահակը արձակեց նրանց, եւ նրանք հեռացան նրանից խաղաղությամբ: Եղավ այն օրը, և եկած Իսահակի որդիները հաղորդեցին նրան այն ջրհորի մասին, որը փորեցին, և ասացին՝ չգտանք ջուր: Եւ կոչեց զայն Երդում, այդ

պատճառով կոչեց այն քաղաքի անունը Երդման Ջրհոր, մինչեւ այսօր: Եսաւը քառասուն տարեկան էր, եւ կին առավ Յուդիթին՝ Բեոք Քետացու դուստրը, եւ Բասեմաթին՝ Ելոն Քետացու դուստրը: Եվ նրանք վիճում էին Իսահակի եւ Ռեբեկայի հետ:

27

Եղավ, որ հետո Իսահակի ծերանալուց, եւ նրա աչքերը մթագնեցին տեսնելու համար, եւ նա կանչեց իր ավագ որդի Եսաւին, եւ ասաց նրան. Որդի՛ իմ, եւ նա ասաց. Ահա՛ ես: Եւ ասաց. Ահա ծերացել եմ, եւ չգիտեմ իմ մահուան օրը: Հիմա, ուրեմն, վերցրու քո ամանը՝ սագաձեղն ու աղեղը, և ելիր դաշտ ու որսա՛ ինձ համար որս: Եվ պատրաստիր ինձ համար ուտելիքներ, ինչպես որ ես սիրում եմ, եւ բեր ինձ, որպեսզի ուտեմ, որպեսզի իմ հոգին օրհնի քեզ նախքան ես մեռնելը: Ռեբեկան լսեց, թե ինչպես Իսահակը խոսում էր Եսաւի՝ իր որդու հետ, իսկ Եսաւը գնաց դաշտ՝ որս որսալու իր հոր համար: Ռեբեկան ասաց Հակոբին, իր կրտսեր որդուն. Տես, ես լսեցի քո հորը, որ խոսում էր Եսավի, քո եղբորը, ասելով. Բեր ինձ որս և պատրաստիր ինձ ուտելիքներ, որպեսզի ուտելուց հետո օրհնեմ քեզ Տիրոջ առաջ, նախքան մեռնելս: Հիմա, ուրեմն, որդի՛ս, լսի՛ր ինձ, ինչպես ես քեզ հրամայում եմ: Եւ գնացած դէպի ոչխարները, վերցրու ինձ այնտեղից երկու փափուկ եւ լաւ նոխազներ, եւ կը պատրաստեմ զանոնք ուտեստներ քու հօրդ համար, ինչպէս որ սիրէ: Եւ դու կբերես քո հօրը, եւ նա կուտէ, որպէսզի քո հայրը օրհնէ քեզ նախքան իր մեռնելը: Հակոբը ասաց իր մայր Ռեբեկային. Իմ եղբայր Եսաւը մազոտ մարդ է, իսկ ես հարթ մարդ եմ: Գուցե

հայրը շոշափի ինձ, եւ ես նրա առաջ կլինեմ որպես արհամարհող, եւ ինձ վրա անեծք կբերեմ, եւ ոչ թե օրհնություն: Ասաց նրան մայրը. Քո անեծքը թող ինձ վրա լինի, զավակ, միայն լսիր իմ ձայնը, եւ գնա՛ բեր ինձ: Գնացած՝ վերցրեց եւ բերեց մորը, եւ մայրը նրա պատրաստեց ուտեստներ, ինչպես սիրում էր հայրը նրա: Եւ Ռեբեկան առաւ իր աւագ որդի Եսաւի բարի հանդերձը, որ իր մօտ էր տանը, եւ զգեցրեց այն իր կրտսեր որդի Յակոբին: Եւ այծերի մորթերը դրեց նրա ձեռքերի վրա եւ նրա պարանոցի մերկ մասերի վրա: Եվ տվեց այն խորտիկները եւ այն հացերը, որոնք արեց, իր որդի Հակոբի ձեռքերը: Եւ բերեց իր հօրը, ասաց՝ հայր, իսկ նա ասաց՝ ահա ես, ո՞վ ես դու, զաւա՛կ: Եւ Յակոբն ասաց հօրը. Ես Եսաւն եմ, քո անդրանիկը, արել եմ այնպէս, ինչպէս ինձ ասացիր. վե՛ր կաց, նստի՛ր եւ կե՛ր իմ որսից, որպէսզի քո հոգին օրհնի ինձ: Իսահակը ասաց իր որդուն. Ինչ է սա, որ այսքան արագ գտար, ո՛վ որդի՛: Իսկ նա ասաց. Այն, ինչ քո Տեր Աստվածը հանձնեց իմ առաջ: Իսահակը Հակոբին ասաց. Մոտեցի՛ր ինձ, որ շօշափեմ քեզ, զաւա՛կ, թե՛ դու ես իմ որդի Եսաւը, թե՛ ոչ: Մոտեցավ Հակոբ Իսահակ հոր իր, եւ շոշափեց նրան, եւ ասաց. Ձայնը՝ Հակոբի ձայն է, բայց ձեռքերը՝ Եսաւի ձեռքեր են: Եվ չճանաչեց նրան, քանի որ նրա ձեռքերը մազոտ էին, ինչպես նրա եղբոր Եսավի ձեռքերը, եվ օրհնեց նրան, եվ ասաց. Դո՞ւ ես իմ որդին Եսավ: Իսկ նա ասաց՝ ես: Եւ ասաց. Մատուցի՛ր ինձ, եւ ուտեմ քո որսից, որդի՛ս, որպեսզի օրհնի քեզ իմ հոգին: Եւ մատուցեց նրան, եւ կերաւ, եւ բերեց նրան գինի, եւ խմեց: Եւ Իսահակ՝ նրա հայրը, ասաց նրան. Մոտեցի՛ր ինձ եւ համբուրի՛ր ինձ, որդեա՛կ: Եւ մոտենալով համբուրեց նրան, եւ հոտոտեց նրա հանդերձների հոտը, եւ օրհնեց նրան, եւ ասաց. ահա իմ որդու հոտը, ինչպես լի դաշտի հոտ, որ օրհնեց Տէրը: Եւ տացէ քեզ Աստուած ցօղոյ

երկնից եւ պարարտութենէ երկրի, եւ բազմութիւն ցորենոյ եւ գինւոյ: Եւ թող ծառայեն քեզ ազգերը, եւ թող երկրպագեն քեզ իշխանները, եւ դառնա՛ տէր քո եղբօրը, եւ կ’երկրպագեն քեզ քո հօր որդիները. անիծողը քեզ՝ անիծեալ, իսկ օրհնողը քեզ՝ օրհնեալ: Եւ եղաւ այն բանից հետո, երբ Իսահակը դադարեց օրհնելուց Յակոբին՝ իր որդուն, եւ եղաւ, երբ Յակոբը ելաւ Իսահակի՝ իր հօր դեմքից, Եսաւը՝ նրա եղբայրը, եկաւ որսից: Եւ ինքն էլ ուտեստներ պատրաստեց եւ բերեց իր հօրը, եւ ասաց հօրը. Թող ելնի իմ հայրը եւ թող ուտի իր որդու որսից, որպէսզի քո հոգին օրհնի ինձ: Եւ ասաց նրան Իսահակը՝ իր հայրը. Ո՞վ ես դու: Իսկ նա ասաց. Ես եմ քո անդրանիկ որդին՝ Եսաւը: Իսահակը շատ ուժգնորեն զարմացավ, և ասաց. Ուրեմն ո՞վ որսաց ինձ համար որս և բերեց ինձ, և ես կերա ամեն ինչից նախքան քո գալը: Եվ ես օրհնեցի նրան, եվ օրհնված կլինի: Եղավ, երբ Եսաւ լսեց իր հոր Իսահակի այն խոսքերը, աղաղակեց մեծ եւ շատ դառն ձայնով եւ ասաց. Օրհնի՛ր իսկ եւ զիս, հայր: Ասաց նրան. Քո եղբայրը խաբեությամբ եկավ և վերցրեց քո օրհնությունը: Եւ ասաց. Արդարութեամբ կոչուեցաւ անունը նրա Յակոբ, քանզի խաբեց զիս ահա երկրորդ անգամ այս. անդրանկութիւնս առաւ, եւ այժմ առաւ օրհնութիւնս: Եւ ասաց Եսաւ հօրը իւրում. Ո՞չ թողեցիր ինձ օրհնութիւն, հայր: Պատասխանելով՝ Իսահակն ասաց Եսավին. Եթե նրան տեր եմ արել քեզ վրա, և բոլոր նրա եղբայրներին նրա ծառաներ եմ արել, ցորենով ու գինով ամրացրել եմ նրան, ապա քեզ համար ի՞նչ անեմ, որդի՛: Եսաւն ասաց իր հօրը. Միթէ՞ մէկ օրհնութիւն ունիս, հա՛յր: Օրհնի՛ր իսկապես նաև ինձ, հայր: Իսահակը խորապես տառապելով, Եսաւ բացականչեց ձայնով և լաց եղավ: Պատասխանելով՝ Իսահակ՝ նրա հայրը, ասաց նրան. Ահա երկրի առատությունից

կլինի քո բնակությունը, եւ երկնքի ցողից վերից: Եւ քո սրի վրայ կապրես, եւ քո եղբորը կծառայես, բայց կլինի, երբ քանդես եւ հանես նրա լուծը քո պարանոցից: Եւ ունէր զլոյծ Եսաւ Յակոբին վասն օրհնութեան, զոր օրհնեաց զնա հայրն իւր, ասաց ղէ Եսաւ ի միտս իւր. Թող մերձենան աւուրք սգոյ հօր իմոյ, որպէսզի սպանից զՅակոբ զեղբայր իմ: Հաղորդվեց Ռեբեկային իր ավագ որդի Եսավի խոսքերը, և նա մարդ ուղարկելով կանչեց իր կրտսեր որդի Հակոբին ու ասաց նրան. Ահա քո եղբայր Եսավը սպառնում է քեզ սպանել: Հիմա ուրեմն, զավակ, լսիր իմ ձայնին, եւ վեր կաց ու փախիր Միջագետք՝ իմ եղբայր Լաբանի մոտ, Խառան: Եվ բնակիր նրա հետ որոշ օրեր, մինչև որ հետ դառնա քո եղբոր բարկությունը և զայրույթը քեզնից, և նա մոռանա այն, ինչ դու արել ես նրան, և ուղարկելով կանչեմ քեզ այնտեղից, որպեսզի երբեք զրկված չլինեմ ձեր երկուսից մեկ օրում: Ռեբեկան ասաց Իսահակին. Հոգնած եմ իմ կյանքից Քետի որդիների դուստրերի պատճառով. եթե Հակոբը կին առնի այս երկրի դուստրերից, ապա ինչո՞ւ ապրեմ:

28

Իսահակը կանչելով Հակոբին՝ օրհնեց նրան և հրամայեց նրան՝ ասելով. Քանանացիների դուստրերից կին չվերցնես: Ելիր եւ փախիր Միջագետք, Բեթուէլի՝ քո մոր հոր տունը, եւ այնտեղից քեզ համար կին վերցրո՛ւ Լաբանի՝ քո մոր եղբոր դուստրերից: Իսկ իմ Աստվածը քեզ օրհնի, քեզ աճեցնի եւ քեզ բազմացնի, եւ դու կլինես ազգերի ժողովուրդներ: Եւ տա քեզ օրհնութիւնը Աբրահամու՝ հօր իմոյ, քեզ եւ սերմանիդ քո հետ քեզ, ժառանգելու

համար երկիրը պանդխտութեան քոյ, զոր տուաւ Աստուած Աբրահամին: Եւ Իսահակը ուղարկեց Հակոբին, եւ նա գնաց Միջագետք՝ Լաբանի մօտ, Ասորի Բաթուէլի որդու մօտ, Ռեբեկայի եղբօր մօտ, որ Հակոբի եւ Եսաւի մայրն էր: Տեսավ Եսաւ, որ Իսահակը օրհնեց Հակոբին եւ ուղարկեց նրան Ասորւոյ Միջագետք՝ իր համար կին առնելու անտեղից, երբ օրհնում էր նրան, եւ պատուիրեց նրան՝ ասելով. Կին մի՛ առներ Քանանացիների դուստրերից: Եւ Յակոբը լսեց իր հորն ու մորը, եւ գնաց Ասորիի Միջագետք: Տեսնելով և Եսաւ, որ Քանանի դուստրերը չար են իր հոր Իսահակի առաջ, Եսաւ գնաց դեպի Իսմայել, և վերցրեց Մաելեթին, Աբրահամի որդի Իսմայելի դուստրը, Նաբեովթի քույրը, իր կանանց վրա կին: Եւ Յակոբը ելաւ Երդման ջրհորից եւ գնաց Խառան: Եւ հանդիպեց մի տեղի, եւ քնեց այնտեղ, քանզի արեւը մտել էր, եւ վերցրեց այդ տեղի քարերից, եւ դրեց իր գլխի տակ, եւ քնեց այն տեղում: Եւ նա երազ տեսաւ, եւ ահա սանդուղք հաստատուած էր երկրի վրայ, որի գլուխը հասնում էր մինչեւ երկինք, եւ Աստուծոյ հրեշտակները բարձրանում էին եւ իջնում էին դրանով: Իսկ Տերը կանգնած էր նրա վրա եւ ասաց. Ես եմ Աբրահամի՝ քո հոր Աստվածը եւ Իսահակի Աստվածը, մի՛ վախեցիր, այն երկիրը, որի վրա դու քնում ես, քեզ կտամ այն եւ քո սերմանը: Եւ քո սերմը կլինի ինչպես երկրի ավազը, եւ կընդարձակվի դեպի ծով եւ հարավ եւ հյուսիս եւ դեպի արեւելք, եւ քո մէջ կօրհնվեն երկրի բոլոր ցեղերը եւ քո սերմանի մէջ: Եւ ահա ես քեզ հետ եմ, պահպանելով քեզ բոլոր ճանապարհներում, ուր էլ որ երթաս, եւ քեզ կվերադարձնեմ այս երկիրը, որովհետեւ քեզ չեմ թողնի, մինչեւ որ կատարեմ այն ամենը, ինչ որ քեզ խոսեցի: Եւ արթնացաւ Յակոբը իր քնից եւ ասաց. Տէրը այս տեղում է, իսկ ես չգիտէի: Եւ վախեցաւ ու ասաց.

Որքա՜ն վախեցուցիչ է այս տեղը: Սա ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ Աստծու տունը, եւ սա երկնքի դարպասն է: Եւ վեր կացավ Հակոբը առավոտյան, եւ վերցրեց այն քարը, որ դրել էր այնտեղ իր գլխի տակ, եւ կանգնեցրեց այն որպես սյուն, եւ ձեթ թափեց դրա ծայրին: Եւ նա կոչեց այդ տեղի անունը Աստծո տուն, իսկ քաղաքի անունը առաջ Ուլամլուզ էր: Եվ Հակոբը աղոթք արեց՝ ասելով, եթե Տեր Աստվածը ինձ հետ լինի, եւ ինձ պահպանի այս ճանապարհին, որով ես գնում եմ, եւ ինձ հաց տա ուտելու, եւ հագուստ հագնելու, եւ ինձ փրկության մեջ վերադարձնի իմ հոր տունը, ապա Տերը իմ Աստվածը կլինի: Եւ այս քարը, որ ես սյուն կանգնեցրի, ինձ համար Աստծո տուն կլինի, եւ այն ամենից, ինչ ինձ տաս, տասանորդը կտամ քեզ:

29

Եւ Հակոբը վերցնելով ոտքերը գնաց արեւելքի երկիրը, Լաբանի մօտ՝ ասորի Բաթուէլի որդու մօտ, Ռեբեկայի եղբօր մօտ, որ Հակոբի եւ Եսաւի մայրն էր: Եւ տեսնում է, եւ ահա ջրհոր դաշտում, այնտեղ էին երեք հոտ ոչխարներ, որոնք հանգստանում էին նրա վրա, քանզի այդ ջրհորից էին ջրում հոտերը, իսկ մեծ քար էր ջրհորի բերանի վրա: Եւ այնտեղ հավաքվում էին բոլոր հոտերը, եւ գլորում էին քարը ջրհորի բերանից, ջուր էին տալիս ոչխարներին եւ վերադարձնում էին քարը ջրհորի բերանի վրա՝ իր տեղը: Հակոբը նրանց ասաց. Եղբայրնե՛ր, որտեղի՞ց եք դուք: Իսկ նրանք ասացին, մենք Խառանից ենք: Ասաց նրանց. Գիտե՞ք Լաբանին, Նաքորի որդուն: Եվ նրանք ասացին՝ մենք գիտենք: Եվ նա ասաց նրանց՝ նա՞

առողջ է: Եվ նրանք ասացին՝ նա առողջ է, եւ ահա Ռաքել՝ նրա դուստրը, գալիս էր ոչխարների հետ: Եվ ասաց Հակոբը. Դեռ օրը մեծ է, դեռ ժամը չէ անասունները հավաքելու, ջրեցրեք ոչխարները, գնացեք եւ արածեցրեք: Նրանք ասացին. Չենք կարող, մինչև որ հավաքվեն բոլոր հովիվները, և նրանք կգլորեն քարը ջրհորի բերանից, և կջրենք ոչխարները: Մինչ նա դեռ խոսում էր նրանց հետ, ահա Ռաքելը՝ Լաբանի դուստրը, եկավ իր հոր ոչխարների հետ, քանի որ նա արածեցնում էր իր հոր ոչխարները: Եղավ, երբ Հակոբ տեսավ Ռաքելին՝ Լաբանի դուստրը, իր մոր եղբոր դուստրը, եւ Լաբանի ոչխարները, իր մոր եղբոր ոչխարները, Հակոբ մոտեցաւ եւ գլորեց քարը ջրհորի բերանից, եւ ջրեց Լաբանի ոչխարները, իր մոր եղբոր ոչխարները: Եւ Յակոբը համբուրեց Ռաքելին, եւ բարձրաձայն լաց եղաւ: Եւ հաղորդեց Ռաքելին, թե ինքը նրա հոր եղբայրն է եւ թե Ռեբեկայի որդին է, եւ նա վազելով հաղորդեց իր հորը այս խոսքերը: Եղավ, որ երբ Լաբանը լսեց իր քրոջ որդի Հակոբի անունը, վազեց նրան ընդառաջ, եւ գրկելով նրան համբուրեց, եւ տարավ նրան իր տունը, եւ Հակոբը պատմեց Լաբանին այս բոլոր խոսքերը: Եւ Լաբանն ասաց նրան. Իմ ոսկորներիցս եւ իմ մարմնիցս ես դու, եւ նա մնաց նրա մոտ մեկ ամիս: Լաբանն ասաց Հակոբին. Քանի որ իմ եղբայրս ես, ինձ ձրի չես ծառայի, ասա ինձ, ո՞րն է քո վարձատրությունը: Իսկ Լաբանն ուներ երկու դուստր, ավագի անունը՝ Լեա, եւ կրտսերի անունը՝ Ռաքել: Բայց Լեիայի աչքերը թույլ էին, իսկ Ռաքելը գեղեցիկ էր ձեւով եւ շատ գեղեցիկ տեսքով: Հակոբը սիրեց Ռաքելին եւ ասաց. Ես կծառայեմ քեզ յոթ տարի քո կրտսեր դստեր՝ Ռաքելի համար: Ասաց նրան Լաբանը. Ավելի լավ է, որ ես նրան քեզ տամ, քան որ նրան այլ մարդու տամ, բնակիր ինձ հետ: Եւ ծառայեց Յակոբ

Ռաքելի համար եօթը տարի, եւ դրանք նրա առջեւ էին ինչպէս սակաւ օրեր՝ նրան սիրելու պատճառով: Հակոբն ասաց Լաբանին. Տուր ինձ իմ կնոջը, որովհետեւ օրերը լրացել են, որպեսզի մտնեմ նրա մոտ: Իսկ Լաբանը հավաքեց այդ վայրի բոլոր մարդկանց եւ հարսանիք արեց: Եւ երեկոյ եղաւ, եւ նա առաւ իր դուստր Լիային եւ ածաւ Յակոբի մօտ, եւ Յակոբ մտաւ նրա մօտ: Իսկ Լաբանը տվեց իր դուստր Լիային իր ծառայուհի Զելփային՝ նրան որպես ծառայուհի: Եղավ առավոտ, և ահա Լիա էր: Հակոբն ասաց Լաբանին. ինչ է այս, որ արեցիր ինձ: Ես Ռաքելի համար քեզ մոտ չծառայեցի՞: Եվ ինչու խաբեցիր ինձ: Պատասխանեց Լաբանը. Մեր տեղում այսպես չէ՝ տալ կրտսերին առաջ քան ավագը: Ավարտի՛ր ուրեմն այս յոթ օրերը, և կտամ քեզ նաև սրան՝ այն աշխատության փոխարեն, որ դեռ յոթ տարի կաշխատես իմ մոտ: Հակոբը այսպես արեց, եւ լրացրեց սրա եօթնօրեակը, եւ Լաբանը տվեց նրան իր դուստր Ռաքելին կնության: Իսկ Լաբանը տվեց իր դուստր Ռաքելին իր ծառայուհի Բալլային՝ նրան ծառայուհի: Եւ մտավ Ռաքելի մոտ, բայց Ռաքելին ավելի շատ սիրեց քան Լիային, եւ նրան ծառայեց ևս յոթ տարի: Տեսնելով բայց Տեր Աստվածը, որ Լեան ատված էր, բացեց նրա արգանդը, իսկ Ռաքելը ամուլ էր: Եւ հղիացաւ Լեան եւ ծնաւ որդի Յակոբին, կոչեց դարձեալ անունը նորա Ռուբեն՝ ասելով. Քանզի տեսաւ Տէրը իմ ստորացումը եւ տվեց ինձ որդի, այժմ ուրեմն սիրելու է զիս իմ այրը: Եւ նորից հղիացաւ եւ երկրորդ որդի ծնաւ Յակոբին, եւ ասաց. Տէրը լսեց, որ ես ատելի եմ, եւ ինձ տվեց նաեւ սրան, եւ նրա անունը կոչեց Շմավոն: Եւ հղիացաւ դարձեալ եւ ծնաւ որդի, եւ ասաց. Այժմ ամուսինս ինձ կը միանայ, քանզի նրան երեք որդի ծնեցի: Այդ պատճառով նրա անունը կոչեց Ղեւի: Եւ նորից հղիանալով ծնաւ որդի, եւ ասաց. Այժմ էլ

այս համար գոհութիւն կը մատուցանեմ Տիրոջը, այդ պատճառով կոչեց նրա անունը Յուդա, եւ դադարեց ծնելուց:

30

Երբ Ռաքելը տեսավ, որ չէր ծնել Հակոբին, նախանձեց իր քրոջը, և ասաց Հակոբին. Տուր ինձ երեխաներ, եթե ոչ՝ կմեռնեմ ես: Բարկացած Հակոբը ասաց Ռաքելին. Միթե ես եմ Աստծո փոխարեն, ով քեզ զրկեց որովայնի պտղից: Ռաքելն ասաց Հակոբին. Ահա իմ ծառայուհին՝ Բալլան, մտիր նրա մոտ, եւ նա ծնի իմ ծնկների վրա, եւ ես էլ զավակ ունենամ նրանից: Եւ տվեց նրան Բալլային՝ իր աղախինը՝ նրան կնության, եւ մտավ նրա մոտ Յակոբ: Եւ հղիացաւ Բալլան՝ Ռաքելի ծառայուհին, եւ ծնաւ Յակոբին որդի: Եվ Ռաքելն ասաց՝ Աստված ինձ դատեց, եւ լսեց իմ ձայնը, եւ ինձ որդի տվեց, դրա համար նա նրա անունը Դան կոչեց: Եւ դարձեալ հղիացավ Բալլան՝ Ռաքելի աղախինը, եւ երկրորդ որդի ծնեց Յակոբին: Եւ ասաց Ռաքելը. Աստված իմ կողմը կանգնեց, եւ ես պայքարեցի իմ քրոջ հետ ու հաղթեցի, եւ կոչեց նրա անունը Նեփթաղիմ: Լեան տեսավ, որ դադարել էր ծնելուց, եւ վերցրեց իր ծառայուհի Զելփային ու տվեց նրան Հակոբին կնության, եւ նա մտավ նրա մոտ: Եւ հղիացաւ Զելփան՝ Լիայի աղախինը, եւ ծնաւ Յակոբին որդի: Եւ Լիան ասաց. Բախտով, եւ անուանեց նրա անունը Գադ: Եւ հղիացաւ դարձեալ Զելփան՝ Լիայի աղախինը, եւ ծնաւ Յակոբին երկրորդ որդի: Եւ ասաց Լեան. Երանելի եմ ես, որովհետեւ երանելի կը կոչեն զիս կանայք, եւ կոչեց զանուն նորա Ասեր: Ռուբենը գնաց ցորենի հունձքի օրերին եւ գտավ մանրագորայի խնձորներ դաշտում, եւ

բերեց դրանք իր մայր Լիային: Ռաքելը ասաց իր քույր Լիային. Տուր ինձ քո որդու մանրագորայից: Լիան ասաց, բայց քեզ բավական չէ՞, որ վերցրիր իմ ամուսնուն: Չէ՞ և իմ որդու մանրագորները կվերցնես: Բայց Ռաքելն ասաց՝ ոչ այդպես, թող նա քնի քեզ հետ այս գիշեր քո որդու մանրագորների փոխարեն: Մտավ բայց Հակոբ արտից երեկոյին, եւ Լիա ելավ նրան ընդառաջ, եւ ասաց. Ինձ մօտ կը մտնես այսօր, որովհետեւ քեզ վարձել եմ իմ որդու մանրագորների փոխարէն, եւ քնեց նրա հետ այն գիշերը: Եւ լսեց Աստուած Լիայի, եւ յղացած ծնաւ Յակոբին հինգերորդ որդին: Եւ Լեան ասաց. Աստված ինձ տվեց իմ վարձքը, որովհետեւ իմ ծառայուհուն տվեցի իմ ամուսնուն, եւ նրա անունը կոչեց Իսաքար, որ նշանակում է վարձք: Եւ հղիացաւ դարձեալ Լիա եւ ծնաւ վեցերորդ որդին Յակոբին: Եւ ասաց Լեան. Տուել է Աստուած ինձ բարի պարգեւ այժմ ժամանակի, ընտրելու է զիս այրս իմ, քանզի ծնել եմ նմա վեց որդիս: Եւ կոչեց զանուն նորա Զաբուղոն: Եւ դրանից հետո ծնեց դուստր եւ կոչեց նրա անունը Դինա: Եւ հիշեց Աստված Ռաքելին, եւ լսեց նրան Աստված, եւ բացեց նրա արգանդը: Եւ հղիանալով ծնեց Յակոբին որդի, եւ ասաց Ռաքէլ. Հեռացրեց Աստուած իմ նախատինքը: Եւ նա կոչեց նրա անունը Հովսեփ՝ ասելով. Աստված ինձ ուրիշ որդի տա: Եղավ այնպես, երբ Ռաքելը ծնեց Հովսեփին, Հակոբն ասաց Լաբանին. Արձակի՛ր զիս, որպեսզի երթամ իմ տեղը եւ իմ երկիրը: Վերադարձրու իմ կանանց և իմ երեխաներին, որոնց համար ես ծառայել եմ քեզ, որպեսզի ես գնամ, քանի որ դու գիտես ծառայությունը, որը ես ծառայել եմ քեզ: Լաբանն ասաց նրան. Եթե շնորհք գտա քո առաջ, գուշակեցի, որ Աստված օրհնեց ինձ քո գալուստի պատճառով: Նշիր քո վարձը ինձ, և կտամ: Ասաց Հակոբը. Դու գիտես, թե ինչպես ծառայեցի քեզ, եւ թե քո

անասունները ինչ վիճակում էին ինձ մոտ: Փոքր էր այն ամենը, ինչ քո մոտ էր իմ գալուց առաջ, եւ աճեց բազմության, եւ Տէր Աստված օրհնեց քեզ իմ ոտքի վրա. հիմա ուրեմն ե՞րբ կանեմ ես եւս ինձ համար տուն: Եվ Լաբանն ասաց նրան. Ինչ տամ քեզ: Հակոբն ասաց նրան. Դու ինձ ոչինչ չես տա, եթե դու ինձ համար անես այս բանը, ես կրկին կարածեմ քո ոչխարները և կպահպանեմ: Թող անցնեն քո բոլոր ոչխարները այսօր, և այնտեղից առանձնացրու գառների մեջ ամեն մութ գույնի ոչխար, և այծերի մեջ ամեն խայտաբղետ ու ցանված, կլինի ինձ վարձք: Եւ կպատասխանի ինձ արդարութիւնս իմ յետեւեալ օրը, որովհետեւ վարձքս իմ քո առաջ է. ամեն ինչ, որ եթե ոչ է ցանուած եւ սպիտակագիծ այծերի մէջ, եւ մուգ գառների մէջ, գողացեալ կը լինի իմ մօտ: Լաբանն ասաց նրան. Թող լինի ըստ քո խոսքի: Եւ նա բաժանեց այն օրը խայտաբղետ եւ շատ սպիտակ նոխազները, եւ բոլոր խայտաբղետ եւ շատ սպիտակ այծերը, եւ ամեն ինչ որ մուգ էր գառների մէջ, եւ ամեն ինչ որ սպիտակ էր նրանց մէջ, եւ տվեց իր որդիների ձեռքով: Եւ նա երեք օրվա ճանապարհ հեռացրեց իրենց եւ Յակոբի միջեւ, իսկ Յակոբը արածեց Լաբանի մնացած ոչխարները: Հակոբը իր համար վերցրեց սատարախենու, ընկուզենու եւ չինարի թարմ ճիւղեր, եւ Հակոբը կեղեւեց զանոնք սպիտակ կեղեւներով, եւ թարմ մասը քերելով՝ ճիւղերի վրայ երեւաց սպիտակը, որ կեղեւեց, խայտաբղետ: Եւ դրեց մաքրած ձողերը ջրի խմելու տաշտերի մեջ, որպեսզի երբ ոչխարները գան խմելու եւ ձողերի առաջ մոտենան խմելու, ոչխարները յղանան ձողերի վրա: Եւ ոչխարները յղանում էին ձողերի մօտ, եւ ոչխարները ծնում էին մաքուր սպիտակ, տարբերագոյն ու մոխրագոյն խայտաբղէտ: Իսկ գառները բաժանեց Հակոբը, եւ կանգնեցրեց ոչխարների

առջեւ ճերմակագիծ խոյ եւ ամեն պիստ գառ, եւ բաժանեց իր համար առանձին հոտեր, եւ չխառնեց դրանք Լաբանի ոչխարների հետ: Եղավ այնպես, որ այն ժամանակ, երբ ոչխարները յղանում էին արգանդում ընդունելով, Հակոբը ձողերը դրեց ոչխարների առաջ աւազաններում, որպեսզի նրանք յղանան ըստ ձողերի: Երբ ոչխարները ծնեին, նա չէր դնում, և եղավ այնպես, որ աննշանները Լաբանինն էին, իսկ նշանավորները՝ Հակոբի: Եվ հարստացավ այն մարդը շատ շատ, եւ եղան նրան անասուններ շատ, եւ արջառներ, եւ ծառաներ, եւ աղախիններ, եւ ուղտեր, եւ էշեր:

31

Լսեց Հակոբ Լաբանի որդիների խոսքերը, որոնք ասում էին. Հակոբը վերցրել է մեր հոր ամբողջ ունեցվածքը, և մեր հոր ունեցվածքից է ստեղծել այս ամբողջ փառքը: Եւ Յակոբը տեսաւ Լաբանի դէմքը, եւ ահա այն նրա հանդէպ չէր ինչպէս երէկ եւ երրորդ օրը: Տէրը ասաց Յակոբին. Վերադարձիր քո հօր երկիրը եւ քո ազգականների մօտ, եւ ես քեզ հետ կը լինեմ: Ուղարկելով՝ Հակոբը կանչեց Լիային եւ Ռաքելին դեպի դաշտը, որտեղ հոտերն էին: Եւ ասաց նոցա. Տեսնում եմ ես ձեր հօր դէմքը, որ ինձ հանդէպ այնպէս չէ, ինչպէս երէկ եւ երեքշաբթի, բայց իմ հօր Աստուածը ինձ հետ էր: Եւ դուք ինքներդ գիտեք, որ ամբողջ ուժով իմ ծառայել եմ ձեր հօրը: Բայց ձեր հայրը խաբեց ինձ և փոխեց իմ վարձքը տասը անգամ, և Աստված նրան չտվեց վնասել ինձ: Եթե այսպես ասի, բազմագույնները կլինեն քո վարձատրությունը, և բոլոր ոչխարները կծնեն բազմագույն, իսկ

եթե ասի, սպիտակները կլինեն քո վարձատրությունը, և բոլոր ոչխարները կծնեն սպիտակ: Եւ Աստուած վերցրեց ձեր հօր բոլոր անասունները եւ տվեց ինձ զայնոսիկ: Եվ եղավ երբ ոչխարները պղտորվում էին եւ որովայնում ընդունում էին, եւ ես տեսա իմ աչքերով քնի մեջ, եւ ահա նոխազները եւ խոյերը բարձրանում էին ոչխարների եւ այծերի վրա՝ սպիտակ գծավոր եւ խայտաբղետ եւ մոխրագույն ցանված: Եւ ասաց ինձ Աստծո Հրեշտակը քնի մեջ. Յակո՛բ, իսկ ես ասացի. ի՞նչ է: Եւ ասաց. Բարձրացրո՛ւ քո աչքերը եւ տե՛ս այծերն ու խոյերը, որոնք բարձրանում են ոչխարների ու այծերի վրա՝ խայտաճերպ, բազմագույն եւ մոխրագույն ցանված, քանզի տեսել եմ այն ամենը, ինչ Լաբանը քեզ անում է: Ես եմ Աստված, որ հայտնվեցի քեզ Աստծո տեղում, որտեղ օծեցիր ինձ համար սյուն եւ ուխտ արեցիր ինձ այնտեղ: Հիմա ուրեմն վեր կաց եւ ել այս երկրից, եւ գնա քո ծննդյան երկիրը, եւ ես քեզ հետ կլինեմ: Եւ Ռաքելն ու Լիան պատասխանելով՝ ասացին նրան. Մի՞թե մեզ համար դեռ բաժին կամ ժառանգություն կա մեր հոր տանը: Չէ՞ որ մենք նրա կողմից որպես օտարներ ենք հաշվված: Քանզի նա վաճառել է մեզ, և ուտելով կերել է մեր արծաթը: Ամբողջ հարստությունն ու փառքը, որ Աստված վերցրեց մեր հորից, մերը կլինի և մեր երեխաների, արդ, ուրեմն այն ամենը, ինչ Աստված քեզ ասել է, արա՛: Վեր կենալով Հակոբը վերցրեց իր կանանց և իր երեխաներին ուղտերի վրա, և տարավ բոլոր իր ունեցվածքները, և իր ամբողջ ավարը, որ ձեռք բերեց Միջագետքում, և իր ամեն ինչը, գնալու դեպի Իսահակ իր հայրը Քանաանի երկիր: Լաբանը գնաց իր ոչխարները խուզելու, իսկ Ռաքելը գողացավ իր հոր կուռքերը: Բայց Հակոբը թաքցրեց Ասորի Լաբանից՝ չհայտնելու նրան, որ ինքը փախչում է: Եւ նա փախաւ իր ամբողջ

ունեցուածքով, անցաւ գետը եւ շտապեց դէպի Գաղաադ լեռը: Երրորդ օրը հաղորդվեց Ասորի Լաբանին, որ Հակոբը փախել է: Եւ վերցնելով իր եղբայրներին իր հետ, յոթ օր ճանապարհ հետապնդեց նրան, եւ հասավ նրան Գաղաադ լերան վրա: Բայց Աստված եկավ Լաբան Ասորուն քնի մեջ գիշերը եւ ասաց նրան. Զգուշացի՛ր, որ երբեք չար բան չխոսես Յակոբի հետ: Եւ Լաբանը հասաւ Հակոբին, իսկ Հակոբը խփել էր իր վրանը լեռան վրայ, իսկ Լաբանը կանգնեցրեց իր եղբայրներին Գաղաադ լեռան վրայ: Ասաց Լաբանը Հակոբին, ինչ արեցիր; Ինչու գաղտնի փախար, և ինձ գողացար, և իմ դուստրերը տարար, որպես գերիներ սրով: Եթե հայտնեիր ինձ, ես քեզ կուղարկեի ուրախությամբ՝ երաժիշտներով, թմբուկներով ու քնարով: Եվ ես արժանի չհամարվեցի համբուրելու իմ երեխաներին եւ իմ դուստրերին, բայց հիմա դու անմտորեն վարվեցիր: Եւ հիմա իմ ձեռքը ուժեղ է քեզ վնասելու, բայց քո հոր Աստվածը երեկ ինձ ասաց՝ Զգուշացի՛ր, որ երբեք չար բան չխոսես Յակոբի հետ: Հիմա, ուրեմն, գնացել ես, քանի որ սաստիկ ցանկացար վերադառնալ քո հոր տունը, բայց ինչո՞ւ գողացար իմ աստվածները: Պատասխանելով՝ Հակոբն ասաց Լաբանին. Վախեցա, քանզի ասացի, որ երբևէ չվերցնես քո դուստրերը ինձնից և ամեն ինչ, որ իմն է: Եւ ասաց Յակոբ. Ում մոտ որ գտնես քո աստուածները, նա չի ապրի մեր եղբայրների առաջ: Ճանաչի՛ր, թե ինչ է իմ մոտ քո բաներից, եւ ա՛ռ: Եւ նա ոչինչ չճանաչեց իր մոտ: Բայց Յակոբը չգիտեր, որ Ռաքելը՝ իր կինը, գողացել էր դրանք: Մտնելով՝ Լաբանը փնտրեց Լիայի տան մեջ և չգտավ, ապա ելավ Լիայի տնից և փնտրեց Հակոբի տունը, ինչպես նաև երկու աղախինների տան մեջ, և չգտավ, բայց մտավ նաև Ռաքելի տունը: Ռաքելը վերցրեց կուռքերը և դրանք դրեց

ուղտի թամբերի մեջ ու նստեց դրանց վրա: Եւ ասաց նա իր հօրը. Մի՛ ծանր կրիր, տէ՛ր, չեմ կարող ելնել քո առաջ, որովհետեւ կանանց սովորութիւնը ինձ վրայ է: Լաբանը փնտրեց ամբողջ տան մէջ եւ չգտաւ կուռքերը: Բարկացավ Հակոբը և կռվեց Լաբանի հետ, և պատասխանելով՝ Հակոբը ասաց Լաբանին. ինչ է իմ անիրավությունը: Եվ ինչ է իմ մեղքը, որ հետապնդեցիր ինձ եւ որ փնտրեցիր իմ տան բոլոր անօթները: Ի՞նչ գտար քո տան բոլոր անօթներից: Դիր այստեղ քո եղբայրների և իմ եղբայրների առաջ, և թող նրանք դատեն մեր երկուսի միջև: Սրանք ինձ համար քսան տարի ես եմ քեզ հետ՝ ոչխարներդ և այծերդ անզավակ չեղան, ոչխարներիդ խոչերը չկերա: Գազանամորթը քեզ չեմ բերել, ես ինքս էի հատուցում ցերեկվա գողությունները եւ գիշերվա գողությունները: Ես օրվա ընթացքում այրվում էի ջերմությունից, իսկ գիշերը՝ սառույցից, և քունը հեռանում էր իմ աչքերից: Սրանք քսան տարի են, որ ես քո տանը եմ. ծառայեցի քեզ տասնչորս տարի քո երկու դուստրերի փոխարեն եւ վեց տարի՝ քո ոչխարների մոտ, իսկ դու խաբեցիր իմ վարձքը տասը գառներով: Եթե իմ հոր Աբրահամի Աստվածը եւ Իսահակի վախը ինձ հետ չլինեին, այժմ դու ինձ դատարկ ձեռքով կուղարկեիր: Իմ խոնարհումն ու իմ ձեռքերի վաստակը Աստված տեսաւ եւ երեկ քեզ յանդիմանեց: Պատասխանելով՝ Լաբանն ասաց Հակոբին. Այդ դուստրերը՝ իմ դուստրերն են, եւ որդիները՝ իմ որդիներն են, եւ անասունները՝ իմ անասունները, եւ ամեն ինչ, որ դու տեսնում ես, իմն է, եւ իմ դուստրերի համար ինչ կարող եմ անել այսօր, կամ նրանց զավակների համար, որոնց նրանք ծնեցին: Հիմա, ուրեմն, եկ կնքենք ուխտ ես և դու, և այն կլինի վկայություն իմ ու քո միջև: Նա ասաց նրան. Ահա ոչ ոք մեզ հետ չէ, տես՝ Աստված վկա է իմ ու քո միջև: Բայց Հակոբը քար վերցնելով՝ կանգնեցրեց այն

որպես սյուն: Հակոբն ասաց իր եղբայրներին. Հավաքեցէք քարեր, եւ նրանք հավաքեցին քարեր ու բլուր շինեցին, եւ այնտեղ՝ բլրի վրայ կերան, եւ Լաբանն ասաց նրան. Այս բլուրը այսօր վկայում է իմ ու քո միջեւ: Եւ Լաբանը կանչեց այն վկայության բլուր, իսկ Յակոբը կանչեց այն վկա բլուր: Ասաց Լաբանը Հակոբին. Ահա այս բլուրը եւ այս սյունը, որ կանգնեցրի իմ ու քո միջեւ, վկայում է այս բլուրը, եւ վկայում է այս սյունը, դրա համար կոչվեց անունը՝ բլուր վկայում է: Եւ այն տեսիլքը, որ ասաց՝ թող Աստված նայի իմ եւ քո միջեւ, որովհետեւ կբաժանուենք մեկը մյուսից: Եթե դու կխոնարհեցնես իմ դուստրերը, եթե դու կանայք կառնես իմ դուստրերի հետ, տես, ոչ ոք մեզ հետ չէ տեսնում, Աստված վկա է ինձ եւ քեզ միջեւ: Եթե ես չանցնեմ քեզ մոտ, ոչ էլ դու անցնես ինձ մոտ այս բլուրը և այս սյունը չարիքի նպատակով: Աբրահամի Աստվածը և Նաքորի Աստվածը թող դատեն մեր միջև, և Հակոբը երդվեց իր հոր՝ Իսահակի վախով: Եւ նա զոհ մատուցեց լերան վրա, եւ կանչեց իր եղբայրներին, եւ նրանք կերան ու խմեցին, եւ ննջեցին լերան վրա:

32

Ելած Լաբանը առավոտը, համբուրեց իր որդիներին և դուստրերին, և օրհնեց նրանց, և դարձած Լաբանը գնաց իր տեղը: Եւ Յակոբ գնաց իր ճանապարհով, եւ նայելով վեր՝ տեսավ Աստծո բանակը բանակատեղի դրած, եւ Աստծո հրեշտակները հանդիպեցին նրան: Հակոբն ասաց, երբ տեսավ նրանց. Աստծո բանակն է սա, եւ կոչեց այն տեղի անունը Բանակներ: Հակոբը

պատգամաբերներ ուղարկեց իր առջև դեպի իր եղբայր Եսաւը, Սէիրի երկիրը, Եդոմի երկիրը: Եվ նա հրամայեց նրանց՝ ասելով. այսպես կասեք իմ տեր Եսավին՝ այսպես է ասում քո ծառա Հակոբը. Լաբանի հետ բնակվեցի եւ մնացի մինչեւ հիմա: Եվ դարձան ինձ եզներ, եւ էշեր, եւ ոչխարներ, եւ երեխաներ, եւ աղախիններ, եւ ուղարկեցի հայտնելու իմ տեր Եսավին, որպեսզի քո ծառան գտնի շնորհք քո առաջ: Եւ հրեշտակները վերադարձան Յակոբի մոտ՝ ասելով. Եկանք քո եղբոր՝ Եսաւի մոտ, եւ ահա նա գալիս է քեզ հանդիպելու, եւ նրա հետ չորս հարյուր մարդ է: Հակոբը շատ վախեցավ և տագնապում էր, ուստի բաժանեց իր հետ եղած ժողովրդին, արջառներին, ուղտերին և ոչխարներին երկու ճամբարների: Եւ ասաց Յակոբ. Եթե Եսաւ գա մի բանակի վրայ եւ հարուածէ զայն, երկրորդ բանակը կը փրկուի: Ասաց և Հակոբ. Աստված իմ հոր Աբրահամի և Աստված իմ հոր Իսահակի, Տեր, դու որ ասացիր ինձ՝ վերադարձիր քո ծննդյան երկիրը, և լավ կանեմ քեզ. Բավական է ինձ համար բոլոր արդարությունից և բոլոր ճշմարտությունից, որ արեցիր քո ծառային. քանի որ իմ այս գավազանով անցա այս Հորդանանը, իսկ հիմա դարձա երկու բանակատեղի: Փրկիր ինձ եղբորս ձեռքից, Եսաւի ձեռքից, որովհետեւ վախենում եմ ես նրանից, որ երբեք չգա եւ չհարվածի ինձ, եւ մայրը՝ զավակների հետ: Բայց Դու ասացիր՝ լավ կանեմ քեզ, և քո զավակը կդարձնեմ ինչպես ծովի ավազը, որը չի հաշվվի իր բազմության պատճառով: Եվ նա քնեց այնտեղ այն գիշերը, եւ նա վերցրեց այն ինչ բերել էր որպես նվերներ, եւ ուղարկեց Եսավին՝ իր եղբորը՝ երկու հարյուր այծ, քսան նոխազ, երկու հարյուր ոչխար, քսան խոյ, կաթնատու ուղտեր եւ նրանց երեսուն ձագեր, քառասուն արջառ, տասը ցուլ, քսան էշ եւ տասը մտրուկ: Եվ տվեց դրանք իր երեխաներին՝

հոտերը առանձին-առանձին, բայց ասաց իր երեխաներին. Գնացեք առաջ ինձնից եւ հեռավորություն պահեք հոտի եւ հոտի միջեւ: Եվ հրամայեց առաջինին՝ ասելով, եթե քեզ հանդիպի Եսավ իմ եղբայրը, եւ հարցնի քեզ՝ ասելով, ո՞ւմն ես: Եվ որտե՞ղ ես գնում: Եվ ո՞ւմն են այս քո առջևից գնացողները: Կասես՝ քո զավակ Հակոբը նվերներ է ուղարկել իմ տեր Եսավին, և ահա ինքը մեր հետևից է: Եվ հրամայեց առաջինին, եւ երկրորդին, եւ երրորդին, եւ բոլորին, որ գնում էին այս հոտերի հետևից, ասելով՝ ըստ այս խոսքի խոսեցեք Եսավին, երբ դուք գտնեք նրան: Եվ կասեք՝ ահա քո ծառան Հակոբը գալիս է մեր հետևից, քանի որ ասաց՝ կհաշտեցնեմ նրա դեմքը նվերներով, որ գնում են նրա առաջից, եւ հետո կտեսնեմ նրա դեմքը, քանի որ գուցե կընդունի իմ դեմքը: Եւ նուէրները գնացին նրա առջեւից, իսկ ինքը քնեց այդ գիշերը բանակատեղիում: Վեր կենալով այն գիշերը, նա վերցրեց երկու կանանց, երկու ծառայուհիներին և իր տասնմեկ երեխաներին, և անցավ Յաբոքի անցումը: Եւ վերցրեց նրանց ու անցավ հեղեղատը, եւ անցրեց իր ամբողջ ունեցվածքը: Մնաց բայց Հակոբ միայն, և մի մարդ ըմբշամարտեց նրա հետ մինչև առավոտ: Տեսավ, բայց որ ոչ է ունակ դեպի նրան, եւ դիպավ լայնութեան զանգակի նորա, եւ թմրեցոյց զլայնութիւնն զանգակի Յակոբայ ի մարտնչելն նորա ընդ նմա: Եւ ասաց նրան, ուղարկիր ինձ, քանի որ ելավ լուսաբացը: Իսկ նա ասաց, ես քեզ չեմ թողնի գնաս, եթե ինձ չօրհնես: Ասաց նրան. Ի՞նչ է քո անունը: Իսկ նա ասաց՝ Հակոբ: Եւ ասաց նրան. Այլեւս քո անունը Յակոբ չի կոչուի, այլ քո անունը Իսրայէլ կը լինի, որովհետեւ ուժեղացար Աստուծոյ հետ, եւ մարդկանց հետ զօրաւոր կը լինես: Հարցրեց իսկ Հակոբը եւ ասաց. Հայտնիր ինձ քո անունը, եւ ասաց. Ինչու ես դու հարցնում իմ անունը: Եվ օրհնեց նրան այնտեղ: Եվ Հակոբը

կանչեց այն տեղի անունը Աստծո տեսք, քանի որ ես տեսա Աստծուն դեմք դեպի դեմք, եւ իմ հոգին փրկվեց: Արեգակը բարձրացավ նրան, երբ անցավ Աստծո ձևը, իսկ ինքը կաղում էր իր ազդրով: Այս բանի համար Իսրայելի որդիները չեն ուտում այն ջիլը, որ թմրեց, որը գտնվում է ազդրի լայնության վրա, մինչև այսօր, որովհետև դիպավ Հակոբի ազդրի լայնությանը՝ այն ջլին, որ թմրեց:

33

Հակոբը վեր նայելով իր աչքերով տեսավ, և ահա Եսաւը՝ իր եղբայրը, գալիս էր, և չորս հարյուր մարդիկ նրա հետ, և Հակոբը բաժանեց երեխաներին Լիայի մոտ, Ռաքելի մոտ և երկու աղախինների մոտ: Եվ դրեց երկու ծառայուհիներին եւ նրանց որդիներին առաջինը, եւ Լիային եւ նրա երեխաներին ետեւում, եւ Ռաքելին ու Հովսեփին վերջինը: Ինքը առաջ գնաց նրանցից առաջ և երկրպագեց երկրի վրա յոթ անգամ, մինչև մոտենալը իր եղբորը: Եւ Եսաւը վազեց նրան ընդառաջ, գրկեց նրան, ընկավ նրա պարանոցին վրա, համբուրեց նրան, եւ երկուսն էլ լացին: Եվ վեր նայելով Եսաւ տեսավ կանանց եւ երեխաներին, եւ ասաց, ինչ են այս բաները քեզ համար: Իսկ նա ասաց. Երեխաները, որոնց Աստված շնորհեց քո ծառային: Եւ մոտեցան երիտասարդ կանայք եւ նրանց զաւակները, եւ երկրպագեցին: Եւ մոտեցաւ Լեա եւ նրա զաւակները, եւ երկրպագեցին, եւ դրանից հետո մոտեցան Ռաքել եւ Հովսեփ, եւ երկրպագեցին: Եվ ասաց. Ի՞նչ են քեզ համար այս բոլորը՝ այս բոլոր բանակատեղիները, որոնց ես հանդիպել եմ: Եվ նա ասաց. Որպեսզի քո ծառան շնորհք գտնի

քո առաջ, տէ՛ր: Բայց Եսաւն ասաց. Ինձ բազում կա, եղբա՛յր, թող քոնը քեզ լինի: Ասաց Հակոբը. Եթե շնորհք գտա քո առաջ, ընդունիր պարգևները իմ ձեռքերի միջոցով, որովհետև այս բանի համար տեսա քո երեսը, ինչպես որ մեկը տեսնի Աստծո երեսը, և դու կհաճես ինձ: Առ իմ օրհնությունները, որոնք բերել եմ քեզ, որովհետև Աստված ողորմեց ինձ, և ես ամեն ինչ ունեմ, և ստիպեց նրան, և նա առավ: Եւ ասաց. Մեկնելով՝ գնանք ուղիղ ճանապարհով: Ասաց նրան՝ իմ տերը գիտի, որ երեխաները փափուկ են, և ոչխարները ու արջառները ծնում են իմ վրա. եթե ուրեմն մեկ օր հալածեմ նրանց, կմեռնեն բոլոր անասունները: Թող առաջ անցնի իմ տերը իր ծառայի առաջից, իսկ ես կամրապնդվեմ ճանապարհին ըստ հանգիստ ճանապարհորդության որ իմ առջևում է, և ըստ ոտքերի երեխաների, մինչև որ ես գամ իմ տիրոջ մոտ Սէիր: Եսաւն ասաց, կթողնեմ քեզ հետ իմ հետ եղած ժողովրդից, իսկ նա ասաց, ինչու սա: Բավական է, որ ես գտա շնորհք քո առաջ, տէ՛ր: Բայց Եսաւ այն օրը դարձավ իր ճանապարհով դեպի Սէիր: Եւ Հակոբը մեկնեց դեպի վրաններ, եւ այնտեղ իր համար տներ շինեց, եւ իր անասունների համար վրաններ շինեց, այդ պատճառով կոչեց այն տեղի անունը Վրաններ: Եւ եկաւ Հակոբ Սաղեմ՝ Սիկիմոնի քաղաքը, որ Քանաանի երկրում է, երբ Ասորւոյ Միջագետքից վերադարձաւ, եւ բանակեցաւ քաղաքի դիմաց: Եւ ձեռք բերեց դաշտի այն մասը, որտեղ կանգնեցրել էր իր վրանը, Եմմորից՝ Սիւքեմի հորից, հարյուր ամնոնով: Եւ հաստատեց այնտեղ զոհասեղան եւ կանչեց Իսրայելի Աստծուն:

34

Ելավ Դինան՝ Լեայի դուստրը, որին նա ծնել էր Հակոբին, տեղացիների դուստրերին տեսնելու: Եւ տեսաւ զնա Սիւքեմ՝ Եմորայ Խեւացու որդին, երկրի իշխանը, եւ առնելով զնա՝ ննջեցաւ նրա հետ եւ նուաստացոյց զնա: Եւ ուշադրութիւն դարձրեց Դինայի՝ Յակոբի դստեր հոգուն, եւ սիրեց կոյսը, եւ խօսեցաւ կուսին՝ ըստ նրա միտքի: Սիքեմը ասաց Համորին, իր հորը, ասելով, վերցրու ինձ համար այս աղջկան կնության համար: Հակոբը լսեց, որ Եմորի որդին պղծել էր իր դուստր Դինային, բայց նրա որդիները դաշտում էին իրենց անասունների հետ, և Հակոբը լռեց մինչև նրանց գալը: Եւ ելաւ Եմմորը՝ Սիւքեմի հայրը, Յակոբի մօտ՝ նրա հետ խօսելու: Իսկ Հակոբի որդիները եկան դաշտից, եւ երբ լսեցին, մարդիկ խորապես վշտացան, եւ նրանց չափազանց ցավոտ էր, որովհետեւ անպատշաճ բան արվեց Իսրայելում՝ պառկելով Հակոբի դստեր հետ, եւ այսպես չպիտի լինի: Եւ Եմոր խոսեց նրանց հետ՝ ասելով. Սիքեմ՝ իմ որդին, ընտրեց իր հոգով ձեր դուստրը, տվեք ուրեմն նրան նրան կնության, եւ խնամիացեք մեզ հետ, ձեր դուստրերը տվեք մեզ, եւ մեր դուստրերը վերցրեք ձեր որդիների համար: Եւ մեր մեջ բնակեցէք, եւ ահա երկիրը լայն է ձեր առաջ, բնակեցէք, եւ առեւտուր արէք նրա վրայ, եւ ստացուածք ձեռք բերեցէք նրա մեջ: Ասաց Սիւքեմը նրա հօրը եւ նրա եղբայրներին. Թող շնորհ գտնեմ ձեր առաջ, եւ ինչ որ ասեք՝ կտանք: Բազմացրեք օժիտը շատ, և կտամ ինչպես որ կասեք ինձ, և տվեք ինձ այս աղջկան կնության: Պատասխանեցին Հակոբի որդիները Սիւքեմին եւ նրա հայր Եմմորին նենգութեամբ եւ խօսեցին նրանց հետ, որովհետեւ պղծել էին իրենց քոյր Դինային: Եւ ասացին նրանց Սիմէոնն ու Ղեւին՝ Դինայի եղբայրները. Մենք չենք կարող անել այս բանը՝ տալ մեր քրոջը այն մարդուն, որ անթլփատ է, քանի որ դա մեզ

համար նախատինք է: Միայն այսով կնմանվենք ձեզ եւ կբնակվենք ձեզ մոտ, եթե դառնաք ինչպես մենք, եւ դուք՝ թլփատելով ձեր բոլոր արուներին: Եւ կտանք մեր դուստերը ձեզ, եւ ձեր դուստերից կառնենք մեզ համար կանայք, եւ կբնակվենք ձեզ մոտ, եւ կլինենք որպես մեկ ազգ: Եթե բայց չլսեք մեզ թլփատվելու համար, մեր դուստրը վերցնելով կհեռանանք: Եւ հաճեցան այդ խօսքերը Եմմովրին եւ Սիւքեմին՝ Եմմովրի որդուն: Եւ երիտասարդը չուշացաւ կատարել այս խօսքը, քանզի նեղուած էր Յակոբի դստերէն, եւ ինքը ամենափառաւորն էր իր հօր տան բոլոր անդամների մէջ: Եկավ Հեմոր և նրա որդի Սիքեմը իրենց քաղաքի դարպասը, և խոսեցին իրենց քաղաքի մարդկանց հետ՝ ասելով. Այս մարդիկը խաղաղ են, թող բնակվեն մեզ հետ երկրի վրա և թող առևտուր անեն այնտեղ. երկիրը ահա լայն է նրանց առաջ. նրանց դուստրերը կառնենք մեզ կանայք, և մեր դուստրերը կտանք նրանց: Միայն այս պայմանով կնմանվեն մեզ այդ մարդիկ՝ մեզ հետ բնակվելու համար, որպեսզի լինենք մեկ ժողովուրդ, եթե մեր բոլոր արական սեռի անձինք թլփատվեն, ինչպես նրանք էլ թլփատված են: Եվ նրանց անասունները, եվ չորսոտանիները, եվ նրանց ունեցվածքը, մերը չեն լինելու: Միայն այս մեջ նմանվենք նրանց, և նրանք կբնակվեն մեզ հետ: Եւ լսեցին Եմմորին եւ Սիւքեմին՝ նրա որդուն, բոլոր նրանք, ովքեր առեւտուր էին անում իրենց քաղաքի դարպասում, եւ թլփատուեցին իրենց թլփատութեան մարմինը՝ ամեն արու: Եղավ այնպես, որ երրորդ օրը, երբ նրանք ցավի մեջ էին, Հակոբի երկու որդիները՝ Շմավոնն ու Ղեւին, Դինայի եղբայրները, իւրաքանչյուրն իր սուրը վերցրեց, եւ անվտանգ մտան քաղաք ու սպանեցին բոլոր արական սեռի մարդկանց: Էմմորին և նրա որդի Սուքեմին սպանեցին սրի բերանով, և Դեինան վերցրին Սուքեմի

տնից և ելան: Իսկ Հակոբի որդիները մտան վիրավորների վրա և կողոպտեցին այն քաղաքը, որում պղծել էին իրենց քույր Դինային: Եւ վերցրին նրանց ոչխարները, նրանց արջառները, նրանց էշերը, ինչքան որ քաղաքում էր եւ ինչքան որ դաշտում էր: Եւ բոլոր նրանց մարմինները, եւ բոլոր նրանց ուղեբեռը, եւ նրանց կանանց գերեվարեցին, եւ կողոպտեցին ինչքան որ էր քաղաքում, եւ ինչքան որ էր տներում: Ասաց Հակոբը Շմավոնին եւ Ղեւիին. Ատելի դարձրիք ինձ, այնպես որ չար լինեմ բոլոր բնակիչներին երկրի, Քանանացիներին եւ Փերեզացիներին: Ես սակաւաթիւ եմ, եւ հաւաքուելով իմ վրայ՝ կոտորեն ինձ, եւ կոչնչանամ ես եւ իմ տունը: Բայց նրանք ասացին. Մի՞թե մեր քրոջ հետ պոռնիկի պես վարվեն:

35

Աստված ասաց Հակոբին. Վե՛ր կաց, բարձրացի՛ր Բեթել, բնակի՛ր այնտեղ եւ այնտեղ զոհասեղան շինի՛ր այն Աստծուն, որ երեւաց քեզ, երբ փախչում էիր քո եղբայր Եսաւի դեմքից: Հակոբն ասաց իր տանը և բոլորին, որ իր հետ էին. Վերցրեք օտար աստվածները, որ ձեր հետ են ձեր միջից, մաքրվեցեք և փոխեք ձեր զգեստները: Եվ վեր կենալով բարձրանանք դեպի Բեթել, եւ այնտեղ զոհասեղան շինենք Աստծուն, որ լսեց ինձ իմ նեղության օրում, որ ինձ հետ էր եւ փրկեց ինձ այն ճանապարհին, որով գնացի: Եւ տվեցին Հակոբին օտար աստվածներին, որոնք էին իրենց ձեռքերում, եւ ականջօղերը, որոնք էին իրենց ականջներում, եւ Հակոբ թաքցրեց դրանք Սիկիմում գտնվող տերեբինթի ծառի տակ, եւ կորստյաց դրանք մինչեւ այսօրվա օրը:

Եւ Իսրայէլը Սիկիմոնից հեռացաւ, եւ Աստուծոյ վախը ընկաւ անոնց շուրջը եղող քաղաքներուն վրայ, եւ Իսրայէլի որդիներուն ետեւէն չհալածեցին: Հակոբը եկավ Լուզա, որ Քանաանի երկրում է, այսինքն՝ Բեթել, ինքը և բոլոր ժողովուրդը, որ նրա հետ էր: Եւ նա այնտեղ զոհասեղան կառուցեց եւ այդ վայրի անունը Բեթէլ կոչեց, քանզի այնտեղ Աստված երեւաց նրան, երբ նա փախչում էր իր եղբոր Եսաւի դեմքից: Մեռավ Դեբորրան՝ Ռեբեկկայի դայակը, և թաղվեց Բեթելից ներքև՝ կաղնու տակ, և Հակոբը կոչեց նրա անունը՝ սգո կաղնի: Աստված երևաց Հակոբին դեռ Լուզում, երբ նա եկավ Սիրիայի Միջագետքից, և Աստված օրհնեց նրան: Եւ Աստուած ասաց նրան. Քո անունը այլեւս Յակոբ չի կոչուի, այլ քո անունը Իսրայէլ կը լինի, եւ կոչեց նրա անունը Իսրայէլ: Աստված ասաց նրան. Ես քո Աստվածն եմ, աճիր և բազմացիր, ազգեր և ազգերի ժողովներ քեզնից կլինեն, և թագավորներ քո մեջքից կելնեն: Եւ այն երկիրը, որը ես տվեցի Աբրահամին եւ Իսահակին, քեզ եմ տվել այն: Քեզ կլինի, եւ քո սերմանը քեզ հետո ես կտամ այս երկիրը: Բարձրացավ Աստվածը նրանից այն տեղից, որտեղ խոսել էր նրա հետ: Եւ Հակոբը սիւն կանգնեցրեց այն տեղում, ուր Աստուած խօսեց իր հետ, քարէ սիւն, եւ նրա վրայ զոհաբերութիւն թափեց, եւ նրա վրայ իւղ թափեց: Եվ Հակոբը կոչեց այն տեղի անունը, որտեղ Աստված խոսեց իր հետ, Բեթել: Հակոբը մեկնելով Բեթելից՝ իր վրանը կանգնեցրեց Գադերի աշտարակից անդին, եւ երբ մոտեցավ Քաբրաթային՝ Եփրաթա գալու համար, Ռաքելը ծնաւ եւ դժուարաբար ծնաւ ծննդեան ժամանակ: Եղավ, երբ նա խստորեն էր ծննդաբերում, մանկաբարձը ասաց նրան. Քաջություն ունեցիր, որովհետև այս էլ քեզ համար որդի է: Եղավ այնպես, որ երբ նա արձակում էր իր հոգին, քանի որ մեռնում էր,

նա կանչեց նրա անունը՝ իմ ցավի որդի, բայց հայրը կանչեց նրա անունը՝ Բենիամին: Մեռավ Ռաքելը, եւ թաղվեց Եփրաթայի հիպոդրոմի ճանապարհին, որը Բեթղեհեմն է: Եւ Հակոբը սիւն կանգնեցրեց նրա գերեզմանի վրայ, այս է այն սիւնը Ռաքելի գերեզմանի վրայ մինչեւ այսօր: Եղավ, երբ Իսրայելը բնակվեց այն երկրում, Ռուբենը գնաց եւ քնեց իր հոր Յակոբի հարճ Բալլասի հետ, եւ Իսրայելը լսեց, եւ դա չար երեւաց նրա առաջ: Հակոբի որդիները տասներկու էին: Լեիայի որդիները՝ Հակոբի անդրանիկը՝ Ռուբենը, Շմավոնը, Ղևին, Հուդան, Իսաքարը, Զաբուղոնը: Ռաքելի որդիներն են՝ Հովսեփը եւ Բենիամինը: Իսկ Ռաքելի ծառայուհի Բալլայի որդիները՝ Դան և Նեփթալիմ: Իսկ Զելփայի՝ Լեիայի ծառայուհու որդիները՝ Գադը եւ Ասերը, սրանք են Յակոբի որդիները, որոնք ծնվեցին նրան Միջագետքի Սիրիայում: Եկավ Հակոբը իր հոր՝ Իսահակի մոտ Մամբրե, հարթավայրի քաղաքը, այսինքն՝ Քեբրոն, Քանաանի երկրում, ուր բնակվել էին Աբրահամը եւ Իսահակը: Եղան Իսահակի օրերը, որոնք նա ապրեց, հարյուր ութսուն տարի: Եւ թուլանալով Իսահակ մեռավ, եւ միացավ իր ցեղին՝ ծեր եւ օրերով լի, եւ թաղեցին զնա Եսաւ եւ Յակոբ՝ իր որդիները:

36

Սրանք են Եսավի ազգաբանությունները, ինքը Եդոմն է: Եսաւ վերցրեց իր համար կանայք Քանանացիների դուստրերից՝ Ադան՝ Այլոմ Քետացու դուստրը, եւ Ոլիբեման՝ Անայի դուստրը, Սեբեգոն Եւայեցու որդու դուստրը: Եւ Բասեմաթը՝ Իսմայելի դուստրը, Նաբայովթի քույրը: Ադան ծնեց նրան Եղիփազին, և Բասեմաթը

ծնեց Ռագուելին: Եւ Ոլիբեման ծնաւ Իեուսին, եւ Իեգլոմին, եւ Կորեին, սրանք Եսաւի որդիներն են, որոնք ծնուեցան նրան Քանաանի երկրում: Վերցրեց Եսաւը իր կանանց, իր որդիներին, իր դուստրերին, իր տան բոլոր մարդկանց, իր բոլոր ունեցվածքը, բոլոր անասունները, եւ այն ամենը, ինչ ձեռք էր բերել, եւ այն ամենը, ինչ ստացել էր Քանաանի երկրում, եւ Եսաւը գնաց Քանաանի երկրից իր եղբայր Յակոբի առջեւից: Նրանց ունեցվածքը բազում էր միասին բնակելու համար, և պանդխտության երկիրը չէր կարող կրել նրանց՝ նրանց ունեցվածքի բազմության պատճառով: Բնակվեց Եսաուն Սեիր լերան վրա, Եսաուն ինքը Եդոմն է: Սրանք են Եսավու՝ Եդոմի հոր ազգաբանությունները Սեիրի լերան մեջ: Եւ սրանք են Եսաւի որդիների անունները. Եղիփազը՝ Եսաւի կին Ադայի որդին, եւ Ռագուէլը՝ Եսաւի կին Բասեմաթի որդին: Եղան Եղիփազի որդիներ՝ Թայման, Օմար, Սոփար, Գոթոմ և Կենեզ: Թամնան հարճն էր Եղիփազի՝ Եսաւի որդու, եւ նա ծնաւ Եղիփազի համար Ամաղէկը. սրանք Ադայի՝ Եսաւի կնոջ որդիներն էին: Սրանք էին Ռագուելի որդիները՝ Նաքովթ, Զարե, Սոմե եւ Մոզե, սրանք էին Եսաւի կնոջ՝ Բասեմաթի որդիները: Սրանք են Ողիբեմասի որդիները, Անայի դստեր, Սեբեգոնի որդու, Եսաւի կնոջ. նա ծնեց Եսաւին Յեուսը, Յեգղոմը եւ Կորեն: Սրանք առաջնորդներն են Եսավի որդիների, Եղիփազի որդիները՝ Եսավի անդրանկի. առաջնորդ Թեման, առաջնորդ Օմար, առաջնորդ Սոփար, առաջնորդ Կենեզ, առաջնորդ Կորե, առաջնորդ Գոթոմ, առաջնորդ Ամաղեկ. սրանք Եղիփազի առաջնորդներն են Եդոմի երկրում. սրանք Ադայի որդիներն են: Եւ սոքա են որդիները Ռագուէլի՝ Եսաւի որդու. առաջնորդ Նաքովթ, առաջնորդ Զարէ, առաջնորդ Սոմէ, առաջնորդ Մոզէ. սոքա են Ռագուէլի

առաջնորդները Եդովմի երկրում, սոքա են Բասեմաթի՝ Եսաւի կնոջ որդիները: Սրանք են Ողիբեմասի՝ Եսաւի կնոջ որդիները. առաջնորդ Յեուս, առաջնորդ Յեգղոմ, առաջնորդ Կորե, սրանք են Ողիբեմասի՝ Անայի դստեր, Եսաւի կնոջ առաջնորդները: Սրանք Եսաւի որդիներն են, եւ սրանք նրանց առաջնորդներն են, սրանք Եդոմի որդիներն են: Սրանք են որդիները Սեիրի Խորրեացու, որ բնակվում էր երկրում՝ Լովտան, Սոբալ, Սեբեգոն, Անա, և Դիսոն, և Ասար, և Ռիսոն. սրանք են առաջնորդները Խորրեացու, Սեիրի որդու, Եդոմի երկրում: Եղան Լովտանի որդիները՝ Քոռին եւ Հեմանը, իսկ Լովտանի քույրը՝ Թամնան: Սրանք են Սոբալի որդիները՝ Գոլամ, Մանաքաթ, Գայբել, Սովար եւ Օմար: Եվ սրանք են Սեբեգոնի որդիները՝ Այիե եւ Անա: Սա է այն Անան, որ գտավ Յամեինը անապատում, երբ արածեցնում էր իր հոր՝ Սեբեգոնի բեռնակիր անասունները: Իսկ սրանք են Անայի որդիները՝ Դիսոն եւ Օլիբեման՝ Անայի դուստրը: Սրանք են Դեսոնի որդիները՝ Ամադա, Ասբան, Իթրան և Խառան: Սրանք են Ասարի որդիները՝ Բաղաամ, Զուկամ և Յուկամ: Սրանք բայց Ռիսոնի որդիներն են՝ Ովս եւ Արան: Սրանք են Խոռիի առաջնորդները՝ առաջնորդ Լոտան, առաջնորդ Շոբալ, առաջնորդ Ցիբեոն, առաջնորդ Անա, առաջնորդ Դիշոն, առաջնորդ Եցեր, առաջնորդ Դիշան. սրանք են Խոռիի առաջնորդները իրենց առաջնորդությունների մեջ Եդոմի երկրում: Եւ սոքա են թագաւորքն, որ թագաւորեցին Եդովմում՝ մինչեւ Իսրայէլում թագաւոր թագաւորելը: Եւ թագաւորեց Եդովմում Բաղակ՝ Բէովրի որդին, եւ նրա քաղաքի անունը Դեննաբա էր: Մեռավ Բալակը, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Յովբաբը՝ Զարայի որդին Բոսորայից: Մեռավ Յովբաբը, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Ասոմը Թայմանոնի երկրից: Մեռավ

Ասոմը, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Ադադը՝ Բարադի որդին, որ հարվածեց Մադիամին Մովաբի հարթավայրում, եւ նրա քաղաքի անունը Գեթթայիմ էր: Մեռավ Ադադը, եւ նրա փոխարեն թագավորեց Սամադան Մասսեկկասից: Մեռավ Սամադան, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Սաուղը Ռոոբոթից, որ գետի կողքին է: Մեռավ Սաուղը, եւ նրա փոխարեն թագաւորեց Բալլենոնը՝ Աքոբորի որդին: Մեռավ Բալլենոնը՝ Աքոբորի որդին, և նրա փոխարեն թագավորեց Արադը՝ Բարադի որդին, և նրա քաղաքի անունը Փոգոր էր, իսկ նրա կնոջ անունը Մետեբեեղ էր՝ Մատրաիթի դուստրը, Մայզոոբի որդու: Սրանք են Եսավի առաջնորդների անունները, նրանց ցեղերում, նրանց տեղի համաձայն, նրանց երկրներում և նրանց ազգերում. առաջնորդ Թամնա, առաջնորդ Գոլա, առաջնորդ Յեթեր, առաջնորդ Օհոլիբամա, առաջնորդ Էլաս, առաջնորդ Փինոն, առաջնորդ Կենեզ, առաջնորդ Թեման, առաջնորդ Մազար, առաջնորդ Մագեդիել, առաջնորդ Զափոին. սրանք են Եդոմի առաջնորդները բնակավայրերում, նրանց սեփականության երկրում. սա է Եսավը՝ Եդոմի հայրը:

37

Բնակվեց Հակոբը այն երկրում, որտեղ պանդխտել էր իր հայրը Քանաանի երկրում, և սրանք են Հակոբի սերունդները: Հովսեփը տասնյոթ տարեկան էր, երբ հովվում էր իր հոր ոչխարները իր եղբայրների հետ, լինելով երիտասարդ, Բալլասի որդիների հետ և Զելփասի որդիների հետ, իր հոր կանանց որդիների հետ, և Հովսեփը չար մեղադրանք բերեց Իսրայելին՝ նրանց հորը:

Հակոբը սիրեց Հովսեփին բոլոր իր որդիներից առավել, որովհետև նա նրա ծերության որդին էր, եւ նա նրան շինեց պէսպէս զգեստ: Տեսնելով բայց նրա եղբայրները, որ հայրը նրան սիրում է բոլոր իր որդիներից, ատեցին նրան և չէին կարող նրա հետ խաղաղաբար խոսել: Իսկ Հովսեփը երազ տեսնելով՝ հայտնեց այն իր եղբայրներին: Եվ ասաց նոցա. Լսեցե՛ք այս երազը, որ երազեցի: Մտածեցի, որ դուք հասկեր էիք կապում դաշտի մեջտեղում, և իմ հասկը բարձրացավ ու ուղիղ կանգնեց, իսկ ձեր հասկերը շրջվելով երկրպագեցին իմ հասկին: Ասացին նրան նրա եղբայրները. Միթե՞ թագավորելո՞վ թագավորես մեզ վրա, կամ տիրելո՞վ տիրես մեզ: Եւ ավելի եւս ատեցին նրան նրա երազների եւ նրա խոսքերի պատճառով: Նա տեսավ մեկ այլ երազ եւ պատմեց այն իր հորը եւ իր եղբայրներին ու ասաց. Ահա երազ տեսայ մեկ այլ երազ, որտեղ արեգակը, լուսինը եւ տասնմեկ աստղեր երկրպագում էին ինձ: Եւ նրան նախատեց նրա հայրը, եւ ասաց նրան. ինչ է այս երազը, որ դու երազել ես: Ուրեմն իսկապես գալով կգանք արդյոք ես և քո մայրը և քո եղբայրները երկրպագելու քեզ երկրի վրա: Նրա եղբայրները նախանձեցին նրան, բայց նրա հայրը պահեց այն խոսքը: Գնացին իսկ նրա եղբայրները արածեցնելու նրանց հոր ոչխարները Սիւքեմ: Եվ Իսրայելն ասաց Հովսեփին. Չէ՞ որ քո եղբայրները հովվում են Սիխեմում: Ես քեզ կուղարկեմ նրանց մոտ, իսկ նա ասաց նրան՝ ահա՛ ես: Իսրայելն ասաց նրան. Գնա՛ տես, թե արդյոք առողջ են քո եղբայրները և ոչխարները, ու ինձ պատմիր: Եւ նա ուղարկեց նրան Քեբրոնի հովտից, և նա եկավ Սիւքեմ: Եվ մի մարդ գտավ նրան մոլորվելիս դաշտում, եւ այն մարդը հարցրեց նրան՝ ասելով. Ի՞նչ ես փնտրում: Իսկ նա ասաց. Իմ եղբայրներին եմ փնտրում, ասա՛ ինձ, որտեղ են նրանք

արածեցնում: Ասաց նրան մարդը. Հեռացել են այստեղից, քանզի լսեցի նրանց ասելը՝ երթանք դեպի Դովթայիմ: Եւ Հովսեփ գնաց իր եղբայրների հետեւից եւ գտաւ նրանց Դովթայիմում: Նրանք հեռվից նախապես տեսան նրան, նախքան նա մոտենար իրենց, և չարամտորեն խորհեցին սպանել նրան: Իւրաքանչյուրը ասաց իր եղբորը. Ահա այն երազատեսը գալիս է: Հիմա, ուրեմն, եկեք սպանենք նրան և նետենք նրան ջրհորներից մեկի մեջ, և կասենք՝ չար գազան կերավ նրան, և կտեսնենք, թե ինչ կլինի նրա երազները: Լսելով բայց Ռուբեն փրկեց նրան նրանց ձեռքերից և ասաց. Մի՛ հարենք նրան հոգու մեջ: Ասաց նրանց Ռուբենը. Մի՛ թափեք արյուն, նետեցե՛ք նրան այդ գոբերից մեկի մեջ, որ անապատում են, բայց ձեռք մի՛ դրեք նրան, որպեսզի փրկի նրան նրանց ձեռքերից և տա նրան իր հորը: Եղավ այնպես, որ երբ Հովսեփը եկավ իր եղբայրների մոտ, նրանք հանեցին Հովսեփի բազմագույն պատմուճանը, որ նրա վրա էր: Եւ նրան վերցնելով՝ նետեցին գուբը, իսկ գուբը դատարկ էր, ջուր չունէր: Նստեցին հաց ուտելու, և բարձրացնելով աչքերը տեսան, և ահա ճանապարհորդներ իսմայելացիներ գալիս էին Գաղաադից, և նրանց ուղտերը լի էին խնկով և խեժով և զմուռսով: Նրանք գնում էին իջեցնելու Եգիպտոս: Յուդան ասաց իր եղբայրներին. Ի՞նչ օգուտ կա, եթե սպանենք մեր եղբորը եւ թաքցնենք նրա արյունը: Եկեք վաճառենք նրան այս իսմայելացիներին, բայց մեր ձեռքերը թող չլինեն նրա վրա, որովհետև նա մեր եղբայրն է և մեր մարմինն է: Իսկ նրա եղբայրները լսեցին: Եվ անցնում էին մարդիկ Մադիամացիները վաճառականները, եւ քաշեցին դուրս եւ բերեցին վեր Հովսեփին փոսից, եւ վաճառեցին Հովսեփին Իսմայելացիներին քսան ոսկու դիմաց: Եվ նրանք Հովսեփին տարան Եգիպտոս: Ռուբենը վերադարձավ փոսի մոտ, և չտեսավ

Հովսեփին փոսում, և պատռեց իր հագուստները: Եվ նա վերադարձավ դեպի իր եղբայրները եւ ասաց. Երեխան չկա, իսկ ես որտե՞ղ գնամ դեռ: Առնելով Յովսեփի խիտոնը, մորթեցին այծերի ուլ եւ պղծեցին խիտոնը արեամբ: Եւ ուղարկեցին բազմագույն խալաթը եւ բերին իրենց հօրը, եւ ասացին. Սա գտանք, ճանաչի՛ր՝ արդյոք քո որդու խալաթն է, թե՞ ոչ: Եւ ճանաչեց զնա եւ ասաց. Քղանցն որդւոյս է, գազան չար կերաւ զնա, գազան յափշտակեաց զՅովսէփ: Պատռեց Հակոբ իր հանդերձները, քուրձ դրեց իր մէջքի վրայ եւ սգաւ իր որդուն համար բազում օրեր: Հավաքվեցին բոլոր նրա որդիներն ու դուստրերը եւ եկան մխիթարելու նրան, բայց նա չուզեց մխիթարվել՝ ասելով, որ սգալով կիջնեմ դեպի իմ որդին դժոխք, եւ նրա հայրը լաց եղավ նրա համար: Իսկ մադիանացիները վաճառեցին Հովսեփին Եգիպտոս՝ Փարավոնի ներքինի՝ գլխավոր խոհարար Պետեփրեին:

38

Եղավ այն ժամանակ, որ Հուդան իջավ իր եղբայրներից եւ հասավ մի Ոդողամացի մարդու մոտ, որի անունը Եիրաս էր: Եւ Յուդան այնտեղ տեսաւ քանանացի մի մարդու դստերը, որի անունը Սաւա էր, եւ վերցրեց նրան ու մտաւ նրա մոտ: Եւ հղիանալով ծնաւ որդի եւ կոչեց նրա անունը էր: Եւ հղիանալով դարձեալ ծնաւ որդի, եւ կոչեց անունը նորա Օնան: Եւ ավելացնելով ծնաւ որդի եւ կոչեց անունը նրա Շելովմ, իսկ նա Քասբիում էր, երբ ծնաւ նրանց: Եւ Յուդան կին վերցրեց իր առաջնածին էրի համար, որի անունը Թամար էր: Եղավ իսկ էրը՝

Հուդայի անդրանիկը, չար Տիրոջ առաջ, եւ Աստուած սպանեց զնա: Յուդան ասաց Օնանին. Մտի՛ր քո եղբոր կնոջ մոտ եւ ամուսնացի՛ր նրա հետ, եւ սերմ հաստատի՛ր քո եղբորը: Իմանալով Օնանը, որ իրեն չի լինելու այդ սերմը, եղավ այնպես, որ երբ մտնում էր իր եղբոր կնոջ մոտ, թափում էր երկրի վրա, որպեսզի սերմ չտա իր եղբորը: Չար երևաց Աստծո առաջ, որ այս արեց, և սպանեց նաև նրան: Իսկ Հուդան ասաց Թամարին՝ իր հարսին. Նստի՛ր այրի տանը քո հոր, մինչև մեծ դառնա Շելան՝ իմ որդին, քանի որ ասաց. Չլինի՛ որ մեռնի նաև սա, ինչպես նաև իր եղբայրները: Գնացած լինելով, Թամարը նստած էր իր հոր տանը: Բազմացան օրերը, եւ մեռավ Շուան՝ Յուդայի կինը, եւ մխիթարվելուց հետո Յուդան ելավ իր ոչխարները խուզողների մոտ, ինքը եւ իր հովիվը՝ Ոդողամացի Հիրան, դեպի Թամնա: Եւ հաղորդեցին Թամարին՝ իր հարսին՝ ասելով. Ահա քո սկեսուրը բարձրանում է Թամնա՝ իր ոչխարները խուզելու: Եւ հանելով զհանդերձս այրութեան իւրոյ ի նմանէ, արկ զվարշամանն, եւ զարդարեաց զինքն, եւ նստաւ առ դրունս Այնանու, որ է ի ճանապարհին Թամնայ, տեսանէր զի մեծ եղեւ Սելովմ, եւ նա ոչ ետ զնա նմա կին: Եւ տեսնելով զնա՝ Յուդային թուաց, թե նա պոռնիկ է, քանզի ծածկել էր դեմքը, եւ չճանաչեց զնա: Նա շեղվեց դեպի այն ճանապարհը և ասաց նրան. Թույլ տուր ինձ մտնել քեզ մոտ, քանի որ չգիտեր, թե նա իր հարսն է: Իսկ նա ասաց. Ի՞նչ կտաս ինձ, եթե մտնես ինձ մոտ: Իսկ նա ասաց. Ես քեզ ուլ կուղարկեմ իմ ոչխարներից, իսկ նա ասաց. Եթե ինձ գրավ տաս՝ մինչև որ դու ուղարկես: Իսկ նա ասաց, ի՞նչ գրավ քեզ տամ: Իսկ նա ասաց, քո մատանին, և քո մանյակը, և քո ձեռքում եղած գավազանը: Եվ տվեց նրան, եվ մտավ նրա մոտ, եվ նա հղիացավ նրանից: Եւ վեր կենալով՝ գնաց, եւ հանեց իր ամառային

հագուստը իրենից, եւ հագավ իր այրիության հագուստները: Յուդան ուղարկեց այծի ուլը իր Ոդողամացի հովվի ձեռքով՝ կնոջից գրավը վերցնելու համար, բայց նա չգտավ նրան: Նա հարցրեց տղամարդերին այն տեղից, որտեղ է պոռնիկը, որ եղել է Այնանում ճանապարհի վրա: Եվ նրանք ասացին, այստեղ պոռնիկ չի եղել: Եւ դարձաւ դէպի Յուդան եւ ասաց. Չգտայ, եւ այն տեղի մարդիկ ասում են, թէ այստեղ պոռնիկ չկայ: Ասաց Յուդան. Թող պահի դրանք, բայց երբեք չծիծաղվենք: Ես իսկապես ուղարկել եմ այս ուլը, բայց դու չես գտել: Եղավ երեք ամիս անց հաղորդվեց Հուդային՝ ասելով. Պոռնկացել է քո հարսը՝ Թամարը, եւ ահա նա յղի է պոռնկությունից: Ասաց Հուդան. Հանեցեք նրան եւ թող այրվի: Սա բայց, մինչ տարվում էր, ուղարկեց իր սկեսրոջ մոտ՝ ասելով. Այն մարդուց, ում սրանք են, ես որովայնում ունեմ, և ասաց. Ճանաչի՛ր, ում են մատանին, շղթան և այս գավազանը: Յուդան ճանաչեց եւ ասաց. Թամարն արդարացած է, ոչ թե ես, որովհետեւ ես նրան չտվեցի իմ որդի Սելովմին: Եւ նա այլեւս նրան չճանաչեց: Եղավ այնպես, որ երբ նա ծնանում էր, երկվորյակներ էին նրա որովայնում: Եղավ, որ երբ նա ծնում էր, մեկը դուրս հանեց ձեռքը, իսկ մանկաբարձը վերցրեց և կապեց նրա ձեռքին կարմիր թել՝ ասելով. Սա կելնի առաջինը: Բայց երբ նա ձեռքը հետ քաշեց, անմիջապես դուրս եկավ նրա եղբայրը, և նա ասաց՝ ինչպե՞ս է քո պատճառով կոտրվել պատնեշը: Եվ նա նրա անունը կանչեց Փարես: Եւ հետո այս ելաւ նրա եղբայրը, որի ձեռքին կարմիրն էր, եւ կոչեց նրա անունը Զարա:

39

Հովսեփը բերվեց Եգիպտոս, եւ նրան ձեռք բերեց Պետեփրեսը՝ Փարավոնի ներքինին, գլխավոր խոհարարը, եգիպտացի մարդ, Իսմայելացիների ձեռքից, որոնք բերել էին նրան այնտեղ: Եւ Տէրը Յովսէփի հետ էր, եւ նա յաջողող մարդ էր, եւ նա իր եգիպտացի տիրոջ տանը մնաց: Նրա տերը գիտեր, որ Տերը նրա հետ էր, և ինչ էլ որ նա անի, Տերը հաջողություն է տալիս նրա ձեռքերում: Եվ Հովսեփը շնորհք գտավ իր տիրոջ առաջ, եվ հաճո եղավ նրան: Եվ նա նշանակեց նրան իր տան վրա, եվ ամեն ինչ ինչ որ ուներ, տվեց Հովսեփի ձեռքով: Եղավ, որ հետո նրա տան վրա եւ այն ամենի վրա, ինչ նրան էր, դառնալուց, Տէրը օրհնեց եգիպտացու տունը Հովսեփի միջոցով, եւ Տիրոջ օրհնությունը եղավ նրա բոլոր ունեցվածքների մեջ՝ տանը եւ դաշտում: Եվ նա վստահեց ամեն ինչ, ինչ որ ուներ, Հովսեփի ձեռքերին: Եվ նա ոչինչ չգիտեր իր մասին, բացի հացից, որ ինքը կերում էր: Եվ Հովսեփը գեղեցիկ էր կազմվածքով եւ շատ գեղեցիկ էր դեմքով: Եւ եղաւ այդ խօսքերից յետոյ, եւ իր տիրոջ կինը իր աչքերը դարձրեց Յովսէփի վրայ եւ ասաց. Պառկի՛ր ինձ հետ: Բայց նա չէր ուզում, և ասաց իր տիրոջ կնոջը. Իմ տերը ինձ պատճառով ոչինչ չի իմանում իր տանը, և ամեն ինչ, ինչ որ ունի, տվել է իմ ձեռքերին, և ոչինչ չի գերազանցում այս տանը ինձանից, և ոչ մի բան չի պահվել ինձանից, բացի քեզանից, քանի որ դու նրա կինն ես, և ինչպե՞ս անեմ այս չար բանը և մեղանչեմ Աստծո առաջ: Երբ նա օրեցօր խոսում էր Հովսեփին, եւ նա չէր հնազանդվում նրան՝ քնելու նրա հետ, զուգակցվելու նրա հետ: Եղավ այդպիսի մի օր, եւ Հովսեփը մտավ տուն՝ իր գործերը կատարելու, եւ ոչ ոք չկար տանը ներսում: Եւ նա բռնեց զնա հանդերձից՝ ասելով. Պառկի՛ր ինձ հետ, եւ նա թողած իր հանդերձները նրա ձեռքերում՝ փախաւ եւ ելաւ դուրս: Եվ եղավ, երբ տեսավ, որ նա թողած իր հագուստները

նրա ձեռքերում փախավ եւ դուրս ելավ, կանչեց նրանց, ովքեր տանը էին, եւ ասաց նրանց՝ ասելով. Տեսեք, նա բերեց մեզ եբրայեցի ծառա՝ մեզ ծաղրելու համար. նա մտավ դեպի ինձ՝ ասելով՝ քնիր ինձ հետ, եւ ես աղաղակեցի բարձր ձայնով: Բայց երբ նա լսեց, որ բարձրացրի իմ ձայնը եւ աղաղակեցի, թողնելով իր հանդերձները իմ մոտ՝ փախավ եւ դուրս ելավ: Եւ նա թողեց հագուստները իր մոտ, մինչեւ որ տէրը եկաւ իր տունը: Եվ խոսեց նրա հետ այս խոսքերով՝ ասելով. Մտավ ինձ մոտ եբրայեցի ծառան, որին բերեցիր մեզ մոտ՝ ինձ ծաղրելու, եւ ասաց ինձ՝ քեզ հետ կպառկեմ: Իսկ երբ լսեց, որ բարձրացրի ձայնս եւ աղաղակեցի, նա թողնելով իր զգեստները իմ մոտ՝ փախավ եւ դուրս ելավ: Եղավ, երբ տերը լսեց իր կնոջ խոսքերը, որ նա ասել էր իրեն՝ ասելով, այսպես արեց ինձ քո ծառան, եւ նա սաստիկ բարկացավ: Եւ տէրը վերցնելով Հովսէփին, դրեց նրան ամրոցի մէջ, այն տեղում, ուր թագավորի բանտարկեալները պահվում են ամրոցում: Եւ Տէրը Յովսէփի հետ էր, եւ թափեց նրա վրայ ողորմութիւն, եւ շնորհ տուաւ նրան բանտապետի առաջ: Եւ բանտապետը բանտը տվեց Հովսեփի ձեռքը, եւ բոլոր բանտարկյալները, որոնք բանտում էին, եւ այն ամենը, ինչ այնտեղ անում էին, ինքը էր անում: Բանտապետը բանտի ոչինչ չէր իմանում նրա միջոցով, որովհետև ամենը Հովսեփի ձեռքով էր, քանի որ Տերը նրա հետ էր, եւ ինչ որ ինքը անում էր, Տերը բարգավաճ էր դարձնում նրա ձեռքերում:

40

Եղավ այդ խոսքերից հետո, որ մեղանչեց Եգիպտոսի թագավորի

գլխավոր գինեվորը և գլխավոր հացագործը իրենց տիրոջը՝ Եգիպտոսի թագավորին: Եվ բարկացավ Փարավոնը իր երկու ներքինիների վրա՝ գլխավոր սպասավորի վրա եւ գլխավոր հացթուխի վրա: Եվ դրեց նրանց բանտում բանտարանի մեջ, այն տեղում, որտեղ Հովսեփը բանտարկված էր: Եւ բանտապետը Հովսեփին յանձնեց նրանց, եւ նա սպասարկում էր նրանց, եւ նրանք օրեր մնացին բանտում: Եվ երկուսն էլ երազ տեսան մեկ գիշերում, իսկ Եգիպտոսի թագավորին պատկանող գլխավոր սպասավորի եւ գլխավոր հացթուխի, որոնք բանտում էին, երազի տեսիլքը այս էր: Հովսեփը առավոտյան մտավ նրանց մոտ և տեսավ նրանց, որ խռովված էին: Եւ հարցնում էր Փարաւոնի ներքինիներին, որոնք նրա հետ էին բանտում իր տիրոջ մոտ, ասելով. ինչո՞ւ ձեր դեմքերը մռայլ են այսօր: Նրանք ասացին նրան. Երազ տեսանք, և մեկնող չկա դրա համար: Հովսեփն ասաց նրանց. Չէ՞ որ Աստծո միջոցով է դրանց մեկնությունը: Պատմեցեք ուրեմն ինձ: Եւ գլխաւոր սակագործը պատմեց իր երազը Յովսէփին եւ ասաց. Իմ քնի մէջ որթատունկ մը կար իմ առջեւս: Իսկ այգում երեք արմատներ էին, և այն ծաղկում էր, բողբոջներ էր բերել, խաղողի կոկորդները հասուն էին: Եւ Փարաւոնի բաժակը իմ ձեռքում էր, եւ վերցրի խաղողը, եւ քամեցի այն բաժակի մեջ, եւ տվեցի բաժակը Փարաւոնի ձեռքը: Եւ ասաց նմա Յովսէփ. Այս է նրա մեկնութիւնը. երեք ճիւղերը երեք օր են: Դեռ երեք օր, և Փարավոնը կհիշի քո պաշտոնը և քեզ կվերականգնի քո գլխավոր գինեբերի պաշտոնում, և Փարավոնի գավաթը կտաս նրա ձեռքը՝ ըստ քո նախկին պաշտոնի, ինչպես գինեբեր էիր: Բայց հիշիր ինձ քո միջոցով, երբ լավ լինի քեզ, և ողորմություն արա ինձ, և հիշիր ինձ Փարավոնի մոտ, և հանիր ինձ այս բանտից: Որ գողությամբ գողացվեցի Եբրայեցիների

երկրից, և այստեղ ոչինչ չարեցի, այլ ինձ նետեցին այս փոսի մեջ: Եվ գլխավոր հացագործը տեսավ, որ ճիշտ մեկնաբանեց, եւ ասաց Հովսեփին. Ես էլ երազ տեսա, եւ կարծեցի, որ երեք զամբյուղ հաց եմ բարձրացնում իմ գլխիս վրա: Եվ վերին զամբյուղում բոլոր տեսակներից, որ Փարավոնը ուտում է, հացագործի գործ, եւ երկնքի թռչունները կերում էին դրանք վերին զամբյուղից իմ գլխիս վրա: Պատասխանելով Հովսեփին ասաց նրան. Սա է դրա մեկնությունը՝ երեք զամբյուղները երեք օր են: Դեռ երեք օր, և Փարավոնը կհանի քո գլուխը քեզնից, կկախի քեզ ծառի վրա, և երկնքի թռչունները կուտեն քո միսը քեզնից: Եղավ իսկ երրորդ օրը, Փարավոնի ծննդյան օրն էր, և նա խմելիք արեց իր բոլոր ծառաներին, և նա հիշեց գինեվարակի պաշտոնը և հացագործի պաշտոնը իր ծառաների մեջ: Եւ վերականգնեց գլխաւոր սպասաւորին իր պաշտօնի վրայ եւ տուաւ բաժակը փարաւոնի ձեռքը: Իսկ գլխավոր հացթուխին կախեց, ինչպես նրանց մեկնաբանել էր Հովսեփը: Եւ գլխաւոր գինեվաճառը չյիշեց Յովսէփին, այլ մոռացաւ նրան:

41

Եղավ երկու տարի անց, Փարավոնը երազ տեսավ, կարծում էր, որ կանգնած է գետի վրա: Եւ ահա, ինչպես գետից էին ելնում յոթ կովեր՝ գեղեցիկ տեսքով եւ ընտիր մարմնով, եւ արածում էին Աքեյում: Այլ յոթ արջառներ էին բարձրանում դրանցից հետո գետից, տգեղ ձեւով եւ նիհար մարմնով, եւ արածում էին արջառների մոտ գետի եզերքին: Եվ յոթ անգեղ ու նիհար մարմնով եզները կերան յոթ գեղեցիկ տեսքով ու ընտիր մարմնով

եզները, եւ Փարաւոնը արթնացաւ: Եւ երկրորդ անգամ երազ տեսավ, եւ ահա եօթը հասկ բարձրանում էին մեկ ցողունի վրա՝ ընտիր եւ գեղեցիկ: Եւ ահա եօթը բարակ եւ քամու կողմից փչացած հասկեր էին բուսնում նրանց հետ: Եւ կլանեցին եօթը բարակ եւ քամուց այրուած հասկերը եօթը ընտիր եւ լի հասկերը, եւ արթնացաւ Փարաւոն, եւ երազ էր: Եղավ առավոտ, եւ խռովվեց նրա հոգին, եւ նա ուղարկելով կանչեց Եգիպտոսի բոլոր մեկնիչներին եւ նրա բոլոր իմաստունները, եւ Փարավոնը պատմեց նրանց իր երազը, եւ չկար ոչ ոք, որ այն հաղորդեր Փարավոնին: Եւ գլխաւոր սակագետը խոսեց Փարաւոնին՝ ասելով. Իմ մեղքը յիշում եմ այսօր: Փարավոնը բարկացավ իր ծառաների վրա, և դրեց մեզ բանտում, գլխավոր խոհարարի տանը, ինձ և գլխավոր հացթուխին: Եւ երկուսս էլ երազ տեսանք մի գիշերում՝ ես եւ նա, իւրաքանչիւրս տեսանք ըստ իր երազի: Եվ այնտեղ մեզ հետ էր մի երիտասարդ, եբրայեցի տղա, գլխավոր խոհարարի որդին, եւ մենք պատմեցինք նրան, եւ նա մեկնեց մեզ համար: Եղավ այնպես, ինչպես նա մեկնեց մեզ, այդպես էլ պատահեց. ես վերականգնվեցի իմ պաշտոնի վրա, իսկ նա կախվեց: Ուղարկելով՝ Փարավոնը կանչեց Հովսեփին, և նրան հանեցին բանտից, և սափրեցին նրան, և փոխեցին նրա զգեստը, և նա եկավ Փարավոնի մոտ: Փարավոնը ասաց Հովսեփին. Երազ եմ տեսել, եւ չկա ոչ ոք, որ մեկնի այն: Ես լսել եմ քո մասին, որ ասում են, թե դու լսելով երազները՝ կարող ես մեկնել դրանք: Պատասխանելով՝ Հովսեփն ասաց Փարավոնին. Առանց Աստծո չի պատասխանվի Փարավոնի փրկությունը: Փարավոնը խոսեց Հովսեփին՝ ասելով. Իմ քնի մեջ մտածեցի, որ կանգնած եմ գետի եզրին: Եւ ինչպես գետից ելնում էին եօթը արջառներ՝ գեղեցիկ տեսքով եւ ընտիր մարմնով, եւ արածում էին Աքեհում: Եվ ահա

յոթ այլ կովեր էին բարձրանում նրանց հետևից գետից, չար եւ տգեղ տեսքով, եւ նիհար մարմնով, որոնց նման այդպիսիները չեմ տեսել ամբողջ Եգիպտոսի երկրում՝ ավելի տգեղ: Եւ կերան յոթ անգեղ ու նիհար եզինքը յոթ առաջին գեղեցիկ ու ընտիր եզինքը: Եվ մտան նրանց որովայններում, եւ տարբերելի չդարձան, որ մտել էին նրանց որովայններում, եւ նրանց տեսքերը տգեղ էին, ինչպես եւ սկզբում, իսկ արթնանալով՝ քնեցի: Եվ ես նորից տեսա իմ քնի մեջ, եւ ինչպես յոթ հասկեր էին բարձրանում մեկ ցողունի վրա՝ լի եւ գեղեցիկ: Իսկ ուրիշ յոթ հասկեր՝ բարակ եւ քամուց փչացած, էին բուսնում դրանց կողքին: Եւ յոթ բարակ եւ քամահար հասկերը կլանեցին յոթ գեղեցիկ եւ լի հասկերը, ուստի ասացի մեկնիչներին, եւ չկար ոք, որ այն ինձ բացատրեր: Եվ Հովսեփն ասաց Փարավոնին. Փարավոնի երազը մեկ է. ինչ որ Աստված անելու է, ցույց տվեց Փարավոնին: Այն յոթ գեղեցիկ կովերը՝ յոթ տարի են, եւ այն յոթ գեղեցիկ հասկերը՝ յոթ տարի են. Փարաւոնի երազը մեկ է: Եւ այն եօթը նիհար կովերը, որոնք բարձրանում էին նրանց ետեւից, եօթը տարի են, եւ այն եօթը նիհար ու քամահար հասկերը եօթը տարի են, կլինեն եօթը տարի սովի: Այն խոսքը, որ ասել եմ Փարավոնին, այն ամենը, ինչ Աստված անում է, ցույց տվեց Փարավոնին: Ահա յոթ տարի մեծ առատություն է գալիս Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Կգան բայց յոթ տարիներ սովի այս բաներից հետո, եւ կմոռանան այն առատութիւնը, որ լինելու է ամբողջ Եգիպտոսում, եւ սովը կսպառի երկիրը: Եւ չի ճանաչուի այն առատութիւնը երկրի վրայ այն սովից, որ կլինի սրանից հետո, քանզի չափազանց հզոր կլինի: Իսկ այն մասին, որ երկու անգամ երազը Փարավոնին երկրորդացավ, որովհետեւ ճշմարիտ կլինի այն խոսքը, որ Աստծուց է, եւ Աստված կարագացնի այն կատարելը: Հիմա,

ուրեմն, դիտարկիր իմաստուն եւ խելացի մարդ եւ նրան նշանակիր Եգիպտոսի երկրի վրա: Եվ թող անի Փարավոնը եւ թող նշանակի կառավարիչներ երկրի վրա, եւ թող հավաքեն Եգիպտոսի երկրի բոլոր բերքը յոթ առատության տարիների, եւ թող հավաքեն բոլոր սնունդը այս գալիք բարի յոթ տարիների, եւ թող հավաքվի ցորենը Փարավոնի ձեռքի տակ, սնունդը քաղաքներում թող պահվի: Եւ սննդեղենները, որոնք պահպանված են երկրի համար, կլինեն յոթ տարվա սովի ժամանակների համար, որոնք կլինեն Եգիպտոսի երկրում, եւ երկիրը չի կործանվի սովից: Այս խոսքը հաճելի էր Փարավոնին և նրա բոլոր ծառաներին: Եվ Փարավոնը ասաց իր բոլոր ծառաներին. Մի՞թե չենք գտնի այնպիսի մարդ, որ Աստծո հոգին ունի իր մեջ: Փարավոնն ասաց Հովսեփին. Քանի որ Աստված քեզ ցույց տվեց այս բոլորը, քեզանից ավելի իմաստուն և խելացի մարդ չկա: Դու կլինես իմ տան վրա, և քո բերանին կհնազանդվի իմ ամբողջ ժողովուրդը, բայց գահով ես քեզանից ավելի մեծ կլինեմ: Ասաց Փարավոնը Հովսեփին. Ահա ես քեզ այսօր կարգում եմ Եգիպտոսի ամբողջ երկրի վրա: Եւ հանելով Փարաւոն մատանին ձեռքից իւրոց՝ դրաւ զայն Յովսեփի ձեռքին վրայ, եւ զգեցոյց նրան բեհեզեայ պատմուճան, եւ դրաւ ոսկի մանեակ նորա պարանոցին շուրջ: Եւ բարձրացրեց նրան իր երկրորդ կառքի վրա, եւ հերոլդը հռչակեց նրա առջեւ, եւ նշանակեց նրան ամբողջ Եգիպտոսի երկրի վրա: Ասաց Փարավոնը Հովսեփին. Ես Փարավոն եմ, առանց քեզ ոչ ոք չի բարձրացնի իր ձեռքը Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Եւ Փարաւոնը Յովսէփին անունը Փսոնթոմփանէք դրեց եւ նրան կնության տվեց Ասենեթին՝ Հելիուպոլիսի քահանայ Պետեփրէի դուստրը: Հովսեփը երեսուն տարեկան էր, երբ կանգնեց Եգիպտոսի Փարավոն թագավորի

առաջ, եւ Հովսեփը ելավ Փարավոնի դեմքից ու անցավ Եգիպտոսի ամբողջ երկիրը: Եվ երկիրը եօթը տարիների բարեբերութեան ընթացքում հասկաքաղեր արեց: Եւ նա հավաքեց յոթ տարիների ողջ սնունդը, որոնցում առատություն էր Եգիպտոսի երկրում, եւ դրեց սնունդը քաղաքներում. իւրաքանչյուր քաղաքում դրեց նրա շրջակայքի դաշտերի սնունդը: Եւ Հովսէփը հավաքեց ցորեն ծովու ավազի պէս՝ չափազանց շատ, այնքան որ այլեւս հնարաւոր չէր հաշուել, քանի որ թիւ չկար: Իսկ Հովսեփին երկու որդի եղան նախքան սովի յոթ տարիները գալը, որոնց նրան ծնեց Ասենեթը՝ Պետեփրեի՝ Հելիուպոլիսի քահանայի դուստրը: Հովսեփը կանչեց անդրանկի անունը Մանասե, որովհետև Աստված ինձ մոռացրեց իմ բոլոր տառապանքները և իմ հոր բոլորը: Իսկ երկրորդի անունը կանչեց Եփրեմ, որովհետև Աստված ինձ բազմացրեց իմ նվաստացման երկրում: Անցան բայց այն յոթ տարիները բարգավաճման, որոնք եղան Եգիպտոսի երկրում: Եւ սկսեցին սովի եօթը տարիները գալ, ինչպես ասաց Հովսէփ, եւ սով եղաւ ամբողջ երկրում, բայց Եգիպտոսի ամբողջ երկրում հաց կար: Եվ սովեց ամբողջ Եգիպտոսի երկիրը, եւ ժողովուրդը աղաղակեց Փարավոնին հացի համար, եւ Փարավոնը ասաց բոլոր եգիպտացիներին. Գնացեք Հովսեփի մոտ, եւ ինչ որ նա ասի ձեզ, արեք: Եւ սովը ծածկել էր ամբողջ երկրի երեսը, իսկ Հովսեփ բացեց բոլոր շտեմարանները եւ վաճառում էր բոլոր եգիպտացիներին: Եւ բոլոր երկրները եկան Եգիպտոս՝ Հովսեփից գնելու, քանզի սովը տիրել էր ամբողջ երկրում:

42

Տեսնելով բայց Հակոբ, որ վաճառք կայ Եգիպտոսում, ասաց իր որդիներին. ընդէ՞ր յամարիք: Ահա լսել եմ, որ հացահատիկ կա Եգիպտոսում, իջեք այնտեղ և գնեցեք մեզ համար քիչ ուտելիք, որպեսզի ապրենք և չմեռնենք: Իջան Հովսեփի տասը եղբայրները ցորեն գնելու Եգիպտոսից: Իսկ Բենիամինին, Հովսեփի եղբորը, չուղարկեց նրանց հետ, որովհետև ասաց՝ թե երբևէ չպատահի նրան վնաս: Եկան Իսրայելի որդիները գնելու եկողների հետ, քանի որ սով էր Քանաանի երկրում: Հովսեփը երկրի իշխանն էր, նա վաճառում էր երկրի ամբողջ ժողովրդին, իսկ Հովսեփի եղբայրները եկան և երկրպագեցին նրան դեմքի վրա ընկած՝ երկրի վրա: Տեսնելով իր եղբայրներին, Հովսեփը ճանաչեց նրանց, և օտարացավ նրանցից, և խստորեն խոսեց նրանց հետ, և ասաց նրանց՝ որտեղից եք եկել: Իսկ նրանք ասացին՝ Քանաանի երկրից ուտելիք գնելու համար: Ճանաչեց բայց Հովսեփը իր եղբայրներին, բայց նրանք չճանաչեցին նրան: Եվ Հովսեփը հիշեց իր երազները, որոնք ինքը տեսավ, եվ ասաց նրանց. Լրտեսներ եք, երկրի հետքերը հասկանալու եկել եք: Բայց նրանք ասացին. Ոչ, տեր, մենք՝ քո ծառաները, եկել ենք ուտելիք գնելու: Բոլորս ենք մեկ մարդու որդիները, խաղաղասեր ենք, քո երեխաները լրտեսներ չեն: Ասաց նրանց. Ոչ, այլ դուք եկել եք երկրի հետքերը տեսնելու: Եվ նրանք ասացին. Մենք տասներկու եղբայրներ ենք՝ քո որդիները, Քանաանի երկրում, եւ ահա ավելի կրտսերը մեր հոր հետ է այսօր, իսկ մյուսը չկա: Հովսեփն ասաց նրանց. Այս է, ինչ ասացի ձեզ՝ ասելով, որ լրտեսներ եք: Սրանով կցուցադրվեք, Փարավոնի առողջությամբ, չեք ելնի այստեղից, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը չգա այստեղ: Ուղարկեք ձեզնից մեկին, եւ նա թող վերցնի ձեր եղբորը, իսկ դուք կալանավորված մնացէք մինչեւ որ ձեր խօսքերը յայտնի դառնան, թէ ճշմարտութիւն էք

խօսում թէ ոչ, իսկ եթէ ոչ, երդնում եմ Փարաւոնի առողջութեամբ, որ դուք լրտեսներ էք: Եւ դրաւ զնոսա ի բանտ երեք օր: Երրորդ օրը նրանց ասաց. Այս արեք եւ կ՚ապրիք, քանզի ես Աստծուց վախենում եմ: Եթե խաղաղասեր եք, ձեր եղբայրներից մեկը թող բանտարկվի այդ բանտում, իսկ դուք գնացեք և տարեք ձեր հացահատիկի գնումը: Եվ ձեր ավելի երիտասարդ եղբորը բերեք ինձ մոտ, եւ ձեր խոսքերը հավատացվելու են, իսկ եթե ոչ՝ մեռնելու եք: Նրանք այդպես արեցին: Եւ ասաց իւրաքանչյուրը իր եղբօրը. այո՛, մենք մեղքերի մէջ ենք մեր եղբօր վերաբերեալ, որովհետեւ անտեսեցինք նրա հոգու տառապանքը, երբ նա աղաչում էր մեզ, եւ մենք չլսեցինք նրան, եւ այս պատճառով եկաւ մեզ վրայ այս տառապանքը: Պատասխանելով՝ Ռուբենը ասաց նրանց. Ես ձեզ չասացի՞ թե՝ մի՛ վնասեք երեխային, բայց դուք ինձ չլսեցիք: Եւ ահա նրա արիւնը պահանջւում է: Նրանք սակայն չգիտեին, որ Հովսեփը լսում է, քանի որ թարգմանիչը նրանց միջև էր: Սակայն նրանցից շրջվելով՝ Հովսեփը լաց եղավ, և կրկին մոտեցավ նրանց ու ասաց նրանց, և վերցրեց Շմավոնին նրանցից ու կապեց նրան նրանց առաջ: Հովսեփը հրամայեց լցնել նրանց անոթները ցորենով, վերադարձնել նրանցից իւրաքանչյուրի արծաթը իր քսակի մեջ, տալ նրանց պաշար ճանապարհի համար, և այդպես էլ եղավ նրանց: Եւ նրանց էշերի վրա հացահատիկը դնելով՝ գնացին այնտեղից: Լուծելով իր պարկը՝ մեկը կեր տալու համար իր էշերին, որտեղ կացել էին, տեսավ իր արծաթի կապը, եւ այն էր պարկի բերանի վրայ: Եւ ասաց իր եղբայրներին. Վերադարձվեց ինձ արծաթը, եւ ահա սա իմ պարկի մէջ է: Եւ զարմացաւ նոցա սիրտը, եւ խռովվեցին միմեանց նկատմամբ՝ ասելով. Ի՞նչ է սա, որ Աստուած արեց մեզ: Եկան իրենց հայր Հակոբի մոտ Քանաան երկիր և հաղորդեցին

նրան բոլոր իրենց պատահած բաները՝ ասելով. Երկրի տերը մարդը խստորեն խոսեց մեզ հետ և մեզ բանտարկեց, որպես երկիրը լրտեսող մարդիկ: Ասացինք նրան, որ խաղաղասեր ենք, ոչ թե լրտեսներ: Տասներկու եղբայր ենք մենք՝ մեր հոր որդիները, մեկը չկա, իսկ կրտսերը այսօր մեր հոր հետ է Քանաան երկրում: Ասաց մեզ այն մարդը, երկրի տերը. Այս մեջ կիմանամ, որ խաղաղասեր եք. մեկ եղբայր թողեք այստեղ ինձ հետ, իսկ ձեր տան ցորենի պաշարի գնումը վերցնելով գնացեք: Եւ բերեք ինձ մոտ ձեր կրտսեր եղբորը, եւ կիմանամ, որ դուք լրտեսներ չէք, այլ խաղաղասեր էք, եւ ձեր եղբորը կվերադարձնեմ ձեզ, եւ երկրում կվաճառէք: Եղավ այնպես, որ երբ նրանք դատարկում էին իրենց պարկերը, և յուրաքանչյուրի արծաթի կապոցը նրանց պարկում էր, և տեսան արծաթի կապոցները նրանք ինքներն ու նրանց հայրը, և վախեցան: Ասաց նրանց Հակոբը՝ նրանց հայրը. Ինձ զրկել եք երեխաներից. Հովսեփը չկա, Շմավոնը չկա, և Բենիամինին կվերցնեք: Վրաս եղան այս բոլոր բաները: Ռուբենը ասաց նրանց հորը. Սպանի՛ր իմ երկու որդիներին, եթե նրան քեզ չբերեմ: Տուր նրան իմ ձեռքը, և ես նրան քեզ կբերեմ: Նա բայց ասաց. Իմ որդին ձեզ հետ չի իջնի, որովհետեւ նրա եղբայրը մեռավ, եւ նա միայն մնացել է, եւ եթե նրան ինչ-որ բան պատահի ճանապարհին, որով դուք կգնաք, դուք իմ ծերությունը վիշտով դժոխք կիջեցնեք:

43

Բայց սովը ուժեղացավ երկրի վրա: Եղավ, երբ ավարտեցին ուտել այն հացահատիկը, որ բերել էին Եգիպտոսից, նրանց հայրը

ասաց նրանց. Դարձյալ գնացեք և գնեցեք մեզ համար քիչ ուտելիք: Յուդան ասաց նրան. Երկրի տերը խստիվ վկայեց մեզ՝ ասելով. Չեք տեսնի իմ դեմքը, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չլինի: Եթե ուղարկես մեր եղբորը մեզ հետ, կիջնենք և քեզ համար ուտելիք կգնենք: Եթե դու չուղարկես մեր եղբորը մեզ հետ, մենք չենք գնա, քանի որ այն մարդը մեզ ասաց՝ Դուք չեք տեսնի իմ երեսը, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չլինի: Իսրայելն ասաց. Ինչո՞ւ ինձ վնաս պատճառեցիք՝ այն մարդուն պատմելով, որ ձեզ եղբայր կա: Նրանք բայց ասացին. Հարցնելով հարցրեց մեզ այն մարդը և մեր ցեղի մասին՝ ասելով, թե արդյոք դեռ ձեր հայրը ապրում է, և արդյոք ունեք եղբայր, և մենք հայտնեցինք նրան ըստ այս հարցաքննության: Չգիտեինք, որ կասի մեզ՝ բերեք ձեր եղբորը: Եւ Յուդան ասաց իր հոր՝ Իսրայելին. Ուղարկի՛ր տղային ինձ հետ, եւ վեր կենալով կգնանք, որպեսզի ապրենք եւ չմեռնենք՝ և՛ մենք, և՛ դու, և՛ մեր ունեցվածքը: Ես բայց սպասում եմ նրան, իմ ձեռքից փնտրիր նրան, եթե չբերեմ նրան քեզ մոտ և չկանգնեցնեմ նրան քո առաջ, մեղանչած կլինեմ քո դեմ բոլոր օրերը: Եթե մենք չէինք ուշացել, արդեն երկու անգամ վերադարձած կլինեինք: Ասաց նրանց Իսրայելը՝ նրանց հայրը. Եթե այսպես է, այս արեք. վերցրեք երկրի պտղերից ձեր անօթներում եւ իջեցրեք այդ մարդուն պարգեւներ՝ խեժից եւ մեղրից, խունկ եւ զմուռս, եւ տերեբինթ, եւ ընկույզներ: Եւ կրկնակի արծաթ վերցրեք ձեր ձեռքերում. այն արծաթը, որ վերադարձվել էր ձեր պարկերում, վերադարձրեք ձեզ հետ, գուցե սխալ է եղել: Եւ վերցրեք ձեր եղբորը, եւ ելնելով իջեք այն մարդու մոտ: Իսկ իմ Աստվածը ձեզ շնորհ տա այդ մարդու առաջ և ուղարկի ձեր մեկ եղբորը և Բենիամինին, իսկ ես, որովհետև ինչպես զրկված եմ զավակներից, զրկված եմ զավակներից: Իսկ այդ մարդիկը

վերցնելով այդ պարգևները և կրկնակի արծաթը, վերցրին իրենց ձեռքերում նաև Բենիամինին, և վերելով իջան Եգիպտոս և կանգնեցին Հովսեփի առաջ: Տեսավ Հովսեփը նրանց և Բենիամինին՝ իր եղբորը, նույն մորից, և ասաց իր տան վերակացուին. Տար մարդկանց տուն, մորթիր զոհեր և պատրաստիր, քանզի մարդիկը ինձ հետ հաց կուտեն կեսօրին: Այն մարդը արեց այնպես, ինչպես ասաց Հովսեփը, և մարդկանց տարավ Հովսեփի տունը: Տեսնելով մարդիկ, որ նրանք բերվեցին Հովսեփի տունը, ասացին. Սկզբում մեր տոպրակներում վերադարձված արծաթի պատճառով մենք բերվում ենք, որպեսզի մեզ սուտ մեղադրեն և մեզ վրա հարձակվեն, մեզ ստրուկներ դարձնեն, և մեր էշերը վերցնեն: Մոտենալով Հովսեփի տան վրա գտնվող մարդուն, խոսեցին նրա հետ տան դարպասում՝ ասելով. Խնդրում ենք, տեր, սկզբում իջել էինք ուտելիք գնելու համար: Եղավ, որ երբ եկանք կենալու տեղ և բացեցինք մեր պարկերը, ահա յուրաքանչյուրի արծաթը իր պարկում էր, մեր արծաթը ըստ կշռի վերադարձրինք հիմա մեր ձեռքերում: Եւ այլ արծաթ բերեցինք մեզ հետ՝ կերակուր գնելու համար, չգիտենք ով դրեց այն արծաթը մեր պարկերի մեջ: Ասաց նրանց. Ողորմած լինի ձեզ, մի՛ վախեցեք, ձեր Աստվածը և ձեր հայրերի Աստվածը տվեց ձեզ գանձեր ձեր պարկերի մեջ, և ձեր արծաթը ընդունելի է, ես ստացել եմ: Եվ հանեց նրանց մոտ Շմավոնին: Եւ բերեց ջուր՝ լվանալու նրանց ոտքերը, եւ կեր տվեց նրանց էշերին: Նրանք պատրաստեցին ընծաները մինչև Հովսեփի կեսօրին գալը, քանզի լսել էին, որ նա այնտեղ է մտադիր ճաշել: Հովսեփը մտավ տունը, և նրան բերեցին այն ընծաները, որոնք ունեին իրենց ձեռքերում, և երկրպագեցին նրան՝ գետին ընկնելով: Նա հարցրեց նրանց՝ ինչպե՞ս եք: Եւ ասաց

նրանց, եթե առողջ է ձեր հայրը՝ ծերը, որի մասին ասացիք: Դեռ ապրում է՞: Եվ նրանք ասացին. Առողջ է քո որդին՝ մեր հայրը, դեռ ապրում է: Եվ ասաց. Օրհնված է այն մարդը Աստծու կողմից, եւ խոնարհվելով երկրպագեցին նրան: Վեր նայելով իր աչքերով, Հովսեփը տեսավ Բենիամինին, իր եղբորը նույն մորից ծնված, և ասաց. Սա՞ ձեր ավելի կրտսեր եղբայրն է, որին դուք ասացիք ինձ մոտ բերել: Եվ ասաց, Աստված ողորմի քեզ, զավակ: Խռովվեց Հովսեփը, քանզի նրա ներքին մասերը շարժվում էին եղբոր նրա վրա, և փնտրում էր լալ, բայց մտնելով սենյակը՝ լաց եղավ այնտեղ: Եւ երբ լվացավ երեսը, ելավ ու զսպեց իրեն, եւ ասաց. Դրեք հացը: Եւ դրեցին նրա համար առանձին, եւ նրանց համար առանձին, եւ Եգիպտացիների համար, որոնք ընթրում էին նրա հետ, առանձին, քանզի Եգիպտացիները չէին կարող հաց ուտել Եբրայեցիների հետ, որովհետեւ դա զզվելի է Եգիպտացիների համար: Նստեցին նրա առաջ՝ անդրանիկը՝ ըստ իր առաջնության, և կրտսերը՝ ըստ իր երիտասարդության, և մարդիկ զարմացան՝ յուրաքանչյուրը իր եղբոր հանդեպ: Բարձրացրին բաժին նրա մոտից իրենց համար, և Բենիամինի բաժինը մեծացավ բոլորի բաժիններից հնգապատիկ նրանց բաժինների նկատմամբ, և խմեցին ու զվարճացան նրա հետ:

44

Եւ Հովսեփը հրամայեց նրան, որ իր տան վրա էր, ասելով. Լցրեք մարդկանց պարկերը կերակուրներով, որքան որ կարողանան վերցնել, եւ դրեք իւրաքանչյուրի արծաթը պարկի բերանի վրա: Եւ զբաժակս իմ զարծաթեայս դիք ի տոպրակն երիտասարդին եւ

զգինս ցորենոյ նորա: Եղեւ դէ ըստ բանին Յովսէփու, որպէս ասաց: Առավոտը բացվեց, և մարդիկ ուղարկվեցին՝ իրենք և իրենց էշերը: Երբ նրանք քաղաքից ելան, հեռու չէին գնացել, եւ Հովսեփը ասաց իր տան վերակացուին. Վե՛ր կաց, հետապնդի՛ր այդ մարդկանց, եւ երբ հասնես նրանց, կասես նրանց. ինչո՞ւ հատուցեցիք չարով բարիքի փոխարեն: Ինչու դուք գողացաք իմ արծաթյա բաժակը: Ո՞չ սա է այն, որից խմում է իմ տերը: Իսկ ինքը գուշակությամբ է գուշակում իր մեջ: Չար բաներ լրիվ կատարել եք, որ արել եք: Գտնելով նրանց, նրանց ասաց այս խոսքերը: Իսկ նրանք ասացին նրան. Ինչո՞ւ է տերը խոսում այս խոսքերով: Թող քո երեխաներն այս խոսքի համաձայն չանեն: Եթե իսկ արծաթը, որ գտանք մեր պարկերում, վերադարձրինք քեզ Քանաանի երկրից, ինչպե՞ս կգողանայինք քո տիրոջ տնից արծաթ կամ ոսկի: Ում մոտ որ կգտնես քո երեխաների բաժակը, թող մեռնի, և մենք էլ կլինենք մեր տիրոջ ծառաները: Եվ նա ասաց, եվ հիմա, ինչպես դուք ասում եք, այդպես կլինի. ում մոտ որ գտնվի բաժակը, կլինի իմ ծառան, իսկ դուք կլինեք անմեղ: Եւ շտապեցին, եւ իջեցրին իւրաքանչիւրն իր քսակը գետին, եւ բացեց իւրաքանչիւրը իր քսակը: Նա փնտրեց ավագից սկսելով, մինչև հասավ կրտսերին: Եվ նա գտավ բաժակը Բենիամինի պարկում: Եւ պատառեցին իրենց հանդերձները, եւ իւրաքանչիւրը դրեց իր քսակը իր էշի վրայ, եւ վերադարձան քաղաք: Մտավ Հուդան եւ նրա եղբայրները Հովսեփի մոտ, մինչ նա դեռ այնտեղ էր, եւ ընկան նրա առաջ գետին: Հովսեփը նրանց ասաց, ինչ է այս բանը, որ դուք արեցիք: Չգիտե՞ք, որ գուշակությամբ է գուշակում այն մարդը, ինչպիսին ես ես: Ասաց իսկ Հուդան՝ ի՞նչ պատասխանենք տիրոջը, կամ ի՞նչ խոսենք, կամ ինչպե՞ս արդարացվենք: Աստված գտավ քո երեխաների

անարդարությունը. ահա մենք ծառաներ ենք մեր տիրոջը, և՛ մենք, և՛ նա, որի մոտ գտնվեց գավաթը: Բայց Հովսեփն ասաց. Թող ինձ համար չլինի անել այս բանը. մարդը, որի մոտ գտնվեց գավաթը, նա կլինի իմ ծառան, իսկ դուք բարձրացեք անվտանգությամբ դեպի ձեր հայրը: Մոտենալով նրան՝ Հուդան ասաց. Աղաչում եմ, տե՛ր, թող քո ծառան խոսի քո առաջ, և մի՛ բարկացիր քո ծառային, որովհետև դու փարավոնի հետ ես: Տէ՛ր, դու հարցրիր քո երեխաներին՝ ասելով, թե ունե՞ք հայր կամ եղբայր: Եվ մենք ասացինք տիրոջը՝ մենք ունենք ավելի տարեց հայր, եւ ծերության ավելի երիտասարդ երեխա նրա, եւ եղբայրը նրա մեռավ, նա բայց միայն մնաց իր մորից, եւ հայրը նրան սիրեց: Դու ասացիր բայց քո ծառաներին՝ բերեք նրան ինձ մոտ, եւ ես կհոգամ նրա մասին: Եվ մենք ասացինք տիրոջը, երեխան չի կարող թողնել իր հորը. իսկ եթե թողնի հորը, կմեռնի: Բայց դու ասացիր քո զավակներին, եթե ձեր կրտսեր եղբայրը ձեզ հետ չիջնի, դուք այլևս չեք տեսնի իմ դեմքը: Եղավ, որ երբ մենք բարձրացանք քո ծառայի, մեր հոր մոտ, մենք հաղորդեցինք նրան մեր տիրոջ խոսքերը: Մեր հայրը ասաց. Գնացեք դարձյալ եւ գնեք մեզ քիչ ուտելիք: Մենք բայց ասացինք՝ չենք կարող իջնել, բայց եթե մեր կրտսեր եղբայրը մեզ հետ իջնում է, կիջնենք, որովհետև չենք կարող տեսնել այդ մարդու դեմքը, երբ մեր կրտսեր եղբայրը մեզ հետ չէ: Ասաց և քո որդին՝ մեր հայրը, մեզ. Դուք գիտեք, որ երկուսին ծնեց ինձ համար կինը, և մեկը հեռացավ ինձնից, և դուք ասացիք, որ գազանների կողմից կերված է դարձել, և ես չեմ տեսել նրան մինչև հիմա: Եթե ուրեմն վերցնեք նաև սրան իմ դեմքից, եւ պատահի նրան տկարութիւն ճանապարհին, եւ իջեցնէք իմ ծերութիւնը վիշտով դժոխք: Հիմա ուրեմն եթե ես մտնեմ դեպի քո զավակը, մեր հայրը, և երեխան

չլինի մեզ հետ, իսկ նրա հոգին կախված է այս երեխայի հոգուց, և կլինի երբ նա տեսնի որ երեխան չէ մեզ հետ, նա կմեռնի, և քո զավակները կիջեցնեն քո զավակի, մեր հոր, ծերությունը տխրությամբ դեպի դժոխք: Քո որդին հորից ընդունել է երեխային՝ ասելով, եթե ես չբերեմ նրան քեզ մոտ և չկանգնեցնեմ նրան քո առջև, մեղավոր կլինեմ հոր դեմ բոլոր օրերը: Հիմա ուրեմն կմնամ քեզ մոտ որդի՝ երեխայի փոխարեն, տիրոջ ծառան, իսկ երեխան թող բարձրանա իր եղբայրների հետ: Ինչպե՞ս կբարձրանամ հոր մոտ, երբ երեխան մեզ հետ չէ: Որպեսզի ես չտեսնեմ չարիքները, որոնք կգտնեն իմ հորը:

45

Եւ Հովսէփ չէր կրնար դիմանալ բոլոր իր մօտ կանգնածներուն, այլ ասաց. Հեռացուցէք բոլորը ինձմէ, եւ ոչ ոք չկանգնեցաւ Հովսէփին մօտ, երբ ինքզինք ճանաչեցուց իր եղբայրներուն: Եւ նա ձայն արձակեց լացով, եւ բոլոր եգիպտացիները լսեցին, եւ այն լսելի եղավ Փարավոնի տանը: Հովսեփը ասաց իր եղբայրներին. Ես Հովսեփն եմ, իմ հայրը դեռ ապրո՞մ է: Եվ եղբայրները չէին կարող պատասխանել նրան, քանի որ խռովված էին: Ասաց Հովսեփը իր եղբայրներին. Մոտեցե՛ք ինձ, եւ նրանք մոտեցան, եւ ասաց. Ես եմ Հովսեփը՝ ձեր եղբայրը, որին վաճառեցիք Եգիպտոս: Հիմա, ուրեմն, մի՛ տրտմվեք և ոչ էլ թող ձեզ խիստ թվա, որ ինձ այստեղ վաճառեցիք, քանզի Աստված ինձ ձեր առաջից ուղարկեց կյանքի համար: Սա երկրորդ տարին է սովի երկրի վրա, և դեռ մնացել են հինգ տարիներ, որոնց մեջ չի լինի հերկում, ոչ էլ հունձ: Քանի որ Աստված ինձ ուղարկեց ձեր

առաջ, որպեսզի ձեզ համար մնացորդ մնա երկրի վրա և սնի ձեր մեծ մնացորդը: Հիմա, ուրեմն, ոչ թե դուք ինձ ուղարկեցիք այստեղ, այլ Աստված, և նա ինձ դարձրեց Փարավոնի հայրը, նրա ամբողջ տան տերը և ամբողջ Եգիպտոսի երկրի իշխանը: Շտապելով ուրեմն բարձրացեք դեպի իմ հայրը, և ասեք նրան՝ այս բաները ասում է քո որդին Հովսեփը. Աստված ինձ տեր դարձրեց ամբողջ Եգիպտոսի երկրի, ուրեմն իջիր դեպի ինձ, և մի՛ մնա. և կբնակվես Գոշենի Արաբիայի երկրում, և կլինես մոտ ինձ դու, և քո որդիները, և քո որդիների որդիները, քո ոչխարները, և քո արջառները, և ինչ որ քեզ է: Եվ կսնուցանեմ քեզ այնտեղ, քանի որ դեռ հինգ տարի սով կա, որպեսզի չկորչես դու եւ քո որդիները, եւ քո ամբողջ ունեցվածքը: Ահա ձեր աչքերը տեսնում են, և իմ եղբոր՝ Բենիամինի աչքերը, որ իմ բերանն է խոսում ձեզ հետ: Ձեկուցեք ուրեմն իմ հորը իմ ամբողջ փառքը, որ Եգիպտոսում է, և այն ամենը, ինչ տեսաք, և շտապելով բերեք իմ հորը այստեղ: Եւ ընկնելով իր եղբոր՝ Բենիամինի պարանոցին վրա՝ լաց եղավ նրա վրա, եւ Բենիամին լաց եղավ նրա պարանոցին վրա: Եւ համբուրելով իր բոլոր եղբայրներին՝ լաց եղավ նրանց վրա, եւ դրանից հետո իր եղբայրները խոսեցին նրա հետ: Եւ լայնորեն տարածվեց լուրը Փարաւոնի տանը՝ ասելով, թե եկել են Յովսէփի եղբայրները, եւ ուրախացան Փարաւոնը եւ նրա պաշտոնեաները: Փարավոնը ասաց Հովսեփին. Ասա քո եղբայրներին, այս արեք՝ լցրեք ձեր բեռները եւ գնացեք Քանաան երկիր: Եւ վերցնելով ձեր հորը եւ ձեր ունեցվածքը՝ եկեք ինձ մոտ, եւ ես ձեզ կտամ Եգիպտոսի բոլոր բարիքները, եւ դուք կուտեք երկրի ճարպը: Իսկ դու հրամայիր սրանք՝ վերցնել նրանց սայլակներ Եգիպտոսի երկրից ձեր երեխաների համար և ձեր կանանց համար, և վերցնելով ձեր հորը՝ եկեք: Եւ մի՛ խնայէք ձեր

անօթներուն վրայ, որովհետեւ Եգիպտոսի բոլոր բարիքները ձերը պիտի ըլլան: Արեցին այսպես Իսրայելի որդիները, և Հովսեփը տվեց նրանց սայլեր ըստ ասվածի Փարավոն արքայի կողմից, և տվեց նրանց պաշար ճանապարհի համար: ԵՒ բոլորին տվեց երկու հագուստ, իսկ Բենիամինին տվեց երեք հարյուր ոսկի և հինգ փոխվող հագուստ: Եւ իր հօրը ուղարկեց նոյնպէս, եւ տասը էշեր, որոնք կրում էին Եգիպտոսի բոլոր բարիքներից, եւ տասը նէշեր, որոնք կրում էին հացեր իր հօրը ճանապարհի համար: Նա ուղարկեց իր եղբայրներին, և նրանք գնացին, և նա ասաց նրանց. Մի՛ բարկանաք ճանապարհին: Եւ բարձրացան Եգիպտոսից եւ եկան Քանաանի երկիրը՝ իրենց հայր Յակոբի մոտ: Եւ հաղորդեցին նրան՝ ասելով, որ քո որդի Հովսեփը ապրում է, եւ ինքը իշխում է Եգիպտոսի ամբողջ երկրի վրա, եւ Հակոբը ապշեց իր միտքով, քանի որ չհավատաց նրանց: Խոսեցին նրան բոլոր այն բաները, որ ասվել էին Հովսեփի կողմից, այնքան որքան ասել էր նրանց: Տեսնելով սայլերը, որոնք ուղարկել էր Հովսեփը, որպեսզի վերցնեն նրան, վերակենդանացավ նրանց հոր՝ Հակոբի հոգին: Իսրայելն ասաց. Մեծ բան է ինձ համար, եթե դեռ իմ որդի Հովսեփը ապրում է, կգնամ և կտեսնեմ նրան մինչև մեռնելս:

46

Եւ ելաւ Իսրայէլ ինքը եւ ամենայն իրը, եկաւ երդման ջրհորի վրայ եւ զոհ մատուցանեց իր հօր Իսահակի Աստուծոյն: Աստված ասաց Իսրայելին գիշերվա տեսիլքում՝ ասելով. Հակո՛բ, Հակո՛բ, իսկ նա ասաց. Ի՞նչ է: Նա ասում է նրան. Ես եմ քո հայրերի Աստվածը, մի՛ վախեցիր իջնել Եգիպտոս, որովհետև այնտեղ քեզ

մեծ ազգ կդարձնեմ: Եւ ես քեզ հետ կիջնեմ Եգիպտոս, եւ ես քեզ կբերեմ վերեւ մինչեւ վախճան, եւ Հովսէփ իր ձեռքերը կդնի քո աչքերի վրա: Վեր կացավ Հակոբը երդման ջրհորից, եւ Իսրայէլի որդիները վերցրին իրենց հօրը եւ ուղեկցութիւնը եւ իրենց կանանց սայլերի վրայ, որոնք Յովսէփ ուղարկեց նրան տանելու համար: Եւ վերցնելով իրենց ունեցվածքները եւ ամբողջ ստացվածքը, որ ստացել էին Քանաանի երկրից, մտան Եգիպտոս՝ Հակոբը եւ նրա հետ նրա ամբողջ զարմը: Որդիներ և նրա որդիների որդիներ նրա հետ, դուստրեր և նրա դուստրերի դուստրեր, և նրա ամբողջ սերունդը նա տարավ Եգիպտոս: Սրանք են Իսրայելի որդիների անունները, որոնք մտան Եգիպտոս իրենց հոր Հակոբի հետ միասին: Հակոբը և նրա որդիները՝ Հակոբի անդրանիկը՝ Ռուբենը: Իսկ Ռուբենի որդիները՝ Ենոք և Փալլոս, Ասրոն և Քարմի: Սիմեոնի որդիներն են՝ Յեմուելը, Յամինը, Եհուդը, Յաքինը, Սոհարը եւ Սաւուղը, որ Քանանացի կնոջ որդին է: Իսկ Ղևիի որդիները՝ Գերշոն, Կաթ եւ Մերարի: Իսկ Հուդայի որդիները՝ Էր, Օնան, Շելոմ, Փարես եւ Զարա, բայց Էր եւ Օնան մեռան Քանաանի երկրում, իսկ Փարեսի որդիները եղան Եսրոն եւ Յեմուել: Իսաքարի որդիներն են՝ Թոլա, Փուա, Ասում եւ Սամբրան: Իսկ Զաբուղոնի որդիները՝ Սերեդ, Ալղոն եւ Աքոել: Սրանք Լիայի որդիներն են, որոնց նա ծնեց Հակոբին Ասորիքի Միջագետքում, և Դինա՝ նրա դուստրը. բոլոր հոգիները՝ որդիներ և դուստրեր, երեսուն երեք: Իսկ Գադի որդիները՝ Սափոն, եւ Անգիս, եւ Սաննիս, եւ Թասոբան, եւ Աեդեիս, եւ Արոեդեիս, եւ Արեելեիս: Ասերի որդիներն են՝ Իեմնա, Իեսուա, Իեուլ, Բարիա և նրանց քույրը՝ Սարա: Որդիները Բերիայի՝ Քոբոր և Մելքիել: Սրանք Զելփայի որդիներն են, որին Լաբանը տվեց իր դուստր Լիային, որը սրանց ծնեց Հակոբին՝

տասնվեց հոգի: Իսկ Ռաքելի՝ Հակոբի կնոջ որդիները՝ Հովսեփ եւ Բենիամին: Եղան որդիք Հովսեփի ի երկրին Եգիպտոսի, զորս ծնաւ նմա Ասենեթ՝ դուստր Պետեփրեայ քահանայի Հելիուպոլսոյ՝ զՄանասեն եւ զԵփրեմն: Եղան նաեւ որդիք Մանասեայ, զորս ծնաւ նմա հարճն Ասորեստանուհին՝ զՄաքիրն: Մաքիր ծնաւ զԳաղաադն: Որդիք Եփրեմի՝ եղբօր Մանասեայ՝ Սութաղաամ եւ Տաամ: Որդիք Սութաղաամայ՝ Եդովմ: Բենիամինի որդիներն են՝ Բաղա, Բոքոր և Ասբել: Եղան իսկ որդիներ Բաղայի՝ Գերա, եւ Նոեման, եւ Անքիս, եւ Ռոս, եւ Մամփիմ, Գերան իսկ ծնեց Արադին: Սրանք Ռաքելի որդիներն են, որոնց նա ծնեց Հակոբին, բոլոր հոգիները՝ տասնութ: Դանի որդին՝ Ասոմ: Եւ որդիները Նեփթաղիմի՝ Ասիէլ, եւ Գոնի, եւ Իսսաար, եւ Սողղեմ: Սրանք Բալլասի որդիներն են, որին Լաբանը տվեց իր դուստր Ռաքելին, որը սրանց ծնեց Հակոբին, բոլոր հոգիները՝ յոթ: Բոլոր հոգիները, որ մտել են Հակոբի հետ Եգիպտոս, որոնք ելել են նրա զիստերից, առանց Հակոբի որդիների կանանց, բոլոր հոգիները՝ վաթսունվեց: Իսկ Հովսեփի որդիները, որ եղել են նրան Եգիպտոսի երկրում, հոգիներ՝ ինը: Հակոբի տան բոլոր հոգիները, որոնք Հակոբի հետ մտել են Եգիպտոս, յոթանասունհինգ հոգի էին: Իսկ Հուդային ուղարկեց իր առջևից դեպի Հովսեփ՝ հանդիպելու նրան Հերոսների քաղաքում, Ռամեսեի երկրում: Բայց Հովսեփը լծելով իր կառքերը, բարձրացավ Հերոսների քաղաքում իր հոր՝ Իսրայելի հանդիպմանը, եւ երբ երեւաց նրան, ընկավ նրա պարանոցին, եւ լաց եղավ առատ լացով: Եւ Իսրայէլն ասաց Յովսէփին. Այժմ կարող եմ մեռնել, քանի որ տեսայ քո երեսը, եւ դու դեռ ողջ ես: Հովսեփը ասաց իր եղբայրներին. Բարձրանալով կհայտարարեմ Փարավոնին եւ կասեմ նրան. իմ եղբայրները եւ իմ հոր տունը, որոնք Քանաանի երկրում էին, եկել

են ինձ մոտ: Այն մարդիկ հովիվներ են, որովհետև անասնապահներ էին, և բերել են անասունները, արջառները և իրենց ամբողջ ունեցվածքը: Եթե ուրեմն Փարավոնը ձեզ կանչի և ձեզ ասի՝ ինչ է ձեր գործը: Կասեք, անասնապահ մարդիկ ենք մենք քո որդիները մանկությունից մինչև հիմա, և մենք, և մեր հայրերը, որպեսզի բնակվեք Գոշենի երկրում, քանզի զզվելի է եգիպտացիների համար ամեն ոչխարների հովիվը:

47

Եկած Հովսեփը հաղորդեց Փարավոնին՝ ասելով. Իմ հայրը և իմ եղբայրները, նրանց անասունները և արջառները, և նրանց ամեն ինչը եկել են Քանաան երկրից, և ահա նրանք Գեսեմ երկրում են: Իսկ իր եղբայրներից նա վերցրեց հինգ մարդ և նրանց կանգնեցրեց Փարավոնի առաջ: Եվ Փարավոնը ասաց Հովսեփի եղբայրներին. Ի՞նչ է ձեր գործը: Եվ նրանք ասացին Փարավոնին. Ոչխարների հովիվներ են քո ծառաները, և՛ մենք, և՛ մեր հայրերը: Նրանք ասացին Փարավոնին. Պանդխտելու համար երկրում եկել ենք, որովհետև չկա արոտ քո ծառաների անասունների համար, քանի որ ուժեղացել է սովը Քանաանի երկրում. հիմա ուրեմն կբնակվենք Գոշենի երկրում: Ասաց Փարավոնը Հովսեփին. Թող բնակվեն Գոշենի երկրում, իսկ եթե գիտես, որ նրանց մեջ կան կարող մարդիկ, նշանակիր նրանց իմ անասունների իշխաններ: Եկան Եգիպտոս Հովսեփի մոտ Հակոբը և նրա որդիները, և լսեց Փարավոնը՝ Եգիպտոսի թագավորը: Եւ Փարաւոնն ասաց Յովսէփին՝ ասելով. Քո հայրը եւ քո եղբայրները եկել են քեզ մօտ: Ահա Եգիպտոսի երկիրը քո առջև է, լավագույն երկրում

բնակեցրու քո հորը և քո եղբայրներին: Հովսեփը բերեց ներս իր հայր Հակոբին և կանգնեցրեց նրան Փարավոնի առաջ, և Հակոբը օրհնեց Փարավոնին: Փարավոնն ասաց Հակոբին. Քանի՞ տարի են քո կյանքի օրերը: Եւ ասաց Հակոբը Փարավոնին. Իմ կյանքի տարիների օրերը, որոնք պանդուխտ եմ ապրում, հարյուր երեսուն տարի են: Սակավ եւ չար են եղել իմ կյանքի տարիների օրերը, եւ չեն հասել իմ հայրերի կյանքի տարիների օրերին, որոնք նրանք պանդուխտ ապրեցին: Եւ Յակոբը օրհնելով Փարաւոնին՝ ելաւ նրանից: Եւ Հովսէփը բնակեցրեց իր հօրը եւ իր եղբայրներին, եւ նրանց տուաւ տիրապետութիւն Եգիպտոսի երկրում, լաւագոյն երկրում, Ռամեսէի երկրում, ինչպէս Փարաւոնը հրամայեց: Եւ Հովսէփը ցորեն էր չափում իր հօրը, իր եղբայրներին եւ իր հօր ամբողջ տանը՝ ըստ անձի: Հացահատիկ չկար ամբողջ երկրում, որովհետև սովը շատ ուժեղացավ, եւ Եգիպտոսի երկիրը եւ Քանանի երկիրը սպառվեցին սովից: Իսկ Հովսեփը հավաքեց ամբողջ արծաթը, որ գտնվեց Եգիպտոսի երկրում և Քանաանի երկրում, այն հացահատիկի համար, որ նրանք գնում էին, և նա չափում էր հացահատիկ նրանց, և Հովսեփը բերեց ամբողջ արծաթը Փարավոնի տունը: Եվ վերջացավ ամբողջ արծաթը Եգիպտոսի երկրից եւ Քանաանի երկրից, եկան բոլոր եգիպտացիները Հովսեփի մոտ ասելով՝ տուր մեզ հաց, եւ ինչու մեռնենք քո առաջ: Քանի որ մեր արծաթը սպառվել է: Հովսեփը նրանց ասաց. Բերեք ձեր անասունները, և ես ձեզ հաց կտամ ձեր անասունների փոխարեն, եթե ձեր արծաթը սպառվել է: Նրանք բերեցին իրենց անասունները Հովսեփի մոտ, և Հովսեփը նրանց հաց տվեց ձիերի, ոչխարների, արջառների և էշերի փոխարեն, և նրանց սնուցեց հացով իրենց բոլոր անասունների փոխարեն այն տարում: Անցավ այն տարին,

և եկան նրա մոտ երկրորդ տարում, և ասացին նրան՝ մի՞թե մենք կոչնչանանք մեր տիրոջից: Եթե վերջացել է մեր արծաթը, և ունեցվածքը և անասունները դեպի քեզ տերը, և չի մնացել մեզ մեր տիրոջ առաջ, այլ միայն սեփական մարմինը և մեր հողը, որպեսզի չմեռնենք քո առաջ, և հողը չաւերվի, ձեռք բեր մեզ և մեր հողը հացի փոխարեն, և կլինենք մենք և մեր հողը ծառաներ Փարավոնին, տուր սերմ, որպեսզի ցանենք, և ապրենք և չմեռնենք, և հողը չաւերվի: Եվ Հովսեփը փարավոնի համար ձեռք բերեց եգիպտացիների ամբողջ երկիրը, քանզի եգիպտացիները իրենց երկիրը վաճառեցին փարավոնին, որովհետև սովը տիրեց նրանց, եւ երկիրը եղավ փարավոնինը: Եվ ժողովուրդը ստրկացրեց նրան որպես ծառաներ, Եգիպտոսի սահմանների մի ծայրից մինչև մյուս ծայրը, բացի միայն քահանաների հողից. դա չձեռք բերեց Հովսեփը, որովհետև Փարավոնը պարգև էր տվել քահանաներին, եւ նրանք ուտում էին այն պարգևը, որ Փարավոնը տվել էր նրանց. դրա համար նրանք չվաճառեցին իրենց հողը: Հովսեփն ասաց բոլոր եգիպտացիներին. Ահա ես այսօր ձեզ և ձեր երկիրը ձեռք եմ բերել Փարավոնի համար, վերցրեք ձեզ սերմ և ցանեք երկիրը: Եւ կլինի նրա բերքը, եւ դուք կտաք հինգերորդ մասը Փարավոնին, իսկ չորս մասերը կլինի ձեզ՝ սերմի համար երկրին, եւ կերակուրի համար ձեզ, եւ բոլորին, որ ձեր տներում են: Եվ ասացին՝ փրկել ես մեզ, գտանք շնորհք մեր տիրոջ առաջ, եւ կլինենք ծառաներ Փարավոնին: Եւ Հովսէփ դրաւ նրանց հրա□□□ մինչեւ այս օրը Եգիպտոսի երկրի վերայ՝ Փարաւոնին հանձնել, բացի քահանաների երկրից միայն, որ Փարաւոնինը չէր: Բնակվեց Իսրայելը Եգիպտոսի երկրում, Գեսեմի երկրում, եւ ժառանգեցին այն, եւ աճեցին ու բազմացան յոյժ: Ապրեց Հակոբ Եգիպտոսի երկրում տասնյոթ տարի, եւ

Հակոբի կյանքի օրերը եղան հարյուր քառասունյոթ տարի: Մոտեցան Իսրայելի մեռնելու օրերը, և նա կանչեց իր որդի Հովսեփին, և ասաց նրան, եթե շնորհ եմ գտել քո առաջ, դիր քո ձեռքը իմ ազդրի տակ, և կանես ինձ վրա ողորմություն և ճշմարտություն, որ ինձ չթաղես Եգիպտոսում, այլ կքնանամ իմ հայրերի հետ, և կվերցնես ինձ Եգիպտոսից, և կթաղես ինձ նրանց գերեզմանում, իսկ նա ասաց, ես կանեմ ըստ քո խոսքի: Ասաց բայց. Երդվի՛ր ինձ, եւ երդվեց նրան, եւ Իսրայէլը երկրպագեց իր գավազանի ծայրին:

48

Եղավ այդ խոսքերից հետո, եւ հաղորդվեց Հովսեփին, որ քո հայրը հիվանդ է, եւ նա վերցնելով իր երկու որդիներին՝ Մանասեին եւ Եփրեմին, եկավ Հակոբի մոտ: Տեղեկացվեց Հակոբին՝ ասելով. Ահա քո որդի Հովսեփը գալիս է քեզ մոտ, և Իսրայելը ուժ հավաքելով՝ նստեց անկողնի վրա: Եւ Հակոբն ասաց Հովսեփին. իմ Աստվածը երեւաց ինձ Լուզում, Քանաանի երկրում, եւ օրհնեց ինձ, եւ ասաց ինձ. ահա ես կավելացնեմ քեզ, եւ կբազմացնեմ քեզ, եւ կդարձնեմ քեզ ազգերի ժողովների, եւ կտամ քեզ այս երկիրը, եւ քո սերմանը քեզնից հետո, հավիտենական տիրապետության համար: Հիմա, ուրեմն, քո երկու որդիները, որոնք քեզ ծնվել են Եգիպտոսի երկրում, նախքան ես քեզ մոտ գալը Եգիպտոս, իմն են. Եփրեմը եւ Մանասեն, ինչպես Ռուբենը եւ Շմավոնը, իմը կլինեն: Իսկ այն ծնունդները, որոնք դու կծնես դրանից հետո, կլինեն իրենց եղբայրների անվան վրա և կկոչվեն նրանց ժառանգությունների

վրա: Ես բայց երբ գալիս էի Միջագետքի Սիրիայից, մեռավ քո մայր Ռաքելը Քանաան երկրում, երբ ես մոտենում էի Քաբրաթայի ձիասպարեզին, Եփրաթա հասնելու համար, եւ թաղեցի նրան ձիասպարեզի ճանապարհին, որը Բեթղեհեմն է: Տեսնելով Իսրայելը Հովսեփի որդիներին՝ ասաց. Ովքե՞ր են սրանք քեզ համար: Հովսեփը ասաց իր հորը. Իմ որդիներն են, որոնց Աստված տվեց ինձ այստեղ: Եւ Հակոբն ասաց. Մոտ բեր ինձ նրանց, որպեսզի օրհնեմ նրանց: Իսրայելի աչքերը ծերության պատճառով թուլացել էին, եւ նա չէր կարողանում տեսնել, եւ նրանց մոտեցրեց իր մոտ, եւ համբուրեց նրանց, եւ գրկեց նրանց: Եվ ասաց Իսրայելը Հովսեփին. Ահա քո երեսից ոչ զրկվեցի, եւ ահա Աստված ինձ ցույց տվեց նաեւ քո զավակը: Եվ Հովսեփը նրանց հանեց իր ծունկերից, եւ նրանք երկրպագեցին նրան՝ երեսով մինչեւ գետին: Վերցնելով Հովսեփ իր երկու որդիներին՝ Եփրեմին աջում, Իսրայելի ձախից, իսկ Մանասեին ձախում, Իսրայելի աջից, մոտեցրեց նրանց նրան: Իսրայելը երկարելով իր աջ ձեռքը, դրեց Եփրեմի գլխի վրա, որը կրտսերն էր, իսկ ձախ ձեռքը՝ Մանասեի գլխի վրա, խաչաձև դասավորելով իր ձեռքերը: Եվ օրհնեց նրանց եւ ասաց. Աստված, որին հաճո եղան իմ հայրերը նրա առաջ՝ Աբրահամ եւ Իսահակ, Աստված, որ կերակրում է ինձ երիտասարդությունից մինչեւ այս օրը, Հրեշտակը, որ փրկում է ինձ բոլոր չարիքներից, թող օրհնի այս երեխաներին, եւ նրանց մեջ կանչվի իմ անունը եւ իմ հայրերի անունը՝ Աբրահամի եւ Իսահակի, եւ թող բազմանան մեծ բազմություն երկրի վրա: Տեսնելով Հովսեփը, որ հայրը դրեց իր աջ ձեռքը Եփրեմի գլխի վրա, ծանր երևաց նրան, և Հովսեփը բռնեց հոր ձեռքից՝ հեռացնելու այն Եփրեմի գլխից Մանասեի գլխի վրա: Բայց Հովսեփն ասաց իր հորը. Ոչ այսպես, հայր,

քանզի սա է առաջնածինը, դիր քո աջ ձեռքը նրա գլխի վրա: Եվ ոչ ուզեց, բայց ասաց. Գիտեմ, զավակ, գիտեմ, եւ սա կլինի ժողովուրդ, եւ սա կբարձրանա, բայց նրա կրտսեր եղբայրը նրանից մեծ կլինի, եւ նրա սերմը կլինի ազգերի բազմություն: Եւ օրհնեց նրանց այն օրը՝ ասելով. Ձեզանով կ'օրհնուի Իսրայէլը՝ ասելով՝ Աստուած քեզ դարձնի ինչպէս Եփրեմը եւ ինչպէս Մանասէն: Եւ Եփրեմը դրաւ Մանասէից առաջ: Իսրայելն ասաց Հովսեփին. Ահա ես մեռնում եմ, և Աստված ձեզ հետ կլինի, և ձեզ կվերադարձնի ձեր հայրերի երկիրը: Ես բայց քեզ տալիս եմ Սիքեմը բացառիկ քո եղբայրներից վեր, որ առա Ամորհացիների ձեռքից իմ սրով եւ աղեղով:

49

Հակոբը կանչեց իր որդիներին և ասաց նրանց. Հավաքվեցեք, որպեսզի պատմեմ ձեզ, թե ինչ կպատահի ձեզ վերջին օրերին: Հավաքվեցեք և լսեցեք ինձ, Հակոբի որդիներ, լսեցեք Իսրայել, լսեցեք ձեր հորը: Ռուբեն, առաջնածին իմ, դու ուժս ես եւ իմ զաւակների սկիզբը, խիստ ես տարուելու եւ խիստ ինքնագլուխ: Դու գործեցիր ամբարտավանորեն որպես ջուր, մի՛ եռա, քանզի բարձրացար քո հոր անկողնի վրա, այն ժամանակ պղծեցիր անկողինը, ուր բարձրացար: Շմաւոնը և Ղևին եղբայրներ են, կատարեցին անարդարություն իրենց հեռացմամբ. իրենց խորհուրդը թող չգա իմ հոգին, և իրենց կազմության վրա թող չվիճեն իմ լյարդները, որովհետև իրենց բարկության մեջ սպանեցին մարդկանց, և իրենց ցանկության մեջ կաղեցին ցուլը: Անիծյալ է նրանց բարկությունը, որովհետև ինքնակամ է, և

նրանց զայրույթը, որովհետև կարծրացավ. բաժանելու եմ նրանց Յակոբի մեջ և ցրելու եմ նրանց Իսրայելի մեջ: Յուդա, քեզ գովեցին քո եղբայրները, քո ձեռքերը քո թշնամիների մեջքի վրա, քեզ երկրպագեն քո հոր որդիները: Հուդայի առյուծի ձագ, արտաճառից, որդի՛ս իմ, դու բարձրացար, պառկած քնել ես որպես առյուծ և որպես ձագ, ո՞վ կարթնացնի նրան: Չի թերանա իշխան Հուդայից, եւ առաջնորդ նրա կողերից, մինչեւ որ գա այն, ինչ պահված է նրա համար, եւ նա լինի ազգերի ակնկալութիւնը: Կապելով իր մտրուկը որթատնկին և իր էշի մտրուկը հյուսքին, նա կլվանա իր զգեստը գինով և իր ծածկոցը խաղողի արյունով: Փայլուն են աչքերը նրա գինուց, եւ սպիտակ են ատամները նրա քան կաթը: Զեբուղոնը ծովափնյա կբնակվի, և ինքը նավերի նավահանգիստների մոտ կլինի, և կձգվի մինչև Սիդոն: Իսաքարը լավը ցանկացավ՝ հանգստանալով ժառանգությունների մեջ: Եւ տեսնելով, որ հանգիստը գեղեցիկ է, եւ երկիրը բերրի, դրեց իր ուսը աշխատելու համար, եւ եղավ երկրագործ մարդ: Դանը կդատի իր ժողովրդին, ինչպես մեկ ցեղ Իսրայելում: Եւ թող Դանը օձ լինի ճանապարհի վրա, նստած շավղի վրա, խայթելով ձիու գարշապարը, եւ հեծյալը կընկնի ետ, սպասելով Տիրոջ փրկությանը: Գադ՝ յափշտակութեան գունդ պիտի յափշտակէ զնա, բայց ինքն պիտի յափշտակէ զնա ոտքերուն վրայ: Ասեր, հարուստ է նրա հացը, և ինքը շքեղություն կտա իշխաններին: Նափթալին ազատ ցողուն է, որ գեղեցկություն է տալիս իր ծնունդներին: Աճած որդի Հովսեփ, իմ աճած նախանձելի որդի, իմ ամենափոքր որդի, վերադարձիր ինձ մոտ: Նրա դեմ, որի մասին խորհրդակցելով նախատում էին, եւ նրա հանդեպ ոխ ունեին նետերի տերերը: Եւ խորտակուեցան զօրութեամբ աղեղները նոցա, եւ լքուեցան ջիլերը բազուկների ձեռքի նոցա,

Յակոբի իշխանի ձեռքով, անտի Իսրայէլի հզօրը՝ քո հօր Աստուծոյ կողմից: Եւ օգնեց քեզ իմ Աստվածը, եւ օրհնեց քեզ երկնքի օրհնությամբ վերևից, եւ երկրի օրհնությամբ, որ ունի ամեն ինչ, ստինքների եւ արգանդի օրհնության պատճառով, քո հոր եւ քո մոր օրհնությամբ. այն գերազանցեց հաստատուն լեռների օրհնությունները եւ հավիտենական բլուրների օրհնությունները. դրանք կլինեն Հովսեփի գլխի վրա եւ նրա գագաթի վրա, որ առաջնորդեց եղբայրներին: Բենիամինը յափշտակող գայլ է, առավոտը դեռ կուտի, և երեկոյին սնունդ է տալիս: Բոլոր սրանք Հակոբի տասներկու որդիներն են, և սրանք խոսեց նրանց հայրը նրանց հետ, և օրհնեց նրանց, յուրաքանչյուրին ըստ իր օրհնության օրհնեց նրանց: Եւ ասաց նրանց. Ես միանում եմ իմ ժողովրդին, թաղեցէք ինձ իմ հայրերի հետ այն քարայրում, որ գտնվում է Եփրոն Քետացու դաշտում, կրկնակի քարայրում, Մամբրեի դիմաց, Քանաան երկրում, որ Աբրահամը ձեռք բերեց Եփրոն Քետացուց՝ որպես դամբարանի սեփականություն: Այնտեղ թաղեցին Աբրահամին և նրա կին Սառային, այնտեղ թաղեցին Իսահակին և նրա կին Ռեբեկային, այնտեղ թաղեցին Լիային, դաշտի և այրի սեփականության մեջ, որ է նրա մեջ, Քետի որդիներից: Եւ դադարեց Յակոբը հրամայելուց իր որդիներին, եւ բարձրացնելով իր ոտքերը անկողնի վրա՝ մեռաւ, եւ միացաւ իր ժողովրդին:

50

Եւ Հովսեփը ընկնելով իր հոր դեմքի վրա՝ լաց եղավ նրա վրա եւ համբուրեց նրան: Եվ Հովսեփը հրամայեց իր ծառաներին՝

դամբալարներին, դամբալել իր հորը, եւ դամբալարները դամբալեցին Իսրայելին: Եւ լրացրին նրա քառասուն օրերը, քանի որ այսպես են հաշվվում թաղման օրերը, եւ Եգիպտոսը նրան սգաց յոթանասուն օր: Քանի որ անցան սգի օրերը, Հովսեփը խոսեց Փարավոնի իշխաններին՝ ասելով. Եթե շնորհք գտա ձեր առաջ, խոսեցեք իմ մասին Փարավոնի ականջներին՝ ասելով, որ իմ հայրը երդվեցրեց ինձ՝ ասելով. Այն գերեզմանում, որը փորեցի ինձ համար Քանաանի երկրում, այնտեղ կթաղես ինձ: Հիմա ուրեմն թույլ տվեք բարձրանամ, թաղեմ իմ հորը և վերադառնամ: Եվ Փարավոնը ասաց Հովսեփին. Բարձրացիր, թաղիր քո հորը, ինչպես երդվեցրեց քեզ: Եվ բարձրացավ Հովսեփ թաղելու իր հորը, եվ բարձրացան միասին նրա հետ Փարավոնի բոլոր ծառաները, եվ նրա տան ավագները, եվ Եգիպտոսի երկրի բոլոր ավագները, եվ Հովսեփի ամբողջ տնային, եվ նրա եղբայրները, եվ նրա ամբողջ հայրական տունը, եվ նրա ազգականությունը, եվ ոչխարներն ու եզները թողեցին Գոսեն երկրում: Եւ նրա հետ միասին բարձրացան կառքերը եւ հեծեալները, եւ բանակը շատ մեծ եղաւ: Եւ եկան Ատադի կալը, որ Հորդանանի անդիվ է, եւ նրան համար մեծ ու շատ ուժեղ ողբ արեցին, եւ իր հոր համար յոթ օր սուգ արեց: Եվ տեսան Քանաանի երկրի բնակիչները սուգը Ատադի կալի վրա, եւ ասացին՝ սա մեծ սուգ է եգիպտացիների համար, դրա համար կոչեց դրա անունը Եգիպտոսի Սուգ, որը Հորդանանի անդիվ է: Եւ նրա որդիները այսպէս արեցին նրան: Եւ վերցրին զնա որդիքն նորա ի երկիրն Քանանու, եւ թաղեցին զնա ի այրն կրկին, զոր ստացաւ Աբրահամ զայրն ի ստացուածոյ գերեզմանի ի Եփրոնէ Քետացւոյէ՝ դիմաց Մամբրէի: Եւ Յովսէփը վերադարձաւ Եգիպտոս՝ ինքը եւ նրա եղբայրները, եւ նրանք, որ միասին բարձրացել էին թաղելու նրա հորը: Տեսնելով Հովսեփի

եղբայրները, որ մեռել էր նրանց հայրը, ասացին. Գուցե Հովսեփը չար կհիշի մեզ և հատուցում կտա մեզ բոլոր այն չարիքների համար, որ մենք ցույց տվինք նրան: Եվ եկած Հովսեփի մոտ ասացին. Քո հայրը երդվեցրեց նախքան մեռնելը, ասելով՝ այսպես ասեք Հովսեփին. ների՛ր նրանց անիրավությունը եւ մեղքը, որովհետև չար բաներ արեցին քեզ, եւ հիմա ընդունի՛ր անիրավությունը քո հոր Աստծո ծառաների: Եվ Հովսեփը լաց եղավ, երբ նրանք խոսում էին նրա հետ: Եւ եկած նրա մօտ ասացին. Գիտէ՛, մենք քո ծառաներն ենք: Եվ Հովսեփն ասաց նրանց. Մի՛ վախեցեք, քանզի ես Աստծո եմ: Դուք չար բան խորհեցիք իմ դեմ, բայց Աստված բարիք խորհեց իմ մասին, որպեսզի այսօր այդպես լինի և մեծ ժողովուրդ սնվի: Եւ ասաց նոցա. Մի՛ վախեցէք, ես կսնուցանեմ ձեզ եւ ձեր տունները: Եւ մխիթարեց նոսա եւ խոսեց նրանց սրտին: Եւ բնակուեցաւ Յովսէփ Եգիպտոսում՝ ինքը եւ իր եղբայրները, եւ իր հոր ամբողջ տունը, եւ Յովսէփ ապրեց հարիւր տասը տարի: Եվ Հովսեփը տեսավ Եփրեմի երեխաներին՝ մինչև երրորդ սերունդը, եվ Մաքիրի՝ Մանասեի որդու որդիները, ծնվեցին Հովսեփի ազդրերի վրա: Եւ Հովսէփն ասաց իր եղբայրներին. Ես մեռնում եմ, բայց Աստուած անպայման կ’այցելի ձեզ եւ ձեզ կը հանի այս երկրից դէպի այն երկիրը, որ երդուեց մեր հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին: Եւ Յովսէփը երդմնեցրեց Իսրայէլի որդիներին՝ ասելով. Այն այցելութեան ժամանակ, երբ Աստուած այցելութիւն կատարէ ձեզ, դուք կը վերցնէք իմ ոսկորները այստեղից ձեզ հետ: Եւ Հովսէփը մեռավ հարյուր տասը տարեկան հասակում, եւ թաղեցին նրան եւ դրեցին դագաղանի մէջ Եգիպտոսում:

Ելք

1

Սրանք են Իսրայելի որդիների անունները, որոնք մտել են Եգիպտոս իրենց հոր Հակոբի հետ միասին, յուրաքանչյուրը մտավ իր ամբողջ տնով: Ռուբեն, Շմավոն, Ղևի, Յուդա, Իսաքար, Զաբուղոն, Բենիամին, Դան և Նեփթաղիմ, Գադ և Ասեր: Հովսեփը Եգիպտոսում էր, իսկ Հակոբից բոլոր հոգիները յոթանասունհինգ էին: Մեռավ Հովսեփը, եւ նրա բոլոր եղբայրները, եւ այն ամբողջ սերունդը: Իսկ Իսրայելի որդիները աճեցին եւ բազմացան, բազմաթիւ եղան եւ չափազանց հզօրացան, եւ երկիրը բազմացրեց նրանց: Ելավ բայց այլ թագավոր Եգիպտոսի վրա, որ չէր ճանաչում Հովսեփին: Նա ասաց իր ազգին. Ահա Իսրայելի որդիների ցեղը մեծ բազմություն է և ուժեղ է մեզանից: Եկեք ուրեմն խորամանկությամբ վարվենք նրանց հետ, որպեսզի չբազմանան, և երբ պատերազմ պատահի մեզ, նրանք էլ չմիանան թշնամիներին ու մեր դեմ պատերազմելով՝ չհեռանան երկրից: Եվ նա նրանց վրա կարգեց աշխատանքների վերակացուներ, որպեսզի նրանց նեղեն աշխատանքներով: Եվ նրանք կառուցեցին ամրացված քաղաքներ Փարավոնի համար՝

Պիթոմը, Ռամեսեսը եւ Օնը, որը Արեւի քաղաքն է: Բայց որքան նվաստացնում էին նրանց, այնքան ավելի շատ էին դառնում և չափազանց ուժեղանում էին, և եգիպտացիները զզվում էին Իսրայելի որդիներից: Եւ նեղում էին եգիպտացիները Իսրայէլի որդիներին բռնությամբ: Եւ տանջելով նրանց կյանքը դժվար գործերով՝ կավով եւ աղյուսագործությամբ, եւ դաշտերում բոլոր գործերով, ըստ բոլոր այն գործերի, որոնցով նրանց ստրկացնում էին բռնությամբ: Եվ Եգիպտոսի թագավորը ասաց եբրայեցիների մանկաբարձներին, որոնցից մեկի անունը Սեպփորա էր, եւ երկրորդի անունը՝ Փուա. Եվ ասաց. Երբ մանկաբարձություն անեք եբրայուհիներին, եւ նրանք ծննդաբերելու պահին լինեն, եթե արու լինի, սպանեք նրան, իսկ եթե իգական, պահպանեք նրան: Բայց մանկաբարձները վախեցան Աստծուց և չարեցին այնպես, ինչպես հրամայել էր նրանց Եգիպտոսի թագավորը, և կենդանի պահեցին արական զավակները: Բայց Եգիպտոսի թագավորը կանչեց մանկաբարձներին եւ ասաց նրանց. ինչո՞ւ արիք այս գործը եւ կենդանի պահեցիք արու զավակներին: Մանկաբարձները ասացին Փարավոնին. Եբրայուհիները Եգիպտոսի կանանց նման չեն, քանզի նրանք ծնում են նախքան մանկաբարձները նրանց մոտ մտնելը, և նրանք ծնեցին: Աստված բարի արեց մանկաբարձներին, եւ ժողովուրդը բազմացավ ու չափազանց ուժեղացավ: Քանի որ ծնուցիչները վախենում էին Աստծուց, նրանք իրենց համար տներ կառուցեցին: Փարավոնը հրամայեց իր ամբողջ ժողովրդին՝ ասելով. Ամեն արու զավակ, որ ծնվի եբրայեցիներից, գետը նետեք, իսկ ամեն իգական զավակ կենդանի պահեք:

2

Էր ոմն Ղևիի ցեղից, որ առավ Ղևիի դուստրերից: Եւ յորովայնի ընդունեց, եւ ծնաւ արու զաւակ, իսկ տեսնելով զայն գեղեցիկ՝ ծածկեցին զայն երեք ամիս: Քանի որ այլևս չէին կարողանում նրան թաքցնել, նրա մայրը վերցրեց զամբյուղ, և ծածկեց այն ասֆալտ խեժով, և դրեց երեխային նրա մեջ, և դրեց այն ճահիճի մեջ գետի մոտ: Եւ նրա քույրը հեռուից դիտում էր՝ իմանալու համար, թե ինչ է պատահելու նրան: Իջավ Փարավոնի դուստրը լողանալու գետը, և նրա ծառայուհիները անցնում էին գետի մոտով, և տեսնելով զամբյուղը ճահիճի մեջ, ուղարկեց ծառայուհուն և վերցրեց այն: Բացելով տեսնում է երեխա, որ լում է զամբյուղի մեջ, և Փարավոնի դուստրը խնայեց նրան, և ասաց՝ սա հրեաների երեխաներից է: Եվ նրա քույրը ասաց Փարավոնի դստերը. Ուզո՞ւմ ես, որ քեզ համար կանչեմ կերակրող կին հեբրայեցիներից, եւ նա քեզ համար կերակրի երեխային: Եվ փարավոնի դուստրը ասաց՝ գնա՛: Եվ երիտասարդ կինը գնաց ու կանչեց երեխայի մայրը: Ասաց նրան Փարավոնի դուստրը. Պահիր ինձ համար այս երեխան, և կերակրիր ինձ համար նրան, ես կտամ քեզ վարձը: Վերցրեց կինը երեխան, և կերակրում էր նրան: Երբ երեխան մեծացավ, նա բերեց նրան Փարավոնի դստեր մոտ, և նա դարձավ նրա որդին, և նա անվանեց նրա անունը Մովսես՝ ասելով. ես նրան ջրից հանեցի: Եղավ այնպես, որ այն բազում օրերում, երբ Մովսեսը մեծացավ, նա ելավ դեպի իր եղբայրները՝ Իսրայելի որդիները, և հասկանալով նրանց տանջանքը՝ տեսավ եգիպտացի մարդ մը, որ հարվածում էր մի եբրայեցու, իր սեփական եղբայրներից՝ Իսրայելի որդիներից:

Շուրջը նայելով, բայց այստեղ ու այնտեղ ոչ ոքի չտեսնելով, և եգիպտացուն հարվածելով՝ թաքցրեց նրան ավազի մեջ: Երկրորդ օրը դուրս գալով՝ տեսնում է երկու եբրայեցի մարդկանց, որոնք կռվում էին, և ասում է անիրավ գործողին. Ինչո՞ւ դու հարվածում ես քո մերձավորին: Իսկ նա ասաց. Ո՞վ քեզ նշանակեց իշխան եւ դատաւոր մեր վրայ: Դու չե՞ս ուզում սպանել ինձ, ինչպես որ սպանեցիր երեկ եգիպտացուն: Բայց վախեցավ Մովսեսը և ասաց, եթե այսպես ակնհայտ դարձել է այս խոսքը: Փարավոնը լսեց այս խոսքը, և փնտրում էր սպանել Մովսեսին: Մովսեսը հեռացավ Փարավոնի դեմքից եւ բնակվեց Մադիամի երկրում. եկած Մադիամի երկիրը՝ նստեց ջրհորի վրա: Մադիամի քահանան ունէր յոթ դուստր, որոնք հովվում էին իրենց հայր Յոթորի ոչխարները, եւ եկած՝ ջուր էին քաշում, մինչեւ լցրին ավազանները՝ ջրելու համար իրենց հայր Յոթորի ոչխարները: Բայց երբ հովիվները եկան, նրանք դուրս էին հանում նրանց, իսկ Մովսես վեր կենալով փրկեց նրանց, եւ ջուր քաշեց նրանց համար, եւ խմեցրեց նրանց ոչխարները: Եկան դեպի Ռագուել՝ իրենց հայրը, իսկ նա ասաց նրանց. Ինչո՞ւ այսօր շուտ եկաք: Նրանք ասացին. Եգիպտացի մի մարդ մեզ փրկեց հովիվներից, մեզ համար ջուր հանեց և մեր ոչխարները ջրեց: Իսկ նա ասաց իր դուստրերին, եւ ո՞ւր է նա: Եվ ինչո՞ թողել եք մարդուն: Կանչեք ուրեմն նրան, որպեսզի ուտի հաց: Մովսեսը բնակվեց այն մարդու մոտ, և նա իր դուստր Սեպփորային տվեց Մովսեսին կնության: Բայց կինը, որովայնում վերցնելով, ծնեց որդի, եւ Մովսես անվանեց նրա անունը Գերսամ՝ ասելով, որ ես պանդուխտ եմ օտար երկրում: Հետո այն բազմաթիւ օրերից մեռաւ Եգիպտոսի թագաւորը, եւ Իսրայէլի որդիները հառաչեցին գործերից եւ աղաղակեցին, եւ նոցա աղաղակը ելաւ դէպի Աստուած

գործերից: Եւ Աստուած լսեց նրանց հառաչանքը, եւ Աստուած յիշեց իր ուխտը, որ կնքել էր Աբրահամի, Իսահակի եւ Յակոբի հետ: Եւ Աստուած նայեց Իսրայելի որդիներին, եւ ճանաչուեցաւ նրանց:

3

Եւ Մովսէսը հովվում էր իր սկեսուր Յոթորի՝ Մադիամի քահանայի ոչխարները, եւ տարավ ոչխարները անապատ, եւ եկավ Քորեբ լեռը: Երևաց նրան Տիրոջ Հրեշտակը կրակի բոցի մեջ մորենուց, և տեսնում է, որ մորենին այրվում է կրակով, բայց մորենին չէր վառվում: Մովսեսն ասաց. Անցնեմ եւ տեսնեմ այս մեծ տեսիլքը, թե ինչու չի այրվում մորենին: Իսկ երբ Տերը տեսավ, որ նա մոտենում է տեսնելու, Տերը կանչեց նրան մորենու մեջից՝ ասելով. Մովսե՛ս, Մովսե՛ս: Իսկ նա ասաց. Ի՞նչ է: Իսկ նա ասաց՝ մի՛ մոտեցիր այստեղ, հանի՛ր կօշիկդ քո ոտքերից, որովհետև այս տեղը: Այն երկիրը, որի վրա դու կանգնած ես, սուրբ է: Եւ ասաց. Ես եմ քո հօր Աստուածը, Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը: Մովսէսը դարձրեց իր դէմքը, քանզի վախեցաւ նայել Աստուծոյ առաջ: Եվ ասաց Տերը Մովսեսին. Տեսնելով տեսա իմ ժողովրդիս չարչարանքը, որ Եգիպտոսում է, եւ նրանց աղաղակը լսել եմ բռնագործներից, որովհետև գիտեմ նրանց ցավը, եւ իջա փրկելու նրանց եգիպտացիների ձեռքից, եւ հանելու նրանց այն երկրից, եւ մտցնելու նրանց բարի եւ մեծ երկիր, երկիր, որ հոսում է կաթ եւ մեղր, քանանացիների եւ քետացիների եւ ամորհացիների եւ փերեզացիների եւ գերգեսացիների եւ խեւացիների եւ

յեբուսացիների տեղը: Եւ հիմա ահա Իսրայելի որդիների աղաղակը եկել է ինձ մոտ, եւ ես տեսել եմ այն ճնշումը, որով եգիպտացիները ճնշում են նրանց: Եւ հիմա եկ, ես քեզ կ'ուղարկեմ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին մօտ, եւ դու իմ ժողովուրդս՝ Իսրայէլի որդիները, կ'հանես Եգիպտոսի երկրից: Եւ ասաց Մովսէսը Աստծուն. Ո՞վ եմ ես, որ երթամ Փարաւոն թագաւորի մօտ Եգիպտոսի, եւ որ հանեմ Իսրայէլի որդիները Եգիպտոսի երկրից: Ասաց Աստված Մովսեսին՝ ասելով, որ կլինեմ քեզ հետ, եւ այս քեզ նշանն է, որ ես քեզ կուղարկեմ. երբ դուրս հանես իմ ժողովուրդին Եգիպտոսից, կծառայեք Աստծուն այս լերան վրա: Եւ Մովսէսն ասաց Աստծուն. ահա ես կ'երթամ Իսրայէլի որդիների մօտ եւ կ'ասեմ նրանց՝ մեր հայրերի Աստուածը ինձ ուղարկել է ձեզ մօտ, նրանք կ'հարցնեն ինձ՝ ի՞նչ է նրա անունը: Ի՞նչ կասեմ նրանց: Եւ Աստուած ասաց Մովսէսին՝ ես եմ Որ Կայ, եւ ասաց՝ այսպէս կ'ասես Իսրայէլի որդիներուն, Որ Կայ ղրկած է զիս ձեզ մօտ: Եւ ասաց Աստուած դարձեալ Մովսէսին. Այսպէս կ'ասես Իսրայէլի որդիներուն. Տէր Աստուածը մեր հայրերուն, Աբրահամի Աստուածը եւ Իսահակի Աստուածը եւ Յակոբի Աստուածը ղրկած է զիս ձեզի: Այս է իմ յաւիտենական անունս եւ յիշատակս սերնդէ սերունդ: Եկած ուրեմն՝ հավաքիր Իսրայելի որդիների ծերերի խորհուրդը, եւ կասես նրանց. Տէր Աստված մեր հայրերի երեւացել է ինձ, Աբրահամի Աստված եւ Իսահակի Աստված եւ Յակոբի Աստված, ասելով. այցելությամբ այցելել եմ ձեզ եւ այն ամենը, որ պատահել է ձեզ Եգիպտոսում: Եւ ասաց. Ես կբերեմ ձեզ Եգիպտացիների տառապանքից դէպի Քանանացիների, Քետացիների, Ամորհացիների, Փերեզացիների, Գերգեսացիների, Խեւացիների եւ Յեբուսացիների երկիրը, դէպի կաթով ու մեղրով հոսող երկիր: Եւ կլսեն քո ձայնին, եւ կմտնես

դու եւ Իսրայելի ծերակույտը դեպի Եգիպտոսի Փարաւոն թագավորը, եւ կասես նրան. Եբրայեցիների Աստուածը կանչել է մեզ, ուրեմն կգնանք երեք օրվա ճանապարհ անապատ, որպեսզի զոհ մատուցենք մեր Աստծուն: Բայց ես գիտեմ, որ Փարավոնը՝ Եգիպտոսի թագավորը, չի թողնի ձեզ գնալ, եթե ոչ հզոր ձեռքով: Եւ ձեռքս ձգելով՝ կհարվածեմ եգիպտացիներին իմ բոլոր հրաշալիքներով, որոնք կգործադրեմ նրանց մեջ, եւ դրանից հետո նա կթողնի ձեզ գնալ: Եվ ես կտամ շնորհք այս ժողովրդին եգիպտացիների առաջ, երբ դուք հեռանաք, դուք չեք հեռանա դատարկ, այլ կին կխնդրի իր հարևանից եւ իր վրանակցից արծաթե անոթներ եւ ոսկե եւ հագուստ, եւ դուք կդնեք ձեր որդիների վրա եւ ձեր դուստրերի վրա, եւ դուք կավարառեք եգիպտացիներին:

4

Պատասխանեց Մովսեսը և ասաց. Եթե ինձ չհավատան, ոչ էլ լսեն իմ ձայնը, կասեն, որ քեզ Աստված չի երևացել, ինչ կասեմ նրանց: Տերը նրան ասաց. Ի՞նչ է սա քո ձեռքին մեջ: Իսկ նա ասաց՝ գավազան: Եւ ասաց. Նետիր այն երկրի վրայ: Եւ նա նետեց այն երկրի վրայ, եւ այն օձ դարձաւ, եւ Մովսէսը փախաւ նրանից: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Երկարէ՛ ձեռքդ եւ բռնէ՛ պոչից, երկարելով ուրեմն ձեռքը՝ բռնեց պոչից, եւ եղաւ գաւազան նրա ձեռքին: Որպեսզի հավատան քեզ, որ քեզ երևացել է նոցա հայրերի Աստվածը՝ Աբրահամի Աստվածը, Իսահակի Աստվածը և Հակոբի Աստվածը: Տերը դարձյալ ասաց նրան. Մտցրու ձեռքդ քո ծոցը, և նա մտցրեց իր ձեռքը իր ծոցը, և հանեց իր ձեռքը իր

ծոցից, և նրա ձեռքը եղավ ինչպես ձյուն: Եւ ասաց դարձեալ՝ դիր ձեռքդ քո ծոցիդ մէջ, եւ դրեց ձեռքը իր ծոցի մէջ, եւ հանեց զայն իր ծոցէն, եւ դարձեալ վերադարձաւ իր մարմնի գոյնին: Եթե բայց նրանք չհավատան քեզ և չլսեն առաջին նշանի ձայնը, նրանք կհավատան քեզ երկրորդ նշանի ձայնին: Եվ եթե նրանք չհավատան քեզ այս երկու նշաններին, ոչ էլ լսեն քո ձայնը, կառնես գետի ջրից եւ կհեղես չորի վրա, եւ ջուրը, որ կառնես գետից, արյուն կլինի չորի վրա: Ասաց Մովսեսը Տիրոջը. Աղաչում եմ, Տէր, ես բավարար չեմ ոչ երեկվանից առաջ, ոչ էլ երրորդ օրվանից առաջ, ոչ էլ այն ժամանակվանից, երբ սկսեցիր խոսել քո ծառային հետ. ես թույլ ձայնի եւ դանդաղ լեզվի եմ: Ասաց իսկ Տերը Մովսեսին. Ո՞վ տվեց բերան մարդուն: Եվ ո՞վ արեց խուլամուռ եւ խուլ, տեսնող եւ կույր: Ո՞չ ես Աստված եմ ես: Եւ հիմա գնա, եւ ես կբացեմ քո բերանը, եւ կուսուցանեմ քեզ այն, ինչ պիտի խոսես: Եւ Մովսէս ասաց. Կ'աղաչեմ, Տէ՛ր, նշանակիր ուրիշ մէկը, որ կարող է, որին կ'ուղարկես: Եվ Տերը բարկությամբ բարկանալով Մովսեսի վրա ասաց, չէ՞ ահա Ահարոնը քո եղբայրը Ղևտացին: Գիտեմ որ խոսելով կխոսի նա քեզ հետ, և ահա նա կգա քո հանդիպությանը, և տեսնելով քեզ կուրախանա իր մեջ: Եւ կ'ասես նրան, եւ կը տաս իմ խօսքերս նրա բերանը, եւ ես կը բանամ քո բերանը եւ նրա բերանը, եւ կ'ուսուցանեմ ձեզ այն ինչ որ պիտի ընէք: Եւ ինքը քեզ համար կխոսի ժողովրդին, եւ ինքը կլինի քո բերանը, իսկ դու նրա համար կլինես այն, ինչ Աստծո առաջ է: Եւ այս ձողը, որ օձի վերածվեց, կառնես քո ձեռքում, որով կանես այդ նշանները: Գնաց բայց Մովսես և վերադարձավ դեպի իր սկեսուր Յոթորը, և ասում է՝ կգնամ և կվերադառնամ դեպի իմ եղբայրներս, որոնք Եգիպտոսում են, և կտեսնեմ՝ արդյոք դեռ ապրում են, և Յոթորն ասաց Մովսեսին՝

գնա առողջությամբ, իսկ այդ բազում օրերից հետո մեռավ Եգիպտոսի թագավորը: Տէրը Մովսէսին ասաց Մադիամում. Գնա՛, հեռացի՛ր Եգիպտոս, քանզի մեռել են բոլորը, որ փնտռում էին քո հոգին: Վերցնելով իր կնոջը և երեխաներին, Մովսեսը նրանց բարձրացրեց բեռնակիր անասունների վրա և վերադարձավ Եգիպտոս, իսկ Մովսեսը վերցրեց Աստծուց եկած գավազանը իր ձեռքում: Ասաց Տէրը Մովսեսին, երբ գնում ես եւ վերադառնում Եգիպտոս, տես բոլոր հրաշքները, որ տվել եմ քո ձեռքերում, կանես դրանք Փարավոնի առաջ, բայց ես կխստացնեմ նրա սիրտը, եւ նա չի ուղարկի ժողովուրդը: Դու բայց կասես Փարավոնին՝ այս բաները ասում է Տերը. անդրանիկ որդին իմ՝ Իսրայելը: Ասացի քեզ՝ արձակիր իմ ժողովուրդը, որպեսզի ինձ ծառայի: Եթե դու չես ցանկանում արձակել նրանց, ապա տես, ես կսպանեմ քո անդրանիկ որդուն: Եղավ այնպես, որ ճանապարհին, օթեվանատեղում, Տիրոջ Հրեշտակը հանդիպեց նրան եւ ուզում էր նրան սպանել: Եվ Ցիպորան քար վերցնելով՝ թլփատեց իր որդու նամականիշը, եվ ընկավ նրա ոտքերին ու ասաց. Կանգնեց իմ երեխայի թլփատության արյունը: Եվ նա հեռացավ նրանից, քանի որ ասաց. Կանգնեց իմ երեխայի թլփատության արյունը: Տէրը Ահարոնին ասաց. Գնա՛ անապատ՝ Մովսեսին հանդիպելու, եւ նա գնաց ու հանդիպեց նրան Աստծո լերան վրա, եւ նրանք համբուրեցին միմեանց: Եւ Մովսէսը Ահարոնին հաղորդեց Տիրոջ բոլոր այն խոսքերը, որոնցով ուղարկել էր իրեն, եւ բոլոր այն խոսքերը, որ հրամայել էր նրան: Գնացին Մովսես և Ահարոնը և հավաքեցին Իսրայելի որդիների ծերակույտը: Եւ Ահարոնը խոսեց այս բոլոր խոսքերը, որ Աստված խոսել էր Մովսեսին, եւ արեց այն նշանները ժողովրդի առաջ: Եւ ժողովուրդը հաւատաց եւ ուրախացաւ, որ Աստուած

այցելեց Իսրայէլի որդիներին, եւ որ տեսաւ նրանց տառապանքը, իսկ ժողովուրդը խոնարհուելով երկրպագեց:

5

Եւ հետո այս բաներից մտավ Մովսես եւ Ահարոն Փարաւոնի մոտ եւ ասացին նրան. այսպես է ասում Տեր Աստված Իսրայելի. Արձակիր իմ ժողովուրդը, որպեսզի ինձ համար տոնեն անապատում: Եվ Փարավոնը ասաց. Ո՞վ է նա, որի ձայնին ես կլսեմ, որպեսզի արձակեմ Իսրայելի որդիներին: Ես չեմ ճանաչում Տիրոջը, և Իսրայելին չեմ արձակում: Եւ ասում են նրան. Եբրայեցիների Աստվածը կանչել է մեզ, ուրեմն կգնանք երեք օրվա ճանապարհ դեպի անապատ, որպեսզի զոհ մատուցենք մեր Տեր Աստծուն, որ երբեք մեզ չհանդիպի մահ կամ սպանություն: Եվ Եգիպտոսի թագավորը ասաց նրանց. Ինչո՞ւ Մովսես եւ Ահարոն դուք շեղում եք ժողովրդին իրենց գործերից: Գնացեք յուրաքանչյուրդ ձեր գործերին: Եւ Փարաւոնն ասաց. Ահա այժմ ժողովուրդը բազմացել է, մի՞թե ուրեմն դադարեցնենք նրանց գործերից: Փարավոնը հրամայեց ժողովրդի գործավարներին և դպիրներին՝ ասելով. Այլևս խոտ չեք տա ժողովրդին աղյուսագործության համար, ինչպես երեկ և նախորդ օրը, այլ իրենք թող գնան և հավաքեն իրենց համար խոտ: Եւ աղիւսագործութեան այն կարգը, որ իրենք անում են ամեն օր, դու կդնես նրանց վրա, ոչինչ չես հանի, քանզի նրանք ազատ ժամանակ ունեն, այդ պատճառով են գոչել՝ ասելով. Եկեք վեր կենանք եւ զոհ մատուցենք մեր Աստծուն: Թող բեռնավորվեն այս մարդկանց գործերը, և թող հոգ տանեն դրանց մասին, և թող հոգ

չտանեն դատարկ խոսքերի մասին: Շտապեցնում էին նրանց աշխատավարները և դպիրները, և ասում էին ժողովրդին՝ ասելով, այսպես է ասում Փարավոնը, այլևս ձեզ անձրև չեմ տալիս: Դուք ինքներդ գնացեք և հավաքեք ձեզ համար եղեգ, որտեղից որ գտնեք, քանի որ ձեր պարտականությունից ոչինչ չի հանվելու: Եւ ցրուեցաւ ժողովուրդը Եգիպտոսի ամբողջ երկրում յղի հաւաքելու համար յարդի փոխարէն: Բայց վերակացուները շտապեցնում էին նրանց՝ ասելով. Կատարեցեք ձեր օրական պարտականությունները, ինչպես այն ժամանակ էլ, երբ անձրևը տրվում էր ձեզ: Եւ գանահարուեցան դպիրները Իսրայէլի որդիների ցեղի, որոնք նշանակուած էին նոցա վերայ Փարաւոնի վերակացուներից, ասելով. ընդէ՞ր չկատարեցիք ձեր աղիւսագործութեան հարկերը, ինչպէս երէկ եւ երեկ օր, այնպէս եւ այսօր: Մտնելով՝ Իսրայելի որդիների դպիրները աղաղակեցին Փարավոնին՝ ասելով. Ինչո՞ւ դու այսպես ես անում քո ծառաներին: Խոտ չի տրվում քո ծառաներին, և աղյուս մեզ ասում են պատրաստել, և ահա քո ծառաները ծեծվել են, ուրեմն դու կանիրավացնես քո ժողովրդին: Եվ ասաց նրանց. Դուք ծույլ եք, ծույլներ եք, այդ պատճառով եք ասում՝ եկեք գնանք, զոհ մատուցենք մեր Աստծուն: Հիմա, ուրեմն, գնացեք աշխատեք, որովհետև խոտը չի տրվի ձեզ, և աղյուսագործության հարկը կվերադարձնեք: Իսրայելի որդիների գրագիրները տեսնում էին իրենց չարիքների մեջ՝ ասելով. Չեք թողնի աղյուսագործության սահմանված քանակը օրվա համար: Հանդիպեցին Մովսեսին և Ահարոնին, երբ նրանք գալիս էին հանդիպելու նրանց, երբ նրանք ելնում էին Փարավոնի մոտից, Եվ ասացին նրանց. տեսնի Աստված ձեզ և դատի, որովհետև պիղծ արեցիք մեր հոտը Փարավոնի առաջ և նրա ծառաների առաջ, տալով սուր նրա

ձեռքերը՝ սպանելու մեզ: Մովսեսը վերադարձավ Տիրոջ մոտ և ասաց. Խնդրում եմ, Տէր, ինչո՞ւ դու չարչարեցիր այս ժողովրդին: Եվ ինչու ես ուղարկել ինձ: Եւ այն ժամանակից, երբ ես գնացել եմ Փարաւոնի մօտ՝ քո անունով խօսելու համար, նա չարչարեց այս ժողովուրդը, եւ դու չփրկեցիր քո ժողովուրդը:

6

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Արդէն կը տեսնես, թէ ինչ կ'անեմ Փարաւոնին, քանզի հզօր ձեռքով կ'ուղարկէ զանոնք, եւ բարձր բազուկով կը հանէ զանոնք իւր երկրէն: Խոսեց Աստված Մովսեսի հետ և ասաց նրան. Ես եմ Տերը: Եւ ես երեւացի Աբրահամին եւ Իսահակին եւ Յակոբին՝ Աստուած լինելով նոցա, եւ իմ անունը՝ Տէր, չյայտնեցի նոցա: Եւ հաստատեցի իմ ուխտը նրանց հետ, որպէսզի տամ նրանց Քանանացիների երկիրը, այն երկիրը, որտեղ նրանք պանդխտել էին եւ որի վրայ բնակուել էին: Եւ ես լսեցի Իսրայելի որդիների ողբը, որոնց Եգիպտացիները ստրկացնում են, եւ հիշեցի ձեր ուխտը: Գնա, ասացի Իսրայելի որդիներին՝ ասելով, ես Տերն եմ, և հանելու եմ ձեզ Եգիպտացիների իշխանությունից, և փրկելու եմ ձեզ ստրկությունից, և քավելու եմ ձեզ բարձր բազուկով և մեծ դատաստանով. և վերցնելու եմ ինձ համար ձեզ որպես ժողովուրդ ինձ համար, և լինելու եմ ձեր Աստվածը, և գիտելու եք, որ ես Տերն եմ՝ ձեր Աստվածը, որ հանեցի ձեզ Եգիպտացիների բռնությունից: Եւ կբերեմ ձեզ այն երկիրը, որի համար ես ձեռք երկարեցի, որպեսզի տամ այն Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին, եւ կտամ այն ձեզ ժառանգություն, ես՝ Տէրը: Խոսեց

բայց Մովսես այսպես Իսրայելի որդիներին, եւ նրանք չլսեցին Մովսեսին սակավահոգութենէն եւ խիստ գործերից: Եվ Տերը ասաց Մովսեսին ասելով, մտիր, խոսիր Եգիպտոսի թագավոր Փարավոնի հետ, որպեսզի նա ուղարկի Իսրայելի որդիներին իր երկրից: Եվ Մովսեսը խոսեց Տիրոջ առաջ՝ ասելով. ահա Իսրայելի որդիները չլսեցին ինձ, եւ ինչպե՞ս կլսի ինձ փարավոնը: Բայց ես անբանական եմ: Տէրն ասաց Մովսէսին եւ Ահարոնին, եւ հրամայեց նրանց գնալ Փարաւոն թագաւորի մօտ Եգիպտոսի, որպէսզի ուղարկէ Իսրայէլի որդիները Եգիպտոսի երկրից: Եւ սրանք առաջնորդներն են իրենց հայրենի տների, Ռուբենի որդիները՝ Իսրայելի անդրանկի, Ենովք եւ Փալլուս, Ասրոն եւ Քարմի, այս է Ռուբենի ազգականութիւնը: Եւ որդիները Սիմէոնի՝ Յեմուէլ, Յամեիմ, Աօդ, Յաքեին, Սաար եւ Սաուլ՝ Քանանացի կնոջից, այսոքիկ են ազգատոհմերը Սիմէոնի որդիների: Եւ այս են Ղեւիի որդիների անունները ըստ նրանց ազգականության՝ Գեդսոն, Կաաթ եւ Մերարեի, եւ Ղեւիի կյանքի տարիները՝ հարյուր երեսուն յոթ: Եւ սրանք Գեդսոնի որդիներն են՝ Լոբենեին եւ Սեմեեին, իրենց ընտանիքների տները: Եւ Կահաթի որդիները՝ Ամբրամ, Իսաար, Քեբրոն եւ Ոզեիէլ, եւ Կահաթի կեանքի տարիները՝ հարիւր երեսուն երեք տարի: Եւ Մերարիի որդիները՝ Մահլի եւ Մուշի: Սրանք են Ղևիի հայրական տները՝ ըստ իրենց ազգականության: Եւ վերցրեց Ամրամ Յովաբեդը՝ իր հօր եղբօր դուստրը, իրեն կնութեան, եւ ծնաւ նրան Ահարոնը եւ Մովսէսը, եւ Մարիամը՝ նրանց քոյրը, իսկ Ամրամի կեանքի տարիները՝ հարիւր երեսուներկու տարի: Եւ Իսաարի որդիները՝ Կորե, Նափեկ եւ Զեքրի: Եւ Օզեիէլի որդիները՝ Միսաէլ, Եղիսափան եւ Սեգրեի: Ահարոնը կին առավ Եղիսաբեթին՝ Ամինադաբի դստերը, Նաասոնի քրոջը, եւ նա նրա համար ծնեց Նադաբին, Աբիուդին,

Եղիազարին եւ Իթամարին: Որդիք Կորեի՝ Ասեիր, Ելկանա եւ Աբիասար. այս են ազգաբանութիւնք Կորեի: Եւ Եղիազար՝ Ահարոնի որդին, առաւ իր համար կին Փութիէլի դուստերից, եւ նա ծնաւ նրան Փենեէսին: Սրանք են Ղեւտացիների ընտանիքների սկզբնավորները՝ ըստ իրենց սերունդների: Սա՛ Ահարոնն ու Մովսեսն են, որոնց Աստված ասաց հանել Իսրայելի որդիներին Եգիպտոսի երկրից իրենց զօրութեամբ: Սրանք են նրանք, ովքեր խոսեցին Փարաւոն թագավորի հետ Եգիպտոսի, և նրանք հանեցին Իսրայելի որդիներին Եգիպտոսի երկրից՝ ինքը Ահարոնը և Մովսեսը, այն օրը, երբ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ Եգիպտոսի երկրում: Եւ խոսեց Տէրը Մովսէսին՝ ասելով. Ես Տէրն եմ, խոսի՛ր Փարաւոն թագաւորին Եգիպտոսի, որքան ես ասում եմ քեզ: Եւ Մովսէս ասաց Տիրոջ առաջ. Ահա ես տկարաձայն եմ, եւ ինչպէ՞ս Փարաւոնը կը լսէ ինձ:

7

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին՝ ասելով. Ահա ես քեզ աստված եմ տուել Փարաւոնին, եւ Ահարոնը՝ քո եղբայրը՝ քո մարգարէն կը լինի: Դու բայց կխոսես նրան այն ամենը, որ ես քեզ հրամայում եմ, իսկ Ահարոնը՝ քո եղբայրը, կխոսի Փարաւոնի հետ, որպեսզի նա ուղարկի Իսրայելի որդիներին իր երկրից: Ես բայց կը կարծրացնեմ Փարաւոնի սիրտը, եւ կը բազմացնեմ իմ նշանները եւ հրաշքները Եգիպտոսի երկրում: Եւ Փարաւոնը ձեզ չի լսի, եւ ես իմ ձեռքը կը դնեմ Եգիպտոսի վրայ, եւ իմ զօրութեամբ կը հանեմ իմ ժողովուրդը՝ Իսրայէլի որդիները, Եգիպտոսի երկրից մեծ վրէժխնդրութեամբ: Եւ կիմանան բոլոր եգիպտացիները, որ ես եմ

Տէրը, երբ ձեռքս երկարեմ Եգիպտոսի վրա, եւ կհանեմ Իսրայէլի որդիներին նրանց միջից: Արեց Մովսեսը և Ահարոնը ճիշտ այնպես, ինչպես հրամայեց նրանց Տերը, այդպես արեցին: Մովսեսը ութսուն տարեկան էր, իսկ նրա եղբայր Ահարոնը՝ ութսուներեք տարեկան, երբ նրանք խոսեցին փարաւոնի հետ: Եվ Տերը ասաց Մովսեսին եւ Ահարոնին, ասելով, եթե Փարաւոնը ձեզ խոսի՝ ասելով, տվեք մեզ նշան կամ հրաշք, ապա դու կասես քո եղբայր Ահարոնին՝ վերցրու գավազանը եւ նետիր երկրի վրա Փարաւոնի առաջ եւ նրա ծառաների առաջ, եւ այն կդառնա վիշապ: Մտան Մովսեսն ու Ահարոնը Փարաւոնի և նրա ծառաների առաջ և արեցին այնպես, ինչպես Տերը հրամայել էր նրանց, և Ահարոնը գավազանը նետեց Փարաւոնի և նրա ծառաների առաջ, և այն վիշապ դարձավ: Փարաւոնը կանչեց միասին Եգիպտոսի իմաստունները և կախարդները, և Եգիպտացիների կախարդներն էլ արեցին իրենց կախարդություններով նմանապես: Եւ նետեցին իւրաքանչյուրն իր գավազանը, եւ դարձան վիշապներ, եւ Ահարոնի գավազանը կլանեց նրանց գավազանները: Եւ հաստատուեցաւ սիրտը Փարաւոնի, եւ ոչ լսեց նոցա, ինչպէս հրամայեց նոցա Տէրը: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Կարծրացել է Փարաւոնի սիրտը, որ չուղարկի ժողովուրդը: Գնա Փարավոնի մոտ առավոտյան, ահա նա ելնում է դեպի ջուրը, և դու կհանդիպես նրան գետի եզերքին, և այն գավազանը, որ դարձել էր օձ, կառնես քո ձեռքում: Եւ կ'ասես նրան. Տէրը՝ հեբրայեցիների Աստուածը, ուղարկել է զիս քեզ՝ ասելով. Արձակի՛ր իմ ժողովուրդը, որպէսզի ինձ ծառայէ անապատում, եւ ահա դու չես լսել մինչեւ այժմ: Այս բաները ասում է Տերը. այսով կիմանաս, որ ես եմ Տերը. ահա ես հարվածում եմ ձողով, որ իմ ձեռքում է, ջրի վրա, որ գետում է, և

այն կփոխվի արյան: Եւ ձուկերը, որ գետում են, կմեռնեն, եւ գետը կհոտի, եւ եգիպտացիները չեն կարողանա խմել ջուր գետից: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ասա՛ քո եղբայր Ահարոնին՝ վերցրո՛ւ քո գաւազանը քո ձեռքիդ մէջ եւ երկարացրո՛ւ քո ձեռքդ Եգիպտոսի ջրերի վրայ, նրանց գետերի վրայ, նրանց ջրանցքների վրայ, նրանց ճահիճների վրայ եւ նրանց ամէն հաւաքուած ջրի վրայ, եւ կը լինի արիւն: Եւ եղաւ արիւն Եգիպտոսի ամբողջ երկրում, փայտերի մէջ եւ քարերի մէջ: Եւ արեցին այսպէս Մովսէսն ու Ահարոնը, ինչպէս Տէրը հրամայեց նրանց, եւ բարձրացնելով իր գաւազանը՝ հարուածեց գետի ջուրը Փարաւոնի առաջ եւ նրա ծառաների առաջ, եւ փոխեց գետի ամբողջ ջուրը արեան: Եւ ձկերը, որ գետում էին, մեռան, եւ գետը հոտեց, եւ եգիպտացիները չկարողացան ջուր խմել գետից, եւ արյունը եղաւ Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Արեցին նմանապես նաեւ եգիպտացիների մոգերը իրենց կախարդութիւններով, եւ կարծրացաւ Փարաւոնի սիրտը, եւ նա չլսեց նրանց, ինչպես ասել էր Տէրը: Դարձած սակայն Փարաւոնը մտաւ իր տունը եւ չդարձրեց իր միտքը նաեւ այս բանի վրա: Բոլոր եգիպտացիները փորեցին գետի շուրջը, որպեսզի ջուր խմեն, և չէին կարողանում գետից ջուր խմել: Եւ լրացան յոթ օրեր, հետո որ Տէրը հարաւ գետը: Տէրը ասաց Մովսէսին. Մտի՛ր Փարաւոնի մօտ եւ ասա՛ նրան. այսպէս է ասում Տէրը. Արձակի՛ր իմ ժողովուրդը, որպէսզի ինձ ծառայեն: Եթե դու չես ցանկանում արձակել, ահա ես հարվածում եմ քո բոլոր սահմանները գորտերով: Եւ գետը կբղխեցնէ գորտեր, եւ ելած կմտնեն քո տունը, քո ննջարանների պահեստանոցները, քո անկողինները, քո ծառաների տները, քո ժողովուրդը, քո խմորիչները եւ քո հնոցները: Եվ քեզ վրա, եւ քո ծառաների վրա, եւ քո ժողովրդի վրա կբարձրանան գորտերը:

8

Տէրը ասաց Մովսէսին. Ասա՛ քո եղբոր Ահարոնին՝ ձեռքդ երկարի՛ր քո գավազանով գետերի, ջրանցքների եւ ճահիճների վրա եւ վե՛ր բեր գորտերը: Եւ Ահարոնը ձեռքը ձգեց Եգիպտոսի ջրերի վրա եւ բարձրացրեց գորտերը, եւ գորտերը բարձրացան եւ ծածկեցին Եգիպտոսի երկիրը: Արեցին նմանապես նաեւ եգիպտացիների մոգերը իրենց կախարդություններով, եւ բերեցին գորտերը Եգիպտոսի երկրի վրա: Եւ կանչեց փարաւոնը Մովսէսին եւ Ահարոնին, եւ ասաց. Աղօթեցէ՛ք վասն իմ դէպի Տէրը, եւ թող հեռացնէ գորտերը ինձնից եւ իմ ժողովուրդից, եւ ես կ՚արձակեմ նրանց, եւ նրանք կը զոհեն Տիրոջը: Ասաց Մովսես Փարաւոնին. Կարգադրի՛ր ինձ, թե երբ աղոթեմ քեզ համար, քո ծառաների համար եւ քո ժողովրդի համար, որպեսզի ոչնչացվեն գորտերը քեզնից, քո ժողովրդից եւ ձեր տներից, բացի գետում՝ որ կմնան: Եվ նա ասաց. Վաղվա համար: Ուրեմն ասաց. Ինչպես ասել ես, որպեսզի իմանաս, որ չկա ուրիշը բացի Տիրոջից: Եվ կհեռացվեն գորտերը քեզնից եվ ձեր տներից եվ բնակավայրերից եվ քո ծառաներից եվ քո ժողովրդից, բայց գետում կմնան: Գնաց դուրս Մովսեսը և Ահարոնը Փարավոնի մոտից, և Մովսեսը աղաղակեց Տիրոջը գորտերի որոշման մասին, ինչպես Փարավոնը նշանակել էր: Տերը արեց այնպես, ինչպես Մովսեսն ասաց, և գորտերը մեռան տներից, բակերից ու դաշտերից: Եվ հավաքեցին նրանց կույտ-կույտ, եւ երկիրը հոտեցավ: Տեսնելով բայց, որ եղել է թեթևացում, Փարավոնի սիրտը ծանրացավ, և նա չլսեց նրանց, ճիշտ ինչպես խոսել էր Տերը: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ասա՛ Ահարոնին՝ երկարացրո՛ւ ձեռքդ գաւազանովդ եւ հար երկրի

կոյտը, եւ մժեղներ կը լինեն մարդկանց մէջ, եւ չորքոտանիների մէջ, եւ Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Ուրեմն Ահարոնը ձեռքով ձգեց գավազանը և հարվածեց երկրի հողին, և մժեղներ եղան մարդկանց վրա, նաև չորքոտանիների վրա, և երկրի ամբողջ հողի վրա մժեղներ եղան: Արեցին նմանապես նաև կախարդները իրենց կախարդություններով՝ հանելու մժեխը, և չկարողացան, և մժեխները եղան ինչպես մարդկանց վրա, այնպես էլ չորքոտանիների վրա: Ուրեմն մոգերը ասացին Փարավոնին. Սա Աստծո մատն է: Եւ Փարավոնի սիրտը կարծրացավ, եւ նա չլսեց նրանց, ինչպես Տէրը խոսել էր: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Վաղ առավոտ վեր կաց եւ կանգնիր Փարաւոնի առաջ, եւ ահա ինքը դուրս կգա դէպի ջուրը, եւ կասես նրան. այսպէս է ասում Տէրը. արձակիր իմ ժողովուրդը, որպէսզի ինձ ծառայեն անապատում: Եթե բայց չես ցանկանում ազատ արձակել իմ ժողովուրդին, ահա ես ուղարկում եմ քեզ վրա, քո ծառաների վրա, քո ժողովրդի վրա և ձեր տների վրա շնաճանճ, և եգիպտացիների տները կլցվեն շնաճանճով, ինչպես նաև այն երկիրը, որի վրա նրանք են: Եւ հրաշագործել կամ փառաւորել կը լինեմ այն օրը Գեսեմի երկիրը, որի վրայ իմ ժողովուրդը կանգնած է, որի վրայ շունճանճը չի լինի այնտեղ, որպէսզի գիտնաս, թէ ես եմ Տէրը՝ Աստուածը ամբողջ երկրի: Եւ կդնեմ տարբերություն իմ ժողովրդի եւ քո ժողովրդի միջեւ, իսկ վաղը այս երկրի վրա կլինի: Տերը այսպես արեց, և շնաճանճերի բազմություն եկավ Փարավոնի տները, նրա ծառաների տները և Եգիպտոսի ամբողջ երկիրը, և երկիրը ոչնչացվեց շնաճանճերից: Փարավոնը կանչեց Մովսեսին և Ահարոնին՝ ասելով. Եկեք զոհաբերեք ձեր Տեր Աստծուն այս երկրում: Եւ ասաց Մովսէս. Ոչ հնարաւոր է դառնալ այսպէս, զի Եգիպտացիների գարշութիւնները զոհ մատուցանենք Տիրոջ՝ մեր

Աստուծոյ. եթէ զի Եգիպտացիների գարշութիւնները զոհ մատուցանենք նոցա առաջ, քարկոծուինք: Երեք օրվա ճանապարհ կգնանք անապատ, եւ կզոհենք մեր Աստծուն, ինչպես Տէրը ասաց մեզ: Եւ ասաց փարաւոնը. Ես ուղարկում եմ ձեզ, եւ զոհեցէք ձեր Աստծուն անապատում, բայց հեռու չգնաք, ուրեմն աղօթեցէք ինձ համար Տիրոջը: Ասաց Մովսես. Ես կելնեմ քեզանից եւ կաղօթեմ Աստծուն, եւ շունճանճը կհեռանայ քեզանից, քո ծառաներից եւ քո ժողովուրդից վաղը: Բայց Փարաւոն, դարձեալ մի՛ խաբիր՝ չուղարկելով ժողովուրդը Տիրոջը զոհ մատուցելու: Մովսեսը ելավ Փարավոնի մոտից եւ աղոթեց Աստծուն: Տէրը արեց այնպես, ինչպես Մովսեսն ասաց, եւ հեռացրեց շնաճանճերը Փարավոնից, նրա ծառաներից եւ նրա ժողովրդից, եւ ոչ մեկը չմնաց: Եվ Փարավոնը ծանրացրեց իր սիրտը նաև այս ժամանակ, եվ չցանկացավ արձակել ժողովրդին:

9

Տէրն ասաց Մովսեսին. Մտի՛ր Փարավոնի մոտ եւ ասա՛ նրան. այսպէս է ասում Տէրը՝ Եբրայեցիների Աստվածը. Արձակի՛ր իմ ժողովրդին, որպեսզի ինձ ծառայեն: Եթե ուրեմն դու չես ցանկանում արձակել իմ ժողովրդին, այլ դեռ տիրում ես նրան, ահա Տիրոջ ձեռքը կգա քո անասունների վրա, որոնք դաշտերում են, ձիերի վրա և բեռնակիր անասունների վրա և ուղտերի վրա և արջառների վրա և ոչխարների վրա, շատ մեծ մահ: Եւ ես հրաշքներ կգործեմ այն ժամանակ եգիպտացիների անասունների եւ Իսրայելի որդիների անասունների միջեւ, եւ Իսրայելի որդիների բոլոր անասուններից ոչ մեկը չի մեռնի: Եւ

Աստված սահ□□□ դրեց՝ ասելով, վաղը Տէրը կատարելու է այս խոսքը երկրի վրա: Եւ արար Տէրը զբանս այս յաւուրն յետնում, եւ մեռան ամենայն անասունք Եգիպտացւոցն, իսկ յանասնոց որդւոցն Իսրայէլի ոչ մեռաւ ոչ ոք: Տեսնելով Փարավոնը, որ Իսրայելի որդիների բոլոր անասուններից ոչ մեկը չմեռավ, Փարավոնի սիրտը կարծրացավ, եւ նա ժողովուրդը չարձակեց: Տէրը ասաց Մովսեսին եւ Ահարոնին՝ ասելով. Դուք վերցրեք ձեր ձեռքերը լի հնոցի մոխրով, եւ Մովսեսը թող ցանի այն երկինք Փարաւոնի եւ նրա ծառաների առաջ: Եւ թող փոշի լինի ամբողջ Եգիպտոսի երկրի վրայ, եւ կլինեն վերքեր՝ բխող պղպջակներ մարդկանց վրայ եւ չորքոտանիների վրայ, մարդկանց մեջ եւ չորքոտանիների մեջ, ամբողջ Եգիպտոսի երկրում: Եվ վերցրեց հնոցի մաքուրը Փարավոնի առաջ, եւ Մովսես ցրեց այն դեպի երկինք, եւ եղան խոցեր, բխող պղպջակներ ինչպես մարդկանց, այնպես էլ չորքոտանիների վրա: Եւ մոգերը չկարողացան կանգնել Մովսեսի առաջ խոցերի պատճառով, քանզի խոցերը եղան մոգերի վրա եւ Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Տէրը խստացրեց Փարաւոնի սիրտը, եւ նա չլսեց նրանց, ինչպէս Տէրն էր հրամայել: Տէրն ասաց Մովսէսին. Վաղ արթնացիր առավոտյան եւ կանգնիր Փարաւոնի առաջ ու ասա՛ նրան. այսպէս է ասում Տէրը՝ Եբրայեցիների Աստվածը. արձակի՛ր իմ ժողովուրդը, որպեսզի ծառայեն ինձ: Քանզի հիմա ես ուղարկում եմ իմ բոլոր հարվածները քո սրտի, քո ծառաների եւ քո ժողովրդի վրա, որպեսզի իմանաս, որ ինչպես ես, ուրիշ չկա ամբողջ երկրի վրա: Հիմա, որովհետև ձեռքս ձգելով կհարվածեմ քեզ և քո ժողովրդին կսպանեմ, և կոչնչացվես երկրից: Եւ այս բանի համար պահպանուեցար դու, որպեսզի ցուցադրեմ քեզ իմ զօրութիւնը, եւ որպեսզի իմ անունը հռչակուի ամբողջ երկրում: Դեռ ուրեմն դու՞

խոչընդոտ ես լինում իմ ժողովրդիս, որ չուղարկես նրանց: Ահա ես վաղը այս ժամին չափազանց շատ կարկուտ կանձրևեցնեմ, որի նմանը չի եղել Եգիպտոսում այն օրից, երբ այն ստեղծվել է, մինչև այսօր: Հիմա ուրեմն շտապիր հավաքել քո անասունները, և ինչ որ քոնն է դաշտում. քանի որ բոլոր մարդիկ և անասունները, որքան քոնն է դաշտում. քանի որ բոլոր մարդիկ և անասունները, որքան գտնվեն դաշտերում և չմտնեն տուն, իսկ կարկուտը ընկնի նրանց վրա, կմեռնեն: Նա, ով վախեցավ Տիրոջ խոսքից Փարավոնի ծառաներից, հավաքեց իր անասունները տները: Ով բայց ուշադրություն չդարձրեց Տիրոջ խոսքին, թողեց անասունները դաշտերում: Ասաց Տէրը Մովսեսին. Ձգի՛ր քո ձեռքը երկինք, եւ կարկուտ կլինի Եգիպտոսի ամբողջ երկրի վրա, մարդկանց վրա, անասունների վրա եւ երկրի վրայի ամբողջ խոտի վրա: Մովսեսը ձեռքը երկինք մեկնեց, և Տերը որոտներ ու կարկուտ ուղարկեց, կրակը երկրի վրայով անցավ, և Տերը կարկուտ տեղաց Եգիպտոսի ամբողջ երկրի վրա: Կարկուտ էր, եւ կրակը բոցավառում էր կարկտի մեջ, իսկ կարկուտը չափազանց շատ էր, որի նմանը չէր եղել Եգիպտոսում այն օրից ի վեր, երբ նրա վրա ազգ է եղել: Կարկուտը հարվածեց Եգիպտոսի ամբողջ երկրում՝ մարդուց մինչև անասուն, և կարկուտը հարվածեց դաշտում եղած ամբողջ խոտը, իսկ կարկուտը ջարդեց դաշտերում եղած բոլոր ծառերը: Բացի Գեսեմ երկրում, որտեղ Իսրայելի որդիները էին, կարկուտ չեղավ: Փարավոնը մարդ ուղարկելով կանչեց Մովսեսին եւ Ահարոնին, եւ ասաց նրանց. Մեղանչել եմ այժմ, Տերը արդար է, իսկ ես եւ իմ ժողովուրդը ամբարիշտ ենք: Աղոթեցեք ուրեմն ինձ համար Տիրոջը, եւ թող դադարեն Աստծո ձայները եւ կարկուտն ու կրակը, եւ ես կուղարկեմ ձեզ, եւ այլեւս չեք մնա: Ասաց նրան Մովսես. Երբ ես

դուրս գամ քաղաքից, կտարածեմ իմ ձեռքերը դեպի Տերը, եւ ձայները կդադարեն, եւ կարկուտն ու անձրեւը այլեւս չեն լինի, որպեսզի իմանաս, որ երկիրը Տիրոջն է: Եւ դու եւ քո ծառաները, գիտեմ որ դեռ չեք վախեցել Տիրոջից: Իսկ կտավատն ու գարին հարվածվեցին, քանի որ գարին հասունացած էր, իսկ կտավատը հասկ էր բերում: Բայց ցորենը և հաստակը չհարվածվեցին, քանի որ ուշ էին: Մովսեսը Փարավոնից հեռանալով՝ ելավ քաղաքից դուրս, և ձեռքերը մեկնեց դեպի Տեր, եւ ձայները դադարեցին, եւ կարկուտն ու անձրևը այլևս չէին թափվում երկրի վրա: Տեսնելով բայց Փարավոնը, որ դադարել են անձրևը, կարկուտը և ձայները, նա կրկին մեղանչեց և կարծրացրեց իր սիրտը և իր ծառաների սիրտը: Եւ կարծրացաւ սիրտը Փարաւոնի, եւ նա չուղարկեց Իսրայէլի որդիներին, ինչպէս Տէրը խօսել էր Մովսէսին:

10

Ասաց Տերը Մովսեսին՝ ասելով, մտիր Փարավոնի մոտ, որովհետև ես կարծրացրի նրա սիրտը և նրա ծառաների սիրտը, որպեսզի այս նշանները գան նրանց վրա, որպեսզի պատմեք ձեր երեխաների ականջներին և ձեր երեխաների երեխաներին, թե ինչքան ծաղրեցի եգիպտացիներին, և իմ նշանները, որ արեցի նրանց մեջ, և կիմանաք, որ ես եմ Տերը: Մովսեսը և Ահարոնը մտան Փարավոնի առաջ և ասացին նրան. այսպես է ասում Տերը, եբրայեցիների Աստվածը. մինչև ե՞րբ չես ուզում ամաչել ինձնից: Ուղարկի՛ր իմ ժողովուրդը, որպեսզի ծառայեն ինձ: Իսկ եթե դու չես ցանկանում ուղարկել իմ ժողովուրդը, ահա ես վաղը այս ժամին շատ մարախ եմ բերում քո բոլոր սահմանների վրա: Եւ

կծածկի երկրի տեսքը, եւ չես կարող տեսնել երկիրը, եւ կուտի երկրի ամբողջ ավելորդը՝ մնացորդը, որ թողել է ձեզ կարկուտը, եւ կուտի ամեն ծառը, որ աճում է ձեզ համար երկրի վրա: Եւ կը լցուին քո տները եւ քո ծառաների տները, եւ բոլոր տները ամբողջ Եգիպտացիների երկրում, որոնք երբեք չեն տեսել քո հայրերը, ոչ էլ նրանց նախահայրերը, այն օրից, երբ եղել են երկրի վրա, մինչեւ այս օրը, եւ Մովսէսը շրջուելով՝ ելաւ Փարաւոնի մոտից: Եւ Փարավոնի ծառաները ասում են նրան. Մինչեւ ե՞րբ սա մեզ համար որոգայթ է լինելու: Ուղարկի՛ր այդ մարդկանց, որպեսզի ծառայեն իրենց Աստծուն. թե՞ ուզում ես իմանալ, որ Եգիպտոսը կորել է: Եւ դարձրին Մովսէսին ու Ահարոնին դէպի Փարաւոն, եւ ասաց նրանց. Գնացէք եւ ծառայեցէք ձեր Տէր Աստծուն, բայց ովքե՞ր են գնացողները: Եւ Մովսես ասում է. Երիտասարդների եւ ծերերի հետ կգնանք, մեր որդիների ու դուստրերի, ոչխարների ու արջառների հետ, որովհետեւ Տիրոջ տոնն է: Եվ ասաց նրանց. Թող Տերը այդպես ձեզ հետ լինի, ինչպես ես ձեզ ուղարկում եմ, մի՞թե նաև ձեր ապրանքը: Տեսեք, որ չարություն է եկել ձեր վրա: Ոչ այսպես, այլ թող գնան մարդիկ եւ թող ծառայեն Աստծուն, քանզի դուք այս էք փնտռում. եւ հանեցին նրանց Փարաւոնի դիմացից: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ձգի՛ր ձեռքդ Եգիպտոսի երկրի վրայ, եւ թող մարախը բարձրանայ երկրի վրայ ու կերի երկրի ամբողջ խոտը եւ ծառերի ամբողջ պտուղը, որ կարկուտը թողել էր: Եվ բարձրացրեց Մովսես գավազանը դեպի երկինք, եւ Տերը բերեց հարավային քամի երկրի վրա՝ ամբողջ այն օրը եւ ամբողջ գիշերը: Առավոտ եղավ, եւ հարավային քամին վերցրեց մարախը եւ բերեց այն ամբողջ Եգիպտոսի երկրի վրա: Եվ հանգչեց Եգիպտոսի բոլոր սահմանների վրա շատ չափազանց: Դրանից առաջ չի եղել այդպիսի մարախ, եւ դրանից հետո չի լինի այդպես:

Եւ ծածկեց երկրի տեսքը, եւ ապականվեց երկիրը, եւ կերավ երկրի ամեն խոտը եւ ծառերի ամեն պտուղը, որ մնացել էր կարկտից, ոչինչ կանաչ չմնաց ծառերում եւ դաշտի ամեն խոտում՝ Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Շտապեց բայց Փարավոնը կանչել Մովսեսին և Ահարոնին՝ ասելով. Մեղանչել եմ Տեր Աստծո ձերի առաջ և ձեր դեմ: Ընդունեցեք ուրեմն իմ մեղքը դեռ հիմա, և աղոթեցեք ձեր Տեր Աստծուն, և թող հեռացնի ինձնից այս մահը: Մովսեսը ելավ Փարավոնի մոտից եւ աղոթեց Աստծուն: Եւ Տէրը ուժեղ քամի փոխեց ծովից, եւ վերցրեց մարախը, եւ նետեց այն կարմիր ծովը, եւ ոչ մի մարախ չմնաց Եգիպտոսի ամբողջ երկրում: Եւ Տէրը կարծրացրեց Փարաւոնի սիրտը, եւ նա չարձակեց Իսրայէլի որդիներին: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ձգիր ձեռքդ երկինք, եւ թող խաւար լինի Եգիպտոսի երկրի վրայ, շօշափելի խաւար: Մովսեսը երկարեց ձեռքը դեպի երկինք, և եղավ խավար, մթություն, փոթորիկ ամբողջ Եգիպտոսի երկրի վրա երեք օր: ԵՒ ոչ ոք չտեսավ իր եղբորը երեք օր, և ոչ ոք չելավ իր անկողնուց երեք օր: Բայց Իսրայելի բոլոր որդիներին լույս էր բոլոր տեղերում, որտեղ նրանք բնակվում էին: Եւ Փարաւոնը կանչեց Մովսէսին եւ Ահարոնին՝ ասելով. Գնացէք, ծառայեցէք ձեր Տէր Աստծուն, բայց ոչխարներն ու արջառները թողէք, իսկ ձեր ապրանքը թող գնայ ձեզ հետ: Եւ ասաց Մովսէսը. Այլ դու եւս կտաս մեզ ողջակէզներ եւ զոհեր, որ կատարենք մեր Տէր Աստծուն: Եւ մեր անասունները կը գան մեզ հետ, եւ խարույկ մը չենք թողնի, քանզի նրանցից կը վերցնենք՝ պաշտելու համար մեր Տէր Աստծուն, իսկ մենք չգիտենք թէ ինչով պիտի պաշտենք մեր Տէր Աստծուն, մինչեւ որ այնտեղ հասնենք: Կարծրացրեց բայց Տէրը Փարավոնի սիրտը, եւ չուզեց ուղարկել զանոնք: Եւ ասում է Փարաւոնը. Գնա՛ հեռու ինձնից, զգուշացիր քեզ համար՝ դարձեալ

տեսնելու իմ դէմքը, որովհետեւ որ օրը երեւաս ինձ, կը մեռնես: Ասում է Մովսես. Ասել ես, թե այլևս չեմ երևալու քեզ դեմ առ դեմ:

11

Տէրը Մովսէսին ասաց. Դեռ մի հարված եմ բերելու Փարաւոնի եւ Եգիպտոսի վրայ, եւ դրանից հետո նա ձեզ այստեղից կ'ուղարկի, իսկ երբ ձեզ ամեն ինչով հանդերձ ուղարկի, բոլորովին կը վտարի ձեզ: Խոսիր ուրեմն գաղտնի ժողովրդի ականջներին, և թող յուրաքանչյուրը իր մերձավորից խնդրի արծաթե և ոսկե անոթներ ու հագուստ: Տերը շնորհ տվեց իր ժողովրդին եգիպտացիների առաջ, եւ նրանք փոխ տվեցին նրանց, եւ Մովսես մարդը շատ մեծ եղավ եգիպտացիների առաջ, եւ փարավոնի առաջ, եւ նրա ծառաների առաջ: Եվ ասաց Մովսեսը. այս բաները ասում է Տերը. կեսգիշերին ես մտնում եմ Եգիպտոսի մեջ, եվ կմեռնի ամեն անդրանիկ Եգիպտոսի երկրում, Փարավոնի անդրանիկից, որը նստած է գահի վրա, մինչև ծառայուհու անդրանիկը, որը աղացքի մոտ է, եվ մինչև ամեն անասունի անդրանիկը: Եւ կլինի մեծ աղաղակ ամբողջ Եգիպտոսի երկրում, որպիսին երբեք չի եղել, եւ որպիսին այլեւս չի լինի: Եւ ամենայն Իսրայէլի որդիների մէջ շուն չպիտի գրուխէ իր լեզուով, մարդէ մինչեւ անասուն, որպէսզի գիտնաս թէ որչափ զարմանալի տարբերութիւն պիտի դնէ Տէրը Եգիպտացիների եւ Իսրայէլի միջեւ: Եվ կիջնեն բոլոր այս քո ծառաները դեպի ինձ եւ կգլորվեն ինձ՝ ասելով. Դուրս ելիր դու եւ ամբողջ քո ժողովուրդը, որին դու առաջնորդում ես, եւ դրանից հետո ես դուրս կգամ: Եվ Մովսեսը դուրս եկավ Փարավոնի մոտից բարկությամբ: Տէրը ասաց Մովսէսին. Փարաւոնը ձեզ չի լսի,

որպէսզի ես բազմացնեմ իմ նշանները եւ զարմանքները Եգիպտոսի երկրում: Մովսեսը և Ահարոնը կատարեցին այդ բոլոր նշանները և հրաշքները Եգիպտոս երկրում Փարավոնի առաջ, բայց Տերը կարծրացրեց Փարավոնի սիրտը, և նա չլսեց՝ Իսրայելի որդիներին Եգիպտոս երկրից հեռացնելու համար:

12

Ասաց Տերը Մովսեսին և Ահարոնին Եգիպտոսի երկրում, ասելով. այս ամիսը ձեզ համար ամիսների սկիզբն է, առաջինն է ձեզ համար տարվա ամիսներում: Խոսի՛ր ամբողջ Իսրայելի որդիների ժողովին՝ ասելով. այս ամսվա տասներորդին թող յուրաքանչյուրը վերցնի ոչխար ըստ հայրենի տների, յուրաքանչյուրը ոչխար ըստ տան: Եթե սակավաթիվ են տանը, այնպես որ բավարար չլինեն ոչխարի համար, կբռնի իր հետ իր մերձավոր հարևանը, ըստ հոգիների թվի, յուրաքանչյուրը իրեն բավարարը կհամարվի ոչխարի համար: Կատարյալ արու տարեկան ոչխար կլինի ձեզ համար, գառներից և նոխազներից կառնեք: Եւ այն ձեզ պահված կլինի մինչեւ այս ամսվա տասնչորսերորդ օրը, եւ Իսրայէլի որդիների ժողովի ամբողջ բազմությունը կզենի այն երեկոյան: Եւ նրանք կառնեն արիւնից եւ կդնեն երկու դռան սեմերի վրայ եւ դռան վերնախորանի վրայ այն տուներում, որտեղ ուտեն զայն նոցա մէջ: Եւ կերիցեն զմիսն այս գիշերով՝ հրով տապակած, եւ անխմոր հաց դառն խոտերով հանդերձ կերիցեն: Ոչ կուտեք նոցանից հում, ոչ եփած ջրով, այլ խորոված հրով՝ գլուխ հանդերձ ոտիւք եւ փորոտիւք: Նրանից ոչինչ չպետք է մնա մինչև առավոտ, և նրա ոսկորները չպետք է կոտրեք, իսկ նրանից մնացածը մինչև

առավոտ կրակով պետք է այրեք: Այսպես կուտեք դա՝ ձեր մեջքերը գոտիապատած, ձեր ոտքերին կօշիկներ, ձեր ձեռքերում գավազաններ, և կերեք դա շտապությամբ. Զատիկ է Տիրոջը: Եւ անցնելու եմ Եգիպտոսի երկրում այս գիշերը, եւ հարելու եմ ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում՝ մարդուց մինչեւ անասուն, եւ Եգիպտացիների բոլոր աստուածների վրա վրէժխնդրութիւն եմ գործելու, ես՝ Տէրը: Եւ արիւնը ձեզ նշան կլինի այն տների վրայ, որտեղ դուք էք, եւ կտեսնեմ արիւնը եւ կծածկեմ ձեզ, եւ ձեր մեջ ոչնչացման հարված չի լինի, երբ հարվածեմ Եգիպտոսի երկրում: Եւ այս օրը ձեզ յիշատակ կլինի, եւ կտօնէք այն որպէս տօն Տիրոջ բոլոր ձեր սերունդներում. յաւիտենական օրէնքով կտօնէք այն: Յոթ օր անխմոր հաց պիտի ուտէք, իսկ առաջին օրից պիտի հեռացնէք խմորը ձեր տներից. ով որ խմոր ուտէ, այն հոգին պիտի ոչնչացուի Իսրայէլից՝ առաջին օրից մինչեւ եօթներորդ օրը: Եւ առաջին օրը կոչվելու է սուրբ, եւ յոթերորդ օրը սուրբ կոչված կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չեք անի նրանց մեջ, բացի այն ամենից, ինչ կարվի ամեն հոգու համար, միայն սա կարվի ձեզ համար: Եւ դուք կը պահպանէք այս պատուիրանը, քանի որ այս օրը ես կը հանեմ ձեր զօրութիւնը Եգիպտոսի երկրից, եւ դուք կը կատարէք այս օրը ձեր սերունդներուն համար օրինական յաւիտենական, սկսելով առաջին ամսուան տասնչորսերորդ օրը, երեկոյէն կ’ուտէք բաղարջ հաց, մինչեւ ամսուան քսաներորդ եւ մէկ օրը, մինչեւ երեկոյ: Յոթ օր խմոր չպետք է գտնվի ձեր տներում. ով որ ուտի խմորեղ, այն հոգին կոչնչացվի Իսրայելի ժողովից, թէ՛ օտարների մեջ, թէ՛ երկրի բնիկների մեջ: Ամեն խմորեղ հաց մի՛ կերեք, այլ ձեր բոլոր բնակավայրերում անխմոր հաց կերեք: Մովսես կանչեց Իսրայելի որդիների ամբողջ ծերակույտը եւ ասաց նրանց.

Գնացեք, առեք ձեզ համար ոչխար ըստ ձեր ազգականության եւ զոհեք զատիկը: Կվերցնեք զոպայի հունչ մը, և թաթախելով արյան մեջ որ դրան քով է, կդնեք սեմին վրա և երկու դռնաբաց սեմերուն վրա, այն արյունէն որ դրան քով է, իսկ դուք չելնեք իւրաքանչյուր ձեր տան դռնէն մինչև առավոտ: Եւ Տէրը կանցնի հարուածելու Եգիպտացիներին, եւ կտեսնի արիւնը դռան սեմին վրայ եւ երկու դռան սեմերին վրայ, եւ Տէրը կանցնի դռնէն, եւ չի թողնի ոչնչացնողին մտնել ձեր տունը՝ հարուածելու: Եւ պահեցէք այս խօսքը որպէս օրէնք ձեզ համար եւ ձեր որդիներուն համար մինչեւ յաւիտեան: Եթե դուք մտնեք այն երկիրը, որը Տերը կտա ձեզ, ինչպես խոսեց, պահեք այս պաշտամունքը: Եւ կլինի, եթե ձեր որդիները ասեն ձեզ՝ ինչ է այս պաշտամունքը: Եւ կ'ասէք նրանց. Զատկի զոհն է այս Տիրոջը, որովհետեւ նա ծածկեց Իսրայէլի որդիներուն տները Եգիպտոսի մէջ, երբ հարուածեց եգիպտացիներուն, բայց մեր տները փրկեց: Եւ ժողովուրդը խոնարհելով երկրպագութիւն ըրաւ: Եվ հեռանալով արեցին Իսրայելի որդիները, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին եւ Ահարոնին, այնպես արեցին: Եղավ բայց կեսգիշերին, եւ Տէրը հարվածեց ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում, սկսած Փարավոնի անդրանիկից, որ նստած էր գահի վրա, մինչեւ գերի կնոջ անդրանիկը, որ փոսում էր, եւ մինչեւ ամեն անասունի անդրանիկը: Եւ Փարավոնը, նրա ծառաները եւ բոլոր եգիպտացիները գիշերով ելան, եւ մեծ աղաղակ եղավ ամբողջ Եգիպտոսի երկրում, քանզի տուն չկար, որում մեռած չլիներ: Եւ Փարաւոնը գիշերով կանչեց Մովսէսին ու Ահարոնին եւ ասաց նրանց. Վերացէ՛ք եւ ելէ՛ք իմ ժողովրդի միջից, թէ՛ դուք, թէ՛ Իսրայէլի որդիները, գնացէ՛ք եւ ծառայեցէ՛ք ձեր Տէր Աստծուն, ինչպէս ասում էք: Եւ վերցնելով ձեր ոչխարներն ու արջառները՝

գնացէք, օրհնեցէք նաեւ ինձ: Եւ Եգիպտացիները ճնշում էին ժողովրդին՝ եռանդով դուրս հանելու նրանց երկրից, քանզի ասացին, որ մենք բոլորս մեռնում ենք: Ժողովուրդը վերցրեց իր խմորը՝ նախքան իր խմորները խմորվելը, կապված իր հագուստների մեջ՝ իր ուսերի վրա: Իսրայելի որդիները արեցին այնպես, ինչպես Մովսեսը հրամայել էր նրանց, և եգիպտացիներից խնդրեցին արծաթե և ոսկե անոթներ ու հագուստ: Եւ Տէրը շնորհք տվեց իր ժողովրդին եգիպտացիների առաջ, եւ նրանք փոխ տվեցին իրենց, եւ կողոպտեցին եգիպտացիներին: Ելնելով Ռամեսեից դեպի Սոկքովթ, Իսրայելի որդիները՝ վեց հարյուր հազար հետեւակ տղամարդիք՝ բացի ապրանքներից: Եւ բազում խառն ժողովուրդ բարձրացաւ նրանց հետ, եւ ոչխարներ, եւ արջառներ, եւ անասուններ՝ խիստ բազում: Եւ նրանք եփեցին այն խմորը, որ հանել էին Եգիպտոսից, բաղարջ հացեր, քանզի չէր խմորեցել, որովհետեւ Եգիպտացիները արտաքս էին հանել նրանց, եւ չէին կարողացել մնալ, եւ ոչ էլ պաշար էին պատրաստել իրենց համար ճանապարհի համար: Իսրայելի որդիների բնակությունը, որը նրանք բնակեցին Եգիպտոսի երկրում և Քանաանի երկրում, չորս հարյուր երեսուն տարի էր: Եւ եղաւ չորս հարյուր երեսուն տարիներից յետոյ, ելաւ Տիրոջ ամբողջ զօրութիւնը Եգիպտոսի երկրից գիշերով: Պահպանություն է Տիրոջը, որպեսզի հանի նրանց Եգիպտոսի երկրից. այն գիշերը այս պահպանություն է Տիրոջը, որպեսզի լինի բոլոր Իսրայելի որդիների համար նրանց սերունդներում: Տերը ասաց Մովսեսին և Ահարոնին. սա է զատկի օրենքը. ոչ մի օտարազգի չպիտի ուտի դրանից, իսկ ամեն ծառայի կամ արծաթով գնվածի թլփատիր նրան, և այն ժամանակ նա կուտի դրանից: Պանդուխտը կամ վարձու

աշխատողը չպետք է ուտի դրանից: Մեկ տան մեջ կուտվի, և չեք հանի տանից միսերը դուրս, և ոսկոր չեք խորտակի նրանից: Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը կանի այն: Եթե ինչ-որ օտարական մոտենա ձեզ՝ Տիրոջը զատիկ կատարելու համար, թլփատի՛ր նրա բոլոր արական սեռը, և այնժամ նա մոտենա այն կատարելու, և կլինի ինչպես երկրի բնիկը, բոլոր անթլփատները չեն ուտի դրանից: Մեկ օրենք կլինի բնիկի համար և ձեզ մոտ եկած օտարականի համար: Եւ Իսրայէլի որդիները արեցին, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսէսին եւ Ահարոնին նրանց հանդէպ, այսպէս արեցին: Եւ եղաւ այն օրը, Տէրը հանեց Իսրայէլի որդիներին Եգիպտոսի երկրից նրանց զօրութեամբ:

13

Տերը ասաց Մովսեսին՝ ասելով, սրբագործի՛ր ինձ համար ամեն անդրանիկ առաջնածին, որ բացում է ամեն արգանդ Իսրայելի որդիների մեջ, մարդուց մինչև անասուն, ինձ է պատկանում: Ասաց Մովսես ժողովրդին. հիշեցե՛ք այս օրը, երբ դուրս ելաք Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տնից, որովհետև Տերը հզոր ձեռքով հանեց ձեզ այստեղից, և խմոր չպիտի ուտվի: Որովհետև այսօր դուք ելնում եք երիտասարդների ամսում: Եւ կլինի, երբ Տէր Աստված քո քեզ բերի Քանանացիների, Քետացիների, Ամորհացիների, Եւացիների, Յեբուսացիների, Գերգեսացիների եւ Փերեզացիների երկիրը, որը երդվեց քո հայրերին տալ քեզ՝ կաթով ու մեղրով հոսող երկիր, ապա կատարես այս ծառայությունը այս ամսում: Վեց օր բաղարջ հաց կ'ուտեք, իսկ յոթերորդ օրը Տիրոջ տոնն է: Բաղարջ կերիցէք յոթ օր, ոչ

երեւեսցի քեզ խմորեալ, եւ ոչ եղիցի քեզ խմոր ամենայն սահմանս քո: Եւ կը հայտնես քո որդուն այն օրը՝ ասելով. Այս պատճառով արեց Տէր Աստուածը ինձ, երբ ես ելնում էի Եգիպտոսից: Եւ կլինի քեզ նշան քո ձեռքի վրա, եւ յիշատակ քո աչքերի առաջ, որպեսզի Տիրոջ օրենքը քո բերանում լինի, քանզի հզոր ձեռքով Տէր Աստված քեզ հանեց Եգիպտոսից: Եւ պահեցէք այս օրէնքը ըստ սահմանուած ժամանակների, օրէցօր: Եւ կլինի, երբ Տէր Աստված քո քեզ ներածի Քանանացիների երկիրը, ինչպես երդվեց քո հայրերին, եւ այն քեզ կտա: Եւ կը զատես ամեն անասուն որ բացում է արգանդը, արուները Տիրոջը, ամեն անասուն որ բացում է արգանդը քո խաշանցից կամ քո անասուններից, որքան էլ որ ծնվի քեզ, արուները կը սրբագործես Տիրոջը: Էշի արգանդ բացող ամեն զավակին կփոխանակես ոչխարով, իսկ եթե չփոխանակես՝ կփրկես այն, քո որդիների ամեն անդրանիկին կփրկես: Եթե հարցնի քեզ որդիդ սրանից հետո, ասելով, ինչ է սա; Եվ կասես նրան, որ հզոր ձեռքով Տերը մեզ հանեց Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տնից: Երբ բայց Փարավոնը կարծրացրեց՝ չուղարկելու մեզ, նա սպանեց ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում՝ մարդկանց անդրանիկներից մինչև անասունների անդրանիկները: Այս պատճառով ես զոհաբերում եմ Տիրոջը ամեն արգանդ բացող արական սեռը, և փրկագնում եմ իմ որդիների ամեն անդրանիկին: Եւ կլինի նշանի համար քո ձեռքի վրայ, եւ անշարժ քո աչաց առաջ, քանզի հզոր ձեռքով հանեց քեզ Տէրը Եգիպտոսից: Երբ Փարավոնը ուղարկեց ժողովրդին, Աստված նրանց չառաջնորդեց Փղշտացիների երկրի ճանապարհով, որովհետև մոտ էր, քանի որ Աստված ասաց՝ գուցե ժողովուրդը զղջա պատերազմ տեսնելով, եւ վերադառնա Եգիպտոս: Եւ Աստուած շրջապատեց ժողովրդին ճանապարհով

դեպի անապատ, դեպի Կարմիր ծով, իսկ հինգերորդ սերնդում ելան Իսրայելի որդիները Եգիպտոսի երկրից: Եւ Մովսեսը վերցրեց Հովսեփի ոսկորները իր հետ, քանզի նա երդումով երդվեցրել էր Իսրայելի որդիներին՝ ասելով. Տերը անպայման կայցելի ձեզ, եւ դուք կբարձրացնեք իմ ոսկորները այստեղից ձեզ հետ: Իսրայելի որդիները Սոկքոթից ելնելով՝ բանակ դրեցին Եթամում, անապատի մոտ: Բայց Աստված առաջնորդում էր նրանց՝ ցերեկը ամպի սյամբ՝ ցույց տալու նրանց ճանապարհը, իսկ գիշերը՝ հրի սյամբ: Ոչ դադարեց սակայն ամպի սյունը օրվա ընթացքում, եւ հրի սյունը գիշերվա ընթացքում, ամբողջ ժողովրդի առջեւ:

14

Եւ խոսեց Տէրը Մովսեսի հետ՝ ասելով. Խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին, եւ ետ դարձած՝ թող բանակատեղի դնեն ավանի դիմաց, Մագդողոսի եւ ծովի միջեւ, Բեեղսեպփոնի դիմաց. դրա առջեւ բանակատեղի կդնես ծովի վրա: Եւ Փարաւոնը կ'ասէ իր ժողովուրդին. Իսրայէլի որդիները կը մոլորին այս երկրին մէջ, քանզի անապատը փակել է նրանց: Ես սակայն կը կարծրացնեմ Փարավոնի սիրտը, եւ նա կը հետապնդէ նոնց ետեւէն, եւ ես կը փառաւորուիմ Փարավոնով եւ անոր ամբողջ զօրագունդով, եւ բոլոր Եգիպտացիները պիտի ճանչնան թէ ես եմ Տէրը, եւ անոնք այնպէս ըրին: Եւ հաղորդուեց Եգիպտացիների թագաւորին, որ ժողովուրդը փախել է, եւ փոխուեց Փարաւոնի եւ նրա ծառաների սիրտը ժողովրդի վրայ, եւ ասացին. Ի՞նչ է այս, որ արինք՝ Իսրայէլի որդիներին ուղարկելով, որ մեզ չծառայեն: Լծեց ուրեմն

Փարաւոնը իր կառքերը, և իր ամբողջ ժողովուրդը հավաքեց իր հետ, և վերցրեց վեց հարյուր ընտրված կառքեր, և եգիպտացիների բոլոր ձիերը, և երրորդ աստիճանի մարդիկ բոլորի վրա: Եւ Տէրը խստացրեց Եգիպտոսի թագաւոր Փարաւոնի եւ նրա ծառաների սիրտը, եւ հետապնդեց Իսրայէլի որդիներին, իսկ Իսրայէլի որդիները ելնում էին բարձրացրած ձեռքով: Եւ հետապնդեցին եգիպտացիները նրանց, եւ գտան նրանց բանակատեղի դրած ծովի մոտ, եւ Փարաւոնի ամբողջ հեծելազորը եւ կառքերը, եւ հեծյալները, եւ նրա զորքը՝ բնակավայրի դիմաց, Բեեղսեփփոնի հանդիպակաց: Եւ Փարաւոնը մոտեցաւ, եւ Իսրայէլի որդիները վեր նայելով իրենց աչքերով տեսնում են, որ եգիպտացիները բանակ էին դրել իրենց ետեւից, եւ շատ վախեցան, իսկ Իսրայէլի որդիները գոչեցին դէպի Տէրը: Եւ ասացին Մովսէսին. Միթէ՞ Եգիպտոսի երկրում գերեզմաններ չկային, որ մեզ հանեցիր անապատում մեռցնելու համար. ինչ է այս, որ արեցիր մեզ՝ Եգիպտոսից հանելով: Չէ՞ սա էր այն խոսքը, որ մենք քեզ ասացինք Եգիպտոսում՝ ասելով, թող մեզ, որպեսզի ծառայենք եգիպտացիներին: Ավելի լավ է մեզ համար ծառայել եգիպտացիներին, քան մեռնել այս անապատում: Եվ ասաց Մովսեսը ժողովրդին. Քաջություն ունեցեք, կանգնեք եւ տեսեք փրկությունը Տիրոջից, որը Նա կանի մեզ համար այսօր. որովհետև ինչպես որ տեսել եք եգիպտացիներին այսօր, այլեւս չեք տեսնի նրանց հավիտյանս. Տերը կպատերազմի ձեր համար, եւ դուք կլռեք: Ասաց Տերը Մովսեսին, ինչո՞ւ ես բոբոքում ինձ: Խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին, և թող նրանք ճամբար հանեն: Եւ դու վերցրու քո գավազանը եւ երկարացրու քո ձեռքը ծովի վրա, եւ պատառիր զայն, եւ թող Իսրայելի որդիները մտնեն ծովի մեջտեղը ըստ չորի: Եւ ահա ես

կը խստացնեմ Փարաւոնի եւ բոլոր եգիպտացիների սիրտը, եւ նրանք կը մտնեն նրանց ետեւից, եւ ես կը փառաւորուեմ Փարաւոնի մէջ եւ նրա ամբողջ զօրագնդի մէջ, եւ կառքերի մէջ, եւ նրա ձիերի մէջ: Եւ բոլոր եգիպտացիները կիմանան, որ ես եմ Տէրը, երբ ես փառաւորուեմ Փարաւոնի, նրա կառքերի եւ ձիերի վրայ: Եւ հեռացաւ Աստծո հրեշտակը, որ առաջնորդում էր Իսրայելի որդիների բանակատեղիին, եւ գնաց նոցա ետեւից, եւ ամպի սյունը հեռացաւ նոցա դիմացից եւ կանգնեց նոցա ետեւում: Եւ մտավ եգիպտացիների բանակի եւ Իսրայելի բանակի մեջտեղը, եւ կանգնեց, եւ եղավ խավար ու մթություն, եւ գիշերը անցավ, եւ նրանք ամբողջ գիշեր միմյանց չխառնվեցին: Մովսեսը ձեռքը ձգեց ծովի վրա, և Տերը ամբողջ գիշեր բուռն հարավային քամով ծովը հետ քշեց ու ծովը չորացրեց, և ջուրը պատռվեց: Եւ Իսրայելի որդիները մտան ծովի մեջտեղը ըստ չորի, եւ նրա ջուրը պարիսպ էր աջից, եւ պարիսպ ձախից: Եւ եգիպտացիները հետապնդեցին եւ մտան նրանց ետեւից, եւ Փարաւոնի բոլոր ձիերը, եւ կառքերը, եւ հեծյալները՝ ծովի մեջ: Եղավ դա առավոտյան պահպանության ժամանակ, և Տերը նայեց եգիպտացիների ճամբարի վրա հրի և ամպի սյան մեջ, և շփոթեցրեց եգիպտացիների ճամբարը, և կապեց նրանց կառքերի առանցքները, և տարավ նրանց բռնությամբ, և ասացին եգիպտացիները՝ փախչենք Իսրայելի երեսից, քանի որ Տերը պատերազմում է նրանց համար եգիպտացիների դեմ: Տէրը ասաց Մովսէսին. Ձեռքդ ձգիր ծովի վրայ, եւ թող ջուրը վերադառնայ ու ծածկի եգիպտացիներին, նրանց կառքերը եւ հեծեալներին: Ձգեց դարձյալ Մովսես ձեռքը ծովի վրա, և ջուրը վերադարձավ օրվա ժամանակ երկրի վրա, իսկ եգիպտացիները փախան ջրի տակ, և Տերը թափեց եգիպտացիներին ծովի մեջ: Եվ

վերադարձած ջուրը ծածկեց կառքերը եւ հեծյալներին, եւ Փարավոնի ամբողջ զորությունը, որոնք մտել էին նրանց հետեւից ծով, եւ նրանցից ոչ մեկը չմնաց: Իսկ Իսրայելի որդիները գնացին ծովի մեջով չոր ցամաքով, իսկ ջուրը նրանց համար պարիսպ էր աջից և պարիսպ ձախից: Եւ փրկեց Տէրը Իսրայէլը այն օրը Եգիպտացիների ձեռքից, եւ տեսաւ Իսրայէլ Եգիպտացիներին մեռեալ ծովու եզերքին: Իսրայելը տեսավ մեծ ձեռքը, որ Տերը արեց եգիպտացիներին, և ժողովուրդը վախեցավ Տիրոջից, և հավատացին Աստծուն և Նրա ծառա Մովսեսին:

15

Այնժամ Մովսեսը և Իսրայելի որդիները երգեցին այս երգը Աստծուն և ասացին՝ Երգենք Տիրոջը, քանզի փառաբար փառավորվել է, ձին և հեծյալը նետեց ծով: Օգնական և պաշտպանիչ եղավ ինձ փրկության համար, սա իմ Աստվածն է, և փառավորեմ նրան, իմ հոր Աստվածը, և բարձրացնեմ նրան: Տէրը պատերազմներ է խորտակում, Տէր է անունը նրա: Փարավոնի կառքերը և նրա զորքը նետեց ծով, ընտրյալ հեծյալներ երրորդ աստիճանի, կլանվեցին Կարմիր ծովում, Պոնտոսը ծածկեց նրանց, խորտակվեցին խորության մեջ ինչպես քար: Քո աջը, Տէ՛ր, փառավորվել է զորությամբ, քո աջ ձեռքը, Տէ՛ր, ջարդել է թշնամիներին: Եւ քո փառքի մեծութեամբ ջարդեցիր հակառակորդներին, ուղարկեցիր քո բարկութիւնը, որ կերաւ նրանց որպէս յարդ: Եւ քո բարկութեան հոգով բաժանուեցաւ ջուրը, ջրերը պարսպի պէս կարծրացան, ալիքները ծովու մէջ կարծրացան: Ասաց թշնամին. Հետապնդելով կհասնեմ,

կբաժանեմ աւարը, կլցնեմ հոգիս, կսպանեմ իմ սրով, կիշխի իմ ձեռքը: Դու ուղարկեցիր քո հոգին, ծովը ծածկեց նրանց, նրանք ընկղմվեցին ինչպես կապար ուժեղ ջրերում: Ո՞վ է նման քեզ աստվածների մեջ, Տէ՛ր: Ո՞վ է նման քեզ: Փառավորված սրբերի մեջ, հրաշալի փառքերի մեջ, հրաշքներ անող: Ձգեցիր աջ ձեռքդ, երկիրը կլանեց նրանց: Քո արդարությամբ ուղղորդեցիր քո այս ժողովուրդը, որ փրկեցիր, քո ուժով մխիթարեցիր դեպի քո սուրբ բնակարանը: Լսեցին ազգերը եւ բարկացան, ցավեր բռնեցին Փղշտացիների բնակիչներին: Այնժամ շտապեցին Եդոմի առաջնորդները, եւ Մովաբացիների իշխանները, դող բռնեց նրանց, հալվեցին բոլոր Քանանում բնակվողները: Թող դողդոջ ու վախ ընկնեն նրանց վրա, քո բազկի մեծությամբ թող քարանան, մինչև որ անցնի քո ժողովուրդը, Տէր, մինչև որ անցնի քո այս ժողովուրդը, որ ձեռք բերեցիր: Ներածելով տնկիր զնոսա ի լեռն ժառանգութեան քո, ի պատրաստ բնակարան քո, զոր պատրաստեցեր, Տէր, սրբարան, Տէր, զոր պատրաստեցին ձեռք քո: Տերը թագավորում է դարերս, և դարերի վրա, և դեռևս: Որովհետև Փարավոնի ձին կառքերով և հեծյալներով հետ մտավ ծով, և Տերը նրանց վրա բերեց ծովի ջուրը, իսկ Իսրայելի որդիները գնացին ծովի մեջտեղում՝ ցամաքով: Մարիամ մարգարեուհին, Ահարոնի քույրը, տավիղը ձեռքին առնելով, եւ բոլոր կանայք ելան նրա հետեւից տավիղներով ու պարերով: Սկսեց նրանցից Մարիամը՝ ասելով. Երգենք Տիրոջը, որովհետև փառաբար փառավորվել է. ձին և հեծյալը նետեց ծով: Մովսեսը հեռացրեց Իսրայելի որդիներին Կարմիր ծովից եւ տարավ նրանց Սուր անապատը, եւ նրանք երեք օր գնացին անապատում, եւ ջուր չգտան, որպեսզի խմեն: Եկան Մեռռա, բայց չկարողացան խմել Մեռռայի ջրից, քանզի դառն էր. այդ պատճառով անվանեց

այդ տեղի անունը Դառնություն: Եւ տրտնջեց ժողովուրդը Մովսեսի վրա՝ ասելով. Ի՞նչ խմենք: Մովսեսը գոչեց դեպի Տերը, և Տերը ցույց տվեց նրան փայտ, և նա նետեց այն ջրի մեջ, և ջուրը քաղցրացավ. այնտեղ նա դրեց նրա համար օրենքներ և դատաստաններ, և այնտեղ նա փորձեց նրան, և ասաց. եթե լսելով լսես քո Տեր Աստծո ձայնը, և հաճելին նրա առաջ անես, և ականջ դնես նրա պատվիրաններին, և պահես բոլոր նրա օրենքները, ամեն հիվանդություն, որ բերեցի եգիպտացիների վրա, չեմ բերի քեզ վրա, քանի որ ես եմ Տերը՝ քո Աստվածը, որ բժշկում է քեզ: Եւ նրանք եկան Եղիմ, եւ այնտեղ էին տասներկու ջրի աղբյուրներ եւ յոթանասուն արմավենիների ցողուններ, եւ նրանք բանակեցին այնտեղ ջրերի մոտ:

16

Նրանք մեկնեցին Եղիմից, և Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը եկավ Սին անապատ, որը գտնվում է Եղիմի և Սինայի միջև: Իսկ տասնհինգերորդ օրը, երկրորդ ամսվա մեջ, նրանց Եգիպտոսի երկրից դուրս գալուց հետո, Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը տրտնջում էր Մովսեսի և Ահարոնի դեմ: Եւ ասացին Իսրայէլի որդիները նրանց. Երանի՛ թէ մեռած լինէինք Տիրոջ ձեռքով հարուածուած Եգիպտոսի երկրում, երբ նստած էինք միսերի կաթսաների վրայ եւ հաց ուտում էինք կուշտ, որովհետեւ դուք մեզ հանեցիք այս անապատը՝ այս ամբողջ ժողովուրդը սովով սպանելու համար: Եվ ասաց Տերը Մովսեսին. ահա ես անձրևեցնում եմ ձեզ հացեր երկնքից, եվ դուրս կգա ժողովուրդը, եվ կհավաքեն օրվա բաժինը օր առ օր, որպեսզի փորձեմ նրանց՝

արդյոք կգնան իմ օրենքով, թե ոչ. եվ կլինի վեցերորդ օրը, եվ կպատրաստեն ինչ որ բերեն ներս, եվ կլինի կրկնակի ինչ որ հավաքեն օրական օր առ օր: Եւ ասաց Մովսես եւ Ահարոն ղէպի ամբողջ ժողովը որդիների Իսրայէլի. երեկոյան կիմանաք, որ Տէրը հանեց ձեզ երկրից Եգիպտոսի, եւ առաւոտ կտեսնէք փառքը Տիրոջ, երբ լսեց տրտունջը ձեր Աստծու դէմ. մենք սակայն ինչ ենք, որ տրտնջում էք մեր դէմ: Եվ Մովսեսն ասաց. Երբ Տերը ձեզ երեկոյան միս է տալիս ուտելու համար եւ առավոտյան հաց՝ կշտանալու համար, քանի որ Տերը լսեց ձեր տրտունջը, որ դուք տրտնջում եք մեր դեմ, իսկ մենք ինչ ենք: Ոչ, քանի որ ձեր տրտնջալը մեր դեմ չէ, այլ Աստծո դեմ է: Ասաց Մովսես Ահարոնին. Ասա՛ Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովուրդին՝ մոտեցե՛ք Աստծո առաջ, որովհետև Նա լսել է ձեր տրտունջը: Երբ Ահարոնը խոսում էր Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովին, նրանք դարձան դեպի անապատ, եւ Տիրոջ փառքը երեւաց ամպի մեջ: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. ես լսել եմ Իսրայելի որդիների տրտունջը, խոսիր նրանց հետ՝ ասելով. երեկոյան դուք միս կուտեք, եւ առավոտյան դուք հացով կկշտանաք, եւ դուք կիմանաք, որ ես եմ Տերը՝ ձեր Աստվածը: Եղավ երեկո, եւ բարձրացավ սորաքայր ու ծածկեց ճամբարը, առավոտը, երբ ցողը դադարեց ճամբարի շուրջը: Եւ ահա անապատի երեսին վրա բարակ, ինչպես կորիանդր՝ սպիտակ, ինչպես սառույց երկրի վրա: Տեսնելով այն, Իսրայելի որդիները ասացին մեկը մյուսին. Ինչ է սա: Քանի որ նրանք չգիտեին թե դա ինչ էր, և Մովսեսն ասաց նրանց՝ սա այն հացն է, որը Տերը տվեց ձեզ ուտելու համար: Սա է այն խոսքը, որ հրամայեց Տերը. հավաքեցեք դրանից յուրաքանչյուրը համար հարմար գոմոր, ըստ գլխի, ըստ ձեր հոգիների թվի, յուրաքանչյուրը ձեր վրանակիցների հետ

հավաքեցեք: Արեցին այսպես Իսրայելի որդիները, և հավաքեցին ոմանք շատ և ոմանք քիչ: Եվ չափելով գոմորով, ավելացավ չէր նա որ շատ հավաքեց, եվ նա որ քիչ՝ պակասեց չէր, յուրաքանչյուր մեկը իր համար պատշաճ քանակով հավաքեց: Ասաց Մովսես նրանց. Ոչ ոք թող չթողնի դրանից մինչև առավոտ: Եւ ոչ լսեցին Մովսէսին, այլ ոմանք թողեցին ի նմանէ մինչեւ առաւօտ, եւ եռաց որդերով եւ հոտեցաւ, եւ Մովսէս դառնացաւ ի վերայ նոցա: Եւ հավաքեցին այն առավոտ առավոտ, իւրաքանչյուրը իրեն պատշաճ բաժինը, իսկ երբ արեգակը տաքանում էր, այն հալվում էր: Եղավ վեցերորդ օրը, հավաքեցին անհրաժեշտ բաները կրկնակի, երկու գոմոր մեկի համար, եւ մտան ժողովի բոլոր առաջնորդները, եւ հաղորդեցին Մովսեսին: Եվ Մովսեսն ասաց նրանց. Չէ՞ սա այն խոսքն է, որ խոսեց Տերը: Շաբաթը սուրբ հանգիստ է Տիրոջ համար վաղը. ինչքան որ խմորեք՝ խմորեք, և ինչքան որ եփեք՝ եփեք, և ամեն ավելորդը թողեք այն պահեստում մինչև առավոտ: Եւ նրանք թողեցին դրանից մինչեւ առավոտ, ինչպես Մովսեսը հրամայել էր նրանց, եւ այն չհոտեց, ոչ էլ որդ եղավ դրա մեջ: Ասաց Մովսես. Կերեք այսօր, որովհետև այսօր շաբաթ է Տիրոջ համար, չի գտնվի դաշտում: Վեց օր կհավաքեք, բայց յոթերորդ օրը շաբաթ է, որովհետև չի լինի դրանում: Եղավ, որ յոթերորդ օրը ոմանք ժողովրդից ելան հավաքելու, բայց չգտան: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Մինչեւ ե՞րբ չէք ուզում լսել իմ պատուիրանները եւ իմ օրէնքը: Տեսեք, որովհետև Տերը ձեզ տվեց շաբաթ այս օրը, այդ պատճառով ինքը ձեզ տվեց վեցերորդ օրը երկու օրվա հաց, նստեք յուրաքանչյուրդ ձեր տներում, ոչ ոք թող չելնի իր տեղից յոթերորդ օրը: Եւ ժողովուրդը հանգչեց յոթներորդ օրը: Եւ Իսրայելի որդիները անվանեցին այն Մանն, եւ այն էր ինչպես

սպիտակ համեմի սերմ, իսկ նրա համը՝ ինչպես բլիթ մեղրով: Ասաց Մովսես. Սա այն խոսքն է, որ հրամայեց Տերը. լցրեք գոմորը մանով՝ պահեստի համար ձեր սերունդների համար, որպեսզի տեսնեն այն հացը, որ դուք կերաք անապատում, երբ Տերը ձեզ հանեց Եգիպտոսի երկրից: Եվ Մովսեսն ասաց Ահարոնին՝ վերցրու մեկ ոսկե սափոր եւ դիր նրա մեջ լի մեկ գոմոր մաննա, եւ կդնես այն Աստծո առաջ՝ ձեր սերունդների համար պահպանության, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին, եւ Ահարոնը դրեց վկայության առաջ պահպանության համար: Իսրայելի որդիները քառասուն տարի մանանա կերան, մինչև բնակեցված աշխարհ եկան: Նրանք մանանա կերան, մինչև Փյունիկիայի մի մասը հասան: Իսկ գոմորը երեք չափերի տասներորդն էր:

17

Եւ Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը մեկնեց Սին անապատից՝ ըստ իրենց բանակավայրերի, Տիրոջ խոսքով, եւ բանակեցան Ռափիդինում, բայց ջուր չկար ժողովրդին խմելու համար: Եւ կռվեցավ ժողովուրդը Մովսեսի դեմ՝ ասելով. Տուր մեզ ջուր, որպեսզի խմենք: Եւ Մովսես ասաց նրանց. Ինչո՞ւ եք կռվում ինձ հետ, եւ ինչո՞ւ եք փորձում Տիրոջը: Ծարավեց այնտեղ ժողովուրդը ջրի համար, և տրտնջաց այնտեղ ժողովուրդը Մովսեսի դեմ՝ ասելով, ինչու սա: Դու մեզ բարձրացրիր Եգիպտոսից՝ սպանելու մեզ և մեր երեխաներին ու մեր անասունները ծարավով: Բացականչեց և Մովսեսը Տիրոջը, ասելով՝ ինչ անեմ այս ժողովրդին: Դեռ քիչ ժամանակ, և քարկոծելու են ինձ: Եւ ասաց

Տէրը Մովսէսին. Առաջ գնա այս ժողովրդի, վերցրու քեզ հետ ժողովրդի ծերերից, եւ գաւազանը, որով հարուածեցիր գետը, վերցրու քո ձեռքին մէջ եւ գնա: Ահա ես կանգնած եմ այնտեղ քո առաջ ապառաժի վրա Հորեբում, և կհարես ապառաժին, և ջուր կելնի դրանից, և ժողովուրդը կխմի: Մովսեսը արեց այսպես Իսրայելի որդիների առաջ: Եւ անվանեց այն տեղի Փորձութիւն եւ Նախատինք՝ Իսրայէլի որդիների նախատինքների պատճառով եւ Տիրոջը փորձելու պատճառով, ասելով՝ Տէրը մեր մէջ է, թէ՞ ոչ: Եկավ Ամաղեկը եւ պատերազմում էր Իսրայելի դեմ Ռափիդինում: Ասաց իսկ Մովսես Հոշուային. Ընտրի՛ր քեզ համար հզոր մարդիկ եւ ելած կազմի՛ր պատերազմի Ամաղեկի դեմ վաղը, եւ ահա ես կանգնած կլինեմ բլրի գագաթին վրա, եւ Աստծո գավազանը իմ ձեռքում կլինի: Եւ Յեսուն արեց այնպես, ինչպես Մովսեսն ասաց նրան, եւ ելնելով՝ պատերազմի շարվեց Ամաղեկի դեմ, իսկ Մովսեսը, Ահարոնը եւ Ովրը բարձրացան բլրի գագաթը: Եւ եղաւ, որ երբ Մովսէսը բարձրացնում էր ձեռքերը, Իսրայէլը յաղթում էր, իսկ երբ իջեցնում էր ձեռքերը, Ամաղէկը յաղթում էր: Բայց Մովսեսի ձեռքերը ծանր էին, և քար վերցնելով դրեցին նրա տակ, և նա նստեց դրա վրա, իսկ Ահարոնը և Հովրը ամրացնում էին նրա ձեռքերը՝ մեկը այս կողմից, մեկը այն կողմից, և Մովսեսի ձեռքերը մնացին ամրացված մինչև արևի մայրամուտը: Եւ Յեսուն պարտութեան մատնեց Ամաղեկին եւ ամբողջ նրա ժողովրդին սրի սպանութեամբ: Ասաց Տէրը Մովսեսին. Գրի՛ր այս յիշատակի համար գրքում եւ տուր Յեսուի ականջներին, որ ամբողջովին ջնջեմ Ամաղեկի յիշատակը երկնքի տակից: Եվ Մովսեսը զոհասեղան կառուցեց Տիրոջը, և անվանեց նրա անունը՝ Տէր իմ ապաւէնն է: Որովհետև գաղտնի ձեռքով Տէրը պատերազմ է մղում Ամաղեկի դեմ սերնդից սերունդ:

18

Լսեց Յոթոր՝ Մադիամի քահանան, Մովսեսի սկեսուրը, այն ամենը, ինչ Տերը արեց Իսրայելի՝ իր ժողովրդի համար, որովհետև Տերը հանեց Իսրայելը Եգիպտոսից: Վերցրեց և Յոթորը՝ Մովսեսի փեսան, Սեպփորային՝ Մովսեսի կնոջը՝ նրա ազատումից հետո, և նրա երկու որդիներին. մեկի անունը Գերսամ էր, ասելով՝ պանդուխտ էի օտար երկրում, և երկրորդի անունը Եղիեզեր էր, ասելով՝ որովհետև իմ հոր Աստվածը իմ օգնականն էր և ինձ փրկեց Փարավոնի ձեռքից: Եւ Մովսէսի սկեսուրը՝ Յոթորը, եւ որդիները, եւ կինը ելան դէպի Մովսէս անապատ, ուր նա բանակ էր դրել Աստծու լերան վրայ: Հաղորդվեց Մովսեսին՝ ասելով. Ահա քո սկեսուրը՝ Յոթորը, գալիս է քեզ մոտ, և կինը ու քո երկու որդիները նրա հետ: Մովսես ելավ իր սկեսրոջը ընդառաջ, երկրպագեց նրան, համբուրեց նրան, և նրանք ողջունեցին միմյանց, ապա նա նրանց տարավ խորան: Եւ Մովսէսը պատմեց իր սկեսրուն այն ամէնը, ինչ Տէրը արել էր Փարաւոնին եւ բոլոր եգիպտացիներին Իսրայէլի պատճառով, նաեւ այն բոլոր տառապանքները, որոնք նրանց պատահել էին ճանապարհին, եւ թէ ինչպէս Տէրը փրկել էր նրանց Փարաւոնի ձեռքից եւ եգիպտացիների ձեռքից: Զարմացավ Յոթորը բոլոր այն բարիքների վրա, որոնք Տերը արել էր նրանց համար, որովհետև փրկել էր նրանց եգիպտացիների ձեռքից և փարավոնի ձեռքից: Եվ ասաց Յոթորը. Օրհնեալ է Տէրը, որ փրկեց նրանց եգիպտացիների ձեռքից եւ Փարաւոնի ձեռքից: Հիմա ես իմացա, որ Տերը մեծ է բոլոր աստվածներից, քանի որ նրանք հարձակվեցին նրանց վրա: Եվ վերցրեց Յոթորը՝ Մովսեսի

սկեսուրը, ողջակիզումներ եւ զոհեր Աստծուն, իսկ Ահարոնը եւ Իսրայելի բոլոր ավագները եկան հաց ուտելու Մովսեսի սկեսրոջ հետ Աստծո առաջ: Եւ եղաւ յաջորդ օրը, Մովսէսը նստաւ ժողովուրդին դատելու, իսկ ամբողջ ժողովուրդը կանգնած էր Մովսէսի մօտ առավօտից մինչեւ երեկոյ: Եվ երբ Յոթորը տեսավ այն ամենը, ինչ նա անում էր ժողովրդի համար, ասաց. Ի՞նչ է սա, որ դու անում ես ժողովրդի համար: Ինչու դու նստում ես մենակ, իսկ ամբողջ ժողովուրդը կանգնած է քեզ մոտ առավոտից մինչև երեկո: Եւ Մովսէսն ասում է իր փեսային. Ժողովուրդը գալիս է ինձ մօտ՝ Աստծուց դատաստան փնտռելու համար: Երբ նրանց միջև վեճ է ծագում և նրանք գալիս են ինձ մոտ, ես դատում եմ յուրաքանչյուրին և ծանոթացնում եմ նրանց Աստծո հրամաններին ու Նրա օրենքին: Բայց Մովսեսի հարազատը ասաց նրան. Դու ճիշտ չես անում այս բանը: Անհամբերությամբ կործանվելու ես դու և ամբողջ այս ժողովուրդը, որ քեզ հետ է: Այս գործը քեզ համար ծանր է, դու միայնակ չես կարող անել: Հիմա ուրեմն լսիր ինձ, և խորհուրդ կտամ քեզ, և Աստված քեզ հետ կլինի. դու ժողովրդի համար եղիր միջնորդը Աստծո առաջ, և նրանց խոսքերը Աստծո առաջ կբերես: Եւ վկայեցնես նրանց Աստծո հրամանները եւ նրա օրենքը, եւ ցույց տաս նրանց ճանապարհները, որոնցով կգնան, եւ գործերը, որ կանեն: Եվ դու քեզ համար ընտրիր ամբողջ ժողովրդից հզոր մարդկանց, աստվածավախ, արդար մարդկանց, որոնք ատում են ամբարտավանությունը, եւ կարգիր նրանց վրա հազարապետներ եւ հարյուրապետներ եւ հիսնապետներ եւ տասնապետներ: Եւ նրանք ժողովրդին դատելու են ամեն ժամ, իսկ մեծամիտ խոսքը քեզ վրա բերելու են, իսկ դատաստանների մանր գործերը նրանք ինքնին դատելու են, եւ քեզանից թեթեւացնելու են, եւ քեզ օգնելու

են: Եթե այս խոսքը կատարես, Աստված քեզ կօգնի, և կկարողանաս կանգնել, և այս ամբողջ ժողովուրդը իր սեփական տեղը կվերադառնա խաղաղությամբ: Մովսեսը լսեց իր սկեսրոր ձայնը և արեց այնքան, որքան նա ասել էր իրեն: Եւ Մովսէսը ընտրեց հզոր մարդիկ ամբողջ Իսրայէլից եւ նշանակեց նրանց հազարապետներ, հարիւրապետներ, յիսնապետներ եւ տասնապետներ: Եւ նրանք դատում էին ժողովրդին ամեն ժամ, բայց ամեն ծանր խնդիր բերում էին Մովսեսի մոտ, իսկ ամեն թեթեւ խնդիր դատում էին իրենք: Եվ Մովսեսը ուղարկեց իր փեսային, եւ նա գնաց իր երկիրը:

19

Այն երրորդ ամսվան Իսրայելի որդիների ելքի Եգիպտոսի երկրից, այս օրը, եկին Սինայի անապատ: Եւ մեկնեցին Ռափիդեինից, եկան Սինայի անապատը, եւ Իսրայէլը բանակեցաւ այնտեղ լերան դիմաց: Եւ Մովսէս բարձրացաւ Աստուծոյ լեռը, եւ Աստուած կանչեց զնա լեռնէն՝ ասելով. այս բաները կ’ասես Յակոբի տանը, եւ կ’հայտարարես Իսրայէլի որդիներուն: Ինքներդ տեսել եք, թե ինչ արեցի եգիպտացիներին, և վերցրեցի ձեզ ինչպես արծիվների թևերի վրա, և բերեցի ձեզ ինձ մոտ: Եվ հիմա, եթե լսելով լսեք իմ ձայնը եւ պահեք իմ ուխտը, կլինեք ինձ համար յատուկ ժողովուրդ բոլոր ազգերի միջից, որովհետեւ ամբողջ երկիրը իմն է: Դուք բայց կլինեք ինձ համար թագավորական քահանայություն և սուրբ ազգ, այս խոսքերը կասես Իսրայելի որդիներին: Եկավ Մովսեսը, կանչեց ժողովրդի ծերերին եւ նրանց առջեւ դրեց այն բոլոր խոսքերը, որոնք

Աստված հրամայել էր նրանց: Պատասխանեց ամբողջ ժողովուրդը միաբանությամբ եւ ասացին. Ամենը, որ ասաց Աստվածը, կ՚անենք եւ կ՚լսենք: Իսկ Մովսեսը այդ խոսքերը մատուցեց Աստծուն: Ասաց Տէրը Մովսէսին. Ահա ես քեզ մօտ կու գամ ամպի սեան մէջ, որպէսզի ժողովուրդը լսէ, երբ ես քեզ հետ կը խօսիմ, եւ քեզի յաւիտեան հաւատայ: Մովսէսը ժողովուրդի խօսքերը Տիրոջ պատմեց: Եվ Տերը ասաց Մովսեսին. Իջիր, խստիվ զգուշացրու ժողովրդին, եւ սրբագործիր նրանց այսօր եւ վաղը, եւ թող լվանան հագուստները, եւ թող լինեն պատրաստ երրորդ օրվա համար, քանի որ երրորդ օրը Տերը կիջնի Սինա լեռան վրա, ամբողջ ժողովրդի առաջ: Եւ դու կը բաժանես ժողովուրդը շուրջանակի՝ ասելով. Զգուշացէ՛ք ձեզի համար չբարձրանալ լեռը եւ չդիպչել դրան, ամէն ով որ դիպչած լինի լեռան՝ մահով պիտի մեռնի: Ոչ ոք չպիտի դիպչի նրան ձեռքով, քանզի քարերով պիտի քարկոծվի կամ նետով պիտի աղեղնավորվի, թե՛ անասուն, թե՛ մարդ՝ չպիտի ապրի, երբ ձայները, փողերը եւ ամպը հեռանան լեռնից, նրանք պիտի բարձրանան լեռը: Իջավ բայց Մովսես լեռից դեպի ժողովուրդ, եւ սրբագործեց նրանց, եւ լվացին զգեստները: Եւ ասաց ժողովրդին. Եղէ՛ք պատրաստ երեք օր, մի՛ մոտեցէք կնոջ: Եղավ երրորդ օրը առավոտյան, և եղան ձայներ և կայծակներ և մթին ամպ Սինա լեռան վրա, փողի ձայնը մեծ հնչեց, և սարսափեց ամբողջ ժողովուրդը, որ ճամբարում էր: Եւ Մովսեսը ժողովրդին դուրս հանեց բանակատեղիից Աստծո հանդիպման համար, եւ նրանք կանգնեցին լեռան մոտ: Սինա լեռը ամբողջությամբ ծխում էր, քանի որ Աստված կրակի մեջ իջել էր դրա վրա, և ծուխը բարձրանում էր ինչպես հնոցի ծուխը, և ամբողջ ժողովուրդը խիստ զարմացավ: Եվ շեփորի ձայները, որոնք առաջ էին գնում,

դառնում էին շատ ավելի ուժեղ: Մովսեսը խոսեց, իսկ Աստվածը պատասխանեց նրան ձայնով: Իջավ Տէրը Սինա լեռան վրա, լեռան գագաթին վրա, եւ Տէրը կանչեց Մովսէսին լեռան գագաթին վրա, եւ Մովսէսը բարձրացավ: Եւ ասաց Աստված Մովսեսին՝ ասելով, իջի՛ր եւ խստիվ զգուշացրո՛ւ ժողովրդին, չլինի որ երբեք մոտենան Աստծուն՝ հասկանալու համար, եւ նրանցից բազմություն ընկնի: Եւ քահանաները, որոնք մոտենում են Տեր Աստծուն, թող սրբագործվեն, չլինի որ Տերը հեռացնի նրանցից: Եւ Մովսէսն ասաց Աստծուն. Ժողովուրդը չի կարող բարձրանալ Սինա լեռ, որովհետեւ դու վկայել ես մեզ՝ ասելով. Առանձնացրո՛ւ լեռը եւ սրբացրո՛ւ այն: Ասաց նրան Տէրը. Գնա՛, իջի՛ր ներքև, եւ բարձրացի՛ր դու եւ Ահարոնը քեզ հետ, բայց քահանաները եւ ժողովուրդը թող չբռնանան բարձրանալ դէպի Աստված, որպէսզի Տէրը երբեք չկորցնի նրանցից: Իջավ Մովսես ժողովրդի մոտ և ասաց նրանց:

20

Եվ խոսեց Տերը բոլոր այս խոսքերը՝ ասելով. ես եմ Տերը՝ քո Աստվածը, ով հանեցի քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տնից: Ուրիշ աստուածներ չպիտի ունենաս ինձնից բացի: Ոչ կը պատրաստես քեզ համար կուռք, ոչ էլ որեւէ նմանություն այն ամենի, որ երկնքում է վերևում, եւ այն ամենի, որ երկրի վրա է ներքևում, եւ այն ամենի, որ ջրերի մեջ է երկրի տակ: Չես երկրպագի նրանց, ոչ էլ չես ծառայի նրանց, քանզի ես եմ Տեր քո Աստվածը, նախանձախնդիր Աստված, հայրերի մեղքերը հատուցող երեխաների վրա, մինչև երրորդ և չորրորդ սերունդը

նրանց, որ ատում են ինձ, և ողորմություն անող հազարներին նրանց, որ սիրում են ինձ, և նրանց, որ պահում են իմ պատվիրանները: Չես վերցնի Տիրոջ՝ քո Աստծո անունը ունայնության վրա, որովհետև Տերը՝ քո Աստվածը՝ չի մաքրի նրան, ով վերցնում է նրա անունը ունայնության վրա: Հիշի՛ր շաբաթի օրը՝ սրբացնելու համար զայն: Վեց օր կաշխատես և կատարես քո բոլոր գործերը: Իսկ յոթերորդ օրը շաբաթ է Տիրոջ՝ քո Աստծուն. չպիտի անես դրանում ոչ մի գործ դու, եւ քո որդին, եւ քո դուստրը, քո ծառան, եւ քո աղախինը, քո եզը, եւ քո բեռնակիրը, եւ քո ամեն անասունը, եւ եկուորը, որ բնակվում է քո մեջ: Քանզի վեց օրերում Տէրը ստեղծեց երկինքը եւ երկիրը եւ ծովը եւ այն ամենը որ նրանց մէջ է, եւ հանգչեց յոթներորդ օրը, այս պատճառով Տէրը օրհնեց յոթներորդ օրը եւ սրբեց զայն: Պատվիր քո հորը և քո մորը, որպեսզի լավ լինի քեզ համար և որպեսզի երկարակյաց լինես այն բարի երկրի վրա, որը Տեր Աստվածդ տալիս է քեզ: Մի՛ շնութիւն գործեր: Չպիտի գողանաս: Ոչ սպանես: Սուտ վկայություն մի՛ տար քո մերձավորի դեմ: Չես ցանկանա քո մերձավորի կնոջը, չես ցանկանա քո մերձավորի տունը, ոչ նրա դաշտը, ոչ նրա ծառան, ոչ նրա ծառայուհին, ոչ նրա եզը, ոչ նրա էշը, ոչ նրա ամբողջ անասունը, ոչ այն ամենը, ինչ քո մերձավորինն է: Եւ ամբողջ ժողովուրդը տեսավ ձայնը, ջահերը, փողի ձայնը եւ ծխացող լեռը, իսկ վախեցած ամբողջ ժողովուրդը կանգնեց հեռվից: Եւ ասացին Մովսէսին. Խօսի՛ր դու մեզ հետ, եւ մի՛ թող Աստուած խօսի մեզ հետ, որպէսզի չմեռնինք: Եւ Մովսես ասաց նրանց. Քաջություն ունեցեք, որովհետև Աստված եկավ ձեզ քննելու համար, որպեսզի նրա երկյուղը լինի ձեր մեջ, որպեսզի չմեղանչեք: Ժողովուրդը կանգնած էր հեռվից, իսկ Մովսեսը մտավ խավարի մեջ, որտեղ Աստված էր: Տէրը

ասաց Մովսեսին. Այս բաները կասես Հակոբի տանը եւ կհայտարարես Իսրայելի որդիներին. դուք տեսել եք, որ երկնքից խոսել եմ ձեզ հետ: Ոչ պիտի շինէք ձեզի արծաթէ աստուածներ, եւ ոսկէ աստուածներ ոչ պիտի շինէք ձեզի: Ձոհասեղան հողից կը պատրաստէք ինձ համար, եւ կը զոհէք դրա վրայ ձեր ողջակէզները, ձեր փրկութեան զոհերը, ձեր ոչխարներն ու ձեր հորթերը ամէն տեղում, ուր որ կ'անուանեմ իմ անունը, եւ կը գամ քեզ մօտ եւ կ'օրհնեմ քեզ: Եթե սակայն քարերից զոհասեղան կառուցես ինձ համար, մի՛ շինիր դրանք տաշված քարերից, քանի որ քո սուրը գործածել ես դրանց վրա, եւ դրանք պղծված են: Դու չպիտի բարձրանաս աստիճաններով իմ զոհասեղանի վրա, որպեսզի չբացես քո մերկությունը նրա վրա:

21

Եւ այս են այն կանոնները, որոնք դու կդնես նրանց առջեւ: Եթե ձեռք բերես եբրայեցի ծառա, վեց տարի կծառայի քեզ, բայց յոթերորդ տարում կհեռանա ազատ առանց վճարի: Եթե ինքը միայն մտնի, ապա միայն կդուրս գա, իսկ եթե կին մտնի նրա հետ, ապա կդուրս գա նաև նրա կինը: Եվ եթե տերը տա նրան կին, եւ ծնի նրան որդիներ կամ դուստրեր, կինը եւ երեխաները կլինեն նրա տիրոջը, իսկ ինքը միայն կելնի: Եթե բայց պատասխանելով ասի ծառան՝ սիրել եմ իմ տերը, և կնոջս, և երեխաներս, չեմ փախչի ազատ, ապա նրա տերը կբերի նրան Աստծո դատարանը, և ապա կբերի նրան դռան մոտ, սեմի վրա, և նրա տերը կծակի նրա ականջը գայլով, և կծառայի նրան հավիտյան: Եթե ոմն վաճառի իր դուստրը որպես ծառայուհի, նա

չի հեռանա այնպես, ինչպես հեռանում են ստրուկուհիները: Եթե նա չհաճի իր տիրոջը, որ նրան համաձայնել էր, նա պիտի փրկագնի նրան, բայց օտար ազգին նա տեր չէ վաճառելու նրան, որովհետև խախտել է նրա նկատմամբ: Իսկ եթե նրան իր որդուն նշանի, ապա դուստրերի իրավունքի համաձայն կվարվի նրա հետ: Եթե նա իր համար ուրիշ կին վերցնի, անհրաժեշտ բաները, հագուստը և նրա հետ հաղորդակցությունը չի զրկի: Եթե բայց այդ երեք բաները չանի նրա համար, նա կարձակվի անվճար, առանց արծաթի: Եթե ինչ-որ մեկը հարվածի մեկ ուրիշին և նա մեռնի, թող մահվան դատապարտվի: Բայց ոչ կամովին, այլ Աստված մատնեց նրա ձեռքերը. կտամ քեզ տեղ, ուր կփախչի սպանողը: Եթե ոմն հարձակվի իր մերձավորի վրա՝ նրան նենգությամբ սպանելու համար, եւ ապաստանի, իմ զոհասեղանից կառնես նրան մահապատժելու: Ով հարվածում է իր հորը կամ մորը, մահապատժի թող ենթարկվի: Նա, ով չարախոսում է իր հոր կամ իր մոր դեմ, կմեռնի մահով: Ով որ գողանա Իսրայելի որդիներից որևէ մեկին, և ճնշելով նրան վաճառի, և այդ բանը հայտնաբերվի նրա մոտ, մահով թող մեռնի: Եթե երկու մարդիկ վիճեն, և հարվածեն մերձավորին քարով կամ բռունցքով, և նա չմեռնի, բայց պառկի անկողնի վրա, եթե մարդը վեր կենալով քայլի դուրս գավազանի վրա, անմեղ կլինի հարվածողը, բայց նրա անգործության համար կվճարի և բուժման ծախսերը: Եթե ինչ-որ մեկը հարվածի իր ծառային կամ իր ծառայուհուն գավազանով, և նա մեռնի նրա ձեռքերի տակ, արդարությամբ պատժվելու է: Եթե սակայն ապրի մեկ օր կամ երկու, չպիտի պատժվի, որովհետև նրա արծաթն է: Եթե երկու մարդիկ կռվեն և հարվածեն հղի կնոջ, և նրա երեխան դուրս գա ոչ ձևավորված, տուգանքով պետք է տուգանվի, ինչպես որ կնոջ

ամուսինը դնի, պետք է տա արժանապատվությամբ: Եթե բայց ձևավորված է, կտա հոգի փոխարեն հոգու, աչք փոխարեն աչքի, ատամ փոխարեն ատամի, ձեռք փոխարեն ձեռքի, ոտք փոխարեն ոտքի, այրվածք փոխարեն այրվածքի, վերք փոխարեն վերքի, կապտուկ փոխարեն կապտուկի: Եթե ոմն հարվածի իր ծառայի ականը կամ իր աղախնոյ ականը եւ կուրացնէ, ազատ պիտի արձակէ զնոսա իրենց ականի փոխարէն: Իսկ եթե հանի ծառայի ատամը կամ իր սպասավորի ատամը, ազատ կուղարկի նրանց՝ նրանց ատամի փոխարեն: Եթե ցուլը խոցի մարդ կամ կին և մեռնի, ցուլը քարերով պիտի քարկոծվի, և նրա միսը չպիտի ուտվի, իսկ ցուլի տերը անմեղ կլինի: Եթե ցուլը հարվածող է եղել երեկվանից առաջ և երրորդ օրվանից առաջ, և վկայել են նրա տիրոջը, բայց նա չի հեռացրել նրան, և նա սպանել է մարդ կամ կին, ապա ցուլը պետք է քարկոծվի, և նրա տերը պետք է մահվան դատապարտվի: Իսկ եթե նրան փրկագին պարտադրվի, կտա իր հոգու փրկագինը այնքան, որքան նրան պարտադրեն: Եթե և որդի կամ դուստր խոթի, ըստ այս օրենքի թող անեն նրա հետ: Եթե ցուլը խոթի երեխային կամ ծառայուհուն, երեսուն արծաթ դիդրախմա կտա նրանց տիրոջը, և ցուլը կքարկոծվի: Եթե ինչ-որ մեկը բացի փոս կամ փորի փոս, և չծածկի այն, և այնտեղ ընկնի հորթ կամ էշ, փոսի տերը կվճարի, արծաթ կտա նրանց տիրոջը, իսկ մեռածը նրա կլինի: Եթե մեկի ցուլը հարվածի մերձավորի ցուլին և մեռնի, կվաճառեն կենդանի ցուլը և կբաժանեն նրա արծաթը, և մեռած ցուլը կբաժանեն: Եթե բայց հայտնի դառնա, որ ցուլը հարվածող է եղել երեկվանից և երրորդ օրվանից առաջ, և վկայված լինի նրա տիրոջը, և նա չհեռացնի նրան, կվճարի ցուլ ցլու փոխարեն, բայց մեռածը նրան կլինի: Եթե ինչ-որ մեկը գողանա հորթ կամ ոչխար և մորթի կամ վաճառի, հինգ հորթ

կվճարի այդ հորթի փոխարեն և չորս ոչխար՝ այդ ոչխարի փոխարեն:

22

Եթե բայց փորելու մեջ գողը գտնվի եւ հարվածված մեռնի, սպանություն չէ նրան: Եթե արեգակը ելնի նրա վրա, նա մեղավոր է և պետք է մահվան դատապարտվի, բայց եթե նրան ունեցվածք չլինի, թող վաճառվի գողության փոխարեն: Եթե գողացածը գտնվի նրա ձեռքում կենդանի՝ էշից մինչև ոչխար, կրկնակի վճարի այն: Եթե ոմն արածեցնի դաշտ կամ այգի և թողնի իր անասունը, որ արածեցնի ուրիշի դաշտը, հատուցանի իր դաշտից ըստ իր բերքի, իսկ եթե ամբողջ դաշտը արածեցնի, իր դաշտի և իր այգու լավագույնները հատուցանի: Եթե հուրը դուրս գալով գտնի փշեր և այրի կալները կամ հասկերը կամ դաշտը, ապա վճարի նա, ով հուրը վառել է: Եթե ինչ-որ մեկը իր ընկերոջը արծաթ կամ անոթներ տա պահպանելու համար, և դրանք գողացվեն այդ մարդու տնից, եթե գողը գտնվի, նա կրկնակի կվճարի: Եթե բայց չգտնվի գողը, տան տերը կմոտենա Աստծո առաջ, և կերդվի, որ իսկապես ինքը չի չարագործել ընկերոջ ամբողջ դրվածքի վրա, ըստ ամեն խոսված անիրավության, վերաբերյալ և□□□□ի, և էշի, և ոչխարի, և հագուստի, և ամեն կորստի որ պահանջվում է. ինչ որ լինի, Աստծո առաջ կգա երկուսի դատաստանը, և ով որ բռնվի Աստծո միջոցով, կրկնակի կվճարի ընկերոջը: Եթե ինչ-որ մեկը տա իր մերձավորին բեռնակիր անասուն կամ հորթ կամ ոչխար կամ ամեն անասուն պահպանելու համար, և այն կոտրվի կամ մեռնի կամ գերի

դառնա, և ոչ ոք չիմանա, երդումը կլինի Աստծո երկուսի միջև, որ նա չի գործել չարությամբ ընդհանրապես մերձավորի ավանդի նկատմամբ, և այսպես կընդունի նրա տերը, և չի հատուցի: Եթե գողացվի նրանից, կվճարի տիրոջը: Եթե գազանի կողմից պատառված դառնա, կբերի նրան որսի վրա, և չի վճարի: Եթե ոմն խնդրի իր հարևանից, եւ այն կոտրվի կամ մեռնի կամ գերի դառնա, իսկ տերը նրա հետ չլինի, պետք է վճարի: Եթե բայց տերը նրա հետ է, չպիտի վճարի, իսկ եթե վարձու է, պիտի լինի նրան իր վարձու փոխարեն: Եթե ինչ-որ մեկը խաբի անխնամված կույսի և պառկի նրա հետ, օժիտով պետք է օժիտ տա նրան իրեն կին: Եթե բայց մերժելով մերժի, և նրա հայրը չցանկանա տալ նրան նրան կնության, արծաթ կվճարի հորը այնքան, որքան է կույսերի օժիտը: Կախարդներին կենդանի չպահպանեք: Ամեն ով որ անասունի հետ պառկի՝ մահով պիտի սպաննէք զանոնք: Նա, ով զոհ է մատուցում աստվածներին, մահով կոտորվելու է, բացի Տիրոջը միայն: Եւ օտարականին մի՛ չարչարէք, եւ մի՛ ճնշէք զնա, քանզի դուք օտարականներ էիք Եգիպտոսի երկրում: Ամեն այրի և որբ չպիտի չարչարեք: Եթե չարությամբ չարչարեք նրանց, և նրանք աղաղակելով աղաղակեն դեպի ինձ, ես անպայման կլսեմ նրանց ձայնը, և կբարկանամ բարկությամբ, և կսպանեմ ձեզ սրով, և ձեր կանայք այրիներ կլինեն, և ձեր երեխաները որբեր կլինեն: Եթե արծաթ փոխ տաս քո աղքատ եղբորը, նրան չսեղմես եւ նրան տոկոս չդնես: Եթե գրավ վերցնես քո մերձավորի հանդերձը, արևի մայրամուտից առաջ կվերադարձնես նրան: Որովհետև սա նրա ծածկոցն է, միայն սա է նրա մերկության հանդերձը: Ինչո՞վ կքնի: Եթե ուրեմն նա բարձրաձայն կանչի ինձ, ես կլսեմ նրան, քանի որ ես ողորմած եմ: Աստվածներին չես վատ խոսելու, և քո ժողովրդի իշխանի մասին վատ չես ասելու: Քո կալի

և հնձանի առաջին պտուղները չպիտի ուշացնես, քո որդիների առաջնածինները ինձ պիտի տաս: Այսպես կ'անես քո հորթի և քո ոչխարի և քո լծավոր անասունի հետ. յոթ օր կ'լինի մոր մոտ, իսկ ութերորդ օրը կ'վերադարձնես ինձ զայն: Եվ սուրբ մարդիկ կլինեք ինձ համար, եւ գազանների կողմից պատառված միս չուտեք, այն շանը նետեք:

23

Ոչ կընդունիս սնոտի լսելիք, ոչ կհամաձայնիս անիրաւի հետ լինել անիրաւ վկայ: Դու չպիտի լինես ավելիների հետ չարության մեջ, չպիտի միանաս բազմությանը՝ շեղվելու ավելիների հետ, որպեսզի աղավաղես դատաստանը: Եւ աղքատին ողորմություն չպիտի ցույց տաս դատաստանի ժամանակ: Եթե հանդիպես քո թշնամու ցուլին կամ նրա մոլորված անասունին, դարձրած կվերադարձնես նրան: Եթե տեսնես քո թշնամու լծավոր անասունը, որ ընկած է իր բեռան տակ, չպիտի անցնես անտեսելով, այլ պիտի օգնես նրան բարձրացնել այն: Ոչ դու կծուռացնես աղքատի դատաստանը իր դատաստանին մէջ: Ամեն անիրավ խոսքից կը հեռանաս, անմեղը եւ արդարը չպիտի սպաննես, եւ ամբարիշտին չպիտի արդարացնես ընծաների համար: Եւ պարգեւներ չպիտի ընդունես, որովհետեւ պարգեւները կուրացնում են տեսնողների աչքերը եւ ապականում են արդար խօսքերը: Եւ օտարականին մի՛ նեղէք, որովհետեւ դուք գիտէք օտարականի հոգին, քանի որ դուք ինքներդ օտարականներ էիք Եգիպտոսի երկրում: Վեց տարի կցանես քո հողը և կհավաքես նրա բերքը: Իսկ յոթներորդում թողություն կը կատարես եւ կը

թողես զայն, եւ կերան քո ազգիդ աղքատները, իսկ մնացածը կերան վայրի գազանները: Այսպես կը կատարես քո այգին եւ քո ձիթենին: Վեց օր կատարիր քո գործերը, իսկ յոթներորդ օրը հանգիստ է, որպեսզի հանգչեն քո եզն ու քո լծավոր անասունը, եւ որպեսզի թարմանան քո աղախնի որդին ու օտարականը: Ամեն ինչ, որ ասել եմ ձեզ, պահպանեք, և այլ աստվածների անունները չհիշեք, ոչ էլ թող լսվեն ձեր բերանից: Երեք անգամ տարվա մեջ տոն կատարեք ինձ համար: Անխմոր հացի տոնը պահպանեք կատարելու համար, յոթ օր կերեք անխմոր հաց, ինչպես հրամայեցի քեզ՝ ըստ նոր ամսվա ժամանակի, որովհետև նրանում դուրս ելար Եգիպտոսից, չերևաս իմ առաջ դատարկ ձեռքով: Եւ տօն հնձի առաջին պտղոց կը կատարես քո գործերի, զորս ցանես քո արտում, եւ տօն ավարտի տարվա ելից ժամանակ՝ քո արտից եկած գործերիդ ժողովելիս: Տարվա երեք անգամ քո ամեն արական կերևա քո Տեր Աստծո առաջ: Երբ որովհետև ես կհանեմ դուրս հեթանոսներին քո դեմքից եւ կընդարձակեմ քո սահմանները, չպիտի զոհես խմորի վրա իմ խնկոց արյունը, եւ իմ տոնի ճարպը չպիտի մնա մինչեւ առավոտ: Քո երկրի առաջին բերքերի սկզբնաբերույթները կբերես Տեր Աստծո քո տունը, չես եփի գառը իր մոր կաթի մեջ: Եւ ահա ես ուղարկում եմ իմ հրեշտակին քո դեմքից առաջ, որպեսզի նա պահպանի քեզ ճանապարհին, որպեսզի նա քեզ բերի այն երկիրը, որ ես պատրաստել եմ քեզ համար: Ուշադի՛ր լեր քեզ համար և լսի՛ր նրան, և մի՛ անհնազանդիր նրան, քանզի նա չի զսպի քեզ, որովհետև իմ անունն է նրա վրա: Եթե ուշադիր լսեք իմ ձայնը, և կատարեք այն ամենը, ինչ հրամայեմ ձեզ, և պահպանեք իմ ուխտը, կլինեք ինձ համար առանձնահատուկ ժողովուրդ բոլոր ազգերի միջից, որովհետև ամբողջ երկիրը իմն է, իսկ դուք

կլինեք ինձ համար թագավորական քահանայություն և սուրբ ազգ: Այս խոսքերը կասես Իսրայելի որդիներին. եթե ուշադիր լսեք իմ ձայնը և կատարեք այն ամենը, ինչ ասեմ ձեզ, թշնամի կլինեմ ձեր թշնամիներին և կհակադրվեմ ձեր հակառակորդներին: Կգնա քանզի իմ հրեշտակը՝ քո առաջնորդը, եւ կբերի քեզ ամորհացիների, քետացիների, փերեզացիների, քանանացիների, գերգեսացիների, խեւացիների եւ յեբուսացիների մոտ, եւ ես կոչնչացնեմ նրանց: Չերկրպագես նրանց աստուածներին, ոչ էլ ծառայես նրանց, չանես ըստ նրանց գործերի, այլ քանդելով քանդես, եւ ջարդելով ջարդես նրանց սյուները: Եւ պաշտես Տիրոջը՝ քո Աստծուն, եւ օրհնեմ քո հացը, քո գինին եւ քո ջուրը, եւ հեռացնեմ հիվանդությունը ձեզանից: Չի լինի անպտուղ, ոչ էլ ամուլ քո երկրի վրա. քո օրերի թիվը լրացնելով կլրացնեմ: Եւ վախը կ'ուղարկեմ քո առաջից, եւ կ'ապշեցնեմ բոլոր ազգերը, որոնց մէջ դու կը մտնես, եւ քո բոլոր հակառակորդները փախստականներ կը դարձնեմ: Եւ ես քո առաջից եղջերուներ կ'ուղարկեմ, եւ դու քեզնից կ'հանես Ամորհացիներին, Խեւացիներին, Քանանացիներին եւ Քետացիներին: Ես նրանց չեմ հանելու մեկ տարում, որպեսզի երկիրը անապատ չդառնա, եւ երկրի գազանները քո վրա չբազմանան: Ըստ փոքրի կը հանեմ նրանց քեզնից, մինչև որ աճես և ժառանգես երկիրը: Եւ կղնեմ քո սահմանները կարմիր ծովից մինչեւ փղշտացիների ծովը, եւ անապատից մինչեւ մեծ Եփրատ գետը, եւ քո ձեռքերին կմատնեմ երկրի բնակիչներին, եւ կհանեմ նրանց քեզանից: Ոչ կհամաձայնես նրանց հետ և նրանց աստուածների հետ ուխտ կնքել: Եւ ոչ կը բնակուին երկրիդ մէջ, որպէսզի քեզ մեղանչել չտան ինծի դէմ, քանզի եթէ ծառայես նոցա աստուածներուն, ասոնք քեզի գայթակղութիւն կը լինեն:

24

Եւ Մովսէսին ասաց. Ելի՛ր դէպի Տէրը դու եւ Ահարոնը, եւ Նադաբը, եւ Աբիուդը, եւ Իսրայէլի ծերերից յոթանասունը, եւ հեռուից երկրպագութիւն մատուցեցէ՛ք Տիրոջը: Եւ Մովսէս միայն կը մոտենայ Աստծուն, բայց իրենք չեն մոտենայ, իսկ ժողովուրդը նրանց հետ չի բարձրանայ: Մտավ Մովսեսը եւ պատմեց ժողովրդին Աստծո բոլոր խոսքերն ու օրենքները, եւ ամբողջ ժողովուրդը պատասխանեց մեկ ձայնով՝ ասելով. Տիրոջ բոլոր խոսքերը, որ խոսեց, կատարելու ենք եւ կլսենք: Եւ Մովսէսը գրեց Տիրոջ բոլոր խօսքերը, իսկ Մովսէսը վաղ առաւօտ վեր կենալով՝ կառուցեց զոհասեղան լերան տակ եւ տասներկու քարեր՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղերի համար: Եւ ուղարկեց Իսրայէլի որդիների երիտասարդներին, եւ նրանք ողջակեզներ մատուցեցին, եւ փրկութեան զոհ զոհեցին Աստծուն՝ զուարակներ: Մովսեսը վերցրեց արյան կեսը և լցրեց խառնման անոթների մեջ, իսկ արյան կեսը լցրեց զոհասեղանի վրա: Եւ առեալ զուխտի գիրքը՝ ընթերցաւ ժողովրդի ականջներուն, եւ ասացին. Ամենայն ինչ որ Տէրը խօսեցաւ՝ պիտի կատարենք եւ պիտի լսենք: Մովսեսը վերցնելով արյունը՝ ցանեց ժողովրդի վրա և ասաց. Ահա ուխտի արյունը, որը Տերը դրեց ձեզ հետ այս բոլոր խոսքերի վերաբերյալ: Եւ բարձրացան Մովսես եւ Ահարոն, եւ Նադաբ, եւ Աբիուդ, եւ յոթանասունը Իսրայելի ծերակույտից: Եւ տեսան այն տեղը, որտեղ կանգնած էր Իսրայելի Աստվածը, եւ նրա ոտքերի տակը՝ ինչպես սափիրե աղյուսի գործ, եւ ինչպես երկնքի տարածության տեսք մաքրությամբ: Եւ Իսրայէլի ընտրեալներից ոչ ոք չվախճանուեցաւ, եւ երեւացան Աստծու

տեղում, եւ կերան ու խմեցին: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Բարձրացի՛ր դէպի ինձ լեռը եւ կեցի՛ր այնտեղ, եւ ես քեզ կը տամ քարէ սեղանները՝ օրէնքը եւ պատուիրանները, որոնք գրեցի նրանց օրինաւորելու համար: Եվ Մովսեսը եւ Յեսուն, որ կանգնած էր նրա մոտ, վեր ելան եւ բարձրացան Աստծո լեռը: Եւ ասացին ծերերին. Լռեցէ՛ք այստեղ, մինչեւ որ վերադառնանք ձեզ մօտ, եւ ահա Ահարոնն ու Հովրը ձեզ հետ են. եթէ ունեքէ դատաստան պատահի, թող մօտենան նրանց: Եւ Մովսեսն ու Յեսուն բարձրացան լեռ, եւ ամպը ծածկեց լեռը: Եւ իջաւ Աստծո փառքը Սինա լեռան վրայ, եւ ամպը ծածկեց այն վեց օր, եւ Տէրը կանչեց Մովսէսին յոթներորդ օրը ամպի միջից: Իսկ Տիրոջ փառքի ձևը, ինչպես վառվող կրակ լերան գագաթին վրա, Իսրայելի որդիների առաջ: Եւ Մովսեսը մտավ ամպի մեջը, եւ բարձրացավ լեռը, եւ այնտեղ լեռան վրա էր քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր:

25

Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. Ասա՛ Իսրայելի որդիներին, եւ վերցրե՛ք առաջին պտուղները բոլորից, որոնց սիրտը կցանկանա, եւ կվերցնեք իմ առաջին պտուղները: Եվ սա է առաջին պտուղը, որը կվերցնեք նրանցից՝ ոսկի, եւ արծաթ, եւ պղինձ, եւ կապույտ, եւ ծիրանի, եւ կրկնակի կարմիր, եւ մանված բարակ կտավ, եւ այծերի մազեր, եւ կարմրած խոյերի կաշիներ, եւ կապույտ կաշիներ, եւ անփուտ փայտեր, եւ սարդիոնի քարեր, եւ քարեր փորագրության համար ուսադրոշի համար եւ երկար պատմուճանի համար: Եւ կը պատրաստես ինձ սրբարան, եւ կը երեւամ ձեզ: Եվ կը պատրաստես ինձ համար ըստ այն ամենի, որ

քեզ ցույց կու տամ լերան վրայ՝ վրանի օրինակը եւ անոր բոլոր անօթներուն օրինակը, այնպէս կը պատրաստես: Եւ կը պատրաստես վկայութեան տապանը անեղծ փայտից, երկու եւ կես կանգուն երկարութեամբ, եւ մեկ եւ կես կանգուն լայնութեամբ, եւ մեկ եւ կես կանգուն բարձրութեամբ: Եւ կպատես զնա մաքուր ոսկով, ներսից եւ արտաքուստ կպատես զնա, եւ կառնես դրա համար ոսկի ծնօտներ հիւսուած շուրջանակի: Եւ դու պիտի շինես դրան չորս ոսկի օղակներ եւ դնես դրանք չորս կողմերի վրա՝ երկու օղակ մի կողմի վրա եւ երկու օղակ երկրորդ կողմի վրա: Դու կշինես լծակներ անփուտ փայտից և կպատես դրանք ոսկով, և կմտցնես լծակները օղակների մեջ, որոնք տապանակի կողքերում են, տապանակը դրանցով բարձրացնելու համար: Տապանակի օղակների մեջ ձողերը անշարժ պիտի մնան: Եւ կդնես տապանակի մէջ վկայութիւնները, որոնք կտամ քեզ: Եւ կը պատրաստես քաւութեան գահ՝ ծածկոց մաքուր ոսկիէ, երկու կանգուն եւ կէս երկայնութիւնը եւ կանգուն եւ կէս լայնութիւնը: Եւ կ’ընես երկու քերովբէներ ոսկեհարված, եւ կ’դնես զանոնք քաւութեան աթոռոյն երկու կողմերուն վրայ: Կարվելու են մեկ քերովբե այս կողքից, եւ մեկ քերովբե քավարանի երկրորդ կողքից, եւ կարելու ես երկու քերովբեներ երկու կողքերի վրա: Քերովբեները կլինեն ձգած թևերը վերևից՝ ստվերելով իրենց թևերով քավարանի վրա, և նրանց դեմքերը միմյանց դեպի. քավարանի դեպի կլինեն քերովբեների դեմքերը: Եւ դու կդնես ողորմութեան աթոռը տապանակի վրա վերևից, եւ տապանակի մեջ կդնես վկայությունները, որոնք կտամ քեզ: Եւ ես կիմացուեմ քեզ այնտեղից, եւ կխոսեմ քեզ քավարանի վերեւից՝ երկու քերովբէների միջեւ, որոնք են վկայութեան տապանակի վրայ, եւ

ըստ այն ամենի, ինչ որ հրամայեմ քեզ Իսրայէլի որդիների համար: Եւ կը պատրաստես սեղան մաքուր ոսկուց, երկու կանգուն երկարութեամբ, եւ կանգուն լայնութեամբ, եւ մէկուկէս կանգուն բարձրութեամբ: Եվ դու կշինես դրա համար ոլորված ոսկե ալիքներ շուրջանակի, եվ դու կշինես դրա համար մեկ ափի չափ պսակ շուրջանակի: Եվ դու կշինես ոլորված ալիք պսակի շուրջանակի: Եւ կը պատրաստես չորս ոսկի օղակներ, եւ կը դնես այդ չորս օղակները նրա ոտքերի չորս մասերի վրայ՝ պսակի ներքեւ: Եւ օղակները կը լինեն տեղեր լծերուն, որպէսզի նոցանով բարձրացնել սեղանը: Եւ կը պատրաստես լծակները անեփ փայտից, եւ կը պատես զնոսա մաքուր ոսկով, եւ նոսանց վրայ կը բարձրանայ սեղանը: Եւ կը պատրաստես նրա ամանները, խնկամանները, նուիրաբերման ամանները եւ բաժակները, որոնցով կը հեղես նրանցում, մաքուր ոսկուց կը պատրաստես դրանք: Եւ դու կդնես ներկայության հացերը սեղանի վրա իմ առաջ անընդհատ: Եւ կը պատրաստես աշտանակ մաքուր ոսկուց, կռածոյ կը պատրաստես զ աշտանակն, ձողն նորա եւ ճիւղերը եւ սկուտեղքը եւ գնդիկները եւ շուշանները ի նմանէ կը լինին: Վեց ճյուղեր ելնում էին կողերից՝ երեք ճյուղ ճրագամանի մի կողմից, և երեք ճյուղ ճրագամանի երկրորդ կողմից: Եւ երեք բաժակներ փորագրված նուշի ձեւով մի ճյուղի մեջ՝ գնդիկ եւ շուշան, այսպես վեց ճյուղերին, որոնք դուրս են ելնում ճրագարանից: Եւ ճրագարանի վրա չորս բաժակներ՝ փորագրված նուշի ձեւով, մեկ ճիւղի վրա գնդիկներ եւ նրա շուշանները: Գնդիկը երկու ճյուղերի ներքևում դրանից, և գնդիկը չորս ճյուղերի ներքևում դրանից, այսպես վեց ճյուղերի համար, որոնք դուրս են ելնում ճրագակալից, և ճրագակալում չորս բաժակներ՝ փորագրված նուշի ձևով: Գնդիկները և ճյուղերը

նրանից թող լինեն, ամբողջը քանդակագործված մեկ մաքուր ոսկուց: Եւ կը պատրաստես նրա եօթը ճրագները, եւ կը դնես ճրագները, եւ նրանք կը փայլեն մի երեսից: Եւ նրա խնկարկութիւնը եւ նրա հիմքերը մաքուր ոսկուց կը պատրաստես: Այս բոլոր անոթները մաքուր ոսկու տաղանդ էին: Տես, կ'անես ըստ այն ձևի, որ ցույց տրված է քեզ լերան վրա:

26

Եւ վրանը կը պատրաստես տասը վարագոյրներից՝ նրբահիւս մանուածից, եւ կապոյտից, եւ ծիրանիից, եւ կարմիրից մանուածից, քերովբէներով, հիւսուած գործով կը պատրաստես զանոնք: Մեկ վարագույրի երկարությունը քսանութ կանգուն և լայնությունը չորս կանգուն կլինի, նույն չափը կլինի բոլոր վարագույրների համար: Հինգ վարագույրներ կլինեն միմյանց կցված՝ մեկը մյուսին, եւ հինգ վարագույրներ կլինեն միացված՝ մեկը մյուսին: Եւ կապոյտ օղակներ կը պատրաստես նրանց համար մէկ վարագոյրի եզրին վրայ, մէկ կողմից դէպի միացումը, եւ այսպէս կը պատրաստես արտաքին վարագոյրի եզրին վրայ՝ դէպի երկրորդ միացումը: Հիսուն օղակներ կը պատրաստես մի վարագոյրին, եւ հիսուն օղակներ կը պատրաստես երկրորդ վարագոյրի միացման մասից, դիմացի դիրքով՝ միմեանց դէպի ընկնող՝ իւրաքանչիւրին մէջ: Եւ կը պատրաստես հիսուն ոսկի օղակներ, եւ կը միացնես վարագոյրները՝ մեկը մյուսին օղակներով, եւ վրանը մեկ կը լինի: Եվ կ'ընես մազոտ մորթեր՝ ծածկոց վրանին վրա, տասնմեկ մորթեր կ'ընես զանոնք: Մեկ մորթի երկարությունը երեսուն կանգուն է, և մեկ մորթի

լայնությունը չորս կանգուն է, նույն չափը կլինի տասնմեկ մորթերի համար: Եւ կմիացնես հինգ մորթերը իրար, եւ վեց մորթերը իրար, եւ վեցերորդ մորթը կրկնակի կդարձնես վրանի դիմացի կողմում: Եւ կը պատրաստես հիսուն օղակ մէկ վարագոյրի եզրին վրայ, որ մէջտեղում է միացման համաձայն, եւ հիսուն օղակ կը պատրաստես երկրորդ միացնող վարագոյրի եզրին վրայ: Եւ կը պատրաստես հիսուն պղնձե օղակներ, եւ կը միացնես օղակները ծարերից, եւ կը միացնես մորթերը, եւ կը լինի մի: Եւ դու կդնես ներքեւ վրանի մորթերի ավելցուկը, մորթի մնացած կեսը կծածկես վրանի մորթերի ավելցուկի վրա, կծածկես վրանի ետեւում: Կանգուն այս կողմից և կանգուն այն կողմից, խորանի վարագույրների երկարությունից գերազանցող մասից, կլինի ծածկող խորանի կողմերի վրա այս կողմից և այն կողմից, որպեսզի ծածկի: Եւ կը պատրաստես ծածկոց վրանի համար՝ խոյերի կարմրած մորթեր, եւ ծածկոցներ կապույտ մորթերից վերեւից: Եւ կ’ընես վրանի սիւները անեղծ փայտից: Տասը կանգուն կը շինես մեկ սյունը, եւ մեկ ու կես կանգուն՝ մեկ սյան լայնությունը: Երկու խոցանակ մեկ սյան վրա, որոնք համապատասխանում են մեկը մյուսին, այսպես կանես վրանի բոլոր սյուների համար: Եւ կը պատրաստես սիւներ վրանին՝ քսան սիւներ հիւսիսային կողմից: Եւ քառասուն արծաթե հիմքեր կը պատրաստես քսան սյուներուն համար, երկու հիմք մէկ սեան համար՝ նրա երկու կողմերուն, եւ երկու հիմք մէկ սեան համար՝ նրա երկու կողմերուն: Եվ երկրորդ կողմը դեպի Հարավ, քսան սյուներ, եւ քառասուն արծաթե հիմքեր նրանց, երկու հիմքեր մեկ սյան համար նրա երկու մասերի վրա, եւ երկու հիմքեր մեկ սյան համար նրա երկու մասերի վրա: Եւ վրանի ետեւի կողմից, ծովի կողմը, կը պատրաստես վեց սիւներ: Եւ երկու սիւներ կը

պատրաստես վրանի հետեւի անկիւնների վրայ: Եւ կլինի հավասար ներքևից, ըստ նույնի՝ հավասար կլինեն գլուխներից մինչև մեկ միավորումը, այսպես կանես երկու անկյուններին, հավասար թող լինեն: Եւ կլինեն ութ սյուներ, եւ նոցա հիմքերը արծաթե՝ տասնվեց, երկու հիմք մեկ սյան համար՝ նրա երկու մասերի վրա, եւ երկու հիմք մեկ սյան համար: Եվ կշինես նիգեր անփտելի փայտից՝ հինգ մեկ սյան համար վրանի մեկ կողմից, եւ հինգ նիգեր մեկ սյան համար վրանի երկրորդ կողմի համար, եւ հինգ նիգեր սյան համար վրանի հետին կողմի համար դեպի ծով: Եւ միջին ձողը սյուների միջեւ թող անցնի մի կողմից մինչեւ մյուս կողմը: Եւ սյուները կպատես ոսկով, եւ օղակները կշինես ոսկյա, որոնց մեջ կմտցնես նիգերը, եւ կպատես նիգերը ոսկով: Եւ դու կը բարձրացնես վրանը ըստ այն ձեւին, որ ցուցադրված է քեզ լերան վրա: Եւ կը պատրաստես վարագոյր կապոյտից, ծիրանիից, մանած կարմիրից եւ հիւսուած բարակ քթանից, հիւսուած գործ՝ կը պատրաստես զայն քերովբէներով: Եւ դու կդնես զայն չորս անապական սիւների վրայ, որոնք ոսկեպատ են ոսկիով, եւ նոցա գլխարկները ոսկիք են, եւ նոցա չորս խարիսխները արծաթիք են: Եւ դու կը դնես վարագոյրը սիւներուն վրայ, եւ կը բերես հոն, վարագոյրին ներսի կողմը, վկայութեան տապանակը, եւ վարագոյրը ձեզի համար կը բաժանէ սուրբ տեղին եւ սրբութիւնների սրբոյն միջեւ: Եւ կծածկես վարագուրով վկայության տապանակը սրբերի սրբում: Եւ դու կը դնես սեղանը վարագոյրից դուրս, եւ աշտանակը սեղանի դիմաց՝ խորանի հարաւային կողմում, իսկ սեղանը կը դնես խորանի հիւսիսային կողմում: Եւ կը պատրաստես ծածկոց վրանի դռան համար կապույտից, ծիրանիից, մանած կարմիրից եւ մանած բեհեզից՝ ասեղնագործի գործ: Եւ կը պատրաստես վարագոյրին հինգ

սիւներ եւ կը ծածկես զնոսա ոսկիով, եւ գլուխները նոցա ոսկիներ են, եւ կը ձուլես նոցա հինգ պղնձի խարիսխներ:

27

Եւ կը պատրաստես զոհասեղան անապական փայտից, հինգ կանգուն երկայնութեամբ եւ հինգ կանգուն լայնութեամբ. զոհասեղանը քառակուսի կը լինի, եւ երեք կանգուն բարձրութեամբ: Եւ կը պատրաստես եղջիւրները չորս անկիւնների վրայ, նրանից կը լինեն եղջիւրները, եւ կը ծածկես զնոսա պղնձով: Եւ կը պատրաստես պսակ զոհասեղանին, եւ ծածկոցը նրա, եւ բաժակները նրա, եւ միսի պատառաքաղները նրա, եւ բուրվառը նրա, եւ բոլոր անօթները նրա կը պատրաստես պղնձից: Եւ կը պատրաստես նրա համար ցանցավոր գործով պղնձե ցանց, եւ կը պատրաստես ցանցի վրա չորս պղնձե օղակներ չորս կողմերի տակ: Եւ դու պիտի դնես նրանց զոհասեղանի ցանցի ներքեւ, իսկ ցանցը պիտի լինի մինչեւ զոհասեղանի կեսը: Եւ կ'ընես զոհասեղանին լծակներ անփուտ փայտից, եւ կ'պատես զնոսա պղնձով: Եւ կը բերես ներս ձողերը մատանիներին մեջ, եւ թող լինեն ձողեր զոհասեղանի կողքերին, երբ այն բարձրացնես: Խոռոչ անխրամ կը պատրաստես զայն, ըստ ցուցեալին քեզ լերան վրայ, այնպէս կը պատրաստես զայն: Եւ կը պատրաստես բակ վրանին դէպի հարաւային կողմը, բակի վարագոյրներ մանուած նրբահիւսից, երկարութիւնը հարիւր կանգուն մէկ կողմին: Եւ նրանց սյուները քսան, եւ նրանց խարիսխները քսան պղնձե, եւ նրանց օղակները եւ ամրակները արծաթե: Այսպես արևելյան կողմում վարագույրներ՝ հարյուր

կանգուն երկարությամբ, և նրանց քսան սյուները, և նրանց քսան պղնձե հիմքերը, և սյուների օղակներն ու ամրակները, և նրանց արծաթով ծածկված հիմքերը: Իսկ բակի լայնությունը ծովի կողմից՝ հիսուն կանգուն վարագույրներ, դրանց սյուները՝ տասը, և դրանց հիմքերը՝ տասը: Եւ դատարանի լայնութիւնը դէպի հարաւ՝ հիսուն կանգուն վարագոյրներ, նոցա սիւները՝ տասը, եւ նոցա խարիսխները՝ տասը: Եւ տասնհինգ կանգուն բարձրությամբ վարագույրներ մի կողմին, նրանց երեք սյուները եւ նրանց երեք հիմքերը: Եւ երկրորդ կողմը տասնհինգ կանգուն վարագույրների բարձրությամբ, նրանց երեք սյուները եւ նրանց երեք հիմքերը: Եւ բակի դարպասին ծածկոցը՝ քսան կանգուն բարձրութեամբ, կապուտակէ եւ ծիրանիէ եւ կարմրիկէ հիւսուածէ եւ բեհեզէ հիւսուածէ՝ ասեղնագործի տարազութեամբ, նոցա սիւնքը՝ չորք, եւ նոցա խարիսխները՝ չորք: Բակի բոլոր սյուները շուրջանակի ծածկված էին արծաթով, և նրանց գլուխները արծաթե էին, և նրանց հիմքերը՝ պղնձե: Բակի երկարությունը հարյուր վրա հարյուր, և լայնությունը հիսուն վրա հիսուն, և բարձրությունը հինգ կանգուն մանված նրբաթելից, և նրանց հիմքերը պղնձե: Եւ ամբողջ կառուցումը եւ բոլոր գործիքները եւ բակի ցցերը պղնձե են: Եվ դու հրամայիր Իսրայելի որդիներին, եւ թող նրանք վերցնեն քեզ համար ձեթ ձիթենիներից՝ մաքուր անխառն ծեծված, լույսի համար վառելու, որպեսզի վառվի ճրագը անընդհատ վկայության խորանում, վարագույրի դրսից, որ ուխտի վրա է, կվառի այն Ահարոնը եւ նրա որդիները երեկոյից մինչեւ առավոտ, Տիրոջ առաջ, հավիտենական օրենք ձեր սերունդների համար Իսրայելի որդիներից:

28

Եւ դու քեզ մօտեցրու Ահարոնին՝ քո եղբօրը, եւ նրա որդիներին Իսրայէլի որդիներից, որպէսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն՝ Ահարոնը, Նադաբը, Աբիուդը, Եղիազարը եւ Իթամարը՝ Ահարոնի որդիները: Եւ սուրբ հանդերձ կը պիտի անես քո եղբայր Ահարոնի համար՝ պատուի եւ փառքի համար: Եւ դու խոսի՛ր բոլոր իմաստուններին, որոնց ես լցրել եմ իմաստության եւ ըմբռնման հոգով, եւ նրանք կշինեն Ահարոնի սուրբ զգեստը սրբարանի համար, որով նա ինձ կքահանայանա: Եւ այս են այն հանդերձները, որ նրանք կը պատրաստեն՝ կրծքազարդը, ուսազարդը, երկար հանդերձը, հյուսած պատմուճանը, խոյրը եւ գօտին, եւ նրանք կը պատրաստեն սուրբ հանդերձներ Ահարոնի եւ նրա որդիների համար, որպէսզի ինձ համար քահանայութիւն անեն: Եվ նրանք կառնեն ոսկին, կապույտը, ծիրանին, կարմիրը և բեհեզը: Եւ նրանք կը պատրաստեն ուսադիրը ոլորված նրբաթելից՝ ասեղնագործի հիւսուած գործ: Երկու ուսադիրներ միացնող կլինեն նրան՝ մեկը մյուսին, երկու մասերի վրա հարմարեցված: Եւ գործվածքը ուսադիրների, որ է նրա վրա, նրա գործելու ձեւով լինելու է մաքուր ոսկուց եւ կապուտակից եւ ծիրանիից եւ հիւսված կարմիրից եւ նրբահիւս բեհեզից: Եւ կ’առնես երկու զմրուխտի քարերը, եւ կ’փորագրես նրանց վրա Իսրայելի որդիների անունները: Վեց անուններ մի քարի վրա, և վեց մնացած անուններ երկրորդ քարի վրա՝ ըստ նրանց ծննդյան: Քարագործական արվեստի գործով, կնիքի փորագրությամբ փորագրես երկու քարերը Իսրայելի որդիների անունների վրա: Եւ դու կդնես երկու քարերը էփոդի ուսերի վրա, քարերը յիշատակի

քարեր են Իսրայէլի որդիների համար, եւ Ահարոնը Իսրայէլի որդիների անունները կրելու է Տիրոջ առաջ իր երկու ուսերի վրա՝ որպես յիշատակ նրանց համար: Եւ կը պատրաստես ուսադիրներ մաքուր ոսկուց: Եվ կը պատրաստես երկու ծոպածոպ շղթաներ մաքուր ոսկուց, խառնուած ծաղիկներով, հյուսուածքի գործ, եւ կը դնես ծոպածոպ հյուսուած շղթաները վահանակների վրա, ըստ նրանց ուսադիրների՝ դիմացի կողմից: Եւ կը պատրաստես դատաստանների կրծքապանակը՝ ասեղնագործի գործ, վակասի ռիթմին համաձայն կը պատրաստես զայն ոսկիէ եւ կապուտէ, եւ ծիրանիէ, եւ մանեալ կարմրէ, եւ մանեալ բեհեզէ: Կը պատրաստես այն քառակուսի, կրկնակի կը լինի, թիզի մը երկարությունը նրա, եւ թիզի մը լայնությունը: Եւ կը հիւսես նրա վրայ քարազարդ հիւսուածք՝ չորս շարք, քարերի շարք կը լինի՝ սարդիոն, տոպազիոն եւ զմրուխտ՝ առաջին շարքը: Եւ երկրորդ շարքը՝ անթրաքս, սափիրոս եւ յասպիս: Եւ երրորդ շարքը՝ լիգուրիում, ագատ, ամեթիստ: Եւ չորրորդ շարքը՝ քրիզոլիթոս, բերիլլիոն եւ օնիքիոն, ոսկով պատված, ոսկով կապված, թող լինեն ըստ իրենց շարքի: Եւ քարերը թող լինեն Իսրայելի որդիների անուններից՝ տասներկու, ըստ նոցա անունների, կնիքների փորագրություններ, իւրաքանչյուրը ըստ անուան թող լինեն տասներկու ցեղերի համար: Եւ կը պատրաստես տեսչական կրծքանշանի վրա հյուսված կախովներ՝ շղթայական գործ մաքուր ոսկուց: Եւ Ահարոն կը կրէ Իսրայէլի որդիների անունները դատաստանի կրծքապանակի վրայ, իր կրծքին վրայ, երբ մտնէ սրբարանը՝ որպէս յիշատակ Աստուծոյ առաջ: Եւ դու կդնես դատաստանի կրծքազարդի վրայ յայտնութիւնը եւ ճշմարտութիւնը, եւ այն կլինի Ահարոնի կրծքի վրայ, երբ նա մտնի սրբարանը Տիրոջ առաջ, եւ Ահարոն միշտ կրելու է

Իսրայէլի որդիների դատաստանները իր կրծքի վրայ Տիրոջ առաջ: Եւ կը պատրաստես երկար ներքնազգեստ, ամբողջովին կապույտ: Եւ բացվածքը նրանից կլինի միջին, եզր ունենալով շուրջանակի, հյուսածի գործ, միացումը միասին հյուսված նրանից, որպեսզի չպատռվի: Եվ կշինես տակից եզրին հանդերձի ներքևից, ինչպես ծաղկող նռան նռնիկներ կապույտից, եւ ծիրանիից, եւ կարմիրից հյուսված, եւ բեհեզից մանված, տակից եզրին հանդերձի շուրջանակի, նույն տեսակ նռնիկներ ոսկի, եւ զանգակներ միջեւ սրանց շուրջանակի: Նռան մոտ ոսկե զանգակ, և ծաղկավոր վերարկուի եզրի վրա շուրջանակի: ԵՒ կլինի Ահարոնը ծառայելիս լսելի նրա ձայնը, մտնելիս սուրբ Տիրոջ առջև, և ելնելիս, որպեսզի չմեռնի: Եւ կ՚ընես մաքուր ոսկի սալ, եւ կ՚փորագրես դրա վրայ կնիքի փորագրութիւն՝ Տիրոջ Սրբարանը: Եւ դու կը դնես զայն կապուտակ հիւսուածի վրայ, եւ այն կը լինի խոյրի վրայ, խոյրի առջեւի կողմում կը լինի: Եւ այն կլինի Ահարոնի ճակատի վրա, եւ Ահարոն կհանի սրբերի մեղքերը, որքան որ Իսրայելի որդիները կսրբացնեն իրենց սրբերի ամենայն ընծայից, եւ այն միշտ կլինի Ահարոնի ճակատի վրա՝ Տիրոջ առաջ նրանց համար ընդունելի: Եւ զարդարուած եզրերը խիտոնների բեհեզից, եւ կը պատրաստես բեհեզեայ խոյր, եւ գօտի կը պատրաստես՝ ասեղնագործի գործ: Եվ Ահարոնի որդիների համար կը պատրաստես խիտոններ և գոտիներ, և խոյրեր կը պատրաստես նրանց համար՝ պատվի և փառքի համար: Եւ կհագցնես զնոսա Ահարոնի՝ եղբօր քում, եւ զորդիս նորա ընդ նմա, եւ կօծես զնոսա, եւ կլցնես զձեռս նոցա, եւ կսրբես զնոսա, որպէսզի քահանայութիւն առնեն ինձ: Եւ կտավեայ վերարկուներ կը պատրաստես նրանց՝ ծածկելու համար նրանց մարմնի մերկութիւնը, որ գօտկից մինչեւ ազդրերը կը լինի: Եւ

Ահարոնը եւ նրա որդիները կունենան դրանք, երբ մտնեն վկայութեան խորանը կամ երբ մոտենան պաշտամունք մատուցելու սրբութեան զոհասեղանին, եւ իրենց վրայ մեղք չբերեն, որպէսզի չմեռնեն. յաւիտենական օրէնք նրան եւ նրա սերմանը նրա հետ:

29

Եւ սրանք են, որ կանես նրանց. կսրբացնես նրանց, որպեսզի քահանայեն ինձ. կառնես մի հորթ արջառներից, եւ երկու անբիծ խոյ, եւ անխմոր հացեր խառնված ձեթով, եւ անխմոր բլիթներ օծված ձեթով. ծիծաղ ցորենից կանես դրանք: Եւ դու կը դնես զանոնք մի զամբիւղի վրայ, եւ կը մատուցանես զանոնք զամբիւղով, եւ զորթն, եւ զերկու խոյերը: Եւ Ահարոնին ու նրա որդիներին կբերես վկայութեան խորանի դռան մօտ եւ կլուաս նրանց ջրով: Եւ առնելով հանդերձները՝ կհագցնես քո եղբայր Ահարոնին երկար քղամիսը, եւ վակասը, եւ տախտակը, եւ կմիացնես նրան տախտակը վակասին: Եւ դու կդնես թագը նրա գլխին, եւ կդնես սրբարանի սալը թագի վրա: Եւ կառնես օծութեան յուղից եւ կհեղես այն նրա գլխի վրա եւ կօծես նրան: Եւ նրա որդիներին կբերես եւ նրանց քիթոններ կհագցնես: Եւ կը գօտեպնդես նրանց գօտիներով, եւ կը դնես նրանց վրայ խոյրերը, եւ նրանց քահանայութիւնը ինձ համար յաւիտենական կը լինի, եւ կը սրբագործես Ահարոնի ձեռքերը եւ նրա որդիների ձեռքերը: Եւ կբերես զուլը վկայութեան խորանի դռան առջեւ, եւ Ահարոնն ու իր որդիները իրենց ձեռքերը կդնեն զուլի գլխին՝ Տիրոջ առջեւ, վկայութեան խորանի դռան մօտ: Եւ կ՚սպանես զորթդ առաջի

Տեառն՝ առ դրանց խորանին վկայութեան: Եւ կ’առնես զուարակին արիւնից, եւ քո մատով կ’դնես սեղանի եղջերուն վրայ, իսկ մնացած բոլոր արիւնը կ’հեղուս սեղանի հիմքին մօտ: Եվ կ’առնես ամբողջ ճարպը, որ փորի վրա է, և լյարդի բլթակը, և երկու երիկամները, և ճարպը, որ նրանց վրա է, և կ’դնես զոհասեղանի վրա: Բայց հորթի միսը, մաշկը եւ աղբը կ’այրես հրով՝ բանակատեղիից դուրս, քանզի մեղք է: Եւ կառնես մի խոյ, եւ Ահարոնն ու նրա որդիները կդնեն իրենց ձեռքերը խոյի գլխի վրա: Եւ կ'մորթես զնա, եւ առնելով արիւնը՝ կը հեղուս դէպի սեղանը շուրջանակի: Եւ զխոյն կտրես երկու ըստ անդամների, եւ լվաս զներքինսն եւ զոտսն ջրով, եւ դնես ի վերայ կտորոցն հանդերձ գլխովն: Եւ կը մատուցանես ամբողջ խոյը զոհասեղանի վրայ՝ ողջակէզ Տիրոջը, անուշահոտ բուրմունքի համար. այն խունկ է Տիրոջը: Եւ կ’առնես երկրորդ խոյը, եւ Ահարոնն ու նրա որդիները կ’դնեն իրենց ձեռքերը խոյի գլխին: Եւ կ'մորթես զայն, եւ կ'առնես արիւնէն անոր, եւ կը դնես Ահարոնի աջ ականջին բլթակին վրայ, եւ աջ ձեռքին ծայրին վրայ, եւ աջ ոտքին ծայրին վրայ, եւ անոր որդիներուն աջ ականջներուն բլթակներուն վրայ, եւ անոնց աջ ձեռքերուն ծայրերուն վրայ, եւ անոնց աջ ոտքերուն ծայրերուն վրայ: Եւ կ'առնես արիւնէն, որ զոհասեղանէն է, եւ օծութեան իւղէն, եւ կը ցանես Ահարոնի վրայ եւ անոր հանդերձին վրայ, եւ անոր որդիներուն վրայ եւ անոր որդիներուն հանդերձներուն վրայ անոր հետ, եւ սրբագործուած պիտի ըլլայ ինք եւ անոր հանդերձը, եւ անոր որդիները եւ անոր որդիներուն հանդերձները անոր հետ: Իսկ խոյին արիւնը պիտի հեղես զոհասեղանին վրայ շուրջանակի: Եւ կառնես ոչխարից նրա ճարպը եւ ճարպը, որ ծածկում է փորը, եւ լյարդի լոբը, եւ երկու երիկամները, եւ ճարպը, որ նրանց վրա է, եւ աջ բազուկը,

որովհետեւ սա կատարելություն է: Եւ մեկ հաց յուղով, եւ մեկ բլիթ անխմոր զամբիւղից, որ դրուած էր Տիրոջ առաջ: Եւ դու կդնես այս բոլորը Ահարոնի ձեռքերի վրա եւ նրա որդիների ձեռքերի վրա, եւ կառանձնացնես դրանք որպես ընծայաբերում Տիրոջ առաջ: Եւ կ’առնես զնոսա ի ձեռաց նոցա եւ կ’մատուցանես ի վերայ սեղանոյն ողջակիզութեան ի հոտ անուշից առաջի Տեառն. ընծայ է Տեառն: Եւ կ'առնես կուրծքը սրբագործման խոյից, որ Ահարոնինն է, եւ կ'առանձնացնես զայն որպես ընծայ Տիրոջ առաջ, եւ այն քո բաժինը կ'ըլլայ: Եւ սրբագործես զստինքս զատուցեալ եւ զբազուկն հանութեան, որ զատուցեալ է եւ որ հանուած է ի խոյէն կատարման՝ ի Ահարոնէ եւ ի որդւոց նորա: Եւ կլինի Ահարոնին եւ նրա որդիներին յաւիտենական օրինագիծ Իսրայէլի որդիներից, քանզի այս ընծայ է, եւ ընծայ կլինի Իսրայէլի որդիներից՝ Իսրայէլի որդիների փրկութեան զոհերից, ընծայ Տիրոջը: Եւ սրբի հանդերձը, որ Ահարոնինն է, կլինի նրա որդիներինը նրանից հետո, որպեսզի նրանցով օծվեն եւ կատարելագործվեն նրանց ձեռքերը: Յոթ օր կհագնի դրանք այն քահանան, որ նրա փոխարեն կլինի նրա որդիներից, որը կմտնի վկայության խորանը՝ սրբարանում պաշտամունք մատուցելու: Եւ կատարման խոյը կ’առնես, եւ միսը սուրբ տեղում կ’եփես: Եւ կուտեն Ահարոնը եւ որդիները նրա միսը խոյի եւ հացերը, որ զամբյուղի մեջ են, վկայության վրանի դռների մոտ: Կուտեն զնոսա, յորս սրբեցան ի նոսա՝ կատարել զձեռս նոցա, սրբել զնոսա. եւ օտարազգի ոչ կերիցէ ի նոցանէ, զի սուրբ է: Եթե բայց մնացած լինի զոհաբերության կատարման միսերից և հացերից մինչև առավոտ, կայրես մնացածը կրակով, չպիտի ուտվի, որովհետև սրբարան է: Եւ Ահարոնին ու իր որդիներուն այսպէս կ’ընես՝ ըստ այն ամենուն, որ քեզի հրամայեցի. եօթը օր նոցա

ձեռքերը կը սրբես: Եւ մեղքի զ՚արջը կը պատրաստես մաքրութեան օրը, եւ կը մաքրես զսեղանը քեզ նրա վրայ սրբելիս, եւ կօծես զայն, որպէսզի սրբես զայն: Յոթ օր կը մաքրես զոհասեղանը եւ կը սրբես զայն, եւ զոհասեղանը կը լինի սուրբ սրբոյն. ամեն ով որ դիպչի զոհասեղանին՝ կը սրբուի: Եւ այս է, որ կը կատարես զոհասեղանի վրա. տարեկան անբիծ գառներ՝ երկուսը օրը, զոհասեղանի վրա անընդհատ, անընդհատ ընծայաբերում: Մի գառը կ'անես առավոտյան, եւ երկրորդ գառը կ'անես երեկոյան: Եւ տասներորդ բարակ ալիւրի՝ խառնուած ծեծուած ձէթի չորրորդ հինի մէջ, եւ ըմպելի զոհ՝ գինու չորրորդ հինը՝ մէկ գառին համար: Եվ երկրորդ գառը կը մատուցանես երեկոյեան, ըստ առաւօտեան զոհի եւ ըստ անոր ըմպելի նուիրատուութեան, կը մատուցանես անոյշ հոտի ընծայ Տիրոջ, շարունակական զոհ ձեր սերունդներուն համար, վկայութեան խորանին դռան վրայ Տիրոջ առջեւ, ուր պիտի յայտնուիմ քեզի այնտեղից, որպէսզի խօսիմ քեզի: Եւ այնտեղ կը հրամայեմ Իսրայէլի որդիներին, եւ կը սրբագործուիմ իմ փառքովս: Եւ կը սրբացնեմ վկայութեան խորանը եւ զոհասեղանը, եւ Ահարոնին ու նրա որդիներին կը սրբացնեմ՝ ինձ քահանայութիւն անելու համար: Եւ կանչուելու եմ Իսրայէլի որդիներուն մէջ, եւ կ'ըլլամ նոցա Աստուած: Եւ նրանք կիմանան, որ ես եմ Տէր՝ նրանց Աստուածը, որ հանեցի նրանց Եգիպտոսի երկրից, որպեսզի կոչվեմ նրանց Աստված եւ լինեմ նրանց Աստուածը:

30

Եւ կը պատրաստես խնկի զոհասեղան անեղծ փայտից: Եւ կը

պատրաստես զայն կանգնոյ երկայնութեամբ եւ կանգնոյ լայնութեամբ, քառակուսի կը լինի, եւ երկու կանգնոյ բարձրութեամբ, ի նմանէ կը լինեն եղջիւրները նորա: Եւ կպատես մաքուր ոսկով զխարիսխն նորա եւ զպատերն նորա շուրջանակի, եւ զեղջիւրսն նորա, եւ կառնես նմա ոսկի ոլորապտոյտ պսակ շուրջանակի: Եւ երկու մաքուր ոսկի օղակներ կը պատրաստես նրա ոլորապ պսակի ներքեւ, երկու կողմերի վրայ կը պատրաստես երկու կողմերուն, եւ կը լինեն բռնակներ ձողերի համար, որպէսզի բարձրացնես զայն նոսանցով: Եւ կը պատրաստես ձողեր անապական փայտից, եւ կը պատես զնոսա ոսկով: Եւ դու կը դնես զայն հանդէպ վարագոյրին, որ է տապանակի վկայութեանց վրայ, որտեղից ես կը յայտնուիմ քեզ: Եւ Ահարոն խունկ կը ծխեցնէ անոր վրայ՝ բարդ բարակ խունկ, ամէն առաւօտ, երբ նա ճրագները կը խնամէ, խունկ կը ծխեցնէ անոր վրայ: Եվ երբ Ահարոնը վառի ճրագները ուշ, խունկ կծխի դրա վրա: Անընդհատ խունկ միշտ Տիրոջ առաջ նրանց սերունդների համար: Եւ ոչ կբերես դրա վրայ այլ խունկ, ընծայ, զոհ, եւ ըմպելի զոհ ոչ կհեղես դրա վրայ: Եւ քաւութիւն կը կատարէ անոր վրայ Ահարոն անոր եղջիւրներուն վրայ տարին մէկ անգամ, մաքրութեան արիւնէն կը մաքրէ զայն իրենց սերունդներուն համար, սուրբ սրբոցն է Տէրոջ: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով, եթե վերցնես Իսրայելի որդիների հաշվարկը նրանց այցելության ժամանակ, ապա յուրաքանչյուրը կտա իր հոգու փրկագինը Տիրոջը, եւ նրանց մեջ անկում չի լինի նրանց այցելության ժամանակ: Եւ սա է այն, ինչ կտան բոլոր նրանք, ովքեր անցնեն հետազոտութիւնը՝ դիդրախմայի կէսը, որ է ըստ սուրբ դիդրախմոնի, քսան օբողոս է դիդրախմոնը, իսկ դիդրախմայի կէսը ընծայ է Տիրոջը: Ամեն անցնողը դեպի

ստուգումը, քսան տարեկանից եւ վեր, կտան ներդրումը Տիրոջը: Հարուստը չի ավելացնի, և աղքատը չի պակասեցնի կեսից երկդրամի, երբ տալիս է ընծան Տիրոջը՝ քավելու համար ձեր հոգիները: Եւ կ'ընդունիս արծաթը ներդրումներուն Իսրայէլի որդիներէն, եւ կ'տաս զայն վկայութեան խորանին ծառայութեան, եւ կ'ըլլայ Իսրայէլի որդիներուն յիշատակ Տէրոջ առջեւ՝ ձեր անձերուն համար քաւութիւն ընելու: Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսի հետ՝ ասելով. Շինիր պղնձէ լուտրա եւ նրա համար պղնձէ հիմք՝ լվանալու համար, եւ դու կը դնես այն վկայութեան վրանի եւ զոհասեղանի միջեւ, եւ կը լցնես նրա մէջ ջուր: Եւ Ահարոնը եւ նրա որդիները կը լուանան իրենց ձեռքերն ու ոտքերը ջրով դրանից: Երբ նրանք մտնեն վկայության խորանը, կլվանան ջրով և չեն մեռնի, երբ մոտենան զոհասեղանին՝ պաշտամունք մատուցելու և այրվող զոհերը Տիրոջը մատուցելու: Կլվանան ձեռքերը եւ ոտքերը ջրով, երբ մտնեն վկայութեան խորանը, կլվանան ջրով, որպեսզի չմեռնեն, եւ կլինի նրանց յաւիտենական օրէնք՝ նրան եւ նրա սերունդներին նրա հետ: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով, եվ դու վերցրու համեմունքներ՝ ընտիր զմուռնիկի ծաղիկ հինգ հարյուր սիկղ, եվ անուշահոտ դարչինի դրա կեսը՝ երկու հարյուր հիսուն, եվ անուշահոտ եղեգ երկու հարյուր հիսուն, եվ իրիս հինգ հարյուր սիկղ սրբարանի, եվ ձիթենու ձեթ մեկ հին: Եւ կը պատրաստես զայն իւղ օծութեան սուրբ, օծանելիք հիւթ՝ բուրավաճառի արուեստով, իւղ օծութեան սուրբ կը լինի: Եվ դու կօծես դրանից վկայության խորանը, եւ վկայության խորանի տապանակը, եւ դրա բոլոր անօթները, եւ աշտանակը եւ դրա բոլոր անօթները, եւ խնկի զոհասեղանը, եւ ողջակեզների զոհասեղանը եւ դրա բոլոր անօթները, եւ սեղանը եւ դրա բոլոր անօթները, եւ լվացարանը: Եւ սրբես դու զնոսա, եւ

եղիցի սուրբ ի սրբոց, ամենայն որ մերձենայ ի նոսա՝ սրբեսցի: Եւ Ահարոնին ու նրա որդիներին օծանես եւ նրանց սրբացնես՝ ինձ քահանայելու համար: Եւ Իսրայէլի որդիներին կը խօսիս՝ ասելով. Սուրբ օծութեան օծման ձէթը այս կը լինի ձեզի ձեր սերունդներուն համար: Մարդու մարմնի վրա չպիտի օծուի, եւ այս կազմութեան համաձայն ձեզ համար նոյնպէս չպիտի պատրաստէք, սուրբ է, եւ սրբութիւն պիտի լինի ձեզ համար: Ով որ նոյնպէս կատարէ, եւ ով որ իր մէջէն օտարազգի մը տայ, կը բնաջնջուի իր ժողովուրդէն: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Վերցրու քեզ համար խունկեր՝ սմուռ, օնիքս, խալբանէ քաղցրութեան եւ թափանցիկ կնդրուկ, հաւասար հաւասարին կը լինի: Եւ անեն նրա մէջ խունկ՝ իւղագործական գործ, իւղագործի խառնուած, մաքուր, սուրբ գործ: Եւ դու պիտի ծեծես դրանցից մանր, եւ դու պիտի դնես վկայութիւնների առաջ վկայութեան խորանում, ուստեղից ես պիտի ծանուցայ քեզ այնտեղից, սուրբ սրբոցն պիտի լինի ձեզ խունկը: Ըստ այս կազմության դուք չեք պատրաստի ձեզ համար, սրբարան կլինի ձեզ Տիրոջ համար, ով որ պատրաստի նմանապես որպեսզի հոտոտի դրա մեջ, կոչնչանա իր ժողովրդից:

31

Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. ահա ես անունով կանչել եմ Բեսելիելին, Ուրիի որդուն, Հուրի որդուն, Հուդայի ցեղից: Եվ լցրի նրան աստվածային հոգով՝ իմաստությամբ եւ հասկացողությամբ եւ գիտությամբ, ամեն գործի մեջ մտածելու, եւ նախագծելու, աշխատելու ոսկու, եւ արծաթի, եւ պղնձի, եւ

կապույտ մանուշակագույնի, եւ ծիրանու, եւ մանված կարմիրի, եւ քարի գործերի, եւ փայտերի հյուսնական գործերի համար, աշխատելու ըստ բոլոր գործերի: Եվ ես տվեցի նրան եւ Եղիաբին՝ Աքիսամաքի որդուն Դանի ցեղից, եւ ամեն իմաստուն սրտին տվել եմ իմաստություն, եւ նրանք կշինեն բոլոր այն, ինչ որ հրամայեցի քեզ՝ վկայության խորանը եւ ուխտի տապանակը եւ քավարանը, որ նրա վրա է, եւ խորանի սարքավորանքը, եւ զոհասեղանները, եւ սեղանը եւ նրա բոլոր անօթները, եւ մաքուր աշտանակը եւ նրա բոլոր անօթները, եւ լվացարանը եւ նրա խարիսխը, եւ Ահարոնի պաշտամունքային հանդերձները, եւ նրա որդիների հանդերձները՝ ինձ քահանայություն անելու համար, եւ օծման իւղը, եւ սրբարանի խնկի խառնուրդը. ըստ բոլորի, ինչ որ ես հրամայեցի քեզ, նրանք կանեն: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. Եվ դու հրամայիր Իսրայելի որդիներին՝ ասելով. Տեսեք եւ իմ շաբաթները պահեք. դա նշան է ինձ եւ ձեզ միջեւ ձեր սերունդների համար, որպեսզի իմանաք, որ ես եմ Տերը, որ ձեզ սրբացնում է: Եւ պահպանեք զշաբաթները, որովհետեւ սուրբ է այս Տեառն ձեզ. որ անարգէ զայն՝ մահով պիտի մեռցուի, ամենայն ով որ գործ կատարէ ի նմա՝ բնաջնջուելի է այն հոգին ի միջոյ ժողովրդեան իւրոյ: Վեց օր կ'անես գործեր, իսկ յոթերորդ օրը շաբաթ է, սուրբ հանգիստ Տիրոջը. ամեն ով որ գործ կ'անի յոթերորդ օրը՝ մահվան կ'ենթարկվի: Եվ Իսրայելի որդիները կպահպանեն շաբաթները՝ անելու դրանք իրենց սերունդների համար. հավիտենական ուխտ ինձ և Իսրայելի որդիների միջև, հավիտենական նշան է ինձ համար, որովհետև վեց օրում Տերը ստեղծեց երկինքն ու երկիրը, իսկ յոթներորդ օրը դադարեց և հանգստացավ: Եւ տվեց Մովսեսին, երբ դադարեցրեց խոսելը նրա հետ Սինա լերան վրա, վկայության երկու տախտակները՝

քարե տախտակներ, գրված Աստծո մատով:

32

Երբ ժողովուրդը տեսավ, որ Մովսեսը ուշացել է լեռնից իջնել, ժողովուրդը հավաքվեց Ահարոնի մոտ եւ ասաց նրան. Վեր կաց եւ մեզ համար աստվածներ շինիր, որոնք մեր առաջից կգնան, որովհետեւ այս Մովսեսը՝ այն մարդը, որ մեզ Եգիպտոսի երկրից հանեց, չգիտենք ինչ է պատահել նրան: Եւ Ահարոնն ասում է նրանց. Հանեցէք այն ոսկե ականջօղերը, որոնք ձեր կանանց եւ դուստրերի ականջներում են, եւ բերեցէք ինձ: Եվ ամբողջ ժողովուրդը հանեց ոսկե ականջօղերը, որոնք իրենց ականջներին էին, եվ բերին Ահարոնին: Եւ ընդունեց ի ձեռաց նոցա, եւ ձեւեց զնոսա գրչիւ, եւ արար զնոսա հորթ ձուլածոյ եւ ասաց. Սոքա են աստուածք քո, Իսրայէլ, որք հանին զքեզ յերկրէ Եգիպտոսի: Եւ տեսնելով Ահարոնը՝ կառուցեց զոհասեղան դրա դիմաց, եւ հռչակեց Ահարոնը՝ ասելով. Տիրոջ տոնը վաղն է: Եւ յաջորդ օրը վաղ առաւօտ վեր կենալով՝ բերաւ ողջակէզներ եւ մատուցեց փրկութեան զոհ, եւ ժողովուրդը նստաւ ուտելու ու խմելու, ապա վեր կացան խաղալու: Եվ Տէրը խոսեց Մովսէսին՝ ասելով. Գնա՛ արագ, իջի՛ր այստեղից, քանզի մեղանչեց քո ժողովուրդը, որին դուրս հանեցիր Եգիպտոսի երկրից: Խախտեցին արագ այն ճանապարհից, որ հրամայեցի նրանց, արեցին իրենց համար□□□, եւ երկրպագել են նրան, եւ զոհել են նրան, եւ ասացին. Սրանք են քո աստվածները, Իսրայէլ, որոնք բարձրացրին քեզ Եգիպտոսի երկրից: Եվ հիմա թույլ տուր ինձ, եւ բարկությամբ բարկանալով նրանց դեմ, կոչնչացնեմ նրանց, եւ

քեզ կդարձնեմ մեծ ազգ: Եւ Մովսէսը աղաչեց Տէր Աստծուն առաջ եւ ասաց. Ինչո՞ւ, Տէ՛ր, բարկանում ես քո ժողովրդի վրա, որին դուրս հանեցիր Եգիպտոսի երկրից մեծ ուժով եւ քո բարձր բազուկով: Երբեք եգիպտացիները չասեն՝ ասելով, որ չարությամբ նա հանեց նրանց՝ սպանելու լեռներում և ամբողջովին ոչնչացնելու նրանց երկրից: Դադարեցրու քո բարկության զայրույթը և ողորմած եղիր քո ժողովրդի չարության վրա՝ հիշելով Աբրահամին, Իսահակին և Հակոբին՝ քո ծառաներին, որոնց երդվեցիր քո անձով և խոսեցիր նրանց հետ՝ ասելով. Բազմացնելու եմ ձեր սերունդը ինչպես երկնքի աստղերը բազմությամբ, և այս ամբողջ երկիրը, որ ասացի տալ նրանց, և նրանք կտիրեն դրան հավիտյան: Եւ Տէրը քաւութիւն առաւ՝ պահպանելու համար իւր ժողովուրդը: Եվ Մովսեսը դարձավ ու իջավ լեռից, եւ վկայության երկու տախտակները նրա ձեռքերում էին, քարե տախտակներ գրված նրանց երկու կողմերից, այս կողմից եւ այն կողմից էին գրված, եւ տախտակները Աստծո գործն էին, եւ գիրը Աստծո գիրն էր փորագրված տախտակների վրա: Եվ Յեսուն լսելով ժողովրդի աղաղակող ձայնը, ասում է Մովսեսին. Պատերազմի ձայն է բանակատեղում: Եւ ասում է. Սա ուժեղների առաջնորդության ձայնը չէ, ոչ էլ փախուստի առաջնորդության ձայնը, այլ գինու երգի ձայնն եմ լսում: Եվ երբ մոտենում էր բանակատեղիին, տեսնում է հորթը եւ պարերը, եւ բարկությամբ բարկացած Մովսեսը նետեց իր ձեռքերից երկու տախտակները եւ փշրեց դրանք լերան տակ, եւ վերցնելով հորթը, որը նրանք շինել էին, այրեց նրան կրակում, եւ աղաց նրան մանր, եւ ցանեց նրան ջրի մեջ, եւ խմեցրեց այն Իսրայելի որդիներին: Եւ Մովսէս ասաց Ահարոնին. Ի՞նչ արեց քեզ այս ժողովուրդը, որ դու նրանց վրայ մեծ մեղք բերեցիր: Եւ Ահարոնն ասաց Մովսէսին. Մի՛

բարկացիր, տէ՛ր, դու ինքդ գիտես այս ժողովրդի սրտմտութիւնը: Ասում են ինձ. Արա՛ մեզ աստվածներ, որոնք կգնան մեր առաջից, որովհետև այս Մովսես մարդը, որ մեզ հանեց Եգիպտոսից, չգիտենք ինչ է դարձել նրան: Եվ ասացի նրանց. Եթե ոմանք ոսկե զարդեր ունեն, հանեցէք, եւ տվեցին ինձ, եւ ես նետեցի հուրը, եւ ելավ այս հորթը: Եւ տեսնելով Մովսեսը ժողովուրդը, որ ցրված էր, քանի որ ցրել էր նրանց Ահարոնը՝ ծիծաղելի դարձնելով իրենց թշնամիների համար, կանգնեց Մովսեսը բանակատեղիի դարպասի մոտ եւ ասաց. Ո՞վ է Տիրոջ կողմը: Թող նա գա ինձ մոտ: Հավաքվեցին ուրեմն նրա մոտ Ղևիի բոլոր որդիները: Եւ ասում է նրանց. այսպես է ասում Տէր Աստված Իսրայելի. դրեք յուրաքանչյուր ոք իր սուրը իր ազդրի վրա, եւ անցեք ու վերադարձեք դռնից դուռ բանակատեղիի միջով, եւ սպանեք յուրաքանչյուր ոք իր եղբորը, եւ յուրաքանչյուր ոք իր ընկերին, եւ յուրաքանչյուր ոք իր մերձավորին: Եւ Ղեւիի որդիները արեցին, ինչպես Մովսէս խոսեց նրանց, եւ այն օրը ժողովրդից ինկան երեք հազար մարդ: Եւ ասաց նոցա Մովսէս. Լցուցիք զձեռս ձեր այսօր Տեառն՝ իւրաքանչիւր ի որդի կամ ի եղբայր իւր, որպէսզի տրուի ձեզ վերայ օրհնութիւն: Եւ եղաւ հետեւեալ օրը, Մովսէսն ասաց ժողովրդին. Դուք մեծ մեղք էք գործել, եւ հիմա ես ելնելու եմ Աստծու մօտ, որպէսզի քաւութիւն անեմ ձեր մեղքի համար: Մովսեսը վերադարձավ Տիրոջ մոտ եւ ասաց. Աղաչում եմ, Տէր, այս ժողովուրդը մեծ մեղք է գործել եւ իրենց համար ոսկե աստվածներ է շինել: Եվ հիմա, եթե իսկապես թողնես նրանց մեղքը, թող: Իսկ եթե ոչ, ջնջիր ինձ քո գրքից, որը գրեցիր: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Եթէ ոք մեղանչել է իմ առաջ, ջնջելու եմ նրանց իմ գրքից: Բայց հիմա գնա, իջիր ներքև, և առաջնորդիր այս ժողովրդին դեպի այն տեղը, որը ես ասացի քեզ. ահա իմ

պատգամավորը կգնա քո դեմքի առաջից. բայց որ օրը ես այցելեմ, ես կբերեմ նրանց վրա նրանց մեղքը: ԵՒ Տերը հարվածեց ժողովրդին այն հորթի պատրաստման համար, որը Ահարոնը արեց:

33

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Առաջ գնա՛, բարձրացի՛ր այստեղից դու եւ քո ժողովուրդը, որոնց դուրս հանեցիր Եգիպտոսի երկրից, դէպի այն երկիրը, որ երդուեցի Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին՝ ասելով. Ձեր սերմանը կը տամ զայն: Եւ ես կ՚ուղարկեմ իմ հրեշտակին քո առջեւից, եւ նա կ՚հանի ամորհացուն, քետացուն, փերեզացուն, գերգեսացուն, եւացուն, յեբուսացուն եւ քանանացուն: Եւ ես կբերեմ քեզ երկիր մը, որ կաթ ու մեղր կը հոսէ, բայց ես քեզ հետ չեմ բարձրանար, որովհետեւ դուն կամակոր ժողովուրդ ես, որպէսզի ճանապարհին մէջ քեզ չսպառեմ: Եւ երբ ժողովուրդը լսեց այս չար խոսքը, սգաց սգով: Եւ ասաց Տէրը Իսրայէլի որդիներին. Դուք կոշտ պարանոցով ժողովուրդ էք, տեսէք, մի՛ ուրիշ հարված բերեմ ես ձեր վրայ եւ ձեզ սպառեմ: Հիմա ուրեմն հանեցէք ձեր փառքի զգեստները եւ զարդերը, եւ ցույց տամ քեզ, թէ ինչ կանեմ քեզ: Եւ հանեցին որդիք Իսրայելի զարդերը իրենց եւ հանդերձները Քորեբ լեռնից: Եւ վերցնելով Մովսէսը իր վրանը՝ խփեց այն բանակատեղիից դուրս, հեռու բանակատեղիից, եւ այն կոչուեցաւ Վկայութեան վրան, եւ եղաւ այնպէս, որ ամէն ոք, որ փնտռում էր Տէրը, ելնում էր դէպի այն վրանը, որ բանակատեղիից դուրս էր: Երբ Մովսես մտնում էր ճամբարից դուրս գտնվող վրանը, ամբողջ ժողովուրդը կանգնած

էր՝ յուրաքանչյուրը իր վրանի դռների մոտ դիտելով, եւ նկատում էին Մովսեսին, մինչեւ որ նա մտնում էր վրանը: Երբ Մովսեսը մտավ վրան, ամպի սյունը իջավ և կանգնեց վրանի դռան վրա, և խոսեց Մովսեսի հետ: Եվ ամբողջ ժողովուրդը տեսավ ամպի սյունը, որ կանգնած էր վրանի դռան վրա, եվ ամբողջ ժողովուրդը կանգնելով՝ երկրպագեցին, յուրաքանչյուրը իր վրանի դռնից: Եւ խօսեցաւ Տէրը Մովսէսի հետ դէմ առ դէմ, ինչպէս որ մէկը կը խօսի իր բարեկամի հետ, եւ նա վերադառնում էր ճամբար, իսկ սպասաւորը՝ Նաւէի որդի Յեսու երիտասարդը, չէր ելնում վրանից: Եւ Մովսէսն ասաց Տիրոջը. Ահա դու ինձ ասում ես՝ բե՛ր վեր այս ժողովրդին, բայց դու ինձ չցուցադրեցիր, թէ ո՛վ կուղարկես ինձ հետ, սակայն դու ինձ ասացիր՝ ես քեզ գիտեմ բոլորից առաւել, եւ դու շնորհ ունես իմ մօտ: Եթե ուրեմն շնորհք եմ գտել քո առաջ, յայտնի՛ր ինձ քեզ, որպեսզի հստակ տեսնեմ քեզ, որպեսզի լինեմ շնորհք գտած քո առաջ, և որպեսզի իմանամ, որ քո ժողովուրդն է այս մեծ ազգը: Եւ ասում է. Ինքս կառաջնորդեմ քեզ եւ կտամ քեզ հանգիստ: Եւ ասում է նրան, եթէ դու ինքդ չգնաս ինձ հետ, ինձ այստեղից վեր մի՛ տար: Եվ ինչպե՞ս կլինի ճշմարտապես հայտնի, որ ես եւ քո ժողովուրդը գտել ենք շնորհ քո առջեւ, եթե ոչ քո մեզ հետ գնալով: Եվ փառավորված կլինեմ ես եւ քո ժողովուրդը բոլոր ազգերի մեջ, որոնք երկրի վրա են: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Այս խօսքը, որ ասացիր, քեզ համար կ՚անեմ, որովհետեւ շնորհք ես գտել իմ առաջ, եւ քեզ գիտեմ բոլորից: Եւ ասում է՝ ցո՛յց տուր ինձ քեզ: Եւ ասաց. Ես կանցնեմ քո առաջ իմ փառքով եւ կանչեմ իմ անունով՝ Տէր, քո առաջ, եւ կողորմեմ, որին ողորմեմ, եւ կգթամ, որին գթամ: Եւ ասաց. Չես կարող տեսնել իմ երեսը, քանզի ոչ ոք չի կարող տեսնել իմ երեսը եւ ապրել: Եվ ասաց Տերը. Ահա տեղ կա իմ մոտ, կանգնես

ապառաժի վրա: Երբ անցնի իմ փառքը, կդնեմ քեզ ապառաժի ծակի մեջ, եւ կծածկեմ իմ ձեռքով քեզ, մինչեւ որ անցնեմ: Եվ կհեռացնեմ ձեռքս, եւ այն ժամանակ կտեսնես իմ հետեւը, բայց իմ դեմքը չի տեսնվի քեզ:

34

Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Փորագրիր քեզ համար երկու քարեղէն տախտակներ, ինչպէս առաջինները, եւ ելիր դէպի ինձ լեռը, եւ ես կը գրեմ տախտակների վրայ այն խօսքերը, որոնք եղել են առաջին տախտակների մէջ, որոնք դու կոտրեցիր: Եւ պատրաստ եղիր առավոտյան, եւ բարձրացիր Սինա լեռը, եւ այնտեղ կանգնիր ինձ համար լեռան գագաթին: Եւ ոչ ոք թող բարձրանայ քեզ հետ, ոչ էլ թող երեւի ամբողջ լերան վրա, եւ ոչխարներն ու արջառները թող չարածեն այն լերան մոտ: Եւ քանդակեց երկու քարե տախտակներ, ինչպես առաջինները, եւ վաղ առավոտյան վեր կենալով՝ Մովսես բարձրացավ Սինա լեռը, ինչպես Տերը հրամայել էր իրեն, եւ Մովսես վերցրեց երկու քարե տախտակները: Եւ Տէրը իջաւ ամպի մէջ, եւ կանգնեցաւ նրա մօտ այնտեղ, եւ կանչեց Տիրոջ անունով: Եվ անցավ Տերը նրա դեմքի առաջ, եւ կանչեց Տեր Աստված՝ գթասիրտ եւ ողորմած, համբերատար եւ առատ ողորմությամբ եւ ճշմարիտ, եւ արդարություն պահպանող եւ ողորմություն դեպի հազարներ, հեռացնող անօրինություններ եւ անիրավություններ եւ մեղքեր, եւ չի մաքրի մեղավորին, բերելով հայրերի անօրինությունները երեխաների վրա եւ երեխաների երեխաների վրա՝ երրորդ եւ չորրորդ սերունդի վրա: Եվ շտապելով Մովսեսը խոնարհվելով

երկրի վրա երկրպագեց եւ ասաց. Եթե շնորհք եմ գտել քո առաջ, թող իմ Տերը գնա մեզ հետ, որովհետև ժողովուրդը կամակոր է, եւ դու կհեռացնես մեր մեղքերը եւ մեր անօրինությունները, եւ մենք քոնը կլինենք: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Ահա ես քեզ ուխտ եմ դնում քո ամբողջ ժողովրդի առաջ, փառաւոր գործեր կ'անեմ, որոնք չեն եղել ամբողջ երկրում եւ բոլոր ազգերում, եւ ամբողջ ժողովուրդը, որի մէջ դու ես, կը տեսնի Տիրոջ գործերը, որովհետեւ հրաշալի է այն, ինչ ես քեզ համար կ'անեմ: Ուշադի՛ր դու բոլոր նրան, ինչ ես հրամայում եմ քեզ. ահա ես դուրս եմ հանում ձեր առջևից ամորհացուն, քանանացուն, փերեզացուն, քետացուն, եվացուն, գերգեսացուն և յեբուսացուն: Ուշադի՛ր եղիր քեզ համար, որ երբեք ուխտ չդնես այն երկրի բնակիչների հետ, ուր դու մտնում ես, որպեսզի նա ձեզ համար գայթակղություն չդառնա: Նրանց զբագինները կործանեցեք, և նրանց արձանները խորտակեցեք, և նրանց անտառները հատեցեք, և նրանց աստուածների կուռքերը հրով այրեցեք: Ոչ երկրպագեք այլ աստուածների, որովհետև Տեր Աստված նախանձելի անուն ունի, Նա նախանձախնդիր Աստված է: Երբեք ուխտ մի դիր երկրի վրա բնակվողների հետ, և նրանք պոռնկանան իրենց աստվածների հետևից, և զոհեն իրենց աստվածներին, և կանչեն քեզ, և կերես նրանցից, և վերցնես նրանց դուստրերից քո որդիների համար, և քո դուստրերից տաս նրանց որդիներին, և քո դուստրերը պոռնկանան իրենց աստվածների հետևից, և քո որդիները պոռնկանան իրենց աստվածների հետևից: Եւ ձուլածոյ աստուածներ չպիտի շինես քեզի համար: Եւ անխմոր հացի տոնը պահպանես, յոթ օրեր անխմոր հաց կերես, ինչպես հրամայել եմ քեզ, նոր ամսի ժամանակ, քանզի նոր ամսում ելար Եգիպտոսից: Ամեն արգանդ բացողը ինձ է պատկանում՝ արականները, ամեն

անդրանիկ հորթի և անդրանիկ ոչխարի: Եվ բեռնավոր անասունի անդրանիկը կփրկես ոչխարով, իսկ եթե չփրկես այն, գին կտաս: Քո որդիների ամեն անդրանիկին կփրկես. իմ առջև դատարկ չես երևա: Վեց օր գործիր, իսկ յոթներորդ օրը հանգչիր՝ սերմանման և հնձի ժամանակ հանգիստ: Եւ շաբաթների տօնը կը կատարես ինձ համար՝ ցորենի հնձի սկզբում, եւ ժողովի տօնը՝ տարուայ մէջտեղում: Տարվա երեք անգամ քո ամեն արական կերևա Իսրայելի Տեր Աստծո առաջ: Երբ որովհետև ես կհանեմ ազգերը քո առջևից եւ կընդարձակեմ քո սահմանները, ոչ ոք չի ցանկանա քո երկիրը, երբ դու բարձրանաս տեսնվելու Տեր Աստծո քո առաջ, տարին երեք անգամ: Չես մորթի թթխմորի վրա իմ խնկերի արյունը, եւ զատկի տոնի զոհերը չեն մնա մինչեւ առավոտ: Քո երկրի առաջին բերքը կդնես քո Տեր Աստծո տունը, գառը իր մոր կաթի մեջ չես եփես: Եւ Տէրն ասաց Մովսէսին. Գրի՛ր քեզ համար այս խօսքերը, քանզի այս խօսքերի վրայ ես ուխտ եմ դրել քեզ հետ եւ Իսրայէլի հետ: Եւ Մովսեսը այնտեղ էր Տիրոջ առաջ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր, հաց չկերավ եւ ջուր չխմեց, եւ այդ տախտակների վրա գրեց ուխտի այդ խոսքերը՝ տասը պատվիրանները: Երբ Մովսես իջնում էր լեռից, եւ երկու տախտակները Մովսեսի ձեռքերի վրա էին, իջնելիս լեռից, Մովսես չգիտեր, որ փառավորված էր նրա դեմքի գույնի տեսքը, երբ նա խոսում էր նրա հետ: Եվ Ահարոնը եւ Իսրայելի բոլոր ավագները տեսան Մովսեսին, եւ նրա դեմքի մաշկի տեսքը փառավորված էր: Եվ նրանք վախեցան մոտենալ նրան: Եւ Մովսես կանչեց նրանց, եւ Ահարոնը եւ ժողովի բոլոր իշխանները դարձան նրա կողմը, եւ Մովսես խոսեց նրանց հետ: Եվ դրանից հետո Իսրայելի բոլոր որդիները մոտեցան նրան: Եվ նա հրամայեց նրանց այն ամենը, ինչ Տերը հրամայել էր իրեն Սինա

լերան վրա: Եւ քանզի դադարեց խոսելուց նրանց հետ, ծածկոց դրեց իր երեսին վրայ: Երբ Մովսես մտնում էր Տիրոջ առաջ խոսելու նրա հետ, ծածկոցը հանվում էր մինչև դուրս գալը, և դուրս գալով նա խոսում էր Իսրայելի բոլոր որդիներին այն ամենը, ինչ Տերը հրամայել էր նրան: Եվ Իսրայելի որդիները տեսան Մովսեսի դեմքը, որ փառավորված էր, եւ Մովսես ծածկոց դրեց իր դեմքի վրա, մինչև որ մտնի խոսելու նրա հետ:

35

Եւ Մովսեսը հավաքեց Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը եւ ասաց. Սրանք են այն խոսքերը, որոնք Տերը հրամայեց կատարել: Վեց օրեր կ'անես գործեր, իսկ յոթերորդ օրը հանգստություն է, սուրբ, շաբաթ, հանգստություն Տիրոջը. ամեն ոք, որ գործ է անում այդ օրը, թող մեռնի: Ոչ կվառեք հուր ամենայն ձեր բնակութեան մէջ շաբաթուց օրը, ես Տէրն եմ: Եվ Մովսեսն ասաց Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովին՝ ասելով. սա է այն խոսքը, որը հրամայեց Տերը՝ ասելով. վերցրեք ձեզանից ինքներդ ընծա Տիրոջը. ամեն ոք, ով սրտով կամավոր է, թող բերի առաջին պտուղները Տիրոջը՝ ոսկի, արծաթ, պղինձ, կապույտ, ծիրանի, կարմիր կրկնակի ներկված, եւ բարակ կտավ մանված, եւ այծերի մազեր, եւ խոյերի կարմրած մորթեր, եւ կապույտ մորթեր, եւ անփուտ փայտեր, եւ սարդիոնի քարեր, եւ քարեր փորագրության համար՝ ուսադիրի եւ երկար զգեստի համար: Եվ ամեն իմաստուն սրտով ձեր մեջ, եկած թող աշխատի բոլոր այն ինչ որ հրամայեց Տերը. վրանը, եւ վարագույրները, եւ ծածկերը, եւ վարագույրները, եւ նիգերը, եւ սյուները, եւ վկայության տապանակը, եւ նրա

լծակները, եւ նրա քավարանը, եւ վարագույրը, եւ սեղանը եւ նրա բոլոր անօթները, եւ լույսի աշտանակը եւ նրա բոլոր անօթները, եւ զոհասեղանը եւ նրա բոլոր անօթները, եւ սուրբ զգեստները Ահարոն քահանայի, եւ զգեստները որոնցով նրանք պաշտամունք կատարեն, եւ պատմուճանները Ահարոնի որդիներին քահանայության համար, եւ օծման ձեթը, եւ խնկի խառնուրդը: Եւ Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովը դուրս եկավ Մովսեսի մոտից: Եւ բերին իւրաքանչյուրը այն, ինչ որ բերեց սիրտը նոցա, եւ որքան որ թվաց հոգուն նոցա՝ ընծա, եւ բերին ընծա Տիրոջը բոլոր գործերի համար վկայության վրանի, եւ բոլոր սպասավորությունների համար նորա, եւ բոլոր հանդերձների համար սրբի: Եւ տղամարդիկ բերեցին կանանցից, ամեն ոք, ում սիրտը հակվեց, բերեցին կնիքներ եւ ականջօղեր եւ մատանիներ եւ հյուսված շղթաներ եւ ապարանջաններ, ամեն ոսկե անոթ: Եւ բոլորը, որքան ոսկի նվիրաբերություններ բերին Տիրոջը, եւ ում մոտ գտնվեց բեհեզ, կապույտ մորթեր եւ կարմիր ներկված խոյերի մորթեր՝ բերին: Եվ ամեն ոք, որ վերցնում էր ընծա, բերեց արծաթ եւ պղինձ՝ որպես ընծաներ Տիրոջը, եւ նրանք, որոնց մոտ գտնվեց անապական փայտ, բերեցին դրանք պատրաստության բոլոր աշխատանքների համար: Եւ ամեն իմաստուն կին, որ գիտեր մտքով ձեռքերով մանել, բերին մանածները՝ կապույտը, ծիրանին, կարմիրը եւ բեհեզը: Եւ բոլոր կանայք, որոնց թվաց իրենց միտքը իմաստությամբ, հյուսեցին այծերի մազերը: Եվ իշխանները բերեցին զմրուխտի քարերը եւ լրացման քարերը ուսնոցի համար, եւ կրծքանոցը, եւ խառնուրդները, եւ օծման ձեթի համար, եւ խնկի խառնուրդը: Եւ ամեն մարդ եւ կին, որոնց հոգին բերեց մտնելով կատարելու ամենայն գործերը, որքան հրամայեց Տէրը կատարել զնոսա Մովսէսի միջոցով, բերին

Իսրայէլի որդիքը ընծայ Տեառն: Եվ Մովսեսն ասաց Իսրայելի որդիներին. Ահա Աստված անունով կանչել է Բեսելիելին, Ուրիի որդուն, Հուրի թոռը, Հուդայի ցեղից, եւ լցրել է նրան աստվածային հոգով՝ իմաստությամբ եւ հասկացողությամբ, եւ ամենայն գիտությամբ, որպեսզի նախագծի արհեստավարժության բոլոր գործերը, մշակի ոսկին եւ արծաթը եւ պղինձը, եւ կտրի քարը, եւ մշակի փայտը, եւ կատարի ամեն գործ իմա□□ությամբ: Եվ տվեց մտքում առաջ տանելու նրան և Եղիաբին՝ Աքիսամաքի որդուն, Դանի ցեղից: Եվ լցրեց նրանց իմաստությամբ, հասկացողությամբ, մտքով՝ հասկանալու և անելու սրբի բոլոր գործերը, և հյուսելու հյուսածները և ասեղնագործածները կարմիրով և բեհեզով, անելու արհեստավարության ամեն գործ և բազմազանություն:

36

Եւ արեց Բեսելեէլը եւ Եղիաբը, եւ ամեն իմաստուն մտքով մարդ, ում տրուեց իմաստություն եւ գիտություն նրանց մեջ՝ հասկանալու եւ անելու բոլոր գործերը, ըստ սրբազան պարտականությունների, ըստ այն ամենի, ինչ հրամայեց Տէրը: Եւ Մովսեսը կանչեց Բեսելեէլին եւ Եղիաբին, եւ բոլոր նրանց, ովքեր ունեին իմաստություն, որոնց Աստված տվել էր գիտություն սրտում, եւ բոլոր նրանց, ովքեր կամովի ցանկանում էին մոտենալ գործերին, որպեսզի կատարեն դրանք: Եւ վերցրին Մովսեսից բոլոր նվիրաբերությունները, որոնք Իսրայելի որդիները բերել էին սրբարանի բոլոր գործերը կատարելու համար, եւ իրենք դեռ ընդունում էին այն ընծաները, որոնք բերողները բերում էին

առավոտյան: Եւ եկան բոլոր իմաստունները, որ կատարում էին սրբարանի գործերը, յուրաքանչյուրը՝ ըստ իր գործի, որ նրանք կատարում էին: Եւ ասաց Մովսէսին, թէ ժողովուրդը բազմութիւն կը բերէ ըստ այն գործերուն՝ որքան Տէրը հրամայեց առնել: Եւ հրամայեց Մովսէս, եւ քարոզեց բանակում՝ ասելով. Այր եւ կին այլեւս թող չգործեն սրբարանի նուիրաբերութիւնների համար, եւ ժողովուրդը արգելուեց դեռեւս մատուցանելուց: Եւ այն գործերը նրանց համար բավական էին կառուցումը կատարելու համար, եւ նրանք ավելորդ թողեցին: Եւ ամեն իմաստուն գործողը պատրաստեց սրբազան հանդերձները, որոնք Ահարոն քահանայինն են, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսեսին: Եվ նա շինեց ուսապարանը ոսկուց, եւ կապույտից, եւ ծիրանուց, եւ մանուած կարմիրից, եւ նրբած բեհեզից. եւ կտրվեցին թերթերը ոսկու մազեր, որպեսզի հյուսեն միասին կապույտի հետ, եւ ծիրանու հետ, եւ մանուած կարմիրի հետ, եւ նրբած բեհեզի հետ. հյուսված գործ շինեցին այն. ուսապարաններ միացնող երկու կողմերից, հյուսված գործ միմյանց մեջ հյուսված իր մեջ: Նրանից նրանք պատրաստեցին այն ըստ նրա պատրաստման՝ ոսկուց, և կապույտից, և ծիրանուց, և կարմիր մանածից, և նրբահյուս բեհեզից, ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին. և նրանք պատրաստեցին երկու զմրուխտ քարերը՝ միացված և շրջապատված ոսկով, փորագրված և քանդակված կնիքի փորագրությամբ Իսրայելի որդիների անուններից. և նա դրեց դրանք եփոդի ուսերի վրա՝ Իսրայելի որդիների հիշատակի քարեր, ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին: Եվ նրանք շինեցին կրծքազարդ, հյուսված գործ բազմազանությամբ ըստ էփոդի գործի, ոսկուց եւ կապույտից եւ ծիրանուց եւ հյուսված կարմրից եւ պտտած բարակ կտավից. քառակուսի կրկնակի շինեցին

կրծքազարդը՝ մի թիզ երկարությունը եւ մի թիզ լայնությունը կրկնակի: Եւ հյուսված էր նրա մեջ գործվածք՝ քարերով պատված, չորս շարքով. քարերի շարք՝ սարդիոն եւ տոպազիոն եւ զմրուխտ՝ առաջին շարքը, եւ երկրորդ շարքը՝ կարբունկուլ եւ շափյուղա եւ յասպիս, եւ երրորդ շարքը՝ լիգուրիոն եւ ագատ եւ ամեթիստ, եւ չորրորդ շարքը՝ քրիսոլիտ եւ բերիլլիոն եւ օնիքս՝ շրջապատված ոսկով եւ կապված ոսկով: Եւ քարերը տասներկու էին Իսրայելի որդիների անուններից, նոցա անուններից փորագրված կնիքների վրա, իւրաքանչյուր իւր անունով տասներկու ցեղերի համար: Եւ նրանք կրծքազարդի վրա հյուսված ցանցեր պատրաստեցին, հյուսման գործ, մաքուր ոսկուց: Եւ նրանք արեցին երկու ոսկե ուսադրոշներ եւ երկու ոսկե օղակներ, եւ դրեցին երկու ոսկե օղակները վակասի երկու ծայրերի վրա: Եվ նրանք դրեցին ոսկե շղթաները օղակների վրա՝ կրծքազարդի երկու կողմերից, իսկ երկու շղթաները դրեցին երկու միացումների մեջ: Եվ նրանք դրեցին երկու փոքր վահանների վրա, եվ դրեցին եփոդի ուսերի վրա դիմացի կողմից առջևում: Եվ նրանք շինեցին երկու ոսկե օղակներ եւ դրեցին կրծքազարդի երկու ծայրերի վրա, կրծքազարդի ծայրի վրա, եւ էփոդի հետեւի ծայրի վրա ներսից: Եվ նրանք շինեցին երկու ոսկե օղակներ եւ դրեցին էփոդի երկու ուսերի վրա, նրա ներքեւից, դեմքի կողմից, հանդիպման մոտ, էփոդի հյուսված գոտու վերեւից: Եվ նա կապեց կրծքազարդը նրա վրայի օղակներից էփոդի օղակներին, պահվելով կապույտով, հյուսված էփոդի գործվածքի մեջ, որպեսզի կրծքազարդը չթուլանա էփոդից, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին: Եվ նրանք պատրաստեցին զգեստը ուսակապի համար, հյուսված գործ, ամբողջովին կապույտ. իսկ զգեստի բացվածքը մեջտեղում միասին հյուսված

էր, եզր ունենալով շուրջը, բացվածքը անքայլելի: Եվ նրանք պատրաստեցին զգեստի եզրի վրա ներքևից, ինչպես ծաղկող նուռ, փոքր նռներ կապույտից եւ ծիրանիից եւ կարմիրից մանածից եւ շղթայված բեհեզից: Եւ նրանք շինեցին ոսկե զանգակներ, եւ դրեցին զանգակները զգեստի եզրի վրա շուրջանակի նռանների միջեւ. ոսկե զանգակ եւ նուռ զգեստի եզրի վրա շուրջանակի, պաշտամունք կատարելու համար, ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին: Եւ նրանք արեցին բարակ կտավից շապիկներ, հյուսված գործ, Ահարոնի եւ նրա որդիների համար, եւ բարակ կտավից խոյրերը, եւ բարակ կտավից փեշը, եւ ոլորված բարակ կտավից ներքնազգեստները, եւ նրանց գոտիները բարակ կտավից, եւ կապույտից, եւ ծիրանիից, եւ մանված կարմիրից, ասեղնագործի գործ, այն ձեւով, ինչպես հրամայեց Տէրը Մովսեսին: Եւ նրանք շինեցին ոսկե թիթեղը, սրբի առանձնացված մասը, մաքուր ոսկուց, եւ գրեց դրա վրա փորագրված տառեր, կնիքի նման՝ Սրբարան Տիրոջը: Եւ նրանք դրեցին կապույտ լարի վրա, որպեսզի դրված լինի գլխաշորի վրա վերեւից, այն ձեւով, ինչպես հրամայեց Տէրը Մովսեսին:

37

Եվ նրանք արեցին վրանի համար տասը վարագույրներ. քսանութ կանգուն էր մեկ վարագույրի երկարությունը, նույնը էր բոլորի համար, եվ չորս կանգուն էր մեկ վարագույրի լայնությունը: Եվ նրանք շինեցին վարագույրը կապույտից, եւ ծիրանիից, եւ մանած կարմիրից, եւ հյուսած բարակ կտավից, հյուսողի գործ՝ քերովբեներով, եւ դրեցին այն չորս սյուների վրա՝ անապական,

ոսկով ոսկեպատ, եւ նրանց գլուխները ոսկե էին, եւ նրանց չորս հիմքերը արծաթե էին: Եվ նրանք շինեցին վարագույրը վկայության խորանի դռների համար կապույտ, ծիրանի, մանած կարմիր եւ հյուսած բարակ կտավից՝ քերովբեների հյուսված գործ, եւ դրա հինգ սյուները եւ օղակները, եւ դրանց խոյակներն ու գոտիները ծածկեցին ոսկով, եւ դրանց հինգ խարիսխները պղնձից էին: Եվ նրանք շինեցին բակը դեպի հարավ, բակի վարագույրները հյուսված բարակ կտավից՝ հարյուր հարյուրի վրա, եւ նրանց սյուները քսան էին, եւ նրանց խարիսխները քսան էին: Եվ կողմը դեպի Հյուսիս՝ հարյուր վրա հարյուր, եվ կողմը դեպի Հարավ՝ հարյուր վրա հարյուր, եվ սյուները նրանց՝ քսան, եվ հիմքերը նրանց՝ քսան: Եվ կողմը դեպի ծով՝ վարագույրներ հիսուն կանգունների, սյուները նրանց՝ տասը, եվ հիմքերը նրանց՝ տասը: Եվ կողմը դեպի արեւելք՝ հիսուն կանգունների առագաստներ, տասնհինգ կանգունների՝ ըստ հետեւի, եվ սյուները նրանց՝ երեք, եվ հիմքերը նրանց՝ երեք: Եվ հետեւի երկրորդի վրա՝ այստեղից եւ այստեղից՝ ըստ դարպասի բակի, վարագույրներ տասնհինգ կանգունների, սյուները նրանց՝ երեք, եվ հիմքերը նրանց՝ երեք, բոլոր վարագույրները խորանի՝ բարակ կտավից հյուսված: Եվ հիմքերը սյուների նրանց պղնձե էին, եւ կեռիկները նրանց արծաթե, եւ խոյակները նրանց պատված արծաթով, եւ սյուները պատված արծաթով՝ բոլոր սյուները բակի: Եվ վարագույրը դարպասի բակի՝ ասեղնագործի գործ կապույտից, եւ ծիրանիից, եւ մանված կարմիրից, եւ հյուսված բեհեզից: Քսան կանգուն երկարությունը, եւ բարձրությունը եւ լայնությունը հինգ կանգուն՝ համապատասխան առագաստներին բակի: Եվ սյուները նրանց չորսն էին, եւ հիմքերը նրանց չորսը՝ պղնձե, եւ կեռիկները նրանց արծաթե, եւ խոյակները նրանց

պատված արծաթով: Եւ բակի բոլոր ցցերը շուրջանակի պղնձե էին, եւ դրանք ծածկված էին արծաթով: Եւ այս է վկայութեան խորանի կազմութիւնը, ինչպէս հրամայուեցաւ Մովսէսին, որ Ղեւտացիների պաշտամունքը լինի Ահարոն քահանայի որդի Իթամարի միջոցով: Եվ Բեսելեէլ Ուրիի որդին, Հուդայի ցեղից, արեց ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին, եւ Եղիաբ Աքիսամաքի որդին, Դանի ցեղից, ով գլխավոր արհեստավոր էր հյուսածների եւ ասեղնագործածների եւ գունազարդ գործերի, հյուսել կարմիրով եւ բեհեզով:

38

Եվ Բեսելիէլը արեց տապանակը, եւ պատեց այն մաքուր ոսկով ներսից եւ դրսից, եւ ձուլեց նրա համար չորս ոսկե օղակներ՝ երկուսը մի կողմի վրա, եւ երկուսը երկրորդ կողմի վրա, լայն լծակների համար, որպեսզի բարձրացնեն այն նրանցով: Եվ նա շինեց քավարանը տապանակի վերևից մաքուր ոսկուց, եւ երկու ոսկե քերովբեներ. մեկ քերովբ քավարանի մի ծայրի վրա, եւ մեկ քերովբ քավարանի երկրորդ ծայրի վրա, որոնք իրենց թեւերով ստվերում էին քավարանի վրա: Եվ նա շինեց սեղանը, որը դրված էր առաջ, մաքուր ոսկուց, եւ ձուլեց դրա համար չորս օղակներ, երկուսը մեկ կողմի վրա, եւ երկուսը երկրորդ կողմի վրա, լայն, որպեսզի բարձրացնեն լծակներով դրանցում: Եւ ձողերը տապանակի եւ սեղանի արեց, եւ պատեց զնոսա ոսկով: Եւ արեց սեղանի անօթները՝ ամանները, խնկամանները, բաժակները եւ նուիրաբերման անօթները, որոնցով նա կը հեղի նրանցում, ոսկիներ: Եվ նա շինեց ճրագարանը, որ լուսավորում է, ոսկե,

ամուր ցողունով, եւ ճյուղերը նրա երկու կողմերից. նրա ճյուղերից բողբոջները, նրա ճյուղերից բողբոջները դուրս են գալիս. երեքը այս կողմից, եւ երեքը այն կողմից, հավասարեցված միմյանց հետ: Եվ նրանց ճրագները, որոնք ծայրերի վրա են, նուշի ձևի են նրանցից, եվ զարդերը նրանցից, որպեսզի ճրագները նրանց վրա լինեն, եվ յոթերորդ զարդը, որը ճրագատեղի ծայրի վրա է, գագաթի վրա վերևից, ամբողջովին ամուր ոսկե: Եվ յոթ ոսկե ճրագներ դրա վրա, եվ դրա ոսկե կծկները, եվ նրանց ոսկե մոխրամանները: Սա արծաթապատեց սյուները, և ձուլեց սյան համար ոսկի օղակներ, և ոսկեպատեց նիգերը ոսկով, և ոսկեպատեց վարագույրի սյուները ոսկով, և պատրաստեց ոսկի օղակներ: Սա արեց նաև վրանի ոսկե օղակները, և բակի օղակները, և օղակներ վերևից ծածկը ձգելու համար՝ պղնձե: Սա ձուլեց վրանի արծաթե խոյակները, և վրանի դռների պղնձե խոյակները, և բակի դարպասը: Եվ կարթեր արեց սյուների համար արծաթե, սյուների վրա սա արծաթապատեց դրանք: Սա արեց վրանի ցցերը, և բակի ցցերը՝ պղնձե: Սա արեց պղնձե զոհասեղանը պղնձե խարույկներից, որոնք էին այն մարդկանց, որոնք ապստամբեցին Կորեի ժողովի հետ: Սա արեց զոհասեղանի բոլոր անօթները, և նրա խարույկը, և հիմքը, և սկուտեղները, և պղնձե միսի պատառաքաղները: Սա արեց զոհասեղանի համար ցանց, ցանցագործ աշխատանք խարույկի ներքևից դրա տակ մինչև դրա կեսը: Եվ դրեց դրա վրա չորս օղակներ զոհասեղանի ցանցի չորս մասերից՝ պղնձե, լայն լծակների համար, որպեսզի բարձրացնել դրանցով զոհասեղանը: Սա արեց օծման սուրբ ձեթը, և խնկի մաքուր խառնուրդը՝ խնկագործի աշխատանք: Սա արեց պղնձե լվացարանը, և նրա պղնձե հիմքը պահող կանանց հայելիներից, որոնք պահեցին

վկայության վրանի դռների մոտ, այն օրը, երբ կանգնեցրեց այն: Եւ արեց զաւազանն, որպէսզի լուանան ի նմանէ Մովսէս եւ Ահարոն եւ որդիքն նորա զձեռս իւրեանց եւ զոտս՝ մտանելիս իւրեանց ի խորանն վկայութեան, կամ երբ մերձենային առ զոհասեղանն պաշտել, լուանային ի նմանէ, ինչպէս հրամայեց Տէրն Մովսէսի:

39

Ամբողջ ոսկին, որ մշակվել էր գործերի համար՝ ըստ սրբերի ամբողջ աշխատանքի, եղավ առաջին պտուղների ոսկուց՝ քսանինը տաղանդ և յոթ հարյուր քսան սիկղ՝ ըստ սուրբ սիկղի: Եվ արծաթի ընծան ժողովի թվարկված մարդկանցից՝ հարյուր տաղանդ և հազար յոթ հարյուր յոթանասունհինգ սիկղ, մեկ դրամ գլխի համար՝ սիկղի կեսը՝ ըստ սուրբ սիկղի: Բոլորը, ովքեր անցան քննությունից՝ քսան տարեկանից և վեր՝ վաթսուն բյուր երեք հազար հինգ հարյուր հիսուն: Եվ հարյուր տաղանդ արծաթը դարձավ ձուլման համար վրանի հարյուր խարիսխների եւ վարագույրի խարիսխների համար, հարյուր խարիսխներ հարյուր տաղանդների համար, տաղանդ մեկ խարիսխին: Եվ հազար յոթ հարյուր յոթանասուն հինգ սիկղից արեց կեռեր սյուների համար, եւ ոսկեպատեց նրանց խարիսխները, եւ զարդարեց նրանց: Եվ պղինձը նվիրաբերության յոթանասուն տաղանդ էր, եւ հազար հինգ հարյուր սիկղ: Եվ նրանք պատրաստեցին դրանից հիմքերը դռների վկայության խորանի, եւ հիմքերը բակի շուրջը, եւ հիմքերը դարպասի բակի, եւ ցցերը խորանի, եւ ցցերը բակի շուրջը, եւ ցանցը պղնձե զոհասեղանի, եւ բոլոր անօթները

զոհասեղանի, եւ բոլոր գործիքները խորանի վկայության: Եվ պատրաստեցին Իսրայելի որդիները, ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին, այնպես պատրաստեցին: Իսկ մնացած ոսկին նվիրաբերության պատրաստեցին անօթներ ծառայելու նրանցով Տիրոջ առաջ: Եվ մնացած կապույտը, եւ ծիրանին, եւ կարմիրը պատրաստեցին հանդերձներ պաշտամունքային Ահարոնի, որպեսզի ծառայի նրանցով սրբարանում: Եվ բերեցին հանդերձները Մովսեսին, եւ խորանը, եւ անօթները նրա, հիմքերը եւ նիգերը նրա, եւ սյուները, եւ զոհասեղանը, եւ բոլոր անօթները նրա: Եվ օծման յուղը, եւ բաղադրության խունկը, եւ մաքուր աշտանակը, եւ նրա ճրագները՝ վառման ճրագները, եւ լույսի յուղը. եւ նպատակի սեղանը, եւ նրա բոլոր անօթները, եւ առաջ դրված հացերը. եւ սրբի զգեստները, որոնք Ահարոնինն են, եւ նրա որդիների զգեստները քահանայության համար. եւ բակի առագաստները, եւ սյուները, եւ վրանի դռների վարագույրը, եւ բակի դարպասը. եւ վրանի բոլոր անօթները, եւ նրա բոլոր գործիքները, եւ խոյերի կարմիր ներկված մորթիները, եւ կապույտ ծածկոցները, եւ մնացածի ծածկոցները, եւ ցցերը, եւ վկայության վրանի գործերի բոլոր գործիքները. ինչքան հրամայեց Տերը Մովսեսին, այդպես արեցին Իսրայելի որդիները ամբողջ բեռը. եւ տեսավ Մովսեսը բոլոր գործերը, եւ նրանք արել էին դրանք այն ձեւով, ինչպես հրամայել էր Տերը Մովսեսին, այդպես արեցին դրանք, եւ օրհնեց նրանց Մովսեսը:

40

Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. առաջին ամսվա առաջին

օրը, նորալուսնին, կը կանգնեցնես վկայության վրանը: Եւ դու կը դնես վկայության տապանակը, եւ կը ծածկես տապանակը վարագույրով: Եւ կբերես ներս սեղանը եւ կդնես նրա վրա հացերը, եւ կբերես ներս աշտանակը եւ կդնես նրա ճրագները: Եւ դու կը դնես ոսկե սեղանը խունկ ծխելու համար տապանակի առջեւ, եւ կը դնես վարագույրի ծածկոցը վկայութեան վրանի դռան վրայ: Եվ ընծաների զոհասեղանը կդնես վկայության խորանի դռների մոտ, եվ խորանը շուրջը կդնես, եվ նրա բոլոր բաները շուրջանակի կսրբագործես: Եւ կ'առնես օծութեան իւղը, եւ կ'օծես խորանը, եւ ամենայն ինչ որ նրա մէջ է, եւ կ'սրբես զայն, եւ բոլոր անօթները նորա, եւ սուրբ կ'ըլլայ: Եւ պիտի օծես զոհաբերությունների սեղանը եւ նրա բոլոր անօթները, եւ պիտի սրբես սեղանը, եւ սեղանը պիտի լինի սրբերի սուրբը: Եւ կբերես Ահարոնին եւ նրա որդիներին վկայության խորանի դռների մոտ, եւ կլվաս նրանց ջրով: Եւ կհագցնես Ահարոնին սուրբ հանդերձները, եւ կօծես զնա, եւ կսրբես զնա, եւ նա կքահանայանայ ինձ: Եւ նրա որդիներին կբերես եւ նրանց քիթոններ կհագցնես: Եւ կ'օծես զնոսա այնպէս, ինչպէս օծեցիր նոցա հայրը, եւ նրանք կը քահանայանան ինձ, եւ կը լինի այնպէս, որ նրանց համար օծումը քահանայութեան լինի յաւիտենական՝ իրենց սերունդներում: Եւ Մովսէսն արեց այն ամէնը, ինչ որ Տէրը հրամայեց նրան, այնպէս էլ արեց: Եւ եղեւ առաջին ամսում, երկրորդ տարում, երբ նրանք ելան Եգիպտոսից, նորալուսնի օրը կանգնեցաւ խորանը: Եւ Մովսէս կանգնեցրեց խորանը, դրաւ գլխարկները, անցուցանեց նիգերը եւ կանգնեցրեց սիւները: Եւ նա ձգեց վարագույրները խորանի վրայ, եւ դրեց խորանի ծածկոյթը նրա վրայ վերևից, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսեսին: Եվ վերցնելով վկայությունները, նետեց

դրանք տապանակի մեջ, եւ դրեց ձողերը տապանակի տակ, եւ բերեց տապանակը վրան, եւ դրեց վարագույրի ծածկոցը, եւ ծածկեց վկայության տապանակը, այնպես ինչպես հրամայել էր Տերը Մովսեսին: Եվ դրեց սեղանը վկայության վրանի մեջ, հյուսիսային կողմում, վրանի վարագույրից դուրս: Եւ աւելացրեց դրա վրայ ներկայացման հացերը Տիրոջ առաջ, այնպէս, ինչպէս հրամայել էր Տէրը Մովսէսին: Եւ դրաւ ճրագարանը վկայութեան վրանի մէջ՝ վրանի հարաւային կողմում: Եւ դրաւ զճրագակալքն նորա առաջի Տեառն, որ օրինակ հրամայեաց Տէրն Մովսեսին: Եւ դրեց ոսկե զսեղանը վկայութեան խորանում վարագույրի դիմաց, եւ խունկ ծխեց դրա վրա բաղադրութեան խունկը, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսեսին: Եւ ընծաների զոհասեղանը դրեց վրանի դռների մոտ: Եւ նա կանգնեցրեց բակը վրանի եւ զոհասեղանի շուրջը, եւ Մովսեսը ավարտեց բոլոր գործերը: Եւ ամպը ծածկեց վկայության վրանը, եւ Տիրոջ փառքով լցվեց վրանը: Եւ Մովսէսը չէր կարող մտնել վկայութեան խորանը, որովհետեւ ամպը հովանի էր անում դրա վրայ, եւ խորանը լցվել էր Տիրոջ փառքով: Երբ ամպը բարձրանում էր վրանից, Իսրայելի որդիները ճամփա էին ելնում իրենց ապարանքով: Եթե ամպը չբարձրանար, նրանք ճամփա չէին ելնում մինչև այն օրը, երբ ամպը բարձրանար: Ամպ էր վրանի վրա ցերեկները, եւ կրակ էր նրա վրա գիշերները ամբողջ Իսրայելի առաջ, նրանց բոլոր ճանապարհորդություններում:

Թվեր

1

Եվ խոսեց Տերը Մովսեսի հետ Սինայի անապատում, վկայության խորանում, երկրորդ ամսվա մեկին, երկրորդ տարում նրանց Եգիպտոսի երկրից դուրս գալուց հետո, ասելով. վերցրեք ամբողջ Իսրայելի ժողովի հաշվառումը ըստ ազգականության, ըստ նրանց հայրերի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, ամեն արու քսան տարեկանից և վերև, ամեն ով դուրս է գալիս զորությամբ Իսրայելում, հաշվեք նրանց նրանց զորությամբ, դու և Ահարոն հաշվեք նրանց: Եւ ձեզ հետ կլինեն իւրաքանչյուր ցեղից իշխաններ, իրենց հայրերի տներից կլինեն: Եվ սրանք են տղամարդկանց անունները, ովքեր ձեզ հետ կանգնելու են. Ռուբենից՝ Եղիսուր, Սեդիուրի որդին. Սիմեոնից՝ Սաղամիել, Սուրիսադայի որդին: Հուդայի ցեղից՝ Նաասոն, Ամինադաբի որդին: Իսաքարից՝ Նաթանայել՝ Սոգարի որդին, Զաբուղոնից՝ Եղիաբ՝ Քելոնի որդին, Հովսեփի որդիներից՝ Եփրեմից՝ Եղիսամա՝ Ամիհուդի որդին, Մանասեից՝ Գամաղիել՝ Փաղասուրի որդին: Բենիամինից՝ Աբիդան, Գաղեոնի որդին: Դանից՝ Ախիեզեր՝ Ամիշադայի որդին: Ասերի ցեղից՝ Փագայել,

Եքրանի որդին: Գադից՝ Ելիսափ, Ռագուելի որդին: Նեփթաղիի՝ Աքիրե, Այնանի որդին: Սրանք ժողովի կանչվածներն են, ցեղերի իշխաններն ըստ իրենց ընտանիքների, Իսրայելի հազարապետները: Եւ Մովսէսն ու Ահարոնը վերցրին այդ մարդկանց, որոնք անունով կանչուած էին: Եվ ամբողջ ժողովը հավաքեցին երկրորդ տարվա երկրորդ ամսվա մեկին, եվ գրանցվեցին ըստ իրենց ծագումների, ըստ իրենց ընտանիքների, ըստ իրենց անունների թվի, քսան տարեկանից եվ վերև, ամեն արական՝ ըստ իրենց գլխի, այն ձևով, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին, եվ հաշվվեցին Սինայի անապատում: Եւ եղան որդիները Ռուբենի՝ անդրանիկի Իսրայելի, ըստ ազգականության իրենց, ըստ ցեղերի իրենց, ըստ հայրենի տների իրենց, ըստ անունների թվի իրենց, ըստ գլխի իրենց, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից եւ վեր, ամեն ոք որ ելնում էր զորքի մեջ, հաշվառումը իրենց Ռուբենի ցեղից՝ քառասունվեց հազար եւ հինգ հարյուր: Սիմեոնի որդիներին՝ ըստ նրանց ազգականության, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրենի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վերև, ամեն մեկը որ դուրս է գալիս զորության մեջ, նրանց հաշվառումը Սիմեոնի ցեղից՝ ինը և հիսուն հազար և երեք հարյուր: Հուդայի որդիներին՝ ըստ նրանց ընտանիքների, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրերի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վերև, ամեն մեկը որ ելնում է զորքի մեջ, նրանց հաշվառումը Հուդայի ցեղից՝ յոթանասունչորս հազար և վեց հարյուր: Իսաքարի որդիներին՝ ըստ նրանց ազգականությունների, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրերի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր

արական սեռերը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք որ դուրս է գալիս զորության մեջ, նրանց հաշվառումը Իսաքարի ցեղից՝ հիսունչորս հազար չորս հարյուր: Զաբուղոնի որդիներին՝ ըստ նրանց ազգականության, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրենի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր արական սեռը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք որ դուրս է գալիս զորքում, նրանց մարդահամարը Զաբուղոնի ցեղից՝ հիսունյոթ հազար և չորս հարյուր: Հովսեփի որդիներին՝ Եփրեմի որդիներին, ըստ նրանց ազգականության, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրենի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր արական սեռը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ով որ ելնում է ուժով, նրանց հաշվառումը Եփրեմի ցեղից՝ քառասուն հազար և հինգ հարյուր: Մանասեի որդիներին՝ ըստ նրանց ազգականության, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրենի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր արական սեռերը, քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք որ դուրս է գալիս զորք, նրանց մարդահամարը Մանասեի ցեղից՝ երեսուներկու հազար երկու հարյուր: Բենիամինի որդիներին՝ ըստ նրանց ազգականության, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրերի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր արական սեռը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք, ով դուրս է գալիս զորքի մեջ, նրանց հաշվառումը Բենիամինի ցեղից՝ երեսունհինգ հազար և չորս հարյուր: Գադի որդիներին՝ համաձայն նրանց ազգականության, համաձայն նրանց ցեղերի, համաձայն նրանց հայրենի տների, համաձայն նրանց անունների թվի, համաձայն նրանց գլխի, բոլոր արական սեռերը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք որ դուրս է գալիս զորքի մեջ, նրանց մարդահամարը Գադի ցեղից՝ քառասունհինգ հազար վեց

հարյուր հիսուն: Դանի որդիներին՝ ըստ նրանց ազգականության, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրենի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր արական սեռը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք որ ելնում է զորք, նրանց հաշվառումը Դանի ցեղից՝ վաթսուներկու հազար յոթ հարյուր: Ասերի որդիներին՝ ըստ նրանց ազգականության, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրենի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր արական սեռը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք, ով դուրս է գալիս զորքում, նրանց հաշվառումը Ասերի ցեղից՝ քառասունմեկ հազար հինգ հարյուր: Նեփթաղիմի որդիներին՝ ըստ նրանց ազգականության, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրենի տների, ըստ նրանց անունների թվի, ըստ նրանց գլխի, բոլոր արական սեռը քսան տարեկանից և վերև, ամեն ոք որ դուրս է գալիս զորքի մեջ, նրանց հաշվառումը Նեփթաղիմի ցեղից՝ հիսուներեք հազար և չորս հարյուր: Սա է այն հաշվառումը, որը կատարեցին Մովսեսը, Ահարոնը և Իսրայելի իշխանները՝ տասներկու մարդիկ, մեկական մարդ մեկ ցեղից, ըստ իրենց հայրենի տների ցեղերի: Եվ եղավ ամբողջ հաշվառումը Իսրայելի որդիների՝ իրենց զորությամբ, քսան տարեկանից եւ վերև, բոլոր ելնողները՝ շարվելու ճակատամարտի Իսրայելում, վեց հարյուր հազար եւ երեք հազար եւ հինգ հարյուր եւ հիսուն: Բայց Ղեւտացիները իրենց ցեղի ընտանիքից չհամարուեցան Իսրայէլի որդիների մէջ: Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսի հետ՝ ասելով. տես, Ղեւիի ցեղը չես համարի, եւ նրանց թիւը չես վերցնի Իսրայէլի որդիների մէջ: Եւ դու կարգիր զՂեւտացիսն ի վերայ խորանին վկայութեան, եւ ի վերայ ամենայն անօթոց նորա, եւ ի վերայ ամենայնի որչափ է ի նմա. ինքեանք բարձցեն զխորանն եւ զամենայն անօթս նորա, եւ

ինքեանք պաշտեսցեն ի նմա, եւ շուրջ զխորանաւն բանակեսցին: Եւ երբ հանեն խորանը, Ղեւտացիները պիտի քանդեն զայն, եւ երբ բանակեցնեն խորանը, պիտի կանգնեցնեն, եւ օտարազգին որ մերձենայ՝ թող մեռնի: Եւ բանակելու են Իսրայէլի որդիները, իւրաքանչիւր մարդ իր կարգում, եւ իւրաքանչիւր մարդ իր առաջնորդութեան ներքոյ՝ իրենց զօրութեամբ: Իսկ ղեւտացիները թող բանակատեղի դնեն վկայության խորանի շուրջը, եւ մեղք չի լինի Իսրայելի որդիների մեջ: Եվ ղեւտացիները ինքներն իրենք կպահպանեն վկայության խորանի պահպանությունը: Եւ Իսրայելի որդիները արեցին ըստ ամենայնի, որ Տէրը հրամայեց Մովսեսին եւ Ահարոնին, այնպես արեցին:

2

Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի եւ Ահարոնի հետ՝ ասելով. ամեն մարդ իր տեղում՝ համաձայն բաժանման, համաձայն դրոշների, համաձայն իրենց հայրերի տների, թող բանակատեղի դնեն Իսրայելի որդիները դիմացից. վկայության վրանի շուրջը բանակատեղի կդնեն Իսրայելի որդիները: Եւ նրանք, որ բանակատեղի են դնում առաջինները արեւելքի կողմում, Յուդայի բանակատեղիի կարգը իրենց զօրութեամբ, եւ Յուդայի որդիների իշխանը՝ Նաասոն, Ամինադաբի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ յոթանասունչորս հազար վեց հարյուր: Եւ բանակ դնողները Իսաքարի ցեղին հարող, եւ Իսաքարի որդիների իշխանը՝ Նաթանայել, Սոգարի որդին: Նրա ստուգված ուժը՝ հիսունչորս հազար չորս հարյուր: Եւ բանակատեղի դնողները Զաբուղոնի ցեղին հարող, եւ Զաբուղոնի որդիների իշխանը՝ Եղիաբ, Քելոնի

որդին: Նրա զորքը՝ հաշվառվածները, հիսունյոթ հազար չորս հարյուր: Բոլոր ստուգվածները Յուդայի բանակատեղիից՝ հարյուր ութսուն հազար վեց հարյուր չորս հոգի, իրենց զորությամբ առաջինը կը ելնեն: Ռուբենի բանակի բաժանումները հարավում, նրանց ուժը, և Ռուբենի որդիների իշխանը՝ Եղիսուր, Սեդիուրի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ քառասունվեց հազար հինգ հարյուր: Եւ բանակատեղի հաստատողները՝ կցված Շմավոնի ցեղին, եւ Շմավոնի որդիների իշխանը՝ Սաղամիէլ, Սուրիսադայի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ հիսունինը հազար երեք հարյուր: Եւ նրա կողքին բանակատեղի հաստատողները Գադի ցեղն էին, եւ Գադի որդիների իշխանը՝ Եղիասափ, Ռագուէլի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ քառասունհինգ հազար վեց հարյուր հիսուն: Ռուբենի բանակատեղիի բոլոր զննվածները՝ հարյուր հիսունմեկ հազար չորս հարյուր հիսուն հոգի, իրենց զորքերով երկրորդ կմեկնեն: Եւ կբարձրանայ վկայութեան խորանը եւ Ղեւտացիների բանակատեղին բանակատեղիների մէջտեղը. ինչպէս բանակ կղնեն, այնպէս եւ կմեկնեն՝ իւրաքանչիւրը բռնելով ըստ առաջնորդութեան: Եփրեմի բանակի կարգը ծովի մոտ՝ իրենց զորությամբ, եւ Եփրեմի որդիների իշխանը՝ Եղիսամա, Եմիուդի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ քառասուն հազար հինգ հարյուր: Եւ նրանք, որ բանակ են դնում Մանասէի ցեղին կից, եւ Մանասէի որդիների իշխանը՝ Գամալիէլ, Փադասուրի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ երեսուներկու հազար երկու հարյուր: Եւ բանակատեղի դնողները Բենիամինի ցեղին հարող, եւ Բենիամինի որդիների իշխանը՝ Աբիդան, Գաղեոնիի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ երեսունհինգ հազար չորս հարյուր: Եփրեմի բանակատեղիի բոլոր ստուգվածները՝ հարյուր հազար ութ

հարյուր հոգի, իրենց զորքերով հետ երրորդներն են կմեկնեն: Դանի բանակատեղու բաժանումը դեպի հյուսիս իրենց ուժերով, և Դանի որդիների իշխանը՝ Ախիեզերը, Ամիշադայի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ վաթսուներկու հազար յոթ հարյուր: Եւ նրա կողքին բանակող ցեղը Ասերն է, եւ Ասերի որդիների իշխանը՝ Փագեելը, Եքրանի որդին: Նրա զորքի զննվածները՝ քառասունմեկ հազար հինգ հարյուր: Եւ նրանք, որ բանակատեղի են դնում Նեփթաղիի ցեղին կից, եւ Նեփթաղիի որդիների իշխանը՝ Աքիրե, Այնանի որդին: Նրա զորքը, որ զննված էր՝ հիսուներեք հազար չորս հարյուր: Դանի բանակատեղիում բոլոր հաշվարկվածները՝ հարյուր հիսունյոթ հազար վեց հարյուր, վերջիններս կմեկնեն ըստ իրենց դասակարգի: Սա է Իսրայելի որդիների հաշվառումը ըստ իրենց հայրական տների, բանակատեղիների ամբողջ հաշվառումը իրենց զորությունների հետ՝ վեց հարյուր հազար և երեք հազար հինգ հարյուր հիսուն: Բայց Ղևտացիները չէին համարվել նրանց մեջ, ինչպես Տերը հրամայել էր Մովսեսին: Եւ Իսրայէլի որդիները արեցին այն ամենը, որ Տէրը հրամայեց Մովսէսին. այսպէս բանակեցան ըստ իրենց կարգի, եւ այսպէս ելին՝ իւրաքանչյուրը իր ցեղի եւ իր հայրենի տան համաձայն:

3

Եւ այս են Ահարոնի եւ Մովսեսի ծնունդները, այն օրը, երբ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ Սինայի լերան վրա: Եւ այս են անունները Ահարոնի որդիների. անդրանիկը՝ Նադաբ, եւ Աբիուդ, Եղիազար եւ Իթամար: Սրանք են Ահարոնի որդիների անունները, օծված

քահանաները, որոնց ձեռքերը կատարեցին քահանայության համար: Եվ մեռան Նադաբը եւ Աբիհուն Տիրոջ առաջ, երբ նրանք օտար կրակ էին մատուցում Տիրոջ առաջ Սինայի անապատում, եւ երեխաներ չունեին, եւ Եղիազարն ու Իթամարը քահանայություն արեցին իրենց հոր՝ Ահարոնի հետ: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. վերցրու Ղևիի ցեղը եւ կանգնեցրու նրանց Ահարոն քահանայի առաջ, եւ նրանք կծառայեն նրան եւ կպահպանեն նրա պահպանությունները եւ Իսրայելի որդիների պահպանությունները վկայության խորանի առաջ՝ խորանի գործերը կատարելու համար: Եւ պահպանեն վկայութեան խորանի բոլոր անօթները, եւ Իսրայէլի որդիների պահակները՝ ըստ խորանի բոլոր գործերի: Եւ կտաս դու Ղեւտացիներին Ահարոնին եւ նրա որդիներին՝ քահանաներին. սրանք տրված են ինձ որպես պարգեւ Իսրայելի որդիներից: Եւ Ահարոնին ու նրա որդիներին կը կարգես վկայության վրանի վրա, եւ նրանք կը պահպանեն իրենց քահանայությունը եւ ամեն ինչ՝ զոհասեղանի համաձայն, եւ վարագույրի ներսում, եւ օտարազգին, որ դիպչի, կը մեռնի: Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսի հետ՝ ասելով, եւ ահա ես վերցրել եմ Ղեւտացիներին Իսրայէլի որդիների միջից՝ Իսրայէլի որդիներից ամէն անդրանիկի փոխարէն, որ բացում է արգանդը, նրանք կը լինեն նրանց փրկագինը, եւ Ղեւտացիները կը լինեն իմը: Ինձ համար է ամեն անդրանիկը, որովհետև այն օրը, երբ հարվածեցի ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում, սրբացրի ինձ համար ամեն անդրանիկին Իսրայելում, մարդուց մինչև անասուն՝ ինձ կլինեն, ես Տերն եմ: Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսի հետ Սինայի անապատում՝ ասելով. հաշվի՛ր Ղեւիի որդիներին ըստ նրանց հայրերի տների, ըստ նրանց ցեղերի. ամէն արական՝ մեկ ամսականից եւ վեր, հաշվի՛ր նրանց: Եւ այցելեցին նրանց

Մովսէսն ու Ահարոնը Տիրոջ ձայնով, այն եղանակով, ինչպէս հրամայել էր նրանց Տէրը: Եւ սրանք էին Ղեւիի որդիները իրենց անուններով՝ Գեդսոն, Կաաթ եւ Մերարի: Եւ այս են անունները Գեդսոնի որդիների՝ ըստ իրենց ցեղերի. Լոբենի եւ Սեմեի: Եւ որդիները Կահաթի՝ ըստ ցեղերի իրենց՝ Ամրամ եւ Իսահար, Քեբրոն եւ Օզիէլ: Եւ որդիք Մերարիի ըստ ցեղերի իրենց՝ Մողլի եւ Մուսի, սոքա են ցեղերը Ղեւտացիների ըստ տանց հայրենի իրենց: Գեդսոնին՝ Լոբենիի ժողովուրդը եւ Սեմեիի ժողովուրդը, սոքա են Գեդսոնի ժողովուրդները: Նրանց հաշվառումը ըստ թվի՝ բոլոր արական սեռի մեկ ամսականից եւ բարձր, նրանց հաշվառումը՝ յոթ հազար հինգ հարիւր: Եւ Գեդսոնի որդիները վրանի յետեւում կը բանակատեղի դնեն ծովի կողմում: Եւ Գեդսոնի ժողովրդի ընտանիքի տան իշխանը Եղիսափն էր՝ Դաելի որդին: Եվ Գերշոնի որդիների պահպանությունը վկայության վրանում՝ վրանը եւ ծածկոցը, եւ վկայության վրանի դռների ծածկոցը, եւ բակի առագաստները, եւ բակի դարպասի վարագույրը, որը վրանի վրա է, եւ նրա բոլոր գործերի մնացորդները: Կահաթին պատկանում են Ամրամի ցեղը, Իսահարի ցեղը, Քեբրոնի ցեղը և Օզիելի ցեղը. սրանք են Կահաթի ցեղերը՝ ըստ թվի: Ամեն արական մեկ ամսականից և վերև՝ ութ հազար վեց հարյուր, որոնք պահպանում էին սրբարանի պահպանությունները: Կահաթի որդիների ցեղերը կբանակատեղի վրանի հարավային կողմում: Եւ իշխանը հայրենական տան ժողովուրդների Կահաթի՝ Եղիսափան, Ոզիէլի որդին: Եւ նրանց պահպանութիւնը տապանակն է, եւ սեղանը, եւ աշտանակը, եւ զոհասեղանները, եւ սրբութեան անօթները, որոնցով պաշտամունք կատարեն, եւ ծածկոցը, եւ նրանց բոլոր գործերը: Եւ իշխանը Ղեւտացիների իշխանների վրայ՝ Եղիազար,

Ահարոն քահանայի որդին, նշանակված էր պահպանելու սրբերի պահապանությունները: Մերարիին՝ Մողիի ժողովուրդը եւ Մուսիի ժողովուրդը. սրանք են Մերարիի ժողովուրդները: Նրանց համարակալումը ըստ թվի՝ ամեն արական՝ մեկ ամսականից և բարձր, վեց հազար հիսուն: Եւ Մերարիի ժողովրդի հայրերի տան իշխանը՝ Աբիքայիլի որդի Սուրիէլը, վրանի կողմերից հիւսիսի կողմում կը բանակեն: Մերարիի որդիների պահպանության հաշվառումը՝ վրանի խոյակները, և նրա նիգերը, և նրա սյուները, և նրա խարիսխները, և նրանց բոլոր անօթները, և նրանց գործերը, և բակի սյուները շուրջանակի, և նրանց խարիսխները, և ցցերը, և նրանց պարանները: Նրանք, որ բանակատեղի են հաստատում վկայության վրանի դիմաց արևելքից՝ Մովսես և Ահարոն և նրա որդիները, պահպանում են սրբի պահպանությունները Իսրայելի որդիների համար, իսկ օտարազգին, որ դիպչի, կմեռնի: Ղեւտացիների ամբողջ հաշվառումը, որոնց հաշվեցին Մովսեսն ու Ահարոնը Տիրոջ ձայնով՝ ըստ իրենց ցեղերի, ամեն արու՝ մեկ ամսականից եւ վեր, քսաներկու հազար: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին՝ ասելով. Քննի՛ր Իսրայէլի որդիների բոլոր անդրանիկ արուներին մեկ ամսականից եւ վեր, եւ վերցրէ՛ք նրանց թիւը անուններով: Եւ կ’առնես Ղեւտացիներին ինձ համար, ես Տէրս, Իսրայէլի որդիների բոլոր անդրանիկների փոխարեն, եւ Ղեւտացիների անասունները Իսրայէլի որդիների անասունների բոլոր անդրանիկների փոխարեն: Եւ Մովսէս այցելեց այնպէս, ինչպէս Տէրը հրամայեց՝ ամէն անդրանիկին Իսրայէլի որդիների մէջ: Եւ եղան բոլոր անդրանիկ արուները ըստ թվի անուններով ամսականից եւ վեր՝ նոցա հաշվառումից, քսաներկու հազար երկու հարիւր յոթանասուներեք: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝

ասելով. վերցրու Ղևտացիներին Իսրայելի բոլոր անդրանիկ որդիների փոխարեն, եւ Ղևտացիների անասունները նրանց անասունների փոխարեն, եւ Ղևտացիները իմը կլինեն. ես եմ Տերը: Եվ երկու հարյուր յոթանասուներեք գերազանցողների փրկագինը Ղեւտացիներից, Իսրայելի որդիների անդրանիկներից: Եվ կառնես հինգ սիկղ ըստ գլխի, ըստ սուրբ դիդրախմայի կառնես, քսան օբոլ սիկղի համար: Եւ կտաս արծաթը Ահարոնին եւ նրա որդիներին՝ փրկագին նրանց մեջ գերազանցողների: Եւ Մովսէս վերցրեց արծաթը՝ գերազանցողների փրկագինները, Ղեւտացիների փրկության համար: Անդրանկաց որդիքն Իսրայէլի մէջէն առաւ արծաթ՝ հազար երեք հարիւր վաթսուն հինգ սիկղ, ըստ սուրբ սիկղոյն: Եւ Մովսեսը տվեց գերազանցողների փրկանքը Ահարոնին եւ նրա որդիներին Տիրոջ ձայնի միջոցով, այն եղանակով, ինչպես Տերը հրամայել էր Մովսեսին:

4

Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի եւ Ահարոնի հետ՝ ասելով. վերցրու Կահաթի որդիների գլխավոր գումարը Ղեւիի որդիների միջից, ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրերի տների, քսան հինգ տարեկանից եւ վերեւ մինչեւ հիսուն տարեկան, ամեն մեկը որ մտնում է ծառայելու, կատարելու բոլոր գործերը վկայության խորանում: Եւ այս են գործերը Կահաթի որդիների վկայության վրանում՝ սրբերի սուրբը: Եվ կմտնեն Ահարոնը եւ նրա որդիները, երբ բանակը բարձրանա, եւ կիջեցնեն ստվերող վարագույրը, եւ կծածկեն դրանով վկայության տապանակը, եւ կդնեն դրա վրա

կապույտ մորթից ծածկոց, եւ կգցեն դրա վրա ամբողջ կապույտ հանդերձ վերևից, եւ կանցկացնեն լծակները: Եւ նախադրված սեղանի վրայ կդնեն ամբողջովին ծիրանի հանդերձ, աման(ակ)ները, խնկամանները, բաժակները եւ նուիրաբերման անոթները, որոնցում նուիրաբերում է, եւ հացերը, որոնք անընդհատ դրա վրայ կլինեն: Եւ նրանք կդնեն նրա վրա կարմիր զգեստ, եւ կծածկեն նրան կապույտ կաշվե ծածկոցով, եւ կանցկացնեն դրա միջով լծակները: Եւ նրանք կառնեն կապույտ զգեստ եւ կծածկեն լույս տվող ճրագարանը, նրա ճրագները, նրա □□ները, նրա լցնելու անոթները եւ ձէթի բոլոր անոթները, որոնցով ծառայում են: Եւ կը դնեն զայն եւ բոլոր անօթները նորա կապոյտ մորթեղէն ծածկոցի մէջ, եւ կը դնեն զայն կրող լծակների վրայ: Եվ ոսկե զոհասեղանի վրա կծածկեն կապույտ զգեստ, եւ կծածկեն այն կապույտ մորթեղեն ծածկոյթով, եւ կանցկացնեն նրա լծակները: Եւ կվերցնեն բոլոր սպասավորական անօթները, որոնցով սպասավորում են սրբարանում, եւ կդնեն կապույտ հագուստի մեջ, եւ կծածկեն դրանք կապույտ կաշվե ծածկոցով, եւ կդնեն լծակների վրա: Եւ ծածկոցը կդնի զոհասեղանի վրա, եւ կծածկեն դրա վրա ամբողջովին ծիրանի հանդերձ: Եվ նրանք կդնեն դրա վրա բոլոր անօթները, որոնցով ծառայում են դրա վրա, եւ խնկամանները, եւ միսի կեռիկները, եւ սկուտեղները, եւ ծածկը, եւ զոհասեղանի բոլոր անօթները, եւ նրանք կդնեն դրա վրա կաշվե կապույտ ծածկոց, եւ կդնեն նրա լծակները, եւ կվերցնեն ծիրանի զգեստ, եւ կծածկեն լվացարանը եւ նրա հիմքը, եւ կդնեն այն կաշվե կապույտ ծածկոցի մեջ, եւ կդնեն լծակների վրա, եւ կավարտեն Ահարոնը եւ նրա որդիները ծածկելով սուրբ բաները եւ բոլոր սուրբ անօթները բանակատեղին հանելիս, եւ դրանից հետո կմտնեն Կահաթի որդիները բարձրացնելու, եւ չեն

դիպչի սուրբ բաներին, որպեսզի չմեռնեն, այս բաները կկրեն Կահաթի որդիները վկայության խորանում: Վերակացու Եղիազար, որդի Ահարոնի քահանայի՝ լուսոյ ձէթը եւ կազմութեան խունկը, եւ ամենօրեայ զոհը, եւ օծութեան ձէթը, ամբողջ խորանի վերակացութիւնը, եւ որքան որ կայ նրա մէջ սրբարանում, բոլոր գործերում: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի եւ Ահարոնի հետ՝ ասելով. Մի՛ ոչնչացրեք Կահաթի ցեղի ժողովրդին Ղեւտացիների միջից: Սա արեք նրանց, և նրանք կապրեն ու չեն մեռնի, երբ նրանք մոտենում են սրբերի սրբին. Ահարոնը և նրա որդիները թող մոտենան, և նրանք կնշանակեն նրանցից յուրաքանչյուրին ըստ իր պաշտոնի, և նրանք չեն մտնի հանկարծ տեսնելու սուրբ բաները, և կմեռնեն: Եվ խոսեց Տերը Մովսեսին՝ ասելով, վերցրու հաշվառումը Գերշոնի որդիների, եւ սրանց ըստ նրանց հայրերի տների, ըստ նրանց ցեղերի, քսանհինգ տարեկանից եւ վերեւ մինչեւ հիսուն տարեկան հաշվիր նրանց, ամեն ոք որ մտնում է ծառայելու, անելու իր գործերը վկայության վրանում: Սա է Գեդսոնի ժողովրդի պաշտոնը՝ պաշտոնավարել եւ կրել: Եվ կբարձրացնի վրանի մորթերը, եւ վկայության վրանը, եւ նրա ծածկոցը, եւ կապույտ ծածկոցը որ է նրա վրա վերևից, եւ վկայության վրանի դռան ծածկոցը, եւ բակի առագաստները, որքան որ վկայության վրանի վրա են, եւ ավելորդները, եւ բոլոր սպասավորական անօթները որքան որ սպասավորում են նրանցով՝ կանեն: Ըստ Ահարոնի եւ նրա որդիների բերանի կլինի Գեդսոնի որդիների պաշտամունքը՝ ըստ նրանց բոլոր պաշտամունքների եւ ըստ նրանց բոլոր գործերի, եւ կհսկես նրանց վրա՝ անուն առ անուն՝ նրանց բոլոր բեռները: Այս է պաշտոնը Գեդսոնի որդիների վկայության վրանում, եւ նոցա պահպանությունը Ահարոն քահանայի որդի Իթամարի ձեռքում է:

Մերարիի որդիներին՝ ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրենի տների, հաշվեք նրանց, քսանհինգ տարեկանից և վերև մինչև հիսուն տարեկան հաշվեք նրանց, բոլոր նրանք ովքեր մտնում են ծառայելու վկայության խորանի գործերին: Եվ սրանք են պահպանությունները բարձրացվողների նրանց կողմից՝ ըստ բոլոր գործերի նրանց վկայության վրանում. գլխարկները վրանի, եւ նիգերը, եւ սյուները նրա, եւ խարիսխները նրա, եւ ծածկը, եւ խարիսխները նրանց, եւ սյուները նրանց, եւ ծածկը վրանի դռան, եւ սյուները բակի շուրջը, եւ խարիսխները նրանց, եւ սյուները բակի դարպասի վարագույրի, եւ խարիսխները նրանց, եւ ցցերը նրանց, եւ լարերը նրանց, եւ բոլոր անոթները նրանց, եւ բոլոր ծառայությունները նրանց. անուններով հաշվեք նրանց, եւ բոլոր անոթները պահպանության բարձրացվողների նրանց կողմից: Այս է պաշտոնը ժողովրդի որդիների Մերարիի բոլոր գործերում նոցա վկայության վրանում, Իթամար Ահարոն քահանայի որդու ձեռքով: Եվ Մովսեսը եւ Ահարոնը եւ Իսրայելի իշխանները հաշվեցին Կահաթի որդիներին ըստ նրանց ցեղերի, ըստ նրանց հայրերի տների, քսան հինգ տարեկանից եւ վերեւ մինչեւ հիսուն տարեկան, բոլոր նրանք ովքեր մտնում էին սպասարկելու եւ գործ անելու վկայության խորանում: Եւ նրանց հաշուառութիւնը ըստ իրենց ցեղերի եղաւ երկու հազար եօթը հարիւր յիսուն: Այս է Կահաթի ժողովրդի հաշվառումը, բոլոր ծառայողները վկայության խորանում, ինչպես Մովսեսը և Ահարոնը այցելեցին Տիրոջ ձայնով՝ Մովսեսի ձեռքով: Եվ հաշվվեցին Գերշոնի որդիները ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց հայրերի տների, քսան հինգ տարեկանից և վերև մինչև հիսուն տարեկան, բոլորը, որ մտնում էին սպասարկելու և կատարելու գործերը վկայության խորանում: Եւ եղաւ նոցա հաշիւը՝ ըստ իրենց ցեղերուն, ըստ

իրենց հայրերուն տուներուն՝ երկու հազար վեց հարիւր երեսուն: Սա է Գեդսոնի որդիների ժողովրդի համարումը, բոլոր նրանք, ովքեր ծառայում էին վկայության վրանում, որոնց այցելեցին Մովսեսն ու Ահարոնը Տիրոջ ձայնով՝ Մովսեսի ձեռքով: Համարվեցին և նաև Մերարիի որդիների ժողովուրդը՝ ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց հայրերի տների, քսանհինգ տարեկանից և վերև մինչև հիսուն տարեկան, բոլորը որ մտնում էին սպասավորելու վկայության խորանի գործերին: Եւ նրանց հաշվառումը՝ ըստ իրենց ցեղերի, ըստ իրենց հայրենի տների, եղավ երեք հազար երկու հարյուր: Սա է Մերարիի որդիների ժողովրդի հաշվառումը, որոնց այցելեցին Մովսեսն ու Ահարոնը Տիրոջ ձայնով՝ Մովսեսի ձեռքով: Բոլոր հաշվարկվածները, որոնց հաշվեցին Մովսեսը և Ահարոնը և Իսրայելի իշխանները Ղևտացիներից, ըստ ցեղերի և ըստ նրանց հայրերի տների, քսան հինգ տարեկանից և վերև մինչև հիսուն տարեկան, ամեն մեկը որ մտնում էր գործերի գործին, և կրվող գործերը վկայության խորանում: Եւ թիվ առնուածները եղան ութ հազար հինգ հարյուր ութսուն: Տիրոջ ձայնի միջոցով այցելեց նրանց Մովսեսի ձեռքով, մարդ առ մարդ՝ նրանց գործերի վրա և նրանց բարձրացրածի վրա, և հաշվվեցին այնպես, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին:

5

Եվ Տերը խոսեց Մովսեսին՝ ասելով. Հրամայիր Իսրայելի որդիներին, եւ թող ուղարկեն դուրս ճամբարից բոլոր բորոտներին, եւ բոլոր արտազատություն ունեցողներին, եւ բոլոր անմաքուրներին հոգու պատճառով: Արականից մինչև իգականը՝

ուղարկեք դուրս բանակատեղիից, և նրանք չեն պղծի իրենց բանակատեղիները, որոնց մեջ ես բնակվում եմ նրանց հետ: Եւ այսպէս արեցին Իսրայէլի որդիները, եւ ուղարկեցին նրանց դուրս բանակատեղիից, ինչպէս Տէրը խօսեց Մովսէսին, այսպէս արեցին Իսրայէլի որդիները: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. Խոսի՛ր Իսրայելի որդիների հետ՝ ասելով. եթե մարդ կամ կին կատարի մարդկային մեղքերից որևէ մեկը, եվ անտեսելով անտեսի, եվ այդ հոգին մեղավոր լինի, նա պետք է խոստովանի իր կատարած մեղքը, եվ վերադարձնի խախտումը՝ գումարը, եվ դրա վրա կավելացնի դրա հինգերորդ մասը, եվ կվերադարձնի նրան, ում դեմ մեղանչել է: Եթե բայց մարդուն վրեժխնդիր չլինի, այնպես որ նրան հատուցել յանցանքը, ապա Տիրոջը հատուցվող յանցանքը քահանային կլինի, բացի քավության խոյից, որով նրա համար քավություն կտա: Եվ ամեն առաջին պտուղ ըստ բոլոր սրբագործվող բաների Իսրայելի որդիների մեջ, որքան որ նրանք մատուցեն Տիրոջը, քահանային կլինի: Եվ յուրաքանչյուրի սրբագործված բաները, նրա կլինեն: Եվ մարդ, ով տա քահանային, նրան կլինի: Եւ խոսեց Տէրը Մովսէսին՝ ասելով. Խոսի՛ր Իսրայէլի որդիներին եւ կ’ասես նրանց. եթէ մարդու կինը յանցանի եւ անտեսելով անտեսի նրան, եւ ոմն պառկի նրա հետ սերմնի անկողնով, եւ թաքնվի նրա ամուսնու աչքերից, եւ թաքցնի, ինքը բայց պղծված է, եւ վկա չկար նրա հետ, եւ ինքը բռնված չէ, եւ նախանձի հոգին գա նրա վրա, եւ նախանձի իր կնոջը, ինքը բայց պղծված է, կամ նախանձի հոգին գա նրա վրա, եւ նախանձի իր կնոջը, ինքը բայց պղծված չէ, ապա մարդը կբերի իր կնոջը քահանայի մոտ, եւ կմատուցանի նրա համար պարգեւը՝ եփայի տասներորդը գարեղէն ալիւր. չի լցնի դրա վրա ձէթ, ոչ էլ կդնի դրա վրա կնդրուկ, որովհետեւ

նախանձախտութեան զոհ է, յիշատակի զոհ, մեղքը յիշեցնող: Եւ քահանան կբերէ զնա եւ կկանգնեցնէ զնա Տիրոջ առաջ: Եւ քահանան կառնէ մաքուր կենդանի ջուր հողեղէն անօթի մէջ, եւ երկրից որ է վկայութեան խորանի հատակի վրայ, եւ քահանան առնելով կարկէ ջրի մէջ: Եւ քահանան կը կանգնեցնէ կինը Տիրոջ առաջ, եւ կը բացէ կնոջ գլուխը, եւ կը դնէ նրա ձեռքերի վրայ յիշատակի զոհը՝ նախանձի զոհը, իսկ քահանայի ձեռքին կը լինի այս անիծեալ յանդիմանութեան ջուրը: Եւ քահանան երդմնեցնելու է զնա եւ ասելու է կնոջն. Եթե ոչ ոք ննջել է քեզ հետ, եթե ոչ անցել ես պղծվելու քո սեփական ամուսնուց ներքոյ, անմեղ լեր այս անիծեալ յանդիմանութեան ջրից: Եթե բայց դու խախտել ես ամուսնացած լինելով, կամ պղծվել ես, և ինչ-որ մեկը տվել է իր անկողինը քո մեջ, բացի քո ամուսնուց. և երդվեցնի քահանան կնոջը այս անեծքի երդումներով, և կասի քահանան կնոջը, տա քեզ Տերը անեծքի և երդման մեջ քո ժողովրդի մեջտեղում, երբ Տերը տա քո ազդրը ընկած և քո որովայնը ուռած: Եւ այս անիծեալ ջուրը քո որովայնիդ մէջ կը մտնէ՝ փորդ ուռեցնելու եւ զատդ թափելու համար, եւ կինը կ՚ըսէ՝ թող լինի, թող լինի: Եւ քահանան կգրի այս անէծքները գրքի մէջ եւ կջնջի անիծեալ յանդիմանութեան ջրի մէջ: Եւ կը խմեցնէ կնոջը յանդիմանութեան անիծեալ ջուրը, եւ յանդիմանութեան անիծեալ ջուրը կը մտնէ նրա մէջ: Եւ քահանան կառնէ նախանձի զոհը կնոջ ձեռքից, եւ կդնէ զոհը Տիրոջ առաջ, եւ կբերէ զայն սեղանին: Եւ քահանան կառնի զոհից նրա հուշարձանը, եւ կբերի վեր այն զոհասեղանի վրա, եւ հետո: Այս ջուրը կխմեցնի կնոջը: Եւ կլինի, եթե նա պղծված է եւ թաքնված մնաց իր ամուսնուց, եւ նրա մեջ կմտնի խիստ ջրի անիծեալ ջուրը, եւ նրա փորը կբարձրանա, եւ նրա զատը կքայքայվի, եւ այդ կինը անէծք կդառնա իր ժողովրդի

մեջ: Եթե այն կինը պղծված չէ եւ մաքուր է, ապա անմեղ կլինի եւ սերմ կծնի: Սա նախանձի օրենքն է, երբ ամուսնացած կինը շեղվի եւ պղծվի: Կամ մարդ, ով եթե գա նրա վրա նախանձի հոգին, և նախանձի իր կնոջը, և կանգնեցնի իր կնոջը Տիրոջ առաջ, և քահանան կանի նրան այս ամբողջ օրենքը, և մարդը անմեղ կլինի մեղքից, և այն կինը կստանա իր մեղքը:

6

Եվ խոսեց Տերը Մովսեսի հետ՝ ասելով. խոսիր Իսրայելի որդիների հետ եւ կասես նրանց. մարդ կամ կին, ով մեծապես ուխտ անի սրբագրվելու սրբություն Տիրոջը, գինուց եւ ոգելից խմիչքից կսրբագրվի, եւ քացախ գինուց եւ քացախ ոգելից խմիչքից չի խմի, եւ ինչ որ արտադրվում է խաղողից չի խմի, եւ թարմ խաղող եւ չամիչ չի ուտի իր ուխտի բոլոր օրերը. բոլոր այն ամենից, որ դառնում է որթատունկից, գինի կեղեւից մինչեւ հատիկ չի ուտի սրբագրման բոլոր օրերը. ածելի չի գա իր գլխի վրա, մինչեւ որ լրանան օրերը, որքան ուխտեց Տիրոջը. սուրբ կլինի՝ աճեցնելով գլխի մազերը Տիրոջը ուխտի բոլոր օրերը. ամեն մեռած հոգու վրա չի մտնի՝ հոր եւ մոր վրա, եւ եղբոր եւ քրոջ վրա, չի պղծվի նրանց վրա՝ նրանց մեռնելիս, որովհետեւ իր Աստծո ուխտը իր գլխի վրա է. իր ուխտի բոլոր օրերը սուրբ կլինի Տիրոջը: Եթե բայց ինչ-որ մեկը հանկարծ մեռնի նրա վրա, անմիջապես կպղծվի նրա ուխտի գլուխը, և նա կսափրի իր գլուխը այն օրը, երբ մաքրվի. յոթներորդ օրը կսափրվի: Եւ ութերորդ օրը կբերի երկու տատրակ, կամ երկու աղավնու ձագ քահանայի մոտ՝ վկայության խորանի դռան առաջ: Եւ քահանան կը կատարէ մէկը մեղքի

համար, եւ մէկը ողջակէզի համար. եւ քահանան քաւութիւն կը տայ անոր համար այն բաներուն համար որոնցմով մեղանչեց հոգիին մասին. եւ կը սրբագործէ անոր գլուխը այն օրը, երբ սրբուեցաւ Տէրոջ համար, ուխտին օրերը. եւ կը բերէ մէկ տարեկան գառ յանցանքի համար. եւ առաջուան օրերը անհաշուելի պիտի ըլլան, որովհետեւ պղծուեցաւ անոր ուխտին գլուխը: Եւ այս է օրենքը աղօթողի. որ օրը երբ լրացնի իր աղօթքի օրերը, ինքը կբերի վկայութեան վրանի դռների մօտ: Եւ նա կբերի իր ընծան Տիրոջը՝ մեկ տարեկան անբիծ գառ ողջակեզի համար, եւ մեկ տարեկան անբիծ էգ գառ մեղքի համար, եւ մեկ անբիծ խոյ փրկության համար, եւ բարակ ալյուրից բաղարջ հացերի զամբյուղ՝ ձեթով շաղախված նկանակներ, եւ ձեթով օծված բաղարջ բլիթներ, եւ նրանց զոհաբերությունը, եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունը: Եւ քահանան կը բերէ Տէրոջ առջեւ, եւ կը կատարէ նորա մեղքի պատարագը եւ նորա ողջակէզը: Եւ խոյը կը կատարէ փրկութեան զոհ Տէրոջը անխմոր հացերու զամբիւղին վրայ, եւ քահանան կը կատարէ իր զոհն ու իր ըմպելի նուէրը: Եւ ուխտած մարդը կսափրի իր ուխտի գլուխը վկայութեան խորանի դռների մոտ, եւ մազերը կդնի փրկութեան զոհի ներքեւի կրակի վրա: Եվ քահանան կվերցնի եփած թևը խոյից, եւ մեկ բաղարջ հաց զամբյուղից, եւ մեկ բաղարջ բլիթ, եւ կդնի ուխտած մարդու ձեռքերի վրա նրա ուխտը սափրելուց հետո, եւ քահանան կմատուցի դրանք ընծայաբերում Տիրոջ առաջ. սուրբ կլինի քահանային ընծայաբերման կրծքավանդակի վրա եւ ընծայաբերման թևի վրա. եւ դրանից հետո ուխտած մարդը կխմի գինի: Սա երդվածի օրենքն է, որ երդվում է Տիրոջը իր պարգևը Տիրոջը իր երդման վերաբերյալ, բացի այն ինչից որ կգտնի իր ձեռքը, ըստ իր երդման ուժի, որ երդվում է ըստ

սրբության օրենքի: Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսի հետ՝ ասելով, խոսիր Ահարոնի եւ նրա որդիների հետ՝ ասելով, այսպէս օրհնէք Իսրայէլի որդիներին՝ ասելով նրանց, Տէրը օրհնի քեզ եւ պահպանի քեզ: Տէրը փայլեցնի իր դէմքը քեզ վրայ եւ ողորմի քեզ: Տէրը բարձրացնի իր դէմքը քեզ վրայ եւ տայ քեզ խաղաղություն: Եւ նրանք իմ անունը կդնեն Իսրայելի որդիների վրա, եւ ես՝ Տէրս, կօրհնեմ նրանց:

7

Եւ եղեւ այն օրը, երբ Մովսես ավարտեց վրանը բարձրացնելը, եւ օծեց զայն, եւ սրբագործեց զայն, եւ բոլոր նրա անօթները, եւ զոհասեղանը, եւ բոլոր նրա անօթները, եւ օծեց զնոսա, եւ սրբագործեց զնոսա: Եւ բերին Իսրայելի իշխանները, տասներկու իշխաններ իրենց հայրենի տների, սրանք ցեղերի իշխանները, սրանք զննութեան վրա կանգնածները: Եւ բերին իրենց պարգեւը Տիրոջ առաջ՝ վեց ծածկած սայլ եւ տասներկու արջառ, մեկ սայլ երկու իշխաններից եւ մեկական զուարակ իւրաքանչիւրից, եւ բերին խորանի առաջ: Եվ Տերը ասաց Մովսեսին՝ ասելով, վերցրու նրանցից, եւ դրանք կլինեն վկայության խորանի ծառայական գործերի համար, եւ կտաս դրանք ղեւտացիներին, յուրաքանչյուրին՝ ըստ իր ծառայության: Եւ Մովսէս վերցնելով սայլերն ու ցուլերը՝ տվաւ զանոնք Ղեւտացիներուն: Եւ երկու սայլերն ու չորս եզները տվեց Գեդսոնի որդիներին՝ ըստ նոցա պաշտամունքի: Եվ չորս սայլերն ու ութ եզները տվեց Մերարիի որդիներին՝ ըստ նոցա պաշտամունքների, Ահարոն քահանայի որդի Իթամարի միջոցով: Եւ Կահաթի որդիներին չի տվել,

որովհետեւ սրբարանի սպասավորության իրերը ունեն, ուսերի վրա կը բարձրացնեն: Եւ իշխանները բերին զոհասեղանի նուիրման համար, այն օրը, երբ օծեց զայն, եւ իշխանները բերին իրենց պարգեւները զոհասեղանի առաջ: Եւ ասաց Տէրն ընդ Մովսէսի. իշխան մի օր օրի, իշխան օր օրի պիտի բերեն զնուէրս իւրեանց ի նուիրումն զոհասեղանոյն: Եւ էր մատուցողը առաջին օրը իր պարգեւը՝ Նաասոն, Ամինադաբի որդին, Յուդայի ցեղի իշխանը: Եւ բերեց զընծան իւր՝ սկուտեղ արծաթի մի, երեսուն եւ հարիւր կշիռ իւր, բաժակ մի արծաթի՝ եօթանասուն սիկղ ըստ սիկղին սրբոյ, երկոքին լի ընտիր ալիւրով, խառնուած յիւղի, ի զոհ: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Հորթ մեկ արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ մեկ տարեկան ողջակիզության համար, և նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Ամինադաբի որդի Նաասոնի ընծան: Երկրորդ օրը բերեց Նաթանայել, Սոգարի որդին, Իսաքարի ցեղի իշխանը: Եւ բերեց իր ընծան՝ մեկ արծաթե սկուտեղ, որի կշիռը հարյուր երեսուն էր, մեկ արծաթե բաժակ՝ եօթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ընտիր ալիւրով, որ խառնուած էր ձէթով, զոհաբերութեան համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ տասը շեկելով՝ լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար, և մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար: Եւ ի զոհ փրկութեան երինջներ երկու, խոյեր հինգ, նոխազներ հինգ, գառներ տարեկան հինգ, այս է պարգեւը Նաթանայէլի՝ Սոգարի որդւոյ: Երրորդ օրը Զաբուղոնի որդիների իշխանը՝ Եղիաբ, Քելոնի որդին: Նրա նվերը՝ մեկ արծաթե աման, նրա կշիռը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե սկուտեղ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի նրբահատ ալյուրով,

խառնված ձեթի մեջ, զոհաբերության համար, մեկ խնկաման՝ տասը ոսկի, լի խնկով: Հորթ մեկ արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ մեկ տարեկան ողջակիզության համար, եւ նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է ընծան Եղիաբի՝ Քելոնի որդու: Չորրորդ օրը Ռուբենի որդիների իշխանը՝ Եղիսուր, Սեդիուրի որդին: Նրա նվերը՝ մեկ արծաթե աման, նրա կշիռը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե սկուտեղ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձիթայուղով խառնված ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար, մեկ խնկաման՝ տասը ոսկի, լի խնկով: Հորթ մեկ արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ մեկ տարեկան ողջակիզության համար, և նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Սեդիուրի որդի Եղիսուրի ընծան: Հինգերորդ օրը Սիմեոնի որդիների իշխանը՝ Սաղամիէլ, Սուրիսադայի որդին: Նրա նվերը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը՝ հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով խառնված ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկե խնկարկու տասը շեկելով՝ լի խնկով: Հորթ մեկ արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ մեկ տարեկան ողջակիզության համար, եւ նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ ի զոհ փրկութեան՝ երինջներ երկու, խոյեր հինգ, նոխազներ հինգ, տարեկան գառներ հինգ. այս է ընծան Սաղամիէլի՝ Սուրիսադայի որդւոյ: Վեցերորդ օրը Գադի որդիների իշխանը՝ Եղիասափ, Ռագուելի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ընտիր ալյուրով՝ խառնված ձեթի մեջ, զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը

շեկելով, լի խնկով: Հորթ մեկ արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ մեկ տարեկան ողջակիզության համար, և նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Ռագուէլի որդի Եղիսափի ընծան: Յոթերորդ օրը Եփրեմի որդիների իշխանը՝ Եղիսամա, Ամիհուդի որդին: Նրա ընծան՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի յուղով ներբողած ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ տասը շեկելով՝ լի խնկով: Հորթ մեկ արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ մեկ տարեկան ողջակիզության համար, և նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Եղիսամայի՝ Եմիուդի որդու ընծան: Ութերորդ օրը Մանասեի որդիների իշխանը՝ Գամալիել, Փաղասուրի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե գավաթ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով ներբողած ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Մեկ հորթ արջառներից, մեկ խոյ, մեկ մեկ տարեկան գառ ողջակիզության համար, և մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար. և փրկության զոհի համար երկու երինջներ, հինգ խոյեր, հինգ նոխազներ, հինգ մեկ տարեկան էգ գառներ. սա ընծան է Փաղասուրի որդի Գամալիելի: Իններորդ օրը Բենիամինի որդիների իշխանը՝ Աբիդան, Գադեոնի որդին: Նրա նվերը՝ մեկ արծաթե աման, նրա կշիռը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե սկուտեղ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի նրբահատ ալյուրով, որը խառնված էր յուղի մեջ զոհաբերության համար, մեկ խնկաման՝ տասը ոսկի, լի խնկով: Հորթ մեկ

արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ մեկ տարեկան ողջակիզության համար, եւ նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երինջներ երկու, խոյեր հինգ, նոխազներ հինգ, տարեկան գառներ հինգ, այս է ընծան Աբիդանի՝ Գադէոնի որդու: Տասներորդ օրը Դանի որդիների իշխանը՝ Ախիեզերը, Ամիշադայի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով խառնված ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Հորթ մեկ արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ մեկ տարեկան ողջակիզության համար, եւ նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ, այս է Ամիսադայի որդի Աքիեզերի ընծան: Տասնմեկերորդ օրը Ասերի որդիների իշխանը՝ Փագիել, Եքրանի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթյա գավաթ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով խառնված ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Հորթ մեկ արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ տարեկան ողջակիզության համար, եւ նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Եքրանի որդի Փագեելի ընծան: Տասներկուերորդ օրը Նեփթաղիմի որդիների իշխանը՝ Աքիրե, Այնանի որդին: Նրա պարգևը՝ մեկ արծաթե տաս, նրա քաշը հարյուր երեսուն, մեկ արծաթե բաժակ՝ յոթանասուն սիկղ ըստ սուրբ սիկղի, երկուսն էլ լի ձեթով խառնված ընտիր ալյուրով՝ զոհաբերության համար: Մեկ ոսկյա բուրվառ՝ տասը շեկելով, լի խնկով: Հորթ մեկ արջառներից, խոյ մեկ, գառ մեկ մեկ տարեկան

ողջակիզության համար, եւ նոխազ մեկ այծերից մեղքի համար: Եւ փրկութեան զոհի համար երկու երինջ, հինգ խոյ, հինգ նոխազ, հինգ տարեկան գառ՝ այս է Այնանի որդի Աքիրէի ընծան: Սա է զոհասեղանի նվիրումը այն օրը, երբ օծեց այն Իսրայելի որդիների առաջնորդներից՝ տասներկու արծաթե ամաններ, տասներկու արծաթե բաժակներ, տասներկու ոսկե խնկամաններ: Հարյուր երեսուն սիկղ՝ մեկ ամանը, և յոթանասուն սիկղ՝ մեկ սկուտեղը, ամանների ամբողջ արծաթը՝ երկու հազար չորս հարյուր սիկղ՝ սրբազան սիկղով: Տասներկու ոսկե խնկամաններ՝ լի խնկով, խնկամանների ամբողջ ոսկին՝ հարյուր քսան ոսկի: Բոլոր եզները, որ ողջակեզի համար էին՝ տասներկու հորթեր, տասներկու խոյեր, տասներկու տարեկան գառներ, և նրանց զոհաբերությունները, և նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները, և տասներկու նոխազներ այծերից՝ մեղքի համար: Բոլոր եզները փրկության զոհի համար՝ քսանչորս երինջներ, վաթսուն խոյեր, վաթսուն տարեկան նոխազներ, վաթսուն տարեկան անբիծ գառներ. սա է զոհասեղանի նվիրումը նրա ձեռքերը լցնելուց հետո եւ նրան օծելուց հետո: Երբ Մովսես մտնում էր վկայության խորանը՝ նրա հետ խոսելու համար, նա լսեց Տիրոջ ձայնը, որ խոսում էր իր հետ վերեւից քավարանի, որը վկայության տապանակի վրա է, երկու քերովբեների միջեւ, եւ նա խոսում էր իր հետ:

8

Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսի հետ՝ ասելով. Խոսի՛ր Ահարոնի հետ եւ կ'ասես նրան. երբ դնես լամպերը մի կողմից, լուսանոթի դիմացի

կողմում եօթը լամպերը կ'լուսաւորեն: Եվ այսպես արեց Ահարոնը. աշտանակի դիմացի մեկ կողմից վառեց նրա լույսերը, ինչպես Տերը հրամայել էր Մովսեսին: Եվ սա է աշտանակի կառուցվածքը՝ ամուր, ոսկե, նրա ցողունը եւ նրա շուշանները, ամբողջովին ամուր. ըստ այն տեսքի, որ Տերը ցույց տվեց Մովսեսին, այսպես պատրաստեց աշտանակը: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ ասելով՝ վերցրու ղևտացիներին Իսրայելի որդիների միջից, եւ կմաքրես նրանց: Եւ այսպէս կը կատարես նրանց մաքրութիւնը. կը ցանես նրանց մաքրութեան ջուր, եւ ածիլ կը անցնի նրանց ամբողջ մարմնի վրայ, եւ կը լուանան իրենց հանդերձները, եւ մաքուր կը լինեն: Եւ կառնեն մի հորթ արջառոց միջից, եւ սրա համար զոհ՝ բարակ ալիւր՝ իւղով խառնուած, եւ մի տարեկան հորթ արջառոց միջից կառնես մեղքի համար: Եվ կբերես ղեւտացիներին վկայութեան խորանի առաջ, եւ կհաւաքես Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովը. եւ կբերես ղեւտացիներին Տիրոջ առաջ, եւ Իսրայէլի որդիները իրենց ձեռքերը կդնեն ղեւտացիների վրայ. եւ Ահարոն կանձնացնի ղեւտացիներին որպէս ընծայ Տիրոջ առաջ Իսրայէլի որդիներից, եւ նրանք կլինեն որպէսզի կատարեն Տիրոջ գործերը: Իսկ ղևտացիները իրենց ձեռքերը կդնեն հորթերի գլուխների վրա, եւ դու կմատուցես մեկը մեղքի համար, եւ մեկը ողջակեզ Տիրոջը՝ քավություն անելու համար նրանց վերաբերյալ: Եվ կը կանգնեցնես Ղեւտացիներին Տիրոջ առաջ, եւ Ահարոնի առաջ, եւ նրա որդիների առաջ, եւ կը տաս նրանց որպէս ընծայ Տիրոջ առաջ: Եւ կը առանձնացնես Ղեւտացիներին Իսրայէլի որդիների միջից, եւ նրանք իմինը կը լինեն: Եւ սրանից հետո Ղեւտացիները կը մտնեն գործելու վկայութեան խորանի գործերը, եւ կը մաքրես զնոսա, եւ կը մատուցանես զնոսա Տիրոջ առաջ: Որովհետև որպես ընծա տրված՝ սրանք ինձ են Իսրայելի

որդիների միջից, փոխարեն բոլոր անդրանիկների՝ ամեն արգանդ բացողների Իսրայելի որդիներից, վերցրել եմ զնոսա ինձ: Որովհետև ինձ համար է ամեն անդրանիկ Իսրայելի որդիների մեջ, մարդուց մինչև անասուն. այն օրը, երբ ես հարվածեցի ամեն անդրանիկին Եգիպտոսի երկրում, ես սրբացրի նրանց ինձ համար, և ես վերցրի Ղևտացիներին ամեն անդրանիկի փոխարեն Իսրայելի որդիների մեջ: Եւ ես վերադարձրի Ղեւտացիներին որպես ընծա՝ տրված Ահարոնին եւ նրա որդիներին Իսրայելի որդիների միջից, որպեսզի գործեն Իսրայելի որդիների գործերը վկայության խորանում եւ քավություն կատարեն Իսրայելի որդիների համար, եւ Իսրայելի որդիների մեջ չլինի ոչ ոք, որ մոտենա սրբերին: Եւ Մովսէսը եւ Ահարոնը եւ Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովը Ղեւտացիներին արեցին, ինչպէս Տէրը Մովսէսին հրամայեց Ղեւտացիների մասին, այնպէս արեցին նրանց Իսրայէլի որդիները: Եւ մաքրեցին իրենք Ղեւտացիները եւ լվացին զհանդերձները, եւ Ահարոն տվեց զնոսա ընծայ առաջի Տեառն, եւ Ահարոն քավեց վասն նոցա՝ սրբելու զնոսա: Եւ հետո այս բաներից մտան Ղեւտացիները պաշտել իրենց պաշտամունքը վկայութեան վրանի մէջ Ահարոնի առաջ եւ նրա որդիների առաջ, ինչպէս Տէրը հրամայեց Մովսէսին Ղեւտացիների մասին, այնպէս արեցին նրանց: Եվ խոսեց Տերը Մովսեսի հետ՝ ասելով. սա է ղեւիտացիների մասին. քսանհինգ տարեկանից եւ վերեւ նրանք կմտնեն աշխատելու վկայության խորանում. եւ հիսուն տարեկանից նա կհեռանա ծառայությունից, եւ այլեւս չի աշխատի: Եւ նրա եղբայրը պիտի պաշտէ վկայութեան խորանում՝ պահպանութիւնները պահելու համար, բայց գործեր չպիտի գործէ. այսպէս պիտի վարուես Ղեւտացիների հետ նրանց պահպանութիւններում:

9

Եվ խոսեց Տերը Մովսեսի հետ Սինա անապատում երկրորդ տարում, նրանց Եգիպտոսի երկրից դուրս գալուց հետո, առաջին ամսում, ասելով՝ ասա, եվ թող Իսրայելի որդիները անեն զատիկը իր ժամանակին, առաջին ամսվա տասնչորսերորդ օրը երեկոյան, կանես այն ժամանակներին, ըստ նրա օրենքի, եվ ըստ նրա կանոնի կանես այն: Եւ Մովսես խոսեց Իսրայելի որդիներին՝ անել զատիկը ամսվա տասնչորսերորդ օրը, Սինայի անապատում: Ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին, այնպես էլ արեցին Իսրայելի որդիները: Եվ եկան այն մարդիկ, որ անմաքուր էին մարդու հոգու վրա, եւ չէին կարող անել զատիկը այն օրը. եւ մոտեցան Մովսեսի եւ Ահարոնի առաջ այն օրը: Եվ ասացին այն մարդիկ նրան. մենք անմաքուր ենք մարդու հոգու վրա. ուրեմն չպետք է՞ զրկվենք մատուցելու պարգեւը Տիրոջը իր ժամանակին Իսրայելի որդիների մեջ: Եւ ասաց նրանց Մովսէս. Կանգնեցէք այստեղ, եւ ես կլսեմ, թէ ինչ կը հրամայէ Տէրը ձեր մասին: Եւ խոսեց Տէրը Մովսէսին՝ ասելով, խոսիր Իսրայէլի որդիներին՝ ասելով, մարդ մարդ, որ եթէ դառնայ անմաքուր մարդու հոգու վրայ, կամ հեռու ճանապարհի մէջ ձեզ համար, կամ ձեր սերունդներում, եւ կը կատարէ զատիկը Տիրոջը երկրորդ ամսում տասնըչորսերորդ օրը. երեկոյեան կը կատարեն զայն, անխմոր հացերի եւ դառն խոտերի վրայ կ'ուտեն զայն: Նրանից ոչինչ չեն թողնելու մինչև առավոտ, և նրա ոսկորները չեն կոտրելու, զատկի օրենքին համաձայն կատարելու են այն: Եւ մարդ, որ եթե մաքուր է եւ հեռու ճանապարհի վրա չէ, եւ ուշանա անել զատիկը, կոտորվի այն հոգին իր ժողովրդից, քանզի Տիրոջը պատարագ չմատուցավ իր

ժամանակին, իր մեղքը կրի այն մարդը: Եթե եկվոր մոտենա ձեզ ձեր երկրում և կատարի զատիկը Տիրոջը՝ ըստ զատկի օրենքի և ըստ նրա կարգի, ապա մեկ օրենք կլինի ձեզ համար, եկվորի համար և երկրի բնիկի համար: Եւ այն օրը, երբ կանգնեցվեց վրանը, ամպը ծածկեց վրանը՝ վկայութեան տունը, եւ երեկոյից վրանի վրայ կրակի տեսք էր մինչեւ առաւօտ: Այսպես էր անընդհատ լինում՝ ամպը ծածկում էր այն ցերեկները, իսկ հրի տեսքը՝ գիշերները: Եւ երբ ամպը բարձրացաւ վրանից, դրանից յետոյ Իսրայէլի որդիները մեկնեցին, եւ այն տեղում, ուր ամպը կանգնեց, այնտեղ բանակեցան Իսրայէլի որդիները: Տիրոջ հրամանով Իսրայելի որդիները կբանակատեղի դնեն, եւ Տիրոջ հրամանով կմեկնեն: Բոլոր այն օրերը, երբ ամպը հովանի է տալիս վրանի վրա, Իսրայելի որդիները կբանակատեղի դնեն: Եւ երբ ամպը քաշված է վրանի վրա ավելի օրեր, Իսրայելի որդիները կպահպանեն Աստծո պահպանությունը եւ չեն հեռանա: Եւ կլինի, երբ ամպը օրերի թվով ծածկի խորանը, Տիրոջ ձայնով կբանակատեղի դնեն, եւ Տիրոջ հրամանով կմեկնեն: Եւ կլինի, երբ ամպը երեկոյից մինչեւ առաւօտ լինի, եւ ամպը առաւօտուն բարձրանայ, ապա կը մեկնեն՝ լինի օր թէ գիշեր: Ամսվա օրերու երկարելով՝ ամպին հովանի ընելով դրա վրայ, բանակ պիտի դնեն Իսրայելի որդիները, եւ պիտի չմեկնին: Որովհետև Տիրոջ հրամանով նրանք կը մեկնեն, Տիրոջ պահպանությունը պահեցին Տիրոջ հրամանով Մովսեսի ձեռքով:

10

Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսին՝ ասելով՝ արա քեզ համար երկու

արծաթէ փողեր, ծեծուած արա դրանք, եւ դրանք քեզ համար կը լինեն ժողովը կանչելու եւ ճամբարները շարժելու համար: Եվ կհնչեցնես փողը դրանց մեջ, եւ կհավաքվի ամբողջ ժողովը վկայության խորանի դռան մոտ: Իսկ եթե մեկով հնչեցնեն փողը, քեզ մոտ կգան բոլոր իշխանները՝ Իսրայելի առաջնորդները: Եվ դուք կհնչեցնեք ազդանշան, եւ կմեկնեն բանակատեղիները, որոնք բանակատեղի են դրել արեւելքում. եւ դուք կհնչեցնեք երկրորդ ազդանշան, եւ կմեկնեն բանակատեղիները, որոնք բանակատեղի են դրել հարավում. եւ դուք կհնչեցնեք երրորդ ազդանշան, եւ կմեկնեն բանակատեղիները, որոնք բանակատեղի են դրել ծովի մոտ. եւ դուք կհնչեցնեք չորրորդ ազդանշան, եւ կմեկնեն բանակատեղիները, որոնք բանակատեղի են դրել հյուսիսում. ազդանշանով կհնչեցնեն նրանց մեկնելու ժամանակ: Եվ երբ հավաքեք ժողովը, փողը կհնչեցնեք, բայց ոչ նշանով: Եւ Ահարոնի որդիները՝ քահանաները՝ կհնչեցնեն փողերով, եւ այդ ձեզ համար յաւիտենական օրէնք կլինի ձեր սերունդների համար: Եթե բայց դուք գնաք պատերազմի ձեր երկրում ձեր հակառակորդների դեմ, որոնք հակադրվել են ձեզ, եւ հնչեցնեք փողերով, ապա յիշվեք Տիրոջ առաջ, եւ փրկվեք ձեր թշնամիներից: Եւ ձեր ուրախութեան օրերին, եւ ձեր տօներին, եւ ձեր նորալուսիններին հնչեցէք փողերը ձեր ողջակէզների վրայ եւ ձեր փրկութեան զոհերի վրայ, եւ դա ձեզ համար յիշատակ կը լինի ձեր Աստծոյ առջեւ, ես եմ Տէրը՝ ձեր Աստուածը: Եւ եղաւ երկրորդ տարում, երկրորդ ամսուան քսաներորդ օրը, ամպը բարձրացաւ վկայութեան վրանից: Եւ Իսրայելի որդիները բարձրացան իրենց պաշարներով Սինայի անապատում, եւ ամպը կանգնեց Փառանի անապատում: Եւ նրանք առաջին անգամ ելան Տիրոջ ձայնով՝

Մովսեսի միջոցով: Եւ առաջինները բարձրացրին Յուդայի որդիների բանակատեղիի կարգը իրենց զորությամբ, եւ իրենց զորության վրա էր Նաասոնը՝ Ամինադաբի որդին: Եւ Իսաքարի որդիների ցեղի զորքի վրայ՝ Նաթանայել՝ Սոգարի որդին: Եւ Զաբուղոնի որդիների ցեղի զորքի վրա՝ Եղիաբ, Քելոնի որդին: Եւ կքանդեն խորանը, եւ կբարձցեն Գեդսոնի որդիները եւ Մերարիի որդիները, որոնք կբարձցեն խորանը: Եվ նրանք բարձրացրին Ռուբենի բանակատեղիի բաժանմունքը իրենց ուժով, եւ իրենց ուժի վրա Եղիսուր՝ Սեդիուրի որդին, եւ Շմավոնի որդիների ցեղի ուժի վրա Սաղամիել՝ Յուրիշադայի որդին: Եւ Գադի որդիների ցեղի զօրութեան վրա՝ Եղիսափ՝ Ռագուէլի որդին: Եւ Կահաթի որդիները կը ելանեն՝ բարձրացնելով սուրբ իրերը, եւ կը կանգնեցնեն խորանը, մինչեւ որ հասնին: Եւ Եփրեմի բանակի կարգը կ’ելանի իրենց զօրութեամբ, եւ իրենց զօրութեան վրայ՝ Եղիսամա՝ Ամիուդի որդին: Եւ Մանասէի որդիների ցեղի զորութեան վերայ՝ Գամաղիէլ Փադասուրի որդին: Եւ Բենիամինի որդիների ցեղի զօրութեան վրա՝ Աբիդան Գադէոնիի որդին: Եվ կմեկնեն Դանի որդիների բանակատեղիի բաժինը, վերջինը բոլոր բանակատեղիների, իրենց զորքով, եւ իրենց զորքի վրա Ախիեզերը՝ Ամիսադայի որդին: Եւ Ասերի որդիների ցեղի զօրութեան վրա՝ Փագիէլ՝ Եքրանի որդին: Եւ Նեփթաղիմի որդիների ցեղի զօրութեան վրա՝ Աքիրէ՝ Այնանի որդին: Սրանք են Իսրայելի որդիների զորքերը, և նրանք ելան իրենց ուժով: Եւ ասաց Մովսէս Հովբաբին՝ Ռագուէլ Մադիանացու որդուն, Մովսէսի փեսային. Մենք մեկնում ենք դէպի այն տեղը, որի մասին Տէրը ասաց՝ Սա կտամ ձեզ: Եկ մեզ հետ, եւ լաւ կընենք քեզ, որովհետեւ Տէրը լաւ բաներ խօսեց Իսրայէլի մասին: Եւ ասաց նրան. Ոչ, ես չեմ գնա, այլ կգնամ իմ երկիրը եւ իմ ազգի մօտ: Եւ

ասաց. Մի՛ լքիր մեզ, որովհետեւ դու մեզ հետ էիր անապատում, եւ դու մեր մեջ ծերունի կլինես: Եւ եթե մեզ հետ գնաս, ապա այն բարիքները, որքան էլ Տէրը մեզ բարիք անի, քեզ էլ բարիք կանենք: Եւ նրանք ելան Տիրոջ լեռնից երեք օրվա ճանապարհ, եւ Տիրոջ ուխտի տապանակը նախորդում էր նրանց երեք օրվա ճանապարհ՝ հանգստավայր փնտրելու համար նրանց: Եւ եղաւ, երբ տապանակը բարձրացնում էին, Մովսէսն ասաց. Արթնացի՛ր, Տէ՛ր, եւ թող ցրուեն քո թշնամիները, թող փախչեն բոլոր նրանք, ովքեր ատում են քեզ: Եւ հանգստի ժամանակ ասաց. Դարձի՛ր, Տէ՛ր, հազարավոր բիւրավորների մօտ Իսրայէլում: Եւ ամպը հովանի էր նրանց վրայ օրերուն, երբ նրանք բանակից դուրս էին գալիս:

11

Եւ ժողովուրդը չար տրտնջում էր Տիրոջ առաջ, եւ Տէրը լսեց, եւ բարկությամբ բարկացավ, եւ Տիրոջից կրակ վառվեց նրանց մեջ, եւ կերավ բանակատեղիի մի մասը: Եւ ժողովուրդը աղաղակեց Մովսէսին, եւ Մովսէսը աղօթեց Տիրոջը, եւ կրակը դադարեց: Եւ կոչուեցաւ այն տեղի անունը Այրում, որովհետեւ նրանց մէջ բորբոքուեցաւ Տիրոջ կողմից: Եւ խառնուած ժողովուրդը, որ նրանց մէջ էր, ցանկութեամբ ցանկացաւ, եւ նստած լացին նաեւ Իսրայէլի որդիքը, եւ ասացին. Ո՞վ մեզ միս կերակրեսցէ: Մենք հիշեցինք ձուկերը, որոնք ուտում էինք Եգիպտոսում անվճար: Եվ դդումները, եվ սեխերը, եվ պրասները, եվ սոխերը, եվ սխտորը: Հիմա բայց մեր հոգին ամբողջովին չորացած է, ոչինչ, բացի մանանայից մեր աչքերի առջև: Իսկ մա□□ան կորիանդրի սերմի

նման է, և նրա տեսքը բյուրեղի տեսք ունի: Եւ ժողովուրդը անցնում էր, եւ հավաքում էին, եւ աղում էին այն ջրաղացում, եւ տրորում էին □□□□ում, եւ եփում էին այն կաթսայում, եւ անում էին այն կարկանդակներ, եւ նրա համը նման էր կարկանդակի համին ձեթից: Եւ երբ ցողը գիշերվա իջնում էր բանակատեղու վրա, մանանան իջնում էր դրա վրա: Եւ Մովսէս լսեց նրանց լացը ըստ իրենց ցեղերի, իւրաքանչյուրը իր դռան վրայ, եւ Տէրը բարկացաւ մեծ բարկութեամբ, եւ Մովսէսի առաջ չար էր: Եւ ասաց Մովսէս Տիրոջ. ինչո՞ւ չարչարեցիր քո ծառային, եւ ինչո՞ւ շնորհք չգտայ քո առաջ, որ այս ժողովուրդի խռովութիւնը դնես իմ վրայ: Մի՞թե ես որովայնում ընդունեցի այս ամբողջ ժողովուրդը, թե՞ ես ծնեցի նրանց: Որ ասում ես ինձ, վերցրու նրան քո ծոցը, ինչպես դայակը բարձրացնում է կաթնակեր երեխային դեպի այն երկիրը, որ երդվեցիր նրանց հայրերին: Որտեղից ինձ միս, որ տամ այս ամբողջ ժողովրդին: Որովհետև նրանք լալիս են ինձ վրա՝ ասելով, տուր մեզ միս, որպեսզի ուտենք: Ես միայնակ չեմ կարող կրել այս ժողովրդին, որովհետև այս խոսքը ինձ համար շատ ծանր է: Եթե այսպես ես վարվում ինձ հետ, ապա սպանիր ինձ իսկույն, եթե ողորմություն եմ գտել քո առջև, որպեսզի չտեսնեմ իմ չարչարանքը: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Հաւաքի՛ր ինձ համար եօթանասուն մարդ Իսրայէլի ծերերից, որոնց դու ինքդ գիտես, որ սրանք են ժողովրդի ծերերը եւ նոյնպէս դպիրները, եւ բե՛ր զնոսա վկայութեան խորանը, եւ նրանք կանգնեն այնտեղ քեզ հետ: Եւ կիջնեմ եւ խոսեմ այնտեղ քեզ հետ, եւ կվերցնեմ հոգուց, որ քեզ վրա է, եւ կդնեմ նրանց վրա, եւ նրանք կօգնեն քեզ հետ ժողովրդի բեռը կրելու մեջ, եւ դու միայնակ չես կրի այն: Եվ ժողովրդին կասես՝ մաքրվեք վաղվա համար, եւ միս կուտեք, որովհետեւ լացիք Տիրոջ առաջ՝ ասելով, ո՞վ մեզ միս է կերակրելու: Որ լավ էր

մեզ համար Եգիպտոսում, և Տերը կտա ձեզ միս ուտելու համար, և դուք կուտեք միս: Ոչ մեկ օր կուտեք, ոչ երկու, ոչ հինգ օր, ոչ տասը օր, ոչ քսան օր, մինչև մեկ ամիս օրեր կուտեք, մինչև դուրս գա ձեր քթից, և կլինի ձեզ համար դառնություն, որովհետև անհնազանդեցիք Տիրոջը, ով ձեր մեջ է, և լացիք նրա առաջ՝ ասելով՝ ինչու մենք դուրս ելանք Եգիպտոսից: Եվ ասաց Մովսեսը. վեց հարյուր հազար հետեվակ է ժողովուրդը, որի մեջ եմ ես, եվ դու ասացիր՝ միս կտամ նրանց ուտելու, եվ կուտեն մեկ ամիս: Մի՞թե ոչխարներ եւ արջառներ կսպանվեն նրանց համար, եւ կբավականացնի նրանց: Կամ ամբողջ ձուկը ծովից հավաքվելու է նրանց համար, և բավարար կլինի նրանց: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Մի՞թէ Տիրոջ ձեռքը չի բավարարի: Արդեն կիմանաս՝ արդյոք կհասցնի քեզ իմ խոսքը, թե ոչ: Եւ Մովսէսը ելաւ եւ խօսեցաւ ժողովրդին Տիրոջ խօսքերը, եւ հաւաքեց յոթանասուն մարդ ժողովրդի ծերերից ու նրանց կանգնեցրեց վրանի շուրջը: Եւ Տէրը իջաւ ամպի մէջ եւ խօսեցաւ նրա հետ, եւ վերցրեց հոգիէն, որ նրա վրայ էր, եւ դրաւ յօթանասուն ծերերուն վրայ: Երբ հոգին հանգչեցաւ նրանց վրայ, նրանք մարգարէացան, բայց այլեւս չշարունակեցին: Եւ մնացին երկու մարդիկ բանակում, մեկի անունը Ելդադ էր, եւ երկրորդի անունը՝ Մովդադ, եւ հոգին հանգչեցաւ նրանց վրայ, եւ սրանք գրանցուածներից էին, եւ չեկան խորանը, եւ մարգարէացան բանակում: Եվ երիտասարդը վազելով հաղորդեց Մովսեսին ու ասաց. Եղդադն ու Մովդադը մարգարեանում են բանակում: Եւ պատասխանելով Յեսու Նաւեի որդին, որ կանգնած էր Մովսեսի մոտ, ընտրյալը, ասաց. Տէ՛ր իմ Մովսես, արգելի՛ր նրանց: Եվ Մովսեսն ասաց նրան, չ՞ես նախանձում ինձ: Եվ ով կտար Տիրոջ ամբողջ ժողովրդին մարգարեներ լինել, երբ Տերը կտա իր հոգին նրանց վրա: Եւ

Մովսեսը գնաց ճամբար՝ ինքը եւ Իսրայելի ծերերը: Եւ հոգի ելաւ Տիրոջ մօտից եւ լորամարգիներ բերեց ծովից, եւ դրանք գցեց բանակատեղիի վրայ՝ մի օրուայ ճանապարհ այս կողմից եւ մի օրուայ ճանապարհ այն կողմից, բանակատեղիի շուրջը, երկու կանգուն բարձրութեամբ երկրից: Եվ ելավ ժողովուրդը ամբողջ օրը, եւ ամբողջ գիշերը, եւ ամբողջ հաջորդ օրը, եւ հավաքեցին լորամարգին, ով քիչ հավաքեց՝ տասը չափ հավաքեց, եւ սառեցրին իրենց համար շուրջ բանակատեղիի: Միսը դեռ նրանց ատամների մեջ էր՝ նախքան պակասելը, և Տերը բարկացավ ժողովրդի վրա, և Տերը հարվածեց ժողովրդին շատ մեծ հարված: Եւ այն տեղի անունը կոչուեցաւ Ցանկութեան գերեզմաններ, որովհետեւ այնտեղ թաղեցին ցանկութիւն ունեցող ժողովուրդը: Ցանկությունների դամբաններից ժողովուրդը հեռացավ դեպի Ասերովթ, և ժողովուրդը եղավ Ասերովթում:

12

Եվ խոսեցին Մարիամը եւ Ահարոնը Մովսեսի դեմ, Եթովպացի կնոջ պատճառով, որ վերցրել էր Մովսեսը, որովհետեւ Եթովպացի կին էր վերցրել, եւ ասացին. Միթէ միայն Մովսեսի՞ն է խոսել Տերը: Չէ՞ որ նա նաև մեզ հետ խոսեց: Եվ Տերը լսեց: Եւ Մովսէս մարդը շատ հեզ էր բոլոր մարդկանցից, որոնք երկրի վրայ էին: Եւ Տէրն անմիջապես ասաց Մովսէսին եւ Ահարոնին եւ Մարիամին. Դուք երեքդ ելէք վկայութեան խորանը: Եվ երեքը ելան վկայության խորան, եւ Տէրը իջավ ամպի սյան մեջ ու կանգնեց վկայության խորանի դռան վրա, եւ կանչվեցին Ահարոնն ու Մարիամը, եւ երկուսն էլ ելան: Եւ ասաց նրանց. լսեցէք իմ խօսքերը, եթէ ձեր

մարգարէն Տիրոջը դառնայ, տեսիլքի մէջ նրան ճանաչուեցայ, եւ քնի մէջ խօսեցայ նրան: Ոչ այսպես է իմ ծառան Մովսեսը, ամբողջ իմ տանը հավատարիմ է. բերան առ բերան կխոսեմ նրա հետ, տեսքով, և ոչ հանելուկներով, և Տիրոջ փառքը տեսավ. և ինչու չվախեցաք խոսել իմ ծառա Մովսեսի դեմ: Եւ բարկութիւն զայրացութեան Տեառն եղեւ ի վերայ նոցա, եւ գնաց: Եւ ամպը հեռացաւ վրանից, եւ ահա Մարիամը բորոտ էր ինչպէս ձիւնը, եւ Ահարոնը նայեց Մարիամին, եւ ահա նա բորոտ էր: Եվ ասաց Ահարոնը Մովսեսին. Աղաչում եմ, տէր, մի՛ դիր մեր վրա մեղք, որովհետև անգիտացանք, ըստ այն ինչ մեղանչեցինք: Թող չլինի ինչպես հավասար մահվան, ինչպես վիժում՝ ելնող մոր արգանդից, եւ ուտում է կեսը նրա մարմնի: Եւ Մովսէսը աղաղակեց Տիրոջը՝ ասելով. Ո՛վ Աստված, կ՚աղաչեմ քեզ, բժշկի՛ր նրան: Եվ Տերը ասաց Մովսեսին, եթե նրա հայրը թքելով թքած լիներ նրա դեմքին, չէ՞ր ամաչի յոթ օր: Թող առանձնացվի յոթ օր բանակատեղիից դուրս, և դրանից հետո կմտնի: Եւ Մարիամը յոթ օր առանձնացվեց ճամբարից դուրս, եւ ժողովուրդը չշարժվեց, մինչեւ որ Մարիամը մաքրվեց: Եւ այնուհետեւ ժողովուրդը ելաւ Ասերովթից, եւ բանակ դրին Փարանի անապատում:

13

Եվ խոսեց Տերը Մովսեսի հետ՝ ասելով. ուղարկի՛ր քեզ համար մարդիկ, եւ թող լրտեսեն Քանանացիների երկիրը, որը ես տալիս եմ Իսրայելի որդիներին որպես տիրապետություն. մեկական մարդ ըստ ցեղի, ըստ նրանց հայրերի տոհմերի պիտի ուղարկես նրանց, բոլորը առաջնորդներ նրանցից: Եւ Մովսէսն ուղարկեց

զնոսա Փառանի անապատից Տիրոջ ձայնով, սոքա ամենքն էին արք առաջնորդք Իսրայէլի որդիներուն: Եւ այս են նրանց անունները՝ Ռուբենի ցեղից Սամուել՝ Զաքուրի որդին: Սիմեոնի ցեղից՝ Սափատ, Սուրիի որդին: Հուդայի ցեղից՝ Քաղեբ, Յեփոննեի որդին: Իսաքարի ցեղից՝ Իգալ, Հովսեփի որդին: Եփրեմի ցեղից՝ Հովսեա, Նավեի որդին: Բենիամինի ցեղից՝ Փալտի, Ռափուի որդին: Զաբուղոնի ցեղից՝ Գուդիէլ՝ Սուդիի որդին: Մանասեի որդիների՝ Հովսեփի ցեղից, Գադդին՝ Սուսիի որդին: Դանի ցեղից՝ Ամիել, Գամալիի որդին: Ասերի ցեղից՝ Սաթուր, Միքայելի որդին: Նեփթաղիմի ցեղից՝ Նաբի, Սաբիի որդին: Գադի ցեղից՝ Գուդիել, Մաքիի որդին: Սրանք են այն մարդկանց անունները, որոնց Մովսեսը ուղարկեց երկիրը լրտեսելու, և Մովսեսը Նավեի որդի Հոսիային անվանեց Հիսուս: Եվ Մովսես ուղարկեց նրանց հետախուզելու Քանաանի երկիրը, եւ ասաց նրանց. բարձրացեք այս անապատով, եւ կբարձրանաք լեռը, եւ կտեսնեք թե ինչպիսին է երկիրը, եւ ժողովուրդը որ բնակվում է դրա վրա, արդյոք ուժեղ է թե տկար, քիչ են թե շատ: Եւ ո՞րն է այն երկիրը, որի վրա սրանք բնակվում են, բարի՞ է, թե՞ չար, եւ որո՞նք են այն քաղաքները, որոնցում սրանք բնակվում են, արդյոք պարսպապատ բերդերում են, թե՞ անպարսպ տեղերում: Եւ ինչպիսի՞ն է երկիրը, թե՞ պարարտ, թե՞ անապատ, եթե կան դրա մեջ ծառեր, թե՞ ոչ, եւ համբերելով կվերցնեք երկրի պտուղներից: Եվ օրերը, գարնան օրերը, խաղողի առաջապահներն են: Եւ բարձրացած՝ հետախուզեցին երկիրը Սին անապատից մինչեւ Ռոոբ, Այմաթ մտնելիս: Եւ բարձրացան անապատով, եւ գնացին մինչեւ Քեբրոն, եւ այնտեղ էին Աքիման, Սեսսի եւ Թելամի՝ Ենաքի սերունդները, եւ Քեբրոնը յոթ տարի առաջ էր շինված Եգիպտոսի Տանինից: Եւ եկան մինչեւ խաղողի խուրձի հովիտը, եւ լրտեսեցին

այն, եւ անտեղից կտրեցին ճիւղ եւ մի խաղողի խուրձ նրա վրայ, եւ բարձրացրին այն լծակների վրայ, եւ նռներից, եւ թզերից: Եւ այն տեղը նրանք անվանեցին Խաղողի խուրձի ձոր՝ այն խաղողի խուրձի պատճառով, որը Իսրայելի որդիները կտրել էին այնտեղից: Եւ դարձան այնտեղից՝ հետախուզելով երկիրը քառասուն օր անց: Եվ գնացած եկան դեպի Մովսես եւ Ահարոն եւ դեպի ամբողջ ժողովը Իսրայելի որդիների, Փառանի անապատ Կադես, եւ պատասխանեցին նրանց խոսքը եւ ամբողջ ժողովին, եւ ցույց տվեցին երկրի պտուղը, եւ պատմեցին նրան, եւ ասացին, եկանք այն երկիրը, որ ուղարկեցիր մեզ, երկիր, որ հոսում է կաթով եւ մեղրով, եւ սա է նրա պտուղը: Բայց համարձակ է այն ազգը, որ բնակվում է նրա վրա, և քաղաքները ամրացված, պարսպապատ, շատ մեծ են, և Ենաքի սերունդը տեսել ենք այնտեղ: Եւ Ամաղէկը բնակվում է երկրում դէպի Հարավ, եւ Քետացին, եւ Եւացին, եւ Յեբուսացին, եւ Ամոռացին բնակվում են լեռնային շրջանում, եւ Քանանացին բնակվում է ծովի մօտ եւ Յորդանան գետի մօտ: Եւ Քաղեբը լռեցրեց ժողովրդին Մովսէսի առաջ եւ ասաց նրան. Ո՛չ, այլ ելնելով կելնենք եւ կժառանգենք զայն, որովհետեւ հզօր ենք, կկարողանանք նրանց դէմ: Եւ մարդիկը, որոնք ելան նրա հետ միասին, ասացին. Մենք չենք ելնում, որովհետեւ չենք կարող ելնել այդ ազգի դէմ, քանի որ նա մեզնից ավելի ուժեղ է: Եւ նրանք զարմանք բերեցին այն երկրի մասին, որը լրտեսել էին, Իսրայելի որդիների մոտ՝ ասելով. Այն երկիրը, որով անցանք մենք այն լրտեսելու համար, երկիր է, որ ուտում է իր վրա բնակվողներին, եւ ամբողջ ժողովուրդը, որին տեսանք մենք նրա մեջ, մեծ չափի մարդիկ են: Եւ այնտեղ մենք տեսել ենք հսկաներին, եւ մենք նրանց առջեւ էինք ինչպես մարախներ, բայց նաեւ այսպես էինք մենք նրանց առջեւ:

14

Եւ ամբողջ ժողովը ձայն բարձրացրեց, եւ ժողովուրդը լաց եղավ ամբողջ այն գիշերը: Եվ բողոքում էին Մովսեսի և Ահարոնի դեմ Իսրայելի բոլոր որդիները, եւ ասաց նրանց ամբողջ ժողովը. Երանի՛ մեռած լինեինք Եգիպտոսի երկրում, կամ այս անապատում մեռած լինեինք, եւ ինչո՞ւ Տերը մեզ բերում է այս երկիրը՝ ընկնելու պատերազմում: Մեր կանայք և երեխաները կողոպուտի կենթարկվեն, հիմա ուրեմն ավելի լավ է դառնալ Եգիպտոս: Եւ ասացին մեկը մյուսին. Առաջնորդ նշանակենք եւ վերադառնանք Եգիպտոս: Եւ Մովսէսն ու Ահարոնը ընկան երեսի վրայ Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովի առաջ: Հովշեա Նավեի որդին և Քաղեբ Յեփոնեի որդին, երկիրը հետախուզած մարդկանցից, պատռեցին իրենց հագուստները և ասացին Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովին՝ ասելով. Երկիրը, որ մենք հետախուզեցինք, շատ շատ լավ է: Եթե Տերը ընտրում է մեզ, կբերի մեզ այս երկիրը, և կտա այն մեզ, երկիր, որը հոսում է կաթով ու մեղրով: Բայց Տիրոջից ապստամբներ մի՛ եղեք, իսկ դուք մի՛ վախեցեք երկրի ժողովրդից, որովհետև նրանք ձեզ համար կերակուր են, քանի որ ժամանակը հեռացել է նրանցից, իսկ Տերը մեզ հետ է, մի՛ վախեցեք նրանցից: Եւ ամբողջ ժողովուրդը ասաց քարկոծել զնոսա քարերով, եւ Տեառն փառքը երեւեցաւ ամպի մէջ վկայութեան խորանի վրայ բոլոր Իսրայէլի որդիներուն: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին. Մինչեւ ե՞րբ այս ժողովուրդը ինձ կը գրգռէ: Եվ մինչև ե՞րբ նրանք չեն հավատա ինձ բոլոր այն նշանների վրա, որոնք ես արեցի նրանց մեջ: Կհարվածեմ նրանց մահով եւ կոչնչացնեմ նրանց, եւ քեզ ու քո

հոր տունը կդարձնեմ մեծ ազգ, շատ ավելի մեծ, քան սա: Եւ ասաց Մովսէս Տիրոջը, եւ Եգիպտոսը կը լսէ, որ դու քո ուժով բերեցիր վեր այս ժողովուրդը նրանցից: Բայց բոլոր բնակիչները այս երկրի լսել են, որ դու Տեր ես այս ժողովրդի մեջ, որ աչքից աչք տեսնվում ես, Տե՛ր, և քո ամպը կանգնած է նրանց վրա, և ամպի սյան մեջ դու գնում ես նրանց առաջից ցերեկը, իսկ կրակի սյան մեջ՝ գիշերը: Եվ կոչնչացնես այս ժողովրդին ինչպես մեկ մարդու, եվ կասեն ազգերը, որոնք լսել են քո անունը, ասելով՝ քանի որ Տերը չկարողացավ տանել այս ժողովրդին այն երկիրը, որ երդվեց նրանց, կործանեց նրանց անապատում: Եվ հիմա թող բարձրանա քո ուժը, Տեր, այնպես ինչպես ասացիր՝ ասելով. Տերը երկարամիտ է եւ առատ ողորմածությամբ, եւ ճշմարիտ, վերացնում է անօրինությունները եւ անիրավությունները եւ մեղքերը, եւ մաքրությամբ չի մաքրի մեղավորին, վերադարձնում է հայրերի մեղքերը երեխաների վրա մինչեւ երրորդ եւ չորրորդ սերունդ: Թող տար մեղքը այս ժողովրդին ըստ քո մեծ ողորմության, ինչպես շնորհալի եղար նրանց Եգիպտոսից մինչև հիմա: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Ողորմած եմ նրանց ըստ քո խօսքի: Բայց ես ապրում եմ, և ապրում է իմ անունը, և Տիրոջ փառքը կլցնի ամբողջ երկիրը: Որովհետև բոլոր մարդիկ, որ տեսնում են իմ փառքը և նշանները, որ ես արեցի Եգիպտոսում և անապատում, և փորձեցին ինձ սա տասներորդ անգամ, և չլսեցին իմ ձայնին, իսկապես չեն տեսնի երկիրը, որ երդվեցի նրանց հայրերին, այլ միայն նրանց երեխաները, որ են ինձ հետ այստեղ, որքան որ չգիտեն բարի ոչ էլ չար, ամեն ավելի երիտասարդ անփորձ, սրանց կտամ երկիրը. բոլոր նրանք, որ բարկացրին ինձ, չեն տեսնի այն: Իսկ իմ որդին Քաղեբը, որովհետև այլ ոգի կա նրա մեջ, և նա հետևեց ինձ, կբերեմ նրան այն երկիրը, որ նա մտավ

այնտեղ, և նրա սերունդը կժառանգի այն: Բայց Ամաղեկը և Քանանացին բնակվում են ձորում, վաղը դարձեք ետ և դուք ուղևորվեք դեպի անապատ, Կարմիր ծովի ճանապարհով: Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին եւ Ահարոնին՝ ասելով. Մինչեւ ե՞րբ այս չար ժողովը: Որ իրենք տրտնջում են իմ առաջ, Իսրայելի որդիների տրտնջանքը, որ տրտնջեցին ձեր մասին, լսել եմ: Ասացի նրանց. Ապրում եմ ես, ասում է Տերը, արդարև, ինչպես խոսել եք իմ ականջներում, այդպես կանեմ ձեզ: Այս անապատում կընկնեն ձեր մարմինները, և ձեր ամբողջ հաշվառումը, և ձեր թվարկվածները քսան տարեկանից և վերև, որքան որ տրտնջացին իմ դեմ. եթե դուք կմտնեք այն երկիրը, որի վրա ես ձգեցի իմ ձեռքը բնակեցնելու ձեզ դրա վրա, բայց միայն Քաղեբ Յեփոնեի որդին և Հովշեա Նավեի որդին: Եվ երեխաները, որոնց մասին դուք ասացիք որ կողոպուտի մեջ կլինեն, ես կբերեմ նրանց երկիր, եւ նրանք կժառանգեն երկիրը, որից դուք հեռացաք: Եւ ձեր անդամները կընկնեն այս անապատում: Իսկ ձեր որդիները կլինեն բնակվելով անապատում քառասուն տարի և կրելու են ձեր պոռնկությունը, մինչև որ ձեր անդամները սպառվեն անապատում: Ըստ օրերի թվի, որքան լրտեսեցիք երկիրը՝ քառասուն օր, մեկ օր մեկ տարվա համար, կրելու եք ձեր մեղքերը քառասուն տարի, և կիմանաք իմ բարկության զայրույթը: Ես՝ Տէրս, խոսեցի. իսկապէս այսպէս կ'անեմ այս չար ժողովին, որ հավաքվել է իմ դէմ. այս անապատում նրանք կ'սպառվեն եւ այնտեղ կ'մեռնեն: Եվ այն մարդիկը, որոնց Մովսեսը ուղարկել էր լրտեսելու երկիրը, եկած տրտնջացին դրա դեմ ժողովի առաջ՝ բերելով չար խոսքեր երկրի մասին, եվ մեռան այն մարդիկը, որոնք խոսեցին չար բաներ երկրի դեմ՝ հարվածով Տիրոջ առաջ: Եվ Հիսուս՝ Նաւեի որդին, եւ Քաղեբ՝ Յեփոննեի

որդին, ապրեցին այն մարդկանցից, որոնք գնացել էին լրտեսելու երկիրը: Եւ Մովսեսը խոսեց այս խոսքերը Իսրայելի բոլոր որդիների հետ, եւ ժողովուրդը շատ սգաց: Եւ վաղ առաւօտ վեր կենալով՝ նրանք բարձրացան լերան գագաթը՝ ասելով. Ահա մենք կը բարձրանանք այն տեղը, որ ասաց Տէրը, որովհետեւ մեղանչեցինք: Եվ Մովսես ասաց, ինչու դուք խախտում եք Տիրոջ խոսքը: Ձեզ չի հաջողվելու: Մի՛ բարձրանաք, որովհետև Տերը ձեզ հետ չէ, եւ կ'ընկնիք ձեր թշնամիների առաջ: Որովհետև Ամաղեկը և Քանանացին այնտեղ են ձեր առաջ, և դուք կընկնեք սրով, քանի որ դարձաք անհնազանդելով Տիրոջը, և Տերը ձեզ հետ չի լինի: Եւ ստիպելով բռնությամբ, նրանք բարձրացան լերան գագաթը, իսկ Տիրոջ ուխտի տապանակը եւ Մովսեսը չշարժվեցին բանակատեղուց: Եւ իջաւ Ամաղէկը եւ Քանանացին, որ բնակում էր այն լերան վրա, եւ նրանց ետ դարձրին, եւ կոտորեցին նրանց մինչեւ Հերման, եւ վերադարձան բանակատեղի:

15

Եվ ասաց Տերը Մովսեսին՝ ասելով, խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին, եւ կասես նրանց, երբ մտնեք ձեր բնակության երկիրը, որը ես տալիս եմ ձեզ, եւ կանեք ողջակեզներ Տիրոջը, ողջակիզում կամ զոհ, մեծացնելու ուխտը, կամ ըստ կամավորի, կամ ձեր տոներին անելու անուշահոտ հոտ Տիրոջը, եթե իսկ արջառներից կամ ոչխարներից: Եւ մատուցողը կբերէ իր ընծան Տեառն, բարակ ալիւրի զոհ՝ եփայի տասներորդ մասը՝ խառնուած ձէթով՝ հինի չորրորդ մասով: Եւ գինին խմելի ընծայի համար՝ հինի չորրորդ մասը, կը կատարէք ողջակիզման վրայ, կամ զոհի վրայ, մեկ

գառին համար կը կատարես այնքան, ընծայ անուշահոտ հոտի Տիրոջը: Եվ խոյի համար, երբ դուք նրան ողջակեզ կամ զոհ անեք, դու կանես ընտիր ալյուրի զոհ՝ երկու տասներորդ, խառնված ձեթով՝ հինի երրորդ մասը: Եվ գինի՝ ըմպելի զոհի համար, հինի երրորդ մասը, կբերեք անուշահոտ հոտ Տիրոջը: Եթե դուք անեք ցուլերից ողջակեզ կամ զոհ՝ ուխտ կատարելու համար, կամ փրկական զոհ Տիրոջը, ապա կբերի հորթի վրա ընտիր ալյուրի երեք տասներորդ՝ յուղով խառնված, կես հին: Եւ գինի խմելի ընծայի համար՝ կես հինը, ընծայ անուշահոտ հոտի Տեառն: Այսպես կանես մեկ հորթին, կամ մեկ խոյին, կամ մեկ գառին ոչխարներից կամ այծերից: Ըստ թվի, որքան եթե անեք, այսպես կանեք մեկին՝ ըստ նրանց թվի: Ամեն բնիկը այսպես կ'անի՝ այսպիսի ընծաներ մատուցանելու անուշահոտ բուրմունք Տիրոջը: Եթե եկվոր ձեր մեջ ավելանա ձեր երկրում, կամ ով որ լինի ձեր մեջ ձեր սերունդներում, և կատարի ընծայաբերում անուշահոտ հոտով Տիրոջը, ինչպես դուք եք կատարում, այնպես էլ ժողովուրդը կատարի Տիրոջը: Մեկ օրենք կլինի ձեզ և ձեր մեջ բնակվող եկվորներին, հավիտենական օրենք ձեր սերունդների համար. ինչպես դուք, այնպես էլ եկվորը կլինի Տիրոջ առաջ: Օրենք մեկ կլինի և իրավունք մեկ կլինի ձեզ համար և օտարականի համար, որ բնակվում է ձեր մեջ: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով, խոսիր Իսրայելի որդիների հետ եւ կասես նրանց. երբ դուք մտնեք այն երկիրը, ուր ես ձեզ բերում եմ, եւ կլինի, երբ դուք ուտեք այդ երկրի հացից, կտաք ընծա, առանձնացված մաս Տիրոջը, ձեր խմորի առաջին բերքը: Հաց կը զատէք որպէս ընծայ, ինչպէս ընծան կալից հատկէն, այնպէս կը զատէք զայն, ձեր խմորի առաջին պտուղը, եւ կու տաք Տիրոջ ընծայ ձեր սերունդներուն համար: Երբ դուք մեղք գործեք և

չկատարեք այս բոլոր պատվիրանները, որոնք Տերը խոսեց Մովսեսին, ինչպես Տերը հրամայեց ձեզ Մովսեսի ձեռքով, այն օրից, երբ Տերը հրամայեց ձեզ և դրանից հետո ձեր սերունդներում, և կլինի, եթե ժողովի աչքերից դա պատահի անգիտակցաբար, ապա ամբողջ ժողովը կմատուցի մեկ հորթ արջառներից անբիծ ողջակեզ՝ անուշահոտ բուրմունք Տիրոջը, և դրա ընծան և դրա ըմպելի նվիրաբերությունը ըստ կարգի, և մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար: Եւ քահանան քաւութիւն կը տայ ամբողջ ժողովրդեան՝ Իսրայէլի որդիներուն համար, եւ անոնց թողութիւն կը տրուի, որովհետեւ անկամ է, եւ իրենք բերին իրենց ընծան՝ ընծայ Տէրոջը՝ իրենց մեղքերուն համար Տէրոջը առջեւ, իրենց անկամ մեղքերուն համար: Եւ կներուի ամբողջ ժողովրդին Իսրայէլի որդիների եւ օտարականին, որ բնակւում է ձեր մէջ, քանզի ամբողջ ժողովրդին անկամայ է: Եթե մեկ հոգի ակամա մեղանչի, նա մեղքի համար մեկ տարեկան այծ կբերի: Եւ քահանան քաւութիւն կը տայ անմիտ մեղանչած հոգւոյն համար, որ անմիտ մեղանչեց Տիրոջ առաջ, քաւութիւն տալու համար նրա վասն: Բնիկի համար Իսրայելի որդիների մեջ եւ օտարականի համար, որ բնակվում է նրանց մեջ, մեկ օրենք կլինի նրանց համար, ով անկամ մեղք գործի: Եվ հոգի, որը կանի ձեռքով ամբարտավանության՝ բնիկներից կամ եկվորներից, Աստծուն սա կբարկացնի, կոչնչացվի այն հոգին իր ժողովրդից, որովհետև Տիրոջ խոսքը արհամարհեց եւ նրա պատվիրանները ցրեց. կոտրելով կոտրվի այն հոգին, նրա մեղքը նրա մեջ: Եւ Իսրայելի որդիները անապատում էին, եւ գտան մի մարդ, որ փայտ էր հավաքում շաբաթ օրը: Եւ բերեցին նրան, որ գտել էին փայտ հավաքելիս շաբաթ օրը, Մովսէսի եւ Ահարոնի մոտ, եւ Իսրայէլի որդիների ամբողջ ժողովի մոտ: Եւ նրան բանտ դրեցին, քանի որ

չէին որոշել, թե ինչ անեն նրա հետ: Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսին՝ ասելով. Մահով թող մահացվի այն մարդը, ամբողջ ժողովը նրան քարկոծեցէք քարերով: Եւ ամբողջ ժողովուրդը հանեց նրան բանակատեղիից դուրս, եւ ամբողջ ժողովուրդը քարկոծեց նրան քարերով բանակատեղիից դուրս, ինչպես Տէրը հրամայել էր Մովսեսին: Եւ ասաց Տէրը Մովսեսին՝ ասելով, խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին, եւ կասես նրանց, եւ թող անեն իրենց համար ծոպեր իրենց հագուստների եզրերի վրա իրենց սերունդների համար, եւ կդնեք ծոպերի եզրերի վրա կապույտ թել: Եվ կլինի ձեզ կցերի վրա, եվ կտեսնեք դրանք, եվ կհիշեք բոլոր պատվիրանները Տիրոջ, եվ կկատարեք դրանք, եվ չեք շեղվի ձեր մտքերի ետևից, եվ աչքերի, որոնցով դուք պոռնկանում եք դրանց ետևից, որպեսզի հիշեք եվ կատարեք իմ բոլոր պատվիրանները, եվ կլինեք սուրբ ձեր Աստծուն: Ես Տէրն եմ՝ ձեր Աստվածը, որ հանեց ձեզ Եգիպտոսի երկրից, որպեսզի լինեմ ձեր Աստվածը: Ես եմ Տէրը՝ ձեր Աստվածը:

16

Եվ խոսեց Կորեն՝ Իսահարի որդին, Կահաթի որդին, Ղևիի որդին, եւ Դաթանը եւ Աբիրոնը՝ Եղիաբի որդիները, եւ Օնը՝ Փելեթի որդին, Ռուբենի որդին, եւ նրանք ելան Մովսեսի դեմ, եւ Իսրայելի որդիների մարդիկ՝ երկու հարյուր հիսուն հոգի, ժողովի առաջնորդներ, խորհրդի կանչվածներ եւ անվանի մարդիկ: Հավաքվեցին Մովսեսի եւ Ահարոնի դեմ եւ ասացին. Բավական է ձեզ, որովհետեւ ամբողջ ժողովը, բոլորը սուրբ են, եւ նրանց մեջ է Տերը, եւ ինչո՞ւ եք բարձրանում Տիրոջ ժողովի դեմ: Եվ Մովսեսը

լսելով՝ ընկավ երեսի վրա: Եւ խոսեց Կորեի եւ նրա ամբողջ ժողովի հետ՝ ասելով. Աստված այցելել է եւ ճանաչել իր սեփականներին եւ սրբերին, եւ մերձեցրել է իր մօտ, եւ որոնց ընտրել է իր համար՝ մերձեցրել է իր մօտ: Սա արեք. վերցրեք ձեզ համար խնկամաններ, Կորե և նրա ամբողջ ժողովը, և դրեք դրանց վրա կրակ, և դրեք դրանց վրա խունկ Տիրոջ առաջ վաղը, և կլինի այն մարդը, որին ընտրել է Տերը, սա սուրբ է. թող բավական լինի ձեզ համար, Ղևիի որդիներ: Եւ Մովսէսն ասաց Կորէին. Լսեցէ՛ք ինձ, Ղեւիի որդիներ: Չէ՞ փոքր բան է սա ձեզ համար, որ Իսրայելի Աստվածը ձեզ բաժանեց Իսրայելի ժողովից եւ ձեզ մոտեցրեց իր մոտ՝ պաշտելու Տիրոջ վրանի պաշտամունքները եւ կանգնելու վրանի առաջ՝ ծառայելու նրանց: Եւ քեզ մոտեցրեց եւ քո բոլոր եղբայրներին՝ Ղեւիի որդիներին՝ քեզ հետ, եւ դուք նաեւ քահանայություն եք փնտրում: Այսպես դու եւ քո ամբողջ ժողովուրդը, որ հաւաքուած է Աստծու մօտ, եւ Ահարոնը ո՞վ է, որ դուք տրտնջում էք նրա դէմ: Եւ Մովսէսը ուղարկեց կանչելու Դաթանին եւ Աբիրոնին՝ Եղիաբի որդիներին, եւ նրանք ասացին. Մենք չենք բարձրանում: Ո՞չ փոքր բան է այս, որ դու բերեցիր մեզ կաթով ու մեղրով հոսող երկիր՝ մեզ անապատում սպանելու համար, եւ դեռ մեր վրայ էլ իշխում ես: Իշխա՞ն ես: Եվ դու մեզ բերե՞լ ես երկիր, որ հոսում է կաթով ու մեղրով, և տվե՞լ ես մեզ ժառանգություն դաշտերի ու այգիների: Դու կհանե՞ր այն մարդկանց աչքերը: Մենք չենք բարձրանում: Եւ Մովսէսը խիստ տրտմեցաւ եւ ասաց Տիրոջը. Մի՛ նայիր նոցա զոհին, ես նոցանցից ոչ մէկի ցանկալի բան չեմ առել եւ նոցանցից ոչ մէկին չեմ վնասել: Եվ Մովսեսն ասաց Կորեին. Սրբագործի՛ր քո ժողովը, եւ պատրաստ եղեք Տիրոջ առաջ՝ դու եւ Ահարոնը եւ նրանք՝ վաղը: Եվ վերցրեք իւրաքանչյուրը իր խնկամանը, եւ դրեք

դրանց վրա խունկ, եւ մոտեցրեք Տիրոջ առաջ իւրաքանչյուրը իր խնկամանը՝ երկու հարյուր հիսուն խնկամաններ, եւ դու եւ Ահարոնը՝ իւրաքանչյուրը իր խնկամանը: Եւ իւրաքանչյուրը վերցրեց իր խնկարկութիւնը, եւ դրանց վրա հուր դրեցին, եւ դրանց վրա խունկ դրեցին, եւ կանգնեցին վկայութեան խորանի դռների մոտ՝ Մովսէսը եւ Ահարոնը: Եւ Կորեն հավաքեց իր ամբողջ ժողովուրդը նրանց վրա՝ վկայութեան խորանի դռան մոտ, եւ Տիրոջ փառքը երեւաց ամբողջ ժողովրդին: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի եւ Ահարոնի հետ՝ ասելով. Բաժանվեք այս հավաքի միջից, եւ ես նրանց մեկ անգամից կսպառեմ: Եւ ընկան երեսի վրայ եւ ասացին. Աստուա՛ծ, հոգիների եւ ամենայն մարմնոյ Աստուա՛ծ, եթե մի մարդ մեղանչեց, արդյոք Տիրոջ բարկութիւնը ամբողջ ժողովրդի՞ վրայ է: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. Խոսիր ժողովի հետ՝ ասելով, հեռացեք շուրջբոլորից Կորեի ժողովից: Եվ Մովսեսը ելավ ու գնաց Դաթանի ու Աբիրոնի մոտ, եւ նրա հետ միասին գնացին Իսրայելի բոլոր ծերերը: Եւ խոսեց ժողովին՝ ասելով. Բաժանուեցէք այս կոշտ մարդկանց վրաններից, եւ մի՛ դիպչէք այն ամենին, ինչ որ նրանց է, որպէսզի չկորչէք նրանց բոլոր մեղքերի մէջ: Եւ հեռացան Կորեի վրանից շուրջբոլորը, իսկ Դաթանն ու Աբիրոնը ելան եւ կանգնեցին իրենց վրանների դռների մոտ՝ իրենց կանայքը, իրենց զավակներն ու իրենց ունեցվածքը: Եւ ասաց Մովսէս. Այսով կիմանաք, որ Տէրն առաքեց զիս կատարելու այս բոլոր գործերը, եւ ոչ թէ ինձնից: Եթե սրանք մեռնելու են բոլոր մարդկանց մահվան պես, եթե նրանց զննությունը լինելու է բոլոր մարդկանց զննության պես, ապա ոչ թե Տերն է ուղարկել ինձ: Բայց կամ տեսիլքի մեջ Տերը ցույց կտա, և երկիրը բացելով իր բերանը՝ կկլանի նրանց, և նրանց տները, և նրանց վրանները, և այն ամենը, ինչ նրանց է, և

նրանք կենդանի կիջնեն դժոխք, և կիմանաք, որ այս մարդիկ բարկացրին Տիրոջը: Ինչպես նա դադարեց խոսել այդ բոլոր խոսքերը, երկիրը պատռվեց նրանց ներքևում: Եւ բացուեցաւ երկիրը եւ կուլ տուաւ նրանց, եւ տները նրանց, եւ բոլոր մարդիկը, որոնք Կորէի հետ էին, եւ անասունները նրանց: Եւ իջան նրանք եւ ամէն ինչ, որ նրանց էր՝ ապրող, դէպի դժոխք, եւ հողը ծածկեց նրանց, եւ կորան ժողովրդեան միջից: Եւ ամբողջ Իսրայէլը, որ նրանց շուրջն էր, փախաւ նրանց ձայնից՝ ասելով. Գուցէ երկիրը մեզ էլ կլանի: Եվ հուր ելավ Տիրոջ մոտից եւ կերավ այն հիսուն եւ երկու հարյուր մարդկանց, որոնք մատուցում էին խունկը:

17

Եվ ասաց Տերը Մովսեսին եւ Եղիազարին՝ Ահարոնի որդուն՝ քահանային. վերցրեք պղնձե խնկամանները այրվածների միջից, եւ այդ օտար կրակը ցրեք այնտեղ, որովհետև սրբվեցին այս մեղավորների խնկամանները նրանց հոգիներով, եւ դարձրու դրանք կծկված թեփեր՝ զոհասեղանի ծածկույթ, որովհետև մատուցվեցին Տիրոջ առաջ եւ սրբվեցին, եւ եղան նշան Իսրայելի որդիներին: Եվ վերցրեց Եղիազարը՝ Ահարոն քահանայի որդին, այն պղնձե խնկամանները, որքան բերել էին այրվածները, եւ ավելացրին դրանք որպես ծածկույթ զոհասեղանին՝ հիշատակ Իսրայելի որդիներին, որպեսզի չմոտենա ոչ մի օտարազգի, ով Ահարոնի սերմից չէ, խունկ դնելու Տիրոջ առաջ, եւ չլինի ինչպես Կորեն եւ նրա ապստամբությունը, ինչպես Տերը խոսեց Մովսեսի ձեռքով նրան: Եւ Իսրայելի որդիները հաջորդ օրը գոգգուսեցին Մովսեսի եւ Ահարոնի դեմ՝ ասելով. Դուք սպանեցիք Տիրոջ

ժողովուրդը: Եւ եղաւ, երբ ժողովուրդը հաւաքուեց Մովսէսի եւ Ահարոնի վրայ, եւ յարձակուեցան վկայութեան խորանի վրայ, եւ ամպը ծածկեց զայն, եւ երեւեցաւ Տիրոջ փառքը: Եւ Մովսէսն ու Ահարոնը մտան վկայութեան վրանի առաջ: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի և Ահարոնի հետ՝ ասելով. Հեռացեք այս ժողովի միջից, և ես նրանց անմիջապես կոչնչացնեմ, և նրանք ընկան իրենց երեսի վրա: Եւ ասաց Մովսէս Ահարոնին. Առ խնկարկութիւնը եւ դիր նրա վրայ հուր սեղանից, եւ ած նրա վրայ խունկ, եւ տար շուտով բանակ, եւ քաւութիւն արա նրանց համար, քանզի ելաւ բարկութիւն Տիրոջ դէմքից, սկսաւ կոտորել ժողովուրդը: Եւ Ահարոնը վերցրեց, ինչպես Մովսեսը խոսել էր նրան, եւ վազեց ժողովի մեջ, եւ արդեն սկսվել էր հարվածը ժողովրդի մեջ, եւ նա դրեց խունկը եւ քավություն արեց ժողովրդի համար: Եւ կանգնեց մեռելների եւ ապրողների միջեւ, եւ ժանտախտը դադարեց: Եւ մեռելները հարվածի ժամանակ եղան տասնչորս հազար յոթ հարյուր, բացի Կորեի պատճառով մեռածներից: Եւ Ահարոնը վերադարձաւ Մովսէսի մօտ՝ վկայութեան խորանի դռանը, եւ ժանտախտը դադարեցաւ: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. Խոսի՛ր Իսրայելի որդիների հետ եւ վերցրո՛ւ նրանցից գավազան, գավազան՝ ըստ հայրերի տների, բոլոր նրանց իշխանների մոտից, ըստ նրանց հայրերի տների, տասներկու գավազան, եւ իւրաքանչյուրի անունը գրի՛ր նրա գավազանի վրա: Եւ Ահարոնի անունը գրիր Ղեւիի ցուպի վրա, քանի որ մեկ ցուպ է ըստ իրենց հայրերի տան ցեղի՝ կտան: Եւ դու պիտի դնես զնոսա վկայութեան խորանի մէջ՝ վկայութեան դիմաց, ուր ես քեզ պիտի յայտնուիմ անդ: Եւ այն մարդը, որին ես ընտրեմ, նրա գավազանը կբողբոջի, եւ ես կհեռացնեմ ինձնից Իսրայելի որդիների տրտնջումը, որով նրանք տրտնջում են ձեր դեմ: Եւ խոսեց

Մովսես Իսրայելի որդիների հետ, եւ նրանց բոլոր իշխանները տվեցին նրան գավազան՝ մեկական գավազան իւրաքանչյուր իշխանի համար, ըստ իրենց հայրենի տների, տասներկու գավազան, եւ Ահարոնի գավազանը նրանց գավազանների մեջ էր: Եւ Մովսէսը դրեց գաւազանները Տիրոջ առաջ վկայութեան խորանում: Եւ եղաւ հաջորդ օրը, եւ Մովսես ու Ահարոն մտան վկայութեան խորանը, եւ ահա Ահարոնի գավազանը բուսաւ Ղեւիի տան համար, եւ բողբոջ հանեց, եւ ծաղիկներ ծաղկեցրեց, եւ ընկույզներ բուսցրեց: Եվ Մովսեսը դուրս բերեց բոլոր գավազանները Տիրոջ առջևից Իսրայելի բոլոր որդիների մոտ, եվ նրանք տեսան, եվ յուրաքանչյուրը վերցրեց իր գավազանը: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Դի՛ր Ահարոնի գաւազանը վկայութիւնների առաջ՝ պահպանութեան համար, նշան անհնազանդ որդիներուն, եւ թող դադարի նոցա տրտունջը ինձմէ, եւ չմեռնին: Եվ Մովսեսն ու Ահարոնը արեցին, ինչպես Տերը հրամայել էր Մովսեսին, այնպես էլ արեցին: Եւ Իսրայէլի որդիները ասացին Մովսէսին՝ ասելով. Ահա մենք սպառուած ենք, կորած ենք, ոչնչացուած ենք: Ամեն ոք, որ հպվում է Տիրոջ վրանին, մեռնում է. արդյոք մինչև վերջ պիտի մեռնենք մենք:

18

Եւ Տէրը ասաց Ահարոնին՝ ասելով. Դու եւ քո որդիները եւ քո հօր տունը կը կրէք սուրբ բաներուն մեղքերը, եւ դու եւ քո որդիները կը կրէք ձեր քահանայութեան մեղքերը: Եւ քո եղբայրներին՝ Ղեւիի ցեղին, քո հոր ժողովրդին, մոտեցրու քեզ, եւ թող միանան քեզ, եւ թող սպասավորեն քեզ, եւ դու եւ քո որդիները քեզ հետ՝

վկայության խորանի առաջ: Եվ նրանք կպահպանեն քո պահպանությունները եւ վրանի պահպանությունները: Բայց սուրբ անօթներին և զոհասեղանին չեն մոտենա, որպեսզի չմեռնեն ոչ սրանք, ոչ դուք: Եւ նրանք կմիանան քեզ, եւ կպահպանեն վկայության վրանի պահապանությունները՝ ըստ վրանի բոլոր պաշտամունքների, եւ օտարազգին չի մոտենա քեզ: Եւ դուք պիտի պահէք սրբութիւններուն պահապանութիւնները եւ զոհասեղանին պահապանութիւնները, եւ բարկութիւն չպիտի ըլլայ Իսրայէլի որդիներուն մէջ: Եւ ես վերցրել եմ ձեր եղբայրներին՝ Ղեւտացիներին, Իսրայելի որդիներուն միջից, որպէս պարգեւ տրուած Տիրոջը, սպասաւորելու համար վկայութեան խորանին սպասաւորութիւնները: Եւ դու եւ քո որդիները քեզ հետ պահպանեք ձեր քահանայությունը ըստ զոհասեղանի ամենայն եղանակի եւ վարագույրի ներսի կողմի, եւ կատարեք պաշտամունքի պաշտամունքները՝ որպես ձեր քահանայության պարգեւ, եւ օտարազգին, որ մոտենում է, կմեռնի: Եւ խոսեց Տէրը Ահարոնի հետ, եւ ահա ես տուել եմ ձեզ առաջնոցների պահպանութիւնը բոլոր սրբացեալներից, որ ինձ են տրուած Իսրայէլի որդիներից, քեզ տուել եմ զայն իբրեւ պարգեւ, եւ քո որդիներին քեզ հետ՝ յաւիտենական օրէնք: Եւ այս թող լինի ձեզ սրբացված սրբերի ընծաներից, նրանց բոլոր նվիրատվություններից եւ նրանց բոլոր զոհաբերություններից, եւ նրանց ամեն յանցանքից, եւ նրանց բոլոր մեղքերից, որքան որ վերադարձնում են ինձ բոլոր սրբերից, քեզ կլինի եւ քո որդիներին: Սրբերի սրբում կերեք դրանք, ամեն արական կուտի դրանք, դու եւ քո որդիները, սուրբ կլինի քեզ: Եւ այս կլինի ձեզ նրանց նվերների առաջին պտուղները՝ Իսրայելի որդիների բոլոր ընծաներից: Քեզ տվել եմ դրանք եւ քո որդիներին ու քո

դուստրերին քեզ հետ՝ որպես հավիտենական օրենք: Քո տանը ամեն մաքուր մարդ կուտի դրանք: Ձիթայուղի ամեն առաջին բերքը, գինու ամեն առաջին բերքը, ալյուրի նրանց առաջին բերքը՝ որքան որ կտան Տիրոջը, քեզ եմ տվել դրանք: Առաջին բերքերը՝ բոլորը, որքան որ նոցա երկրում են, որքան որ բերեն Տեառն, քեզ կլինեն. ամեն մաքուր մարդ քո տանը կուտի զայնոսիկ: Ամեն ինչ, որ նվիրված է Իսրայելի որդիների մեջ, քեզ կլինի: Եւ ամեն արգանդ բացող ամեն մարմնից, որքան որ մատուցանեն Տիրոջը՝ մարդուց մինչեւ անասուն, քեզ կլինի, բայց փրկագնով կփրկվեն մարդկանց անդրանիկները, եւ պիղծ անասունների անդրանիկները կփրկես: Եւ նրա փրկութիւնը ամսականից՝ գնահատումը հինգ սիկղ է, ըստ սրբազան սիկղի, որ քսան օբոլ է: Բայց անդրանիկ□□□ների, անդրանիկ ոչխարների և անդրանիկ այծերի չպիտի փրկես, սուրբ են. նրանց արյունը պիտի հեղես զոհասեղանի վրա, իսկ ճարպը պիտի մատուցանես որպես ընծա անուշահոտության համար Տիրոջը: Եւ մսեղը քոնը կլինի, ինչպես նաեւ ընծայաբերության կուրծքը, եւ աջ բազուկը քոնը կլինի: Սրբերի բոլոր ընծաները, որքան որ Իսրայելի որդիները Տիրոջը կառանձնացնեն, տվել եմ քեզ և քո որդիներին ու քո դուստրերին հետդ, որպես հավիտենական օրենք. հավիտենական աղի ուխտ է Տիրոջ առաջ քեզ և քո սերմանին հետդ: Եւ խօսեցաւ Տէրն Ահարոնին. Նրանց երկրում չպիտի ժառանգես, եւ բաժին չպիտի ունենաս նրանց մէջ, որովհետեւ ես եմ քո բաժինը եւ քո ժառանգութիւնը Իսրայէլի որդիների մէջ: Եւ Ղեւիի որդիներին, ահա, ես տվել եմ Իսրայելի մեջ ամեն տասանորդը ժառանգության համար՝ նրանց ծառայությունների փոխարեն, որքան որ նրանք ծառայում են ծառայություն վկայության վրանում: Եվ Իսրայելի որդիները այլևս չեն մոտենա

վկայության վրանը՝ մահաբեր մեղք առնելու համար: Եւ Ղեւտացին ինքը պիտի պաշտի վկայութեան խորանի պաշտամունքը, եւ նրանք պիտի կրեն իրենց մեղքերը, յաւիտենական օրէնք իրենց սերունդների համար, եւ Իսրայէլի որդիների մէջ նրանք ժառանգութիւն չպիտի ժառանգեն: Որովհետև Իսրայելի որդիների տասանորդները, որքան էլ որ նրանք Տիրոջը առանձնացնեն որպես ընծա, տվել եմ Ղևտացիներին ժառանգության իրավունքով, այդ պատճառով ասել եմ նրանց, որ Իսրայելի որդիների մեջ ժառանգություն չեն ստանա: Եվ խոսեց Տերը Մովսեսի հետ՝ ասելով, եւ ղեւտացիներին կխոսես, եւ կասես նրանց. եթե վերցնեք Իսրայելի որդիներից տասանորդը, որ տվել եմ ձեզ նրանցից ժառանգությամբ, ապա դուք կհանեք դրանից ընծա Տիրոջը՝ տասանորդ տասանորդից: Եվ ձեր նվիրաբերությունները կհամարվեն ձեզ որպես հացահատիկ կալից, եվ նվիրաբերություն հնձանից: Այսպես կը զատէք զանոնք եւ դուք բոլոր ընծայութիւններէն Տէրոջ, բոլոր ձեր տասանորդներէն, որչափ որ առնէք Իսրայէլի որդիներէն, եւ կու տաք անոնցմէ ընծայութիւն Տէրոջ՝ Ահարոն քահանային: Ձեր բոլոր պարգևներից կը զատեք ընծա Տիրոջը, կամ բոլոր առաջին բերքերից՝ սրբագործվածը նրանից: Եւ կ՚ասես նրանց, երբ վերցնէք առաջին պտուղը դրանից, ապա կը համարուի Ղեւտացիներուն իբրեւ բերք կալից եւ իբրեւ բերք հնձանից: Եւ կերիք զայն ամենայն տեղ՝ դուք եւ ձեր տունք, քանզի այս վարձքն է ձեզ ձեր պաշտամունքների փոխարեն, որ խորանին մէջ են վկայութեան: Եւ ոչ պիտի ընդունիք դրանով մեղք, երբ հեռացնէք առաջինը նրանից, եւ Իսրայէլի որդիներուն սուրբերը ոչ պիտի պղծէք, որպէսզի չմեռնիք:

19

Եւ խոսեց Տէրը Մովսէսի եւ Ահարոնի հետ՝ ասելով. սա է օրէնքի տարբերութիւնը, որ հրամայեց Տէրը՝ ասելով. խոսի՛ր Իսրայէլի որդիներին, եւ թող վերցնեն քեզ մօտ կարմիր երինջ անբիծ, որը չունի իր մէջ բիծ, եւ որի վրայ լուծ չի դրուել: Եւ կտաս զնա Եղիազար քահանային, եւ հանցեն զնա արտաքս բանակից մաքուր տեղ մը, եւ սպանցեն զնա անոր առջեւ: Եւ Եղիազարը կառնի նրա արյունից եւ կցանի վկայության խորանի դիմաց նրա արյունից եօթն անգամ: Եւ կայրեցնեն զնա առաջի նորա, եւ զմորթն ու զմիսն նորա, եւ զարիւնն նորա հանդերձ աղբիւ նորա այրեսցի: Եւ քահանան կառնի մայրիկի փայտ եւ զոպա եւ կարմիր, եւ կընկեն երինջի այրման մէջը: Եւ քահանան պիտի լուայ իր հանդերձները, եւ պիտի լուացնի իր մարմինը ջրով, եւ դրանից յետոյ պիտի մտնի բանակատեղի, եւ քահանան անմաքուր պիտի լինի մինչեւ երեկոյ: Եւ այն որ այրում է զայն՝ պիտի լուանայ իր հանդերձները, եւ պիտի լուանայ իր մարմինը, եւ անմաքուր պիտի լինի մինչեւ երեկոյ: Եւ մաքուր մարդ մը կհավաքէ հորթին մոխիրը եւ կդնէ բանակէն դուրս մաքուր տեղ մը, եւ Իսրայէլի որդիներուն ժողովուրդին համար պահպանութեան մէջ պիտի ըլլայ. ցանման ջուրը սրբութիւն է: Եւ ով որ հավաքում է երինջի մոխիրը՝ պիտի լվանա իր հանդերձները, եւ անմաքուր պիտի լինի մինչեւ երեկո, եւ սա յաւիտենական օրէնք պիտի լինի Իսրայէլի որդիների եւ նրանց մէջ բնակուող եկուորների համար: Ով որ դիպչում է մեռած մարդու հոգուն, անմաքուր կլինի յոթ օր: Սա կմաքրվի երրորդ օրը և յոթերորդ օրը, և մաքուր կլինի, բայց եթե չմաքրվի երրորդ օրը և

յոթերորդ օրը, մաքուր չի լինի: Ամեն ոք, որ դիպչում է մեռած մարդու հոգուն, եթե մեռնի և չմաքրվի, Տիրոջ վրանը պղծել է, այդ հոգին կոտորվելու է Իսրայելից, որովհետև ցանման ջուրը չցանվեց նրա վրա, նա անմաքուր է, դեռևս նրա անմաքրությունը նրա մեջ է: Եւ այս է օրենքը. եթե մարդ մեռնի տան մեջ, ամեն ոք որ մտնում է տունը, եւ այն ամենը որ կա տան մեջ, անմաքուր կլինի յոթ օր: Եվ ամեն բաց անոթ, որի վրա կապ կապված չէ, անմաքուր է: Եւ ամեն ով որ կը դիպչի դաշտի երեսին վրա վիրավորի կամ մեռելի կամ մարդկային ոսկորի կամ գերեզմանի, յոթ օր անմաքուր կը լինի: Եւ անմաքուրի համար կառնեն այրված սրբագործության մոխրից, եւ դրա վրա կենդանի ջուր կհեղեն անոթի մեջ: Եւ կառնէ զոպա եւ կթաթխէ ի ջուրն մարդ մաքուր, եւ կցանէ ի վերայ տանն եւ ի վերայ անօթոցն եւ ի վերայ անձանցն, որքան իցեն անդ, եւ ի վերայ դիպածելոյն մարդկային ոսկորոյն, կամ վիրաւորելոյն, կամ մեռելոյն, կամ գերեզմանին: Եւ մաքուրը կցողի անմաքուրի վրա երրորդ օրը եւ յոթներորդ օրը, եւ կմաքրվի յոթներորդ օրը, եւ կլվա իր զգեստները, եւ կլողանա ջրով, եւ անմաքուր կլինի մինչեւ երեկո: Եւ մարդ, որ պղծվի եւ չմաքրվի, այն հոգին կոտորվի ժողովրդեան միջից, որովհետեւ Տիրոջ սուրբը պղծեց, քանի որ ցանման ջուրը նրա վրայ չցանվեց, անմաքուր է: Եւ կլինի ձեզ յաւիտենական օրինական, եւ ով ցանում է մաքրութեան ջուրը՝ կլուանայ իր հանդերձները, եւ ով դիպչում է մաքրութեան ջրին՝ անմաքուր կլինի մինչեւ երեկոյ: Եւ ամենայն ինչ, որին դիպչի անմաքուրը, անմաքուր կլինի, եւ այն հոգին, որ դիպչի, անմաքուր կլինի մինչեւ երեկոյ:

20

Եւ եկան Իսրայելի որդիները, ամբողջ ժողովը, Սին անապատ, առաջին ամսում, եւ ժողովուրդը մնաց Կադէշում, եւ Մարիամը մեռավ այնտեղ, եւ թաղվեց այնտեղ: Եւ ջուր չկար ժողովուրդի համար, եւ հաւաքուեցան Մովսէսի ու Ահարոնի դէմ: Եւ ժողովուրդը բողոքեց Մովսէսին՝ ասելով. Երանի՛ մեռած լինէինք մեր եղբայրների կորստեան ժամանակ Տիրոջ առջեւ: Եւ ինչո՞ւ բերեցիք դուք Տիրոջ ժողովը այս անապատ՝ սպանելու մեզ եւ մեր անասունները: Եվ ինչու սա? Դուք բերեցիք մեզ Եգիպտոսից, որ գանք այս չար տեղը. տեղ, որտեղ չի սերմանվում, ոչ թզենիներ կան, ոչ որթատունկեր, ոչ նուռներ, ոչ էլ ջուր կա խմելու համար: Եւ եկան Մովսէսն ու Ահարոնը ժողովրդի դիմացից վկայութեան խորանի դուռը, եւ ընկան երեսի վրայ, եւ Տիրոջ փառքը երեւաց նրանց: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. վերցրու քո գավազանը եւ հավաքիր ժողովը՝ դու եւ քո եղբայր Ահարոնը, եւ խոսեցեք ժայռի հետ նրանց առաջ, եւ այն կտա իր ջրերը, եւ դուք կհանեք նրանց համար ջուր ժայռից, եւ կխմեցնեք ժողովին եւ նրանց անասունները: Եւ Մովսէսը վերցրեց գաւազանը Տիրոջ առջեւից, ինչպէս Տէրը հրամայել էր: Եւ հավաքեց Մովսէս եւ Ահարոն ժողովը ապառաժի առաջ եւ ասաց նրանց. Լսեցէ՛ք ինձ, անհնազանդնե՛ր, միթէ այս ապառաժից հանենք ձեզ ջուր: Եւ Մովսէսը բարձրացրեց իր ձեռքը, հարվածեց ժայռին գավազանով երկու անգամ, եւ շատ ջուր ելավ, եւ ժողովուրդը խմեց, եւ նրանց անասունները: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին եւ Ահարոնին, որ չհաւատացիք սրբել զիս Իսրայէլի որդիների առաջ, այս պատճառով դուք չէք մուծի այս ժողովը այն երկիրը, զոր տուել եմ նոցա: Սա Հակասության ջուրն է, որովհետև Իսրայելի որդիները նախատվեցին Տիրոջ առաջ, և նա սրբացավ նրանց մեջ: Եւ Մովսէսը հրեշտակներ ուղարկեց Կադէսից Եդովմի թագաւորին՝

ասելով. այսպէս է ասում քո եղբայրը՝ Իսրայէլը. դու գիտես այն բոլոր չարչարանքները, որ մեզ են պատահել: Եւ մեր հայրերը իջան Եգիպտոս, եւ բնակվեցինք Եգիպտոսում երկար օրեր, եւ եգիպտացիները չարչարեցին մեզ եւ մեր հայրերին: Եւ մենք աղաղակեցինք Տիրոջը, եւ Տէրը լսեց մեր ձայնը, եւ հրեշտակ ուղարկելով՝ հանեց մեզ Եգիպտոսից, եւ հիմա մենք Կադէս քաղաքում ենք, քո սահմանների մի մասում: Կանցնենք քո երկրի միջով, չենք անցնի արտերի միջով, ոչ էլ այգիների միջով, ոչ էլ կխմենք ջուր քո հորից, թագավորական ճանապարհով կգնանք, չենք խոտորի ո՛չ աջ, ո՛չ ձախ, մինչև որ անցնենք քո սահմաններից: Եւ Եդոմն ասաց նրան. Դու չես անցնի իմ միջով, իսկ եթէ ոչ՝ պատերազմով կ'ելնեմ քո դէմ: Եւ Իսրայելի որդիները ասում են նրան. Լերան մոտով կանցնենք, եթե սակայն ես եւ իմ անասունները քո ջրից խմենք, կվճարենք քեզ, բայց դա ոչինչ է, լերան մոտով կանցնենք: Բայց նա ասաց. Չես անցնի իմ միջով: Եւ Եդովմը ելաւ նրան ընդառաջ ծանր ամբոխով եւ ուժեղ զինուած ձեռքով: Եւ Եդոմը չուզեց Իսրայելին թույլ տալ անցնել իր սահմաններով, եւ Իսրայելը շեղվեց նրանից: Եւ մեկնեցին Կադէսից, եւ եկան Իսրայէլի որդիները՝ ամբողջ ժողովը, Հոր լեռը: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին եւ Ահարոնին Հոր լեռան վրայ, Եդոմի երկրի սահմանների վրայ, ասելով. թող միանա Ահարոնը իր ժողովրդին, որովհետեւ դուք չեք մտնի այն երկիրը, որ տվել եմ Իսրայէլի որդիներին, քանի որ բարկացրիք ինձ նախատինքի ջրի մոտ: Վերցրու Ահարոնին և Եղիազարին՝ նրա որդուն, և բարձրացրու նրանց Հոր լեռը՝ ամբողջ ժողովի առաջ, և հանիր Ահարոնից նրա զգեստը, և հագցրու Եղիազարին՝ նրա որդուն, և Ահարոնը, ավելացած լինելով, թող մեռնի այնտեղ: Եվ Մովսեսը արեց այնպես, ինչպես Տերը հրամայեց նրան, եւ բարձրացրեց

նրան Հոր լեռ՝ ամբողջ ժողովի առաջ, եւ հանեց Ահարոնի հագուստները, եւ հագցրեց դրանք նրա որդի Եղիազարին, եւ Ահարոնը մեռավ լեռան գագաթին վրա, եւ Մովսեսը եւ Եղիազարը իջան լեռից: Եւ տեսաւ ամենայն ժողովուրդը, թէ մեռաւ Ահարոնը, եւ լացին Ահարոնի համար երեսուն օր ամենայն տունը Իսրայէլի:

21

Եւ լսեց քանանացի թագավոր Արադը, որ բնակում էր անապատում, որ Իսրայելը եկավ Աթարեինի ճանապարհով, եւ պատերազմեց Իսրայելի դեմ, եւ նրանցից գերիներ վերցրեց: Եւ Իսրայէլը ուխտ արեց Տիրոջը եւ ասաց. Եթէ այս ժողովուրդը իմ ձեռքը մատնես, ես բոլորովին կը ոչնչացնեմ նրան եւ նրա քաղաքները: Եւ Տէրը լսեց Իսրայելի ձայնը, եւ մատնեց քանանացուն նրա ձեռքը, եւ նզովեց նրան եւ նրա քաղաքները, եւ կոչեցին այն տեղի անունը Նզով: Եվ մեկնելով Հոր լեռից ճանապարհով դեպի Կարմիր ծով, շրջապատեցին Եդոմի երկիրը, եւ ժողովուրդը հիասթափվեց ճանապարհին: Եվ ժողովուրդը խոսեց Աստծո դեմ եւ Մովսեսի դեմ՝ ասելով, ինչու սա: Դու մեզ հանեցիր Եգիպտոսից, որպեսզի սպանես անապատում: Որովհետև չկա հաց, ոչ էլ ջուր, բայց մեր հոգին ձանձրացել է այս դատարկ հացից: Եւ Տէրը ուղարկեց ժողովրդի վրա մահացու օձեր, եւ նրանք խայթեցին ժողովրդին, եւ Իսրայէլի որդիներից շատ ժողովուրդ մեռավ: Եւ երբ ժողովուրդը եկաւ Մովսէսի մօտ, ասացին. Մեղանչեցինք, որովհետեւ խօսեցինք Տիրոջ դէմ եւ քո դէմ, ուրեմն աղօթիր Տիրոջը, եւ թող վերացնէ մեզնից օձը: Եւ

Մովսեսը աղոթեց Տիրոջը ժողովրդի համար, եւ Տէրը ասաց Մովսեսին. Արա քեզ համար օձ եւ դիր այն նշանի վրա, եւ եթե օձը կծի մարդուն, ամեն ով որ կծված է, տեսնելով այն՝ կապրի: Եւ Մովսէսը պղնձէ օձ շինեց եւ զայն նշանի վրայ կանգնեցրեց, եւ երբ օձը մարդու խայթում էր եւ նա պղնձէ օձին նայում էր, ապրում էր: Եւ մեկնեցին Իսրայելի որդիները եւ բանակ դրին Ովովթում: Եւ վերջացնելով Ովովթից եւ բանակեցան Աքաղգայում, այն կողմից անապատում, որ է Մովաբի դիմաց՝ արեւելքի կողմում: Եւ այնտեղից մեկնեցին ու բանակ դրին Զարեդ ձորում: Եւ այնտեղից ելնելով՝ բանակեցան Առնոնի միւս կողմում, անապատում, որ ելնում է Ամոռայեցիների սահմաններից, քանզի Առնոնը Մովաբի սահմանն է՝ Մովաբի եւ Ամոռայեցիների միջեւ: Այս պատճառով ասվում է գրքում. Տիրոջ պատերազմը բոցավառեց Զահաբը և Առնոնի հեղեղատները: Եւ հեղեղատները նշանակեց բնակեցնելու համար Էրում, եւ այն կցված է Մովաբի սահմաններին: Եւ այնտեղից այս հորը, որի մասին Տէրը ասաց Մովսէսին. Հաւաքիր ժողովուրդը, եւ ես նրանց ջուր կտամ խմելու: Այն ժամանակ երգեց Իսրայելը այս երգը ջրհորի վրա. սկսեք նրան ջրհոր, փորեցին այն իշխանները, փորեցին այն թագավորները ազգերի իրենց թագավորության մեջ, իրենց տիրելու ժամանակ, և ջրհորից ղեպի Մատանա, և Մատանայից ղեպի Նահալիել, և Նահալիելից ղեպի Բամոթ, և Բամոթից ղեպի Յահաս, որը է Մովաբի դաշտում, փորված գագաթից, որը նայում է ղեպի անապատի երեսը: Եվ Մովսեսը դեսպաններ ուղարկեց Ամորհացիների թագավոր Սիհոնի մոտ՝ խաղաղ խոսքերով, ասելով. Կանցնենք քո երկրի միջով, ճանապարհով կգնանք, չենք շեղվի ոչ դաշտ, ոչ այգի, չենք խմի ջուր քո ջրհորից, թագավորական ճանապարհով կանցնենք, մինչև անցնենք քո

սահմանները: Եւ Սեհոնը չտվեց Իսրայելին անցնել իր սահմաններով, եւ Սեհոնը հավաքեց իր ամբողջ ժողովուրդը, եւ ելավ պատերազմելու Իսրայելի դեմ անապատում, եւ եկավ Յասսա, եւ շարվեց պատերազմի Իսրայելի դեմ: Եւ Իսրայելը հարուածեց նրան սրի սպանությամբ եւ տիրացավ նրա երկրին՝ Առնոնից մինչեւ Յաբոկ, մինչեւ Ամոնի որդիների երկիրը, որովհետեւ Յազերը Ամոնի որդիների սահմանն է: Եւ Իսրայէլը վերցրեց այդ բոլոր քաղաքները, եւ Իսրայէլը բնակուեց ամորհացիների բոլոր քաղաքներում, Եսեբոնում եւ դրան սահմանակից բոլոր քաղաքներում: Եսեբոնը Սեհոն թագավորի՝ Ամորրայեցիների քաղաքն է, և նա նախկինում պատերազմել է Մովաբի թագավորի դեմ, և վերցրել են նրա ամբողջ երկիրը Արոերից մինչև Առնոն: Այս պատճառով կասեն հանելուկաբանները, եկեք Եսեբոն, որպեսզի շինվի և կառուցվի Սիհոնի քաղաքը, որովհետև կրակ ելավ Եսեբոնից, բոց Սիհոնի քաղաքից, և կերավ մինչև Մովաբ, և կուլ տվեց Առնոնի սյուները: Վայ քեզ Մովաբ, կորա՛ր դու, ո՛վ Քամոսի ժողովուրդ. նրանց որդիները տրվեցին փրկվելու համար, և նրանց դուստրերը գերիներ ամորհացիների թագավոր Սիհոնին, և նրանց սերմը կորստյան կմատնվի Հեսբոնից մինչև Դիբոն, և կանայք դեռ հավելյալ կրակ վառեցին Մովաբի վրա: Բայց Իսրայելը բնակվեց Ամորհացիների բոլոր քաղաքներում: Եւ Մովսէսը ուղարկեց լրտեսելու Յազէրը, եւ նրանք գրաւեցին այն եւ նրա գիւղերը, եւ վռնդեցին այնտեղ բնակուող Ամորհացուն: Եւ վերադարձելով՝ բարձրացան Բասան տանող ճանապարհով, եւ Բասանի թագաւոր Ովգը ելաւ նրանց ընդառաջ, եւ նրա ամբողջ ժողովուրդը՝ պատերազմի Եդրային: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Մի՛ վախեցիր նրանից, որովհետեւ քո ձեռքը տուել եմ նրան եւ նրա

ամբողջ ժողովուրդը, եւ նրա ամբողջ երկիրը, եւ նրան կ'անես այնպէս, ինչպէս արեցիր Ամորհացիների Սիհոն թագաւորին, որ բնակւում էր Եսեբոնում: Եւ հարուածեց նրան եւ նրա որդիներին, եւ նրա ամբողջ ժողովուրդը, մինչեւ որ չթողեց նրանից ողջ մնացած, եւ ժառանգեցին նրա երկիրը:

22

Եւ Իսրայելի որդիները մեկնելով բանակեցին Մովաբի արեւմուտքում, Հորդանանի մոտ, Երիքովի դիմաց: Եվ տեսնելով Բալակը՝ Սեպփորի որդին, այն ամենը, ինչ Իսրայելը արել էր ամորացուն, Մովաբը շատ վախեցավ ժողովրդից, որովհետև նրանք շատ էին, եւ Մովաբը զզվեց Իսրայելի որդիների դեմքից: Եւ ասաց Մովաբ Մադիամի խորհրդականութեանը. Այժմ այս ժողովուրդը կը լափէ բոլոր մեր շուրջը եղածները, ինչպէս որ հորթը կը լափէ դաշտի կանաչները: Եւ Բաղակ, Սեպփովրի որդին, Մովաբի թագաւորն էր այն ժամանակ: Եւ ուղարկեց դեսպաններ Բաղաամի՝ Բէովրի որդու մոտ Փաթուրա, որը գտնվում է գետի վրա, նրա ժողովրդի որդիների երկրում, կանչելու նրան՝ ասելով. Ահա ժողովուրդ մը ելել է Եգիպտոսից, եւ ահա ծածկել է երկրի երեսը, եւ սա նստել է իմ սահմանիս մոտ: Եւ հիմա եկ այստեղ եւ անիծիր ինձ համար այս ժողովուրդը, որովհետեւ սա ուժեղ է քան մենք, եթե կարող ենք հարուածել նրանցից, եւ հանեմ նրանց այս երկրից, որովհետեւ գիտեմ, որ նրանք, ում դու օրհնես, օրհնված են, եւ նրանք, ում դու անիծես, անիծված են: Եւ գնացին Մովաբի ծերակույտը եւ Մադիամի ծերակույտը, եւ կախարդութիւնները իրենց ձեռքերում, եւ եկան

Բաղաամի մօտ, եւ ասացին նրան Բաղակի խօսքերը: Եւ ասաց նրանց. Բնակեցէ՛ք այստեղ այս գիշեր, եւ պատասխանեցից ձեզ այն բաները, որ Տէրը խօսի ինձ հետ, եւ Մովաբի իշխանները մնացին Բաղաամի մօտ: Եւ Աստուած եկաւ Բաղաամի մօտ եւ ասաց նրան. Ովքե՞ր են այս մարդիկ քեզ մօտ: Եւ Բաղաամը ասաց Աստծուն. Բաղակը, Սեպփորի որդին, Մովաբի թագավորը, ուղարկեց նրանց ինձ մոտ՝ ասելով. ահա ժողովուրդ մը ելել է Եգիպտոսից եւ ծածկել է երկրի երեսը, եւ սա նստել է իմ մոտ, եւ հիմա եկ անիծիր ինձ համար նրան, որ կարողանամ հարվածել նրան եւ հանել նրան երկրից: Եւ ասաց Աստուած Բաղաամին. Դու չպիտի երթաս նոցա հետ եւ չպիտի անիծես այդ ժողովուրդը, որովհետեւ նա օրհնեալ է: Եւ վեր կենալով Բաղաամ առավոտյան, ասաց Բաղակի իշխաններին. Վերադարձեք ձեր տիրոջ մոտ, Աստված ինձ չի թողնում գնալ ձեզ հետ: Եւ Մովաբի իշխանները վեր կենալով՝ եկան Բաղակի մոտ եւ ասացին. Բաղաամը չի ուզում մեզ հետ գալ: Եւ Բաղակը դեռ աւելացրեց ուղարկել աւելի շատ իշխաններ եւ աւելի պատուական, քան սրանք: Եւ եկան Բաղաամի մօտ եւ ասացին նրան. Այսպէս է ասում Բաղակ՝ Սեպփովրի որդին. Խնդրում եմ քեզ, մի՛ վարանիր գալ ինձ մօտ: Պատվով կը պատվեմ քեզ, եւ ինչ որ ասես՝ կը կատարեմ քեզ համար, արի՛ եւ անիծի՛ր ինձ համար այս ժողովուրդը: Եւ պատասխանեց Բաղաամը եւ ասաց Բաղակի իշխաններին. Եթե Բաղակ ինձ տա իր տունը լի արծաթով ու ոսկով, ես չեմ կարող անցնել Տէր Աստծո խոսքը՝ անելու այն փոքր կամ մեծ իմ միտքով: Եւ հիմա դուք էլ այստեղ մնացէք այս գիշերը, եւ ես կիմանամ, թէ Տէրը ինչ է ինձ ասելու: Եւ եկաւ Աստուած Բաղաամի մոտ գիշերը եւ ասաց նրան. Եթե այս մարդիկ քեզ կանչելու եկել են, վե՛ր կաց եւ գնա՛ նրանց հետ, բայց

միայն այն խոսքը, որ ես քեզ կասեմ, դա՛ կատարիր: Եվ վեր կենալով Բաղաամը առավոտյան, թամբեց իր էշը եւ գնաց Մովաբի իշխանների հետ: Եվ Աստված բարկությամբ բարկացավ, որովհետև նա գնաց, եւ Աստծո պատգամաբերը ելավ նրան դիմադրելու, եւ նա հեծած էր իր էշի վրա, եւ նրա երկու ծառաները նրա հետ էին: Եւ տեսնելով էշը Աստծո հրեշտակին, որ կանգնած էր ճանապարհին հակառակ, եւ սուրը քաշված էր նրա ձեռքում, էշը շեղվեց ճանապարհից եւ գնաց դաշտ, եւ նա հարվածեց էշին իր գավազանով՝ նրան ճանապարհ վերադարձնելու համար: Եվ կանգնեց Աստծո պատգամաբերը այգիների հեծանների մեջ, ցանկապատ այս կողմից եւ ցանկապատ այն կողմից: Եվ տեսնելով էշը Աստծո պատգամաբերին, սեղմեց ինքն իրեն դեպի պատը, եւ ճզմեց Բաղաամի ոտքը դեպի պատը. եւ շարունակեց դեռ հարվածել նրան: Եւ Աստծու հրեշտակը աւելացաւ, եւ գնացած կանգնեց նեղ տեղում, ուր հնարաւոր չէր շեղուել ո՛չ աջ, ո՛չ ձախ: Եւ երբ էշը տեսաւ Աստծո հրեշտակին, նստեց Բաղաամի տակ, եւ Բաղաամը բարկացաւ եւ հարուածեց էշին գաւազանով: Եւ Աստուած բացեց էշի բերանը, եւ նա ասաց Բաղաամին. Ի՞նչ եմ արել քեզ, որ երրորդ անգամ ինձ հարվածեցիր: Եւ Բաղաամն ասաց էշին. Ծաղրեցիր ինձ, եւ եթե սուր ունենայի ձեռքումս, արդեն կծակեի քեզ: Եվ ավանակը ասում է Բաղաամին. Ես քո ավանակը չե՞մ, որի վրա դու հեծնում էիր քո երիտասարդությունից մինչև այսօր: Չե՞ս անտեսի, որ անտեսելով այսպես արեցի քեզ հետ: Բայց նա ասաց՝ ոչ: Իսկ Աստված բացեց Բաղաամի աչքերը, և նա տեսնում է Տիրոջ պատգամավորին, որ կանգնած է դեմ ճանապարհին, և սուրը քաշված է նրա ձեռքում, և խոնարհվելով երկրպագեց նրան: Եվ Աստծո պատգամաբերը ասաց նրան. ինչո՞ւ

հարվածեցիր քո էշին այս երրորդ անգամը: Եվ ահա ես դուրս եկա քեզ դիմակայելու, որովհետև քո ճանապարհը ճիշտ չէ իմ առաջ, եվ էշը տեսնելով ինձ, շեղվեց ինձնից՝ արդեն երրորդ անգամ: Եվ եթե չէր շեղվել, ապա հիմա քեզ կսպանեի, իսկ նրան կազատեի: Եւ ասաց Բաղաամ Տիրոջ հրեշտակին. Մեղանչել եմ, քանզի չգիտեի, որ դու ինձ հակադրվել ես ճանապարհին հանդիպելու համար, եւ այժմ, եթե քեզ չի բավականացնի, ետ կդառնամ: Եվ Աստծո հրեշտակը ասաց Բաղաամին. Գնա մարդկանց հետ, բայց միայն այն խոսքը, որ ես քեզ կասեմ, դա պիտի խոսես: Եվ Բաղաամը գնաց Բաղակի իշխանների հետ: Եւ երբ Բալակը լսեց, որ Բաղաամը եկել է, ելաւ նրան ընդառաջ Մովաբի քաղաքը, որը գտնւում է Առնոնի սահմաններին, որը սահմանների մի մասից է: Եվ Բալակն ասաց Բաղաամին. Չէ՞ր որ ես ուղարկեցի քեզ մոտ քեզ կանչելու: Ինչու դեպի ինձ չէիր գալիս? Իսկապես ես չեմ կարողանամ պատվել քեզ: Եւ Բաղաամն ասաց Բաղակին. ահա ես եկել եմ քեզ մոտ հիմա, կարո՞ղ կլինեմ ինչ-որ բան խոսել: Այն խոսքը, որ եթե Աստված նետի իմ բերանի մեջ, այդ կխոսեմ: Եվ գնաց Բաղաամը Բաղակի հետ, եւ եկան արվարձանների քաղաքները: Եւ Բաղակը զոհեց ոչխարներ եւ հորթեր, եւ ուղարկեց Բաղաամին ու նրա հետ եղած իշխաններին: Եւ եղաւ առաւօտ, եւ Բաղակը վերցնելով Բաղաամին՝ բարձրացրեց նրան Բահաղի սեան վրա, եւ այնտեղից ցույց տվեց նրան ժողովրդի մի մասը:

23

Եւ Բաղաամն ասաց Բաղակին. Շինեա՛ ինձ համար այստեղ եօթը

զոհասեղան, եւ պատրաստեա՛ ինձ համար այստեղ եօթը զուարակ եւ եօթը խոյ: Եւ արար Բաղակ այնպէս, ինչպէս ասաց նմա Բաղաամ, եւ մատոյց զուարակ եւ խոյ զոհասեղանին վրայ: Եւ ասաց Բաղաամը Բաղակին. Կանգնի՛ր քո զոհերի վրայ, եւ ես կերթամ, եթէ Աստուած ինձ երեւայ հանդիպման մէջ, եւ այն խօսքը, որ ինձ ցոյց տայ, քեզ կպատմեմ: Եւ Բաղակը կանգնեց իր զոհերի վրայ: Եւ Բաղաամը գնաց Աստծուն հարցնելու, եւ գնաց ուղիղ, եւ Աստուած երեւաց Բաղաամին, եւ Բաղաամը ասաց նրան. Եօթը զոհասեղաններ պատրաստեցի եւ զուարակ ու խոյ բերի զոհասեղանի վրայ: Եւ Աստուած խօսք դրաւ Բաղաամի բերանը, եւ ասաց՝ դարձած Բաղակի կողմը. Այսպէս խօսիր: Եւ դարձաւ դէպի նրան, եւ նա կանգնած էր իր ողջակէզների վրայ, եւ Մովաբի բոլոր իշխանները նրա հետ էին, եւ Աստծո հոգին եկաւ նրա վրայ: Եւ վերցնելով իր առակը՝ ասաց. Մեսոպոտամիայից ինձ կանչեց Բալակ՝ Մովաբի թագավորը՝ արեւելքի լեռներից, ասելով. Եկ անիծի՛ր ինձ համար Հակոբին, եւ եկ անիծի՛ր ինձ համար Իսրայելին: Ինչպե՞ս կարող եմ անիծել նրան, ում Տերը չի անիծում: Կամ ինչպե՞ս կարող եմ անիծել նրան, ում չի անիծում Աստված: Որովհետև լեռների գագաթներից կտեսնեմ նրան, և բլուրներից կդիտեմ նրան. ահա ժողովուրդը միայնակ կբնակվի, և ազգերի մեջ չի համարվի: Ո՞վ է ճշգրիտ հաշվել Հակոբի սերմը, և ո՞վ կհաշվի Իսրայելի ցեղերը: Թող մեռնի իմ հոգին արդարների հոգիների մեջ, և թող իմ սերմը լինի ինչպես սրանց սերմը: Եվ Բաղակն ասաց Բաղաամին. ինչ ես արել ինձ: Իմ թշնամիներին անիծելու համար քեզ կանչել եմ, և ահա դու օրհնություն ես տվել: Եվ ասաց Բաղաամը Բաղակին. Չէ՞ որ այն ամենը, ինչ որ Աստված կդնի իմ բերանիս մեջ, այդ կպահեմ խոսելու: Եւ ասաց նրան Բաղակ. Եկ դեռ ինձ հետ այլ տեղ, որտեղից նրան չտեսնես,

այլ միայն մի մասը նրա տեսնես, բոլորին բայց չտեսնես, եւ անիծիր ինձ համար նրան այնտեղից: Եւ տարաւ զնա ի դաշտի դիտակետ՝ փորագրուած լերան գագաթին վերայ, եւ շինեց անդ եւթն զոհասեղաններ, եւ մատուցանեց զուարակ եւ խոյ զոհասեղանին վերայ: Եւ ասաց Բաղաամ Բաղակին. Կանգնիր քո զոհերուն վրայ, իսկ ես կ'երթամ Աստուծոյ հարցնելու: Եւ Աստուածը հանդիպեց Բաղաամին, եւ խոսք դրեց նրա բերանը, եւ ասաց. Վերադարձիր Բաղակի մոտ, եւ այս բաները կխոսես: Եւ դարձաւ դէպի նրան, եւ նա կանգնած էր իր ողջակէզի վրայ, եւ Մովաբի բոլոր իշխանները նրա հետ, եւ Բաղակն ասաց նրան. ինչ խօսեց Տէրը: Եվ վերցնելով իր առակը՝ ասաց. Վեր կաց, Բաղակ, եւ լսիր, ունկնդիր, ով Սեպփովրի որդի, վկայ: Աստված մարդ չէ, որ ստի, ոչ էլ մարդու որդի, որ սպառնալիք ստանա. ինքը ասաց, չի անի: Կխոսի, և չի մնա: Ահա ձեռնարկել եմ օրհնելու, կօրհնեմ, և չեմ հետ դարձնի: Աշխատանք չի լինի Հակոբի մեջ, ոչ էլ տանջանք կտեսնվի Իսրայելի մեջ, Տեր Աստվածը նրա հետ է, իշխանների փառքը նրա մեջ է: Աստված, որ հանեց նրան Եգիպտոսից, ինչպես միաեղջյուրի փառքն է նրան: Ոչ է հուշագիտություն Յակոբի մեջ, ոչ էլ մարգարեություն Իսրայելի մեջ, քանզի ըստ ժամանակի Յակոբին եւ Իսրայելին կ'ասվի, թե ինչ կատարելու է Աստված: Ահա ժողովուրդը որպես առյուծի ձագ կը բարձրանայ եւ որպես առյուծ կը հպարտանայ. չի քնանա մինչեւ որ ուտէ որսը եւ խմէ վիրավորների արյունը: Եւ ասաց Բաղակը Բաղաամին. Ո՛չ անէծքներով անիծիր նրան ինձ համար, ոչ էլ օրհնելով օրհնես նրան: Եւ պատասխանելով Բաղաամ ասաց Բաղակին. Չէ՞ր որ խոսեցի քեզ ասելով, թե այն խոսքը, որ Աստված խոսի, այն կանեմ: Եւ ասաց Բաղակ Բաղաամին. Եկ, տանեմ քեզ այլ տեղ, եթէ հաճելի լինի Աստծուն, եւ անիծես նրան

ինձ համար այնտեղից: Եւ Բաղակ տարավ զԲաղաամ ի վերայ գագաթն Փոգովրայ, որ տարածվում է դէպի անապատը: Եւ ասաց Բաղաամը Բաղակին. Շինէ՛ ինձ համար այստեղ եօթը զոհասեղան եւ պատրաստէ՛ ինձ համար այստեղ եօթը զուարակ եւ եօթը խոյ: Եւ Բաղակ արեց այնպես, ինչպես ասաց նրան Բաղաամ, եւ մատուցեց զուարակ եւ խոյ զոհասեղանի վրա:

24

Եւ տեսնելով Բաղաամը, որ բարի է Տիրոջ առաջ օրհնել Իսրայէլը, նա չգնաց իր սովորութեան համաձայն նշաններին հանդիպելու, եւ դարձրեց իր երեսը անապատին: Եւ Բաղաամը բարձրացնելով իր աչքերը՝ տեսնում է Իսրայելին, որ բանակատեղի է դրել ըստ ցեղերի, եւ նրա վրա եկավ Աստծո հոգին: Եվ վերցնելով իր առակը, ասաց՝ ասում է Բաղաամ Բէորի որդին, ասում է մարդը, որ ճշմարտապես տեսնում է, ասում է՝ լսում է հզորի խոսքերը, ով Աստծո տեսիլքը տեսավ քնի մեջ, բացված են նրա աչքերը: Ինչպես գեղեցիկ են քո տները, Հակո՛բ, քո վրանները, Իսրայե՛լ. Ինչպես ստվերող հովիտներ, և ինչպես այգիներ գետի վրա, և ինչպես վրաններ, որոնք տնկեց Տերը, և ինչպես եղևնիներ ջրերի մոտ: Կելնի դուրս մարդ նրա սերմից, եւ կիշխի բազում ազգերի, եւ կբարձրանա Գոգի թագավորությունը, եւ կաճի նրա թագավորությունը: Աստված նրան Եգիպտոսից դուրս առաջնորդեց, նրա համար միաեղջյուրի փառքի պես, նա կուտի իր թշնամի ազգերը, և նրանց ճարպակտորներից ոսկորամոզգը կծծի, և իր նետերով թշնամուն կծակի: Պառկած հանգչեց որպես առյուծ և որպես առյուծի ձագ. ո՞վ կարող է բարձրացնել նրան:

Քեզ օրհնողները օրհնված են, և քեզ անիծողները անիծված են: Եւ բարկացաւ Բաղակ Բաղաամի վրայ, եւ ծափ զարեց իր ձեռքերով, եւ ասաց Բաղակը Բաղաամին. Իմ թշնամին անիծելու համար կանչեցի քեզ, եւ ահա օրհնելով օրհնեցիր երրորդ անգամ այս: Հիմա, ուրեմն, փախիր քո տեղը: Ասացի՝ կպատվեմ քեզ, բայց հիմա Տերը քեզ զրկեց փառքից: Եվ Բաղաամն ասաց Բաղակին. Չէ՞ որ քո պատգամավորներին, որոնց ուղարկեցիր ինձ մոտ, խոսեցի՝ ասելով. Եթե Բաղակը ինձ տա իր տունը լի արծաթով ու ոսկով, չեմ կարող անցնել Տիրոջ խոսքը՝ անելու այն բարի կամ չար ինքս ինձնից. ինչ որ ասի Աստված, այդ կասեմ: Եւ հիմա ահա ես կվերադառնամ իմ տեղը, եկ, կխորհուրդ տամ քեզ, թե ինչ կանի այս ժողովուրդը քո ժողովրդին օրերի վերջում: Եվ վերցնելով իր առակը, ասաց. Ասում է Բաղաամ, Բէորի որդին, ասում է այն մարդը, որ ճշմարտապես տեսնում է, լսում է Աստծո խոսքերը, ճանաչում է Ամենաբարձրյալի գիտությունը, եւ Աստծո տեսիլքը տեսել է քնի մեջ. բացված են նրա աչքերը: Ցույց կտամ նրան, բայց ոչ հիմա, օրհնում եմ, բայց դեռ չի մոտենում. ծագելու է աստղ Հակոբից, կանգնելու է մարդ Իսրայելից, և նա կոտրելու է Մովաբի առաջնորդներին ու կողոպտելու է Սեթի բոլոր որդիներին: Եւ Եդոմը կլինի ժառանգութիւն, եւ Եսաւը՝ նրա թշնամին՝ կլինի ժառանգութիւն, եւ Իսրայէլը գործեց զօրութեամբ: Եւ կարթնցի Յակոբից, եւ կորուսցէ փրկվողին քաղաքից: Եւ տեսնելով Ամաղեկին, եւ վերցնելով իր առակը, ասաց. Ամաղեկ ազգերի սկիզբն է, եւ նրանց զաւակը կորստեան պիտի մատնուի: Եւ տեսնելով Կենացուն եւ վերցնելով իր առակը՝ ասաց. ուժեղ է քո բնակավայրը, եւ եթե քո բույնը ժայռի մեջ դնես, եւ եթե Բէորին խորամանկության բույն լինի, Ասորիները քեզ գերի կտանեն: Եւ տեսնելով Օգին եւ վերցնելով իր առակը՝ ասաց.

Ո՛վ, ո՛վ, ո՞վ կապրի, երբ Աստուած այս բաները դնի: Եւ կ՚ելնէ Կիտիացիների ձեռքէն, եւ կ՚չարչարեն Ասուրը, եւ կ՚չարչարեն Եբրայեցիները, եւ իրենք միաբանութեամբ կ՚կորսուին: Եւ Բաղաամը վեր կենալով՝ գնաց, դարձաւ իր տեղը, եւ Բաղակը գնաց իր տեղը:

25

Եւ Իսրայէլը բնակուեց Սատտեինում, եւ ժողովուրդը պղծուեցաւ՝ պոռնկութիւն գործելով Մովաբի դուստերց հետ: Եւ նրանք կանչեցին նրանց իրենց կուռքերի զոհերին, եւ ժողովուրդը կերաւ նրանց զոհերից, եւ երկրպագեցին իրենց կուռքերին: Եւ Իսրայելը կապվեց Բահաղ Փեորին, եւ Տերը բարկութեամբ բարկացավ Իսրայելի դեմ: Եւ ասաց Տէրը Մովսեսին. Առ բոլոր առաջնորդները ժողովրդի եւ օրինակ արա նրանց Տիրոջը դիմաց արեգականի, եւ կդարձվի բարկության զայրույթը Տիրոջ Իսրայելից: Եւ Մովսէս ասաց Իսրայէլի ցեղերուն. Իւրաքանչիւրդ սպաննեցէք ձեր մարդը, որ նուիրուած էր Բէէլփեգովրին: Եւ ահա Իսրայելի որդիներից մի մարդ եկաւ եւ իր եղբորը բերեց մադիանացի կնոջ մոտ՝ Մովսեսի առաջ եւ Իսրայելի որդիների ամբողջ ժողովի առաջ, իսկ նրանք լաց էին լինում վկայութեան վրանի դռան մօտ: Եվ տեսնելով Փինեհասը, Եղիազարի որդին, Ահարոն քահանայի որդու որդին, բարձրացավ ժողովի միջից, եւ վերցնելով նիզակ ձեռքում, մտավ իսրայելացի մարդու հետևից վրան, եւ խոցեց երկուսին էլ՝ իսրայելացի մարդուն եւ կնոջը նրա արգանդով, եւ դադարեց հարվածը Իսրայելի որդիներից: Եւ մեռելները հարվածի մեջ դարձան քսանչորս հազար: Եվ Տերը

խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. Փենեհաս, Եղիազարի որդին, Ահարոն քահանայի որդին, դադարեցրեց իմ բարկությունը Իսրայելի որդիներից, երբ նա իմ նախանձով նախանձեց նրանց մեջ, եւ ես չոչնչացրի Իսրայելի որդիներին իմ նախանձով: Այսպես ասացի, ահա ես տալիս եմ նրան խաղաղության ուխտ, և նրան ու նրա սերմանը նրա հետևից կլինի հավիտենական քահանայության ուխտ, դրա փոխարեն որ նա նախանձախնդիր եղավ իր Աստծու համար և քավություն արեց Իսրայելի որդիների համար: Իսկ հարվածված իսրայելացի մարդու անունը, որ հարվածվեց մադիանացի կնոջ հետ, Զամբրի էր, Սաղմոնի որդին, Շմավոնի ընտանիքի տան իշխանը: Եւ այն հարվածված մադիանացի կնոջ անունը Քասբի էր, Սուրի դուստրը, Ոմմովթ ազգի իշխանը, Մադիամի ընտանիքի տնից: Եւ խոսեց Տէրը Մովսէսի հետ՝ ասելով. խոսիր Իսրայէլի որդիների հետ՝ ասելով. թշնամացէ՛ք Մադիանացիներին եւ հարուածեցէ՛ք նրանց, որովհետեւ նրանք թշնամանում են ձեզ խաբեբայութեամբ, որքան որ խաբում են ձեզ Փոգորի պատճառով, եւ Քասբիի պատճառով՝ Մադիամի իշխանի դստերը, նրանց քրոջը, որը հարուածուեց հարուածի օրը Փոգորի պատճառով:

26

Եվ եղավ հարվածից հետո, եւ Տերը խոսեց Մովսեսի եւ Եղիազար քահանայի հետ՝ ասելով. վերցրու հաշվառումը ամբողջ ժողովի Իսրայելի որդիների՝ քսան տարեկանից եւ վերեւ, ըստ նրանց հայրերի տների, բոլոր նրանք, ովքեր դուրս են գալիս շարվելու ճակատամարտի Իսրայելում: Եվ խոսեցին Մովսեսը եւ Եղիազար

քահանան Մովաբի Արաբոթ դաշտերում, Հորդանանի վրա, Երիքովի դիմաց, ասելով՝ քսան տարեկանից եւ վեր, այնպես, ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին, եւ Իսրայելի որդիները, որոնք դուրս եկան Եգիպտոսից՝ Ռուբեն, Իսրայելի անդրանիկը, իսկ Ռուբենի որդիները՝ Ենոք եւ Ենոքի ժողովուրդը, Փալլուին՝ Փալլուիի ժողովուրդը: Ասրոնին՝ Ասրոնեիի ժողովուրդը, Քարմիին՝ Քարմիի ժողովուրդը: Սրանք Ռուբենի ցեղերն են, եւ նրանց հաշիւը եղաւ քառասուներեք հազար եօթհարիւր երեսուն: Եւ Փալլուի որդիները՝ Եղիաբ: Եւ որդիները Եղիաբի՝ Նամուել, եւ Դաթան, եւ Աբիրոն, սրանք ժողովրդեան կանչեալներն էին, սրանք են, որ յարուցան Մովսեսի եւ Ահարոնի դէմ Կորեի ժողովրդեան մէջ, Տիրոջ դէմ յարուցման ժամանակ: Եվ երկիրը բացելով իր բերանը, կուլ տվեց նրանց եւ Կորեին, նրա ժողովի մահվան ժամանակ, երբ կրակը կերավ հիսուն եւ երկու հարյուր հոգու, եւ նրանք եղան նշան, բայց Կորեի որդիները չմեռան: Եվ Շմավոնի որդիները՝ Շմավոնի որդիների ժողովուրդը. Նամուելին՝ Նամուելիների ժողովուրդը. Յամինին՝ Յամինիների ժողովուրդը. Յաքինին՝ Յաքինիների ժողովուրդը. Զարային՝ Զարայիների ժողովուրդը. Սաուղին՝ Սաուղիների ժողովուրդը: Սրանք Սիմեոնի ցեղերն են նրանց մարդահամարից՝ քսաներկու հազար երկու հարյուր: Իսկ Յուդայի որդիները՝ Էր եւ Օնան, եւ Էր ու Օնան մեռան Քանաանի երկրում: Եւ Յուդայի որդիները բաժանուեցան ըստ իրենց ցեղերի. Շելոմին՝ Շելոնացիների ցեղը, Փարեսին՝ Փարեսացիների ցեղը, Զարային՝ Զարայացիների ցեղը: Եւ եղան Փարեսի որդիները՝ Ասրոնին՝ Ասրոնիների ժողովուրդը, Յամունին՝ Յամունիների ժողովուրդը: Սրանք Հուդայի ժողովուրդներն են ըստ նրանց զննման՝ յոթանասունվեց հազար հինգ հարյուր: Եվ որդիները Իսաքարի՝ ըստ իրենց ցեղերի.

Թոլային՝ Թոլայիների ցեղը, Փուային՝ Փուայիների ցեղը, Յասուբին՝ Յասուբիների ցեղը, Սամրամին՝ Սամրամիների ցեղը: Սրանք Իսաքարի ցեղերն են նրանց հաշվառումից՝ վաթսունչորս հազար չորս հարյուր: Զաբուղոնի որդիները՝ ըստ իրենց ցեղերի. Սարեդ՝ Սարեդացիների ցեղը, Ալղոն՝ Ալղոնացիների ցեղը, Ալղել՝ Ալղելացիների ցեղը: Սրանք Զաբուղոնի ժողովուրդներն են նրանց հաշվառումից՝ վաթսուն հազար եւ հինգ հարյուր: Գադի որդիները ըստ իրենց ցեղերի՝ Սափոնին՝ Սափոնիների ցեղը, Անգիին՝ Անգիների ցեղը, Սունիին՝ Սունիների ցեղը, Ազենիին՝ Ազենիների ցեղը, Ադդիին՝ Ադդիների ցեղը, Արոդիին՝ Արոադիների ցեղը, Արիելին՝ Արիելիների ցեղը: Սրանք են Գադի որդիների ցեղերը՝ ըստ նրանց հաշվառման՝ քառասունչորս հազար հինգ հարյուր: Ասերի որդիները ըստ իրենց ցեղերի՝ Յամինին՝ Յամինացիների ցեղը, Յեսուին՝ Յեսուացիների ցեղը, Բարիային՝ Բարիայացիների ցեղը: Կոբերին՝ Կոբերիի ժողովուրդը, Մելքիելին՝ Մելքիելիի ժողովուրդը: Եւ Ասերի դստեր անունը Սարա էր: Սրանք Ասերի ցեղերն են՝ ըստ նրանց մարդահամարի՝ քառասուներեք հազար չորս հարյուր: Հովսեփի որդիները ըստ իրենց ցեղերի՝ Մանասե և Եփրեմ: Մանասեի որդիները: Մաքիրին՝ ժողովուրդը Մաքիրյան, և Մաքիրը ծնեց Գաղաադին. Գաղաադին՝ ժողովուրդը Գաղաադյան: Եւ սրանք Գաղաադի որդիներն են՝ Աքիեզեր՝ Աքիեզերիների ժողովուրդը, Քելեգ՝ Քելեգիների ժողովուրդը: Էսրիելին՝ ժողովուրդը Էսրիելյան, Սիքեմին՝ ժողովուրդը Սիքեմյան, Շեմաերին՝ ժողովուրդը Շեմաերյան, եւ Հեփերին՝ ժողովուրդը Հեփերյան: Եւ Սաղպաադին՝ Օփերի որդուն, ոչ եղան նրան որդիներ, այլ միայն դուստրեր, եւ այս են Սաղպաադի դուստրերի անունները՝ Մաղա, Նուա, Եգղա, Մեղքա եւ Թերսա: Սրանք Մանասեհի

ժողովուրդներն են նրանց հաշվառումից՝ հիսուներկու հազար եւ յոթ հարյուր: Եւ սոքա են Եփրեմի որդիները՝ Սութալայի համար ժողովուրդը Սութալանացիների, Տանաքի համար ժողովուրդը Տանաքացիների: Սրանք Սութալայի որդիներն են, Եդենին, Եդենի ժողովուրդը: Սրանք Եփրեմի ցեղերն են իրենց հաշվառումից՝ երեսուներկու հազար հինգ հարյուր, սրանք Հովսեփի որդիների ցեղերն են ըստ իրենց ցեղերի: Բենիամինի որդիները ըստ իրենց ցեղերի. Բալեին՝ Բալիների ցեղը, Ասուբերին՝ Ասուբերիների ցեղը, Յաքիրանին՝ Յաքիրանիների ցեղը: Սոփանին՝ Սոփանեսի ժողովուրդը: Եւ Բալեի որդիները եղան Ադար եւ Նոեման. Ադարին՝ Ադարիի ժողովուրդը, եւ Նոեմանին՝ Նոեմանիի ժողովուրդը: Սրանք Բենիամինի որդիներն են ըստ իրենց ցեղերի՝ իրենց մարդահամարից՝ երեսունհինգ հազար հինգ հարյուր: Եվ որդիներ Դանի ըստ ցեղերի նրանց՝ Սամեին, ցեղ Սամեացիների, սրանք ցեղեր Դանի ըստ ցեղերի նրանց: Սամեիի բոլոր ժողովուրդները, նրանց հաշվառման համաձայն, վաթսունչորս հազար չորս հարյուր: Նեփթաղիմի որդիները ըստ իրենց ցեղերի՝ Ասիէլին՝ Ասիէլացիների ցեղը, Գաւնիին՝ Գաւնացիների ցեղը: Յեսերին՝ Յեսերիների ժողովուրդը, Սելլեմին՝ Սելլեմիների ժողովուրդը: Սրանք են Նեփթաղիմի ցեղերը նրանց մարդահամարից՝ քառասուն հազար երեք հարյուր: Սա է Իսրայելի որդիների համարումը՝ վեց հարյուր հազար և հազար յոթ հարյուր երեսուն: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. Սրանց կբաժանվի երկիրը՝ ժառանգելու համար անունների թվի համաձայն: Ավելի շատերին կավելացնես ժառանգությունը, և ավելի քչերին կպակասեցնես նրանց ժառանգությունը, յուրաքանչյուրին, ինչպես հաշվվեցին, կտրվի նրանց ժառանգությունը: Վիճակների միջոցով կբաժանվի հողը

անունների համար, ըստ իրենց հայրենի ցեղերի կժառանգեն: Վիճակով կբաժանես նրանց ժառանգությունը շատերի և քչերի միջև: Եւ Ղեւիի որդիները ըստ իրենց ցեղերի՝ Գեդսոնին՝ Գեդսոնացիների ցեղը, Կաաթին՝ Կաաթացիների ցեղը, Մերարիին՝ Մերարացիների ցեղը: Սրանք են Ղևիի որդիների ցեղերը՝ Ղոբենիի ցեղը, Քեբրոնիի ցեղը, Կորեի ցեղը եւ Մուսիի ցեղը, եւ Կաաթը ծնեց Համրամին: Իսկ նրա կնոջ անունը Յովաբեդ էր, Ղևիի դուստրը, որ ծնեց սրանց Ղևիին Եգիպտոսում, եւ ծնեց Ամրամին Ահարոնին ու Մովսեսին, եւ Մարիամին՝ նրանց քրոջը: Եւ Ահարոնին եղան Նադաբը, Աբիուդը, Եղիազարը եւ Իթամարը: Եւ մեռան Նադաբն ու Աբիուդը, երբ նրանք օտար հուր մատուցեցին Տիրոջ առաջ Սինայի անապատում: Եւ եղան նոցա հաշուելոց երեսուն երեք հազար, ամէն արու ամսականէն եւ վեր, որովհետեւ նրանք չհամարուեցան Իսրայէլի որդիների մէջ, քանի որ նոցա վիճակ չի տրուում Իսրայէլի որդիների մէջ: Եւ այս է այցելութիւնը Մովսէսի եւ Եղիազար քահանայի, որոնք այցելեցին Իսրայէլի որդիներին Մովաբի Արաբովթում, Յորդանանի վրա՝ Երիքովի դիմաց: Եւ սրանց մէջ չկար մարդ այն զննուածներից Մովսէսի եւ Ահարոնի կողմից, որոնք զննեցին Իսրայէլի որդիները Սինայի անապատում: Որովհետև Տէրը ասաց նրանց, որ մահով կմեռնեն անապատում, եւ նրանցից ոչ ոք չմնաց, բացի Քաղեբ Յեփոննեի որդուց եւ Նաւեի որդի Յեսուից:

27

Եվ մոտենալով Սաղպաադի դուստրերը, Հոփերի որդու, Գաղաադի որդու, Մաքիրի որդու, Մանասեի ժողովրդից, Հովսեփի

որդիներից, եւ սրանք են նրանց անունները՝ Մաաղա, եւ Նուա, եւ Եգղա, եւ Մեղքա, եւ Թերսա, եւ կանգնելով Մովսեսի առաջ, եւ Եղիազարի քահանայի առաջ, եւ իշխանների առաջ, եւ ամբողջ ժողովի առաջ վկայության խորանի դռների մոտ, ասում են. մեր հայրը մեռավ անապատում, եւ ինքը չէր Տիրոջ դեմ հավաքված ժողովի մեջ Կորեի ժողովում, որովհետեւ իր մեղքի պատճառով մեռավ, եւ որդիներ չեղան նրան. թող չջնջվի մեր հոր անունը իր ժողովրդի միջից, որովհետեւ նրան որդի չկա. տվեք մեզ ստացվածք մեր հոր եղբայրների մեջ: Եւ Մովսէսը բերեց նոցա դատաստանը Տիրոջ առաջ: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. ճիշտ են խոսել Սաղպաադի դուստրերը. պարգևով կտաս նրանց ժառանգության տիրապետություն նրանց հոր եղբայրների մեջ, եվ կտեղափոխես նրանց հոր բաժինը նրանց: Եվ Իսրայելի որդիներին կխոսես՝ ասելով, եթե մարդ մեռնի եւ որդի չունենա, կտաք նրա ժառանգությունը նրա դստերը: Իսկ եթե դուստր չունենա, կտաք ժառանգությունը նրա եղբորը: Եթե նա եղբայրներ չունի, ապա կտաք ժառանգությունը նրա հոր եղբորը: Եթե բայց չլինեն եղբայրներ նրա հոր, կտաք ժառանգությունը նրա ցեղից նրա ամենամոտ ազգականին՝ ժառանգելու համար նրա ունեցվածքը, եւ այս կլինի Իսրայելի որդիներին դատաստանի իրավունք, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Բարձրացի՛ր այն լեռը, որ Յորդանանի անդիի կողմում է, այս Նաբաու լեռը, եւ տե՛ս Քանաանի երկիրը, որ ես տալիս եմ Իսրայէլի որդիներին տիրութեան մէջ: Եւ տեսնես դու զայն, եւ դու ալ կը միանաս քու ժողովուրդիդ, ինչպէս Ահարոն քու եղբայրդ միացաւ Հոր լերան վրայ: Քանզի դուք անցարք իմ խոսքը Սին անապատում, երբ ժողովուրդը դեմ էր դնում սրբացնելու ինձ, ոչ սրբացրիք ինձ ջրի

վրա նրանց առաջ, սա է հակասության ջուրը Կադեշում, Սին անապատում: Եվ ասաց Մովսեսը Տիրոջը, թող նշանակի Տերը Աստված հոգիների եւ ամբողջ մարմնի մարդ այս ժողովի վրա, ով կելնի նրանց դեմքի առաջ, եւ ով կմտնի նրանց դեմքի առաջ, եւ ով կհանի նրանց, եւ ով կմտցնի նրանց, եւ Տիրոջ ժողովը չի լինի ինչպես ոչխարներ որոնց հովիվ չկա: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. քեզ մոտ վերցրու Հովշեային՝ Նավեի որդուն, մարդ, ով հոգի ունի իր մեջ, եւ քո ձեռքերը կդնես նրա վրա: Եվ նրան կկանգնեցնես Եղիազար քահանայի առաջ, եւ նրան կհրամայես ամբողջ ժողովի առաջ, եւ նրա մասին կհրամայես նրանց առաջ: Եւ կտաս քո փառքից նրա վրա, որպեսզի Իսրայելի որդիները լսեն նրան: Եւ Եղիազար քահանայի առաջ կանգնելու է, եւ նրան հարցնելու են ցուցանելիների դատաստանը Տիրոջ առաջ, նրա բերանի վրա դուրս են գալու, եւ նրա բերանի վրա մտնելու են ինքը եւ Իսրայելի որդիները միաբանությամբ, եւ ամբողջ ժողովը: Եվ արեց Մովսեսը, ինչպես հրամայեց նրան Տերը, եվ վերցնելով Հոշեային, կանգնեցրեց նրան Եղիազար քահանայի առաջ եւ ամբողջ ժողովի առաջ, եվ դրեց իր ձեռքերը նրա վրա, եվ հաստատեց նրան, ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին:

28

Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսին՝ ասելով, հրամայիր Իսրայէլի որդիներին, եւ կ'ասես նրանց՝ ասելով, իմ պարգեւներս, իմ նուէրներս, իմ մատուցումներս անուշահոտ հոտի համար պէտք է պահպանէք մատուցանել ինձ իմ տօներիս ժամանակ: Եւ կ’ասես նրանց. այս զոհերը, որքան որ կը մատուցանէք Տիրոջը,

տարեկան անբիծ գառներ՝ երկուսը օրը, ողջակէզի համար անընդհատ: Մեկ գառը կը կատարես առավոտին, եւ երկրորդ գառը կը կատարես երեկոյեան: Եւ կը պատրաստես էփայի տասներորդ մասը բարակ ալյուրից զոհ՝ խառնված ձէթով, հինի չորրորդ մասով: Անընդհատ ողջակեզ, որ եղավ Սինայ լերան վրա՝ անուշահոտություն Տիրոջ համար: Եվ նրա խմելու ընծան հինի չորրորդ մասն է մեկ գառան համար, սրբարանում կը թափես խմելու ընծա՝ ամուր խմիչք Տիրոջը, եւ երկրորդ գառը կը անես երեկոյան, նրա զոհի եւ նրա խմելու ընծայի համեմատ կը անեք անուշահոտ բուրմունք Տիրոջը: Եվ շաբաթների օրը կմատուցանեք երկու մեկ տարեկան անբիծ գառներ, եւ երկու տասներորդ բարակ ալյուր՝ խառնված ձեթով, զոհության համար եւ ըմպելի նվիրաբերություն, շաբաթների ողջակեզ շաբաթներում՝ շարունակական ողջակեզի վրա, եւ նրա ըմպելի նվիրաբերությունը: Եվ նոր լուսինների ժամանակ կմատուցանեք ողջակեզ Տիրոջը, երկու զուարակներ արջառներից, եվ մեկ խոյ, յոթ մեկ տարեկան անբիծ գառներ: Երեք տասներորդ բարակ ալյուր խառնված ձեթով մեկ զուարակի համար, եվ երկու տասներորդ բարակ ալյուր խառնված ձեթով մեկ խոյի համար: Տասներորդ տասներորդ բարակ ալյուր խառնված ձեթով մեկ գառի համար, զոհ անուշահոտ բուրմունք ընծա Տիրոջը: Նրանց ըմպելի զոհաբերությունը հինի կեսը կլինի մեկ հորթին, և հինի երրորդը կլինի մեկ խոյին: Եվ հինի չորրորդ մասը կլինի մեկ գառան համար գինուց, այս ողջակիզը ամիս առ ամիս տարվա ամիսների ընթացքում: Եւ մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար Տիրոջը, շարունակական ողջակիզման վրա կատարվելու է, եւ նրա խմելու զոհաբերությունը: Եւ առաջին ամսվա տասնչորսերորդ օրը Տիրոջ զատիկն է: Եւ այս ամսվա

տասնհինգերորդ օրը տօն է, եօթը օր բաղարջ հաց պիտի ուտէք: Եւ առաջին օրը սուրբ կոչված կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք: Եւ դուք պիտի բերէք ողջակէզներ ընծայ Տիրոջը՝ երկու□□□ արջառներից, մէկ խոյ, եօթը տարեկան գառ, որոնք անբիծ պիտի լինեն ձեզ համար: Եւ նոցա զոհը ընտիր ալիւր է՝ խառնուած ձէթի մէջ, երեք տասներորդ մի հորթին համար, եւ երկու տասներորդ մի խոյին համար: Տասներորդ տասներորդ կը պատրաստես մեկ գառին, յոթ գառներին: Եվ մի նոխազ այծերից մեկը մեղքի համար, քավություն անելու ձեր համար, բացի շարունակական առավոտյան ողջակեզից, որը անընդհատ ողջակեզ է: Սրանք ըստ սրանց կը կատարէք օրը յոթ օրերուն, պարգև ընծայ անուշահոտ հոտի համար Տիրոջ, անընդհատ ողջակէզին վրայ կը կատարես նորա խմորեղութիւնը: Եւ յոթներորդ օրը կոչված սուրբ կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք դրանում: Եւ երիտասարդների օրը, երբ նոր զոհ մատուցանեք Տիրոջը շաբաթների, սուրբ հրավիրում կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք: Եւ դուք պիտի բերէք ողջակէզներ անուշահոտ զոհ Տիրոջը՝ երկու զուարակ արջառոց միջից, մէկ խոյ, եօթը տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհաբերությունը ձեթով խառնված ընտիր ալյուր է՝ երեք տասներորդ մի հորթի համար և երկու տասներորդ մի խոյի համար: Տասներորդ տասներորդը մեկ գառին, յոթ գառներին, և մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար, քավություն անել ձեզ համար, բացի միշտ ողջակիզումից, և նրանց զոհաբերությունը կանեք ինձ համար, անբիծ կլինեն ձեզ համար, և նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները:

29

Եւ յեօթներորդ ամսուան մէկին՝ սուրբ հրաւիրում պիտի լինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ պիտի չանէք, նշանակութեան օր պիտի լինի ձեզ համար: Եւ կը կատարէք ողջակէզներ անուշահոտ Տիրոջ համար՝ մէկ զուարակ արջառներից, մէկ խոյ, եօթը տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհաբերությունը ընտիր ալյուր է՝ խառնված ձեթի մեջ. երեք տասներորդ մեկ զուարակի համար, և երկու տասներորդ մեկ խոչի համար: Տասներորդ տասներորդ մեկ գառի համար, յոթ գառների համար: Եվ մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար, քավություն անելու ձեզ համար: Բացի նորալուսնի ողջակիզումներից, և նրանց զոհաբերությունները, և նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները, և շարունակական ողջակիզումը, և նրանց զոհաբերությունները և նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները՝ ըստ նրանց համեմատության, անուշահոտ բուրմունք Տիրոջը: Եւ այս ամսվա տասներորդ օրը սուրբ հրավիրում կլինի ձեզ համար, եւ կտանջեք ձեր հոգիները, եւ ոչ մի գործ չեք կատարի: Եւ դուք պիտի բերէք ողջակէզներ հոտ անուշութեան համար Տեառն, ընծաներ Տեառն՝ մէկ զուարակ արջառներից, մէկ խոյ, եօթը տարեւոր գառներ, անբիծ պիտի լինին ձեզ: Նրանց զոհը ընտիր ալյուր է՝ խառնված յուղի մեջ. երեք տասներորդ մեկ զուարակի համար, և երկու տասներորդ մեկ խոյի համար. տասներորդ տասներորդ յուրաքանչյուր գառի համար յոթ գառների համար. և մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար, քավություն անելու ձեր համար. բացի մեղքի քավությունից և շարունակական ողջակեզից, նրա զոհից և նրա ըմպելի նվիրաբերությունից՝ համեմատության համաձայն,

անուշահոտ հոտի նվիրաբերություն Տիրոջը: Եւ այս յոթներորդ ամսվա տասնհինգերորդ օրը սուրբ հրավիրում կլինի ձեզ, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք, եւ յոթ օր տոն պիտի կատարեք Տիրոջ համար: Եւ դուք պիտի բերէք ողջակէզներ՝ մատուցում դէպի անուշահոտ հոտ Տիրոջը. առաջին օրը՝ տասներեք զուարակներ արջառոց միջից, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան գառներ, անբիծ պիտի լինեն: Նրանց զոհաբերությունները ընտիր ալյուր է՝ խառնված ձեթի մեջ. երեք տասներորդ մեկ հորթին, տասներեք հորթերի համար, և երկու տասներորդ մեկ խոյին, երկու խոյերի համար, տասներորդ տասներորդ մեկ գառին, տասնչորս գառների համար, և մեկ նոխազ այծերից՝ մեղքի համար, բացի շարունակական ողջակիզումից, նրանց զոհաբերությունները և նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները: Եւ երկրորդ օրը տասներկու հորթեր, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհաբերությունը եւ նրանց ըմպելի նուիրաբերությունը հորթերի եւ խոյերի եւ գառների համար՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց համեմատության: ԵՒ մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակեզից, նրանց զոհաբերությունները և նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները: Երրորդ օրը տասնմեկ հորթեր, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհը եւ նրանց ըմպելի նուէրը հորթերին եւ խոյերին եւ գառներին՝ ըստ նրանց թուի, ըստ նրանց համեմատութեան: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները: Չորրորդ օրը տասը հորթ, երկու խոյ, տասնչորս մեկ տարեկան անբիծ գառ: Նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները հորթերի, խոչերի եւ գառների համար՝ ըստ նրանց թվի, ըստ

նրանց համեմատության: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները: Հինգերորդ օրը՝ ինը հորթեր, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհերը եւ նրանց խմելու ընծաները հորթերին, խոյերին եւ գառներին՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց համեմատության: Եւ մեկ նոխազ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները: Վեցերորդ օրը՝ ութ հորթ, երկու խոյ, տասնչորս տարեկան անբիծ գառ: Նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները հորթերի, խոչերի եւ գառների համար՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց համեմատության: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները: Յոթերորդ օրը՝ յոթ հորթեր, երկու խոյեր, տասնչորս տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց խմելու ընծաները հորթերին, խոյերին եւ գառներին՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց համեմատության: Եվ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհաբերությունները եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները: Եւ ութերորդ օրը փակման ժողով կլինի ձեզ համար, ոչ մի ծառայական գործ չպիտի անեք դրանում: Եւ դուք պիտի բերէք ողջակէզներ՝ անուշահոտ ընծաներ Տիրոջը. մի զուարակ, մի խոյ, եօթը տարեկան անբիծ գառներ: Նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները հորթին եւ խոյին եւ գառներին՝ ըստ նրանց թվի, ըստ նրանց կարգավորման: Եւ մեկ ուլ այծերից մեղքի համար, բացի անընդհատ ողջակիզումից, նրանց զոհերը եւ նրանց ըմպելի նվիրաբերությունները: Սրանք կը կատարէք Տիրոջ համար ձեր

տօներուն մէջ, բացի ձեր աղօթքներէն, եւ ձեր կամաւոր ընծաներէն, եւ ձեր ողջակէզներէն, եւ ձեր զոհերէն, եւ ձեր նուիրաբերութիւններէն, եւ ձեր փրկութեան զոհերէն:

30

Եւ Մովսէսը խօսեց Իսրայէլի որդիներին՝ ըստ այն ամենի, ինչ Տէրը հրամայել էր Մովսէսին: Եւ Մովսես խոսեց Իսրայելի որդիների ցեղերի իշխաններին՝ ասելով. այս է այն խոսքը, որ հրամայեց Տէրը: Մարդ, որ ուխտ կ'ուխտի Տիրոջը, կամ երդում կ'երդվի, կամ իր հոգու վրա կապանք կ'դնի, իր խոսքը չպիտի պղծի. ամեն ինչ, որ կ'ելնի իր բերանից, կ'կատարի: Եթե իսկ կին ուխտ անի Տիրոջը, կամ պարտավորություն վերցնի իր հոր տանը իր երիտասարդության մեջ, և լսի հայրը նրա ուխտերը և նրա պարտավորությունները, որոնք նա վերցրեց իր հոգու դեմ, և լռի նրա հայրը, ապա կանգուն կմնան բոլոր նրա ուխտերը, և բոլոր պարտավորությունները, որոնք նա վերցրեց իր հոգու դեմ, կմնան նրա համար: Իսկ եթե մերժելով մերժի նրա հայրը, որ օրը լսի բոլոր նրա ուխտերը և պարտավորությունները, որոնք նա վերցրեց իր հոգու դեմ, չեն կանգուն մնա, և Տերը կմաքրի նրան, որովհետև մերժեց նրա հայրը: Եթե դառնալով դառնա տղամարդու, և նրա աղոթքները լինեն նրա վրա ըստ նրա շրթունքների խոսքի, որոնք նա սահմանեց իր հոգու դեմ, և նրա տղամարդը լսի, և լռի նրան այն օրը երբ լսի, ապա այսպես կանգուն կմնան նրա բոլոր աղոթքները, և նրա պարտավորությունները, որոնք նա սահմանեց իր հոգու դեմ, կանգուն կմնան: Եթե բայց նրա ամուսինը մերժելով մերժի այն

օրը, երբ լսի, ապա նրա բոլոր աղոթքները և նրա այն պարտավորությունները, որոնք նա սահմանել է իր հոգու դեմ, չեն մնա, որովհետև ամուսինը մերժել է նրան, և Տերը կմաքրի նրան: Եւ այրի եւ մերժեալի ուխտը, որքան որ ուխտէ ըստ հոգւոյն իւրոյ, մնասցեն նմա: Եթե բայց նրա ամուսնու տանը մեջ լինի նրա ուխտը, կամ պարտավորությունը նրա հոգու դեմ երդումով, և նրա ամուսինը լսի, և նրան լռի, և նրան չարգելի, ապա կկանգնեն նրա բոլոր ուխտերը, և նրա բոլոր պարտավորությունները, որոնք նա կապեց իր հոգու դեմ, կկանգնեն նրա դեմ: Եթե նրա ամուսինը հեռացնի այն օրը, երբ լսի, ապա բոլոր այն ինչ որ ելել է նրա շրթունքներից՝ նրա աղոթքների համաձայն և նրա հոգու վրա դրված պարտավորությունների համաձայն, չի մնա նրան, քանի որ նրա ամուսինը հեռացրեց, և Տերը կմաքրի նրան: Ամեն ուխտ և ամեն երդում կապի՝ չարչարելու հոգին, նրա ամուսինը կկանգնեցնի նրան, և նրա ամուսինը կհեռացնի: Իսկ եթե լռելով լռի նրան օրից օր, և կկանգնեցնի նրան նրա բոլոր ուխտերը, և պարտավորությունները որ նրա վրա են՝ կկանգնեցնի նրան, որովհետև լռեց նրան այն օրը, որ լսեց: Եթե բայց նրա ամուսինը հեռացնի դա այն օրից հետո, երբ լսեց, ապա կրի իր մեղքը: Սրանք են այն կանոնները, որքան հրամայեց Տերը Մովսեսին՝ մարդու և նրա կնոջ միջև, և հոր ու դստեր միջև՝ երիտասարդության մեջ հոր տանը:

31

Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսի հետ՝ ասելով. Վրէժխնդրի՛ր Իսրայէլի որդիների վրէժը մադիանացիներից, եւ վերջապէս կը հաւաքուես

քո ժողովրդի մօտ: Եւ Մովսէսը խոսեց ժողովրդին՝ ասելով. Զինեցէ՛ք ձեզանից մարդիկ եւ շարուեցէ՛ք Տիրոջ առջեւ Մադիամի վրայ, որպէսզի Տիրոջ կողմից վրէժխնդրութիւն տաք Մադիամին: Հազար՝ ցեղից, հազար՝ ցեղից, Իսրայելի որդիների բոլոր ցեղերից ուղարկեք կռվելու: Եւ նրանք հաշվեցին Իսրայելի հազարներից հազարական յուրաքանչյուր ցեղից՝ երկոտասան հազար զինուորներ պատերազմական շարքի համար: Եւ Մովսեսը ուղարկեց նրանց՝ հազար մարդ ամեն ցեղից, հազար մարդ ամեն ցեղից իրենց զորքերով հանդերձ, եւ Փինեեսին՝ Եղիազարի որդուն, Ահարոն քահանայի որդուն, եւ սուրբ անօթները, եւ ազդանշանների փողերը նրանց ձեռքերում: Եւ նրանք շարվեցան մարտական դասավորությամբ Մադիամի վրա, ինչպես Տէրը հրամայեց Մովսեսին, եւ սպանեցին բոլոր արական սեռին: Եվ Մադիանի թագավորներին սպանեցին միաժամանակ նրանց վիրավորների հետ, եւ Եվիին, եւ Ռեկեմին, եւ Սուրին, եւ Հուրին, եւ Ռեբային, հինգ թագավորներ Մադիանի, եւ Բաղաամին Բէորի որդուն սպանեցին սրով նրանց վիրավորների հետ: Եվ կողոպտեցին Մադիանի կանանց, եւ նրանց ուղեբեռը, եւ նրանց անասունները, եւ բոլոր նրանց ունեցվածքը, եւ նրանց զորքը կողոպտեցին: Եվ բոլոր նրանց քաղաքները նրանց բնակավայրերում, եւ նրանց ագարակները այրեցին կրակով: Եւ վերցրին նրանց ամբողջ աւարը եւ նրանց ամբողջ կողոպուտը՝ մարդուց մինչեւ անասուն: Եւ նրանք բերեցին Մովսեսի եւ Եղիազար քահանայի, եւ Իսրայելի բոլոր որդիների մոտ գերիներին, աւարը եւ կողոպուտը դեպի բանակատեղին Մովաբի Արաբովթում, որը գտնվում է Հորդանանի վրա՝ Երիքովի դիմաց: Եւ Մովսէսը, Եղիազար քահանան եւ ժողովրդեան բոլոր իշխանները ելան նրանց հանդիպելու՝ բանակատեղիից դուրս: Եւ

բարկացաւ Մովսէս զօրութեան հսկիչներուն, հազարապետներուն եւ հարիւրապետներուն վրայ, որոնք պատերազմի ճակատամարտէն կու գային: Եվ Մովսեսն ասաց նրանց. Ինչո՞ւ ապրեցրիք բոլոր իգականներին: Սրանք Իսրայելի որդիներին էին Բաղաամի խոսքի համաձայն՝ հեռացնելու և անտեսելու Տիրոջ խոսքը Փոգովրի պատճառով, և հարվածը եղավ Տիրոջ ժողովրդի մեջ: Եւ հիմա սպանեցէք ամէն արական ամբողջ աւարի մէջ, ամէն կին, որ ճանաչած է արու անկողին, սպանեցէք: Եւ բոլոր կանանց աւարը, որոնք չեն ճանաչում արու անկողին, կենդանի պահեք նրանց: Եւ դուք բանակեցէ՛ք բանակատեղիից դուրս եօթը օր, ամէն ոք որ սպանած է եւ ով որ դիպչում է սպանուածին՝ կը մաքրուի երրորդ օրը եւ եօթներորդ օրը, դուք եւ ձեր գերիները: Եւ ամեն ծածկոց եւ ամեն մաշկեղէն անօթ, եւ ամեն այծեղէն գործ, եւ ամեն փայտեղէն անօթ պիտի մաքրէք: Եւ ասաց Եղիազար քահանան պատերազմի շարքից վերադարձող զօրքի մարդկանց. Այս է օրէնքի իրաւունքը, որ Տէրը հրամայեց Մովսէսին: Բացի ոսկուց և արծաթից և պղնձից և երկաթից և կապարից և անագից, ամեն բան, որ կանցնի կրակով, կմաքրվի, իսկ սրբագործման ջրով կսրբագործվի. և ամեն ինչ, որ չի անցնում կրակով, կանցնի ջրով: Եւ լվացէ՛ք հանդերձները յոթերորդ օրը, եւ մաքրվելու էք, եւ այնուհետեւ մտնելու էք բանակատեղի: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով, վերցրու գերութեան աւարի գումարը մարդից մինչեւ անասուն, դու եւ Եղիազար քահանան եւ ժողովի հայրերի իշխանները: Եւ դուք պիտի բաժանէք աւարը պատերազմ ելած պատերազմողների եւ ամբողջ ժողովի միջեւ: Եվ դուք կառանձնացնեք հարկ Տիրոջը մարտիկ մարդկանցից, որոնք դուրս են եկել դեպի ճակատամարտ, մեկ հոգի հինգ հարյուրից՝ մարդկանցից, եվ

անասուններից, եվ արջառներից, եվ ոչխարներից, եվ էշերից, եվ նրանց կեսից դուք կվերցնեք: Եվ կտաս Եղիազար քահանային Տիրոջ առաջին բերքը: Եվ Իսրայելի որդիների կեսից կառնես մեկը հիսունից՝ մարդկանցից, եզներից, ոչխարներից, էշերից եւ բոլոր անասուններից, եւ կտաս դրանք Ղեւտացիներին, որոնք պահպանում են պահապանությունները Տիրոջ վրանում: Եւ Մովսէսն ու Եղեազար քահանան արեցին, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին: Եվ եղավ ավելցուկը աւարի, որ աւարել էին պատերազմող մարդիկը, ոչխարներից՝ վեց հարյուր յոթանասունհինգ հազար. եվ արջառներ՝ յոթանասուներկու հազար. եվ էշեր՝ վաթսունմեկ հազար. եվ մարդկանց հոգիներ կանանցից, որոնք չէին ճանաչել տղամարդու անկողինը, բոլոր հոգիները՝ երեսուներկու հազար: Եւ եղաւ կէսը՝ բաժինը նրանց, որ ելել էին պատերազմ, ոչխարների թուից՝ երեք հարյուր երեսուն հազար եւ եօթը հազար եւ հինգ հարյուր: Եվ եղավ վերջը Տիրոջը ոչխարներից, վեց հարյուր յոթանասուն հինգ: Եվ եզներ, վեց եւ երեսուն հազար, եւ վերջը Տիրոջը, յոթանասուն երկու: Եվ էշեր, երեսուն հազար եւ հինգ հարյուր, եւ վերջը Տիրոջը, վաթսուն մեկ: Եվ հոգիներ մարդկանց, տասնվեց հազար, եւ վերջը նրանց Տիրոջը, երեսուն երկու հոգի: Եվ Մովսես տվեց Աստծո նվիրաբերությունը Եղիազար քահանային, ինչպես Տերը հրամայեց Մովսեսին, Իսրայելի որդիների կեսից, որոնք Մովսես բաժանեց պատերազմող մարդկանցից: Եվ եղավ կեսը ժողովից ոչխարներից՝ երեք հարյուր եւ երեսուն հազար եւ յոթ հազար եւ հինգ հարյուր: Եվ արջառներ՝ վեց եւ երեսուն հազար: Էշեր՝ երեսուն հազար եւ հինգ հարյուր: Եվ մարդկանց հոգիներ՝ վեց եւ տասը հազար: Եւ Մովսէս Իսրայէլի որդիներուն կէսէն վերցուց յիսունէն մէկը՝ մարդոցմէ եւ անասուններէ, ու տուաւ զանոնք

Ղեւտացիներուն, որոնք կը պահպանէին Տէրոջ խորանին պահպանութիւնները, ինչպէս Տէրը հրամայեց Մովսէսին: Եվ մոտեցան Մովսեսին բոլոր նշանակվածները ուժի հազարապետություններում, հազարապետներ եւ հարյուրապետներ, եւ ասացին Մովսեսին. Քո ծառաները վերցրել են մարդկանց թիվը՝ պատերազմողների, որոնք մեր մոտ են, եւ նրանցից ոչ մեկը չի բացակայում: Եւ մենք մատուցել ենք Տիրոջը այն պարգեւը, որ իւրաքանչյուր մարդ գտել էր՝ ոսկեղէն անոթներ, ապարանջաններ, ոտնօղեր, մատանիներ, բազկապաններ եւ մանյակներ, որպէսզի քաւութիւն կատարենք մեր համար Տիրոջ առաջ: Եւ Մովսեսն ու Եղիազար քահանան վերցրին նրանցից ոսկին՝ ամեն մի գործված անոթ: Եւ եղաւ ամբողջ ոսկին, որ ընծայ բերին Տիրոջը, տասնվեց հազար եօթը հարիւր յիսուն սիկղ՝ հազարապետներից եւ հարիւրապետներից: Եվ այն մարդիկ՝ պատերազմողները, կողոպտեցին՝ յուրաքանչյուրը իր համար: Եւ Մովսէսն ու Եղիազար քահանան վերցրին ոսկին հազարապետներից եւ հարիւրապետներից, եւ բերին զայն վկայութեան խորանը՝ որպէս յիշատակ Իսրայէլի որդիներուն համար Տիրոջ առաջ:

32

Եվ անասուններ բազմություն էին Ռուբենի որդիներին եւ Գադի որդիներին, բազմություն շատ: Եվ տեսան Յազերի երկիրը եւ Գաղաադի երկիրը, եւ էր տեղը տեղ անասունների համար: Եվ մոտենալով Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները ասացին Մովսեսին եւ Եղիազար քահանային եւ ժողովի իշխաններին՝

ասելով. Ատարոթ եւ Դիբոն եւ Յազեր եւ Նամրա եւ Եսեբոն եւ Եղեաղե եւ Սեբամա եւ Նաբու եւ Բայան, երկիրը որ մատնել է Տերը Իսրայելի որդիների առաջ, երկիր անասնապահական է, եւ քո ծառաներն ունեն անասուններ: Եւ ասացին. Եթե շնորհ գտանք քո առաջ, թող այս երկիրը տրվի քո ծառաներին որպես տիրապետություն, եւ մի՛ անցկացրու մեզ Հորդանանի միջով: Եւ ասաց Մովսէս Գադի որդիներին եւ Ռուբէնի որդիներին. Ձեր եղբայրները պատերազմ կ'երթան, իսկ դուք այստեղ կը նստի՞ք: Եւ ինչո՞ւ դուք խեղաթյուրում էք Իսրայելի որդիների մտքերը, որ չանցնեն այն երկիրը, որը Տէրը տալիս է նրանց: Ո՞չ այսպես արեցին ձեր հայրերը, երբ ես զնոսա ուղարկեցի Կադեշ Բառնեայից՝ երկիրը հասկանալու: Եւ բարձրացան Խաղողի խուրձի հովիտը, եւ դիտեցին երկիրը, եւ հեռացրին Իսրայելի որդիների սիրտը, որպեսզի նրանք չմտնեն այն երկիրը, որը Տերը տվել էր նրանց: Եվ բարկությամբ բարկացավ Տերը այն օրը, եւ երդվեց՝ ասելով. Եթե այս մարդիկը, որոնք ելել են Եգիպտոսից՝ քսան տարեկանից եւ վերեւ, որոնք գիտեն բարին եւ չարը, կտեսնեն այն երկիրը, որ երդվեցի Աբրահամին եւ Իսահակին եւ Հակոբին, քանի որ նրանք չհետեւեցին ինձ, բացի Քաղեբ Յեփոնեի որդուց՝ առանձնացածից, եւ Հովշեա Նավեի որդուց, որովհետեւ նա հետեւեց Տիրոջը: Եւ բարկացաւ բարկութեամբ Տէրը Իսրայէլի վրայ, եւ ցրուեց զնոսա անապատում քառասուն տարի, մինչեւ որ սպառուեցաւ ամբողջ սերունդը, որոնք չարիք էին գործում Տիրոջ առաջ: Ահա դուք ելել եք ձեր հայրերի փոխարեն՝ որպես մեղավոր մարդկանց կործանում, որպեսզի դեռ ավելացնեք Տիրոջ բարկության զայրույթը Իսրայելի վրա: Որ դուք կդարձնեք ետ նրանից՝ դեռ թողնելու զնա անապատում, եւ կանօրինեք ամբողջ այս ժողովուրդի դէմ: Եւ մոտեցան նրան ու

ասացին. Այստեղ մեր անասունների համար ոչխարների ագարակներ կառուցենք եւ մեր ունեցվածքի համար քաղաքներ: Եւ մենք զինվելով՝ որպես առաջապահ կանգնենք Իսրայելի որդիներից առաջ, մինչեւ որ տանենք զնոսա իւրեանց տեղը, եւ մեր ընտանիքները կը բնակին պարսպապատ քաղաքներում՝ երկրի բնակիչների պատճառով: Մենք չենք վերադառնա մեր տները, մինչև Իսրայելի որդիները բաժանվեն՝ յուրաքանչյուրը իր ժառանգությանը: Եւ ոչ եւս կժառանգենք ի նոսա յայնկոյս Յորդանանու եւ յայնկոյս, զի ստացանք զվիճակս մեր յայնկոյս Յորդանանու յարեւելս: Եվ ասաց նրանց Մովսես, եթե անեք ըստ այս խոսքի, եթե զինվեք Տիրոջ առաջ պատերազմի համար, եւ անցնի ձեր ամեն զինվորը Հորդանանը Տիրոջ առաջ, մինչեւ որ ոչնչացվի նրա թշնամին նրա դեմքից, եւ ենթարկվի երկիրը Տիրոջ առաջ, եւ հետո դուք կվերադառնաք, եւ կլինեք անմեղ Տիրոջ առաջ եւ Իսրայելից, եւ կլինի այս երկիրը ձեզ տիրապետության մեջ Տիրոջ առաջ: Եթե այսպես չանեք, կմեղանչեք Տիրոջ առաջ, եւ կիմանաք ձեր մեղքը, երբ չարիքները ձեզ հասնեն: Եւ կառուցելու եք ձեզ համար քաղաքներ ձեր ապրանքների համար եւ ագարակներ ձեր անասունների համար, եւ այն ինչ որ ելնում է ձեր բերանից՝ կատարելու եք: Եվ Ռուբենի որդիներն ու Գադի որդիները ասացին Մովսեսին՝ ասելով, քո ծառաները կանեն այնպես, ինչպես մեր Տերը հրամայում է: Մեր ապասկեւը, մեր կանայք եւ մեր բոլոր անասունները Գաղաադի քաղաքներում կը լինեն: Իսկ քո երեխաները կանցնեն բոլորը զինված և շարված Տիրոջ առաջ դեպի պատերազմ, այն ձևով, ինչպես Տերը ասում է: Եւ Մովսէսը նրանց կազմեց Եղիազար քահանային, եւ Յեսուին՝ Նաւէի որդուն, եւ Իսրայէլի ցեղերի հայրենական իշխաններին: Եւ ասաց Մովսէս նրանց. եթէ Ռուբէնի որդիները եւ Գադի որդիները

ձեզ հետ անցնեն Յորդանանը, ամէնքը զինուած պատերազմի, Տիրոջ առաջ, եւ ենթարկեցնէք ձեր առջեւի երկիրը, եւ տաք նրանց Գաղաադի երկիրը տիրութեան մէջ: Եթե բայց նրանք չանցնեն զինված ձեզ հետ պատերազմ Տիրոջ առաջ, ապա դուք անցկացրեք նրանց ապարանջանը, նրանց կանանց, եւ նրանց անասունները ձեզանից առաջ Քանաանի երկիր, եւ նրանք ձեզ հետ միասին ժառանգեն Քանաանի երկրում: Եւ պատասխանեցին Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները՝ ասելով. Ինչքան որ Տէրը ասում է Իր ծառաներին, այնպես էլ կանենք մենք: Մենք կանցնենք զինված Տիրոջ առաջ դեպի Քանաանի երկիրը, եւ դուք կտաք ստացվածքը մեզ Հորդանանի անդիվերջում: Եվ Մովսես տվեց նրանց՝ Գադի որդիներին եւ Ռուբենի որդիներին, եւ Հովսեփի որդիների Մանասեի ցեղի կեսին, Ամորհացիների թագավոր Սեհոնի թագավորությունը եւ Բասանի թագավոր Ովգի թագավորությունը, երկիրը եւ քաղաքները նրա սահմաններով հանդերձ, երկրի շուրջակա քաղաքները: Եվ Գադի որդիները կառուցեցին Դիբոնը, եւ Ատարոթը, եւ Արոերը, եւ Սոփարը, եւ Յազերը, եւ բարձրացրին դրանք, եւ Նիմրահը, եւ Բեթ Հարանը՝ ամրացված քաղաքներ, եւ ոչխարների ագարակներ: Եւ Ռուբենի որդիները կառուցեցին Եսեբոնը, եւ Եղեաղեն, եւ Կարիաթամը, եւ Բեեղմեոնը՝ պարսպապատված, եւ Սեբաման, եւ անվանեցին իրենց անունների համաձայն այն քաղաքների անունները, որոնք կառուցեցին: Եւ գնաց Մաքիրի որդին, Մանասէի որդին, Գաղաադ եւ առաւ զայն, եւ կորուսաց զԱմորրացին, որ բնակում էր նրա մէջ: Եւ Մովսեսը Գաղաադը տվեց Մանասեի որդի Մաքիրին, եւ նա բնակվեց այնտեղ: Եւ Յայիրը՝ Մանասէի որդին, գնաց եւ վերցրեց նրանց ագարակները, եւ անվանեց զանոնք Յայիրի

ագարակներ: Եւ Նաբաու գնաց եւ վերցրեց Կաաթը եւ նրա գիւղերը, եւ անուանեց զանոնք Նաբովթ իր անունով:

33

Եւ սրանք են կայանները Իսրայէլի որդիների, ինչպէս ելան Եգիպտոսի երկրից իրենց զօրութեամբ Մովսէսի եւ Ահարոնի ձեռքով: Եւ Մովսէս գրեց նոցա մեկնումները եւ նոցա կայանները Տեառն խոսքով, եւ սոքա են նոցա ճանապարհորդության կայանները: Նրանք մեկնեցին Ռամեսսեից առաջին ամսվա տասնհինգերորդ օրը, զատկի հաջորդ օրը ելան Իսրայելի որդիները բարձր ձեռքով բոլոր եգիպտացիների առաջ: Եւ եգիպտացիները թաղում էին իրենց մեռածներին, բոլոր նրանց, որոնց հարվածել էր Տերը՝ Եգիպտոսի երկրում ամեն անդրանիկին, եւ իրենց աստվածների վրա Տերը վրեժխնդրություն էր արել: Եւ Իսրայելի որդիները ելնելով Ռամեսէից՝ բանակեցին Սոկքովթում: Եվ մեկնելով Սոկքոթից, նրանք բանակ դրեցին Եթամում, որը անապատի մի մասն է: Եվ նրանք մեկնեցին Եթամից, եւ բանակ դրեցին Իրոթի բերանի վրա, որը Բաալ Ցեփոնի դիմաց է, եւ բանակ դրեցին Մագդողի դիմաց: Եւ նրանք մեկնեցին Եիրոթի դիմաց, եւ անցան ծովի միջով դեպի անապատ, եւ երեք օր ճանապարհ գնացին անապատով, եւ բանակեցին Պիկրիահսում: Եվ նրանք մեկնեցին Դառն ջրերից եւ եկան Եղիմ, եւ Եղիմում տասներկու աղբյուր ջրերի եւ յոթանասուն արմավենիների ցողուններ կային, եւ նրանք այնտեղ բանակեցան ջրի մոտ: Եւ նրանք մեկնեցին Եղիմից եւ բանակեցին Կարմիր ծովի վրա: Եւ նրանք մեկնեցին կարմիր

ծովից եւ բանակեցին Սին անապատում: Եւ մեկնեցին Սին անապատից եւ բանակեցան Ռափակայում: Եւ մեկնեցին Ռափակայից եւ բանակեցին Այլուսում: Եւ նրանք մեկնեցին Այլուսից եւ բանակեցին Ռափիդինում, եւ այնտեղ ջուր չկար ժողովրդի համար խմելու: Եւ նրանք մեկնեցին Ռափիդինից եւ բանակեցին Սինայի անապատում: Եւ նրանք մեկնեցին Սինայի անապատից եւ բանակ դրեցին ցանկութեան գերեզմաններում: Եւ մեկնեցան ցանկութեան հուշարձաններից եւ բանակեցան Ասերովթում: Եւ մեկնեցին Ասերովթից եւ բանակեցան Ռաթամայում: Եւ նրանք մեկնեցին Ռաթամայից եւ բանակեցին Ռեմմոն Փարեսում: Եւ նրանք մեկնեցին Ռեմմոն Փարեսից եւ բանակ դրին Լեբոնայում: Եվ մեկնեցին Լեբոնայից և բանակեցան Ռեսսանում: Եւ նրանք մեկնեցին Ռեսսանից եւ բանակ դրեցին Մակելլաթում: Եւ մեկնեցին Մակելլաթից եւ բանակեցին Սափարում: Եւ մեկնեցին Սափարից եւ բանակեցան Խարադաթում: Եւ մեկնեցին Քարադաթից եւ բանակեցան Մակելովթում: Եւ մեկնեցին Մակելովթից եւ բանակեցան Կատաաթում: Եվ մեկնեցին Կատաաթից և բանակեցան Տարաթում: Եւ մեկնեցին Տարաթից եւ բանակեցան Մաթեկկայում: Եւ նրանք մեկնեցին Մաթեկկայից եւ բանակեցին Սելմոնայում: Եւ մեկնեցին Սելմոնայից եւ բանակեցան Մասուրութում: Եւ մեկնեցին Մասուրութից եւ բանակեցին Բանայիայում: Եւ նրանք մեկնեցին Բանայիայից եւ բանակ դրեցին Գադգադ լերան մոտ: Եւ մեկնեցին Գադգադ լեռնից եւ բանակեցան Ետեբաթայում: Եւ մեկնեցին Ետտեբաթայից եւ բանակեցին Եբրոնայում: Եվ նրանք մեկնեցին Եբրոնայից եւ բանակեցին Եսիոն Գաբերում: Եւ նրանք մեկնեցին Գեսիոն Գաբերից եւ բանակեցին Սին անապատում, եւ նրանք մեկնեցին Սին անապատից եւ բանակեցին Փարան

անապատում, այս է Կադէսը: Եւ մեկնեցան Կադէսից եւ բանակ դրեցին Հոր լեռան մոտ՝ Եդովմի երկրին հարեւանությամբ: Եւ բարձրացաւ Ահարոն քահանան Տիրոջ հրամանով, եւ մեռաւ այնտեղ Իսրայելի որդիների Եգիպտոսի երկրից ելքի քառասներորդ տարում, հինգերորդ ամսուան առաջին օրը: Եւ Ահարոնը հարյուր քսաներեք տարեկան էր, երբ մեռավ Հոր լերան վրա: Եվ երբ Արադ քանանացի թագավորը, որը բնակվում էր Քանանի երկրում, լսեց, թե Իսրայելի որդիները մտնում են, նրանք ելան Հոր լեռից եւ բանակ դրին Սելմոնայում: Եւ մեկնեցին Սելմոնայից եւ բանակեցան Փինոնում: Եւ մեկնեցին Փինոնից եւ բանակ դրեցին Ովովթում: Եւ նրանք մեկնեցին Օբովթից եւ բանակեցին Գայիում, Մովաբի սահմանների անդիվերայ: Եվ նրանք մեկնեցին Գայիից ու բանակեցին Դայիբոն Գադում: Եւ նրանք մեկնեցին Դայբոն Գադից եւ բանակեցին Գելմոն Դեբլաթայիմում: Եւ նրանք մեկնեցին Գելմոն Դեբլաթաիմից եւ բանակեցին Աբարիմ լեռների վրա՝ Նաբաուի դիմաց: Եւ նրանք մեկնեցին Աբարիմ լեռներից եւ բանակեցին Մովաբի արեւմուտքում, Հորդանանի վրա՝ Երիքովի մոտ: Եւ նրանք բանակ դրին Հորդանանի մոտ, Այսիմոթի եւ Բելսայի միջեւ, Մովաբի արեւմտյան կողմում: Եվ Տերը խոսեց նախքան Մովսեսին Մովաբի արևմուտքում, Հորդանանի մոտ, Երիքովի դիմաց, ասելով. Խոսի՛ր Իսրայելի որդիներին և կասես նրանց. դուք անցնում եք Հորդանանը դեպի Քանաանի երկիրը: Եւ կը ոչնչացնէք բոլոր բնակիչները երկրում ձեր առջեւ, եւ կը հեռացնէք նրանց դիտակէտերը, եւ նրանց բոլոր ձուլածոյ կուռքերը կը ոչնչացնէք, եւ նրանց բոլոր արձանները կը հեռացնէք: Եւ դուք պիտի ոչնչացնէք բոլոր բնակիչները երկրի, եւ պիտի բնակիք նրա մէջ, քանզի ձեզ տուած եմ նրանց երկիրը ժառանգութեամբ: Եւ

դուք պիտի ժառանգեք նրանց երկիրը վիճակով՝ ըստ ձեր ցեղերի. ավելի շատերին դուք պիտի բազմացնեք նրանց տիրապետությունը, եւ ավելի քչերին դուք պիտի նվազեցնեք նրանց տիրապետությունը. ուր որ ելնի նրա անունը, այնտեղ նրա կլինի. ըստ ձեր հայրենի ցեղերի դուք պիտի ժառանգեք: Եթե բայց չկորստյան մատնեք բնակիչներին երկրի վրա ձեր դեմքից, ապա նրանք, որոնց եթե թողնեք նրանցից, կլինեն փշեր ձեր աչքերում և նետեր ձեր կողերում, և թշնամանան ձեզ երկրի վրա, որում դուք կբնակվեք: Եւ ինչպէս որոշեցի անել նրանց, այնպէս կ'անեմ ձեզ:

34

Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. Հրամայիր Իսրայելի որդիներին, եւ կասես նրանց. դուք մտնում եք Քանանի երկիրը, սա կլինի ձեզ ժառանգություն՝ Քանանի երկիրը իր սահմաններով: Եւ ձեզ համար հարաւային կողմը կը լինի Սին անապատից մինչեւ Եդովմի սահմանը, եւ ձեզ համար հարաւային սահմանները կը լինեն Աղի ծովի արեւելեան մասից: Եւ սահմանները ձեզ շրջապատելու են հարավից դէպի Ակրաբինի վերելք, եւ անցնելու է Էննակով, եւ նրա ելքը լինելու է դէպի հարավ՝ Բառնէի Կադէշ, եւ ելնելու է դէպի Արադի բնակավայրը, եւ անցնելու է Ասեմոնայով: Եւ սահմանները պիտի շրջապատեն Ասեմոնայից մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղատը, եւ ելքը ծովը պիտի լինի: Եւ ծովի սահմանները ձեզ համար կլինեն՝ մեծ ծովը կսահմանի, այս կլինի ձեզ համար ծովի սահմանները: Եւ այս կլինի ձեզ հիւսիսային սահմանը. մեծ ծովից կչափէք ձեզ համար

լեռից լեռ: Եւ լեռնից զլեռն չափեսցէք նոցա՝ մտանելոց ի Եմաթ, եւ եղիցի ելքն նորա սահմանքն Սարադակ: Եւ սահմանները կ՚ելնեն Դեփրոնա, եւ նրա ելքը կ՚ըլլայ Արսենային. այս կ՚ըլլայ ձեզի սահմանները հիւսիսից: Եւ սահմանները կիջնեն Սեպեփամարից դեպի Բելա արեւելքից աղբյուրների վրա, եւ սահմանները կիջնեն Բելայից Քեներեթ ծովի մեջքի վրա արեւելքից: Եւ սահմանները կիջնեն Սեփամարից Բելա՝ արեւելքից աղբյուրների վրա, եւ սահմանները կիջնեն Բելա՝ Քեներեթ ծովի մեջքի վրա արեւելքից: Եւ սահմանները կիջնեն Հորդանանի վրա, եւ ելքը կլինի Աղի ծովը. այս կլինի ձեզ երկիրը եւ նրա սահմանները շուրջանակի: Եւ հրամայեց Մովսէս Իսրայէլի որդիներին՝ ասելով. Այս է այն երկիրը, որը կժառանգէք վիճակով, ինչպէս Տէրը հրամայեց տալ զայն ինը ցեղերին եւ Մանասէի ցեղի կէսին: Որովհետև Ռուբենի որդիների ցեղը և Գադի որդիների ցեղը՝ ըստ իրենց հայրենի տների, և Մանասեի ցեղի կեսը ստացել են իրենց վիճակները: Երկու ցեղերը և կես ցեղը վերցրին իրենց բաժինները Հորդանանի անդիվ՝ Երիքովի մոտ, հարավից դեպի արևելք: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ՝ ասելով. սրանք են այն մարդկանց անունները, որոնք ձեզ համար կժառանգեն երկիրը. Եղիազար քահանան եւ Հոշեա Նավեի որդին: Եւ մեկ իշխան յուրաքանչյուր ցեղից կառնեք, որպեսզի ժառանգեք ձեզ համար երկիրը: Եւ այս են անունները մարդկանց Յուդայի ցեղից՝ Քաղեբ, Յեփոննեի որդին: Սիմեոնի ցեղից՝ Սաղամիէլ, Սեմիուդի որդին: Բենիամինի ցեղից՝ Եղդադ, Քասղոնի որդին. Դանի ցեղից՝ իշխան Բաքքիր, Եգղիի որդին: Մանասեի որդիների ցեղից, Հովսեփի որդիներից, իշխան Անիել՝ Սուփիի որդին: Եփրեմի որդիների ցեղից՝ իշխան Կամուել, Սաբաթանի որդին: Զաբուղոնի ցեղից՝ իշխան Եղիսափան, Փառնաքի որդին: Իսաքարի որդիների ցեղից՝

իշխան Փաղտիէլ, Ոզայի որդին: Ասերի որդիների ցեղից՝ իշխան Աքիոր, Սելեմիի որդին: Նեփթաղիմի ցեղից՝ իշխան Փաղայել, Յամիուդի որդին: Սրանց հրամայեց Տէրը բաժանել Իսրայէլի որդիներին Քանաանի երկրում:

35

Եվ խոսեց Տերը Մովսեսի հետ Մովաբի արևմուտքում, Հորդանանի մոտ, Երիքովի դիմաց, ասելով. հրամայիր Իսրայելի որդիներին, եւ նրանք կտան Ղեւտացիներին իրենց ժառանգության տիրույթներից քաղաքներ բնակվելու համար, եւ քաղաքների շուրջը եղած արվարձանները կտան Ղեւտացիներին: Եւ նրանց քաղաքները կլինեն բնակելու համար, եւ նրանց սահմանազատումները կլինեն նրանց անասունների համար եւ նրանց բոլոր չորքոտանիների համար: Եւ քաղաքների հարակից տարածքները, որոնք կտաք Ղեւտացիներին, քաղաքի պարսպից դուրս երկու հազար կանգուն շուրջանակի: Եւ կչափես քաղաքից դուրս արեւելեան կողմը երկու հազար կանգուն, եւ հարաւային կողմը երկու հազար կանգուն, եւ ծովային կողմը երկու հազար կանգուն, եւ հիւսիսային կողմը երկու հազար կանգուն, եւ քաղաքը այս ամենի մէջտեղում կը լինի ձեզ համար, եւ քաղաքների սահմանները: Եւ քաղաքները կտաք Ղեւտացիներին՝ ապաստանարանների վեց քաղաքները, որոնք կտաք, որպեսզի սպանողը փախչի այնտեղ, եւ այդ քաղաքներից բացի՝ քառասուներկու քաղաք: Բոլոր քաղաքները կտաք Ղևտացիներին՝ քառասունութ քաղաք, սրանք եւ նոցա արվարձանները: Եւ այն քաղաքները, որոնք կտաք Իսրայէլի

որդիներուն ստացվածքէն, այնցմէ որ շատ ունին՝ շատ, եւ այնցմէ որ քիչ ունին՝ քիչ, իւրաքանչիւրը ըստ իր ժառանգութեան, զոր կժառանգեն, կտան քաղաքներէն Ղեւտացիներուն: Եւ Տէրը խոսեց Մովսէսի հետ՝ ասելով. Խոսի՛ր Իսրայէլի որդիների հետ եւ կ'ասես նրանց՝ դուք անցնում էք Հորդանանը դէպի Քանաանի երկիրը: Եւ դուք պիտի առանձնացնէք ձեզ համար քաղաքներ, որոնք ապաստանարաններ պիտի լինեն ձեզ համար, որպէսզի այնտեղ փախչի սպանողը, ամէն ոք, որ հարուածել է հոգուն անկամաբար: Եւ այդ քաղաքները ձեզ համար ապաստանարաններ կլինեն արյան վրեժխնդրողից, եւ սպանողը չի մեռնի, մինչեւ որ կանգնի ժողովի առաջ դատաստանի համար: Եւ այն քաղաքները, որոնք կտաք՝ վեց քաղաքները, ապաստանարաններ կլինեն ձեզ: Երեք քաղաքները կտաք Հորդանանի անդիվ, և երեք քաղաքները կտաք Քանաանի երկրում: Ապաստան կլինի Իսրայելի որդիների համար, և օտարականի համար, և ձեր մեջ բնակվող պանդխտի համար, այդ քաղաքները կլինեն ապաստանարան՝ որպեսզի այնտեղ փախչի ամեն ոք, ով ակամա հարվածել է հոգուն: Իսկ եթե երկաթե անոթով հարվածի նրան և նա մեռնի, սպանող է, մահով թող մահացվի սպանողը: Եթե բայց քարով ձեռքից, որով կարող է մեռնել, հարվածի նրան եւ նա մեռնի, սպանող է, մահով թող մեռցվի սպանողը: Իսկ եթե փայտե անոթով, որով կարող է մեռնել, հարվածի նրան եւ նա մեռնի, սպանող է, մահով թող մեռցվի այդ սպանողը: Արյան վրեժխնդիրը կսպանի սպանողին, երբ հանդիպի նրան՝ նա կսպանի նրան: Եթե բայց թշնամության պատճառով հրի նրան, և նետի նրա վրա ամեն անոթ դարանից, և մեռնի, կամ բարկության պատճառով հարվածեց նրան ձեռքով, և մեռնի, մահով մահացվի հարվածողը, սպանող է, մահով

մահացվի սպանողը, արյան ազգականը կսպանի սպանողին հանդիպելիս նրան: Եթե բայց հանկարծ, ոչ թշնամանքի միջով հրի նրան, կամ նետի նրա վրա ամեն անոթ, ոչ դարանից, կամ ամեն քարով, որով կմեռնի նրանով, ոչ իմանալով, և ընկնի նրա վրա, և մեռնի, ինքը բայց ոչ թշնամի նրա էր, ոչ էլ փնտրելով վնասել նրան, և կդատի ժողովը մեջև հարվածողի և մեջև արյան վրեժխնդրի, ըստ այս դատաստանների: Եւ ժողովը կը փրկէ սպանողին արիւնը վրէժխնդրողէն, եւ ժողովը կը վերադարձնէ զինք իր ապաստանարանի քաղաքը, ուր փախած էր, եւ կը բնակի այնտեղ մինչեւ որ մեռնի մեծ քահանան, զոր օծեցին սուրբ իւղով: Եթե սպանողը ելնի քաղաքի սահմաններից, որ փախել էր այնտեղ, և արյան ազգականը գտնի նրան դուրս նրա ապաստանի քաղաքի սահմաններից, և արյան ազգականը սպանի սպանողին, մեղավոր չէ: Քանզի ապաստանի քաղաքում թող բնակվի, մինչև որ մեծ քահանան մեռնի, և մեծ քահանայի մահից հետո սպանողը կվերադառնա իր տիրապետության երկիրը: Եւ սրանք ձեզ կլինեն իրաւունք դատաստանի ձեր սերունդների համար ձեր բոլոր բնակավայրերում: Ամեն ով որ հարվածել է հոգուն, վկաների միջոցով կսպանես սպանողին, եւ մեկ վկա չի վկայի հոգու դեմ՝ մահապատժի համար: Եւ ոչ կ’ընդունիք փրկանք վասն հոգւոյ ի սպանողէն, որ մեղաւոր է սպանուելոյ, քանզի մահուամբ պիտի մեռցի: Չպիտի ընդունիք փրկանք ապաստանի քաղաքներից փախչելու համար՝ նորից երկրի վրա բնակելու համար, մինչև որ մեռնի մեծ քահանան: Եւ մի՛ սպանութիւն գործէք երկրի մէջ, ուր դուք բնակւում էք, որովհետեւ այս արիւնը սպանութիւն է գործում երկրի համար, եւ երկիրը քաւութիւն չի ստանայ այն արիւնէն, որ հեղուած է նրա վրայ, այլ միայն հեղողի արիւնով: Եւ մի՛ պղծէք այն երկիրը, որի

վրայ դուք բնակվում էք, որի վրայ ես բնակվում եմ ձեր մէջ, քանզի ես եմ Տէրը, որ բնակվում է Իսրայէլի որդիների մէջ:

36

Եվ մոտեցան Գաղաադի որդիների ցեղի իշխանները, Մաքիրի որդու, Մանասեի որդու, Հովսեփի որդիների ցեղից, եւ խոսեցին Մովսեսի առաջ, եւ Եղիազար քահանայի առաջ, եւ Իսրայելի որդիների հայրերի տների իշխանների առաջ, եւ ասացին. մեր տիրոջը Տերը հրամայեց տալ ժառանգության երկիրը վիճակով Իսրայելի որդիներին, եւ տիրոջը Տերը հրամայեց տալ մեր եղբոր Սաղպաադի ժառանգությունը նրա դուստրերին: Եւ կլինեն մեկ ցեղի որդիներից Իսրայելի կանայք, եւ կվերցվի վիճակը նոցա մեր հայրերի ստացվածքից, եւ կպրոսվի այն ցեղի ժառանգութեանը, որոց կանայք ըլլան, եւ մեր ժառանգութեան վիճակից կվերցվի: Եթե բայց տեղի ունենա Իսրայելի որդիների ազատումը, և նրանց ժառանգությունը կավելացվի այն ցեղի ժառանգությանը, որի կանայք կդառնան, և մեր ընտանիքի ցեղի ժառանգությունից կհեռացվի նրանց ժառանգությունը: Եւ Մովսէսը հրամայեց Իսրայէլի որդիներին Տիրոջ հրամանով՝ ասելով. այսպէս են ասում Յովսէփի որդիների ցեղը: Սա է այն խոսքը, որ Տերը հրամայեց Սաղպաադի դուստրերին՝ ասելով. Ում հաճելի է նրանց առաջ, թող լինեն կանայք, բայց միայն իրենց հոր ժողովրդից թող լինեն կանայք: Եւ ոչ կփոխանցուի ժառանգութիւնը Իսրայէլի որդիներուն ցեղէ ցեղի վրայ, որովհետեւ Իսրայէլի որդիները իւրաքանչիւրը կպատուհասցին իրենց ընտանիքի ցեղին ժառանգութեան մէջ: Եւ ամէն դուստր, որ ժառանգութիւն կը

ստանայ Իսրայէլի որդիներու ցեղերէն, պէտք է ամուսնանայ իր հօր ցեղէն մէկուն հետ, որպէսզի Իսրայէլի որդիները իւրաքանչիւրը ժառանգեն իրենց հայրական ժառանգութիւնը: Եւ ժառանգութիւնը ցեղից ցեղ չի փոխանցուի, այլ Իսրայէլի որդիները իւրաքանչիւրն իր ժառանգութեան կպչելով կմնան: Ինչպես հրամայեց Տերը Մովսեսին, այնպես էլ արեցին Սաղպաադի դուստրերը: Եվ դարձան Թերսա եւ Եգլա եւ Մելքա եւ Նուա եւ Մաղլա՝ Սաղպաադի դուստրերը, իրենց զարմիկներին՝ Մանասեի ժողովրդից, Հովսեփի որդիներից, կանայք, եւ նրանց ժառանգությունը մնաց իրենց հոր ցեղի ժողովրդի մոտ: Սրանք են այն պատվիրանները, օրենքները և դատաստանները, որոնք Տերը հրամայեց Մովսեսի ձեռքով Մովաբի արևմուտքում, Հորդանանի մոտ, Երիքովի դիմաց:

Երկրորդ Օրինաց

1

Սրանք են այն խոսքերը, որոնք Մովսես խոսեց ամբողջ Իսրայելին Հորդանանի անդիպար՝ անապատում, արևմուտքի կողմում, կարմիր ծովի մոտ, Փառանի, Տոփելի, Լոբոնի, Ավլոնի և ոսկեզարդի միջև: Տասնմեկ օր է Քորեբից Սեիր լեռան ճանապարհով մինչև Կադես Բառնե: Եվ եղավ քառասուներորդ տարում տասնմեկերորդ ամսում, ամսվա մեկին, խոսեց Մովսեսը բոլոր Իսրայելի որդիների հետ՝ ըստ այն ամենի, ինչ Տերը հրամայել էր նրան նրանց համար, հետո որ հարվածեց Սիհոն թագավորին Ամորհացիների, որ բնակվել էր Հեսբոնում, եւ Օգ թագավորին Բասանի, որ բնակվել էր Աստարոթում եւ Եդրեիում, Հորդանանի միւս կողմում՝ Մովաբի երկրում, սկսեց Մովսեսը բացատրել այս օրենքը՝ ասելով. Տերը՝ մեր Աստվածը, խոսեց մեզ հետ Հորեբում՝ ասելով. թող բավական լինի ձեզ համար բնակվել այս լերան վրա: Դարձեք ետ և մեկնեք դուք, և մտեք Ամորացիների լեռը, և դեպի Արաբայի բոլոր հարևանները, լեռը և դաշտը, և դեպի Հարավ, և Քանանացիների երկրի ափը, և Անտիլիբանոն՝ մինչև մեծ գետը, Եփրատ գետը: Տեսեք, նա ձեր

առաջ հանձնել է այն երկիրը. մտնելով՝ ժառանգեք այն երկիրը, որը երդվեցի ձեր հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին և Հակոբին, տալ նրանց և նրանց սերմանը նրանց հետ: Եւ ասացի ձեզ այն ժամանակ՝ ասելով, թէ ես միայնակ չեմ կարող կրել ձեզ: Տէր ձեր Աստվածը բազմացրեց ձեզ, եւ ահա այսօր դուք եք ինչպէս երկնքի աստղերը՝ բազմութեամբ: Տէր Աստված ձեր հայրերի թող ավելացնի ձեզ հազարապատիկ, ինչպես որ եք, եւ օրհնի ձեզ, ինչպես որ խոսեց ձեզ: Ինչպե՞ս կարող եմ միայնակ կրել ձեր ծանրաբեռնվածությունը, ձեր հիմնախնդիրները և ձեր վեճերը: Տվեք ձեզ համար իմաստուն, գիտուն և խելացի մարդիկ ձեր ցեղերից, և ես կնշանակեմ նրանց ձեր առաջնորդներ: Եւ դուք պատասխանեցիք ինձ ու ասացիք. Լաւ է այն խօսքը, որ խօսեցար՝ անելու համար: Եվ վերցրի ձեզնից մարդիկ՝ իմաստուններ եւ գիտուններ եւ խելացիներ, եւ նշանակեցի նրանց առաջնորդել ձեզ՝ հազարապետներ եւ հարյուրապետներ եւ հիսնապետներ եւ տասնապետներ, եւ դպիրներ ձեր դատավորներին: Եւ հրամայեցի ձեր դատավորներին այն ժամանակ՝ ասելով, լսեցեք ձեր եղբայրների միջեւ եւ դատեցեք արդարութեամբ մարդու միջեւ եւ եղբոր միջեւ եւ նրա եկուորի միջեւ: Չես ճանաչի դեմք դատաստանի մէջ, փոքրին եւ մեծին համաձայն կդատես, ոչ մի՛ կողմնակալ լինես մարդու դէմքին, որովհետեւ դատաստանը Աստծոյն է, եւ խօսքը որ եթէ խիստ է ձեզմէ, կբերէք զայն ինծի, եւ կլսեմ զայն: Եւ հրամայեցի ձեզ այն ժամանակ բոլոր խոսքերը, որոնք պիտի կատարէիք: Եւ մեկնելով Քորեբից գնացինք այն ամբողջ մեծ եւ սարսափելի անապատով, որ տեսաք, Ամորհացիների լերան ճանապարհով, ինչպես հրամայել էր մեզ Տէր Աստուածը, եւ եկանք մինչեւ Կադէս Բառնէ: Եւ ասացի ձեզ. Եկաք մինչեւ Ամորհացիների լեռը, որ Տէր մեր

Աստուածը տալիս է ձեզ: Տեսեք, Տերը ձեր Աստվածը ձեր առջև տվել է ձեզ երկիրը, բարձրացեք եւ ժառանգեք այնպես, ինչպես ասաց Տերը ձեր հայրերի Աստվածը ձեզ, մի՛ վախեցեք եւ մի՛ զարհուրեք: Եւ դուք բոլորդ եկաք ինձ մոտ եւ ասացիք. Ուղարկենք մարդկանց մեզնից առաջ, եւ թող նրանք լրտեսեն մեզ համար երկիրը եւ թող մեզ պատասխան հայտնեն՝ թե որ ճանապարհով բարձրանանք դրանով, եւ որ քաղաքներ մտնենք դրանց մեջ: Եւ հաճոյ եղեւ առաջի իմ այդ խօսքը, եւ առի ձեզնից տասներկու մարդ, մէկական մարդ ըստ ցեղի: Եւ դարձած՝ բարձրացան լեռը, եւ եկան մինչեւ խաղողի խուրձի ձորը, եւ լրտեսեցին զայն: Եւ վերցրին իրենց ձեռքերում երկրի պտղից, եւ բերին ձեզ մոտ, եւ ասացին. Բարի է այն երկիրը, որ Տէր Աստուած մեր տալիս է մեզ: Եւ դուք չուզեցիք բարձրանալ, այլ անհնազանդեցիք մեր Տէր Աստծոյ խօսքին: Եւ դուք տրտնջեցիք ձեր վրաններում եւ ասացիք. Տէրը մեզ ատելու պատճառով հանեց մեզ Եգիպտոսի երկրից՝ մեզ Ամովրհացիների ձեռքը մատնելու եւ մեզ կործանելու համար: Ուր մենք բարձրանում ենք? Բայց ձեր եղբայրները հեռացրին ձեր սիրտը՝ ասելով. Ազգ մեծ և բազմաթիվ և ավելի հզոր, քան մենք, և քաղաքներ մեծ ու պարսպապատ մինչև երկինք, բայց նաև հսկաների որդիներ տեսանք այնտեղ: Եվ ասացի ձեզ. Մի՛ սարսափեցէք եւ մի՛ վախեցէք նրանցից: Տերը ձեր Աստվածը, որ գնում է ձեր առջև, ինքը կպատերազմի նրանց դեմ ձեզ հետ, համաձայն այն ամենի, ինչ արեց ձեզ համար Եգիպտոսի երկրում, և այս անապատում, որ տեսաք, Ամորհացիների լեռան ճանապարհին, ինչպես կրեց քեզ Տերը քո Աստվածը, ինչպես մարդ է կրում որպես դայակ իր որդուն, ամբողջ ճանապարհին, որով գնացիք, մինչև եկաք այս տեղը: Եվ այս խոսքի մեջ դուք չվստահեցիք Տեր Աստծուն մերը, ով գնում է

ձեզնից առաջ ճանապարհում՝ ընտրելու ձեզ համար տեղ, առաջնորդելով ձեզ կրակով գիշերը, ցույց տալով ձեզ ճանապարհը, որով գնում եք, եւ ամպով օրը: Եվ Տերը լսեց ձեր խոսքերի ձայնը, եւ բարկացած երդվեց՝ ասելով, եթե ոմն այս մարդկանցից տեսնի այս բարի երկիրը, որը երդվեցի նրանց հայրերին, բացի Քաղեբ Յեփոնեի որդուց, սա կտեսնի այն, եւ սրան կտամ երկիրը, որի վրա նա կանգնեց, եւ նրա որդիներին, քանի որ նա կցված էր Տիրոջը: Եւ ինձ բարկացաւ Տէրը ձեզ պատճառով՝ ասելով. Դու էլ չես մտնի այնտեղ: Հոշուա, Նունի որդին, որ կանգնած է քեզ մոտ, նա կմտնի այնտեղ. նրան ամրացրու, որովհետև նա այն կժառանգեցնի Իսրայելին: Եվ ամեն երիտասարդ երեխա, ով այսօր չգիտի բարի կամ չար, սրանք կմտնեն այնտեղ, եվ ես սրանց կտամ այն, եվ իրենք կժառանգեն այն: Եւ դուք դարձած՝ բանակատեղի դրեցիք անապատում, այն ճանապարհով, որ կարմիր ծովի վրա է: Եւ դուք պատասխանեցիք եւ ասացիք. Մեղանչեցինք Տեառն՝ մեր Աստծո առաջ, մենք բարձրանալով կռվելու ենք ըստ այն ամենայնի, որ հրամայեց Տէրը՝ մեր Աստուածը մեզ: Եւ իւրաքանչյուրդ վերցնելով իր զինվորական զէնքերը եւ հաւաքվելով՝ բարձրացէք լեռը: Եւ ասաց Տէրը ինձ. Ասա՛ նրանց. ոչ կբարձրանաք եւ ոչ կպատերազմեք, որովհետեւ ես ձեզ հետ չեմ, եւ չեք կործանվի ձեր թշնամիների առաջ: Եւ խօսեցի ձեզ, եւ ոչ լսեցիք ինձ, եւ անցիք զբանն Տեառն, եւ յանցանելով ելիք ի լեառն: Եւ ելաւ ամորհացին, որ բնակւում էր այն լերան մէջ, ձեզ դիմաւորելու, եւ հալածեց ձեզ, ինչպէս մեղուները կ'անէին, եւ վիրաւորեցին ձեզ Սէիրից մինչեւ Հերմա: Եւ նստած լաց էիք լինում մեր Տէր Աստծո առաջ, եւ Տէրը ձեր ձայնը չլսեց, ոչ էլ ուշադրութիւն դարձրեց ձեզ: Եւ նստեցիք դուք Կադէսում բազում օրեր, այնքան օրեր, որքան երբեք նստել

էիք:

2

Եւ դարձած՝ մեկնեցանք դէպի անապատը, Կարմիր ծովի ճանապարհով, այնպէս ինչպէս Տէրը խօսեց ինձ հետ, եւ շրջապատեցինք Սէիր լեռը շատ օրեր: Եվ ասաց Տերը ինձ. Բավական է ձեզ համար շրջել այս լեռը, դարձեք ուրեմն դեպի հյուսիս: Եվ ժողովրդին հրամայիր՝ ասելով. դուք անցնում եք ձեր եղբայրների՝ Եսավի որդիների սահմաններով, որոնք բնակվում են Սէիրում, եւ նրանք կվախենան ձեզանից եւ շատ կզգուշանան ձեզանից: Մի՛ միացեք նրանց դեմ պատերազմի, որովհետև ձեզ չեմ տա նրանց երկրից ոչ էլ ոտքի տեղ, քանի որ ժառանգությամբ տվել եմ Եսավի որդիներին Սէիր լեռը: Արծաթով կերակուր գնեցէք նրանցից եւ կերէք, եւ ջուր չափով կառնէք նրանցից արծաթով եւ կխմէք: Որովհետև Տեր Աստվածը մեր օրհնեց քեզ քո ձեռքերի ամեն գործում, ծանոթացիր թե ինչպես անցար այն մեծ եւ վախեցուցիչ անապատը, ահա քառասուն տարի Տեր Աստվածդ քեզ հետ էր, դու բանի մը չկարոտեցիր: Եւ անցանք մեր եղբայրներ Եսաւի որդիների, որոնք բնակում էին Սէիրում, Արաբայի ճանապարհի մոտ՝ Այլոնից եւ Գեսիոն Գաբերից, եւ դարձած անցանք Մովաբի անապատի ճանապարհով: Եւ ասաց Տէրը ինձ. Մի՛ թշնամանէք Մովաբացիներին եւ մի՛ մտէք նրանց հետ պատերազմի, որովհետեւ ես ձեզ չեմ տայ նրանց երկրից վիճակով, քանզի Ղովտի որդիներին տուել եմ Արոերը ժառանգելու համար: Օմմինները նախկինում բնակվել էին նրա վրա՝ մեծ, բազմաթիվ և ուժեղ ազգ, ինչպես Ենակիմները:

Ռեփայիմ կհամարվեն նաև սրանք, ինչպես Անակիմները, իսկ Մովաբացիները նրանց կոչում են Օմմեին: Եվ Սեիրում բնակվում էր խոռայացին նախկինում, եւ Եսաւի որդիները կործանեցին նրանց, եւ ոչնչացրին նրանց իրենց առջևից: Եվ նրանք բնակեցվեցին նրանց փոխարեն, այնպես ինչպես Իսրայելը արել էր իր ժառանգության երկրի հետ, որը Տերը տվել էր նրանց: Հիմա, ուրեմն, վեր կացեք ու մեկնեք դուք, և անցեք Զարետ ձորը: Եվ օրերը, որոնք մենք ճանապարհորդեցինք Կադես Բառնեայից մինչև որ մենք անցանք Զարեդ ձորը, երեսուն եւ ութ տարի էին, մինչև որ կործանվեց պատերազմող մարդկանց ամբողջ սերունդը՝ մեռնելով բանակատեղիից, ինչպես Տեր Աստված երդվեց նրանց դեմ: Եվ Աստծո ձեռքը նրանց վրա էր՝ նրանց ամբողջությամբ ոչնչացնելու բանակատեղիի միջից, մինչև որ նրանք կործանվեցին: Եվ եղավ, երբ բոլոր մարդիկ պատերազմողները մեռնելով ընկան ժողովրդի միջից, Տերը խոսեց ինձ հետ՝ ասելով. դու այսօր կանցնես Մովաբի սահմանները՝ Արոերը, եւ կմոտենաք Ամոնի որդիների մոտ. մի՛ թշնամացեք նրանց եւ մի՛ միացեք նրանց պատերազմի, որովհետև ես Ամոնի որդիների երկրից քեզ ժառանգություն չեմ տա, քանզի այն Ղովտի որդիներին տվել եմ ժառանգություն: Ռափայինների երկիր կհամարվի, քանի որ նրա վրա նախկինում բնակվում էին Ռափայիններ, և Ամոնացիները նրանց կոչում են Զոքոմմին: Ազգ մեծ եւ բազմաթիւ եւ ուժեղագոյն քան ձեզ, ինչպէս Ենակեիմները, եւ Տէրը կորստեան մատնեց զնոսա առաջ երեսաց նոցա, եւ ժառանգեցին եւ բնակեցան փոխարէն նոցա մինչեւ օրս այս: Ինչպես նրանք արեցին Եսաւի որդիներին, որոնք բնակվում էին Սէիրում, այնպես էլ նրանք ոչնչացրին Քոռայեցիներին իրենց առջեւից, եւ ժառանգեցին նրանց երկիրը, եւ բնակվեցին նրանց

փոխարեն մինչեւ այսօր: Եւ Եւայիները, որ բնակվում էին Ասեդոթում մինչեւ Գազա, եւ Կապադովկիները, որ ելել էին Կապադովկիայից, ոչնչացրին զնոսա եւ բնակվեցին նրանց փոխարէն: Հիմա, ուրեմն, վեր կացեք և մեկնեք, և անցեք դուք Առնոնի հովիտը. ահա տվել եմ քո ձեռքը Եսեբոնի թագավոր Սեհոնը՝ Ամորհացուն, և նրա երկիրը. սկսիր ժառանգել, մտիր պատերազմի նրա հետ այս օրը: Սկսիր տալ քո ստրտունջը եւ քո վախը բոլոր ազգերի երեսին, որոնք երկնքի ներքեւ են, որոնք լսելով քո անունը՝ խռովված կլինեն եւ ցավեր կունենան քո երեսից: Եվ ես ուղարկեցի դեսպաններ Կեդեմոթ անապատից դեպի Սիհոն՝ Հեսբոնի թագավորը, խաղաղ խոսքերով՝ ասելով. ես կանցնեմ քո երկրի միջով, ճանապարհով կգնամ, չեմ շեղվի ոչ աջ, ոչ ձախ: Կերակուրներ արծաթով կվաճառես ինձ, և կկերեմ, և ջուր արծաթով կվաճառես ինձ, և կխմեմ, բացի որ կանցնեմ ոտքերով. ինչպես արեցին ինձ Եսավի որդիները, որոնք բնակվում են Սեիրում, և Մովաբացիները, որոնք բնակվում են Արոերում, մինչև անցնեմ Հորդանանը դեպի երկիրը, որը Տեր Աստված մերը տալիս է մեզ: Եւ չուզեց Սիհոն՝ Եսեբոնի թագաւորը, թոյլ տալ մեզ անցնել իր միջով, որովհետեւ Տէր մեր Աստուածը խստացրեց նրա հոգին եւ ամրացրեց նրա սիրտը, որպէսզի նա մատնուի քո ձեռքը, ինչպէս այս օրը: Եւ ասաց Տէրը ինձ. Ահա սկսայ յանձնել քո երեսի առաջ Սիհոն թագաւորին Եսեբոնի՝ Ամորրացուն, եւ նորա երկիրը, եւ սկսել ժառանգել նորա երկիրը: Եւ ելաւ Սեհոն՝ Եսեբոնի թագաւորը, մեզ հանդիպելու, ինքը եւ նրա ամբողջ ժողովուրդը, պատերազմի Յասսա: Եւ մատնեց զնա Տէր Աստուած մեր առաջի մեր, եւ հարաք զնա եւ զորդիս նորա եւ զամենայն ժողովուրդ նորա: Եւ մենք գրաւեցինք նրա բոլոր քաղաքները այն ժամանակ, եւ ամբողջովին ոչնչացրինք ամեն մի

քաղաք հաջորդաբար՝ նրանց կանանց ու երեխաներին, ոչ ոքի չթողեցինք կենդանի: Բացի անասուններից, մենք կողոպտեցինք և քաղաքների ավարը վերցրինք Արոերից, որը գտնվում է Առնոն հեղեղատի եզրին, և քաղաքը, որը ձորում էր, և մինչև Գաղաադ լեռը: Չեղավ քաղաք, որը փախչեց մեզանից: Բոլորը հանձնեց մեր Տեր Աստվածը մեր ձեռքերի մեջ: Բայց մենք չմոտեցանք Ամոնի որդիների մոտ, Յաբոկ հեղեղատին կից բոլոր տեղերին եւ լեռնային շրջանի քաղաքներին, ինչպես մեզ հրամայել էր մեր Տէր Աստվածը:

3

Եւ դարձած՝ մենք ելանք Բասան տանող ճանապարհով, եւ Բասանի թագաւոր Ովգը ելաւ մեզ դիմաւորելու՝ ինքը եւ իր ամբողջ ժողովուրդը՝ պատերազմելու Եդրայիմում: Եւ ասաց Տէրը ինձ. Մի՛ վախեցիր նրանից, որովհետեւ քո ձեռքը տուել եմ նրան եւ նրա ամբողջ ժողովուրդը, եւ նրա ամբողջ երկիրը, եւ նրան կ'ընես այնպէս, ինչպէս արեցիր ամորհացիների թագաւոր Սեհոնին, որ բնակւում էր Եսեբոնում: Եւ մատնեց զնա Տէր Աստուած մեր ի ձեռս մեր, եւ զՈգ թագաւոր Բասանի, եւ զամենայն ժողովուրդ նորա, եւ հարաք զնա, մինչեւ ոչ թողուլ նորա զաւակ: Եվ մենք գրավեցինք նրա բոլոր քաղաքները այն ժամանակ, չկար քաղաք, որ չվերցրինք նրանցից, վաթսուն քաղաքներ, Արգոբի բոլոր շրջակա շրջանները, Օգ թագավորի Բասանում, բոլոր քաղաքներն ամրացված էին, բարձր պարիսպներ, դարպասներ եւ նիգեր, բացի Փերեզացիների շատ բազմաթիվ քաղաքներից: Մենք ամբողջովին ոչնչացրինք, ինչպես արեցինք Հեսբոնի Սիհոն

թագավորին, և ամբողջովին ոչնչացրինք բոլոր հաջորդ քաղաքները, և կանանց, և երեխաներին, և բոլոր անասունները, և քաղաքների աւարը թալանեցինք մեզ համար: Եվ մենք վերցրինք այն ժամանակ երկիրը երկու թագավորների ձեռքերից Ամորհացիների, որոնք էին Հորդանանի միջայն կողմում Առնոն հեղեղատից և մինչև Հերմոն: Փյունիկեցիները կոչում են Հերմոնը Սանիոր, և Ամորհացին անվանեց այն Սանիր: Բոլոր քաղաքները Միսորի, և ամբողջ Գաղաադը, և ամբողջ Բասանը մինչև Հելքա և Եդրայիմ, թագավորության քաղաքները Օգի Բասանում: Որովհետև բացի Օգ թագավորից Բասանի մնաց Ռափայիմներից: Ահա նրա մահիճը երկաթե մահիճ է, ահա այն Ամոնի որդիների ամրոցում է: Ինը կանգուն է նրա երկարությունը, և չորս կանգուն է նրա լայնությունը մարդու կանգունով: Եւ այն երկիրը ժառանգեցինք մենք այն ժամանակ Արոերից, որ գտնվում է Առնոն հեղեղատի եզրին, եւ Գաղաադ լերան կեսը, եւ նրա քաղաքները տվեցի Ռուբենին ու Գադին: Եւ Գաղաադի մնացորդը եւ Օգի Բասանի ամբողջ թագավորությունը տվեցի Մանասեի ցեղի կեսին, եւ Արգոբի ամբողջ շրջակա շրջանը, այն ամբողջ Բասանը Ռափայինի երկիր կհամարվի: Եւ Յայիրը՝ Մանասեի որդին, առաւ Արգոբի ամբողջ շրջակայ գաւառը մինչեւ Գարգասիի եւ Մաքաթիի սահմանները, եւ անուանեց զանոնք իր անունով՝ Բասան Թաւովթ Յայիրի, մինչեւ այսօր: Եւ Մաքիրին տվեցի Գաղաադը: Եվ Ռուբենին ու Գադին տվել եմ Գաղաադից մինչև Առնոն հեղեղատը, հեղեղատի մեջտեղը սահման, և մինչև Յաբոկը. հեղեղատը սահման է Ամոնի որդիներին: Եվ Արաբան ու Հորդանանը սահման Մախանարեթից, և մինչև Արաբայի ծովը, աղի ծովը, Ասեդոթի տակ, Փասգան արևելքից: Եւ հրամայեցի ձեզ այն ժամանակ՝ ասելով. Տէր Աստուած ձեր տվաւ ձեզ այս

երկիրը ժառանգութեամբ, զինուելով երթայք ձեր եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որդիներուն երեսաց առաջ, ամէն կարող մարդ: Բայց ձեր կանայք և ձեր երեխաներ և ձեր անասունները, գիտեմ որ շատ անասուններ ունեք, թող բնակվեն ձեր քաղաքներում, որոնք տվեցի ձեզ, մինչև Տեր ձեր Աստված հանգիստ տա ձեր եղբայրներին, ինչպես նաև ձեզ, և ժառանգեն նաև նրանք այն երկիրը, որը Տեր մեր Աստված տալիս է նրանց Հորդանանի միջայն կողմում, և դուք կվերադառնաք յուրաքանչյուրը իր ժառանգությանը, որը տվեցի ձեզ: Եւ Հոշուային հրամայեցի այն ժամանակ՝ ասելով. ձեր աչքերը տեսել են այն ամենը, ինչ արեց մեր Տէր Աստուածը այս երկու թագավորներին, այսպես կանի մեր Տէր Աստուածը բոլոր այն թագավորություններին, որոնց վրայով դու անցնում ես այնտեղ: Մի՛ վախեցէք նրանցից, որովհետեւ Տէր մեր Աստուածը ինքը կը պատերազմի ձեզ համար: Եվ աղաչեցի Տիրոջը այն ժամանակ՝ ասելով. Տէ՛ր Աստված, դու սկսեցիր ցույց տալ քո ծառային քո ուժը եւ քո զորությունը, եւ հզոր ձեռքը, եւ բարձր բազուկը. քանի որ ո՞վ է Աստված երկնքում կամ երկրի վրա, ով կանի այնպես, ինչպես դու արեցիր, եւ համաձայն քո ուժի: Անցնելով ուրեմն, տեսնելու եմ այս լավ երկիրը, որ գտնվում է Հորդանանի անդիվերը, այս լավ լեռը և Անտիլիբանանը: Եւ Տէրը անտեսեց ինձ ձեր պատճառով, եւ չլսեց ինձ, եւ Տէրը ասաց ինձ. Թող քեզ բավական լինի, այլեւս այս խօսքը մի՛ խօսիր: Բարձրացիր հատված լերան գագաթը, և նայելով քո աչքերով դեպի ծով և հյուսիս և հարավ և արևելք, տես քո աչքերով, որ չես անցնի այս Հորդանանը: Եւ հրամայիր Հոշուային եւ ամրացրու զնա եւ քաջալերիր զնա, որովհետեւ սա կանցնի ժողովրդեանս այսորիկ երեսաց առաջ, եւ սա կժառանգեցնէ նոցա ամենայն երկիրն, զոր տեսար: Եւ մենք նստեցանք ձորում՝ Փոգովրի տան

մոտ:

4

Եւ հիմա, Իսրայէ՛լ, լսի՛ր հրամանները եւ դատաստանները, որոնք ես ուսուցանում եմ ձեզ այսօր կատարելու համար, որպէսզի ապրէք եւ բազմանաք, եւ մտնելով ժառանգէք այն երկիրը, որ Տէր Աստուածը ձեր հայրերի տալիս է ձեզ: Ոչ կավելացնէք դէպի այն բառին, որ ես հրամայեմ ձեզ, եւ ոչ կհանէք ի նմանէ. պահեցէք պատուիրանները Տեառն Աստուծոյ մերոյ, որքան ես հրամայեմ ձեզ այսօր: Ձեր աչքերը տեսել են այն ամենը, ինչ արեց մեր Տէր Աստվածը Բեելփեգորին, որովհետև ամեն մարդ, ով գնաց Բեելփեգորի հետևից, նրան ոչնչացրեց ձեր Տէր Աստվածը ձեզանից: Բայց դուք, որ կցված եք ձեր Տէր Աստծուն, բոլորդ ապրում եք այսօր: Տեսեք, ցույց տվել եմ ձեզ կանոններ և դատաստաններ, ինչպես Տերը հրամայեց ինձ, որ այսպես անեք այն երկրում, ուր դուք մտնում եք այն ժառանգելու համար: Եւ պահպանել կը պահպանէք եւ անել կը անէք, որովհետեւ այս է ձեր իմաստութիւնը եւ ձեր հասկացողութիւնը բոլոր ազգերուն առջեւ, որոնք որ լսեն այս բոլոր կանոնները, եւ ասել կ'ըսեն. ահա իմաստուն եւ գիտուն ժողովուրդ, այս մեծ ազգը: Որովհետև ո՞ր ազգ է այնքան մեծ, որին Աստված մոտենում է նրանց, ինչպես Տէր մեր Աստվածը բոլոր այն ժամանակներում, երբ մենք Նրան կանչենք: Եւ ո՞ր ազգ է մեծ, որին կան արդար կանոններ եւ դատաստաններ ըստ այս ամբողջ օրենքի, որ ես տալիս եմ ձեր առաջ այսօր: Ուշադի՛ր եղիր քեզ համար, եւ պահպանի՛ր քո հոգին շատ. մի՛ մոռացիր բոլոր այն խոսքերը, որոնք տեսել են քո

աչքերը, եւ թող չհեռանան քո սրտից քո կյանքի բոլոր օրերը. եւ կսովորեցնես քո որդիներին եւ քո որդիների որդիներին այն օրվա մասին, երբ դուք կանգնեցիք մեր Տեր Աստծո առաջ Քորեբում՝ ժողովի օրը. երբ Տերը ասաց ինձ՝ հավաքիր ինձ մոտ ժողովրդին, եւ թող լսեն իմ խոսքերը, որպեսզի սովորեն վախենալ ինձնից բոլոր այն օրերը, որոնք նրանք ապրում են երկրի վրա, եւ նրանք կսովորեցնեն իրենց որդիներին: Եւ դուք մոտեցաք ու կանգնեցիք լեռան ստորոտին, եւ լեռը կրակով էր վառվում մինչեւ երկինք՝ խավարով, մթությամբ եւ փոթորիկով: Եվ խոսեց Տերը ձեզ հետ հրի միջից խոսքերի ձայնով, որը դուք լսեցիք, եւ նմանություն չտեսաք, այլ միայն ձայն: Եվ հայտարարեց ձեզ իր ուխտը, որը հրամայեց ձեզ կատարել, տասը խոսքերը, եւ գրեց դրանք երկու քարե տախտակների վրա: Եւ ինձ հրամայեց Տէրը այն ժամանակ ուսուցանել ձեզ կանոնադրութիւններ եւ դատաստաններ, որպէսզի դուք կատարէք զայնոսիկ այն երկրի վրայ, ուր դուք մտնում էք ժառանգելու զայն: Եւ պահպանեք չափազանց զհոգիս ձեր, զի ոչ տեսաք նմանութիւն յաւուրն յորում խօսեցաւ Տէրն ընդ ձեզ ի Քորեբ ի լերինն ի միջոյ հրոյն: Մի՛ անօրինություն գործեք և մի՛ արեք ձեզ համար քանդակված նմանություն, ամեն պատկերի նմանություն՝ արական կամ իգական, նմանություն ամեն անասունի որ գտնվում է երկրի վրա, նմանություն ամեն թևավոր թռչունի որ թռչում է երկնքի տակ, նմանություն ամեն սողունի որ սողում է երկրի վրա, նմանություն ամեն ձկան որ կա ջրերում երկրի տակ: Եւ մի՛ նայիր երկինք եւ տեսնելով արեգակը, լուսինը եւ աստղերը, եւ երկնքի ամբողջ զարդարանքը՝ մոլորված երկրպագես նրանց եւ ծառայես նրանց, որոնք Տէր Աստված քո հատկացրեց բոլոր ազգերին երկնքի ներքեւ: Բայց ձեզ վերցրեց Աստված և հանեց ձեզ Եգիպտոսի երկրից, երկաթե հնոցից,

Եգիպտոսից, որպեսզի լինեք նրա ժառանգական ժողովուրդը, ինչպես այսօր է: Եւ Տէր Աստուած բարկացաւ ինձ վասն ձեր ասածների եւ երդուեցաւ, որ ես չանցնեմ այս Յորդանանը եւ չմտնեմ այն երկիրը, որ Տէր Աստուած քո տալիս է քեզ ժառանգութեամբ: Ես մեռնում եմ այս երկրում և չեմ անցնում այս Հորդանանը, բայց դուք անցնում եք և ժառանգելու եք այս լավ երկիրը: Ուշադի՛ր եղեք ձեզ, որ չմոռանաք մեր Տէր Աստծու ուխտը, որը Նա կնքեց ձեզ հետ, եւ անօրինաբար չգործեք, եւ ձեզ համար չպատրաստեք փորագրական կուռք՝ նմանություն այն ամենի, ինչ քեզ արգելեց Տէրը՝ քո Աստվածը: Որովհետև Տէր Աստված քո կրակ ուտող է, նախանձող Աստված: Եթե դու ծնես որդիներ և քո որդիների որդիներ, և երկար մնաք երկրի վրա, և անօրինություն գործեք, և անեք փորագրված նմանություն ամեն ինչի, և անեք չարը ձեր Տեր Աստծո առաջ՝ բարկացնելու նրան, ես վկայում եմ ձեզ այսօր երկինքը և երկիրը, որ կորստյամբ կորստյան կգնաք երկրից, որի մեջ դուք անցնում եք Հորդանանը այնտեղ ժառանգելու համար. ոչ թե երկար օրեր կապրեք նրա վրա, այլ ոչնչացմամբ կոչնչացվեք: Եւ Տէրը կցրի ձեզ բոլոր ազգերի մէջ, եւ դուք սակաւ թուով կմնաք բոլոր ազգերի մէջ, որոնց մէջ Տէրը ձեզ այնտեղ կտանի: Եւ այնտեղ կծառայեք այլ աստուածների՝ մարդկային ձեռքերի գործերի, փայտերի եւ քարերի, որոնք ոչ կտեսնեն, ոչ կլսեն, ոչ կուտեն, ոչ էլ կհոտոտեն: Եվ կը փնտռէք այնտեղ Տէր ձեր Աստուածը, եւ կը գտնէք զինք երբ փնտռէք զինք ամբողջ սրտովդ եւ ամբողջ հոգիովդ մէջ նեղութեանդ: Եվ կը գտնեն քեզ բոլոր այս խօսքերը վերջին օրերուն վրայ, եւ կը դառնաս դէպի Տէր Աստուածդ եւ կը լսես ձայնը անոր: Որովհետեւ Աստուած գթած է Տէր Աստուածդ՝ չի թողներ քեզ, ոչ ալ չի ոչնչացներ քեզ՝ չի մոռնար ուխտը

հայրերուդ, որ երդուեցաւ անոնց Տէրը: Հարցրեք նախկին օրերի մասին, որոնք եղան քեզանից առաջ, այն օրից սկսած, երբ Աստված ստեղծեց մարդուն երկրի վրա, և երկնքի մի ծայրից մինչև երկնքի մյուս ծայրը, արդյոք եղել է այս մեծ խոսքի նման բան, արդյոք լսվել է այսպիսի բան, արդյոք ազգ մը լսել է կենդանի Աստծո ձայնը, որ խոսում էր կրակի միջից, ինչպես դու լսեցիր և ապրեցիր, արդյոք Աստված փորձել է մտնել և իր համար վերցնել ազգ մը ազգի միջից փորձություններով, և նշաններով, և հրաշքներով, և պատերազմով, և հզոր ձեռքով, և բարձր բազուկով, և մեծ տեսիլքներով, ըստ այն ամենի, ինչ արեց Տեր մեր Աստվածը Եգիպտոսում քո աչքի առաջ, որպեսզի դու իմանաս, որ Տեր քո Աստվածը Աստված է, և նրանից բացի ուրիշ չկա: Երկնքից լսելի եղավ նրա ձայնը՝ քեզ կրթելու համար, եւ երկրի վրա նա ցույց տվեց քեզ իր մեծ կրակը, եւ նրա խոսքերը լսեցիր կրակի միջից: Քո հայրերին սիրելու պատճառով նա ընտրեց նրանց սերունդը՝ ձեզ, նրանց հետ, և ինքը հանեց քեզ իր մեծ ուժով Եգիպտոսից, որպեսզի ամբողջովին ոչնչացնի քեզանից մեծ և ավելի ուժեղ ազգերը քո առջևից, ներս բերի քեզ և տա քեզ նրանց երկիրը ժառանգելու համար, ինչպես ունես այսօր: Եւ կիմանաս այսօր եւ կդառնաս մտքով, որ Տէր Աստված քո այս Աստված է երկնքում վերեւում եւ երկրի վրայ ներքեւում, եւ չկայ ուրիշ բացի նրանից: Եւ պահեցէ՛ք զպատուիրանները նորա եւ զօրէնքները նորա, որչափ ես հրամայեմ քեզ այսօր, որպէսզի բարի լինի քեզ եւ որդիներուդ հետ քեզ, որպէսզի երկարակեաց լինիք երկրի վրայ, զոր Տէր Աստուած քո կու տայ քեզ բոլոր օրերը: Այն ժամանակ Մովսեսը առանձնացրեց երեք քաղաքներ Հորդանանի միւս կողմում արեւելքից արեւի, որպեսզի փախչի այնտեղ սպանողը, որ կը սպանի մերձավորին չգիտենալով, եւ սա

չէր ատում նրան առաջ երեկվանից եւ երրորդից, եւ կը փախչի ապաստան այս քաղաքներից մեկը, եւ կը ապրի. Բոսորը անապատում հարթ երկրում Ռուբենին, եւ Ռամոթը Գաղաադում Գադին, եւ Գաւղոնը Բասանում Մանասեին: Սա այն օրենքն է, որ Մովսես դրեց Իսրայելի որդիների առաջ: Սրանք են վկայությունները, և օրենքները, և դատաստանները, որոնք Մովսես խոսեց Իսրայելի որդիներին, երբ նրանք ելան Եգիպտոսի երկրից, Հորդանանի այն կողմում, ձորում, Փողովրի տան մոտ, Ամորհացիների թագավոր Սիհոնի երկրում, որը բնակվում էր Եսեբոնում, որին հարվածեցին Մովսեսը և Իսրայելի որդիները, երբ նրանք ելան Եգիպտոսի երկրից: Եվ նրանք ժառանգեցին նրա երկիրը եւ Օգի երկիրը՝ Բասանի թագավորի, Ամորհացիների երկու թագավորների, որոնք էին Հորդանանի միջայնքում արեւելքում արեւի, Արոերից, որը գտնվում է Առնոն հեղեղատի եզրին վրա, եւ Սիհոնի լերան վրա, որը Հերմոնն է, ամբողջ Արաբան Հորդանանի միջայնքում արեւելքում արեւի՝ Ասեդոթի քարակոփ լանջի տակ:

5

Եւ Մովսէսը կանչեց ամբողջ Իսրայէլը եւ ասաց նրանց. Լսի՛ր, Իսրայէ՛լ, այն կանոնները եւ դատաստանները, որոնք ես այսօր ձեր ականջներին եմ խոսում, եւ կսովորէք դրանք եւ կպահպանէք կատարել դրանք: Տէր ձեր Աստվածը ուխտ կատարեց ձեզ հետ Քորեբում: Ոչ թե ձեր հայրերի հետ կնքեց Տերը այս ուխտը, այլ ձեզ հետ, դուք բոլորդ, որ այստեղ ապրում եք այսօր: Դեմք ըստ դեմք խոսեց Տէրը ձեզ հետ լերան վրա՝ կրակի միջից: Եվ ես կանգնած

էի Տիրոջ եւ ձեր միջեւ այն ժամանակ՝ հայտարարելու ձեզ Տիրոջ խոսքերը, որովհետեւ դուք վախեցաք հրի երեսից եւ չբարձրացաք լեռը, ասելով՝ ես եմ Տէրը՝ քո Աստվածը, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տնից: Ուրիշ աստուածներ չպիտի ունենաս իմ առջևից: Քեզ համար կուռք չպիտի շինես, ոչ էլ որեւէ նմանութիւն այն ամենի, ինչ որ երկնքում է վերեւում, եւ ինչ որ երկրի վրայ է ներքեւում, եւ ինչ որ ջրերի մէջ է երկրի տակ: Չես երկրպագի նրանց, ոչ էլ չես ծառայի նրանց, որովհետև ես եմ Տեր քո Աստվածը, նախանձախնդիր Աստված, հայրերի մեղքերը տալիս երեխաների վրա՝ երրորդ և չորրորդ սերունդի վրա նրանց, ովքեր ատում են ինձ, և անում ողորմություն հազարների համար նրանց, ովքեր սիրում են ինձ, և նրանց, ովքեր պահում են իմ պատվիրանները: Չպիտի առնես Տեր Աստծո քո անունը ունայնի վրա, որովհետև Տերը՝ քո Աստվածը, չպիտի անպարտ համարի զայն, որ առնում է նրա անունը ունայնի վրա: Պահպանիր շաբաթ օրը՝ սրբացնելու համար այն, ինչպես հրամայեց քեզ Տեր Աստված քո: Վեց օր կաշխատես և կանես քո բոլոր գործերը, բայց յոթերորդ օրը շաբաթ է Տիրոջը՝ քո Աստծուն. չես անի դրանում ոչ մի գործ դու և քո որդին և քո դուստրը, քո ծառան և քո աղախինը, քո եզը և քո բեռնակիրը, և քո բոլոր անասունը, և պանդուխտը, որ բնակվում է քո մեջ, որպեսզի հանգստանա քո ծառան և քո աղախինը և քո բեռնակիրը, ինչպես նաև դու: Եւ կը յիշես, որ ծառայ էիր Եգիպտոսի երկրում, եւ Տէր Աստուած քո հանեց քեզ անտի հզօր ձեռքով եւ բարձր բազուկով. վասն այնորիկ Տէր Աստուած քո պատուիրեց քեզ, որպէսզի պահես շաբաթուց օրը եւ սրբես զայն: Պատվիր քո հորը և քո մորը, ինչպես քեզ հրամայել է Տերը՝ քո Աստվածը, որպեսզի քեզ լավ լինի, և որպեսզի երկարակյաց լինես այն երկրի վրա, որը

Տերը՝ քո Աստվածը, տալիս է քեզ: Ոչ սպանես: Մի՛ շնութիւն գործեր: Չպիտի գողանաս: Ոչ կը սուտ վկայես քո մերձավորի դեմ սուտ վկայություն: Չես ցանկանա քո մերձավորի կնոջը, չես ցանկանա քո մերձավորի տունը, ոչ նրա դաշտը, ոչ նրա ծառան, ոչ նրա ծառայուհին, ոչ նրա եզը, ոչ նրա էշը, ոչ նրա ոչ մի անասունը, ոչ ամեն ինչը որ քո մերձավորինն է: Այս խոսքերը Տերը խոսեց ձեր ամբողջ ժողովին լերան վրա, հրի միջից, խավարի, մթության, փոթորկի մեջ, մեծ ձայնով, եւ ավելին չավելացրեց, եւ դրանք գրեց երկու քարե տախտակների վրա, եւ տվեց ինձ: Եվ եղավ, երբ դուք լսեցիք ձայնը հրի միջից, եւ լեռը այրվում էր հրով, եւ դուք մոտեցաք ինձ՝ ձեր ցեղերի բոլոր առաջնորդները եւ ձեր ծերերի խորհուրդը, եւ դուք ասում էիք. ահա ցույց տվեց մեզ Տեր մեր Աստվածը իր փառքը, եւ իր ձայնը մենք լսեցինք հրի միջից. այս օրը մենք տեսանք, որ Աստվածը խոսելու է մարդու հետ, եւ նա կապրի: Եւ հիմա թող չմեռնինք, որովհետեւ այս մեծ հուրը կլափի մեզ, եթե մենք դեռ շարունակենք լսել մեր Տէր Աստծու ձայնը, եւ կմեռնինք: Ո՞վ է այն մարմինը, որը լսել է կենդանի Աստծո ձայնը, որ խոսում է հրի միջից, ինչպես մենք, եւ կապրի: Մոտեցիր դու և լսիր այն ամենը, ինչ որ կասի Տեր Աստված մեր, և դու կխոսես մեզ հետ այն ամենը, ինչ որ Տեր Աստված մեր կխոսի քեզ հետ, և մենք կլսենք ու կատարենք: Եւ Տէրը լսեց ձեր խոսքերի ձայնը, երբ խոսում էիք ինձ հետ, եւ Տէրը ասաց ինձ. Լսեցի այս ժողովրդի խոսքերի ձայնը, որքան որ խոսեցին քեզ հետ, ճիշտ են ասել այն ամենը, որ խոսեցին: Ո՞վ կտա, որ նրանց սիրտը նրանց մեջ այսպես լինի, որպեսզի վախենան ինձնից եւ պահպանեն իմ բոլոր պատվիրանները բոլոր օրերին, որպեսզի լավ լինի նրանց եւ նրանց որդիներին հավիտյան: Գնա՛, ասացի նրանց, դարձե՛ք դուք

ձեր տները, բայց դու այստեղ կանգնի՛ր ինձ հետ, և կխոսեմ քեզ հետ պատվիրանները և օրենքները և դատաստանները, որքան կսովորեցնես նրանց, և թող անեն այսպես այն երկրում, որ ես տալիս եմ նրանց ժառանգության մեջ: Եվ դուք կպահպանեք անելու այն ձևը, որ հրամայեց ձեզ Տեր ձեր Աստվածը. չեք շեղվի դեպի աջ, ոչ էլ դեպի ձախ, ըստ ամբողջ ճանապարհի, որ հրամայեց ձեզ Տեր ձեր Աստվածը՝ գնալու նրանով, որպեսզի հանգստացնի ձեզ, եւ լավ լինի ձեզ համար, եւ երկար օրեր ապրեք այն երկրի վրա, որ կժառանգեք:

6

Եւ այս են պատուիրանները եւ օրենքները եւ դատաստանները, որքան հրամայեց Տէր Աստված մեր ուսուցանել ձեզ անել այսպես այն երկրում, ուր դուք մտնում եք ժառանգելու զայն: Որպեսզի վախենաք Տեր ձեր Աստծուց, պահեք նրա բոլոր օրենքներն ու պատվիրանները, որոնք ես այսօր հրամայում եմ քեզ՝ դու, քո որդիները և քո թոռները՝ քո կյանքի բոլոր օրերին, որպեսզի երկար ապրեք: Եվ լսիր, Իսրայե՛լ, եւ պահպանիր անել, որպեսզի լավ լինի քեզ, եւ որպեսզի բազմանաք շատ, ինչպես խոսեց Տերը Աստված քո հայրերի՝ տալ քեզ երկիր, որ հոսում է կաթ եւ մեղր. եւ սրանք են օրենքները եւ դատաստանները, որքան հրամայեց Տերը Իսրայելի որդիներին անապատում, երբ նրանք ելան Եգիպտոսի երկրից: Լսի՛ր Իսրայե՛լ, Տերը մեր Աստվածն է, Տերը մեկ է: Եւ կը սիրես Տէր Աստուած քո ամբողջ միտքովդ, եւ ամբողջ հոգիովդ, եւ ամբողջ ուժովդ: Եւ այդ խօսքերը, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր, կլինեն քո սրտում եւ քո հոգում: Եւ

կ՚առաջնորդես զնոսա որդիներիդ, եւ կ՚խօսիս նոցա՝ նստած տան մէջ, եւ քալելով ճանապարհին վրայ, եւ պառկած, եւ վեր կենալով: Եւ դու պիտի կապես դրանք որպես նշան քո ձեռքի վրա, եւ դրանք անշարժ պիտի լինեն քո աչքերի առաջ: Եւ դուք պիտի գրէք զայնոսիկ ձեր տուներու դրանդիքներուն վրայ եւ ձեր դռներուն վրայ: Եվ կլինի, երբ քեզ ներս բերի Տեր Աստվածդ դեպի այն երկիրը, որ երդվեց քո հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին եւ Հակոբին, տալ քեզ մեծ եւ գեղեցիկ քաղաքներ, որոնք դու չկառուցեցիր, տներ՝ լի բոլոր բարիքներով, որոնք դու չլցրեցիր, փորված ջրամբարներ, որոնք դու չփորեցիր, այգիներ եւ ձիթենիներ, որոնք դու չտնկեցիր, եւ երբ ուտես եւ կշտանաս, զգույշ եղիր քեզ համար, որ չմոռանաս Տեր Աստծուդ, որ քեզ դուրս բերեց Եգիպտոսի երկրից, ստրկության տնից: Տէր քո Աստծուն վախեցիր, եւ միայն նրան պաշտես, եւ նրան կպչես, եւ նրա անունով երդուես: Մի՛ գնացեք այլ աստվածների ետևից, ձեր շուրջը գտնվող ազգերի աստվածներից, որովհետև Տեր քո Աստվածը նախանձախնդիր Աստված է քո մեջ. որ Տեր քո Աստվածը բարկությամբ չբարկանա քեզ վրա և քեզ չկոտորի երկրի երեսից: Մի՛ փորձեք Տէր Աստծուն ձեր, ինչպէս որ փորձեցիք փորձութեան մէջ: Պահպանելով պահպանես քո Տեր Աստծո պատվիրանները, վկայությունները և կանոնները, որքան որ հրամայեց քեզ: Եվ դու կանես հաճելին եւ լավը քո Տեր Աստծո առաջ, որպեսզի լավ լինի քեզ համար, եւ մտնես ու ժառանգես այն լավ երկիրը, որը Տերը երդվեց քո հայրերին, վտարելու քո բոլոր թշնամիներին քո դեմքից, ինչպես Տերը խոսեց: Եւ կլինի, երբ քո որդին վաղը քեզ հարցնի՝ ասելով. Ի՞նչ են այն վկայությունները, կանոնները եւ դատաստանները, որ մեր Տէր Աստվածը մեզ հրամայեց: Եւ կ'ասես քո որդուն. Ծառաներ էինք

մենք Փարավոնին Եգիպտոսի երկրում, եւ Տէրը մեզ հանեց այնտեղից հզոր ձեռքով եւ բարձր բազուկով: Եվ Տերը տվեց նշաններ ու մեծ ու չար հրաշքներ Եգիպտոսում՝ Փարավոնի վրա ու նրա տան վրա մեր առաջ, եւ մեզ հանեց այնտեղից՝ տալու համար մեզ այս երկիրը, որը երդվեց տալ մեր հայրերին: Եւ Տէրը հրամայեց մեզ կատարել այս բոլոր օրէնքները, վախենալ մեր Տէր Աստծուց, որպեսզի լաւ լինի մեզ բոլոր օրերը, որպեսզի ապրինք, ինչպես եւ այսօր: Եւ ողորմութիւն կը լինի մեզ, եթէ պահենք կատարել այս բոլոր պատուիրանները մեր Տէր Աստծոյ առաջ, ինչպէս որ Նա հրամայեց մեզ:

7

Եթե բայց կբերի քեզ Տեր Աստված քո դեպի երկիրը, դեպի որ կմտնես այնտեղ ժառանգել զայն, և կհանի ազգեր մեծ ի դեմից քո՝ Քետացին և Գերգեսացին և Ամորհացին և Քանանացին և Փերեզացին և Խեւացին և Յեբուսացին, յոթ ազգեր բազում և ավելի ուժեղ քան ձեզ, և կմատնի զնոսա Տեր Աստված քո ի ձեռս քո, և կհարցես զնոսա, բնաջնջմամբ կբնաջնջես զնոսա, ոչ կդնես ընդ նոսա ուխտ, ոչ կողորմիք նոցա, ոչ կամուսնանաք ընդ նոսա, զդուստր քո ոչ կտաս որդւոյ նորա, և զդուստր նորա ոչ կառնուս որդւոյ քում: Քո որդուն ինձնից կհեռացնի, և նա կծառայի այլ աստուածների, Տերը բարկությամբ կբարկանա ձեզ վրա և արագ քեզ կոչնչացնի: Բայց այսպես կ'ընեք նրանց հետ. նրանց զոհասեղանները կ'քանդեք, նրանց սյուները կ'ջարդեք, նրանց սրբազան անտառները կ'հատեք եւ նրանց աստուածների քանդակները կրակով կ'այրեք: Որովհետև դու սուրբ ժողովուրդ

ես քո Տէր Աստծուն համար, եւ քեզ ընտրեց քո Տէր Աստուածը՝ լինելու նրա յատուկ ժողովուրդը բոլոր այն ազգերից, որոնք երկրի երեսին են: Ոչ թէ որովհետեւ բազմանում էիք բոլոր ազգերից, ընտրեց Տէրը ձեզ եւ ընտրեց Տէրը ձեզ, քանզի դուք սակաւաթիւ էիք բոլոր ազգերից: Բայց քանի որ Տերը սիրում էր ձեզ եւ պահպանում էր այն երդումը, որ երդվել էր ձեր հայրերին, Տերը հանեց ձեզ հզոր ձեռքով եւ Տերը փրկեց քեզ ստրկության տնից, Փարաւոն Եգիպտոսի թագավորի ձեռքից: Եվ կիմանաս, որ Տեր քո Աստվածը, սա Աստված է, հավատարիմ Աստված, որ պահում է ուխտը եւ ողորմությունը նրանց, ովքեր սիրում են նրան եւ պահում են նրա պատվիրանները մինչեւ հազար սերունդ, եւ հատուցում է ատողներին դեմ առ դեմ՝ ամբողջովին ոչնչացնելու նրանց, եւ չի ուշանում ատողների համար, դեմ առ դեմ կհատուցի նրանց: Եւ դու պիտի պահես այս հրամանները, կանոնները եւ դատաստանները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր կատարել: Եւ կլինի, երբ լսէք այդ օրէնքները եւ պահէք ու կատարէք դրանք, Տէր Աստուած քո կպահպանէ քեզ համար ուխտը եւ ողորմութիւնը, որ երդուեց ձեր հայրերուն: Եւ կը սիրէ քեզ, եւ կը օրհնէ քեզ, եւ կը բազմացնէ քեզ, եւ կը օրհնէ քու արգանդիդ զաւակները, եւ քու երկրիդ պտուղը՝ քու ցորենդ, քու գինիդ եւ քու իւղդ, քու արջառներուդ երամակները եւ քու ոչխարներուդ հօտերը այն երկրին վրայ, որ Տէրը երդում ըրաւ քու հայրերուդ՝ քեզի տալու համար: Օրհնված կլինես դու բոլոր ազգերի մեջ, չի լինի ձեր մեջ անպտուղ, ոչ էլ ամուլ, եւ քո անասունների մեջ: Եւ կհեռացնէ Տէրը Աստուածդ քեզնից ամէն հիւանդութիւնը եւ Եգիպտոսի բոլոր չար հիւանդութիւնները, որոնք տեսար եւ որքան գիտցար, չի դնի քեզ վրայ, այլ կդնի դրանք քեզ ատողների բոլորի վրայ: Եւ կերես բոլոր աւարները ազգերի, որ Տէր Աստուած

քո տալիս է քեզ, ոչ խնայելու է ակն քո նրանց վրայ, եւ ոչ պաշտես աստուածներին նրանց, որովհետեւ գայթակղութիւն է այս քեզ: Եթե բայց ասես քո հոգում, որ այս ազգը ավելի շատ է քան ես, ինչպե՞ս կարող եմ ոչնչացնել նրանց: Չես վախենա նրանցից. հիշելով կհիշես, թե ինչ արեց քո Տեր Աստվածը Փարավոնին և բոլոր եգիպտացիներին. մեծ փորձությունները, որոնք տեսան քո աչքերը, նշանները և այն մեծ հրաշքները, հզոր ձեռքը և բարձր բազուկը, ինչպես քեզ հանեց քո Տեր Աստվածը, այնպես կանի ձեր Տեր Աստվածը բոլոր ազգերին, որոնց դեմքից դու վախենում ես: Եվ երշերները կուղարկի Տեր քո Աստվածը նրանց դեմ, մինչև որ ոչնչացվեն մնացածները եւ թաքնվածները քեզնից: Չես վիրավորվի նրանց դեմքից, որովհետև Տեր քո Աստվածը քո մեջ է, Աստված մեծ եւ հզոր: Եւ Տէրը Աստուածդ քո կ՚ոչնչացնէ այդ ազգերը քու դէմքէդ աստիճանաբար, չես կարող արագ ոչնչացնել զանոնք, որպէսզի երկիրը անապատ չդառնայ եւ վայրի գազանները քու վրադ չբազմանան: Եվ կմատնի նրանց քո Տեր Աստվածը քո ձեռքերին, եվ կոչնչացնես նրանց մեծ կործանումով, մինչև որ բոլորովին կոչնչացնես նրանց: Եվ կմատնի նրանց թագավորներին ձեր ձեռքերին, եվ կոչնչացնեք նրանց անունը այն տեղից: Ոչ ոք չի դիմադրի քո դեմ, մինչև որ բոլորովին կոչնչացնես նրանց: Նրանց աստվածների քանդակները կայրեք հրով, չպիտի ցանկանաս արծաթ, ոչ էլ ոսկի նրանցից չպիտի վերցնես քեզ համար, որպեսզի չսայթաքես դրանով, որովհետև պղծություն է քո Տեր Աստծու համար: Եւ ոչ կբերես պղծութիւն քո տունը, եւ անիծեալ կլինես ինչպէս այն. պղծութեամբ կպղծես եւ զարհուրելի կդարձնես, որովհետեւ անիծեալ է:

8

Բոլոր այն պատվիրանները, որոնք ես այսօր հրամայում եմ ձեզ, պահպանեք կատարելու համար, որպեսզի ապրեք և բազմանաք, և մտնեք ու ժառանգեք այն երկիրը, որը ձեր Տեր Աստվածը երդվեց ձեր հայրերին: Եւ կը յիշես ամբողջ ճանապարհը, որ քեզ տարավ Տէր Աստված քո անապատում, որպէսզի խոնարհեցնէ քեզ եւ փորձէ քեզ, եւ ճանաչուի այն, ինչ քո սրտում է, թէ արդեօք կը պահես նրա պատուիրանները, թէ ոչ: Եւ նա տառապեցրեց քեզ, եւ նա սովեցրեց քեզ, եւ նա կերակրեց քեզ մանանան, որը քո հայրերը չգիտեին, որպեսզի քեզ հայտնի, որ մարդը կապրի ոչ միայն հացով, այլ Աստծո բերանից ելնող ամեն խոսքով կապրի մարդը: Քո հագուստները քեզ վրա չհնացան, քո կօշիկները քեզ վրա չմաշեցան, քո ոտքերը չկոշտացան, ահա քառասուն տարի: Եւ կիմանաս սրտովդ, որ ինչպես մարդ մը կը խրատէ իր որդին, այնպէս Տէր Աստուածդ պիտի խրատէ քեզ: Եւ դու պիտի պահես քո Տէր Աստծո հրամանները, որպեսզի քայլես նրա ճանապարհներով եւ երկնչես նրանից: Քանզի Տեր քո Աստվածը կբերի քեզ երկիր բարի և մեծ, որտեղ ջրերի հեղեղատներ են, և անդունդների աղբյուրներ հոսում են դաշտերի միջով և լեռների միջով: Երկիր ցորենի և գարու, որթատունկներ, թզենիներ, նուռներ: Երկիր ձիթենու ձեթի և մեղրի: Երկիր, որի վրա ոչ աղքատությամբ կուտես քո հացը, և ոչ կպակասես նրա վրա ոչինչ: Երկիր, որի քարերը երկաթ են, և նրա լեռներից կհանքարկես պղինձ: Եւ կերես եւ կշտանաս, եւ օրհնես Տէր Աստված քո այն բարի երկրի վրայ, որ տվել է քեզ: Զգույշ եղիր քեզ համար, որ չմոռանաս Տեր Աստծուդ՝ չպահպանելով

պատվիրանները նրա, և դատաստանները և կանոնները նրա, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր: Չլինի, որ ուտելով և լցվելով, և լավ տներ կառուցելով և բնակվելով նրանց մեջ, և արջառներդ քո և ոչխարներդ քո բազմացած լինելով քեզ, արծաթ և ոսկի բազմացած լինելով քեզ, և բոլորը, որքան քեզ կլինի, բազմացած լինելով քեզ, բարձրանաս սրտով, և մոռանաս Տեր Աստծուդ, որ հանեց քեզ երկրից Եգիպտոսի, տնից ստրկության, որ տարավ քեզ անապատով մեծ և սարսափելի այն, որտեղ օձ խայթող, և կարիճ, և ծարավ, որտեղ չկար ջուր, որ հանեց քեզ համար ժայռից սուր աղբյուր ջրի, որ կերակրեց քեզ մանանա անապատում, որ չգիտեիր դու, և չգիտեին հայրերը քո, որպեսզի խոնարհեցնի քեզ, և փորձի քեզ, և լավ քեզ անի վերջում օրերի քո: Մի՛ ասես քո սրտում՝ իմ ուժը եւ իմ ձեռքի իշխանութիւնը արարեց ինձ այս մեծ զօրութիւնը: Եւ կը յիշես Տէր Աստուծոյդ, որովհետեւ ինքն է քեզի ուժ տալիս զօրութիւն ստեղծելու, եւ որպէսզի հաստատէ իր ուխտը, զոր երդուեցաւ Տէրը քո հայրերուն, ինչպէս այսօր: Եւ կլինի, եթե մոռանալով մոռանաս քո Տէր Աստծուն եւ գնաս ուրիշ աստուածների հետեւից, եւ ծառայես նրանց եւ երկրպագես նրանց, ապա վկայում եմ ձեզ այսօր երկինքն ու երկիրը, որ կործանումով կորստյան կմատնվեք: Ինչպես որ մնացյալ ազգերը, որոնց Տեր Աստվածը ոչնչացնում է ձեր առջև, այնպես էլ դուք կոչնչանաք, քանի որ չլսեցիք ձեր Տեր Աստծո ձայնը:

9

Լսի՛ր, Իսրայե՛լ, դու այսօր անցնում ես Հորդանանը՝ մտնելու

ժառանգելու ազգեր, որոնք մեծ են և ավելի ուժեղ, քան դուք, քաղաքներ մեծ և պարսպապատ մինչև երկինք, ժողովուրդ մեծ և բազմաթիվ և բարձրահասակ, Անակի որդիներին, որոնց դու ճանաչում ես, և դու լսել ես՝ ո՞վ կկարողանա դիմակայել Անակի որդիներին: Եւ կիմանաս այսօր, որ Տէր Աստված քո այս կառաջնորդի քո դիմացը, հուր ճարակող է, այս կոչնչացնի զնոսա, եւ այս կդարձնի զնոսա քո դիմացից, եւ կկորուսանի զնոսա արագութեամբ, ինչպէս ասաց քեզ Տէր: Մի՛ ասես քո սրտում, երբ Տէր Աստուածդ այս ազգերը քո առջևից ոչնչացնի, ասելով՝ իմ արդարութեան համար Տէրը ինձ բերեց ժառանգելու այս բարի երկիրը: Ոչ թե քո արդարության պատճառով, ոչ էլ քո սրտի սրբության պատճառով դու մտնում ես ժառանգելու նրանց երկիրը, այլ այս ազգերի ամբարշտության պատճառով Տերը կոչնչացնի նրանց քո առջևից, եւ որպեսզի հաստատի այն ուխտը, որ Տերը երդվեց մեր հայրերին՝ Աբրահամին, Իսահակին եւ Հակոբին: Եւ կիմանաս այսօր, որ ոչ թէ քո արդարութիւնների համար է, որ Տէր Աստուած քո տալիս է քեզ այս բարի երկիրը ժառանգելու, այլ որովհետեւ դու խստասիրտ ժողովուրդ ես: Հիշի՛ր, մի՛ մոռացիր, թե որքան բարկացրիր Տէր Աստծուդ անապատում, այն օրից, երբ դուք ելաք Եգիպտոսից, և եկաք այս տեղը, անհնազանդելով շարունակեցիք Տիրոջը: Եվ Խորեբում դուք բարկացրիք Տիրոջը, եւ Տերը բարկացավ ձեզ վրա՝ ոչնչացնելու ձեզ, երբ ես բարձրանում էի լեռ՝ վերցնելու քարե տախտակները, ուխտի տախտակները, որոնք Տերը կնքեց ձեզ հետ, եւ ես մնացի լեռան վրա քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր, հաց չկերա եւ ջուր չխմեցի: Եվ Տերը տվեց ինձ երկու քարե տախտակները, որոնք գրված էին Աստծո մատով, եւ դրանց վրա գրված էին բոլոր խոսքերը, որ Տերը խոսեց ձեզ հետ լերան վրա

ժողովի օրը: Եվ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր անց Տերը տվեց ինձ երկու քարե տախտակները՝ ուխտի տախտակները: Եւ ասաց Տէրը ինձ. վե՛ր կաց, արա՛գ իջիր այստեղից, որովհետեւ անօրէնութիւն գործեց քո ժողովուրդը, որին դուրս հանեցիր Եգիպտոսի երկրից, արագ շեղուեցին այն ճանապարհից, որ պատուիրեցի նոցա, եւ իրենց համար ձուլածոյ կուռք շինեցին: Եվ ասաց Տերը ինձ՝ ասելով, խոսել եմ քեզ հետ մեկ անգամ եւ երկու անգամ՝ ասելով, տեսել եմ այս ժողովրդին, եւ ահա կամակոր ժողովուրդ է: Եվ հիմա թույլ տուր ինձ բոլորովին ոչնչացնել նրանց, եւ կջնջեմ նրանց անունը երկնքի տակից, եւ կդարձնեմ քեզ մեծ եւ ուժեղ ազգ, շատ ավելի քան սա: Եւ դարձած հետ՝ իջայ ես լեռնից, եւ լեռը հրով էր վառվում մինչեւ երկինք, եւ վկայութեան երկու տախտակները իմ երկու ձեռքերի վրա էին: Եվ տեսնելով, որ դուք մեղք գործեցիք Տեր ձեր Աստծո առաջ, եւ դուք ձեզ համար ձուլածո կուռք արեցիք, եւ անցաք այն ճանապարհից, որ Տերը ձեզ հրամայեց անել, եւ բռնելով երկու տախտակները՝ ես դրանք նետեցի իմ երկու ձեռքերից, եւ կոտրեցի ձեր առաջ: Եւ աղաչեցի Տիրոջ առաջ երկրորդ անգամ, ինչպես եւ առաջինը, քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր, հաց չկերայ եւ ջուր չխմեցի, ձեր բոլոր մեղքերի համար, որոնք դուք մեղանչեցիք՝ չարիք գործելով Տէր Աստծո առաջ եւ զայն բարկացնելով: Եւ վախեցած եմ սրտմտութեան եւ բարկութեան պատճառով, որովհետեւ Տէրը բարկացաւ ձեզ վրայ՝ ձեզ ոչնչացնելու համար, եւ Տէրը լսեց ինձ այս ժամանակ: Եւ Ահարոնի վրա բարկացավ՝ ոչնչացնելու նրան, եւ աղոթեցի նաեւ Ահարոնի համար այն ժամանակ: Եւ ձեր մեղքը, որ դուք արեցիք՝ զուարակը, վերցրի զայն եւ այրեցի հրով, եւ աղացի զայն՝ ճզմելով խիստ, մինչեւ որ բարակ եղաւ, եւ եղաւ իբրեւ փոշի, եւ ընկեցի փոշին հեղեղատի մէջ, որ իջնում էր

լեռնից: Եւ այրման մէջ, եւ փորձութեան մէջ, եւ ցանկութեան գերեզմաններուն մէջ բարկացուցած էիք Տէրը: Եւ երբ ուղարկեց ձեզ Տէրը Կադէս Բառնէից՝ ասելով. Բարձրացէ՛ք եւ ժառանգեցէ՛ք այն երկիրը, որ տալիս եմ ձեզ, դուք անհնազանդեցիք Տէր Աստծու ձեր խօսքին, եւ չհաւատացիք նրան, եւ չլսեցիք նրա ձայնը: Անհնազանդ էիք Տիրոջ հանդէպ այն օրուանից, երբ Նա ճանաչվեց ձեզ: Եւ աղաչեցի Տիրոջ առաջ քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր, որքան որ աղաչեցի, քանզի Տէրը ասաց ոչնչացնել ձեզ: Եւ աղօթեցի Աստծուն եւ ասացի. Տէ՛ր, աստուածների թագաւոր, մի՛ բնաջնջիր քո ժողովուրդը եւ քո բաժինը, որ փրկեցիր, որոնց հանեցիր Եգիպտոսի երկրից քո մեծ զօրութեամբ, քո հզօր ձեռքով եւ քո բարձր բազուկով: Հիշիր Աբրահամը եւ Իսահակը եւ Հակոբը՝ քո ծառաները, որոնց երդվեցիր քեզ վրա, մի՛ նայիր այս ժողովրդի խստությանը եւ անբարեպաշտություններին, եւ նրանց մեղքերին: Չասեն այն երկրի բնակիչները, որտեղից մեզ հանեցիր, թե՝ քանի որ Տերը չկարողացավ նրանց մտցնել այն երկիրը, որ խոստացել էր նրանց, և քանի որ ատում էր նրանց, հանեց նրանց անապատ՝ սպանելու համար նրանց: Եւ սոքա են քո ժողովուրդը եւ քո ժառանգութիւնը, զորս դուրս հանեցեր Եգիպտոսի երկրից քո մեծ զօրութեամբ եւ քո հզօր ձեռքով եւ քո բարձր բազուկով:

10

Այն ժամանակ Տերը ինձ ասաց. Քեզ համար փորագրիր երկու քարե տախտակներ, ինչպես առաջինները, եւ բարձրացիր դեպի ինձ լեռը, եւ քեզ համար փայտե տապան կ’անես: Եւ կը գրես այն

տախտակների վրա այն խոսքերը, որոնք եղել են առաջին տախտակներում, որոնք ջարդեցիր, եւ կը դնես դրանք տապանակի մեջ: Եվ ես արեցի տապան անապական փայտից, եւ կոփեցի քարե տախտակները ինչպես առաջինները, եւ ելա լեռը, եւ երկու տախտակները իմ ձեռքերի վրա էին: Եւ գրեց այն տախտակների վրա առաջին գրությանը համաձայն այն տասը խոսքերը, որոնք Տէրը խոսեց ձեզ հետ լերան վրա կրակի միջից, եւ Տէրը դրանք տվեց ինձ: Եւ դարձած իջայ լեռնից, եւ դրի տախտակները այն տապանակի մեջ, որ արել էի, եւ նրանք այնտեղ էին, ինչպես Տէրը պատվիրել էր ինձ: Եւ Իսրայելի որդիները մեկնեցին Յակիմի որդիների Բերովթից՝ Միսադայից, այնտեղ մեռավ Ահարոնը եւ թաղվեց այնտեղ, եւ նրա փոխարեն քահանայություն արեց նրա որդի Եղիազարը: Այնտեղից նրանք մեկնեցին դեպի Գադգադ, և Գադգադից դեպի Ետեբաթա՝ ջրային հեղեղների երկիր: Այն ժամանակ Տերը բաժանեց Ղեւիի ցեղը՝ բարձրացնելու Տիրոջ ուխտի տապանակը, կանգնելու Տիրոջ առաջ, պաշտելու եւ աղոթելու նրա անվան վրա մինչեւ այս օրը: Այս պատճառով Ղեւտացիները բաժին եւ ժառանգութիւն չունին իրենց եղբայրներուն մէջ, Տէրն ինքը է նրանց ժառանգութիւնը, ինչպէս ըսաւ նրանց: Եվ ես կանգնած էի լեռան վրա քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր: Եւ Տէրը լսեց ինձ նաեւ այս ժամանակ, եւ Տէրը չուզեց ձեզ ոչնչացնել: Եւ Տէրը ասաց ինձ. Գնա՛, մեկնի՛ր այս ժողովրդի առաջից, եւ թող նրանք մտնեն ու ժառանգեն այն երկիրը, որ երդուեցի նրանց հայրերին տալ նրանց: Եվ հիմա, Իսրայել, ինչ է քո Տեր Աստված խնդրում քեզնից, այլ միայն վախենալ քո Տեր Աստծուց, եւ քայլել նրա բոլոր ճանապարհներով, եւ սիրել նրան, եւ ծառայել քո Տեր Աստծուն քո ամբողջ սրտից եւ քո ամբողջ հոգուց, պահել քո Տեր Աստծու

պատվիրանները եւ նրա կանոնները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր, որպեսզի լավ լինի քեզ: Ահա քո Տէր Աստծո երկինքն է եւ երկինքների երկինքը, երկիրը եւ այն ամենը, որ նրա մէջ է: Բայց ձեր հայրերին ընտրեց Տերը՝ սիրելու նրանց, և ընտրեց նրանց զարմը նրանց հետ՝ ձեզ, բոլոր ազգերի միջից, ըստ այս օրվա: Եւ թլփատեցէ՛ք ձեր սրտի կարծրութիւնը, եւ ձեր պարանոցը մի՛ կարծրացնէք: Քանզի Տերը Աստվածը ձեր, սա է Աստված աստվածների և Տեր տերերի, Աստված մեծ և հզոր և սարսափելի, ով դեմքով չի նայում և կաշառք չի ընդունում, դատաստան է անում եկած օտարականի և որբի և այրու համար, և սիրում է եկած օտարականին՝ տալու նրան հաց և հագուստ: Եւ սիրեցէք օտարականին, քանզի օտարականներ էիք Եգիպտոսի երկրում: Տեր քո Աստծուն կվախենաս, և նրան կծառայես, և նրան կպչես, և նրա անունով կերդվես: Սա քո պարծանքն է, և սա քո Աստվածն է, ով արեց քո մեջ այս մեծ և փառավոր բաները, որոնք տեսան քո աչքերը: Յոթանասուն հոգիներով իջան հայրերդ Եգիպտոս, իսկ հիմա Տէր Աստվածդ քեզ արեց ինչպէս երկնքի աստղերը բազմութեամբ:

11

Եւ կսիրես Տէր Աստված քո եւ կպահես նրա պահպանութիւնները, նրա կանոնները, նրա պատուիրանները եւ նրա դատաստանները բոլոր օրերում: Եվ կիմանաք այսօր, որ ոչ թե ձեր երեխաները, որոնք չգիտեն ու չեն տեսել ձեր Տեր Աստծո խրատը, եւ նրա մեծամեծ գործերը, եւ նրա հզոր ձեռքը, եւ նրա բարձր բազուկը, եւ նրա նշանները, եւ նրա հրաշքները, որոնք նա

արեց Եգիպտոսի մեջ Եգիպտոսի Փարավոն թագավորին եւ նրա ամբողջ երկրին, եւ ինչ արեց եգիպտացիների զորությանը, եւ նրանց կառքերին, եւ նրանց ձիերին, եւ նրանց զորությանը, ինչպես կարմիր ծովի ջուրը ողողեց նրանց երեսին, երբ նրանք հալածում էին ձեզ ետևից, եւ Տերը կորստյան մատնեց նրանց մինչեւ այսօրվա օրը, եւ ինչ արեց մեզ համար անապատում, մինչեւ որ եկաք այս տեղը, եւ ինչ արեց Դաթանին եւ Աբիրամին՝ Ռուբենի որդի Եղիաբի որդիներին, որոնց երկիրը բացեց իր բերանը եւ կուլ տվեց նրանց, եւ նրանց տները, եւ նրանց վրանները, եւ նրանց ամբողջ ունեցվածքը, որ նրանց հետ էր, ամբողջ Իսրայելի մեջ. որովհետեւ ձեր աչքերը տեսել են Տիրոջ բոլոր մեծ գործերը, որոնք նա արեց ձեր մեջ այսօր: Եւ դուք կը պահպանէք բոլոր նրա պատուիրանները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր, որպեսզի ապրիք եւ բազմանաք, եւ մտնելով ժառանգէք երկիրը, դէպի որ դուք անցնում էք Հորդանանը այնտեղ ժառանգելու համար զայն: Որպեսզի երկար օրեր ապրիք երկրի վրայ, որ երդվեց Տէրը ձեր հայրերին տալ նրանց եւ նրանց սերմին նրանց հետ, երկիր որ հոսում է կաթով եւ մեղրով: Քանի որ երկիրը, որի մեջ դու մտնում ես այնտեղ ժառանգելու համար այն, չէ ինչպես Եգիպտոսի երկիրն է, որտեղից դուք ելել եք, երբ նրանք ցանում են սերմը և ջրում են իրենց ոտքերով, ինչպես բանջարանոցի պարտեզը. իսկ երկիրը, որի մեջ դու մտնում ես այնտեղ ժառանգելու համար այն, լեռնային և հովիտային երկիր է. երկնքի անձրևից կխմի ջուր: Երկիր, որ Տէր Աստված քո անընդհատ դիտում է զայն, աչքերը Տիրոջ Աստծո քո նորա վերայ են տարվա սկզբանէ մինչեւ տարվա կատարումը: Եթե իսկապես լսեք բոլոր պատվիրանները, որոնք ես հրամայում եմ քեզ այսօր, սիրել Տիրոջը՝ քո Աստծուն, և ծառայել նրան քո ամբողջ սրտից և

քո ամբողջ հոգուց, ապա կտա անձրևը քո երկրին ըստ ժամանակի՝ վաղ և ուշ, և կբերես քո ցորենը, և քո գինին, և քո ձեթը, և կտա խոտ քո դաշտերում քո անասունների համար. և երբ ուտես և լցվես, զգույշ եղիր քեզ համար, որ չլայնանա քո սիրտը, և չանցնեք, և չծառայեք այլ աստվածների, և չերկրպագեք նրանց, և բարկանալով բարկությամբ Տերը ձեր վրա, և փակի երկինքը, և չլինի անձրև, և երկիրը չտա իր պտուղը, և կորչեք արագ այն բարի երկրից, որը Տերը տվեց ձեզ: Եւ դուք կդնեք այս խոսքերը ձեր սրտի մեջ եւ ձեր հոգու մեջ, եւ կապեք դրանք նշանի համար ձեր ձեռքի վրա, եւ դա կլինի անշարժ ձեր աչքերի առաջ: Եւ դուք կսովորեցնեք դրանք ձեր երեխաներին՝ խոսել դրանց մասին, երբ դու նստած ես տանը, եւ երբ դու գնում ես ճանապարհով, եւ երբ դու քնում ես, եւ երբ դու վեր ես կենում: Եվ դուք կգրեք դրանք ձեր տների դռների սեմերի վրա եւ ձեր դարպասների վրա, որպեսզի երկար ապրեք, եւ ձեր որդիների օրերը երկրի վրա, որը Տերը երդվեց ձեր հայրերին տալ նրանց, ինչպես երկնքի օրերը երկրի վրա: Եվ կլինի, եթե լսելով լսեք բոլոր այս պատվիրանները, որոնք ես պատվիրում եմ քեզ այսօր կատարել՝ սիրել Տեր մեր Աստծուն, եւ քայլել նրա բոլոր ճանապարհներով, եւ կպչել նրան, ապա Տերը կհանի բոլոր այս ազգերը ձեր առջևից, եւ կժառանգեք ազգեր, որոնք մեծ են եւ ուժեղ, ավելի քան դուք: Բոլոր այն տեղը, որ ձեր ոտքի հետքը կտրորի, ձերը կլինի՝ անապատից և Անտիլիբանից, մելալ գետից, Եփրատ գետից, և մինչև արևմտյան ծովը՝ քո սահմանները կլինեն: Ոչ ոք չի դիմադրի ձեր երեսին, եւ ձեր վախն ու ձեր սարսափը ձեր Տէր Աստուածը կը դնէ ամբողջ երկրի երեսին, որուն վրայ որ կոխէք, այնպէս ինչպէս խօսեցաւ ձեզ հետ: Ահա ես տալիս եմ ձեր առաջ այսօր օրհնությունը և անեծքը. օրհնությունը, եթե լսեք ձեր Տեր Աստծո պատվիրանները, որքան

ես հրամայում եմ ձեզ այսօր, և անեծքը, եթե չլսեք ձեր Տեր Աստծո պատվիրանները, որքան ես հրամայում եմ ձեզ այսօր, և մոլորվեք այն ճանապարհից, որ հրամայեցի ձեզ, գնալով ծառայելու ուրիշ աստվածների, որոնց չգիտեք: Եւ կլինի, երբ Տէր Աստված քո քեզ մտցնի այն երկիրը, ուր դու անցնում ես այնտեղ՝ ժառանգելու համար զայն, եւ կտաս օրհնություն Գարիզին լերան վրա, եւ անեծք՝ Գայբալ լերան վրա: Ո՞չ ահա սրանք Հորդանանի անդիվ են, արևմուտքի ճանապարհի ետևում, արեգականի արևմտյան կողմում, Քանանի երկրում, որ բնակվում է արևմուտքում, Գողգոլին հարող, բարձր կաղնու մոտ: Դուք անցնում եք Հորդանանը՝ մտնելով ժառանգելու այն երկիրը, որը Տեր մեր Աստվածը տալիս է ձեզ ժառանգության միջոցով բոլոր օրերը, եւ կբնակվեք նրա մեջ: Եւ դուք պիտի պահէք կատարելու նրա բոլոր պատուիրանները եւ այս դատաստանները, որքան ես տալիս եմ ձեր առաջ այսօր:

12

Եւ սրանք են հրամանները եւ դատաստանները, որոնք պետք է պահպանեք կատարելու համար այն երկրում, որը Տէր Աստված՝ ձեր հայրերի Աստվածը, տալիս է ձեզ ժառանգությամբ, բոլոր այն օրերին, որոնք դուք ապրում եք երկրի վրա: Կործանմամբ կործանեք բոլոր տեղերը, որտեղ նրանք ծառայեցին իրենց աստվածներին, որոնց դուք ժառանգում եք, բարձր լեռների վրա, և բլուրների վրա, և հաստ ծառի տակ: Եվ կքանդեք նրանց զոհասեղանները, և կջարդեք նրանց սյուները, և նրանց սրբազան անտառները կհատեք, և նրանց աստվածների փորագրված

պատկերները կայրեք կրակով, և կործանեք նրանց անունը այն տեղից: Ոչ պիտի անէք այսպէս ձեր Տէր Աստծուն: Բայց դեպի այն տեղը, որը կընտրի Տեր Աստված քո ձեր քաղաքներից մեկում, որպեսզի անվանի իր անունը այնտեղ և կոչվի, կփնտրեք և կգաք այնտեղ: Եւ դուք պիտի բերեք այնտեղ ձեր այրվող ողջակեզները եւ ձեր զոհերը, եւ ձեր առաջին պտուղները, եւ ձեր աղոթքները, եւ ձեր կամավոր ընծաները, եւ ձեր համաձայնությունները, ձեր արջառների անդրանիկները եւ ձեր ոչխարների անդրանիկները: Եւ կերիք այնտեղ Տէր Աստուծոյ ձերոյ առաջ, եւ ուրախանաք այն ամենի վրայ, ինչի վրայ որ ձեռք դնէք դուք եւ տունք ձեր, որպէս օրհնեց զքեզ Տէր Աստուած քո: Դուք չեք անելու այն ամենը, ինչ որ մենք անում ենք այստեղ այսօր, յուրաքանչյուրը իր առաջ հաճելին, որովհետև դուք դեռ չեք եկել մինչև հիմա դեպի հանգիստը և դեպի ժառանգությունը, որը Տեր մեր Աստվածը տալիս է ձեզ: Եւ դուք կ'անցնէք Հորդանանը եւ կ'բնակիք այն երկրի վրայ, որ Տէր մեր Աստուածը ձեզ ժառանգութիւն կու տայ, եւ Նա ձեզ կը հանգստացնէ ձեր շուրջի բոլոր թշնամիներէն, եւ դուք անվտանգութեամբ կ'բնակիք: Եւ կլինի այն տեղը, որ կընտրի Տէր Աստված քո՝ կոչվելու համար անունը նրա այնտեղ, այնտեղ կբերեք այն ամենը, ինչ ես հրամայում եմ ձեզ այսօր՝ ձեր ողջակեզները, ձեր զոհաբերությունները, ձեր տասանորդները, ձեր ձեռքերի առաջաբերությունները եւ ձեր պարգևների ամեն ընտիրը, որքան որ կուխտեք Տիրոջը՝ ձեր Աստծուն: Եւ դուք կ'ուրախանաք ձեր Տէր Աստծոյ առջեւ, դուք եւ ձեր որդիները, եւ ձեր դուստրերը, եւ ձեր ծառաները, եւ ձեր աղախինները, եւ Ղեւտացին որ ձեր դռների վրայ է, որովհետեւ նրան բաժին չկայ ոչ էլ ժառանգութիւն ձեզ հետ: Ուշադի՛ր դարձրու քեզ համար, մի՛ մատուցիր քո ողջակեզները ամեն տեղում, որ տեսնես: Բայց

միայն այն տեղում, որը Տեր քո Աստվածը կընտրի քո ցեղերից մեկում, այնտեղ կբերեք ձեր ողջակեզները, և այնտեղ կատարես այն ամենը, ինչ ես քեզ հրամայում եմ այսօր: Բայց ամենայն ցանկութեամբ քո զոհես եւ ուտես միս ըստ օրհնութեան Տեառն Աստուծոյ քո, զոր տուաւ քեզ ամենայն քաղաքում, անմաքուրն եւ մաքուրն միասին ուտեն զայն, ինչպէս այծեամն կամ եղջերուն: Բայց արյունը չպիտի ուտեք, երկրի վրա կը թափեք այն, ինչպես ջուր: Չես կարող ուտել քո քաղաքներում քո հացահատիկի տասանորդը, քո գինին, քո ձիթայուղը, քո արջառների անդրանիկները, քո ոչխարների անդրանիկները, բոլոր աղօթքները, որքան որ ուխտես, ձեր համաձայնությունները եւ քո ձեռքերի առաջաբերությունները: Բայց դու կուտես այն քո Տեր Աստծո առաջ այն տեղում, որ քո Տեր Աստվածը կընտրի իր համար, դու և քո որդին, և քո դուստրը, քո ծառան, և քո աղախինը, և պանդուխտը, որ քո քաղաքներում է, և դու կուրախանաս քո Տեր Աստծո առաջ այն ամենի վրա, որի վրա քո ձեռքդ դնես: Ուշադի՛ր լեր քեզ համար, մի՛ լքիր Ղեւտացուն ամբողջ այն ժամանակը, որչափ որ ապրես երկրի վրա: Եթե Տեր Աստված քո ընդարձակի քո սահմանները, ինչպես խոսեց քեզ, և կասես՝ կկերեմ միս, եթե քո հոգին ցանկանա միս ուտել, ապա քո հոգու ամեն ցանկությամբ կերես միս: Եթե բայց հեռու է քեզանից այն տեղը, որը Տեր Աստված քո կընտրի այնտեղ կոչվելու իր անունը, ապա կզոհես քո արջառներից և քո ոչխարներից, որոնք Աստված քեզ կտա, այնպես ինչպես հրամայեցի քեզ, և կուտես քո քաղաքներում՝ ըստ քո հոգու ցանկության: Ինչպես որ ուտվում է այծյամը և եղջերուն, այնպես կերես դու զայն. անմաքուրը քո մեջ և մաքուրը նմանապես կուտեն: Ուժեղորեն ուշադրություն դարձրու, որ արյուն չուտես, որովհետև արյունը նրա հոգին է,

հոգին չպետք է ուտվի միսի հետ: Չպիտի ուտեք, երկրի վրա կհեղեք այն ինչպես ջուր: Մի՛ կեր այն, որպեսզի լավ լինի քեզ եւ քո որդիներին քեզ հետ, եթե անես բարին եւ հաճելին քո Տէր Աստծո առաջ: Բայց քո սրբերը, եթե քեզ լինեն, և քո աղոթքներդ վերցնելով կգաս այն տեղը, որ Տեր Աստված քո ընտրի, որպեսզի այնտեղ կոչվի նրա անունը: Եւ կը կատարես քո ողջակէզները, քո միսը կը մատուցանես Տէր Աստուծոյդ զոհասեղանին վրայ, իսկ քո զոհերուն արիւնը կը հեղես Տէր Աստուծոյդ զոհասեղանին հիմքին վրայ, իսկ միսը կ՚ուտես: Պահպանիր և լսիր, և կատարիր բոլոր այն խոսքերը, որոնք ես հրամայում եմ քեզ, որպեսզի լավ լինի քեզ և քո որդիներին հավիտյան, եթե կատարես այն ինչ հաճելի է և լավ Տիրոջ՝ քո Աստծո առաջ: Եթե բայց Տեր Աստվածդ ոչնչացնի ազգերը, որոնց մեջ դու մտնում ես այնտեղ ժառանգելու նրանց հողը քո երեսից, և դու ժառանգես այն, և բնակվես նրանց հողում, զգույշ եղիր քեզ համար, որ չփորձես հետևել նրանց՝ նրանց ոչնչացվելուց հետո քո երեսից, ասելով՝ ինչպե՞ս են այս ազգերը պաշտում իրենց աստվածներին: Ես էլ կանեմ: Ոչ կ'ընես այսպես քո Աստծուն, որովհետև զարհուրելի բաները Տիրոջ, որ նա ատեց, նրանք արեցին իրենց աստուածներին, քանզի իրենց որդիներն ու իրենց դուստրերը կ'այրեն կրակով իրենց աստուածներին:

13

Ամեն բառ, որ ես հրամայում եմ ձեզ այսօր, այս պահպանեք անելու, չկավելացնեք դրա վրա, ոչ էլ կհանեք դրանից: Եթե բայց ելնի ի ձեզ մարգարե կամ երազ տեսնող երազը, և տա քեզ նշան

կամ հրաշք, և գա նշանը կամ հրաշքը որ խոսեց դեպի քեզ՝ ասելով, եկեք գնանք և ծառայենք այլ աստվածներին որոնց չգիտեք, չպիտի լսեք խոսքերին այն մարգարեի կամ երազ տեսնողի այն երազը, որովհետև փորձում է Տեր Աստված ձեր ձեզ՝ իմանալ եթե սիրում եք Աստված ձեր ամբողջ սրտից ձեր և ամբողջ հոգուց ձեր: Ձեր Տէր Աստծո հետեւեցէք, եւ նրանից վախեցէք, եւ նրա ձայնը լսեցէք, եւ նրան կցվեցէք: Եւ այն մարգարեն կամ այն երազ տեսողը կմեռնի, քանզի խոսեց մոլորեցնելու համար քեզ Տեառնից՝ քո Աստծուց, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, որ փրկեց քեզ ստրկությունից, հանելու համար քեզ այն ճանապարհից, որ հրամայեց քեզ Տերը՝ քո Աստուածը, գնալ նրանով, եւ կոչնչացնես չարը ձեր միջից: Եթե քեզ կոչի քո եղբայրը քո հորից կամ քո մորից, կամ քո որդին, կամ քո դուստրը, կամ քո կինը որ քո ծոցում է, կամ ընկերը որ հավասար է քո հոգուն, գաղտնի ասելով՝ եկեք գնանք և ծառայենք այլ աստվածներին, որոնց դու չգիտեիր և քո հայրերը, այն աստվածներից ազգերի որ շուրջդ են, որոնք մոտ են քեզ կամ որոնք հեռու են քեզանից, երկրի ծայրից մինչև երկրի ծայրը, դու չես համաձայնվի նրան, և չես լսի նրան, և քո աչքը չի խնայի նրան, դու չես գթա նրան, և դու չես ծածկի նրան, այլ հայտնելով կհայտնես նրա մասին, և քո ձեռքերը կլինեն նրա վրա առաջինը սպանելու նրան, և ամբողջ ժողովրդի ձեռքերը վերջում: Եւ նրանք պիտի քարկոծեն նրան քարերով, եւ նա պիտի մեռնի, որովհետեւ փորձեց հեռացնել քեզ Տիրոջից՝ քո Աստծուց, որ հանեց քեզ Եգիպտոսի երկրից, ստրկութեան տնից: Եւ ամբողջ Իսրայելը լսելով՝ կվախենա, եւ այլեւս չի շարունակի այս չար գործը կատարել ձեր մեջ: Եթե բայց լսես քո քաղաքներից մեկում, որոնք Տեր Աստված քո տալիս է քեզ, որ բնակվես այնտեղ, ասողների,

որ ելան անօրինակ մարդիկ ձեզանից և ապստամբեցրին իրենց երկրի բոլոր բնակիչները՝ ասելով՝ գնանք և ծառայենք այլ աստվածների, որոնց դուք չգիտեիք, և քննես ու հարցնես, և շատ հետազոտես, և ահա ճշմարիտ է հստակորեն խոսքը, եղել է այս պղծությունը ձեր մեջ, ապա սպանելով կսպանես այն երկրում բնակվող բոլորին սրի սպանությամբ, անեծքով կանեծես այն և ամեն ինչ որ նրա մեջ է: Եւ նրա ամբողջ աւարը կը հաւաքես նրա փողոցներում, եւ քաղաքը կրակով կը վառես, եւ նրա ամբողջ աւարը ամբողջ ժողովրդով քո Տէր Աստծո առաջ, եւ յաւիտենապէս անբնակ կը լինի, այլեւս չի վերաշինուի: Եվ քո ձեռքին չի կպչի ոչինչ նզովված բանից, որպեսզի Տերը դառնա իր բարկության զայրույթից, եւ տա քեզ ողորմություն, եւ ողորմի քեզ, եւ բազմացնի քեզ, ինչպես երդվեց քո հայրերին, եթե լսես քո Տեր Աստծո ձայնը՝ պահելու նրա պատվիրանները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր, անելու բարին եւ հաճելին քո Տեր Աստծո առաջ:

14

Դուք որդիներն էք ձեր Տէր Աստծուն, չէք դնելու ճաղատութիւն ձեր աչքերուն մէջտեղը մեռելի վրայ: Որովհետև դու սուրբ ժողովուրդ ես քո Տեր Աստծուն համար, եւ քեզ ընտրեց քո Տեր Աստուածը, որպեսզի դառնաս նրա յատուկ ժողովուրդը երկրի երեսի վրա եղած բոլոր ազգերից: Դուք չպիտի ուտեք որևէ պղծություն: Սրանք են անասունները որ կուտեք՝ հորթ արջառներից, եւ գառ ոչխարներից, եւ նոխազ այծերից, եղջերու, եւ այծեմն, եւ սպիտակ ետեւով եղջերու, օրիքս եւ ընձուղտ: Ամեն

անասուն, որ բաժանում է խուրը եւ ունի երկու խուրերի եղունգներ, եւ որ որսոք է բերում անասունների մեջ, այդ կերիք: Եւ զայս ոչ կերիք դուք՝ ի բերողաց վեր արտածումն եւ ի բաժանողաց զսմբակսն եւ ունեցողաց զճեղքեալ եղունգսն՝ զուղտն եւ զմազաւոր ոտն եւ զխոզագռունչն, զի բերեն վեր արտածումն, եւ զսմբակն ոչ բաժանեն. անմաքուր են այս ձեզ: Եւ խոզը, որովհետեւ բաժանում է սմբակը եւ ճեղքում է սմբակի ճեղքերը, բայց մաղը չի մաղում, անմաքուր է այս ձեզ. նրանց միսից չպիտի ուտեք, նրանց դիակներին չպիտի դիպչեք: Եւ այս կերիք ի ամենայն որ ի ջրերն են, ամենայն որչափ է ի նոսա թեւակներ եւ թեփեր, կերիք: Եւ բոլոր այն, որոնք չունեն թեւեր եւ թեփեր, չպիտի ուտեք, անմաքուր են ձեզ համար: Ամեն մաքուր թռչուն կերեք: Եվ սրանք չեք ուտի նրանցից՝ արծիվը, եւ անգղը, եւ ծովային արծիվը, եւ անգղը, եւ օձաարծիվը, եւ նրան նմանները, եւ ճնճղուկը, եւ բուն, եւ ճայը, եւ արագիլը, եւ կարապը, եւ իբիսը, եւ ջրաթռչունը, եւ բազեն, եւ նրան նմանները, եւ տատրակը, եւ գիշերաագռավը, եւ պելիկանը, եւ ծովափետուրը, եւ նրան նմանները, եւ ծիրանագույն ջրհավը, եւ չղջիկը: Բոլոր թռչունների սողունները անմաքուր են ձեզ համար, դուք չպետք է ուտեք դրանցից: Ամեն մաքուր թռչուն կերեք: Ամեն դիակ չպիտի ուտեք. օտարականին, որ քո քաղաքներում է, կտրվի և կուտի, կամ կվաճառես օտարականին, որովհետև դու սուրբ ժողովուրդ ես Տեր քո Աստծուն: Չեփես գառ իր մոր կաթի մեջ: Տասներորդը կտասանորդես քո սերմանց ամեն բերքից, քո դաշտի ծնունդը տարեցտարի: Եւ կերես այն այն տեղում, որ Տէր Աստված քո ընտրի, որպեսզի կոչվի իր անունը այնտեղ, կբերեք ձեր ցորենի, գինու եւ ձեթի տասանորդները, ձեր արջառների եւ ոչխարների անդրանիկները, որպեսզի սովորես երկնչել Տէր Աստված քո

բոլոր օրերդ: Եթե բայց հեռու դառնա ճանապարհը քեզնից, և չկարողանաս բերել դրանք, որովհետև հեռու է քեզնից այն տեղը, որը կընտրի Տեր Աստվածդ, որպեսզի իր անունը այնտեղ կոչվի, որովհետև Տեր Աստվածդ կօրհնի քեզ, ապա կվաճառես դրանք արծաթով, և կվերցնես արծաթը քո ձեռքերում, և կգնաս այն տեղը, որը կընտրի Տեր Աստվածդ: Եվ կտաս արծաթ ամեն ինչի վրա, որ կցանկանա հոգիդ՝ եզների վրա կամ ոչխարների վրա, կամ գինու վրա կամ ամուր խմիչքի վրա, կամ ամուր խմիչքի վրա, կամ ամեն ինչի վրա, որ կցանկանա հոգիդ, եւ կուտես այնտեղ քո Տէր Աստծո առաջ, եւ կուրախանաս դու եւ քո տունը, եւ ղեւտացին քո քաղաքներում, որովհետեւ նրան բաժին չկա եւ ոչ էլ ժառանգություն քեզ հետ: Երեք տարի անց դուրս կբերես քո բերքի ամբողջ տասանորդը, այդ տարում կդնես այն քո քաղաքներում: Եւ կգա Ղեւտացին, որովհետեւ նրան բաժին ոչ վիճակ չկա քեզ հետ, եւ եկուորը եւ որբը եւ այրին այրին, որ քո քաղաքներում են, եւ կուտեն եւ կշագեն, որպեսզի Տէր Աստուածդ օրհնի քեզ քո բոլոր գործերում, որոնք անես:

15

Յոթ տարուց կ'արձակես: Եվ այսպես է թողության հրամանը. կթողես ամեն սեփական պարտք, որ քո հարևանը պարտական է քեզ, եւ քո եղբորից չես պահանջի, որովհետև թողություն է կանչվել քո Տէր Աստծուն: Օտարից կպահանջես այն ամենը, ինչ քեզ պարտք է նրա մոտ, իսկ քո եղբորը կներես քո պարտքը: Որովհետև քո մեջ կարոտյալ չի լինի, քանի որ օրհնելով կօրհնի քեզ Տեր Աստված քո այն երկրում, որ Տեր Աստված քո տալիս է

քեզ ժառանգությամբ՝ ժառանգելու համար զայն: Եթե իսկապես լսեք ձեր Տեր Աստծո ձայնին՝ պահպանելու և կատարելու այս բոլոր պատվիրանները, որքան որ ես հրամայում եմ քեզ այսօր, որովհետև քո Տեր Աստվածը օրհնեց քեզ այն ձևով, ինչպես խոսեց քեզ, և դու կտաս փոխ շատ ազգերին, բայց դու չես վերցնի փոխ, և դու կիշխես շատ ազգերի վրա, բայց քեզ վրա չեն իշխի: Եթե քո եղբայրներից մեկը կարիքավոր դառնա քո քաղաքներից մեկում, այն երկրում, որ Տեր Աստված քո տալիս է քեզ, չես խստացնես քո սիրտը և չես փակես քո ձեռքը քո կարիքավոր եղբորից: Բացելով կբացես ձեռքերդ նրան, եւ վարկ կտաս նրան այնքան, որքան նա կարիքն ունի, ինչպես որ նա կարիքի մեջ է: Ուշադի՛ր եղիր քեզ համար, որ քո սրտում չլինի գաղտնի անօրինության խոսք՝ ասելով. Մոտենում է յոթներորդ տարին՝ ազատման տարին, և քո աչքը չար լինի քո կարիքավոր եղբոր նկատմամբ, և նրան չտաս, և նա աղաղակի քո դեմ Տիրոջը, և քո մեջ մեծ մեղք լինի: Տալով կտաս նրան, եւ փոխ կտաս նրան որքան նա կարիք ունի, ինչպես նա կարիքի մեջ է, եւ չես տրտմի քո սրտով, երբ տաս նրան, որովհետեւ այս խոսքի պատճառով քեզ կօրհնի Տէրը՝ քո Աստվածը, քո բոլոր գործերում եւ այն ամենում, ուր ձեռք կդնես: Քանի որ կարիքավորը չի պակասելու քո երկրից, դրա համար ես քեզ հրամայում եմ կատարել այս խոսքը՝ ասելով. բացելով պիտի բացես քո ձեռքերը քո եղբորը՝ աղքատին, և կարիքավորին, որ քո երկրի վրա է: Եթե քեզ վաճառվի քո եղբայրը՝ Եբրայեցին կամ Եբրայուհին, նա վեց տարի քեզ ծառայի, եւ յոթներորդ տարում նրան ազատ կ'արձակես քեզնից: Երբ նրան ազատ արձակես քեզանից, չպիտի արձակես նրան դատարկ ձեռքով: Պաշար կմատակարարես նրան քո ոչխարներից, քո ցորենից եւ քո գինուց. ինչպես օրհնեց

քեզ Տէրը՝ քո Աստուածը, այնպես կտաս նրան: Եւ կը յիշես, որ ծառայ էիր Եգիպտոսի երկրում, եւ Տէր Աստուած քո փրկեց քեզ անտի, վասն այդ ես քեզ հրամայում եմ կատարել այս խօսքը: Եթե բայց ասի քեզ՝ Ես չեմ ելնի քեզնից, որովհետեւ սիրել է քեզ եւ քո տունը, քանի որ նրան բարի է քեզ մոտ: Եւ կառնես գերանը եւ կծակես նրա ականջը դռան վրայ, եւ նա քեզ ծառայ կլինի յաւիտեան, եւ քո աղախնի հետ նոյնպէս կանես: Ոչ խիստ կլինի առաջ քո, երբ նրանց ազատ արձակես քեզնից, որովհետեւ վարձկանի տարեկան վարձքով վեց տարի ծառայեց քեզ, եւ օրհնի քեզ Տէր Աստված քո այն ամենում, ինչ որ անես: Ամեն անդրանիկ, որ ծնվի քո արջառների և քո ոչխարների մեջ, արուներին կսրբացնես քո Տեր Աստծուն: Քո անդրանիկ հորթով չես գործի, և քո ոչխարների անդրանիկները չես կտրի: Տիրոջ առաջ կերես այն տարեցտարի այն տեղում, որ ընտրի Տերը՝ քո Աստվածը, դու եւ քո տունը: Եթե բայց ի նմա արատ իցէ, կաղ կամ կույր, արատ չար, ոչ զոհես զայն Տեառն Աստուծոյ քում: Քո քաղաքներում կերես այն, անմաքուրը քո մեջ և մաքուրը նմանապես կուտեն, ինչպես այծեամը կամ եղջերուն: Բայց արյուն չպետք է ուտեք, այն երկրի վրա պետք է թափեք ինչպես ջուր:

16

Պահպանիր երիտասարդների ամիսը, և զատիկ կատարիր Տիրոջ՝ քո Աստծուն, որովհետև երիտասարդների ամսում դուրս ելար Եգիպտոսից գիշերով: Եւ զոհես զատիկ Տեառն Աստծուդ՝ ոչխարներ եւ արջառներ այն տեղում, որ ընտրի Տէր Աստուածդ,

որպեսզի կոչվի անունը նրա այնտեղ: Չ կերես նրա վրա խմորեղ, յոթ օր կերես նրա վրա անխմոր հաց նեղության, որովհետև արագությամբ ելաք Եգիպտոսից, որպեսզի հիշեք ձեր ելքի օրը Եգիպտոսի երկրից ձեր կյանքի բոլոր օրերը: Քո բոլոր սահմաններում եօթը օր խմորեղ չի տեսնվի քեզ, եւ առաջին օրը երեկոյան զոհաբերած միսը չի մնա մինչեւ առավոտ: Չես կարող զոհել զատիկը քո քաղաքներից ոչ մեկում, որոնք Տեր քո Աստվածը տալիս է քեզ, այլ միայն այն տեղում, որ Տեր քո Աստվածը կընտրի, որ իր անունը կանչվի այնտեղ, կզոհես զատիկը երեկոյան, արևմուտքի կողմը արեգակի, այն ժամանակ, երբ դուրս եկար Եգիպտոսից: Եւ կեփես եւ հոպտես եւ ուտես այն տեղում, որ ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո, եւ դարձցիս առաւօտուն եւ գաս քո տունը: Վեց օրեր կուտես բաղարջ, եւ յոթներորդ օրը ելքի տօն է Տիրոջ՝ քո Աստծուն. այնում ոչ մի գործ չես անի, բացի այն ամենից, ինչ կարվի հոգուն: Յոթ շաբաթ կհաշվես քեզ համար, երբ մանգաղդ հունձի վրա սկսես դնել, կսկսես հաշվել յոթ շաբաթ: Եւ կ'ընես շաբաթների տօնը Տէր Աստուծոյդ համար, ինչպէս որ ձեռքդ կարող է, այնքան որ Տէր Աստուածդ տայ քեզի: Եւ կ'ուրախանաս Տիրոջ քո Աստուծոյ առջեւ, դու եւ քո որդին, եւ քո դուստրը, քո ծառան, եւ քո աղախինը, եւ ղեւտացին, եւ պանդուխտը, եւ որբը, եւ այրին, որ է ձեր մէջ, այն տեղում, որ Տէրը քո Աստուածը ընտրէ զայն, կանչուելու համար իր անունը հոն: Եւ կհիշես, որ ծառա եղար Եգիպտոսի երկրում, եւ կպահես ու կկատարես այս պատվիրանները: Վրանների տոն կ'ընես քեզ համար յոթ օր, երբ հավաքես քո կալից եւ քո հնձանից: Եվ կուրախանաս քո տոնի մեջ, դու եւ քո որդին, եւ քո դուստրը, քո ծառան, եւ քո աղախինը, եւ ղեւտացին, եւ եկվորը, եւ որբը, եւ այրին, որ է քո քաղաքներում: Յոթ օր տօնես Տիրոջը՝ քո Աստծուն,

այն տեղում, որ Տէրը՝ քո Աստուածը, կ՚ընտրէ իր համար, եթէ Տէրը՝ քո Աստուածը, օրհնէ քեզ քո բոլոր բերքերում եւ քո ձեռքերի ամէն գործում, եւ դու կը լինես ուրախանալով: Տարվա երեք անգամ քո բոլոր արական զավակները պետք է երևան Տեր Աստծո առաջ այն տեղում, որ Տերը կընտրի՝ անխմոր հացի տոնին, շաբաթների տոնին և խրանների տոնին: Դատարկ ձեռքերով չպետք է երևաս Տեր Աստծո առաջ: Յուրաքանչյուրը ըստ իր ձեռքերի ուժի, ըստ քո Տեր Աստծո օրհնության, որ տվեց քեզ: Դատավորներ և դպիրներ կը դնես քեզի համար քո բոլոր քաղաքներում, որոնք Տէր Աստուած քո կու տայ քեզի ըստ ցեղերուն, և նրանք կը դատեն ժողովուրդը արդար դատաստանով: Նրանք չեն շեղում դատաստանը եւ չեն ընդունում կաշառք, քանի որ կաշառքները կուրացնում են իմաստունների աչքերը եւ վերացնում արդարների խոսքերը: Արդարութեամբ զարդարն հետապնդեսցես, որպէսզի ապրիք, եւ մտնելով ժառանգեսջիք զերկիրն, զոր Տէր Աստուած քո տայ քեզ: Քո Աստծո զոհասեղանի մոտ քեզ համար անտառ չես տնկի, ոչ մի ծառ քեզ համար չես կանգնեցնի: Քո Տէր Աստուածը ատած սիւնը քեզ համար չպիտի կանգնեցնես:

17

Ոչ զոհես Տեառն Աստծուդ հորթ կամ ոչխար, որի մեջ արատ կա, ամեն չար բան, որովհետև պղծություն է Տեառն Աստծուդ համար: Եթե գտնվի քո քաղաքներից մեկում, որոնք Տեր քո Աստվածը տալիս է քեզ, տղամարդ կամ կին, ով կանի չարը Տեր քո Աստծո առաջ՝ անցնելով նրա ուխտը, և եկած ծառայեն այլ աստվածների

և երկրպագեն նրանց՝ արևին, կամ լուսնին, կամ երկնքի աշխարհից բոլորին, որոնք չհրամայեց քեզ, և հաղորդվի քեզ և հետաքննես շատ, և ահա իսկապես եղել է խոսքը, եղել է այս պղծությունը Իսրայելում, ապա դուրս կբերես այն մարդուն կամ այն կնոջը, և քարկոծ կանեք նրանց քարերով, և կմեռնեն: Երկու կամ երեք վկաների վրա կմեռնի մեռնողը, մեկ վկայի վրա չի մեռնի: Եւ վկաների ձեռքը նրա վրա կլինի առաջինը՝ սպանելու նրան, եւ ժողովրդի ձեռքը՝ վերջում, եւ կհեռացնես չարը ձեր միջից: Եթե բայց անկարող լինի քեզանից խոսք դատաստանի մեջ արյան և արյան միջև, և դատաստանի և դատաստանի միջև, և հպման և հպման միջև, և հակասության և հակասության միջև, դատաստանի խոսքեր ձեր քաղաքներում, և վեր կենալով կբարձրանաս դեպի այն տեղը, որ ընտրի Տեր Աստված քո այնտեղ, և կգաս դեպի քահանաները Ղևտացիները և դեպի դատավորը, որ լինի այն օրերում, և հարցաքննելով կհայտնեն քեզ դատաստանը: Եւ կ'ընես ըստ այն գործի, որ քեզ հաղորդեն այն տեղից, զոր ընտրէ Տէր Աստուած քո, եւ կը պահես ընել այն ամենը, որ քեզ օրինադրուի: Ըստ օրենքի և ըստ դատաստանի, որ կասեն քեզ, կանես. չես շեղվի այն խոսքից, որ հայտնեն քեզ, ոչ աջ, ոչ ձախ: Եվ այն մարդը, որ եթե ամբարտավանությամբ գործի այնպես, որ չհնազանդի քահանային, որ կանգնած է պաշտամունք մատուցելու Տիրոջ՝ քո Աստծո անվան վրա, կամ դատավորին, որ լինի այն օրերին, մեռնի այն մարդը, եվ հանես չարը Իսրայելից: Եւ ամբողջ ժողովուրդը լսելով՝ կվախենա, եւ այլեւս անբարեպաշտ չի գործի: Եթե դու մտնես այն երկիրը, որը Տեր Աստված քո տալիս է քեզ, և ժառանգես այն, և բնակվես դրա վրա, և ասես՝ կարգեմ ինձ վրա իշխան, ինչպես մյուս ազգերը իմ շուրջը, կարգելով կարգես քեզ վրա իշխան, որին Տեր Աստված

կընտրի. քո եղբայրներից կարգես քեզ վրա իշխան. չես կարող կարգել քեզ վրա օտար մարդ, որովհետև քո եղբայրը չէ: Քանզի նա իր համար ձի չի բազմացնի, ոչ էլ ժողովուրդը Եգիպտոս չի դարձնի, որպէսզի իր համար ձի չբազմացնի, իսկ Տէրն ասաց՝ այլեւս այս ճանապարհով վերադառնալ չպիտի շարունակէք: Եւ նա իր համար չի բազմացնի կանայք, որպէսզի նրա սիրտը չշեղուի, եւ արծաթ ու ոսկի իր համար չի բազմացնի շատ: Եվ երբ նա նստի իր իշխանության վրա, նա կգրի իր համար այս երկրորդ օրենքը գրքի մեջ ղեւտացի քահանաներից, եւ այն կլինի նրա հետ, եւ նա կկարդա դրա մեջ իր կյանքի բոլոր օրերը, որպեսզի սովորի վախենալ Տեր քո Աստծուց, եւ պահել այս բոլոր պատվիրանները, եւ կատարել այս կանոնները, որպեսզի նրա սիրտը չբարձրանա իր եղբայրներից, որպեսզի չխախտի պատվիրաններից աջ կամ ձախ, որպեսզի երկարացնի իր իշխանության վրա, ինքը եւ իր որդիները Իսրայելի որդիների մեջ:

18

Ղեւտացի քահանաներին, Ղեւիի ամբողջ ցեղին, բաժին ու վիճակ չի լինի Իսրայելի հետ. Տիրոջ զոհաբերությունները նրանց վիճակն են, զանոնք կերակրեն: Բաժին չի լինի նրանց եղբայրների մեջ, Տերն ինքը նրա բաժինն է, ինչպես ասաց նրան: Եվ սա է քահանաների դատաստանը ժողովրդից, զոհողներից զոհերը, թե եզ, թե ոչխար. եւ կտաս ուսը քահանային, եւ ծնոտները, եւ ստամոքսը, եւ առաջին բերքերը քո ցորենի, եւ քո գինու, եւ քո ձեթի, եւ առաջին բերքը քո ոչխարների խուրձերի կտաս նրան: Որովհետև նրան ընտրեց Տէրը քո բոլոր ցեղերից,

որպեսզի կանգնի Տէր Աստծո առաջ, պաշտի եւ օրհնի նրա անունով, ինքը եւ նրա որդիները Իսրայէլի որդիների մեջ: Եթե գա ղեւտացին մեկից քաղաքներից բոլոր որդիների Իսրայելի, որտեղ ինքը բնակվում է, ըստ այն ինչ ցանկանում է հոգին նրա, դեպի այն տեղը որը կընտրի, կծառայի անունով Տիրոջ Աստծո նրա, ինչպես բոլոր եղբայրները նրա ղեւտացիները որ կանգնած են այնտեղ առաջ Տիրոջ Աստծո քո: Բաժանված բաժին կուտի, բացի ընտանեկան վաճառքից: Եթե մտնես այն երկիրը, որը Տեր Աստված քո տալիս է քեզ, չպիտի սովորես անել այդ ազգերի զարհուրելիությունների համաձայն: Քո մեջ չի գտնվելու մեկը, որ կրակով մաքրում է իր որդուն և իր դուստրը, գուշակություն է անում, նշաններ է մեկնաբանում և նախազգուշացումներ է վերցնում, թույներով հմայական երգեր է երգում, որովայնախոս է և նշաններ է մեկնաբանում, մեռելներին է հարցնում: Քանզի զարհուրելի է Տեր Աստծուդ համար ամեն ոք, որ անում է այս բաները, քանզի այս զարհուրելիների պատճառով Տերը կոչնչացնի նրանց քո առջևից: Կատարյալ կլինես Տեր քո Աստծո առաջ: Քանզի այս ազգերը, որոնց դու ժառանգաբար տիրանում ես, նրանք նշանների և մարգարեությունների կլսեն, բայց քեզ այդպես չտվեց Տերը, քո Աստվածը: Մարգարե քո եղբայրներից, ինչպես ես եմ, կբարձրացնի քեզ համար Տեր քո Աստվածը. նրան պիտի լսեք: Ըստ ամեն ինչի, որ խնդրեցիր Տիրոջից քո Աստծուց Հորեբում ժողովի օրը՝ ասելով. Չենք ուզում ավելի լսել Տիրոջ քո Աստծու ձայնը, եւ այս մեծ կրակը չենք ուզում տեսնել այլեւս, որպեսզի չմեռնենք: Եւ Տէրը ինձ ասաց. Ճիշտ են բոլոր այն բաները, որ քեզ ասացին: Մարգարե կբարձրացնեմ նրանց համար նրանց եղբայրներից, ինչպես քեզ, եւ կդնեմ խոսքերս նրա բերանում, եւ նա կխոսի նրանց հետ այն ամենի համաձայն, ինչ

որ կհրամայեմ նրան: Եվ այն մարդը, որ եթե չլսի այն ամենը, ինչ որ խոսի այն մարգարեն իմ անունով, ես կպատժեմ նրան: Բայց այն մարգարեն, որ անաստվածաբար կխոսի իմ անունով խոսք մը, որ ես չհրամայեցի խոսել, եւ որ կխոսի այլ աստուածների անունով, այն մարգարեն պիտի մեռնի: Եթե սակայն ասես քո սրտում՝ ինչպե՞ս կիմանանք այն խոսքը, որ Տերը չխոսեց: Որքան բան որ այն մարգարեն խոսի Տիրոջ անունով, եթե չլինի և չպատահի, այդ խոսքը, որ Տերը չխոսեց, անբարեպաշտությամբ խոսեց այն մարգարեն, մի՛ վախեցեք նրանից:

19

Եթե Տեր Աստվածդ ոչնչացնի այն ազգերը, որոնց երկիրը Աստված տալիս է քեզ, և ժառանգես նրանց, և բնակվես նրանց քաղաքներում և նրանց տներում, երեք քաղաք կառանձնացնես քեզ համար քո երկրի մեջտեղում, որը Տեր Աստվածդ տալիս է քեզ: Նպատակ դիր քեզ համար ճանապարհը, և երեք մասի կբաժանես քո երկրի սահմանները, որ քեզ է բաշխում Տեր Աստված քո, և ապաստան կլինի ամեն սպանողի համար: Սա բայց կլինի հրամանը սպանողի, որ կփախչի այնտեղ և կապրի. որ կհարվածի իր մերձավորին՝ չիմանալով, և սա նրան չէր ատում երեկվա և նրա նախորդ օրվա առաջ: Եւ ով որ մտնի իր հարեւանի հետ անտառ փայտ հավաքելու, եւ նրա ձեռքը սահի կացնով փայտ հատելիս, եւ երկաթը փայտից ընկնելով հարվածի հարեւանին, եւ նա մեռնի, սա կապաստանի այս քաղաքներից մեկում եւ կապրի: Որպեսզի արյան վրեժխնդիրը չհետապնդի սպանողին, որովհետև սրտով տաքացել է, եւ չհասնի նրան, եթե

ճանապարհը ավելի երկար է, եւ չհարվածի նրա հոգուն, քանի որ սրան մահվան դատաստան չկա, որովհետև նա նրան չէր ատում երեկվանից առաջ, ոչ էլ երրորդ օրվանից առաջ: Այս պատճառով ես քեզ հրամայում եմ այս խոսքը՝ ասելով. երեք քաղաքներ կբաժանես քեզ համար: Եթե բայց ընդարձակի Տեր Աստված քո քո սահմանները, ինչպես երդվեց քո հայրերին, և տա քեզ Տերը ամբողջ երկիրը, որ ասաց տալ քո հայրերին, եթե լսես անել այս բոլոր պատվիրանները, որ ես պատվիրում եմ քեզ այսօր, սիրել Տեր քո Աստծուն, քայլել նրա բոլոր ճանապարհներում բոլոր օրերը, կավելացնես քեզ համար դեռ երեք քաղաքներ այս երեքին: Եւ անմեղ արիւն չի թափուի այն երկրում, որ Տէր Աստուած քո տալիս է քեզ ժառանգութեամբ, եւ դու արեամբ մեղաւոր չես լինի: Եթե բայց քո մեջ դառնա մարդ, որ ատում է մերձավորին, և դարանակալի նրան, և ելնի նրա վրա, և հարվածի նրա հոգուն, և նա մեռնի, և փախչի այս քաղաքներից մեկը, ապա նրա քաղաքի ծերակույտը կուղարկի, և կվերցնեն նրան այնտեղից, և կմատնեն նրան արյան ազգականների ձեռքերը, և նա կմեռնի: Քո ակնը չպիտի խնայէ նրան, եւ անմեղ արիւնը պիտի մաքրես Իսրայէլից, եւ քեզ բարի պիտի լինի: Ոչ շարժես քո հարևանի սահմանները, որ կանգնեցին քո հայրերը ժառանգության մեջ, որ ժառանգեցիր այն երկրում, զոր քո Տէր Աստվածը տալիս է քեզ վիճակով: Մեկ վկա չի մնա վկայելու համար մարդու դեմ ամեն անիրավության համար, եւ ամեն մեղքի համար, եւ ամեն մեղքի համար, որ եթե մեղանչի: Երկու վկաների բերանի վրա եւ երեք վկաների բերանի վրա ամեն խոսք կկանգնի: Եթե սակայն կանգնի անարդար վկա մարդու դեմ՝ թվարկելով նրա ամբարշտությունը, և կկանգնեն երկու մարդիկ, որոնց է նրանց վեճը, Տիրոջ առաջ և քահանաների առաջ և

դատավորների առաջ, որոնք լինեն այն օրերում. և քննեն դատավորները ճշգրիտ, և ահա անարդար վկան անարդար վկայեց, դեմ կանգնեց իր եղբոր դեմ. և կանեք նրան այն ձևով, որով չարամտորեն մտադրվեց անել իր եղբոր դեմ, և կհեռացնես չարը ձեզանից: Եւ մնացածները լսելով կը վախենան, եւ այլեւս չեն աւելացնել անել այս չար խօսքին համաձայն ձեր մէջ: Քո ակնը չի խնայի նրա վրա. հոգի՝ հոգու փոխարեն, ակն՝ ական փոխարեն, ատամ՝ ատամի փոխարեն, ձեռք՝ ձեռքի փոխարեն, ոտք՝ ոտքի փոխարեն:

20

Եթե դու ելնես պատերազմի քո թշնամիների դեմ և տեսնես ձիեր, հեծյալներ ու քեզանից ավելի մեծ զորք, մի՛ վախեցիր նրանցից, որովհետև քեզ հետ է Տեր Աստվածդ, որ քեզ հանեց Եգիպտոսի երկրից: Եվ կլինի, երբ մոտենաս պատերազմին, եվ մոտենալով՝ քահանան կխոսի ժողովրդին, եվ կասի նրանց. լսի՛ր, Իսրայե՛լ, դուք այսօր գնում եք պատերազմ ձեր թշնամիների դեմ, թող չթուլանա ձեր սիրտը, մի՛ վախեցեք, մի՛ խորտակվեք, եւ մի՛ շեղվեք նրանց դեմքից: Որովհետև Տեր Աստված ձեր, որ գնում է ձեր առաջից, ձեզ հետ կպատերազմի ձեր թշնամիների դեմ՝ փրկելու համար ձեզ: Եվ դպիրները կխոսեն ժողովրդի հետ՝ ասելով. ո՞վ է այն մարդը, որ կառուցել է նոր տուն եւ չի օծել այն: Թող նա գնա և թող վերադառնա իր տունը, որ չմեռնի պատերազմում, և մեկ ուրիշ մարդ կօծ անի այն: Եվ ո՞վ է այն մարդը, որ այգի տնկեց եւ չուրախացավ դրանից: Թող նա գնա և թող վերադառնա իր տունը, որ չմեռնի պատերազմում, և մեկ այլ մարդ ուրախանա

դրանից: Եվ ո՞վ է այն մարդը, որ նշանվել է կնոջ հետ եւ չի վերցրել նրան: Թող նա գնա և թող վերադառնա իր տունը, որպեսզի չմեռնի պատերազմում, և մեկ այլ մարդ կառնի այն: Եւ դպիրները կաւելացնեն խոսել ժողովրդի հետ, եւ կասեն, ո՞վ է այն մարդը, որ վախենում է եւ վախկոտ է սրտով: Թող նա գնա և թող վերադառնա իր տունը, որպեսզի չվախեցնի իր եղբոր սիրտը, ինչպես իր սիրտը: Եւ երբ գրագետները դադարեն ժողովրդին խոսելուց, նրանք կնշանակեն բանակի իշխաններ՝ ժողովրդին առաջնորդելու համար: Եթե մոտենաս քաղաքի՝ պատերազմելու նրանց դեմ, կանչիր նրանց խաղաղությամբ: Եթե խաղաղ պատասխան տան քեզ և բացեն դռները քեզ, ապա ամբողջ ժողովուրդը, որ գտնվում է այնտեղ, կդառնա քեզ հարկատու և ենթակա: Եթե բայց չհնազանդվեն քեզ, և պատերազմ անեն քո դեմ, պաշարես այն, մինչև Տեր Աստված քո տա այն քո ձեռքերը, և կոտորես նրա բոլոր արուներին սրի սպանությամբ, բացի կանանցից և ապարանքից, և բոլոր անասունները, և բոլոր ինչ որ լինի քաղաքում, և բոլոր աւարը յափշտակես քեզ համար, և կերես քո թշնամիների բոլոր աւարը, որոնց Տեր Աստված քո տալիս է քեզ: Այսպես կանես բոլոր այն քաղաքներին, որ շատ հեռու են քեզանից, ոչ թե այս ազգերի քաղաքներից, որոնց երկիրը քո Տեր Աստվածը տալիս է քեզ ժառանգելու: Չեք կենդանի բռնելու ոչ մի շնչող, այլ անեծքով կոչնչացնեք նրանց՝ քետացուն, ամորացուն, քանանացուն, փերեզացուն, խեւացուն, յեբուսացուն և գերգեսացուն, այնպես ինչպես հրամայեց քեզ Տերը՝ քո Աստվածը, որպեսզի նրանք չսովորեցնեն ձեզ անել իրենց բոլոր պղծությունները, որոնք արեցին իրենց աստվածներին, և դուք կմեղանչեք ձեր Տեր Աստծո առաջ: Եթե պաշարես մի քաղաք բազում օրեր՝ պատերազմելու համար այն գրավելու նպատակով,

չես կոտորի նրա ծառերը՝ երկաթ դնելով դրանց վրա, այլ նրանից կերես, բայց այն չես կտրի. միթե՞ մարդ է դաշտի ծառը, որ մտնի քո առջևից ցանկապատի մեջ: Բայց այն ծառը, որ դու գիտես, որ պտղաբեր չէ, այն կոչնչացնես և կկտրես, և կշինես պարիսպ այն քաղաքի վրա, որը պատերազմ է մղում քեզ դեմ, մինչև որ այն մատնվի:

21

Եթե վիրավոր մարդ գտնվի երկրում, որը Տեր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգելու համար, ընկած դաշտում, և չգիտեն ով է հարվածել, ապա դուրս կգան քո ավագանին և քո դատավորները, և կչափեն մինչև շրջակա քաղաքները վիրավորից: ԵՒ կլինի այն քաղաքը, որը ամենամոտն է վիրավորին, և այդ քաղաքի ավագանին կվերցնի երինջ արջառներից, որը չի աշխատել և լուծ չի քաշել: ԵՒ այդ քաղաքի ավագանին երինջը կիջեցնեն կոշտ ձորը, որը չի մշակվել և չի սերմանվում, և երինջի պարանոցը կոտրեն ձորում: Եւ կը մոտենան Ղեւտացի քահանաները, որովհետեւ նրանց ընտրեց Տէր Աստուածը՝ իր առջեւ կանգնելու եւ իր անունով օրհնելու համար, եւ նրանց բերանով կը լուծուի ամեն վէճ եւ ամեն հիւանդութիւն: Եվ ամբողջ ծերակույտը այն քաղաքի, որոնք մոտենում են վիրավորին, կլվանան իրենց ձեռքերը այն երինջի գլխի վրա, որը պարանոցը կտրված է ձորում, եւ պատասխանելով կասեն՝ մեր ձեռքերը չեն թափել այս արյունը, եւ մեր աչքերը չեն տեսել: Ողորմած եղիր քո ժողովրդին Իսրայելին, որին փրկեցիր Տէր, որպեսզի անմեղ արյուն չլինի քո

ժողովրդի Իսրայելի մեջ, եւ արյունը քավված կլինի նրանց համար: Դու կհեռացնես անմեղ արյունը ձեր միջից, եթե կատարես բարին ու հաճելին քո Տեր Աստծո առաջ: Եթե դու ելնես պատերազմի դեպի քո թշնամիներին, և Տեր քո Աստվածը մատնի նրանց քո ձեռքերի մեջ, և դու վերցնես նրանց աւարը, և տեսնես աւարի մեջ մի կին գեղեցիկ տեսքով, և ցանկանաս նրան, և վերցնես նրան քեզ համար կին, և բերես նրան ներս քո տան մեջ, և սափրես նրա գլուխը, և կտրես նրա եղունգները, և հանես գերության հագուստները նրանից, և նա նստի քո տան մեջ, և լաց լինի հոր և մոր համար մեկ ամիս օրեր, և դրանից հետո դու մտնես նրա մոտ և ապրես նրա հետ, և նա լինի քո կինը: Եվ եթե չուզես նրան, կուղարկես նրան ազատ, եւ վաճառքի համար չի վաճառվի արծաթով, չես կարող անարգել նրան, քանի որ խոնարհեցրիր նրան: Եթե մարդուն երկու կին լինեն, մեկը նրանցից սիրելի, և մեկը նրանցից ատելի, և ծնեն նրան սիրելին և ատելին, և լինի անդրանիկ որդի ատելուց, և լինի այն օրը, երբ ժառանգություն բաժանի իր որդիներին իր ունեցվածքը, չի կարողանա անդրանիկ դարձնել սիրելիի որդուն, անտեսելով ատելիի որդուն՝ անդրանիկին, այլ անդրանիկ որդուն ատելիի կճանաչի տալ նրան կրկնակի բոլորից, որ գտնվի նրան, որովհետև սա է սկիզբը իր երեխաների, և սրան է պատկանում անդրանկությունը: Եթե մեկին լինի որդի անհնազանդ և ապստամբ, որ չի հնազանդվում հոր ձայնին և մոր ձայնին, և պատժեն նրան, բայց նա չլսի նրանց, ապա նրա հայրը և նրա մայրը բռնելով նրան, կհանեն նրան իր քաղաքի ավագների խորհուրդ և տեղի դարպասը, և կասեն իրենց քաղաքի մարդկանց. Մեր այս որդին անհնազանդ է և ապստամբում է, չի հնազանդվում մեր ձայնին, ճոխասեր է և գինեմոլ է: Եւ քարկոծելու են նրան իր քաղաքի մարդիկ քարերով,

եւ նա կմեռնի, եւ դու կհեռացնես չարը ձեր միջից, եւ մնացածները լսելով կվախենան: Եթե դառնա ինչ-որ մեկում մեղք, մահվան դատաստան, և մեռնի, և կախեք նրան ծառի վրա, նրա մարմինը չպետք է մնա ծառի վրա, այլ թաղումով թաղեք այն այդ օրը, որովհետև անիծված է Աստծո կողմից ամեն ով որ կախված է ծառի վրա, և չպետք է պղծեք երկիրը, որը Տեր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգությամբ:

22

Չտեսնելով քո եղբոր հորթը կամ նրա ոչխարը, որ մոլորվում է ճանապարհին, մի՛ անտեսիր դրանք, այլ անպայման վերադարձրու դրանք քո եղբորը և տուր նրան: Եթե քո եղբայրը քեզ չմոտենա, ոչ էլ նրան ճանաչես, կհավաքես դա ներսում՝ քո տան մեջ, եւ քեզ մոտ կլինի, մինչեւ որ քո եղբայրը դրանք փնտրի, եւ կվերադարձնես նրան: Այսպես կը պիտի ընես նրա էշի հետ, եւ այսպես կը պիտի ընես նրա զգեստի հետ, եւ այսպես կը պիտի ընես քո եղբօր կորած ամէն բանի համար, որ կորչի նրա մօտից եւ դու գտնես. չես կարող անտեսել: Եթե տեսնես քո եղբոր էշը կամ նրա զուարակը ճանապարհին ընկած, մի՛ անտեսիր նրանց, անպայման կօգնես նրան բարձրացնել: Կնոջ վրա տղամարդու անօթներ չեն լինի, ոչ էլ տղամարդ կանացի զգեստ կհագնի, որովհետև քո Տեր Աստծուն համար զարհուրելի է ամեն ոք, որ անում է այս բաները: Եթե հանդիպես թռչունների բույնի քո առջեւ՝ ճանապարհին կամ որեւէ ծառի վրա, կամ գետնի վրա, ձագերի կամ ձվերի, եւ մայրը տաքացնում է ձագերին կամ ձվերին, չպիտի վերցնես մայրը զավակների հետ: Ուղարկելով

կուղարկես մայրը, իսկ երեխաներին կվերցնես քեզ համար, որպեսզի լավ լինի քեզ համար և երկարակյաց դառնաս: Եթե դու կառուցես նոր տուն, դու կանես պարիսպ քո տանիքին, որպեսզի սպանություն չլինի քո տանը, եթե ընկնողը ընկնի նրանից: Քո այգին տարբեր սերմերով չես ցանի, որպեսզի չսրբագործվեն ծնունդը եւ այն սերմը, որ ցանես քո այգու բերքի հետ: Չես վարի հորթով ու էշով միասին: Ոչ կհագնես կեղծ՝ բուրդ եւ կտաւ միասին: Ոլորապտույտներ կը պատրաստես քեզի համար քո հագուստների չորս անկյուններին վրա, որոնք եթե կը հագնես: Եթե ինչ-որ մեկը կին վերցնի և նրա հետ ապրի, և նրան ատի, և նրա վրա սուտ խոսքեր դնի, և նրա անունը չար բերի, և ասի՝ այս կնոջը վերցրել եմ, և նրան մոտենալով նրա կուսությունը չեմ գտել: Եվ աղջկա հայրը և մայրը վերցնելով աղջկա կուսությունը կբերեն ծերերի խորհրդի մոտ դարպասի վրա: Եվ երեխայի հայրը կասի ծերերի խորհրդին. Իմ այս դուստրը տվել եմ այս մարդուն կնության, եւ նա հիմա ատելով նրան, դնում է նրա վրա սուտ խոսքեր՝ ասելով, քո դստեր մոտ կուսություն չեմ գտել, եւ սրանք իմ դստեր կուսությունն են: Եվ նրանք կբացեն զգեստը քաղաքի ավագների խորհրդի առաջ: Եվ ծերերի խորհուրդը այն քաղաքի կառնի այն մարդուն, եւ կպատժեն նրան, եւ կտուգանեն նրան հարյուր սիկղ, եւ կտան հորը այն երիտասարդ կնոջ, որովհետեւ նա բերեց չար անուն իսրայելացի կույսի վրա, եւ նա կլինի նրա կինը, չի կարողանա արձակել նրան ամբողջ ժամանակը: Եթե բայց ճշմարտության վրա դառնա այս խոսքը, և չգտնվի կուսություն երիտասարդ կնոջը, և դուրս կբերեն երիտասարդ կնոջը նրա հոր տան դռների վրա, և քարկոծելու են նրան քարերով, և կմեռնի, որովհետև անմտություն արեց Իսրայելի որդիների մեջ՝ պոռնկացնելով նրա հոր տունը, և կհեռացնես

չարը ձեզնից: Եթե գտնվի մարդ, որ քնած է ամուսնացած կնոջ հետ, կսպանեք երկուսին՝ մարդը, որ քնած է կնոջ հետ, և կինը, և կհեռացնես չարը Իսրայելից: Եթե դառնա մի աղջիկ կույս, որ նշանված է մի տղամարդու, և գտնելով նրան մի մարդ քաղաքում պառկի նրա հետ, դուք կհանեք երկուսին էլ նրանց քաղաքի դարպասը, և նրանք կքարկոծվեն քարերով, և կմեռնեն՝ երիտասարդ կնոջը, որովհետև չգոչեց քաղաքում, և մարդուն, որովհետև նվաստացրեց մերձավորի կնոջը, և կհեռացնես չարը ձեզնից ձեր իսկ: Եթե դաշտում մարդ գտնի խոստացված աղջկան, և բռնությամբ պառկի նրա հետ, կսպանեք միայն նրա հետ պառկողին: Եվ երիտասարդ կնոջը մահվան մեղք չկա. ինչպես եթե ոմն մարդ վեր կենա ընկերոջ դեմ եւ սպանի նրա հոգին, այսպես է այս գործը, որովհետև դաշտում գտավ նրան. աղաղակեց նշանված երիտասարդ կինը, եւ չկար ով օգներ նրան: Եթե ինչ-որ մեկը գտնի կույս աղջկան, որը նշանված չէ, և ուժով պառկի նրա հետ, և գտնվեն, կտա այն մարդը, որ պառկել է նրա հետ, երիտասարդ կնոջ հորը հիսուն արծաթ դիդրախմա, և նա նրա կինը կլինի, քանի որ նվաստացրել է նրան. չի կարողանա հեռացնել նրան ամբողջ կյանքում:

23

Մարդ չպիտի առնի իր հոր կինը, եւ չպիտի բացայ իր հոր ծածկոյթը: Ծեծված ամորձիքներով մարդը, ոչ էլ կտրված մարդը, չեն մտնի Տիրոջ ժողովը: Պոռնիկից ծնված ոչ կմտնի Տեառն ժողովը: Ոչ կմտնի ամոնացին և մովաբացին Տիրոջ ժողովի մեջ, և մինչև տասներորդ սերունդը ոչ կմտնի Տիրոջ ժողովի մեջ, և մինչև

հավիտյան, քանի որ նրանք չհանդիպեցին ձեզ հացով և ջրով ճանապարհին, երբ դուք դուրս էիք գալիս Եգիպտոսից, և որովհետև վարձեցին քո դեմ Բաղաամին՝ Բէորի որդուն՝ Միջագետքից, անիծելու քեզ: Եւ Տէր Աստված քո չուզեց լսել Բաղաամին, եւ Տէր Աստված քո անեծքները փոխեց օրհնության, որովհետեւ Տէր Աստված քո սիրեց քեզ: Չես դիմի խաղաղական եւ օգտակար բաներով նրանց քո բոլոր օրերում յաւիտեան: Մի՛ վարանիր Իդումացուն, որովհետև քո եղբայրն է, մի՛ վարանիր Եգիպտացուն, որովհետև պանդուխտ եղար նրա երկրում: Եթե նրանց որդիներ ծնվեն, երրորդ սերնդում կմտնեն Տիրոջ ժողովը: Եթե դու գնաս դուրս բանակ դնելու քո թշնամիների վրա, ապա պահպանվիր ամեն չար բանից: Եթե քո մեջ լինի մարդ, ով մաքուր չի լինի իր գիշերային արտահոսքից, նա պետք է դուրս գա բանակատեղիից և չմտնի բանակատեղի: Եւ երեկոյ կլողանայ իր մարմինը ջրով, եւ արեւի մայր մտած՝ կմտնի բանակատեղի: Եւ տեղ կը լինի քեզ դուրս բանակատեղիից, եւ կը ելնես այնտեղ դուրս: Եւ ցցամ կլինի քեզ քո գօտու վրա, եւ կլինի երբ դու նստես դրսում, եւ կփորես դրանով, եւ վերադառնալով կծածկես քո անպատվությունը: Որովհետեւ Տէր քո Աստվածը քայլում է քո բանակատեղիում փրկելու քեզ եւ մատնելու քո թշնամուն քո դեմքի առաջ, եւ քո բանակատեղին կլինի սուրբ, եւ չի երեւա քո մեջ անպատվություն բանի, եւ կվերադառնա քեզնից: Չես մատնի երեխային նրա տիրոջը, ով փախել է քեզ մոտ նրա տիրոջից: Քեզ հետ կբնակվի, ձեր մեջ կբնակվի այնտեղ, ուր նրան հաճելի է, չես նեղի նրան: Չի լինի պոռնիկ Իսրայելի դուստրերից, եւ չի լինի պոռնկացող Իսրայելի որդիներից, չի լինի նախաձեռնող Իսրայելի դուստրերից, եւ չի լինի նախաձեռնվող Իսրայելի որդիներից: Չպիտի բերես պոռնիկի վարձը, ոչ էլ շան

փոխանակումը քո Տէր Աստծո տունը որեւէ ուխտի համար, որովհետև գարշելի է քո Տէր Աստծուն երկուսն էլ: Քո եղբորդ տոկոսով չտաս՝ ոչ արծաթի տոկոս, ոչ կերակուրների տոկոս եւ ոչ էլ ցանկացած այն բանի տոկոս, որ փոխ տաս: Օտարին պիտի տոկոսով տաս, իսկ քո եղբորը չպիտի տոկոսով տաս, որպեսզի օրհնի քեզ Տեր Աստված քո բոլոր գործերիդ մեջ այն երկրի վրա, ուր դու մտնում ես՝ ժառանգելու համար զայն: Եթե դու ուխտ ես անում Տեր Աստծուդ, չես ուշանա այն կատարել, որովհետև Տեր Աստվածդ անպայման կ'պահանջի քեզանից, եւ դա քեզ համար մեղք կ'լինի: Եթե չես ուզում աղոթել, մեղք չկա քո մեջ: Այն, ինչ ելնում է քո շրթունքներից, պահպանես և կատարես այնպես, ինչպես երդվեցիր Տեր Աստծուն որպես պարգև, որ խոսեցիր քո բերանով: Եթե մտնես քո հարևանի հունձը և քո ձեռքերով հասկեր հավաքես, մանգաղ չդնես քո հարևանի հնձի վրա: Եթե մտնես քո հարևանի այգին, կարող ես խաղող ուտել այնքան, որքան քո հոգին կշագենա, բայց անոթի մեջ չդնես:

24

Եթե ինչ-որ մեկը կին վերցնի և ապրի նրա հետ, և կլինի, եթե նա շնորհք չգտնի նրա առաջ, որովհետև գտավ նրա մեջ անպատշաճ բան, և կգրի նրան ամուսնալուծության գիր, և կտա նրա ձեռքերը, և կուղարկի նրան իր տնից, և գնացած կդառնա այլ տղամարդու, և վերջին տղամարդը կատենա նրան, և կգրի նրան ամուսնալուծության գիր, և կտա նրա ձեռքերը, և կուղարկի նրան իր տնից, և վերջին տղամարդը կմեռնի, ով վերցրեց նրան իր համար կին, չի կարողանա առաջին տղամարդը, ով ուղարկեց

նրան, վերադարձած վերցնել նրան իր համար կին, նրա պղծված լինելուց հետո, որովհետև զզվելի բան է Տեր քո Աստծո առաջ, և չպիտի պղծեք երկիրը, որը Տեր քո Աստվածը տալիս է քեզ ժառանգությամբ: Եթե ոմն վերջերս կին առնէ, նա պատերազմ չի գնար, եւ նրան ոչ մի գործ չի դրուի, անպարտ կը լինի իր տանը մէկ տարի եւ կ'ուրախացնէ իր կինը, զոր առաւ: Չես գրավի աղացքար, ոչ էլ վերին աղացքար, որովհետև սա հոգի է գրավում: Եթե բայց բռնվի մարդ գողանալով հոգի իր եղբայրներից՝ Իսրայելի որդիներից, եւ ճնշելով զնա վաճառի, մեռցի այն գողը, եւ հանցես չարը ձեզնից: Ուշադի՛ր եղիր քեզ համար բորոտության հսման մեջ, խիստ պահպանես անել ըստ ամենայն օրենքի, որ ձեզ հայտնեն Ղևտացի քահանաները, այն ձևով, ինչպես հրամայեցի ձեզ, պահպանեցեք անել: Հիշի՛ր այն ամենը, ինչ արեց Տէր Աստված քո Մարիամի հետ ճանապարհին, երբ դուք դուրս էիք գալիս Եգիպտոսից: Եթե պարտք ունես քո մերձավորի մոտ, ցանկացած պարտք, չպիտի մտնես նրա տունը՝ նրա գրավը վերցնելու: Դուրս կանգնես, և մարդը, որի մոտ քո փոխառությունն է, կբերի քեզ գրավը դուրս: Եթե մարդը աղքատանա, չպիտի պառկես նրա գրավի մեջ: Վերադարձմամբ կվերադարձնես նրա գրավը արեւմուտքին մինչեւ արեգակի մայրը, եւ նա կքնանա իր հանդերձով, եւ կօրհնի քեզ, եւ այդ քեզ համար ողորմածություն կլինի Տիրոջ՝ քո Աստծո առաջ: Չպիտի անիրավես աղքատի եւ կարօտեալի վարձքը քո եղբայրներից, կամ քո քաղաքներում եղող եկուորներից: Նույն օրը կվերադարձնես նրա վարձատրությունը, արեգակը չի մտնի նրա վրա, որովհետև նա աղքատ է, եւ նրա մեջ ունի իր հույսը, եւ նա կանչելու է քո դեմ Տիրոջը, եւ քո մեջ մեղք կլինի: Հայրերը չեն մեռնի որդիների փոխարեն, եւ որդիները չեն մեռնի հայրերի փոխարեն,

իւրաքանչյուրը կմեռնի իր սեփական մեղքի մեջ: Չես շեղի դատաստանը եկած մարդու և որբի և այրու, չես վերցնի գրավի այրու հանդերձը, և կհիշես որ ծառա էիր Եգիպտոսի երկրում, և Տերը քո Աստվածը փրկեց քեզ այնտեղից, դրա համար ես քեզ հրամայում եմ անել այս խոսքը: Եթե հնձես հունձ քո դաշտում եւ մոռանաս հասկ քո դաշտում, չվերադառնաս առնելու զայն, օտարականին, որբին եւ այրուն կլինի, որպեսզի օրհնի քեզ Տէր Աստված քո քո ձեռաց բոլոր գործերում: Եթե ձիթապտուղ հավաքես, չպիտի վերադառնաս քո հետևում մնացածը հավաքելու համար. այն օտարականին, որբին և այրուն պիտի պատկանի, և դու պիտի հիշես, որ ծառա էիր Եգիպտոսի երկրում. դրա համար ես քեզ հրամայում եմ կատարել այս խոսքը: Եթե դու հավաքես քո այգին, դու նորից չես հավաքի այն քո հետևից. օտարականին և որբին և այրուն կլինի, և դու կհիշես, որ ծառա էիր Եգիպտոսի երկրում. դրա համար ես քեզ հրամայում եմ անել այս խոսքը:

25

Եթե վեճ լինի մարդկանց միջև, և նրանք գան դատաստան, և դատեն, և արդարացնեն արդարին, և դատապարտեն ամբարիշտին, և եթե ամբարիշտը արժանի է հարվածների, կպառկեցնես նրան դատավորների առաջ, և նրանք կծեծեն նրան իրենց առաջ ըստ նրա ամբարշտության: Եվ քառասուն հարվածով կծեծեն նրան, չեն ավելացնի, իսկ եթե ավելացնես ծեծել այս հարվածներից ավելի շատ, քո եղբայրը կպղծվի քո առաջ: Չպիտի սանձես եզին, որ հարկում է: Եթե եղբայրներ

բնակվեն միասին, և նրանցից մեկը մեռնի առանց զավակի, մեռածի կինը չպետք է լինի արտաքին մարդու, որ մոտիկ չէ. նրա ամուսնու եղբայրը պետք է մտնի նրա մոտ և առնի նրան իրեն կնության, և ապրի նրա հետ: Եվ երեխան, որ ծնվի, կհաստատվի մեռածի անունից, եւ նրա անունը չի ջնջվի Իսրայելից: Եթե այն մարդը չցանկանա վերցնել իր եղբոր կնոջը, ապա կինը կբարձրանա դարպասի մոտ ծերակույտի առջև, և կասի. Իմ ամուսնու եղբայրը չի ուզում բարձրացնել իր եղբոր անունը Իսրայելում, իմ ամուսնու եղբայրը չցանկացավ: Եվ նրա քաղաքի ծերերի խորհուրդը կանչելու է նրան եւ կխոսեն նրա հետ, եւ եթե նա կանգնած ասի՝ չեմ ուզում վերցնել նրան, ապա նրա եղբոր կինը մոտենալով ծերերի խորհրդի առաջ, կհանի նրա մեկ կոշիկը նրա ոտքից, եւ կթքի նրա դեմքին, եւ պատասխանելով կասի՝ այսպես կանեն այն մարդուն, ով չի կառուցի իր եղբոր տունը Իսրայելում: Եւ կոչուելու է նրա անունը Իսրայելում՝ այն մարդու տունը, որ արձակել է կօշիկը: Եթե մարդիկ կռվեն միասին, մարդ իր եղբոր հետ, և նրանցից մեկի կինը մոտենա փրկելու իր ամուսնուն նրան հարվածողի ձեռքից, և երկարելով ձեռքը բռնի նրա երկվորյակներից, կկտրես ձեռքը, քո աչքը չի խնայի նրա վրա: Քո պարկում քեզ համար չպիտի լինի կշիռ եւ կշիռ՝ մեծ կամ փոքր: Քո տանը չափ ու չափ՝ մեծ կամ փոքր, չպիտի լինի: Քաշը ճշմարիտ եւ արդար կլինի քեզ, եւ չափը ճշմարիտ եւ արդար կլինի քեզ, որպեսզի երկարակեաց լինես այն երկրի վրայ, որ Տէր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգութեամբ: Որովհետև պղծություն է Տեր Աստծո քո համար ամեն ոք, որ անում է այս բաները, ամեն ոք, որ անում է անիրավություն: Հիշիր, թե ինչքան բան արեց քեզ Ամաղեկը ճանապարհին, երբ դուրս էիր գալիս Եգիպտոսի երկրից, թե ինչպես դիմակայեց քեզ ճանապարհին, և

կտրեց քո հետևի պահապանությունը՝ հոգնածներին քո ետևում, իսկ դու քաղցած էիր և հոգնած, և նա չվախեցավ Աստծուց: Եւ կլինի, երբ Տէր Աստված քո քեզ հանգստացնի բոլոր թշնամիներից քո, որոնք շուրջդ են, այն երկրում, որ Տէր Աստված քո տալիս է քեզ ժառանգելու, կջնջես Ամաղեկի անունը երկնքի ներքոյից, եւ չմոռանաս:

26

Եվ կլինի, եթե մտնես այն երկիրը, որը Տեր քո Աստվածը տալիս է քեզ ժառանգելու համար, եւ ժառանգես այն, եւ բնակվես նրա վրա, եւ վերցնես քո երկրի պտուղների առաջին բերքից, որը Տեր քո Աստվածը տալիս է քեզ, եւ դնես զամբյուղի մեջ, եւ գնաս այն տեղը, որը Տեր քո Աստվածը կընտրի, որպեսզի իր անունը այնտեղ կոչվի: Եւ կգաս այն օրերի քահանայի մօտ եւ կ'ասես նրան. Այսօր կը հայտարարեմ իմ Տէր Աստուծոյս, որ մտել եմ այն երկիրը, որ Տէրը երդուեց մեր հայրերին տալ մեզ: Եւ կառնէ քահանան զամբարտակը ձեռաց քոց, եւ կդնէ զայն առաջի սեղանոյ Տեառն Աստուծոյ քո: Եւ պատասխանելով կ'ասէ Տէր Աստուծոյդ առաջ. Սուրիան մերժեց հայրս իմ, եւ իջաւ Եգիպտոս, եւ պանդխտեցաւ այնտեղ սակաւ թիւով, եւ այնտեղ եղաւ մեծ ազգ եւ շատ բազմութիւն: Եվ նեղեցին մեզ եգիպտացիները, եւ խոնարհեցրին մեզ, եւ դրին մեզ վրա խիստ աշխատանքներ: Եվ աղաղակեցինք դեպի Տեր մեր Աստծուն, եւ Տերը լսեց մեր ձայնը, եւ տեսավ մեր խոնարհումը, եւ մեր վաստակը, եւ մեր նեղությունը: Եւ Տէրը մեզ հանեց Եգիպտոսից ինքը իր մեծ զօրութեամբ եւ հզօր ձեռքով, եւ բարձր բազուկով, եւ մեծ

տեսիլքներով, եւ նշաններով, եւ հրաշքներով: Եւ բերեց մեզ այս տեղը, եւ տվեց մեզ այս երկիրը՝ երկիր, որ հոսում է կաթով ու մեղրով: Եվ հիմա ահա ես բերել եմ առաջին պտուղը երկրի արդյունքից, որը տվեցիր ինձ, Տե՛ր, երկիր որ հոսում է կաթով ու մեղրով, եւ դու կթողնես այն Տեր քո Աստծո առաջ, եւ կերկրպագես Տեր քո Աստծո առաջ, եւ կուրախանաս բոլոր բարիքներով, որոնք տվեց քեզ Տեր քո Աստվածը, եւ քո տունը, եւ ղեւտացին, եւ եկվորը որ քո մեջ է: Եթե կատարես տասանորդել քո բերքերի ամբողջ տասանորդը երրորդ տարում, երկրորդ տասանորդը կտաս ղեւտացուն եւ օտարականին եւ որբին եւ այրուն, եւ նրանք կուտեն քո քաղաքներում եւ կուրախանան: Եւ կ’ասես Տէր Աստուծոյ քո առաջ. Հանեցի սուրբ բաները իմ տանից եւ տուի զանոնք Ղեւտացուն, օտարականին, որբին եւ այրիին՝ ըստ բոլոր պատուիրանների, որ պատուիրեցիր ինձ: Ես չանցայ քո պատուիրանէն եւ չմոռացայ: Եւ ոչ ուտեցի ի ցաւս իմ ի նոցանէ, ոչ վերցուցի ի նոցանէ ի անմաքուր, ոչ ետու ի նոցանէ մեռելոյն, հնազանդեցայ ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերոյ, արարի որպէս պատուիրեցեր ինձ: Նայիր ներքև քո սուրբ տնից երկնքից եւ օրհնիր քո ժողովրդին՝ Իսրայէլին, եւ այն երկրին, որ տվեցիր նրանց, ինչպէս երդվեցիր մեր հայրերին՝ տալու մեզ երկիր, որ հոսում է կաթով ու մեղրով: Այս օրը Տեր Աստված քո հրամայեց քեզ կատարել բոլոր կանոնները եւ դատաստանները, եւ դուք պիտի պահպանեք եւ կատարեք դրանք ձեր ամբողջ սրտից եւ ձեր ամբողջ հոգուց: Այն Աստծուն ընտրեցիր այսօր լինել քո Աստված եւ գնալ նրա բոլոր ճանապարհներով, պահել նրա կանոնները եւ դատաստանները եւ հնազանդել նրա ձայնին: Եվ Տերը ընտրեց քեզ այսօր, որ դառնաս նրա համար զանձ ժողովուրդ, ինչպես ասաց, որ պահպանես նրա պատվիրանները,

եւ որ լինես բոլոր ազգերից վերեւ, ինչպես արեց քեզ անվանի եւ պարծանք եւ փառավոր, որ լինես սուրբ ժողովուրդ Տեր Աստծուդ համար, ինչպես խոսեց:

27

Եւ հրամայեց Մովսէսը եւ Իսրայէլի ծերակոյտը՝ ասելով. Պահեցէ՛ք այս բոլոր պատուիրանները, որքան ես հրամայում եմ ձեզ այսօր: Եւ այն օրը, երբ դու կանցնես Հորդանանը դեպի այն երկիրը, որ Տէր Աստված քո տալիս է քեզ, կանգնեցրու քեզ համար մեծ քարեր եւ կպատիր դրանք շաղախով: Եւ կը գրես այս քարերի վրայ այս օրենքի բոլոր խոսքերը, երբ անցնիք Հորդանանը, երբ մտնիք այն երկիրը, որ Տէր Աստված՝ քո հայրերի Աստվածը, տալիս է քեզ, երկիր մը որ հոսում է կաթով եւ մեղրով, ինչպէս ասաց Տէր Աստված՝ քո հայրերի Աստվածը, քեզ: Եւ երբ անցնեք Հորդանանը, կկանգնեցնեք այս քարերը, որոնք ես այսօր քեզ հրամայում եմ, Գայիբալ լերան վրա, եւ կծեփես դրանք ծեփով: Եվ կառուցես այնտեղ զոհասեղան քո Տեր Աստծուդ համար, զոհասեղան քարերից, չես դնի դրա վրա երկաթ, ամբողջական քարերով կառուցես զոհասեղան քո Տեր Աստծուդ համար, եւ մատուցես դրա վրա ողջակեզներ քո Տեր Աստծուդ համար: Եւ զոհ մատուցանես այնտեղ փրկութեան զոհ, եւ կերես, եւ կշտանաս, եւ ուրախանաս քո Տէր Աստծո առաջ: Եւ կը գրես այդ քարերի վրա այդ ամբողջ օրենքը շատ հստակ: Եվ խոսեց Մովսեսը եւ Ղեւտացի քահանաները ամբողջ Իսրայելի հետ՝ ասելով. լռի՛ր եւ լսի՛ր, Իսրայե՛լ, այս օրը դու դարձար ժողովուրդ քո Տէր Աստծուն, եւ դու կլսես քո Տէր Աստծու ձայնը, եւ կատարես

նրա բոլոր պատվիրանները եւ նրա կանոնները, որքան որ ես հրամայում եմ քեզ այսօր: Եվ Մովսեսը հրամայեց ժողովրդին այն օրը՝ ասելով. սրանք կանգնելու են օրհնելու ժողովրդին Գարիզին լերան վրա՝ անցնելով Հորդանանը. Շմավոն, Ղևի, Յուդա, Իսաքար, Հովսեփ եւ Բենիամին: Եվ սրանք կանգնելու են անեծքի համար Եբալ լերան վրա՝ Ռուբեն, Գադ եւ Ասեր, Զաբուղոն, Դան եւ Նեփթաղի: Եվ պատասխանելով կասեն Ղևտացիները ամբողջ Իսրայելին մեծ ձայնով. Անիծված է մարդը, ով կանի փորագրված և ձուլված պատկեր, գարշելիք Տիրոջ համար, արհեստավորների ձեռքերի գործ, և կդնի այն գաղտնի տեղում: Եվ պատասխանելով ամբողջ ժողովուրդը կասեն. Թող լինի: Անիծյալ է նա, ով անարգում է իր հորը կամ իր մորը, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով փոխում է հարևանի սահմանները, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով կույրին ճանապարհից մոլորեցնում է, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով կը շեղեցնի օտարականի, որբի եւ այրիի դատաստանը, եւ ամբողջ ժողովուրդը կ'ասի՝ թող այդպես լինի: Անիծված է նա, ով քնում է իր հոր կնոջ հետ, որովհետև նա բացել է իր հոր ծածկույթը, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով քնում է ցանկացած անասունի հետ, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծված է նա, ով պառկում է իր քրոջ հետ՝ հորից կամ մորից: Եվ կասեն ամբողջ ժողովուրդը, թող լինի: Անիծյալ է նա, ով քնում է իր հարսի հետ, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով քնում է իր կնոջ քրոջ հետ, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով հարվածում է իր մերձավորին նենգությամբ, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է նա, ով

պարգևներ կառնի անմեղ արյուն թափելու համար, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի: Անիծյալ է ամեն մարդ, որ չի մնում այս օրենքի բոլոր խոսքերին՝ դրանք կատարելու համար, և ամբողջ ժողովուրդը կասի՝ թող այդպես լինի:

28

Եվ կլինի, եթե լսելով լսես քո Տեր Աստծո ձայնը՝ պահպանել եւ կատարել այս բոլոր պատվիրանները, որոնք ես հրամայում եմ քեզ այսօր, ապա քո Տերը Աստվածը քեզ կդնի վերեւում երկրի բոլոր ազգերի վրա, եւ այս բոլոր օրհնությունները կգան քեզ վրա եւ կգտնեն քեզ, եթե լսելով լսես քո Տեր Աստծո ձայնը. օրհնված դու քաղաքում, եւ օրհնված դու դաշտում: Օրհնված են քո որովայնի ծնունդները և քո երկրի արդյունքները, և քո արջառների հոտերը, և քո ոչխարների հոտերը: Օրհնված են քո պահեստները և քո մնացորդները: Օրհնված ես դու քո մտնելիս, և օրհնված ես դու քո ելնելիս: Տէր Աստված քո քեզ կմատնի քո թշնամիներին, որոնք դիմադրել են քեզ, կոտրված՝ քո երեսի առաջ. մի ճանապարհով կելնեն դէպի քեզ, եւ եօթը ճանապարհներով կփախչեն քո երեսից: Տէրը քեզ վրայ կ'ուղարկէ օրհնութիւնը քու շտեմարաններուդ մէջ, եւ ամէն բանի վրայ՝ ուր որ քու ձեռքդ դնես, այն երկրի վրայ, որ Տէր Աստուածդ քեզի կու տայ: Տերը քեզ կբարձրացնի իր համար որպես սուրբ ժողովուրդ, ինչպես երդվեց քո հայրերին, եթե լսես քո Տեր Աստծո ձայնը և քայլես նրա բոլոր ճանապարհներով, և երկրի բոլոր ազգերը կտեսնեն քեզ, որովհետև Տիրոջ անունը կանչված է քեզ վրա, և կվախենան քեզանից: Եւ բազմացնել է քեզ Տէրը՝ քո

Աստվածը, բարի բաներով քո որովայնի ծնունդներում եւ քո անասունների ծնունդների վրա եւ քո երկրի արդյունքների վրա, քո երկրի վրա, որ Տէրը երդվեց քո հայրերին տալ քեզ: Տերը քեզ համար կբացի իր լավ գանձարանը՝ երկինքը, որպեսզի տա անձրևը քո երկրին ժամանակին, կօրհնի քո ձեռքերի բոլոր գործերը, և դու կտաս փոխ շատ ազգերին, բայց դու փոխ չես վերցնի: Եվ դու կառավարես շատ ազգերի, բայց քեզ չեն կառավարի: Հաստատի քեզ Տէր Աստված քո գլուխ եւ ոչ պոչ, եւ կլինես այն ժամանակ վերեւ եւ ոչ կլինես ներքեւ, եթե լսես Տեառն Աստծո քո ձայնին, զոր ես հրամայեմ քեզ այսօր պահել: Չես անցնի բոլոր պատվիրանների, որոնք ես հրամայում եմ քեզ այսօր, ոչ աջ, ոչ ձախ, գնալու համար այլ աստվածների հետևից՝ ծառայելու նրանց: Եվ կլինի, եթե չլսես Տեր Աստծո քո ձայնին՝ պահելու նրա բոլոր պատվիրանները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր, ապա կգան քեզ վրա այս բոլոր անեծքները եւ կհասնեն քեզ: Անիծյալ ես դու քաղաքում, և անիծյալ ես դու դաշտում: Անիծյալ են քո շտեմարանները և քո մնացորդները: Անիծված են քո որովայնի զավակները, և քո հողի բերքը, քո արջառների հոտերը, և քո ոչխարների հոտերը. անիծված ես դու քո մտնելիս, և անիծված ես դու քո ելնելիս: Տէրը քեզ վրա կուղարկի պակասը եւ մաշումը եւ սպառումը բոլոր նրա վրա, ինչին որ ձեռք դնես, մինչեւ որ քեզ կոտորի եւ մինչեւ որ քեզ արագ կորցնի քո չար գործերի պատճառով, որովհետեւ ինձ լքեցիր: Թող Տերը մահը կպչեցնի քեզ, մինչև որ քեզ ամբողջովին սպառի այն երկրից, ուր դու մտնում ես՝ այն ժառանգելու համար: Տերը քեզ կհարվածի անելանելիությամբ, ջերմությամբ, դողով, բորբոքումով, մարախով և ղեղնությամբ, և քեզ կհետապնդեն մինչև քեզ կործանեն: Եւ քո գլխի վերեւի երկինքը պղնձե կլինի

քեզ, եւ քո ներքեւի երկիրը՝ երկաթե: Տէր Աստված քո տայ անձրևը քո երկրին փոշի, եւ հող երկնքից պիտի իջնէ, մինչեւ որ քեզ ջնջէ, եւ մինչեւ որ քեզ կորուսանէ արագութեամբ: Տերը քեզ հարված տա թշնամիների առաջ. մի ճանապարհով ելնես դեպի նրանց, և յոթ ճանապարհներով փախչես նրանց դեմքից, և ցրուած լինես երկրի բոլոր թագավորություններում: Եւ ձեր մեռելները կերակուր կլինեն երկնքի թռչուններին եւ երկրի գազաններին, եւ վախեցնող չի լինի: Տերը քեզ կհարվածի եգիպտական վերքով նստատեղի վրա, և վայրի սարնայով, և քորով, այնպես որ չես կարողանա բժշկվել: Տերը քեզ կհարվածի խելագարությամբ, կուրությամբ և միտքի շփոթությամբ: Եւ դու կլինես շօշափելով կեսօրին, ինչպէս կոյրը խաւարի մէջ է շօշափում, եւ չես յաջողեցնի ճանապարհներդ, եւ այն ժամանակ անիրաւութեան կ'ենթարկուես եւ կողոպտուես բոլոր օրերը, եւ օգնող չի լինի: Կին կառնես, և այլ մարդ կունենա զնա, տուն կշինես, և ոչ կբնակես նրա մեջ, այգի կտնկես, և բնավ չես հնձի զայն: Քո հորթը մորթված է քո առաջ, և դու չես ուտի նրանից. քո էշը խլված է քեզնից, և չի վերադարձվի քեզ. քո ոչխարները տրված են քո թշնամիներին, և չի լինի քեզ օգնող: Քո որդիներն ու քո դուստրերը տրված են ուրիշ ազգի, և քո աչքերը կնայեն թուլանալով դեպի նրանց, քո ձեռքը ուժ չի ունենա: Քո երկրի բերքը և քո բոլոր վաստակները կուտի այն ազգը, որին դու չես ճանաչում, և դու կլինես անիրավված ու ջարդված բոլոր օրերդ: Եւ խելագար կը լինես քո աչքերի տեսիլների պատճառով, որոնք կը տեսնես: Տերը քեզ կհարվածի չար վերքով ծունկերի և սրունքների վրա, այնպես որ չես կարողանա բժշկվել քո ոտքերի ոտնահետքից մինչև քո գագաթը: Տերը կարող է քեզ և քո իշխաններին, որոնց քո վրա կնշանակես, տանել այն ազգի մոտ,

որը դու և քո հայրերը չեք ճանաչում, և այնտեղ կծառայես այլ աստվածներին՝ փայտից ու քարից: Եւ այնտեղ կը լինես հանելուկ, առակ եւ պատմութիւն բոլոր այն ազգերուն մէջ, ուր Տէրը քեզ կը տանի: Սերմ շատ կտանես դուրս դաշտ, և քիչ կբերես ներս, որովհետև մարախը կուտի դրանք: Այգի կտնկես և կմշակես, և գինի չես խմի, ոչ էլ կուրախանաս դրանից, որովհետև որդը կուտի դրանք: Ձիթենիներ կլինեն քեզ բոլոր սահմաններդ, եւ իւղով չես օծվի, քանզի կթափվի ձիթենին քո: Որդիներ և դուստրեր կծնես, բայց նրանք քեզ չեն պատկանի, որովհետև գերության կգնան: Բոլոր ձեր փայտյա բաները եւ ձեր երկրի բերքը մորեխը կ'ուտի: Օտարականը, որ քեզ մէջ է, ելցէ վեր ու վեր, իսկ դու իջցես ներքեւ ու ներքեւ: Սա քեզ կփոխատու, իսկ դու սրան չես փոխատու, սա գլուխ կլինի, իսկ դու պոչ կլինես: Եւ կգան քեզ վրա այս բոլոր անեծքները, եւ կհետապնդեն քեզ, եւ կհասնեն քեզ, մինչեւ որ կոչնչացնի քեզ եւ մինչեւ որ կկորցնի քեզ, որովհետեւ չլսեցիր Տիրոջ՝ քո Աստծո ձայնին՝ պահելու նրա պատվիրանները եւ կանոնները, որքան որ հրամայեց քեզ: Եվ քո մեջ կլինեն նշաններ, եւ հրաշքներ քո սերմի մեջ մինչեւ հավիտենություն, փոխարեն այն բանի, որ դու չծառայեցիր Տեր Աստծուդ ուրախությամբ եւ բարի սրտով ամեն ինչի առատության պատճառով: Եւ կծառայես քո թշնամիներին, որոնց Տէրը կուղարկի քեզ վրա՝ սովով, ծարավով, մերկությամբ եւ ամենայնի պակասով, եւ երկաթյա լուծ կդնես քո պարանոցի վրա, մինչեւ որ նա քեզ կոչնչացնի: Տերը քո վրա կբերի ազգ հեռվից, երկրի ծայրից, ինչպես արծվի հարձակում, ազգ, որի ձայնը դու չես հասկանա, ամոթ չճանաչող ազգ, որը ծերին չի հարգի և երիտասարդին չի գթա: Եւ կուտի անասունների քո զավակները եւ երկրիդ բերքը, այնպէս որ քեզ չթողնի ցորեն, գինի, ձէթ,

արջառների քո հօտերը եւ ոչխարների քո հօտերը, մինչեւ որ քեզ կորստեան մատնի: Եւ կոտորէ զքեզ ի քաղաքս քո, մինչեւ որ քանդուին պարիսպք բարձրք եւ ամուրք, որոց վերայ դու ապաւինեալ ես, ի ամենայն երկրի քում, եւ նեղէ զքեզ ի քաղաքս քո, զորս ետ քեզ: Եւ կերես քո որովայնի զորդիները՝ քո որդիների եւ դուստրերի միսը, որքան որ տվեց քեզ, քո նեղութեան մեջ եւ քո տառապանքի մեջ, որով քո թշնամին տառապեցնի քեզ: Փափուկը, որ քո մեջ է, և շատ նրբանկատը, նախանձով կնայի իր աչքով իր եղբորը, և կնոջը, որ իր ծոցում է, և մնացած երեխաներին, որոնք մնացած լինեն իրեն, որպեսզի տա նրանցից մեկին իր երեխաների մսից, որոնք կուտի, քանի որ ոչինչ չի մնացած իրեն քո նեղության մեջ և քո տառապանքի մեջ, որով քո թշնամիները կտառապեցնեն քեզ քո բոլոր քաղաքներում: Եվ փափուկը ձեր մեջ եւ նրբանուշը, որի ոտքը փորձ չի առել քայլել երկրի վրա նրբանուշության պատճառով եւ փափկության պատճառով, նախանձով կնայի իր աչքով իր ամուսնուն, որ իր ծոցում է, եւ իր որդուն եւ իր դստերը, եւ իր հետծնունդը, որ դուրս եկավ իր ազդրերի միջով, եւ իր երեխային, որ եթե ծնի, քանի որ կկերի նրանց ամեն բանի պակասի պատճառով գաղտնի քո նեղության մեջ, եւ քո տառապանքի մեջ, որով քո թշնամին քեզ կտառապեցնի քո քաղաքներում, եթե չլսես կատարել այս օրենքի բոլոր խոսքերը, որ գրված են այս գրքում, վախենալ այս պատվական հրաշալի անունից՝ ՏԵՐԸ քո ԱՍՏՎԱԾԸ: Եւ Տէրը զարմանալի կդարձնէ քո հարուածները եւ քո սերմի հարուածները՝ մեծ եւ զարմանալի հարուածներ, եւ չար ու հաւատարիմ հիվանդութիւններ: Եւ կվերադարձնի Եգիպտոսի ամբողջ չար ցավը, որից խուսափեցիր նրանց դեմքից, եւ դրանք կպչելու են քեզ: Եւ ամեն հիվանդություն եւ ամեն հարված, որ

գրված չէ, եւ ամեն այն, որ գրված է այս օրենքի գրքում, Տէրը կբերի քեզ վրա, մինչեւ որ քեզ կորստեան մատնի: Եւ կթողնվիք սակաւ թվով, փոխանակ այն որ էիք ինչպես երկնքի աստղերը բազմությամբ, որովհետեւ չլսեցիք ձեր Տէր Աստծո ձայնին: Եւ կլինի, որ ինչպէս ուրախացաւ Տէրը ձեզ վրայ լաւ անելու ձեզ եւ բազմացնելու ձեզ, այնպէս կուրախանայ Տէրը ձեզ վրայ կործանելու ձեզ, եւ արագութեամբ կվերցուէք երկրից, որ այնտեղ մտնես ժառանգելու զայն: Եւ կցրի քեզ Տէր Աստուածդ բոլոր ազգերի մէջ՝ երկրի ծայրից մինչեւ երկրի ծայրը, եւ այնտեղ կծառայես օտար աստուածներու՝ փայտերու եւ քարերու, որոնց չհաւատացիր դու եւ քո հայրերը: Բայց նաև այն ազգերի մեջ քեզ չի հանգստացնի, և քո ոտքի ոտնահետին կանգուն չի լինի, և Տերը քեզ այնտեղ կտա անհնազանդ այլ սիրտ, և պակասող աչքեր, և հալվող հոգի: Եւ քո կեանքը կախուած կլինի քո աչքերի առաջ, եւ կվախենաս ցերեկ ու գիշեր, եւ չես հաւատա քո կեանքին: Առավոտյան կասես՝ ինչպե՞ս կլիներ երեկո, և երեկոյան կասես՝ ինչպե՞ս կլիներ առավոտ, քո սրտի վախից, որից կվախենաս, և քո աչքերի տեսիլքներից, որ կտեսնես: Եվ Տերը քեզ կվերադարձնի Եգիպտոս նավերով, այն ճանապարհով, որի մասին ես ասացի՝ դու այլևս չես տեսնի այն, եւ այնտեղ կվաճառվեք ձեր թշնամիներին որպես ստրուկներ եւ ստրկուհիներ, եւ գնորդ չի լինի: Սրանք են ուխտի խոսքերը, որոնք Տերը հրամայեց Մովսեսին հաստատել Իսրայելի որդիների հետ Մովաբի երկրում, բացի այն ուխտից, որը կնքեց նրանց հետ Քորեբում:

29

Եվ Մովսեսը կանչեց Իսրայելի բոլոր որդիներին եւ ասաց նրանց. դուք տեսել եք այն ամենը, ինչ Տերը արեց Եգիպտոսի երկրում ձեր առաջ Փարավոնին եւ նրա ծառաներին, եւ նրա ամբողջ երկրին, այն մեծ փորձությունները, որոնք տեսել են քո աչքերը, այն նշանները եւ այն մեծ հրաշքները: Եւ Տէր Աստուած ձեզ չտուաւ սիրտ՝ գիտենալու, եւ աչք՝ տեսնելու, եւ ականջք՝ լսելու մինչեւ այս օրը: Եւ առաջնորդեց ձեզ քառասուն տարի անապատում, ձեր հագուստները չհնացան, եւ ձեր կօշիկները չմաշուեցան ձեր ոտքերից: Հաց չկերաք, գինի եւ ամուր խմիչք չխմեցիք, որպեսզի իմանաք, որ ես եմ ձեր Տէր Աստուածը: Եւ դուք եկաք մինչեւ այս տեղը, եւ ելաւ Սեհոն՝ Եսեբոնի թագաւորը, եւ Ովգ՝ Բասանի թագաւորը մեզ դէմ պատերազմի: Եւ մենք հարուածեցինք նրանց, վերցրինք նրանց երկիրը եւ ես այն վիճակով տվեցի Ռուբենին, Գադին եւ Մանասեի ցեղի կեսին: Եւ դուք պիտի պահէք անելու բոլոր խօսքերը այս ուխտի, որպէսզի հասկնաք այն ամէնը, ինչ պիտի անէք: Դուք բոլորդ կանգնած եք այսօր ձեր Տեր Աստծո առաջ՝ ձեր ցեղապետները, և ձեր ծերակույտը, և ձեր դատավորները, և ձեր դպիրները, Իսրայելի ամեն մարդ, ձեր կանայք, և ձեր զավակները, և եկվորը, որ ձեր բանակատեղիի մեջտեղում է, ձեր փայտահատից մինչև ձեր ջրկիրը, որպեսզի մտնեք ձեր Տեր Աստծո ուխտի մեջ և նրա անեծքների մեջ, որքան որ Տերը՝ քո Աստվածը, դնում է քեզ հետ այսօր, որպեսզի կարգի քեզ իրեն ժողովուրդ, և ինքը լինի քո Աստված, ինչպես ասաց քեզ, և ինչպես երդվեց քո հայրերին՝ Աբրահամին և Իսահակին և Հակոբին: Եվ ոչ միայն ձեզ հետ ես կնքում այս ուխտը եւ այս անեծքը, այլ նաեւ նրանց հետ, որ այստեղ են ձեզ հետ այսօր ձեր Տէր Աստծո առաջ, եւ նրանց հետ, որ այստեղ չեն ձեզ հետ այսօր: Որ դուք գիտեք, թե ինչպես

բնակեցինք Եգիպտոսի երկրում, ինչպես անցանք այն ազգերի միջով, որոնց միջով դուք անցաք: Եւ տեսէք նոցա արհաւիրելիքները եւ նոցա կուռքերը՝ փայտ եւ քար, արծաթ եւ ոսկի, որ կայ նոցա մօտ: Չէ՞ որևէ մեկը կա ձեր մեջ՝ մարդ, կամ կին, կամ ընտանիք, կամ ցեղ, որի միտքը շեղվել է ձեր Տեր Աստծուց, գնացել ծառայելու այն ազգերի աստվածներին. չէ՞ որևէ մեկը կա ձեր մեջ արմատ, որ վերև աճում է լեղու և դառնության մեջ. և կլինի, եթե նա լսի այս անեծքի խոսքերը և օրհնի իրեն իր սրտում՝ ասելով՝ սուրբ բաներ ինձ թող լինեն, որովհետև իմ սրտիս մոլորության մեջ կգնամ, որպեսզի մեղավորը չկործանի անմեղին. Աստված չի ուզի ներողամիտ լինել նրան, այլ ապա կբորբոքվի Տիրոջ բարկությունը և նրա նախանձը այն մարդու մեջ, և կպչելու են նրան այս ուխտի բոլոր անեծքները, որոնք գրված են այս գրքում, և Տերը կջնջի նրա անունը երկնքի տակից: Եւ Տէրը նրան կ'առանձնացնէ չարիքի համար Իսրայէլի բոլոր որդիներից, ըստ այս օրէնքի գրքում գրուած ուխտի բոլոր անէծքների: Եվ կասեն մյուս սերունդը՝ ձեր որդիները, որոնք կելնեն ձեզանից հետո, եւ օտարականը, որ կգա հեռու երկրից, եւ կտեսնեն այն երկրի հարվածները եւ նրա հիվանդությունները, որոնք Տերը ուղարկեց նրա վրա, ծծումբ եւ աղ այրված. նրա ամբողջ երկիրը չի ցանվի, ոչ էլ կբուսնի, ոչ էլ կբարձրանա նրա վրա որեւէ կանաչ: Ինչպես քանդվեցին Սոդոմը և Գոմորը, Ադամաը և Ցեբոիիմը, որոնք Տերը քանդեց բարկությամբ և զայրույթով: ԵՒ կասեն բոլոր ազգերը. ինչո՞ Տերը այսպես արեց այս երկրին: Ո՞վ է այս մեծ զայրույթի բարկությունը: Եվ նրանք կասեն, որ նրանք թողեցին իրենց հայրերի Տեր Աստծո ուխտը, որը կնքեց իրենց հայրերի հետ, երբ նրանց հանեց Եգիպտոսի երկրից, եվ գնացին ու ծառայեցին այլ

աստվածների, որոնց չէին ճանաչում եւ որոնց նա չէր բաշխել նրանց: Եվ Տերը բարկությամբ բարկացավ այն երկրի վրա՝ բերելու նրա վրա բոլոր անեծքները, որոնք գրված են այս օրենքի գրքում: Եւ Տէրը հեռացրեց նրանց իրենց երկրից բարկութեամբ եւ սրտմտութեամբ եւ մեծ յոյժ ցասումով, եւ մերժեց նրանց դէպի այլ երկիր, ինչպէս այժմ է: Թաքնված բաները Տիրոջը՝ մեր Աստծուն են, իսկ երևացող բաները՝ մեզ և մեր երեխաներին են հավիտյան, որպեսզի կատարենք այս օրենքի բոլոր խոսքերը: Թաքնված բաները Տիրոջը՝ մեր Աստծուն են, իսկ երևացող բաները՝ մեզ և մեր երեխաներին են հավիտյան, որպեսզի կատարենք այս օրենքի բոլոր խոսքերը:

30

Եվ կլինի, երբ քեզ վրա գան այս բոլոր խոսքերը՝ օրհնությունը եւ անեծքը, որ ես դրել եմ քո առջեւ: Եվ դու կընդունես քո սրտում բոլոր ազգերում, որտեղ Տերը քեզ ցրի այնտեղ, եվ դու կվերադառնաս քո Տեր Աստծո մոտ, եվ կլսես նրա ձայնը ըստ այն ամենի, ինչ ես հրամայում եմ քեզ այսօր, քո ամբողջ սրտից եւ քո ամբողջ հոգուց, եվ Տերը կբժշկի քո մեղքերը, եվ կողորմի քեզ, եվ կրկին կհավաքի քեզ բոլոր ազգերից, որոնց մեջ Տերը քեզ ցրեց այնտեղ: Եթե ցրումդ երկնքի ծայրից մինչև երկնքի ծայրն է, այնտեղից կհավաքի քեզ Տեր Աստված քո, և այնտեղից կառնի քեզ Տեր Աստված քո: Եւ քո Աստուածը այնտեղից քեզ կբերի այն երկիրը, որ ժառանգեցին քո հայրերը, եւ դու կժառանգես այն, եւ քեզ բարիք կընէ, եւ քեզ աւելի բազմաթիւ կդարձնէ, քան քո հայրերը: Եվ Տերը մաքրելու է քո սիրտը եւ քո սերմանդ սիրտը՝

սիրելու համար քո Տէր Աստծուն քո ամբողջ սրտից եւ քո ամբողջ հոգուց, որպեսզի դու ապրես: Եւ Տէր Աստուած քո այս անէծքները կտայ քո թշնամիների վրայ եւ քեզ ատողների վրայ, որոնք քեզ հալածեցին: Եւ դու կդարձես ու կլսես Տեառն Աստծո քո ձայնին, եւ կատարես նրա պատվիրանները, որքան ես հրամայում եմ քեզ այսօր: Եվ քեզ կօրհնի Տէր Աստված քո քո ձեռքերի ամեն գործի մեջ, քո որովայնի ծնունդների մեջ, եւ քո անասունների ծնունդների մեջ, եւ քո երկրի արտադրանքի մեջ, որովհետեւ Տէր Աստված քո կվերադառնա քո վրա ուրախանալու բարիքների համար, ինչպէս ուրախացաւ քո հայրերի վրա, եթէ լսես քո Տէր Աստծո ձայնին՝ պահելու նրա պատուիրանները, եւ նրա կանոնները, եւ նրա դատաստանները, որ գրուած են այս օրէնքի գրքում, եթէ վերադառնաս քո Տէր Աստծո դէպի քո ամբողջ սրտից եւ քո ամբողջ հոգուց: Որովհետև այս պատվիրանը, որ ես այսօր հրամայում եմ քեզ, ոչ չափազանց դժվար է և ոչ էլ հեռու է քեզանից: Այն երկնքում վեր չէ՝ ասելով՝ ո՞վ կբարձրանա մեզ համար երկինք եւ կառնի մեզ համար զայն, եւ լսելով զայն՝ կգործենք: Ոչ էլ ծովի անդիպերը է, ասելով՝ ո՞վ կանցնի մեզ համար ծովի անդիպերը, եւ կառնի մեզ համար այն, եւ լսելի կդարձնի մեզ համար այն, եւ մենք կատարենք: Բառը շատ մոտ է քեզ՝ քո բերանում, քո սրտում և քո ձեռքերում, որպեսզի կատարես այն: Ահա, ես այսօր քո առաջ դրել եմ կյանքն ու մահը, բարին ու չարը: Եթե դու լսես քո Տեր Աստծո պատվիրանները, որոնք ես այսօր հրամայում եմ քեզ՝ սիրել քո Տեր Աստծուն, գնալ նրա բոլոր ուղիներով և պահել նրա օրենքները ու նրա դատաստանները, ապա դուք կապրեք և բազմանաք, և քո Տեր Աստվածը կօրհնի քեզ այն ամբողջ երկրում, ուր դու մտնում ես այն ժառանգելու համար: Եվ եթե քո սիրտը շեղվի, եւ դու չլսես, եւ

մոլորված երկրպագես այլ աստվածների եւ ծառայես նրանց, ես հայտարարում եմ քեզ այսօր, որ կործանմամբ կը կործանվեք, եւ երկարակյաց չեք լինի այն երկրի վրա, որ դուք անցնում եք Հորդանանը այնտեղ ժառանգելու այն: Վկայում եմ ձեզ այսօր երկինքը և երկիրը, կյանքը և մահը տվել եմ ձեր առջև, օրհնությունը և անեծքը. ընտրիր կյանքը դու, որպեսզի ապրես դու և քո սերմը, սիրել քո Տեր Աստծուն, լսել նրա ձայնը, և բռնվել նրան, որովհետև սա է քո կյանքը և քո օրերի երկարությունը, բնակվել երկրի վրա, որը Տերը երդվեց քո հայրերին՝ Աբրահամին և Իսահակին և Հակոբին տալ նրանց:

31

Եւ Մովսեսը ավարտեց խոսելը՝ բոլոր այս խոսքերը բոլոր Իսրայելի որդիներին, եւ ասաց նրանց. Հարյուր քսան տարեկան եմ այսօր, այլեւս չեմ կարող մտնել ու ելնել. Տերը սակայն ասաց ինձ. Դու չես անցնի այս Հորդանանը: Տէր Աստված քո, որ քո առաջ է երթում, նա կոտորել է այս ազգերը քո առջեւից, եւ դու կժառանգես նրանց, եւ Յեսուն, որ քո առաջ է երթում, ինչպես Տէրը խոսեց: Եւ Տէր քո Աստուածը կը կատարէ նրանց, ինչպէս որ կատարեց Սիհոնին եւ Ովգին, Ամորհացիների երկու թագաւորներին, որոնք էին Յորդանանի անդիպար, եւ նրանց երկրին, ինչպէս որ բնաջնջեց նրանց: Եւ Տէրը նրանց մատնեց ձեզ, եւ դուք նրանց հետ կ'վարուէք այնպէս, ինչպէս ես ձեզ հրամայեցի: Քաջություն ունեցիր և ուժեղ եղիր, մի՛ վախեցիր, ոչ էլ վախկոտ լինես, ոչ էլ սարսափես նրանց երեսից, որովհետև Տեր քո Աստվածը, որ առաջ է գնում ձեզ հետ, ձեր մեջ է, ոչ քեզ

կթողնի, ոչ էլ քեզ կլքի: Եւ կանչեց Մովսէսը Յեսուին եւ ասաց նրան ամբողջ Իսրայէլի առաջ. Քաջացի՛ր եւ զօրացի՛ր, որովհետեւ դու կը մտնես այս ժողովրդի առաջ այն երկիրը, որ Տէրը երդվեց ձեր հայրերին տալ նրանց, եւ դու կը ժառանգեցնես նրանց: Եւ Տէրը, որ ուղեկցում է քեզ, չի լքի քեզ եւ չի թողնի քեզ. մի՛ վախեցիր եւ մի՛ երկչոտութիւն ունեցիր: Եւ Մովսէսը գրեց այս օրէնքի խօսքերը գրքի մէջ եւ տվաւ քահանաներին՝ Ղեւիի որդիներին, որոնք կը կրեն Տիրոջ ուխտի տապանակը, եւ Իսրայէլի որդիների ծերերին: Եվ Մովսեսը հրամայեց նրանց այն օրը՝ ասելով. յոթ տարիներից հետո, ազատության տարվա ժամանակին, խրանների տոնին, երբ ամբողջ Իսրայելը միասին գնում է երևալու ձեր Տեր Աստծո առաջ այն տեղում, որը Տերը կընտրի, կկարդաք այս օրենքը ամբողջ Իսրայելի առաջ նրանց ականջներին, հավաքելով ժողովրդին՝ տղամարդիկը եւ կանայք եւ զավակները եւ եկվորը, որ ձեր քաղաքներում է, որպեսզի լսեն եւ որպեսզի սովորեն վախենալ ձեր Տեր Աստծուց, եւ նրանք կլսեն կատարելու այս օրենքի բոլոր խոսքերը: Եւ նրանց որդիները, որոնք չգիտեն, կլսեն եւ կսովորեն վախենալ քո Տէր Աստծուց բոլոր այն օրերը, որքան նրանք ապրում են երկրի վրա, որ դուք անցնում եք Հորդանանը այնտեղ՝ ժառանգելու այն: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Ահա մերձեցան քո մահուան օրերը, կանչիր Յեսուին, եւ կանգնեցէք վկայութեան վրանի դռների մօտ, եւ ես հրամայեմ նրան: Եւ գնացին Մովսէսն ու Յեսուն վկայութեան վրան, եւ կանգնեցան վկայութեան վրանի դռների մօտ: Եւ Տէրը իջաւ ամպի մէջ եւ կանգնեցաւ վկայութեան խորանի դռների մօտ, եւ ամպի սիւնը կանգնեցաւ վկայութեան խորանի դռների մօտ: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. ահա դու քնանում ես քո հայրերի հետ, եւ այս ժողովուրդը վեր կենալով պոռնկութիւն կը գործէ օտար

աստուածների յետեւից այն երկրի, ուր այս մտնում է, եւ զիս կը թողնեն, եւ կը խախտեն իմ ուխտը, որ դրի նրանց հետ: Եւ բարկութեամբ կը բարկանամ նրանց դէմ այն օրը, եւ կը թողնեմ նրանց, եւ կը դարձնեմ իմ դէմքը նրանցից, եւ նա կերակուր կը լինի, եւ շատ չարիքներ եւ նեղութիւններ կը գտնեն նրան, եւ այն օրը կ՚ասէ. Որովհետեւ իմ Տէր Աստուածը ինձ հետ չէ, այս չարիքները գտան զիս: Ես բայց շրջմամբ կշրջեմ իմ դեմքը նրանցից այն օրը բոլոր չարությունների պատճառով, որոնք նրանք արեցին, որովհետեւ նրանք շրջվեցին օտար աստվածների վրա: Եւ հիմա գրեցէք այս երգի խօսքերը եւ ուսուցանեցէք զայն Իսրայէլի որդիներին, եւ դրէք զայն նոցա բերանը, որպէսզի այս երգը ինձ համար վկայ լինի Իսրայէլի որդիներուն մէջ: Կբերեմ նրանց այն լավ երկիրը, որը երդվեցի նրանց հայրերին տալ նրանց՝ երկիր, որ հոսում է կաթով և մեղրով, և նրանք կուտեն, և լցվելով կկշտանան, և կդառնան օտար աստվածների, և կծառայեն նրանց, և կբարկացնեն ինձ, և կխախտեն իմ ուխտը: Եվ այս երգը կփոխարինվի դեմքի առաջ վկայելով, որովհետեւ չի մոռացվի նրանց բերանից եւ նրանց սերնդի բերանից, քանի որ ես գիտեմ նրանց չարությունը, որքան անում են այստեղ այսօր, նախքան ես նրանց մտցնեմ այն բարի երկիրը, որ երդվեցի նրանց հայրերին: Եւ Մովսէսը գրեց այս երգը այն օրը եւ սովորեցրեց այն Իսրայէլի որդիներին: Եւ հրամայեց Յեսուին եւ ասաց. Արիացի՛ր եւ զօրացի՛ր, որովհետեւ դու կմտցնես Իսրայէլի որդիներին այն երկիրը, որ Տէրը երդուեց նրանց, եւ ինքը կլինի քեզ հետ: Երբ Մովսեսը ավարտեց այս օրենքի բոլոր խոսքերը գրքի մեջ գրելը մինչև վերջ, և հրամայեց Ղևտացիներին, որոնք բարձրացնում են Տիրոջ ուխտի տապանակը, ասելով. վերցրեք այս օրենքի գիրքը, դուք կդնեք այն ձեր Տեր Աստծո ուխտի

տապանակի կողքից, և այնտեղ կլինի քո մոտ ի վկայություն: Որովհետև ես գիտեմ քո ըմբոստությունը և քո կոշտ պարանոցը. դեռ քանի որ ես ապրում էի ձեզ հետ այսօր, դուք ապստամբում էիք Աստծո դեմ, ինչպե՛ս չէք ապստամբի իմ մահից հետո: Հավաքեցե՛ք ինձ մոտ ձեր ցեղապետերին, ձեր ծերերին, ձեր դատավորներին և ձեր դպիրներին, որպեսզի նրանց ականջներին խոսեմ այս բոլոր խոսքերը և նրանց վկա կանչեմ երկինքն ու երկիրը: Գիտեմ, որ իմ մահից հետո անօրինությամբ անօրինություն կգործեք, և կշեղվեք այն ճանապարհից, որ ես հրամայեցի ձեզ, և ձեզ կհանդիպեն չարիքները օրերի վերջում, որովհետև կգործեք չարը Տիրոջ առաջ՝ բարկացնելու համար զնա ձեր ձեռքերի գործերով: Եւ Մովսէս խոսեց այս երգի խօսքերը բոլոր ժողովի ականջներին մինչեւ վերջ:

32

Ուշադրություն դարձրու, երկի՛նք, և ես կխոսեմ, և թող երկիրը լսի խոսքերը իմ բերանից: Թող սպասվի իմ խոսքը որպես անձրև, և թող իջնեն իմ խոսքերը որպես ցող, ինչպես անձրև խոտի վրա և ինչպես ձյուն խոտի վրա: Որովհետև Տիրոջ անունը կանչեցի, տվեք մեծություն մեր Աստծուն: Աստված, ճշմարիտ են նրա գործերը, և նրա բոլոր ճանապարհները դատաստաններ են, Աստված հավատարիմ է, և անիրավություն չկա, արդար և սուրբ է Տերը: Մեղանչեցին, բայց ոչ նրա զավակները՝ մեղադրելի, ծուռ եւ խեղաթյուրված սերունդ: Այս բաներո՞վ եք հատուցում Տիրոջը Այսպե՞ս ժողովուրդ հիմար և ոչ իմաստուն: Ո՞չ այս ինքը քո հայրն է, որ ձեռք բերեց քեզ, արեց քեզ և ստեղծեց քեզ: Հիշեցեք

հավերժության օրերը, հասկացեք սերունդների տարիները սերնդից սերունդ: Հարցրու քո հորը և նա կհայտնի քեզ, քո ծերերին և նրանք կասեն քեզ: Երբ Բարձրյալը բաժանեց ազգերը, ինչպես ցրեց Ադամի որդիներին, հաստատեց ազգերի սահմանները ըստ Աստծո հրեշտակների թվի: Եւ Տիրոջ բաժինը եղաւ իր ժողովուրդը՝ Յակոբը, իր ժառանգութեան չափաձողը՝ Իսրայէլը: Նա բավարարեց նրան անապատում, ծարավի մեջ տապի մեջ անջրդի երկրում, շրջապատեց նրան և կրթեց նրան, և պահպանեց նրան, ինչպես աչքի բիբը: Ինչպես արծիվը ծածկում է իր բույնը, և իր ձագերի վրա սավառնում է, տարածելով իր թևերը ընդունեց նրանց, և վերցրեց նրանց իր ուսերի վրա: Տերը միայն էր առաջնորդում նրանց, նրանց հետ օտար աստված չկար: Բարձրացրեց նրանց երկրի ուժի վրա, կերակրեց նրանց դաշտերի բերքով, ծծեցին մեղր ժայռից և ձեթ պինդ ժայռից: Արջառների կարագ և ոչխարների կաթ, գառների ու խոյերի ճարպով, ցուլերի ու նոխազների որդիներ, ցորենի երիկամների ճարպով, և խաղողի արյուն՝ գինի խմեց: Եւ կերաւ Յակոբ եւ լցաւ, եւ վանեց սիրելին, գիրացաւ, հաստացաւ, լայնացաւ, եւ թողեց զԱստուած՝ զարարիչն իւր, եւ հեռացաւ Աստուծոյ փրկչէն իւրմէ: Նրանք ինձ հրահրեցին օտարների վրա, իրենց գարշելիություններով դառնացրին ինձ: Նրանք զոհեցին դևերին, և ոչ Աստծուն, այն աստվածներին, որոնց չէին ճանաչում, նորերը՝ վերջերս եկածները, որոնց չէին ճանաչում նրանց հայրերը: Դու լքեցիր Աստծուն, որ ծնեց քեզ, եւ մոռացար Աստծուն, որ սնուցանում է քեզ: Եւ տեսավ Տէրը, եւ նախանձեց, եւ բարկությամբ բարկացավ իր որդիների եւ դուստրերի պատճառով, եւ ասաց. կդարձնեմ իմ երեսը նրանցից, եւ կցույց տամ ինչ կլինի նրանց վերջին օրերին, որովհետեւ ապականված

սերունդ է, որդիներ, որոնց մեջ հավատ չկա: Նրանք նախանձ առաքեցին ինձ ոչ-աստծով, բարկացրին ինձ իրենց կուռքերով, և ես նախանձ կառաքեմ նրանց ոչ-ազգով, անմիտ ազգով կբարկացնեմ նրանց: Որովհետև կրակ է վառվել իմ բարկությունից, այրվելու է մինչև դժոխքի խորքերը, կուլ կտա երկիրն ու նրա բերքը, կայրի լեռների հիմքերը: Կհավաքեմ նրանց վրա չարիքներ, եւ իմ նետերը կծախսեմ պատերազմելով նրանց դեմ: Չքանալով սովով և թռչունների կերակրով, և անբուժելի ցնցումով, գազանների ատամներ կուղարկեմ նրանց դեմ՝ բարկությամբ երկրի վրայով սողացողների հետ: Դրսից սուրը կանզավակացնի նրանց, իսկ պահեստներից՝ վախը. երիտասարդը՝ կույսի հետ, կաթնակերը՝ ծերունու հետ: Ես ասացի՝ կցրեմ նրանց, կդադարեցնեմ մարդկանց մեջից նրանց հիշատակը: Եթե ոչ թշնամիների բարկության պատճառով, որպեսզի չերկարացնեն, որպեսզի հակառակորդները միասին չհարձակվեն, չասեն՝ մեր բարձր ձեռքը, եւ ոչ թե Տերը, արեց այս բոլորը: Ազգ է, որ կորցրել է խորհուրդը, եւ նրանց մեջ գիտութիւն չկա: Նրանք չմտածեցին հասկանալ, թող այս բաները ընդունեն գալիք ժամանակների համար: Ինչպե՞ս կհետապնդի մեկը հազարի, եւ երկուսը կտեղահանեն բիւրաւորներին, եթե ոչ Աստուածը վաճառեց նրանց եւ Տէրը մատնեց նրանց: Որ նոցա աստվածները չեն որպես մեր Աստվածը, իսկ մեր թշնամիները անմիտ են: Քանզի Սոդոմի այգուց է նրանց այգին, եւ նրանց ճյուղը Գոմորից, նրանց խաղողը լեղվայ խաղող է, դառնության ողկույզ նրանց: Նրանց գինին վիշապների բարկություն է, և իժերների անբուժելի բարկություն: Ո՞չ ահա այս բաները հավաքված են ինձ մոտ և կնքված են իմ գանձատներում: Վրեժխնդրության օրը կվերադարձնեմ, երբ նրանց ոտքը

սայթաքի, որովհետև նրանց կորստի օրը մոտ է, և պատրաստ է ձեզ համար: Որովհետև Տերը կդատի իր ժողովրդին, և իր ծառաների վրա կմխիթարվի. քանի որ տեսավ նրանց թուլացած, և գերության մեջ լքված, և տկարացած: ԵՒ ասաց Տերը, ո՞ւր են նրանց աստվածները, որոնց վրա վստահել էին, որոնց զոհերի ճարպը ուտում էիք, և խմում էիք նրանց նվիրաբերությունների գինին: Թող նրանք վեր կենան և օգնեն ձեզ և լինեն ձեզ պաշտպաններ: Տեսեք, տեսեք, որ ես եմ, և չկա Աստված բացի ինձնից. ես կսպանեմ և ապրեցնեմ, կհարվածեմ, և ես կբժշկեմ, և չկա ով կազատի իմ ձեռքերից: Որովհետև ես կբարձրացնեմ դեպի երկինք իմ ձեռքը, և կերդվեմ իմ աջ ձեռքով, և կասեմ՝ ես ապրում եմ հավիտյան. որովհետև կսրեմ որպես կայծակ իմ սուրը, և իմ ձեռքը կպահի դատաստանը, և կվերադարձնեմ արդարություն թշնամիներին, և նրանց ովքեր ատում են ինձ կհատուցեմ: Կհարբեցնեմ իմ սլաքները արյունով, եւ իմ սուրը կուտի միս վիրավորների արյունից եւ գերությունից՝ թշնամի իշխանների գլխից: Ուրախացեք, երկինքնե՛ր, միասին նրա հետ, և թող երկրպագեն նրան Աստծո բոլոր հրեշտակները. ուրախացեք, ազգե՛ր, նրա ժողովրդի հետ, և թող ամրանան նրան Աստծո բոլոր որդիները, որովհետև նրա որդիների արյունը վրեժխնդիր է, և կվրեժխնդրի ու կհատուցանի արդարություն թշնամիներին, և ատողներին կհատուցանի, և Տերը կմաքրի նրա ժողովրդի երկիրը: Եւ գրեց Մովսէս այս երգը այն օրը, եւ սովորեցրեց զայն Իսրայէլի որդիներին, եւ մտաւ Մովսէս, եւ խօսեցաւ այս օրէնքի բոլոր խօսքերը ժողովրդի ականջներին՝ ինքը եւ Յեսու Նաւեի որդին: Եւ Մովսեսը ավարտեց խոսելը ամբողջ Իսրայելի հետ: Եւ ասաց նրանց. Ուշադրութիւն դարձրէք ձեր սրտին բոլոր այս խօսքերի վրայ, որոնց ես վկայում եմ ձեզ այսօր, որպէսզի

հրամայէք ձեր որդիներին պահել եւ կատարել այս օրէնքի բոլոր խօսքերը: Որովհետև ոչ թե դատարկ խոսք է այս ձեզ համար, քանի որ այս է ձեր կյանքը, և այս խոսքի պատճառով երկարօրյա կլինեք երկրի վրա, ուր դուք անցնում եք Հորդանանը՝ այնտեղ ժառանգելու համար: Եվ Տերը խոսեց Մովսեսի հետ այս օրը՝ ասելով. բարձրացիր Աբարիմ լեռը, այս Նեբո լեռը, որ գտնվում է Մովաբի երկրում Երիքովի դիմաց, եւ տես Քանաանի երկիրը, որը ես տալիս եմ Իսրայելի որդիներին, եւ մեռիր այն լեռան վրա, որին դու բարձրանում ես այնտեղ, եւ հավաքվիր քո ժողովրդի մոտ, ինչպես մեռավ քո եղբայր Ահարոնը Հոր լեռան վրա եւ հավաքվեց իր ժողովրդի մոտ: Որովհետև դուք անհնազանդեցիք իմ խոսքին Իսրայելի որդիների մեջ՝ Կադեշի հակասության ջրի վրա, Սին անապատում, քանի որ դուք չսրբացրիք ինձ Իսրայելի որդիների մեջ: Դիմացից կտեսնես երկիրը, բայց այնտեղ չես մտնի:

33

Եւ այս է այն օրհնութիւնը, որով օրհնեց Մովսէս՝ Աստծո մարդը, Իսրայէլի որդիներին իր մահից առաջ: Եւ ասաց. Տէրը Սինայից եկաւ եւ Սէիրից մեզ երեւաց, եւ Փառանի լեռից շտապեց բիւրաւոր Կադէսի հետ, նրա աջ կողմից հրեշտակներ նրա հետ: Եւ նա խնայեց իր ժողովրդին, եւ բոլոր սրբացվածները քո ձեռքերի տակ են, եւ սրանք քո տակ են, եւ նա ընդունեց օրենք իր խոսքերից, որը Մովսեսը պատվիրեց մեզ, ժառանգություն Հակոբի ժողովներին: Եւ սիրելեանի մէջ իշխան կը լինի, երբ ժողովուրդների իշխանները հաւաքուած են Իսրայէլի ցեղերի հետ միասին: Թող ապրի Ռուբենը եւ չմեռնի, եւ թող բազմաթիւ

լինի: Եւ այս է Յուդայի օրհնութիւնը. լսի՛ր, Տէ՛ր, Յուդայի ձայնը, եւ նրա ժողովրդին դարձրո՛ւ, նրա ձեռքերը թող պաշտպանեն նրան, եւ դու օգնական եղիր նրան թշնամիներից: Եվ Ղևիին ասաց՝ տվեք Ղևիին նրա հստակ բաները եւ նրա ճշմարտությունը սուրբ մարդուն, որին փորձեցին նրան փորձության մեջ, վիրավորեցին նրան հակամարտության ջրի վրա: Նա ասում է հորը եւ մորը՝ չեմ տեսել քեզ, եւ իր եղբայրներին չճանաչեց, եւ իր որդիներին հրաժարվեց. պահպանեց քո խոսքերը եւ քո ուխտը պահեց: Կհայտարարեն քո որոշումները Հակոբին, և քո օրենքը Իսրայելին, կդնեն խունկ քո բարկության մեջ անընդհատ քո զոհասեղանի վրա: Օրհնի՛ր, Տէ՛ր, նրա ուժը եւ ընդունի՛ր նրա ձեռքերի գործերը, ջարդի՛ր նրա դէմ ելած թշնամիների մէջքը, եւ նրան ատողները թող չվերելցեն: Եւ Բենիամինին ասաց. Տիրոջ սիրելին կբնակվի վստահությամբ, եւ Աստված հովանավորում է նրան բոլոր օրերը, եւ նրա ուսերի միջեւ հանգստացրեց: Եվ Հովսեփին ասաց, Տիրոջ օրհնությունից նրա երկիրը, երկնքի ժամերից եւ ցողից, եւ խորքերի աղբյուրներից ներքևից, եւ արեգակի շրջադարձերի բերքի ժամանակի համաձայն, եւ ամիսների միացումներից, լեռների սկզբի գագաթից, եւ հավերժական բլուրների գագաթից, եւ երկրի լրացման ժամանակի համաձայն, եւ ընդունելին մորենու մեջ երեւացածին թող գան Հովսեփի գլխի վրա, եւ եղբայրների մեջ փառավորվածի գագաթի վրա: Անդրանկի ցուլի գեղեցկությունն է նրա, միաեղջյուրի եղջյուրներն են նրա եղջյուրները, դրանցով ազգերը կխոցի միասին, մինչև երկրի ծայրից, այս են Եփրեմի բյուրավորները, և այս են Մանասեի հազարավորները: Եւ Զաբուղոնին ասաց. Ուրախացի՛ր, Զաբուղո՛ն, քո ելքիդ մէջ, եւ Իսաքա՛ր՝ իր վրաններուն մէջ: Ազգերը կոչնչացնելու են, եւ դուք

կանչելու եք այնտեղ, եւ զոհելու եք այնտեղ արդարութեան զոհ, որովհետեւ ծովի հարստութիւնը քեզ կերակրելու է, եւ ափամերձ բնակողների առեւտուրը: Եւ Գադին ասաց. Օրհնեալ է ընդարձակողը Գադի, որպէս առիւծ հանգչեաց՝ խորտակելով բազուկ եւ իշխան: Եվ տեսավ իր առաջին պտուղները, որ այնտեղ բաժանվեց իշխանների երկիրը՝ հավաքված միասին ժողովուրդների առաջնորդների հետ, Տերը արդարություն արեց եւ իր դատաստանը Իսրայելի հետ: Եւ Դանին ասաց. Դան առյուծի ձագ է, եւ նա կցատկի Բասանից: Եւ Նեփթաղիմին ասաց. Նեփթաղիմ՝ ընդունելիների լիութիւն, եւ լցցի օրհնութիւնով Տեառնէն, ծովն ու հարաւը ժառանգեսցէ: Եւ Ասերին ասաց. Օրհնեալ է Ասերը զաւակներից, եւ նա ընդունելի կլինի իր եղբայրներին, նա կթաթխի իր ոտքը իւղի մէջ: Երկաթ և պղինձ կլինի նրա կոշիկը, ինչպես քո օրերը՝ այնպես էլ քո ուժը: Չկա ինչպես սիրելիի Աստվածը, որ ընթանում է երկնքի վրա՝ քո օգնականը, եւ մեծապանծը ամրակայանի: Եւ Աստուծոյ սկիզբը կծածկէ քեզ, եւ յաւիտենական բազուկների ուժի ներքեւ, եւ կհանէ քո դէմից թշնամին՝ ասելով. Կորի՛ր: Եւ Իսրայէլը կբնակուի վստահելով, միայնակ Յակոբի երկրի վրայ, ցորենի եւ գինու վրայ, եւ երկինքը քեզ համար ամպամած կլինի ցողով: Օրհնյալ ես դու Իսրայել, ո՛վ է նման քեզ, ժողովուրդ որ փրկվում է Տիրոջ կողմից: Կպաշտպանի քո օգնականը, և սուրը քո պարծանքն է, և քո թշնամիները կստեն քեզ, և դու նրանց պարանոցի վրա կտրորես:

34

Եվ բարձրացավ Մովսես Մովաբի Արաբոթից Նաբու լեռը,

Փասգայի գագաթը, որը Երիքովի դիմացն է, եւ ցույց տվեց նրան Տերը ամբողջ Գաղաադի երկիրը մինչև Դան, եւ ամբողջ Նեփթաղիի երկիրը, եւ ամբողջ Եփրեմի երկիրը, եւ Մանասեի երկիրը, եւ ամբողջ Հուդայի երկիրը մինչև վերջին ծովը, եւ անապատը, եւ Երիքովի շրջակա տարածքները, արմավենիների քաղաքը, մինչև Սոգոր: Եւ ասաց Տէրը Մովսէսին. Այս է այն երկիրը, որ երդուեցի Աբրահամին եւ Իսահակին եւ Յակոբին՝ ասելով, թէ քո սերմանը կը տամ զայն, եւ ցոյց տուի քո աչքերին, եւ այնտեղ չես մտնի: Եւ մեռավ Մովսէսը՝ Տիրոջ ծառան, Մովաբի երկրում Տիրոջ խօսքով: Եւ թաղեցին նրան Գայիում՝ Փոգորի տան մոտ, եւ ոչ ոք չտեսավ նրա թաղումը մինչեւ այսօր: Մովսեսը հարյուր քսան տարեկան էր, երբ մահացավ, նրա աչքերը չէին մթագնել, եւ նրա կրիաները չէին թուլացել: Եւ Իսրայելի որդիները լացին Մովսեսի համար Մովաբի Արաբոթում, Հորդանանի վրա, Երիքովի դիմաց, երեսուն օր, եւ Մովսեսի սգոյ ու լացի օրերը կատարվեցին: Եւ Յեսու, Նաւեի որդին, լցուեց իմաստութեան հոգով, քանզի Մովսէսը իր ձեռքերը դրել էր նրա վրայ, եւ Իսրայէլի որդիները լսեցին նրան եւ արեցին այնպէս, ինչպէս Տէրը հրամայել էր Մովսէսին: Եվ ոչ վեր կացավ դեռ մարգարե Իսրայելում ինչպես Մովսես, որին Տերը ճանաչեց նրան դեմք առ դեմք բոլոր նշաններում եւ հրաշքներում, որին Տերը ուղարկեց նրան անել դրանք Եգիպտոսի երկրում Փարավոնին եւ նրա ծառաներին եւ նրա ամբողջ երկրին, մեծ հրաշքները եւ հզոր ձեռքը, որոնք Մովսես արեց ամբողջ Իսրայելի առաջ:

Հեսու

1

Եվ եղավ Մովսեսի մահից հետո, Տերը ասաց Նավեի որդի Հոշեային՝ Մովսեսի ծառային, ասելով. Մովսես իմ ծառան մեռել է: Հիմա ուրեմն վեր կենալով, անցիր Հորդանանը դու և ամբողջ այս ժողովուրդը դեպի այն երկիրը, որը ես տալիս եմ նրանց: Ամեն տեղ, որի վրա դուք կանցնեք ձեր ոտքերի ոտնահետքով, ես կտամ այն ձեզ, այնպես ինչպես ասել եմ Մովսեսին. անապատը և Անտիլիբանանը, մինչև մեծ գետը, Եփրատ գետը, և մինչև վերջին ծովը, արևմուտքից կլինեն ձեր սահմանները: Ոչ ոք կը դիմադրի քեզ բոլոր օրերը քո կյանքի, և ինչպես էի Մովսեսի հետ, այնպես կը լինեմ քո հետ, և ոչ կը թողնեմ քեզ, ոչ էլ կը անտեսեմ քեզ: Լինիր ուժեղ և քաջ, որովհետեւ դու կը բաժանես այս ժողովրդին այն երկիրը, որ երդուեցի ձեր հայրերին տալ նրանց: Ուժեղ եղիր ուրեմն և քաջ եղիր, պահպանել և անել ինչպես հրամայեց քեզ Մովսես ծառան իմ, և չես շեղվի դրանցից աջ ոչ ձախ, որպեսզի հաջողություն ունենաս բոլոր այնտեղ որ անես: Եւ այս օրենքի գիրքը քո բերանից չի հեռանա, եւ կը խորհես դրա մէջ ցերեկ ու գիշեր, որպէսզի գիտնաս կատարել բոլոր գրուածները, ապա կը

բարգաւաճես, եւ կը բարգաւաճես քո ճանապարհները, եւ ապա կը հասկնաս: Ահա հրամայել եմ քեզ. ուժեղ եղիր և քաջ եղիր, մի վախեցիր, և մի երկնչիր, որովհետև քեզ հետ է Տեր քո Աստվածը ամեն տեղ, ուր որ գնաս: ԵՒ Հովշեա հրամայեց ժողովրդի դպիրներին ասելով. մտեք ժողովրդի բանակատեղիի մեջտեղը և հրամայեք ժողովրդին ասելով. պատրաստեք պաշար, որովհետև դեռ երեք օր և դուք անցնում եք այս Հորդանանը, մտնելով գրավելու այն երկիրը, որը Տեր ձեր հայրերի Աստվածը տալիս է ձեզ: Եվ Ռուբենին, եւ Գադին, եւ Մանասեի ցեղի կեսին ասաց Յեսու. հիշեցեք այն խոսքը, որ պատվիրեց ձեզ Մովսես՝ Տիրոջ ծառան, ասելով. Տերը, ձեր Աստվածը, հանգստացրեց ձեզ եւ տվեց ձեզ այս երկիրը: Ձեր կանայք և ձեր երեխաները և ձեր անասունները թող բնակվեն այն երկրում, որ տվեց ձեզ, իսկ դուք կանցնեք զինված ձեր եղբայրներից առաջ, ամեն ոք ով ուժեղ է, և կպատերազմեք նրանց կողքին, մինչև որ Տեր մեր Աստվածը հանգիստ տա ձեր եղբայրներին, ինչպես նաև ձեզ, և ժառանգեն նաև սրանք այն երկիրը, որ Տեր մեր Աստվածը տալիս է նրանց, և կվերադառնաք յուրաքանչյուրը իր ժառանգությանը, որ տվեց ձեզ Մովսեսը Հորդանանի միջայն կողմում արևելքի կողմում: Եւ պատասխանելով Յեսուին ասացին. Այն ամենը, որ հրամայես մեզ, կը կատարենք, եւ այն բոլոր տեղերը, ուր ուղարկես մեզ, կը երթանք: Ինչպես որ լսեցինք Մովսեսին ամեն ինչում, այնպես էլ կլսենք քեզ, միայն թող Տեր Աստված մեր քեզ հետ լինի, ինչպես որ Մովսեսի հետ էր: Բայց այն մարդը, որ անհնազանդի քեզ, և ով չլսի քո խոսքերը, ինչպես որ հրամայես նրան, թող մեռնի, բայց դու ուժեղացիր և քաջացիր:

2

Եւ ուղարկեց Յեսու, Նաւեի որդին, Սատտինից երկու երիտասարդներ լրտեսելու համար՝ ասելով. Բարձրացեք եւ տեսեք երկիրը եւ Երիքովը: Եւ գնացած երկու երիտասարդները մտան Երիքով եւ մտան մի պոռնիկ կնոջ տունը, որի անունը Ռահաբ էր, եւ իջեւանեցին այնտեղ: Եւ զեկուցուեցաւ Երիքովի թագաւորին՝ ասելով. Այստեղ մտել են Իսրայելի որդիների մարդիկ՝ երկիրը լրտեսելու համար: Եւ ուղարկեց Երիքովի թագաւորը եւ ասաց Ռահաբին՝ ասելով. Հանէ՛ այն մարդիկը, որոնք գիշերը մտել են քո տունը, որովհետեւ նրանք եկել են երկիրը լրտեսելու: Եվ կինը վերցրեց երկու մարդերին, թաքցրեց նրանց, եւ ասաց նրանց՝ ասելով, մարդերը եկել են ինձ մոտ, բայց երբ դարպասը փակվում էր մթության մեջ, եւ մարդերը դուրս եկան, չգիտեմ որտեղ գնացել են, հետապնդեք նրանց հետևից, եթե կհասնեք նրանց: Սակայն նա նրանց բերեց վեր տանիք և թաքցրեց նրանց կտավի անձրի մեջ, որը կուտակված էր տանիքի վրա: Եւ այդ մարդիկ հետապնդեցին նրանց՝ Հորդանանի ճանապարհով դեպի անցումները, եւ դուռը փակվեց: Եվ եղավ, երբ ելան հետապնդողները նրանց հետևից, եւ նրանք դեռ նախքան քնելը, սա բարձրացավ դեպի նրանք տանիքի վրա, եւ ասաց նրանց. գիտեմ, որ Տերը տվեց ձեզ երկիրը, քանի որ ձեր վախը ընկել է մեզ վրա: Լսել ենք մենք, քանզի Տեր Աստվածը չորացրեց կարմիր ծովը ձեր դեմքից, երբ դուք դուրս էիք գալիս Եգիպտոսի երկրից, և ինչ որ արեց ամորհացիների երկու թագավորներին, որոնք էին Հորդանանի անդիպառ՝ Սեհոնին և Ովգին, որոնց դուք ոչնչացրիք: Եւ երբ լսեցինք, մենք զարմացանք

մեր սրտով, եւ այլեւս հոգի չմնաց մեզանից ոչ ումեք ձեր դեմից, որովհետեւ Տէրը՝ ձեր Աստուածը, Աստված է երկնքում վերեւում եւ երկրի վրայ ներքեւում: Եվ հիմա երդվեք ինձ Տեր Աստծուն, որ ես անում եմ ձեզ ողորմություն, եւ արեք եւ դուք ողորմություն իմ հոր տանը, եւ կենդանի պահեք իմ հոր տունը, իմ մայրը, եւ իմ եղբայրներին, եւ իմ ամբողջ տունը, եւ ամեն ինչ որ է նրանց, եւ փրկեք իմ հոգին մահից: Եւ ասացին նրան այդ մարդիկ. Մեր հոգին ձեր փոխարեն մահվան մատնենք, եւ նա ասաց. Երբ Տերը ձեզ տա այդ քաղաքը, ինձ ողորմություն եւ ճշմարտություն արեք: Եվ իջեցրեց նրանց պատուհանից, եւ ասաց նրանց՝ լեռնային տեղը գնացեք, որ չհանդիպեն ձեզ հետապնդողները, եւ թաքնվեք այնտեղ երեք օր, մինչեւ որ հետապնդողները վերադառնան ձեր ետեւից, եւ դրանից հետո կգնաք ձեր ճանապարհը: Եւ այդ մարդիկ ասացին նրան. Մենք անմեղ ենք քո այս երդման առաջ: Ահա մենք մտնում ենք քաղաքի մի մասը, և դու կդնես նշան՝ այս կարմիր լարը կիջեցնես այն պատուհանից, որից իջեցրիր մեզ, իսկ քո հորը, քո մորը, քո եղբայրներին և քո հոր ամբողջ տունը կհավաքես քեզ մոտ՝ քո տունը: Եւ կլինի, որ ամեն ոք, որ դուրս կգա քո տան դռնից, ինքն իր համար մեղավոր կլինի, իսկ մենք անմեղ կլինենք քո այս երդման առաջ, եւ որքան հոգի որ քեզ հետ քո տանը մեջ կլինեն, մենք մեղավոր կլինենք: Եթե ոմն մեզ անիրավի կամ բացահայտի այս մեր խոսքերը, մենք անմեղ կլինենք այս քո երդման առաջ: Եւ ասաց նրանց. Ըստ ձեր խօսքի թող լինի, եւ արձակեց նրանց, եւ նրանք գնացին: Եւ նրանք եկան լեռնային երկիրը, եւ այնտեղ մնացին երեք օր, եւ հետապնդողները փնտրեցին բոլոր ճանապարհները, բայց չգտան: Եւ վերադարձան երկու երիտասարդները եւ իջան լեռնից, եւ անցան Նաւեի որդի Յեսուի մոտ եւ պատմեցին նրան այն

ամենը, ինչ պատահել էր իրենց: Եւ ասացին Յեսուին, թէ Տէրը մեր ձեռքը տուել է ամբողջ երկիրը, եւ այն երկրի բոլոր բնակիչները մեզնից վախեցած են:

3

Եւ Յեսուն վաղ արթնացաւ առաւօտեան, մեկնեցաւ Սատտինից եւ եկան մինչեւ Յորդանան, ու իջեւանեցին այնտեղ՝ նախքան անցնելը: Եվ եղավ երեք օրից հետո՝ դպիրները անցան ճամբարի միջով, եւ հրամայեցին ժողովրդին՝ ասելով. երբ տեսնեք մեր Տէր Աստծու ուխտի տապանակը, եւ մեր քահանաներին ու ղեւտացիներին, որ բարձրացնում են այն, մեկնեք ձեր տեղերից եւ գնացեք դրա ետեւից: Բայց թող հեռու լինի ձեր և դրա միջև, մոտավորապես երկու հազար կանգուն կանգնեք, մի մոտեցեք դրան, որպեսզի իմանաք այն ճանապարհը, որով կգնաք, քանի որ չեք անցել այդ ճանապարհով երեկ և երրորդ օրը: Եւ ասաց Յեսու ժողովրդին. Սրբագործեցէք ձեզ մինչեւ վաղը, որովհետեւ վաղը Տէրը հրաշալի գործեր կը կատարէ ձեր մէջ: Եւ Յեսու ասաց քահանաներուն. Վերցուցէ՛ք Տէրոջ ուխտի տապանակը եւ ժողովուրդին առաջէն երթացէ՛ք: Եւ քահանաները վերցուցին Տէրոջ ուխտի տապանակը եւ ժողովուրդին առջեւէն գնացին: Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. այս օրը սկսում եմ բարձրացնել քեզ բոլոր Իսրայէլի որդիների առաջ, որպեսզի գիտենան, որ ինչպէս Մովսէսի հետ էի, այնպէս էլ քեզ հետ կը լինեմ: Եւ հիմա հրամայիր քահանաներին, որոնք բարձրացնում են ուխտի տապանակը, ասելով. Երբ դուք մտնեք Հորդանանի ջրի մասի վրա, Հորդանանում կկանգնեք: Եւ ասաց Յեսու Իսրայէլի որդիներին.

Մօտեցէ՛ք այստեղ եւ լսեցէ՛ք մեր Տէր Աստծու խօսքը: Սրանով դուք կիմանաք, որ կենդանի Աստված ձեր մեջ է, և նա կոչնչացնի մեր առջևից Քանանացիներին, Քետացիներին, Փերեզացիներին, Եւացիներին, Ամոռացիներին, Գերգեսացիներին և Յեբուսացիներին: Ահա ամբողջ երկրի Տիրոջ ուխտի տապանակը անցնում է Հորդանանը: Ընտրեցէ՛ք ձեզ տասներկու մարդ Իսրայէլի որդիներից, մէկական յուրաքանչիւր ցեղից: Եւ կլինի, երբ հանգչեն քահանաների՝ ամբողջ երկրի Տիրոջ ուխտի տապանակը կրողների ոտքերը Հորդանանի ջրի մեջ, Հորդանանի ջուրը կպակասի, իսկ իջնող ջուրը կկանգնի: Եւ ժողովուրդը մեկնեց իրենց վրաններից՝ Հորդանանը անցնելու համար, իսկ քահանաները Տիրոջ ուխտի տապանակը կրեցին ժողովրդից առաջ: Երբ քահանաները, որ բարձրացնում էին ուխտի տապանակը, մտնում էին Հորդանան, և քահանաների ոտքերը, որ բարձրացնում էին Տիրոջ ուխտի տապանակը, թաթախվեցին Հորդանանի ջրի մի մասի մեջ, իսկ Հորդանանը լցված էր իր ամբողջ ափի վրա, ինչպես ցորենի հունձի օրերին, և կանգնեցին ջրերը, որ իջնում էին վերևից, կանգնեց մեկ կույտ, որ հեռացել էր շատ հեռու մինչև Կարիաթիարիմի մասը, իսկ իջնողը իջավ Արաբայի ծովը, աղի ծովը, մինչև վերջում դադարեց, և ժողովուրդը կանգնած էր Երիքովի դիմաց: Եւ կանգնեցին քահանաները, որոնք բարձրացնում էին Տիրոջ ուխտի տապանակը, չորի վրա՝ Հորդանանի մեջտեղում, եւ Իսրայելի բոլոր որդիները անցնում էին չորով, մինչեւ որ ամբողջ ժողովուրդը ավարտեց Հորդանանը անցնելը:

4

Եվ երբ ամբողջ ժողովուրդը ավարտեց Հորդանանը անցնելը, Տերը ասաց Հոշուային. վերցրու մարդիկ ժողովրդից, մեկական յուրաքանչյուր ցեղից, հրամայիր նրանց, եվ վերցրեք Հորդանանի միջից տասներկու պատրաստ քարեր, եվ սրանք ձեզ հետ փոխադրելով, դրեք դրանք ձեր ճամբարում, որտեղ որ բանակատեղի կդնեք այնտեղ գիշերը: Եվ կանչելով Հեսուն տասներկու մարդկանց փառավորյալներից Իսրայելի որդիներից, մեկը յուրաքանչյուր ցեղից, ասաց նրանց. բերեք ինձ մոտ Տիրոջ դեմքի առաջ Հորդանանի մեջտեղը, եւ վերցնելով այնտեղից յուրաքանչյուրը քար, թող վերցնի իր ուսերի վրա ըստ թվի տասներկու ցեղերի Իսրայելի, որպեսզի լինեն ձեզ սրանք նշան դրված միշտ, որպեսզի երբ հարցնի քեզ որդիդ վաղը ասելով, ինչ են սրանք քարերը մեզ համար: Եւ դու կ'ցուցանես որդուդ՝ ասելով, թե Հորդանան գետը դադարեց հոսելուց ամենայն երկրի Տիրոջ ուխտի տապանակի դիմաց, երբ անցնում էր այն, եւ այս քարերը ձեզ յիշատակ կ'լինեն Իսրայելի որդիներին մինչեւ յաւիտեան: Եւ այսպէս արեցին Իսրայէլի որդիները, ինչպէս Տէրը հրամայեց Յեսուին, եւ վերցնելով տասներկու քարեր Յորդանանի միջից, ինչպէս Տէրը հրամայեց Յեսուին Իսրայէլի որդիների անցումն ամբողջանալիս, տարան դրանք իրենց հետ բանակատեղի եւ դրին այնտեղ: Հիսուսը կանգնեցրեց նաև ուրիշ տասներկու քարեր Հորդանանի մեջ, այն տեղում, որ եղել էր Տիրոջ ուխտի տապանակը կրող քահանաների ոտքերի տակ, և դրանք այնտեղ են մինչև այսօր: Կանգնած էին քահանաները, որոնք կրում էին ուխտի տապանակը Հորդանանում, մինչև Հոշեան ավարտեց այն ամենը, ինչ Տերը հրամայել էր հայտարարել ժողովրդին, և ժողովուրդը շտապեց ու անցավ: Եւ եղաւ, երբ ամբողջ ժողովուրդը աւարտեց անցնելը, անցաւ Տիրոջ

ուխտի տապանակը եւ քարերը՝ նրանց առաջ: Եւ անցան Ռուբենի որդիները, եւ Գադի որդիները, եւ Մանասեի ցեղի կեսը՝ պատրաստված՝ Իսրայելի որդիների առաջ, ինչպես Մովսես հրամայել էր նրանց: Քառասուն հազար զինված մարտիկներ անցան Տիրոջ առաջ դեպի պատերազմ Երիքովի քաղաքի դեմ: Այն օրը Տերը մեծացրեց Հիսուսին ամբողջ Իսրայելի ցեղի առաջ, և նրանք վախեցան նրանից, ինչպես Մովսեսից, քանի ժամանակ որ նա ապրեց: Եվ Տերը ասաց Հոշուային՝ ասելով, հրամայիր քահանաներին, որ բարձրացնում են Տիրոջ վկայության ուխտի տապանակը, ելնել Հորդանանից: Եւ Յեսու հրամայեց քահանաներին՝ ասելով. Ելէ՛ք Յորդանանից: Եւ եղաւ, երբ քահանաները, որ բարձրացնում էին Տիրոջ ուխտի տապանակը, ելան Հորդանանից եւ դրին իրենց ոտքերը երկրի վրա, Հորդանանի ջուրը շտապեց իր տեղը եւ հոսում էր ինչպէս երէկ եւ երրորդ օրը ամբողջ ափի երկայնքով: Եւ ժողովուրդը բարձրացաւ Հորդանանից առաջին ամսուան տասներորդ օրը, եւ Իսրայէլի որդիները բանակեցան Գաղգաղայում, Երիքովից արեւելեան կողմում: Եվ այս տասներկու քարերը, որոնք վերցրեց Հորդանանից, Հոշուան կանգնեցրեց Գաղգաղայում՝ ասելով. Երբ ձեր որդիները հարցնեն ձեզ՝ ասելով, ինչ են այս քարերը: Հայտարարեք ձեր որդիներին, որ չոր վրա անցավ Իսրայելը այս Հորդանանը, երբ Տերը մեր Աստվածը չորացրեց Հորդանանի ջուրը նրանց առջևից, մինչև որ անցան, ինչպես արեց Տերը մեր Աստվածը կարմիր ծովի հետ, որը չորացրեց Տերը մեր Աստվածը մեր առջև, մինչև անցանք, որպեսզի իմանան երկրի բոլոր ազգերը, որ Տիրոջ զորությունը հզոր է, և որպեսզի դուք երկյուղ ունենաք Տիրոջ՝ մեր Աստծո հանդեպ ամեն գործում:

5

Եւ եղաւ, երբ լսեցին Ամորհացիների թագաւորները, որ էին Յորդանանի անդիպէր կողմը, եւ Փիւնիկէի թագաւորները, որ ծովի մօտ էին, թէ Տէր Աստուած ցամաքեցրեց Յորդանան գետը Իսրայէլի որդիների առջեւ՝ նոցա անցնելու ժամանակ, հալեցան նոցա միտքերը եւ զարհուրեցան, եւ ոչ մի իմաստութիւն չմնաց նոցա մէջ Իսրայէլի որդիների դիմաց: Բայց այս ժամանակ ասաց Տէրը Յեսուին. Արա քեզ համար քարե սուրեր սրածայր ապառաժից, եւ նստելով թլփատի՛ր Իսրայէլի որդիներին երկրորդ անգամ: Եւ Յեսու սուր քարեղէն սուրեր շինեց, եւ թլփատեց Իսրայէլի որդիներին այն տեղում, որ կոչվում էր Անթլփատութիւնների բլուր: Եվ այն ձևով, որով Հոշեա մաքրեց Իսրայելի որդիներին՝ որքան երբևէ եղան ճանապարհին, եւ որքան երբևէ անթլփատ էին նրանցից, ովքեր ելել էին Եգիպտոսից, բոլոր սրանց թլփատեց Հոշեա, քանի որ քառասուն եւ երկու տարի Իսրայելը շրջել էր Մաբդարիտիսի անապատում: Հետեւաբար անթլփատ էին նրանցից ամենաշատ պատերազմողները, որոնք ելել էին Եգիպտոսի երկրից, որոնք անհնազանդել էին Աստծո պատվիրաններին, որոնց նա հրամայել էր, որ չտեսնեն այն երկիրը, որը Տէրը երդվել էր նրանց հայրերին տալ՝ կաթով ու մեղրով հոսող երկիր: Փոխարենն սրանց նա փոխարինեց նրանց որդիներին, որոնց Յեսուն թլփատեց, քանի որ նրանք ճանապարհին ծնված էին անթլփատ: Թլփատված լինելով՝ հանգստություն ունեին այնտեղ՝ նստած ճամբարում, մինչև որ բժշկվեցին: Եւ ասաց Տէրը Յեսուին՝ Նաւեի որդուն. Այսօր հեռացրի Եգիպտոսի նախատինքը ձեզանից: Եւ

կոչեց այն տեղի անունը Գաղգաղա: Եւ Իսրայելի որդիները կատարեցին զատիկը ամսվա տասնչորսերորդ օրը երեկոյից, Երիքովի արեւմուտքում, Յորդանանի անդիպերան, դաշտում: Եւ ուտեցին երկրի հացահատիկից բաղարջ ու նոր հաց: Այս օրը դադարեց մանանը նրանց երկրի հացահատիկից ուտելուց հետո, եւ այլեւս Իսրայելի որդիներին մանան չկար, իսկ նրանք հնձեցին արմավենիների երկիրը այն տարում: Եւ եղաւ, երբ Յեսուն Երիքովում էր, նա աչքերը վեր բարձրացնելով տեսաւ մի մարդու, որ կանգնած էր իր առաջ, եւ սուրը քաշված էր նրա ձեռքում, եւ Յեսուն մոտենալով ասաց նրան. Մերն ես, թէ հակառակորդների: Իսկ նա ասաց նրան. Ես Տիրոջ զորության գլխավոր զորավարն եմ, հիմա եկել եմ: Եվ Հոշեա ընկավ երեսի վրա երկրի վրա, եվ ասաց նրան. Տէր, ի՞նչ ես հրամայում քո ծառային: Եւ Տիրոջ գլխավոր զորավարը ասաց Յեսուին. Հանի՛ր կօշիկը քո ոտքերից, որովհետեւ այն տեղը, որի վրա այժմ կանգնած ես, սուրբ է:

6

Եվ Երիքովը փակված էր ու ամրացված, եւ ոչ ոք դուրս չէր գալիս նրանից, ոչ էլ ներս չէր մտնում: Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. Տեսայ ես, մատնում եմ քո ձեռքը Երիքովը եւ նրա թագավորին, որ նրա մէջ է՝ հզորներին, որ զօրութեամբ են: Դու բայց կանգնեցրու զինվորներին դրա շուրջը շրջապատի: Եւ երբ հնչեցնեք փողը, թող ամբողջ ժողովուրդը միասին գոչի, եւ երբ նրանք գոչեն, քաղաքի պարիսպները ինքնաբերաբար կընկնեն, եւ ամբողջ ժողովուրդը կմտնի՝ յուրաքանչյուրը շտապ ուղիղ դեպի քաղաք: Եվ Նավեի որդի Հովշեան մտավ քահանաների մոտ եւ ասաց

նրանց՝ հրամայեք ժողովրդին շուրջ պտտվել եւ շրջապատել քաղաքը, իսկ մարտիկները թող զինված անցնեն Տիրոջ առաջ: Եւ յոթ քահանաներ, որոնք ունեն յոթ սուրբ փողեր, թող նմանապէս անցնեն Տիրոջ առաջ եւ թող ուժգնութեամբ հնչեցնեն, եւ Տիրոջ ուխտի տապանակը թող հետեւի: Իսկ մարտիկները թող անցնեն առաջ, և քահանաները, որոնք հետևում են Տիրոջ ուխտի տապանակին, փող հնչեցնելով: Իսկ ժողովրդին հրամայեց Հոշուան՝ ասելով. Մի՛ աղաղակեք, ոչ էլ թող ոչ ոք լսի ձեր ձայնը, մինչև որ օրը նա հայտարարի աղաղակելու, և այն ժամանակ կաղաղակեք: Եվ շրջելով՝ Աստծո ուխտի տապանակը անմիջապես գնաց բանակատեղի և քնեց այնտեղ: Եւ երկրորդ օրը Յեսուն վեր կացավ առավոտ, եւ քահանաները վերցրին Տիրոջ ուխտի տապանակը: Եվ յոթ քահանաները, որ կրում էին յոթ փողերը, գնում էին առաջ Տիրոջ առջև, եւ հետո մտնում էին մարտիկները, եւ մնացած ամբոխը՝ Տիրոջ ուխտի տապանակի հետեւում, եւ քահանաները հնչեցրին փողերը, եւ ամբողջ մնացած ամբոխը շրջապատեց քաղաքը վեց անգամ մոտիկից, եւ նորից գնաց դեպի բանակատեղի. այսպես արեց վեց օր: Եւ յոթերորդ օրը վեր կացան լուսաբացին եւ շրջեցին քաղաքը այդ օրը յոթ անգամ: Եւ եօթներորդ շրջանին քահանաները հնչեցին, եւ Յեսուն ասաց Իսրայէլի որդիներին. Աղաղակեցէ՛ք, որովհետեւ Տէրը ձեզ մատնեց քաղաքը: Եւ այդ քաղաքը կլինի անիծված բան Ջօրութիւնների Տիրոջը, ինքը եւ այն ամենը, որ նրա մէջ է, բացի Ռահաբ պոռնիկին՝ խնայեցէք նրան եւ այն ամենը, որ նրա տան մէջ է: Բայց դուք շատ զգուշացեք նվիրված բաներից, որպեսզի երբեք մտածելով դուք ինքներդ չվերցնեք նվիրված բաներից, եւ Իսրայելի որդիների բանակատեղին անիծված չդարձնեք, եւ մեզ չոչնչացնեք: Եւ ամէն արծաթ կամ ոսկի, կամ պղինձ կամ երկաթ՝

սուրբ կը լինի Տիրոջը, Տիրոջ գանձարանը կը բերուի: Եւ քահանաները հնչեցին փողերը, իսկ երբ ժողովուրդը լսեց փողերի ձայնը, ամբողջ ժողովուրդը միաժամանակ աղաղակեց մեծ եւ ուժեղ աղաղակով, եւ ամբողջ պարիսպը շուրջանակի ընկաւ, եւ ամբողջ ժողովուրդը բարձրացաւ քաղաք: Եւ նուիրեց զնա Յեսու եւ ամենայն ինչ, որ էր քաղաքում՝ մարդուց մինչեւ կին, երիտասարդից մինչեւ ծեր, եւ մինչեւ զուարակ ու լծակերպ՝ սրի բերանով: Եւ Յեսուն ասաց երկու երիտասարդներին, որոնք հետախուզել էին. Մտէ՛ք այն կնոջ տունը եւ հանեցէ՛ք նրան այնտեղից եւ այն ամենը, ինչ նրան է: Եւ մտան երկու երիտասարդները, որոնք լրտեսել էին քաղաքը, կնոջ տունը եւ դուրս բերեցին Ռահաբ պոռնիկին, նրա հորը, նրա մորը, նրա եղբայրներին, նրա ազգականներին եւ այն ամենը, ինչ նրան պատկանում էր, եւ տեղավորեցին նրան Իսրայելի բանակատեղիից դուրս: Եւ քաղաքը այրուեցաւ հրով՝ բոլոր նրա մէջ եղածներով հանդերձ, բացի արծաթից, ոսկուց, պղնձից եւ երկաթից, որոնք տուին Տիրոջ գանձարան բերուելու համար: Եւ Ռահաբ պոռնիկին եւ ամբողջ նրա հայրական տունը փրկեց կենդանի Յեսու, եւ բնակեցրեց Իսրայելում մինչեւ այսօրվա օրը, որովհետեւ թաքցրեց լրտեսողներին, որոնց ուղարկել էր Յեսու Երիքոն լրտեսելու: Եվ Հոշեան երդվեցրեց այն օրը Տիրոջ առաջ՝ ասելով, անիծված է այն մարդը, ով կառուցի այն քաղաքը. իր անդրանիկով կհիմնավորի այն, եւ իր ամենափոքրով կդնի դրա դռները: Եւ այսպես արեց Հոզանը Բեթելից. Աբիրոնում, անդրանիկում, հիմնեց այն, եւ փոքրագույնում փրկվածում կանգնեցրեց դռները նրա: Եւ Տէրը Յեսուի հետ էր, եւ նրա անունը ամբողջ երկրում էր:

7

Եւ Իսրայէլի որդիները մեծ յանցանք գործեցին եւ յափշտակեցին նուիրական բաներից, եւ Աքար՝ Քարմիի որդին, Զամբրիի թոռը, Զարայի ցեղից, Յուդայի ցեղից, առաւ նուիրական բաներից, եւ Տէրը բարկութեամբ բարկացաւ Իսրայէլի որդիների վրայ: Եվ ուղարկեց Հոշուան մարդկանց Գայի, որը Բեթելի մոտ է, ասելով՝ լրտեսեք Գային, եւ բարձրացան մարդիկը եւ լրտեսեցին Գային: Եվ վերադարձան Հոշուայի մոտ, եւ ասացին նրան՝ թող չբարձրանա ամբողջ ժողովուրդը, այլ մոտ երկու հազար կամ երեք հազար մարդ թող բարձրանան եւ թող գրավեն քաղաքը. թող չբերես այնտեղ ամբողջ ժողովուրդը, քանի որ նրանք քիչ են: Եւ բարձրացան մոտ երեք հազար մարդ, եւ փախան Գայի մարդկանց առջեւից: Եւ Գայի մարդիկ նրանցից երեսունվեց հոգի սպանեցին, հետապնդեցին նրանց դարպասից մինչեւ իջուստը եւ ջախջախեցին նրանց, ու ժողովրդի սիրտը սարսափեց եւ ջրի պես եղաւ: Եւ Յեսու պատռեց իր զգեստները եւ ընկավ երկրի վրա երեսի վրայ Տիրոջ առաջ մինչեւ երեկոյ, ինքը եւ Իսրայէլի ծերերը, եւ փոշի դրին իրենց գլուխների վրայ: Եվ ասաց Հոշեան՝ աղաչում եմ, Տեր, ինչու քո ծառան այս ժողովուրդը տարավ Հորդանանի միջով՝ նրան ամորհացուն հանձնելու համար, որ կործանի մեզ: Եվ եթե մենք մնացինք եւ բնակվեցինք Հորդանանի մոտ: Եւ ինչ կ'ասեմ, քանի որ Իսրայէլը վիզ դարձրեց իր թշնամու առաջ: Եւ երբ լսի Քանանացին եւ երկրի բոլոր բնակիչները, շրջապատելու են մեզ եւ ոչնչացնելու են մեզ երկրից, եւ ինչ կանես քո մեծ անունը: Եւ Տէրը ասաց Յեսուին. Վեր կաց, ինչո՞ւ դու ընկած ես երեսիդ վրայ: Ժողովուրդը մեղանչել է եւ անցել է այն ուխտը, որը

ես հաստատել էի նրանց հետ, գողացել են նվիրված բաներից եւ դրել են իրենց անոթների մեջ: Եւ որդիք Իսրայելի չեն կարող դիմակայել իրենց թշնամիների դեմքին, պարանոցը կդարձնեն իրենց թշնամիների առաջ, որովհետեւ անիծված եղան: Ես այլեւս ձեզ հետ չեմ լինի, եթե ձեր միջից անիծվածը չհեռացնէք: Ելած սրբացրու ժողովուրդը և ասա, որ սրբացվեն վաղը. այսպես է ասում Տերը՝ Իսրայելի Աստվածը. անիծվածը ձեր մեջ է, չեք կարող դիմադրել ձեր թշնամիներին, մինչև որ հեռացնեք անիծվածը ձեզանից: Եւ կհավաքվիք բոլորդ առավոտյան ըստ ցեղերի, եւ այն ցեղը, որ ցույց տա Տէրը, կբերիք ըստ տոհմերի, եւ այն տոհմը, որ ցույց տա Տէրը, կբերիք ըստ տան, եւ այն տունը, որ ընդունի Տէրը, կբերիք ըստ մարդու: Եւ ով որ ցուցադրվի, կայրվի հրով, եւ ամենայն ինչ որ նրան է, քանզի անցավ Տեառն ուխտը, եւ անօրէնութիւն գործեց Իսրայէլում: Եւ վաղ առաւօտ ելաւ Յեսու եւ բերաւ զժողովուրդն ըստ ցեղից, եւ ցուցաւ ցեղն Յուդայի: Եւ նա բերվեց ըստ ցեղերի, եւ ցույց տրվեց Զարայի ցեղը: Եվ նա բերվեց ըստ մարդու, եւ ցույց տրվեց Աքար՝ Զամբրիի որդու, Զարայի որդին: Եւ Յեսուն ասաց Աքարին. Տո՛ւր փառք այսօր Իսրայելի Տէր Աստծուն, եւ տո՛ւր խոստովանություն, ու պատմի՛ր ինձ՝ ինչ արեցիր, եւ մի՛ թաքցներ ինձանից: Եւ Աքար պատասխանեց Յեսուին եւ ասաց. Ճշմարտապես մեղանչեցի Տէր Աստծո առաջ Իսրայէլի, այսպէս եւ այսպէս արեցի: Ես տեսա աւարի մէջ մի գեղեցիկ բազմագոյն վերարկու, եւ երկու հարիւր արծաթ դիդրախմա, եւ մի ոսկի լեզու հիսուն դիդրախմայի, եւ մտածելով դրանց մասին վերցրի, եւ ահա դրանք թաքցրած են իմ վրանի մէջ, եւ արծաթը թաքցրած է դրանց տակ: Եւ Յեսու հրեշտակներ ուղարկեց, եւ նրանք վազեցին դէպի վրանը բանակատեղում, եւ այդ բաները թաքցրած էին նրա վրանում, եւ արծաթը դրանց

տակ էր: Եւ հանեցին զնոսա վրանից, եւ բերին Յեսուի եւ Իսրայէլի ծերերուն, եւ դրին զնոսա Տէրոջ առջեւ: Եւ վերցրեց Յեսու Աքարին՝ Զարայի որդուն, եւ բերեց զնա Աքոր ձորը, եւ նրա որդիներին, եւ նրա դուստրերին, եւ նրա հորթերին, եւ նրա լծավոր անասունները, եւ նրա բոլոր ոչխարները, եւ նրա վրանը, եւ նրա բոլոր ունեցվածքը, եւ ամբողջ ժողովուրդը նրա հետ, եւ բերեց զնոսա Եմեկաքոր: Եվ Հոշեան ասաց Աքարին. ինչո՞ւ կործանեցիր մեզ: Տերը քեզ ամբողջությամբ ոչնչացրեց, ինչպես որ այսօր է: Եվ քարկոծեց նրան քարերով ամբողջ Իսրայելը, եվ կանգնեցրին նրա վրա քարերի մեծ կույտ, եվ Տերը դադարեցրեց բարկության զայրույթը: Դրա համար նա անվանեց այն Եմեկաքոր մինչև այսօր:

8

Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. Մի՛ վախեցիր եւ մի՛ երկչիր, վերցրու քեզ հետ բոլոր մարդկանց՝ պատերազմողներին, եւ վերելով ելիր դէպի Գայի. ահա տուել եմ քո ձեռքը Գայիի թագաւորին եւ նրա երկիրը: Եւ կ’ընես Այիի այնպէս, ինչպէս արարեր Երիքովին, եւ թագաւորին նորա, եւ անասունոց աւարը կ’աւարես քեզի, իսկ կարգեա՛ քեզի դարան քաղաքին ետեւից: Եվ վեր կացավ Հեսուն եւ ամբողջ պատերազմող ժողովուրդը, որպեսզի բարձրանան Գայի: Եվ Հոշեան ընտրեց երեսուն հազար տղամարդ, հզոր ուժով, եւ ուղարկեց նրանց գիշերով: Եւ հրամայեց նրանց՝ ասելով. Դուք դարանակալ եղեք քաղաքի ետեւում, քաղաքից հեռու մի՛ եղեք, եւ բոլորդ պատրաստ կլինեք: Եւ ես եւ բոլորը, որ ինձ հետ են, կմոտենանք քաղաքին, եւ երբ Գայի բնակիչները դուրս գան

մեզ դիմավորելու, ինչպես նաեւ վերջերս, մենք կփախչենք նրանց առջեւից: Եւ երբ նրանք մեր հետեւից ելնեն, մենք նրանց քաղաքից կքաշենք, եւ նրանք կասեն՝ սրանք մեր երեսից փախչում են, ինչպես նաեւ առաջ: Դուք բայց կելնեք դարանից և կգնաք քաղաք: Ըստ այս խոսքի կանեք, ահա հրամայել եմ ձեզ: Եւ Յեսուն ուղարկեց նրանց, եւ նրանք գնացին դարանը եւ նստեցին Բեթելի ու Գայի միջեւ՝ Գայի ծովային կողմից: Եւ վաղ արթնացած Յեսու առավոտուն այցելեց ժողովրդին, եւ ելան նա եւ ծերերը ժողովրդի առաջ դէպի Գայի: Եւ բոլոր պատերազմող ժողովուրդը նրա հետ բարձրացավ, եւ գնալով եկան քաղաքի դիմաց արեւելքից: Եվ դարանը քաղաքի ծովից էր: Եվ եղավ երբ Գայի թագավորը տեսավ, շտապեց եւ ելավ նրանց դեմ ուղիղ դեպի պատերազմը, ինքը եւ ամբողջ ժողովուրդը որ նրա հետ էր: Եվ ինքը չգիտեր որ դարան կար քաղաքի հետեւում: Եւ տեսաւ, եւ ետ ետ Յեսու եւ Իսրայէլ ի դէմից նոցա: Եւ հետապնդեցին Իսրայելի որդիներին, եւ իրենք հեռացան քաղաքից: Ոչ ոք չմնաց Գայում, ով չհետապնդեց Իսրայելի հետևից, և թողեցին քաղաքը բաց, և հետապնդեցին Իսրայելի հետևից: ԵՒ Տերը ասաց Հոշուային. Երկարի՛ր քո ձեռքը նիզակով, որ քո ձեռքում է, քաղաքի վրա, որովհետև քո ձեռքերին մատնեցի այն, և դարանակալները արագությամբ կելնեն իրենց տեղից: Եվ Հոշեա ձգեց իր ձեռքը նիզակով քաղաքի վրա, եւ դարանակալները արագ վեր կացան իրենց տեղից, եւ դուրս եկան երբ նա ձգեց ձեռքը, եւ մտան քաղաք եւ գրավեցին այն, եւ շտապելով այրեցին քաղաքը կրակով: Եւ երբ Գայի բնակիչները նայեցին իրենց ետեւը, տեսան ծուխ որ բարձրանում էր քաղաքից դեպի երկինք, եւ այլեւս չունեին ուր փախչեն այս կողմ կամ այն կողմ: Եվ Հոշեան եւ ամբողջ Իսրայելը տեսան, որ դարանը վերցրեց

քաղաքը, եւ որ քաղաքի ծուխը բարձրացավ դեպի երկինք, եւ շրջվելով՝ հարվածեցին Գայի մարդկանց: Եւ սոքա ելին քաղաքից ի հանդիպումն, եւ դատարկուեցան մէջտեղ բանակին՝ սոքա այստեղից եւ սոքա այնտեղից, եւ հարին զնոսա մինչեւ որ չմնաց նոցանց փրկուած եւ փախուստ եկած: Եւ Գայի թագաւորին բռնեցին կենդանի եւ բերին նրան Յեսուի մօտ: Եւ երբ դադարեցին Իսրայելի որդիները սպանելուց բոլորին, որ Գայում էին, եւ դաշտերում, եւ լերան վրա՝ իջուցքի մոտ, ուր հալածեցին նրանց այնտեղից մինչեւ վերջ, եւ Յեսուն վերադարձաւ Գայ եւ հարուածեց այն սրի բերանով: Եւ եղան ընկածները այն օրը՝ մարդուց մինչեւ կին, տասներկու հազար, բոլոր բնակիչները Գայի: Բացի քաղաքում եղած աւարներից, Իսրայէլի որդիները իրենց համար կողոպտեցին այն ամէնը, ինչ Տէրը հրամայել էր Յեսուին: Եւ այրեց Յեսու զքաղաքն հրով, կույտ անբնակ յաւիտենական դարձրեց զայն մինչեւ օրս այս: Եւ Գայի թագավորին կախեց երկճաղ ծառի վրա, եւ նա մնաց ծառի վրա մինչեւ երեկո, եւ արեւի մայրամուտին Յեսուն հրամայեց, եւ իջեցրին նրա մարմինը ծառից, եւ նետեցին այն փոսի մեջ, եւ նրա վրա քարերի կույտ դրին մինչեւ այսօր:

9

Երբ լսեցին ամորհացիների թագավորները, որոնք Հորդանանի միջայն կողմում էին, որոնք լեռնային շրջանում էին, և որոնք դաշտավայրում էին, և որոնք մեծ ծովի ամբողջ ափին էին, և որոնք Անտիլիբանանի մոտ էին, և քետացիները, և քանանացիները, և փերեզացիները, և խեւացիները, և

ամորհացիները, և գերգեսացիները, և յեբուսացիները, հավաքվեցին միասին պատերազմելու Հոշուայի և Իսրայելի դեմ՝ բոլորը միաժամանակ: Եւ Գաբաոնի բնակիչները լսեցին այն ամենը, ինչ Տէրը արեց Երիքովին եւ Գային: Եվ արեցին իսկապես նաեւ իրենք խորամանկությամբ. եկած՝ մթերվեցին եւ պատրաստվեցին, եւ վերցրին հին պարկեր իրենց ուսերի վրա, եւ գինու հին ու պատռված, բայց կապված տիկեր, եւ իրենց կոշիկների խոռոչները, եւ իրենց սանդալները՝ հին ու կարկատված իրենց ոտքերի վրա, եւ իրենց հագուստները՝ հնացած իրենց վրա, եւ իրենց մթերքի հացը՝ չոր ու բորբոսավոր ու կերված: Եւ եկան Յեսուի մօտ՝ Իսրայէլի բանակատեղին, Գաղգաղա, եւ ասացին Յեսուին ու Իսրայէլին. Հեռու երկրից ենք եկել, եւ այժմ ուխտ կնքեցէք մեզ հետ: Եւ Իսրայէլի որդիները ասացին Քոռայեցուն. Տե՛ս, գուցէ դու իմ մէջ ես բնակւում, եւ ինչպէ՞ս քեզ հետ ուխտ կնքեմ: Եւ ասացին Յեսուին. Քո ծառաներն ենք մենք: Եւ Յեսուն ասաց նրանց. Որտեղի՞ց էք, եւ որտեղի՞ց եկել էք: Եւ ասացին. Շատ հեռու երկրից են եկել քո ծառաները քո Տէր Աստծու անունով, քանի որ լսել ենք նրա անունը եւ այն ամենը, ինչ արեց Եգիպտոսում, եւ այն ամենը, ինչ արեց Ամորհացիների թագավորներին, որոնք էին Հորդանանի միւս կողմում՝ Ամորհացիների թագավոր Սիհոնին եւ Բասանի թագավոր Օգին, որ բնակվում էր Աստարովթում եւ Եդրայիում: Եւ լսելով՝ ասացին մեզ մեր ծերերը եւ մեր երկրի բոլոր բնակիչները՝ ասելով. Վերցրէք ձեզ պաշար ճանապարհի համար եւ գնացէք նրանց հանդիպելու, եւ ասէք նրանց. Քո ծառաներն ենք մենք, եւ հիմա մեզ հետ ուխտ կնքեցէք: Այս հացերը տաք էինք ապահովել այն օրը, երբ ելանք ձեզ մոտ գալու, բայց հիմա դրանք չորացել և կերված են դարձել: Եւ այս գինու տիկերը, որոնք մենք լցրինք նոր,

ահա պատռվել են, եւ մեր հագուստները ու մեր կօշիկները հնացել են շատ երկար ճանապարհից: Եւ իշխանները վերցրին նրանց պաշարներից, եւ Տիրոջը չհարցրին: Եւ Յեսուն խաղաղութիւն հաստատեց նրանց հետ, եւ ուխտ կնքեցին նրանց հետ՝ փրկելու նրանց, եւ ժողովի իշխանները երդուեցան նրանց: Եւ եղաւ երեք օր անց, այն ուխտը նրանց հետ կնքելուց յետոյ, լսեցին, որ նրանք մօտիկից են եւ որ նրանց մէջ բնակւում են: Եվ մեկնեցին Իսրայելի որդիները եւ եկան նրանց քաղաքները, իսկ նրանց քաղաքներն էին Գաբաոնը, Քեփիրան, Բեերոթը եւ Յարինի քաղաքները: Եւ չպատերազմեցին նրանց դեմ Իսրայելի որդիները, որովհետեւ նրանց երդվեցին բոլոր իշխանները Տիրոջ՝ Իսրայելի Աստծու անունով, եւ ամբողջ ժողովը տրտնջաց իշխանների դեմ: Եւ իշխանները ասացին ամբողջ ժողովին. Մենք երդվեցինք նրանց Տեր Աստված Իսրայելի անունով, եւ հիմա չենք կարող դիպչել նրանց: Սա կ'ընենք՝ կենդանի կ'բռնենք զնոսա եւ կ'ապահովենք զնոսա, եւ բարկութիւն չի՛ ըլլար մեր դէմ այն երդումին համար, որ երդուած էինք նոցա: Նրանք կապրելու են և կլինեն փայտահատներ ու ջրակիրներ ամբողջ ժողովի համար, ինչպես իշխանները ասացին նրանց: Եւ Յեսուն կանչեց միասին նրանց եւ ասաց նրանց. Ինչո՞ւ խաբեցիք ինձ՝ ասելով, թե շատ հեռու ենք ձեզանից, մինչդեռ դուք հարեւաններ էք նրանց, որ բնակվում են մեր մեջ: Եւ հիմա անիծյալ էք դուք, չի դադարի ձեզնից ծառան, ոչ փայտահատը, ոչ ջրակիրը ինձ եւ իմ Աստծուն: Եւ պատասխանեցին Յեսուին՝ ասելով. Հաղորդվեց մեզ, որ Տէր Աստված քո հրամայեց Մովսեսին՝ իր ծառային, տալ ձեզ այս երկիրը եւ ոչնչացնել մեզ ու բոլոր բնակիչներին դրա վրայից ձեր առջեւից, եւ շատ վախեցանք մեր հոգիների համար ձեր առջեւից, եւ արեցինք այս բանը: Եւ հիմա ահա մենք ենթակա ենք ձեզ.

ինչպես որ հաճելի է ձեզ եւ ինչպես որ թվում է ձեզ, այնպես էլ արեք մեզ հետ: Եւ այսպէս արեցին նրանց, եւ Յեսուն փրկեց նրանց այն օրը Իսրայէլի որդիների ձեռքից, եւ նրանք չսպաննեցին նրանց: Եւ Յեսուն այն օրը նրանց նշանակեց փայտահատներ եւ ջրաբերներ ամբողջ ժողովի համար եւ Աստծո զոհասեղանի համար, այս պատճառով Գաբաոնի բնակիչները եղան փայտահատներ եւ ջրաբերներ Աստծո զոհասեղանի համար մինչեւ այսօրվա օրը, եւ այն տեղի համար, որ Տէրը կընտրի:

10

Երբ Երուսաղեմի թագավոր Ադոնիբեզեկը լսեց, որ Հոշուան գրավել է Գային և ամբողջովին ավերել նրան, ինչպես որ արել էին Երիքոյին և նրա թագավորին, այնպես էլ արել էին Գային և նրա թագավորին, և որ Գաբաոնի բնակիչները անցել էին Հոշուայի և Իսրայելի կողմը, նա շատ վախեցավ նրանցից, քանի որ գիտեր, որ Գաբաոնը մեծ քաղաք էր, ինչպես մայրաքաղաքներից մեկը, և նրա բոլոր մարդիկ ուժեղ էին: Եվ ուղարկեց Ադոնիբեզեկ Երուսաղեմի թագավորը դեպի Եղամ Քեբրոնի թագավորը, եւ դեպի Փիդոն Յերիմութի թագավորը, եւ դեպի Յեփթա Լաքիշի թագավորը եւ դեպի Դաբեին Ոդոլլամի թագավորը՝ ասելով. Եկեք, բարձրացեք դեպի ինձ եւ օգնեցեք ինձ, եւ պատերազմենք Գաբաոնի դեմ, քանի որ նրանք փախել են դեպի Յեսու եւ դեպի Իսրայելի որդիները: Եվ բարձրացան հինգ թագավորները Յեբուսացիների՝ թագավորը Երուսաղեմի, եւ թագավորը Քեբրոնի, եւ թագավորը Յերիմութի, եւ թագավորը

Լաքիսի, եւ թագավորը Ողոլլամի, իրենք եւ ամբողջ ժողովուրդը նրանց: Եվ շրջապատեցին Գաբաոնը եւ պաշարում էին այն: Եվ ուղարկեցին Գաբաոնում բնակվողները դեպի Յեսու Իսրայելի բանակատեղի Գալգալա, ասելով՝ մի՛ թուլացրու քո ձեռքերը քո ծառաներից, ելի՛ր դեպի մեզ արագ եւ օգնի՛ր մեզ, եւ փրկի՛ր մեզ, որովհետև հավաքվել են մեր վրա բոլոր Ամորհացիների թագավորները, որոնք բնակվում են լեռնային շրջանում: Եւ բարձրացաւ Յեսու Գաղգաղայից, ինքը եւ ամբողջ պատերազմող ժողովուրդը նրա հետ, ամենայն զօրաւորը: Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. Մի՛ վախեցիր նրանցից, քանզի քո ձեռքերը տուել եմ նրանց, չի մնայ նրանցից ոչ ոք ձեր առաջ: Եվ քանի Յեսու յանկարծակի եկավ նոցա վրա, ամբողջ գիշերը գնաց Գաղգաղայից: Եւ Տէրը խռովեց զնոսա Իսրայէլի որդիների դէմ, եւ Տէրը խորտակեց զնոսա մեծ խորտակումով Գաբաոնում, եւ հալածեցին զնոսա Օրոնէի ելքի ճանապարհով, եւ կոտորեցին զնոսա մինչեւ Ազեկա եւ մինչեւ Մակեդա: Եւ մինչ նրանք փախչում էին Իսրայելի որդիների դեմքից Հորոնիմի իջնելու վրա, Տերը նետեց նրանց վրա կարկտի քարեր երկնքից մինչեւ Ազեկա, եւ ավելի շատ եղան մեռածները կարկտի քարերի պատճառով, քան նրանք, որոնց սպանեցին Իսրայելի որդիները սրով պատերազմում: Այնժամ Հիսուս խոսեց Տիրոջ հետ այն օրը, երբ Աստված Ամորհացուն մատնեց Իսրայելի ձեռքը, երբ նրանց ջախջախեց Գաբաոնում, եւ նրանք ջախջախվեցին Իսրայելի որդիների առջեւ, եւ Հիսուս ասաց. Թող կանգնի արեգակը Գաբաոնի վրայ, եւ լուսինը Այելոնի ձորի վրայ: Եւ կանգնեցին արեգակն ու լուսինը իրենց տեղում, մինչեւ որ Աստուած պաշտպանեց նրանց թշնամիներից, եւ արեգակը կանգնեց երկնքի մեջտեղում, չգնաց դէպի մայր մինչեւ մէկ օրվա վերջը: Եւ

ոչ եղեւ օր այնպիսի ոչ առաջ, ոչ վերջ, այնպէս որ Աստուած լսէր մարդուն, որովհետեւ Տէրը համապատերազմեց Իսրայէլին: Եւ փախան այդ հինգ թագաւորները եւ թաքնուեցան Մակեդայի քարայրում: Եւ զեկուցուեցաւ Յեսուին՝ ասելով. Գտնուեցան հինգ թագաւորները, որոնք թաքնուած են Մակեդայի քարայրում: Եվ ասաց Յեսուն. Գլորեցէ՛ք քարեր այդ քարայրի բերանի վրայ եւ նշանակեցէ՛ք մարդիկ՝ նրանց պահելու համար: Դուք բայց մի՛ կանգնեք, հետապնդելով ձեր թշնամիներին, և գրավեք նրանց հետապահը, և մի՛ թողեք նրանց մտնել իրենց քաղաքները, քանզի մեր Տեր Աստվածը նրանց մատնեց մեր ձեռքերը: Եւ եղավ, երբ Յեսուն և Իսրայելի բոլոր որդիները դադարեցին նրանց շատ մեծ հարված հասցնելուց մինչև վերջ, փրկվածները փրկվեցին ամրացված քաղաքներում: Եւ ամբողջ ժողովուրդը առողջ վերադարձաւ Մակեդա՝ Յեսուի մօտ, եւ Իսրայէլի որդիներից ոչ ոք իր լեզուով չգոռաց: Եւ ասաց Յեսու. Բացէ՛ք այն քարայրը եւ հանէ՛ք այս հինգ թագաւորներին այն քարայրից: Եւ հանեցին զհինգ թագաւորսն ի այրէն՝ զթագաւորն Երուսաղեմի, եւ զթագաւորն Քեբրոնի, եւ զթագաւորն Յերիմութի, եւ զթագաւորն Լաքիսի, եւ զթագաւորն Ոդողամի: Եվ երբ նրանց հանեցին Յեսուի մոտ, Յեսուն կանչեց ամբողջ Իսրայելին եւ պատերազմի սկսողներին՝ իր հետ ուղեկցողներին, ասելով նրանց. Առաջ գնացեք եւ ձեր ոտքերը դրեք նրանց պարանոցների վրա, եւ մոտենալով՝ իրենց ոտքերը դրեցին նրանց պարանոցների վրա: Եւ Յեսու ասաց նրանց. Մի՛ վախեցէք նրանցից եւ մի՛ զարհուրէք, քաջացէ՛ք եւ ուժովացէ՛ք, որովհետեւ Տէրը այսպէս կ՚ընէ ձեր բոլոր թշնամիներուն, որոնց դէմ դուք կը պատերազմէք: Եւ Յեսուն սպանեց նրանց ու կախեց նրանց հինգ ծառերի վրա, եւ նրանք կախված էին ծառերի վրա մինչեւ երեկո: Եւ եղաւ

արեւամուտին, հրամայեց Յեսու, եւ իջեցրին զնոսա փայտերից, եւ ընկեցին զնոսա այն քարայրը, ուր ապաստանել էին անդ, եւ քարեր գլորեցին քարայրի վրայ մինչեւ այսօրուան օրը: Եւ Մակեդան առին այն օրը, եւ սպանեցին զայն սրի բերանով, եւ բնաջնջեցին ամեն շնչաւոր, որ էր նրա մէջ, եւ ոչ ոք չմնաց նրա մէջ փրկուած եւ ազատուած, եւ արեցին Մակեդայի թագաւորին այնպէս, ինչպէս արեցին Երիքովի թագաւորին: Եվ Յեսուն գնաց ամբողջ Իսրայելի հետ Մակեդայից դեպի Լեբնա եւ պաշարեց Լեբնան: Եւ Տէրը մատնեց զայն Իսրայէլի ձեռքը, եւ առին զայն եւ զնորա թագաւորը, եւ սպանին զայն սրի բերանով, եւ զամէն շնչաւոր ի նմա, եւ ոչ ոք մնաց ի նմա փրկուած եւ ազատուած, եւ արարին նորա թագաւորին այնպէս, ինչպէս արարին Երիքովի թագաւորին: Եվ Հոշուան ու ամբողջ Իսրայելը նրա հետ գնացին Լեբնայից Լաքիշ, պաշարեցին այն ու պաշարում էին այն: Եվ Տերը հանձնեց Լաքիշը Իսրայելի ձեռքերին: Եւ վերցրեց զայն երկրորդ օրը, եւ սպանեցին զայն սրի բերանով, եւ բոլորովին ոչնչացրին զայն, այնպես, ինչպես արեցին Լեբնային: Այնժամ Ելամը՝ Գազերի թագավորը, բարձրացավ օգնելու Լաքիսին, և Յեսուն հարավ նրան սրի բերանով, և նրա ժողովուրդը, մինչև որ նրանցից ոչ ոք չմնաց՝ ոչ փրկված, ոչ փախած: Եվ Յեսուն ամբողջ Իսրայելի հետ Լաքիսից գնաց դեպի Ողոլլամ, պաշարեց եւ գրավեց այն: Եւ Տէրը մատնեց զայն Իսրայէլի ձեռքը, եւ առան զայն այն օրը, եւ սպանեցին զայն սրի բերանով, եւ ամէն շնչաւորը կործանումով սպանեցին, ինչպէս արեցին Լաքիսին: Եւ գնաց Յեսու եւ ամբողջ Իսրայէլը նրա հետ Քեբրոն, եւ պաշարեց զայն: Եւ հարուածեց զայն սրի բերանով, եւ ամենայն շնչաւոր, որ էր ի նմա, ոչ մնաց փրկեալ, որպէս արարին Օդոլլամին, բնաջնջեցին զայն եւ ամենայն, որ էր ի նմա: Եվ վերադարձավ Հոշեա եւ

ամբողջ Իսրայելը դեպի Դեբիր, եւ պաշարելով նրան, վերցրին նրան եւ նրա թագավորին եւ նրա գյուղերը, եւ հարվածեց նրան սրի բերանով, եւ ամբողջովին ոչնչացրին նրան եւ ամեն շնչող բան նրա մեջ, եւ չթողեցին նրա մեջ ոչ մեկ փրկված. ինչպես արեցին Քեբրոնին եւ նրա թագավորին, այնպես արեցին Դեբիրին եւ նրա թագավորին: Եվ Հոշեան հարվածեց լեռնային տարածքի ամբողջ երկիրը, եւ Նեգեւը, եւ հարթավայրը, եւ Ասդոդը, եւ նրա թագավորներին. նրանցից փրկված չթողեցին, եւ կյանքով շնչող ամեն ինչ ամբողջովին ոչնչացրեց, ինչպես հրամայել էր Տերը՝ Իսրայելի Աստվածը, Կադես Բառնեայից մինչեւ Գազա, ամբողջ Գոսոմը մինչեւ Գաբաոն: Եւ Յեսուն միանգամից հարվածեց նրանց բոլոր թագավորներին եւ նրանց երկիրը, որովհետեւ Տէր Աստվածը Իսրայելի պատերազմում էր Իսրայելի համար:

11

Իսկ երբ լսեց Յաբիս թագավորը Ասորի, ուղարկեց դեպի Յովաբ թագավորը Մարոնի, եւ դեպի թագավորը Սիմոնի, եւ դեպի թագավորը Ազիփի, եւ դեպի թագավորներին որ են ըստ Սիդոնի մեծի, դեպի լեռնային եւ դեպի Արաբա դիմաց Քեներոթի, եւ դեպի դաշտը, եւ դեպի Փենաեդդոր, եւ դեպի ափամերձ Քանանացիներին արեւելքից, եւ դեպի ափամերձ Ամորհացիներին, եւ Քետացիներին, եւ Փերեզացիներին, եւ Յեբուսացիներին որ են լեռան մեջ, եւ Եւացիներին, եւ որ են Հերմոնի տակ դեպի Մասսիմայի երկիրը: Եւ ելան նրանք եւ նրանց թագաւորները նրանց հետ, ինչպես ծովու ավազը բազմութեամբ, եւ ձիեր ու կառքեր՝ չափազանց շատ: Եւ

հաւաքուեցան բոլոր թագաւորները իրենք եւ եկան միասին, եւ բանակ դրին Մարոնի ջրի վրայ՝ պատերազմելու Իսրայէլի դէմ: Եւ ասաց Տէրը Յեսուին. Մի՛ վախեցիր նրանցից, որովհետեւ վաղը այս ժամին ես նրանց ջարդուած կը մատնեմ Իսրայէլի առաջ, նրանց ձիերը կը խեղդես, եւ նրանց կառքերը կրակով կը այրես: Եւ Յեսուն եւ ամբողջ պատերազմող ժողովուրդը յանկարծակի եկան նոցա վրայ՝ Մարոնի ջրերի մոտ, եւ անկան նոցա վրայ լեռնականում: Եւ Տէրը մատնեց նրանց Իսրայելի ենթակայությանը, եւ հարվածելով նրանց՝ հետապնդում էին մինչեւ մեծ Սիդոն, եւ մինչեւ Մասերոն, եւ մինչեւ Մասոքի դաշտերը արեւելքում, եւ կոտորեցին նրանց այնպես, որ նրանցից ոչ մի փրկված չմնաց: Եւ արեց նրանց Յեսու այնպէս, ինչպէս հրամայեց նրան Տէրը. նրանց ձիերը կտրատեց, եւ նրանց կառքերը հրով այրեց: Եվ վերադարձավ Յեսու այն ժամանակ եւ գրավեց Ասորը եւ նրա թագավորին, իսկ Ասորը նախկինում իշխում էր այդ բոլոր թագավորությունների վրա: Եւ սպանեցին այնտեղ ամեն շնչող արարած սրով, եւ ոչնչացրին բոլորին, եւ ոչ մի շնչող արարած չմնաց այնտեղ, եւ Ասորը այրեցին կրակով: Եվ բոլոր քաղաքները թագավորությունների եւ նրանց թագավորներին վերցրեց Հովշեա, եւ սպանեց նրանց սրի բերանով, եւ ամբողջությամբ ոչնչացրին նրանց, այնպես ինչպես հրամայել էր Մովսես՝ Տիրոջ ծառան: Բայց բոլոր ամրացված քաղաքները չայրեց Իսրայելը, բացի Ասորից միայն այրեց Իսրայելը, և նրա բոլոր աւարները թալանեցին իրենց համար Իսրայելի որդիները, իսկ նրանց բոլորին ամբողջովին ոչնչացրին սրի բերանով, մինչև ոչնչացրեց նրանց, չթողեցին նրանցից ոչ մի շնչող բան: Ինչ կերպով հրամայեց Տերը Մովսեսին՝ իր ծառային, և Մովսես նույնպես հրամայեց Հոշուային, և այսպես արեց Հոշուան,

չանցավ ոչինչով բոլոր այն բաներից, որ հրամայեց նրան Մովսես: Եվ Հոշեան վերցրեց ամբողջ լեռնային երկիրը, եւ ամբողջ Նեգեւի երկիրը, եւ ամբողջ Գոսոմի երկիրը, եւ հովիտը, եւ արեւմտյան կողմը, եւ Իսրայելի լեռը, եւ լեռան մոտ ցածր տեղերը Քելքա լեռից, որ բարձրանում է դեպի Սեիր, եւ մինչեւ Բաալգադ, եւ Լիբանանի դաշտերը Հերմոն լեռան տակ, եւ նրանց բոլոր թագավորներին բռնեց, եւ սպանեց, եւ կոտորեց: Եվ Յեսուն բազում օրեր պատերազմ մղեց այդ թագավորների դեմ: Եւ ոչ էր քաղաք, զոր Իսրայէլը չառաւ, ամենայն առին պատերազմով: Որովհետև Տիրոջ միջոցով եղավ, որ ամրացվեց նրանց սիրտը՝ պատերազմի դուրս գալու Իսրայելի դեմ, որպեսզի ոչնչացվեն, որպեսզի նրանց ողորմություն չտրվի, այլ որպեսզի ոչնչացվեն, ինչպես Տերը ասաց Մովսեսին: Եւ եկաւ Յեսու այն ժամանակ եւ բնաջնջեց Ենակիմսն լեռնականից, Քեբրոնից, Դաբիրից, Անաբոթից եւ ամբողջ Յուդայից՝ նրանց քաղաքներով հանդերձ, եւ Յեսու բնաջնջեց նրանց: Ենակիմից ոչ ոք չմնաց Իսրայելի որդիների երկրում, բացի Գազայում, Գեթում և Ասելդովում, որտեղ մնացին: Եւ Յեսուն վերցրեց ամբողջ երկիրը, ինչպես Տէրը հրամայել էր Մովսէսին, եւ Յեսուն տվեց այն ժառանգութեան Իսրայէլին՝ բաժանելով ըստ նրանց ցեղերի, եւ երկիրը հանգստացաւ պատերազմից:

12

Եւ սոքա են թագաւորք երկրի, զորս սպանին որդիք Իսրայէլի, եւ ժառանգեցին զերկիրն նոցա յայնկոյս Յորդանանու ի ծագաց արեւու՝ ի ձորոյն Առնոնի մինչեւ լերինն Աերմոնի, եւ զամենայն

երկիրն Արաբայ ի ծագաց: Սիհոն՝ Ամորհացիների թագավորը, որ բնակվում էր Հեսբոնում, տիրապետում էր Առնոնից, որը գտնվում է ձորում՝ ձորի մի մասի վրա, եւ Գաղաադի կեսը մինչեւ Յաբոկ՝ Ամոնի որդիների սահմանները: Եւ Արաբ մինչեւ Քեներեթի ծովը արեւելքի կողմից, եւ մինչեւ Արաբայի ծովը՝ աղի ծովը արեւելքից, ճանապարհով որ դէպի Ասեյիմոթ է, Թայիմանից, որ Ասեդոթ Փասգայի տակ է: Եվ Օգ թագավորը Բաշանի մնաց հսկաներից, որ բնակվում էր Աշտարոթում եւ Եդրեիում, իշխում էր Հերմոն լեռից եւ Սալեքայից, եւ ամբողջ Բաշանը մինչեւ Գերգեսացիների սահմանները, եւ Մաքին, եւ Գաղադի կեսը՝ Սիհոն թագավորի Հեսեբոնի սահմանները: Մովսես՝ Տիրոջ ծառան, և Իսրայելի որդիները հարվածեցին նրանց, և Մովսես այն տվեց որպես ժառանգություն Ռուբենին, Գադին և Մանասեի ցեղի կեսին: Եվ սրանք են Ամորհացիների թագավորները, որոնց սպանեցին Հոշեան եւ Իսրայելի որդիները Հորդանանի այն կողմում, Լիբանանի դաշտում Բաալ Գադի ծովի մոտ, եւ մինչեւ Քելքա լեռը, որ բարձրանում է դեպի Սեիր, եւ Հոշեան այն տվեց Իսրայելի ցեղերին ժառանգելու համար ըստ նրանց վիճակի՝ լեռներում, եւ դաշտերում, եւ Արաբայում, եւ Ասդովթում, եւ անապատում, եւ Նեգեւում. Քետացուն, եւ Ամորհացուն, եւ Քանանացուն, եւ Փերեզացուն, եւ Եւացուն, եւ Յեբուսացուն: Երիքովի թագավորը, և Գայի թագավորը, որ է մոտ Բեթելի, Երուսաղեմի թագավորը, Քեբրոնի թագավորը, Յերիմութի թագավորը, Լաքիսի թագավորը, Այլամի թագավորը, Գազերի թագավորը, Դաբիրի թագավորը, Գաղերի թագավորը, Հորմաթի թագավորը, Ադերի թագավորը, Լեբնայի թագավորը, Ոդոլլամի թագավորը, Ելաթի թագավորը, Տափութի թագավորը, Ոփերի թագավորը, Արոկի Ոփեկի թագավորը, Ասոմի թագավորը, Սիմոնի թագավորը, Մամբրոթի

թագավորը, Ազիփի թագավորը, Կաղեշի թագավորը, Ջաքակի թագավորը, Մարեդոթի թագավորը, Քերմելի Յեկոմի թագավորը, Փեննեադորի Ոդոլլամի թագավորը, Գալիլիայի Գայի թագավորը, Թերսայի թագավորը. բոլոր այս թագավորները քսանինը:

13

Եւ Յեսուն ծերացած էր՝ առաջացած օրերով, եւ Տէրն ասաց Յեսուին. դու առաջացած ես օրերով, եւ երկիրը շատ է մնացած ժառանգութեան համար: Եվ այս երկիրը մնացել է լքված՝ Փղշտացիների սահմանները, Գեսիրացին և Քանանացին, անբնակ տեղից որ Եգիպտոսի դիմաց է մինչև Եկրոնի սահմանները Քանանացիների ձախ կողմից, համարվում է Փղշտացիների հինգ սատրապություններին՝ Գազացուն և Ազդոդացուն և Ասկաղոնացուն և Գեթացուն և Եկրոնացուն և Ավացուն, Թեմանից և Քանանի ամբողջ երկրից Գազայի դիմաց, և Սիդոնացիները մինչև Աֆեկ, մինչև Ամորհացիների սահմանները, և Փղշտացիների Գալիաթի ամբողջ երկիրը, և ամբողջ Լիբանանը արևելքից, արևի արևելքից, Գալգալից Հերմոն լեռան տակ մինչև Եմաթի մուտքը, բոլորը ովքեր բնակվում են լեռնային շրջանում Լիբանանից մինչև Մասերեթ Մեմփոմաիմ: Բոլոր Սիդոնացիներին ես նրանց կոչնչացնեմ Իսրայելի դեմքից, բայց բաժանիր այն ժառանգությամբ Իսրայելին, այնպես ինչպես քեզ հրամայեցի: Եվ հիմա բաժանիր այս երկիրը ժառանգության համար ինը ցեղերին և Մանասեի ցեղի կեսին: Հորդանանից մինչև մեծ ծովը արևի մայրամուտքի կողմը կտաս դու այն. մեծ ծովը սահման կլինի: Երկու ցեղերին և Մանասեի ցեղի կեսին, Ռուբենին և Գադին տվեց

Մովսես Հորդանանի միջայն կողմում, արևելքի կողմում, արևի ելքի կողմից տվեց նրանց Մովսես՝ Տիրոջ ծառան, Արոերից, որը գտնվում է Առնոն հեղեղատի եզրին վրա, և քաղաքը, որը կիրճի մեջտեղում է, և ամբողջ Միսորը Մեդեբայից, բոլոր քաղաքները Սիհոնի՝ Ամորհացիների թագավորի, որը թագավորեց Եսեբոնում մինչև Ամոնի որդիների սահմանները, և Գաղաադը, և Գեսիրի սահմանները, և Մաաքաթացիներին, ամբողջ Հերմոն լեռը, և ամբողջ Բասանը մինչև Սաղեքա, ամբողջ թագավորությունը Օգի՝ Բասանում, որը թագավորեց Աստարովթում և Եդրեիում, սա մնացել էր հսկաներից, և հարվածեց նրան Մովսես, և ոչնչացրեց: Եւ Իսրայէլի որդիները ամբողջովին չոչնչացրին Գեսիրացուն, Մաքաթացուն եւ Քանանացուն, եւ Գեսիրի թագաւորը եւ Մաքաթացին բնակուեցան Իսրայէլի որդիների մէջ մինչեւ այսօր: Բացի Ղևիի ցեղից, ժառանգություն չտրվեց, Տեր Աստված Իսրայելը՝ սա է նրանց ժառանգությունը, ինչպես ասաց նրանց Տերը, և սա է այն բաժանումը, որ Մովսեսը բաժանեց Իսրայելի որդիներին Մովաբի Արաբոթում, Հորդանանի այն կողմում, Երիքովի մոտ: Եւ Մովսես տվեց Ռուբենի ցեղին ըստ նոցա տոհմերի: Եվ եղան նրանց սահմանները Արոերից, որը գտնվում է Առնոնի ձորի դիմաց, եւ քաղաքը որը Առնոնի ձորում է, եւ ամբողջ Միսորը մինչեւ Եսեբոն, եւ բոլոր քաղաքները որոնք Միսորում են, եւ Դայբոնը, եւ Բայմոն Բաալը, եւ Մեելբոթի տունը, եւ Բասանը, եւ Բակեդմոթը, եւ Մայփաադը, եւ Կարիթայիմը, եւ Սեբաման, եւ Սերադան, եւ Սիոնը Ենաբ լերան վրա, եւ Բեթփոգորը, եւ Ասեդոթ Փասգան, եւ Բեթասեյնոթը, եւ բոլոր քաղաքները Միսորի, եւ ամբողջ թագավորությունը Սեհոն Ամորհացիների թագավորի, որին Մովսեսը հարվածեց նրան եւ Մադիամի առաջնորդներին, եւ Եվիին, եւ Ռոբոկին, եւ Սուրին, եւ

Ուրին, եւ Ռոբեին՝ Սիոնի իշխան աւարը, եւ Սիոնի բնակիչներին: Եւ Բաղաամը՝ Բէովրի որդին, գուշակը, սպանեցին շրջադարձի ժամանակ: Եղան սակայն Ռուբենի սահմանները՝ Հորդանանը սահման, սա է Ռուբենի որդիների ժառանգությունը ըստ իրենց ցեղերի, իրենց քաղաքներն ու իրենց ագարակները: Մովսեսը տվեց Գադի որդիներին ըստ նրանց ցեղերի: Եւ նրանց սահմանները եղան Յազերը, Գաղաադի բոլոր քաղաքները եւ Ամոնի որդիների երկրի կեսը՝ մինչեւ Արաբա, որ Արադի դիմաց է: Եվ Հեսբոնից մինչև Արաբոթ՝ ըստ Միսպայի, եւ Բոտանիմ, եւ Մաան մինչև Դիբոնի սահմանները, եւ Ենադոմ եւ Օթարգայի եւ Բեթ Հարամ եւ Սուկկոթ եւ Շափան եւ Հեսբոնի թագավոր Սիհոնի մնացած թագավորությունը. եւ Հորդանանը կսահմանի մինչև Քիններեթի ծովի մասը, Հորդանանի այն կողմում, արևելքից: Այս է ժառանգությունը Գադի որդիների՝ ըստ իրենց ցեղերի եւ ըստ իրենց քաղաքների, ըստ իրենց ցեղերի պարանոցը կդարձնեն իրենց թշնամիների առաջ, որովհետեւ ըստ իրենց ցեղերի եղան իրենց քաղաքները եւ իրենց ագարակները: Եւ Մովսէսը տվեց Մանասէի կէս ցեղին ըստ նոցա տոհմերի: Եւ եղան նրանց սահմանները Մաանից, եւ Բասանի ամբողջ թագաւորութիւնը, եւ Բասանի թագաւոր Ովգի ամբողջ թագաւորութիւնը, եւ Յայիրի բոլոր գիւղերը, որոնք են Բասանիտիդում, վաթսուն քաղաքներ: Եւ Գաղաադի կեսը, եւ Աստարովթում, եւ Եդրայում՝ Ովգի թագավորության քաղաքները Բասանիտիդում, Մանասեի որդի Մաքիրի որդիներին, եւ Մանասեի որդի Մաքիրի որդիների կեսին՝ ըստ իրենց ցեղերի: Սրանք են, որոնց ժառանգաբար բաժանեց Մովսեսը Հորդանանի անդիվ՝ Մովաբի Արաբովթում, Հորդանանի անդիվ, Երիքովի դիմաց, արեւելքից:

14

Եւ սրանք են, որոնք բաշխեցին ժառանգութիւնը Իսրայէլի որդիներին Քանանի երկրում, որոնց բաշխեցին նրանց Եղիազար քահանան եւ Յեսու Նաւեի որդին, եւ Իսրայէլի որդիների ցեղերի հայրենական իշխանները: Ըստ վիճակների ժառանգեցին, ինչպես հրամայեց Տերը Հոշեայի ձեռքով ինը ցեղերին, և կես ցեղին Հորդանանի այն կողմից: Եվ ղեւտացիներին չտվեց ժառանգություն նրանց մեջ, որովհետեւ Հովսեփի որդիները երկու ցեղեր էին՝ Մանասեի եւ Եփրեմի, եւ չտրվեց բաժին երկրում ղեւտացիներին, այլ միայն քաղաքներ բնակվելու համար, եւ առանձնացված տեղերը նրանց անասունների համար, եւ անասունները նրանց: Ինչպես որ հրամայեց Տերը Մովսեսին, այնպես էլ արեցին Իսրայելի որդիները և բաժանեցին երկիրը: Եվ Հուդայի որդիները մոտեցան Հեսուին Գաղգաղում, եւ Կենեզացի Յեփոնեի որդի Քաղեբը ասաց նրան. Դու գիտես այն խոսքը, որ Տերը խոսեց Աստծո մարդ Մովսեսին իմ եւ քո մասին Կադես Բառնեայում: Քառասուն տարեկան էի, երբ Մովսեսը՝ Աստծո ծառան, ինձ ուղարկեց Կադես Բառնեայից լրտեսելու երկիրը, և ես նրան պատասխանեցի ըստ նրա միտքի: Իմ եղբայրները, որոնք ինձ հետ բարձրացան, փոխեցին ժողովրդի սիրտը, բայց ես լիովին վճռական էի հետևելու իմ Տեր Աստծուն: Եւ Մովսեսը երդվեց այն օրը՝ ասելով. Այն երկիրը, որի վրա դու կանգնեցիր, քեզ եւ քո զավակներին կլինի ժառանգություն հավիտյան, որովհետեւ դու նվիրվեցիր հետեւելու մեր Տեր Աստծուն: Եվ հիմա սնուցեց ինձ Տերը այն ձևով, ինչպես ասաց. սա քառասունհինգերորդ տարին է, որից Տերը խոսեց այս խոսքը

Մովսեսին, եւ Իսրայելը գնաց անապատում. եւ հիմա ահա ես այսօր ութսունհինգ տարեկան եմ. դեռ եմ այսօր ուժեղ, ինչպես երբ Մովսեսը ուղարկեց ինձ, նույնպես ուժեղ եմ հիմա դուրս գալու եւ մտնելու պատերազմ: Եւ հիմա ես քեզանից խնդրում եմ այս լեռը, ինչպես Տէրը ասաց այն օրը, որովհետև դու լսել ես այս խոսքը այն օրը, իսկ հիմա Անակիմները այնտեղ են, ամրացված եւ մեծ քաղաքներ, եթե ուրեմն Տէրը ինձ հետ է, ես կոչնչացնեմ նրանց այնպես, ինչպես Տէրը ինձ ասաց: Եւ օրհնեց նրան Յեսուն եւ տվեց Քեբրոնը Քաղեբին՝ Յեփոննէի որդուն, Կենեզի որդուն, ժառանգութեամբ: Այս պատճառով Քեբրոնը եղավ Քաղեբի՝ Յեփոնեի որդու, Կենեզացու ժառանգությունը մինչև այս օրը, քանի որ նա հետևեց Տեր Աստծո՝ Իսրայելի հրամանին: Բայց Քեբրոնի անունը առաջ Արգոբ քաղաք էր, Ենակիմների մայրաքաղաքը, եւ երկիրը դադարեց պատերազմից:

15

Եւ եղան սահմանները Յուդայի ցեղի՝ ըստ նրանց տոհմերի, Եդովմի սահմաններից՝ Սին անապատից մինչեւ Կադէս, դէպի հարաւ: Եւ եղեւ նոցա սահմանքն ի հարաւոյ մինչեւ մասն աղի ծովուն՝ ի լերինէն որ բերէ ի վերայ հարաւոյ: Եվ անցնում է Ակրաբիմի բարձրացման դիմաց, եւ շրջանցում է Սենան, եւ բարձրանում է հարավից Կադես Բառնեա, եւ դուրս է գալիս Ասորոնից, եւ բարձրանում է Սարադա, եւ դուրս է գալիս արեւմտյան Կադեսից, եւ դուրս է գալիս Սելմոնա, եւ ձգվում է մինչեւ Եգիպտոսի կիրճը, եւ նրա սահմանների ելքը կլինի ծովի վրա. սա է նրանց սահմանը հարավից: Եվ սահմանները

արևելքից՝ ամբողջ աղի ծովը մինչև Հորդանան: Եվ նրանց սահմանները հյուսիսից և ծովի լեռնագագաթից և Հորդանանի մասից: Բարձրանում է սահմանները դեպի Բեթ Հագլաամ, և անցնում է հյուսիսից դեպի Բեթ Արաբա, և բարձրանում է սահմանները դեպի քարը Բոհանի՝ Ռուբենի որդու: ԵՒ բարձրանում է սահմանները դեպի չորրորդը Աքոր ձորի, և իջնում է դեպի Գիլգալ, որը գտնվում է դիմացը Ադամինի բարձրացման, որը հարավում է ձորին, և տարածվում է դեպի Արևի աղբյուրի ջուրը, և նրա ելքը կլինի Ռոգել աղբյուրը: ԵՒ բարձրանում է սահմանները դեպի Հինոմի ձորը, Յեբուսացու մեջքի վրա հարավից, սա է Երուսաղեմը, և տարածվում է սահմանները դեպի լերան գագաթը, որը գտնվում է Հինոմի ձորի դիմաց դեպի ծովը, որը Ռափայինի երկրի մասից է հյուսիսում: ԵՒ տարածվում է սահմանը լերան գագաթից դեպի Նեփթոայի ջրի աղբյուրը, և տարածվում է դեպի Եփրոն լերը, և կտանի սահմանը դեպի Բաալ, սա է Յարիմի քաղաքը: Եվ կպտտվի սահմանը Բաալից դեպի ծով, եւ կանցնի դեպի Ասար լեռ Յարին քաղաքի հետեւի վրա հյուսիսից, սա է Քասլոն, եւ կիջնի դեպի արեւի քաղաք, եւ կանցնի դեպի հարավ: Եվ կերկարի սահմանը Եկրոնի հետեւի ըստ դեպի հյուսիս, եւ կերկարի սահմանները դեպի Սոկքոթ, եւ կանցնի սահմանները դեպի հարավ, եւ կերկարի դեպի Լեբնա, եւ կլինի սահմանների ելքը ծովի վրա: Եվ նրանց սահմանները ծովից, մեծ ծովը կսահմանի: Սրանք են Հուդայի որդիների սահմանները շուրջբոլորը՝ ըստ նրանց ցեղերի: Եւ Քաղեբին՝ Յեփոնեի որդուն, տուաւ բաժին Յուդայի որդիների մէջ Աստծու հրամանով, եւ Յեսու տուաւ նրան Արբոկ քաղաքը՝ Ենակի մայրաքաղաքը, այս է Քեբրոնը: Եւ Քաղեբ՝ Յեփոնեի որդին, այնտեղից ոչնչացրեց Ենակի երեք որդիներին՝ Սուսիին, Թոլամիին եւ Աքիմանին: Եւ

բարձրացաւ այնտեղից Քաղեբ դէպի Դաբիրի բնակիչները, իսկ Դաբիրի անունը նախկինում Գրերի քաղաք էր: Եւ ասաց Քաղեբ. Ով որ կառնէ եւ կգրաւէ Գրերի քաղաքը եւ կտիրանայ նրան, կտամ նրան իմ դուստր Ասքանը կնութեան: Եւ վերցրեց զնա Գոթոնիէլ որդին Քենեզի՝ Քաղեբի եղբօր, եւ տվաւ նրան իր դուստր Ասքանը կնութեան: Եւ եղաւ, երբ նա դուրս էր գնում, եւ խորհուրդ տուեց նրան՝ ասելով. Կխնդրեմ իմ հորից դաշտ, եւ աղաղակեց էշից, եւ Քաղեբ ասաց նրան. Ի՞նչ է քեզ: Եւ ասաց նրան. Տուր ինձ օրհնություն, որովհետեւ Նագեբի երկիրը ես տվել ինձ, տուր ինձ Բոթթանիսը: Եւ տվեց նրան Գոնաիթլանը վերին եւ Գոնաիթլանը ստորին: Այս է ժառանգությունը Հուդայի որդիների ցեղի: Եղան իսկ նրանց քաղաքները՝ քաղաքներ Հուդայի որդիների ցեղի մոտ, Եդոմի սահմաններին վրա, անապատում. եւ Բայսելեել, եւ Արա, եւ Ասոր, եւ Իկամ, եւ Ռեգմա, եւ Արուել, եւ Կադես, եւ Ասորիոնային, եւ Մայնամ, եւ Բալմայնան, եւ նրանց գյուղերը, եւ Ասերոնի քաղաքները, այս է Ասոր, եւ Սեն, եւ Սալմաա, եւ Մոլադա, եւ Սերի, եւ Բայփալաթ, եւ Քոլասեոլա, եւ Բերսաբեե, եւ նրանց գյուղերը, եւ նրանց ագարակները՝ Բալա, եւ Բակոկ, եւ Ասոմ, եւ Էլբոիդադ, եւ Բեթել, եւ Հորմա, եւ Սեկելակ, եւ Մաքարիմ, եւ Սեթեննակ, եւ Լաբոս, եւ Սալե, եւ Էրոմոթ. քսանինը քաղաք եւ նրանց գյուղերը: Հարթավայրում՝ Աշտաոլ, և Ռաա, և Ասսա: Եվ Ռամեն, եւ Տանո, եւ Իլութոթ, եւ Մայանի, եւ Իերմութ, եւ Ադուլլամ, եւ Մեմբրա, եւ Սաոքո, եւ Իազեկա, եւ Սակարիմ, եւ Գադերա, եւ դրա ագարակները՝ տասնչորս քաղաքներ, եւ դրանց գյուղերը: Սեննա և Ադասան և Մագադալգադ և Դալադ և Միսպա և Իաքարեել և Բասեդոթ և Իդեադալեա և Քաբրա և Մաքես և Մաաքոս և Գեդդոր և Բագադիել և Նոման և Մաքեդան՝ տասնվեց քաղաքներ և նրանց գյուղերը. Լեբնա և Իթակ և Անոք և Իանա և

Նասիբ և Կեիլամ և Ակիեզի և Կեզիբ և Բաթեսար և Այլոմ՝ տասը քաղաքներ և նրանց գյուղերը. Եկրոն և նրա գյուղերը և նրանց ագարակները, Եկրոնից Գեմնա, և բոլորը որքան կան Ասդոդի մոտ և նրանց գյուղերը, Ասիեդոթ և նրա գյուղերը և նրա ագարակները, Գազա և նրա գյուղերը և նրա ագարակները մինչև Եգիպտոսի հեղեղատը, և մեծ ծովը սահմանում է: Եվ լեռնային շրջանում Սամիր, եւ Յեթեր, եւ Սոքա, եւ Ռեննա, եւ քաղաք Գրերի, սա Դաբիր, եւ Անոն, եւ Էս, եւՄան, եւ Այսամ, եւ Գոսոմ, եւ Քալու, եւ Քաննա, եւ Գելոմ՝ տասնմեկ քաղաք, եւ նրանց գյուղերը՝ Այրեմ, եւ Ռեմնա, եւ Սոմա, եւ Յեմայիմ, եւ Բայթաքու, եւ Փակուա, եւ Եւմա, եւ քաղաք Արբոկ, սա է Քեբրոն, եւ Սորայիթ՝ ինը քաղաք, եւ նրանց ագարակները՝ Մաոր, եւ Քերմել, եւ Օզիբ, եւ Իտան, եւ Յարիել, եւ Արիկամ, եւ Զականայիմ, եւ Գաբաա, եւ Թամնաթա՝ ինը քաղաք, եւ նրանց գյուղերը՝ Այլուա, եւ Բեթսուր, եւ Գեդդոն, եւ Մագարոթ, եւ Բայթանամ, եւ Թեկում՝ վեց քաղաք, եւ նրանց գյուղերը՝ Կարիաթբաալ, սա քաղաք Յարիմ, եւ Սոթեբա՝ երկու քաղաք, եւ նրանց ագարակները՝ եւ Բադդարգեյս, եւ Թարաբաամ, եւ Այնոն, եւ Այոքիոզա, եւ Նափլազոն, եւ Սադոնի քաղաքները, եւ Արկաղես՝ յոթ քաղաք, եւ նրանց գյուղերը: Եվ Յեբուսացին բնակվում էր Երուսաղեմում, եւ Յուդայի որդիները չկարողացան ոչնչացնել նրանց, եւ Յեբուսացիները բնակվեցին Երուսաղեմում մինչեւ այս օրը:

16

Եւ եղան սահմանները Յովսեփի որդիների՝ Հորդանանից, որ Երիքովի մոտ է արեւելքից, եւ կբարձրանա Երիքովից դէպի

լեռնային անապատը, դէպի Բեթել Լուզա: Եւ կ'ելնէ դէպի Բեթէլ եւ կ'անցնի Աքատարոթիի սահմաններով: Եւ կանցնի ծովի վրայով դեպի Ապտալիմի սահմանները մինչեւ Բեթորոնի ստորին սահմանները, եւ նրանց ելքը կլինի ծովի վրայ: Եւ ժառանգեցին Յովսեփի որդիները՝ Եփրեմը եւ Մանասէն: Եւ եղան սահմանները Եփրեմի որդիների ըստ ցեղերի իրենց, եւ եղան իրենց ժառանգության սահմանները արեւելքից Ատարովթ եւ Երովկ մինչեւ վերին Բեթորոն եւ Գազարա: Եվ սահմանները կգան ծովի վրա դեպի Իկասմոն հյուսիսից Թերմա, կշրջի արեւելք դեպի Թենասա, եւ Սելլես, եւ կանցնի արեւելքից դեպի Իանոկա, եւ դեպի Մաքո, եւ Ատարոթ, եւ նրանց գյուղերը, եւ կգա Երիքովի վրա, եւ կելնի Հորդանանի վրա: Եւ Տաֆուից սահմանները կը երթան դէպի ծով, դէպի Քելկանա, եւ նոցա ելքը կը լինի ծովի վրայ. այս է Եփրեմի ցեղի ժառանգութիւնը՝ ըստ իրենց տոհմերու: Եւ քաղաքները, որ առանձնացված էին Եփրեմի որդիներին Մանասեի որդիների ժառանգության միջեւ, բոլոր քաղաքները եւ նոցա գյուղերը: Եւ Եփրեմը չոչնչացրեց Քանանացուն, որ բնակւում էր Գազերում, եւ Քանանացին բնակւում էր Եփրեմում մինչեւ այս օրը, մինչեւ որ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորը ելաւ եւ գրաւեց այն, եւ այրեց այն կրակով, եւ Քանանացիներին, Փերեզացիներին եւ Գազերում բնակողներին կոտորեցին, եւ Փարաւոնը այն տւեց իր դստեր որպէս ճանճ:

17

Եւ եղան Մանասեի որդիների ցեղի սահմանները, որովհետեւ սա Հովսեփի անդրանիկն էր, Մաքիրին՝ Մանասեի անդրանիկին,

Գաղաադի հորը, քանի որ նա պատերազմող մարդ էր, Գաղաադիտիսում եւ Բասանիտիսում: Եւ եղաւ Մանասէի մնացած որդիներին՝ ըստ իրենց ցեղերի. Իեզիի որդիներին, եւ Կելեզի որդիներին, եւ Իեզիէլի որդիներին, եւ Սուքեմի որդիներին, եւ Սումարիմի որդիներին, եւ Օփերի որդիներին. սոքա արուներ էին ըստ իրենց ցեղերի: Եւ Սաղպաադ որդուն Օփերի ոչ էին նրան որդիք, այլ միայն դուստրեր, եւ այս են անունները Սաղպաադի դուստրերի՝ Մաաղա, եւ Նուա, եւ Եգղա, եւ Մեղքա, եւ Թերսա: Եւ կանգնեցին Եղիազար քահանայի առաջ եւ Յեսուի առաջ եւ իշխանների առաջ՝ ասելով. Աստված հրամայեց Մովսեսի ձեռքով տալ մեզ ժառանգություն մեր եղբայրների մեջ, եւ Տեառն հրամանով նրանց տրվեց վիճակ իրենց հոր եղբայրների մեջ: Եվ նրանց բաժինը ընկավ Անասսայից եւ Լաբեկի դաշտից Գաղաադի երկրից, որը Հորդանանի միւս կողմում է: Որովհետեւ Մանասեի որդիների դուստրերը ժառանգութիւն ստացան իրենց եղբայրների մեջ, իսկ Գաղաադի երկիրը բաժին հասավ Մանասեի մնացած որդիներին: Եւ Մանասեի որդիների սահմանները եղան Դելանաթը, որ է Անաթի որդիների դիմաց, եւ գնում է դեպի սահմանները՝ Յամինի եւ Յասիբի վրայով, մինչեւ Թափթոթի աղբյուրը: Մանասեին կլինի, և Թափեթը Մանասեի սահմանների վրա՝ Եփրեմի որդիներին: Եվ սահմանները կիջնեն Կարանա կիրճի վրա հարավ դեպի Յարիելի կիրճի համաձայն, տերեբինթ Եփրեմի եւ Մանասեի քաղաքի միջեւ, եւ Մանասեի սահմանները հյուսիսում դեպի հեղեղատը, եւ նրա ելքը ծովը կլինի հարավից Եփրեմին, եւ հյուսիսում Մանասեին, եւ ծովը կլինի նրանց սահմանը, եւ Ասերի հետ կմիանան հյուսիսում, եւ Իսաքարի հետ արեւելքից: Եւ Մանասեհին կը պատկանի Իսաքարի եւ Ասերի մէջ Բայթովանը եւ նրանց գիւղերը, եւ Դորի

բնակիչները եւ նրա գիւղերը, եւ Մագեդդովի բնակիչները եւ նրա գիւղերը, եւ Մափետայի երրորդ մասը եւ նրա գիւղերը: Եւ Մանասեի որդիները չկարողացան ոչնչացնել այդ քաղաքները, եւ Քանանացին սկսեց բնակվել այդ երկրում: Եւ եղեւ, երբ հաղթեցին Իսրայելի որդիքը եւ Քանանացիներին հպատակ դարձրին, բայց նրանց բնաջնջել չբնաջնջեցին: Բայց դեմ խոսեցին Հովսեփի որդիները Հոշեային՝ ասելով, ինչո՞ ժառանգեցրիր մեզ մեկ բաժին և մեկ չափված մաս: Բայց ես մեծ ժողովուրդ եմ, և Աստված օրհնեց ինձ: Եւ Յեսուն ասաց նոցա. Եթե բազում ժողովուրդ ես, ելիր անտառ եւ մաքրիր քեզ համար, եթե Եփրեմի լեռը քեզ նեղում է: Եւ ասացին. Մեզ հաճելի չէ Եփրեմի լեռը, եւ ընտրովի ձիերն ու երկաթը Քանանացուն, որ բնակվում է նրա մեջ՝ Բեթսանում եւ նրա գիւղերում, Յեզրայելի ձորում: Եվ ասաց Հեսուն Հովսեփի որդիներին, եթե դու մեծ ժողովուրդ ես եւ մեծ ուժ ունես, քեզ համար մեկ ժառանգություն չի լինի. քանզի անտառը քեզ համար կլինի, որովհետեւ անտառ է եւ դու կմաքրես այն, եւ քեզ համար կլինի. եւ երբ կոչնչացնես Քանանացուն, որովհետեւ ընտիր ձի ունի նա, քանզի դու նրանից ավելի ուժեղ ես:

18

Եւ հաւաքուեցաւ ամենայն ժողովուրդ որդիների Իսրայէլի Սելով, եւ խփեցին անդ վկայութեան խորանը, եւ երկիրը նուաճուեցաւ նոցա ձեռքով: Եւ մնացին Իսրայելի որդիները, որոնք չժառանգեցին՝ յոթ ցեղ: Եւ ասաց Յեսու Իսրայելի որդիներին. Մինչեւ ե՞րբ պիտի հոգնիք ժառանգել այն երկիրը, որ տվեց մեր Տէր Աստուածը: Տվեք ձեզանից երեք մարդ յուրաքանչյուր ցեղից,

և վեր կենալով թող անցնեն երկրով, և թող նկարագրեն այն իմ առաջ, ինչպես որ պետք է բաժանել այն: Եվ անցան դեպի նրան, եւ բաժանեց նրանց յոթ մասեր. Հուդա կանգնի նրանց սահման հարավից, եւ Հովսեփի որդիները կանգնեն նրանց հյուսիսից: Դուք բաժանեցեք երկիրը յոթ բաժինների, և բերեք այստեղ ինձ մոտ, և ես ձեզ համար վիճակ կհանեմ մեր Տեր Աստծո առաջ: Ոչ, որովհետև Ղևիի որդիներին բաժին չկա ձեր մեջ, քանի որ Տիրոջ քահանայությունը նրա բաժինն է, իսկ Գադը, Ռուբենը և Մանասեի ցեղի կեսը վերցրին իրենց ժառանգությունը Հորդանանի միջուրից դեպի արևելք, որը նրանց տվեց Մովսեսը՝ Տիրոջ ծառան: Եւ ելած մարդիկը գնացին, եւ Յեսուն հրամայեց մարդկանց, որ գնում էին հետազոտելու երկիրը, ասելով. Գնացեք եւ հետազոտեք երկիրը, եւ եկեք ինձ մոտ, եւ այստեղ ես հանեմ ձեզ համար վիճակ Տիրոջ առաջ Սելովմում: Եւ նրանք գնացին ու անցան երկիրը, տեսան այն եւ գրեցին այն ըստ քաղաքների՝ յոթ բաժիններով գրքի մեջ, եւ բերին Յեսուի մոտ: Եւ Յեսու վիճակ նետեց նրանց Սելովում Տեառն առաջ: Եւ ելաւ ժառանգութիւնը Բենիամինի ցեղի առաջինը՝ ըստ նրանց տոհմերի, եւ նրանց ժառանգութեան սահմանները ելան Յուդայի որդիների եւ Յովսէփի որդիների միջեւ: Եւ եղան նոցա սահմանները հիւսիսից, Հորդանանից սկսած սահմանները կը բարձրանան Երիքովի թիկունքով հիւսիսից, եւ կը բարձրանան լեռը դէպի ծովը, եւ նրա ելքը կը լինի Մաբդարիտիսի անապատը Բեթոնում: Եւ սահմանները այնտեղից կանցնեն Լուզայի մեջքի վրայով՝ նրա հարավային կողմից, այսինքն Բեթել, եւ սահմանները կիջնեն Մաատարովբ Որեք լեռնային շրջանի վրայով, որը գտնվում է Ներքին Բեթորոնի հարավում: Եվ սահմանները կանցնեն եւ կանցնեն ծովի կողմը նայող մասի վրա՝ հարավից, լեռից

Բեթհորոնի դիմաց հարավ, եւ նրա ելքը կլինի Կարիաթ Բաալ, որը Կարիաթիարինն է, Հուդայի որդիների քաղաքը. սա է ծովի կողմի մասը: Եւ մասը դէպի հարաւ՝ Կարիաթ Բաալի մասից, եւ սահմանները պիտի անցնին Գասին, Նափթովի ջրի աղբիւրի վրայ: Եվ սահմանները կիջնեն մի մասի վրա, սա է Սոննամի հովտի դիմաց, որը Էմեկ Ռափայինի մասից է հյուսիսից, եւ Գեհեննան կիջնի Յեբուսացու մեջքի վրա հարավից, կիջնի Ռողելի աղբյուրի վրա: Եվ կանցնի Բեթշեմեշի աղբյուրի վրա եւ կանցնի Գալիլոթի վրա, որը դիմացն է Ադումիմի բարձրացման, եւ կիջնի Ռուբենի որդիների Բոհանի քարի վրա, եւ կանցնի Բեթարաբայի մեջքով հյուսիսից, եւ կիջնի սահմանների վրա ծովի հյուսիսային մեջքի վրա: Եւ սահմանների ելքը կլինի աղի ծովի բլրի վրայ, հիւսիսում, Յորդանանի մասի կողմը հարաւից, այս են սահմանները հարաւից: Եվ Հորդանանը կսահմանի արևելյան մասից. սա է Բենիամինի որդիների ժառանգությունը, նրա շուրջակա սահմանները ըստ ցեղերի: Եվ եղան քաղաքները Բենիամինի որդիների՝ ըստ ցեղերի նրանց՝ Երիքով, եւ Բեթեգայո, եւ Ամեկասիս, եւ Բայթաբարա, եւ Սարա, եւ Բեսանա, եւ Այեին, եւ Փարա, եւ Եփրաթա, եւ Կարափա, եւ Կեփիրա, եւ Մոնի, եւ Գաբաա՝ տասներկու քաղաքներ, եւ գյուղերը նրանց՝ Գաբաոն, եւ Ռամա, եւ Բեեռոթա, եւ Մասսեմա, եւ Միրոն, եւ Ամոկե, եւ Փիրա, եւ Կափան, եւ Նական, եւ Զելեկան, եւ Թարեեղա, եւ Յեբուս, սա է Երուսաղեմը, եւ Գաբաոթ, Յարիմ՝ տասներեք քաղաքներ, եւ գյուղերը նրանց. սա է ժառանգությունը Բենիամինի որդիների՝ ըստ ցեղերի նրանց:

19

Եւ ելաւ երկրորդ վիճակը Շմաւոնի որդիների համար, եւ նոցա ժառանգութիւնը եղաւ Յուդայի որդիների վիճակների մէջ: Եվ եղավ նրանց ժառանգությունը Բերսաբեե, եւ Սամսա, եւ Կալադամ, եւ Արսոլա, եւ Բոլա, եւ Յասոն, եւ Երթուլա, եւ Բուլա, եւ Հերմա, եւ Սիկելակ, եւ Բեթմաքերեբ, եւ Սարսուսին, եւ Բաթարոթ, եւ նրանց դաշտերը՝ տասներեք քաղաքներ, եւ նրանց գյուղերը: Էրեմմոն և Թալխա և Յեթեր և Ասան՝ չորս քաղաքներ և նրանց գյուղերը շրջապատ նրանց քաղաքների մինչև Բալեկ, գնացողների Բամեթ դեպի հարավ-արևմուտք. սա է ժառանգությունը Սիմեոնի որդիների ցեղի՝ ըստ նրանց տոհմերի: Շմավոնի որդիների ցեղի ժառանգությունը Հուդայի վիճակից էր, որովհետև Հուդայի որդիների բաժինը ավելի մեծ եղավ քան նրանցը, եւ Շմավոնի որդիները ժառանգեցին նրանց վիճակի մեջ: Եվ ելավ երրորդ վիճակը Զաբուղոնին՝ ըստ նրանց ցեղերի, կլինեն նրանց ժառանգության սահմանները՝ Եսեղեկգոլա նրանց սահմանները, ծովը եւ Մագելդա, եւ կմիանա Բեթարաբայի վրա դեպի ձորը, որը Յեկմանի դիմաց է: Եւ վերադարձաւ Սեդդուկից հանդիման արեւելքից Բեթսամուսի՝ Քասելովթայիթի սահմաններին, եւ կ'անցնի Դաբիրովթով, եւ կ'բարձրանայ Փագգայի: Եւ այնտեղից կշրջի դիմացից արեւելքի կողմից Գեբերէի վրայ, Կատասեմ քաղաքի վրայ, եւ կանցնի Ռեմմոնաա Մաթարաոզայի վրայ: Եվ սահմանները կշրջեն հյուսիս դեպի Ամոթ, եւ նրանց ելքը կլինի Գայփայելի վրա, եւ Կատանաթ, եւ Նաբաալ, եւ Շիմրոն, եւ Երիքով, եւ Բայթման: Այս է ժառանգությունը Զաբուղոնի որդիների ցեղի՝ ըստ նրանց տոհմերի, քաղաքները և նրանց գյուղերը: Եւ Իսաքարին ելավ չորրորդ վիճակը: Եվ եղան նրանց սահմանները Յազել, եւ Քասալոթ, եւ Սունամ, եւ Ագին, եւ Սիոնա, եւ Ռեեռոթ, եւ

Անաքերեթ, եւ Դաբիրոն, եւ Կիսոն, եւ Ռեբես, եւ Ռեմմաս, եւ Յեոն, եւ Տոմման, եւ Այմարեկ, եւ Բերսափես: Եւ սահմանները կմիանան Գաիթբորի վրա եւ Սալիմի վրա ծովի կողմը, եւ Բեթշեմեշ, եւ սահմանների ելքը կլինի Հորդանանը: Այս է ժառանգությունը Իսաքարի որդիների ցեղի՝ ըստ նրանց ցեղերի, նրանց քաղաքներն ու գյուղերը: Եւ ելաւ հինգերորդ վիճակը Ասերին՝ ըստ նրանց ցեղերի: Եւ եղան նրանց սահմանները Էքսելեկեթ, եւ Ալեփ, եւ Բայթոկ, եւ Կեափ, եւ Էլիմելեք, եւ Ամիել, եւ Մասսա. եւ կմիանա Կարմելին ծովի կողմից, եւ Սիոնին, եւ Լաբանաթին: Եվ կվերադառնա արևելքից արեգակի եւ Բեթ Եգենեթից, եւ կմիանա Զաբուղոնին եւ Եկգային, եւ Փթայելին՝ հյուսիսում, եւ կմտնի Սափթայբեթմեի սահմանները, եւ Ինայել, եւ կանցնի Քոբամասոմել, եւ Ելբոն, եւ Ռահաբ, եւ Եմեմաոն, եւ Կանթան՝ մինչեւ մեծ Սիդոնը: Եվ սահմանները կվերադառնան դեպի Ռամա, եւ մինչեւ Մասֆասատի աղբյուրը, եւ Տիւրացիների քաղաքը, եւ սահմանները կվերադառնան դեպի Յասիփ, եւ նրա ելքը ծովն է, եւ Ապոլեբ, եւ Եքոզոբ, եւ Արքոբ, եւ Աֆեկ, եւ Ռաաու: Այս է ժառանգությունը Ասերի որդիների ցեղի՝ ըստ նրանց տոհմերի, քաղաքները եւ նրանց գյուղերը: Եւ Նեփթաղիմին ելավ վեցերորդ վիճակը: Եւ նրանց սահմանները եղան Մողամ, Մոլա, Բեսեմիին, Արմե, Նաբոկ եւ Իեփթամաի՝ մինչեւ Դոդամ, եւ նրա անցումները եղան Յորդանես: Եւ սահմանները կվերադառնան ծովի վրա Աթթաբորում, եւ այնտեղից կանցնի Յականա, եւ կմիանա Զաբուղոնին հարավից, եւ Ասերը կմիանա ծովի կողմից, եւ Հորդանանը՝ արեւելքից: Եվ տիւրացիների պարսպապատ քաղաքները՝ Տիւրոս, եւ Օմաթադակեթ, եւ Կեներեթ, եւ Արմաիթ, եւ Արաել, եւ Ասոր, եւ Կադես, եւ Ասսարի, եւ Ասորի աղբյուրը, եւ Կերոե, եւ Մեգալաարիմ, եւ Բաիթթամե, եւ Թեսսամիս: Սա

Նեփթաղիմի որդիների ցեղի ժառանգությունն է: Եվ Դանին ելավ յոթերորդ վիճակը: Եվ եղան նրանց սահմանները՝ Սարաթ եւ Ասա եւ Սամմաուսի քաղաքները եւ Սալամին եւ Ամմոն եւ Սիլաթա եւ Եղոն եւ Թամնաթա եւ Ակկարոն եւ Ալկաթա եւ Բեգեթոն եւ Գեբեեղան եւ Ազոր եւ Բանաիբակատ եւ Գեթրեմմոն, եւ ծովից Հիերակոնի սահմանը՝ մոտ Յոպպեին: Սա է ժառանգությունը Դանի որդիների ցեղի՝ ըստ նրանց շրջանների, նրանց քաղաքները և նրանց գյուղերը: Եվ գնացին Դանի որդիները և պատերազմեցին Լաքիշի դեմ, և գրավեցին այն, և հարվածեցին այն սրի բերանով, և բնակեցին այն և կոչեցին նրա անունը Լասենդան: Եվ գնացին մտնելու երկիրը՝ ըստ նրանց սահմանի: Եվ Իսրայելի որդիները տվեցին բաժին Հովշեային՝ Նավեի որդուն, նրանց մեջ՝ Աստծո հրամանով, և տվեցին նրան քաղաքը, որ խնդրեց՝ Թամնասարաք, որ է Եփրեմի լերան վրա, և նա շինեց քաղաքը, և բնակվեց նրա մեջ: Սրանք են այն բաժանումները, որոնք ժառանգություն տվեց Եղիազար քահանան, և Հիսուս Նավեի որդին, և ցեղապետերը հայրենի տների մեջ Իսրայելի ցեղերում ըստ վիճակների Սելովում Տիրոջ առաջ, վկայության խորանի դռների մոտ, և գնացին տիրանալու երկիրը:

20

Եվ Տերը խոսեց Հոշուայի հետ՝ ասելով. Խոսիր Իսրայելի որդիների հետ՝ ասելով՝ տվեք ապաստանի քաղաքները, որոնք ես ասացի ձեզ Մովսեսի միջոցով: Ապաստան սպանողին, որ հարվածեց հոգի անկամաբար, եւ կլինեն ձեզ քաղաքները

ապաստան, եւ չի մեռնի սպանողը արիւնի վրէժխնդրողից, մինչեւ կանգնի ժողովի առաջ դատաստանի: Եւ նա առանձնացրեց Կադեշը Գալիլեայում՝ Նեփթաղիմի լերան վրա, եւ Սիւքեմը՝ Եփրեմի լերան վրա, եւ Արբոկ քաղաքը, այսինքն՝ Քեբրոնը, Յուդայի լերան վրա: Եւ Յորդանանի անդիի կողմում տուաւ Բոսորը անապատում, դաշտում, Ռուբենի ցեղից, եւ Արեմոթը Գաղաադում՝ Գադի ցեղից, եւ Գաւղոնը Բասանիտիդում՝ Մանասէի ցեղից: Սրանք են քաղաքները, որոնք կանչված են Իսրայելի որդիների և նրանց մեջ բնակվող օտարականի համար, որպեսզի այնտեղ փախչի ամեն մեկը, որ ակամայից հոգի է հարվածել, որպեսզի չմեռնի արյան վրեժխնդրողի ձեռքով, մինչև որ կանգնի ժողովի առաջ դատաստանի:

21

Եվ մոտեցան Ղևիի որդիների հայրապետների գլուխները Եղիազար քահանային եւ Հովշեային՝ Նավեի որդուն, եւ հայրերի ցեղերի գլուխներին Իսրայելի ցեղերից: Եվ ասացին նրանց Շիլովում՝ Քանաանի երկրում, ասելով. Տերը հրամայեց Մովսեսի ձեռքով տալ մեզ քաղաքներ բնակվելու համար, եւ արոտավայրերը մեր անասունների համար: Եւ Իսրայելի որդիները տվեցին Ղեւտացիներին ժառանգության բաժանման ժամանակ, Տիրոջ հրամանով, քաղաքները եւ նոցա արոտավայրերը: Եւ ելաւ վիճակը Կահաթի ժողովրդին, եւ եղան Ահարոնի որդիներին՝ Ղեւտացի քահանաներին, Յուդայի ցեղից եւ Շմաւոնի ցեղից եւ Բենիամինի ցեղից վիճակով տասներեք քաղաքներ: Եվ Կահաթի մնացած որդիներին Եփրեմի ցեղից եւ

Դանի ցեղից եւ Մանասեի ցեղի կեսից վիճակով տասը քաղաք տրվեց: Եւ Գեդսոնի որդիներին Իսաքարի ցեղից, Ասերի ցեղից, Նեփթաղիի ցեղից եւ Մանասեի կես ցեղից Բասանում տասներեք քաղաք տվեցին: Եւ Մերարիի որդիներին՝ ըստ իրենց ցեղերի, Ռուբենի ցեղից եւ Գադի ցեղից եւ Զաբուղոնի ցեղից վիճակով տասներկու քաղաք տրվեց: Եւ Իսրայելի որդիները Ղեւտացիներին տվեցին քաղաքներն ու նրանց արոտավայրերը, այնպես ինչպես Տէրը հրամայել էր Մովսեսին՝ վիճակի միջոցով: Եվ տվեցին Հուդայի որդիների ցեղը եւ Շմավոնի որդիների ցեղը եւ Բենիամինի որդիների ցեղից այս քաղաքները, եւ դրանք կոչվեցին Ահարոնի որդիներին Ղեւիի որդիների Կահաթի ժողովրդից, որովհետեւ սրանց հասավ վիճակը: Եվ տվեց նրանց Կարիաթարբոկը՝ Ենակի մայր քաղաքը. սա է Քեբրոնը Հուդայի լեռան մեջ. իսկ արոտավայրերը շուրջը նրա, եւ քաղաքի դաշտերը, եւ նրա գյուղերը Հիսուսը տվեց Քաղեբի որդու՝ Յեփոննեի որդիներին տիրապետության մեջ: Եվ Ահարոնի որդիներին տվեց քաղաքը՝ ապաստան սպանողի համար, Քեբրոնը, եւ առանձնացված արոտավայրերը նրա հետ. եւ Լեմնան, եւ առանձնացված արոտավայրերը նրա մոտ. Եւ Այլոմը, եւ առանձնացված արոտավայրերը նրա մոտ. եւ Թեման, եւ առանձնացված արոտավայրերը նրա մոտ. Եւ Գելլան, եւ առանձնացված արոտավայրերը նրա մոտ. եւ Դաբիրը, եւ առանձնացված արոտավայրերը նրա մոտ. Եւ Ասան, եւ առանձնացված արոտավայրերը նրա մոտ. եւ Թանուն, եւ առանձնացված արոտավայրերը նրա մոտ. եւ Բեթսամուսը, եւ առանձնացված արոտավայրերը նրա մոտ. ինը քաղաքներ այս երկու ցեղերից: Եվ Բենիամինի ցեղից՝ Գաբաոնը եւ դրա առանձնացված հողերը, եւ Գաթեթը եւ դրա առանձնացված

հողերը, եւ Անաթոթը եւ դրա առանձնացված հողերը, եւ Գամալան եւ դրա առանձնացված հողերը. չորս քաղաքներ: Ահարոնի որդիների՝ քահանաների բոլոր քաղաքները տասներեք էին: Եվ ժողովուրդներին, Կահաթի որդիներին, Ղեւտացիներին, որոնք մնացել էին Կահաթի որդիներից, եղավ նրանց քահանաների քաղաքը Եփրեմի ցեղից, եւ տվեցին նրանց ապաստանի քաղաքը սպանողի համար՝ Սիւքեմը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Գազարան եւ նրա արոտավայրերը, եւ Բեթորոնը եւ նրա արոտավայրերը, չորս քաղաքներ: Եվ Դանի ցեղից Հելկոթայիմը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Գեթեդանը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Այալոնը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Գեթերեմմոնը եւ նրա արոտավայրերը՝ չորս քաղաքներ: Եւ Մանասեի ցեղի կեսից՝ Տանաքն ու դրա արոտավայրերը, եւ Իեբաթան ու դրա արոտավայրերը, երկու քաղաք: Բոլոր քաղաքները տասն էին, եւ դրանց հետ առանձնացվածները՝ Կահաթի որդիների մնացած ժողովուրդներին: Եւ Գեդսոնի որդիներին՝ Ղեւտացիներին, Մանասեի ցեղի կեսից տվեցին սպանողների համար առանձնացված քաղաքները՝ Գաւլոնը Բասանիտիդում իր առանձնացված տարածքներով, եւ Բոսորանը իր առանձնացված տարածքներով, երկու քաղաք: Եվ Իսաքարի ցեղից՝ Կիսոնը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Դաբերաթը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Ռամոթը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Գրերի Աղբյուրը եւ նրա արոտավայրերը, չորս քաղաքներ: Եվ Ասերի ցեղից Բասելանը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Դաբոնը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Քելկատը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Ռահաբը եւ նրա արոտավայրերը, չորս քաղաքներ: Եւ Նեփթաղիմի ցեղից՝ սպանողի համար առանձնացված քաղաքը՝ Կադեսը Գալիլեայում եւ դրա առանձնացված տարածքները, եւ

Նեմմաթը եւ դրա առանձնացված տարածքները, եւ Թեմմոնը եւ դրա առանձնացված տարածքները, երեք քաղաք: Գեդսոնի բոլոր քաղաքները՝ ըստ նրանց ցեղերի, տասներեք քաղաք: Եվ Մերարիի որդիների ժողովրդին՝ Ղևտացիներին՝ մնացածներին՝ Զաբուղոնի ցեղից՝ Մաանը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Կադեշը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Ցելղան եւ նրա արոտավայրերը, երեք քաղաքներ: Եվ Հորդանանի անդիպերում, որ Երիքովի մոտ է, Ռուբենի ցեղից՝ սպանողի ապաստանարան քաղաքը՝ Բոսորը անապատում, Միսոն եւ նրա արոտավայրերը, եւ Յազերը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Դեկմոնը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Մաֆան եւ նրա արոտավայրերը՝ չորս քաղաք: Եվ Գադի ցեղից՝ քաղաքը՝ սպանողի ապաստանը, եւ Ռամոթը Գաղաադում եւ նրա արոտավայրերը, Կամինը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Եսբոնը եւ նրա արոտավայրերը, եւ Յազերը եւ նրա արոտավայրերը, բոլոր քաղաքները՝ չորս: Բոլոր քաղաքները Մերարիի որդիներին՝ ըստ նրանց ցեղերի, որոնք մնացել էին Ղևիի ցեղից, և սահմանները եղան տասներկու քաղաք: Բոլոր քաղաքները Ղևտացիների Իսրայելի որդիների տիրույթի մեջ՝ քառասունութ քաղաքներ և նրանց արոտավայրերը այս քաղաքների շուրջը. քաղաք և արոտավայրերը քաղաքի շուրջը բոլոր այս քաղաքներին: Եվ Տերը տվեց Իսրայելին ամբողջ երկիրը, որը երդվել էր տալ նրանց հայրերին, և նրանք ժառանգեցին այն ու բնակվեցին այնտեղ: Եւ հանգցուց զնոսա Տէրը շուրջանակի, որպէս երդուաց հարցն նոցա. ոչ ոք չյարեաւ առաջի նոցա ի ամենայն թշնամեաց նոցա, զամենայն թշնամիս նոցա մատնեաց Տէրը ի ձեռս նոցա: Ոչ մի բան չձախողվեց բոլոր բարի խոսքերից, որոնք Տերը խոսեց Իսրայելի որդիներին, բոլորը կատարվեցին:

22

Այն ժամանակ Հոշեան հրավիրեց Ռուբենի որդիներին, և Գադի որդիներին, և Մանասեի ցեղի կեսին, և ասաց նրանց. Դուք լսել եք այն ամենը, ինչ ձեզ հրամայեց Մովսեսը՝ Տիրոջ ծառան, և հնազանդվել եք իմ ձայնին ըստ այն ամենի, ինչ հրամայեց ձեզ: Դուք չեք թողել ձեր եղբայրներին այս բազում օրերի ընթացքում, մինչեւ այսօր պահել եք ձեր Տէր Աստծո պատուիրանը: Հիմա բայց հանգստացրեց Տեր Աստված մեր մեր եղբայրներին, ինչպես ասաց նրանց. հիմա ուրեմն դարձեք և գնացեք ձեր տները և ձեր տիրապետության երկիրը, որ Մովսես տվեց ձեզ Հորդանանի անդիպարում: Բայց շատ զգույշ եղեք կատարել պատվիրանները և օրենքը, որը մեզ կատարել հրամայեց Մովսես՝ Տիրոջ ծառան. սիրել Տեր մեր Աստվածին, գնալ նրա բոլոր ճանապարհներով, պահպանել նրա պատվիրանները, և կցված լինել նրան, և ծառայել նրան ձեր ամբողջ միտքից և ձեր ամբողջ հոգուց: Եւ Յեսուն օրհնեց նրանց ու ուղարկեց նրանց, եւ նրանք գնացին իրենց տները: Եւ Մանասեի ցեղի կեսին Մովսես տվեց Բասանիտիդում, իսկ մյուս կեսին Յեսու տվեց իր եղբայրների հետ Յորդանանի անդիպերան՝ ծովի մոտ, եւ երբ Յեսու նրանց արձակեց իրենց տուները եւ օրհնեց նրանց: Եւ բազում հարստութեամբ գնացին իրենց տունը, եւ շատ յոյժ անասուններ, եւ արծաթ, եւ ոսկի, եւ երկաթ, եւ շատ հագուստ, բաժանեցին թշնամիների աւարը իրենց եղբայրների հետ: Եւ գնացին Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները եւ Մանասեի ցեղի կեսը Իսրայելի որդիներից Սելովից Քանանի երկրում՝ գնալու Գաղաադ, իրենց տիրապետության երկիրը, որ ժառանգեցին Տիրոջ հրամանով

Մովսեսի ձեռքով: Եւ եկան Գաղաադ Հորդանանի, որ է Քանաանի երկրում, եւ շինեցին Ռուբէնի որդիները եւ Գադի որդիները եւ Մանասէի կէս ցեղը այնտեղ զոհասեղան Հորդանանի վրայ, մեծ զոհասեղան տեսնելու համար: Եւ լսեցին Իսրայելի որդիները ասողներից, թե ահա Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները եւ Մանասեի ցեղի կեսը զոհասեղան են կառուցել Քանանի երկրի սահմաններում, Գաղաադի վրա, Հորդանանի մոտ, Իսրայելի որդիների անդիմոցը: Եւ հավաքվեցան Իսրայելի բոլոր որդիները Սելովում, որպեսզի բարձրանալով պատերազմեն նրանց դեմ: Եվ ուղարկեցին Իսրայելի որդիները դեպի Ռուբենի որդիները եւ դեպի Գադի որդիները եւ դեպի Մանասեի կես ցեղի որդիները Գաղաադի երկիր Փենեհասին՝ Եղիազարի որդուն, Ահարոնի որդու՝ քահանայապետի, եւ տասը իշխաններին նրա հետ. մեկական իշխան տան ընտանիքից Իսրայելի բոլոր ցեղերից. իշխաններ հայրական տների, որոնք հազարապետներ են Իսրայելի: Եվ նրանք եկան Ռուբենի որդիների, Գադի որդիների եւ Մանասեի ցեղի կեսի մոտ Գաղաադի երկիրը, եւ խոսեցին նրանց հետ՝ ասելով. այսպես է ասում Տիրոջ ամբողջ ժողովը. ի՞նչ է այս անօրինությունը, որ դուք գործեցիք Իսրայելի Աստծո առաջ՝ այսօր հեռանալով Տիրոջից, շինելով ձեզ համար զոհասեղան, որպեսզի դառնաք ապստամբներ Տիրոջ դեմ: Չէ՞ փոքր մեզ համար Փողովրի մեղքը, որովհետև մենք չենք մաքրվել դրանից մինչև այս օրը: Եվ հարված եղավ Տիրոջ ժողովում: Եւ դուք այսօր հեռացաք Տիրոջից, եւ եթէ այսօր հեռանաք Տիրոջից, ապա վաղը ամբողջ Իսրայէլի վրայ կգայ բարկութիւնը: Եվ հիմա, եթե փոքր է ձեր տիրապետության երկիրը, անցեք Տիրոջ տիրապետության երկիրը, որտեղ բնակվում է Տիրոջ վրանը, եւ ժառանգեք մեր մեջ, եւ մի՛ դառնաք Աստծուց ապստամբներ, եւ դուք մի՛ հեռանաք

Տիրոջից՝ շինելով ձեր զոհասեղանը մեր Տեր Աստծո զոհասեղանից դուրս: Չէ՞ ահա Աքար՝ Զարայի որդին, մեղքով մեղք գործեց նվիրված բանից, և ամբողջ Իսրայելի ժողովի վրա բարկություն եղավ: Եվ սա մեկ ինքը մեռավ իր սեփական մեղքով: Եւ պատասխանեցին Ռուբենի որդիները, եւ Գադի որդիները, եւ Մանասեի ցեղի կեսը, եւ խոսեցին Իսրայելի հազարապետների հետ՝ ասելով. Աստված Աստված Տերն է, եւ Աստված Աստված ինքը գիտի, եւ Իսրայելը ինքը կիմանա. եթե ապստամբության մեջ մեղանչեցինք Տիրոջ առջեւ, թող չփրկի մեզ այս օրը: Եվ եթե մենք մեզ համար զոհասեղան կառուցեցինք, որպեսզի հեռանանք մեր Տեր Աստծուց, որպեսզի նրա վրա ողջակիզության զոհ մատուցենք, որպեսզի նրա վրա փրկության զոհ կատարենք, Տերը կհետաքննի: Բայց զգուշության պատճառով արեցինք սա, ասելով, որպեսզի վաղը ձեր որդիները չասեն մեր որդիներին. Ի՞նչ կապ ունեք դուք Տիրոջ՝ Իսրայելի Աստծու հետ: Եւ Տէրը սահմաններ դրեց մեր եւ ձեր միջեւ՝ Հորդանանը, եւ ձեզ մաս չկայ Տիրոջ մէջ, եւ ձեր որդիները կօտարացնեն մեր որդիներին, որպեսզի չպաշտեն Տէրը: Եվ մենք ասացինք անել այսպես, այս զոհասեղանը կառուցելու համար ոչ նվիրաբերությունների պատճառով և ոչ զոհաբերությունների պատճառով, այլ որպեսզի սա լինի վկայություն մեր և ձեր միջև, և մեր սերունդների միջև մեզանից հետո, Տիրոջը ծառայություն ծառայելու համար Նրա առջև, մեր նվիրաբերություններով և մեր զոհաբերություններով և մեր փրկության զոհաբերություններով, և ձեր զավակները չեն ասի մեր զավակներին վաղը՝ ձեզ չկա բաժին Տիրոջից: Եւ ասացինք. Եթե երբեւէ դառնա այնպես, որ խոսեն մեզ հետ կամ մեր սերունդների հետ վաղը եւ ասեն՝ տեսեք Տիրոջ զոհասեղանի նմանությունը, որ մեր հայրերը շինեցին ոչ թե ընծաների

պատճառով եւ ոչ զոհերի պատճառով, այլ վկայություն է ձեր եւ մեր միջեւ, եւ մեր որդիների միջեւ: Չլինի ուրեմն, որ մենք այսօր դառնանք ետ Տիրոջից եւ հեռանանք Տիրոջից, այնպես որ կառուցենք զոհասեղան պտղաբերությունների, զոհերի Սաղամինի եւ փրկության զոհի համար, բացի Տիրոջ զոհասեղանից, որ գտնվում է Նրա վրանի առաջ: Եւ երբ Փինեհաս քահանան եւ Իսրայելի ժողովրդի բոլոր իշխանները, որ նրա հետ էին, լսեցին այն խոսքերը, որ խոսեցին Ռուբենի որդիները եւ Գադի որդիները եւ Մանասեի ցեղի կեսը, հաճո եղավ նրանց: Եւ ասաց Փինեէս քահանան Ռուբէնի որդիներին եւ Գադի որդիներին եւ Մանասէի ցեղի կէսին. Այսօր ճանաչեցինք, որ Տէրը մեզ հետ է, քանզի դուք Տիրոջ առաջ յանցանք չգործեցիք, եւ որ Իսրայէլի որդիներին Տիրոջ ձեռքից փրկեցիք: Եւ դարձաւ Փինեհաս քահանան եւ իշխանները Ռուբենի որդիներից եւ Գադի որդիներից եւ Մանասեի ցեղի կէսից Գաղաադից դէպի Քանաանի երկիրը՝ Իսրայէլի որդիների մօտ, եւ պատասխանեցին նրանց խօսքերը: Եւ հաճեց Իսրայէլի որդիներին, եւ խօսեցին Իսրայէլի որդիներին, եւ օրհնեցին Իսրայէլի որդիների Աստուածը, եւ ասացին այլեւս չբարձրանալ նրանց դէմ պատերազմի՝ ոչնչացնելու Ռուբէնի որդիների եւ Գադի որդիների եւ Մանասէի կէս ցեղի երկիրը, եւ բնակուեցան դրա վրայ: Եւ Յեսու անվանեց Ռուբենի եւ Գադի եւ Մանասէի կիսոյ ցեղին բագինը, եւ ասաց, թէ վկայութիւն է նոցա միջեւ, թէ Տէրը նոցա Աստուածն է:

23

Եւ եղաւ բազում օրերից հետո, երբ Տէրը հանգստացրեց

Իսրայէլին նրա բոլոր շուրջակա թշնամիներից, եւ Յեսուն ծերացած էր՝ առաջացած օրերով: Եվ Հոշեան հավաքեց Իսրայելի բոլոր որդիներին եւ նրանց ծերակույտը եւ նրանց իշխաններին եւ նրանց դատավորներին եւ նրանց դպիրներին, եւ ասաց նրանց. ես ծերացել եմ եւ առաջ եմ գնացել օրերով. իսկ դուք տեսել եք, թե ինչ արեց մեր Տեր Աստվածը այս բոլոր ազգերին մեր առջեւից, որովհետեւ ձեր Տեր Աստվածը նա է, ով պատերազմեց ձեզ համար: Տեսեք, որ ես ձեզ նետել եմ այն ազգերը, որոնք մնացել են ձեզ համար, այս ժառանգություններում ձեր ցեղերին՝ Հորդանանից մինչև բոլոր ազգերը, որոնք ես ոչնչացրել եմ, և մեծ ծովից մինչև արևմուտք, որտեղ արեգակը մայր մտնում է: Տէրը՝ մեր Աստուածը, կոչնչացնելու է նրանց մեր առջեւից, մինչեւ որ կորչեն, եւ կուղարկի նրանց վայրի գազաններ, մինչեւ որ կոչնչացնի նրանց ու նրանց թագաւորներին ձեր առջեւից, եւ դուք կժառանգէք նրանց երկիրը, ինչպէս Տէրը՝ մեր Աստուածը, խօսեց ձեզ: Ուժեղացե՛ք ուրեմն շատ պահպանել և անել բոլոր գրված բաները Մովսեսի օրենքի գրքում, որպեսզի չխոտորվեք աջ կամ ձախ, որպեսզի չմտնեք այս մնացած ազգերի մեջ, և նրանց աստվածների անունները չանվանվեն ձեր մեջ, ոչ էլ ծառայեք, ոչ էլ երկրպագեք նրանց, այլ Տեր մեր Աստծուն կպչեք, ինչպես արեցիք մինչև այս օրը: Եւ Տէրը կոչնչացնէ նրանց ձեր դէմքից՝ մեծամեծ եւ զօրաւոր ազգերը, եւ ոչ ոք հակառակութիւն չարեց մեզ մինչեւ այս օրը: Ձեզանից մեկը հետապնդեց հազարին, որովհետև մեր Տեր Աստվածը պատերազմեց ձեզ համար, ինչպես ասաց մեզ: Եւ խիստ պահեցէք սիրել Տէր Աստուած մեր: Եթե դուք հեռանաք և միանաք այս մնացած ազգերին, որ ձեզ հետ են, և ամուսնություններ անեք նրանց հետ, և խառնվեք նրանց հետ և

նրանք ձեզ հետ, իմացեք, որ Տերը չի շարունակի ոչնչացնել այս ազգերը ձեր երեսից, և նրանք կլինեն ձեզ համար որոգայթներ և գայթակղություններ, և գամեր ձեր կրունկներում, և նետեր ձեր աչքերում, մինչև դուք կորչեք այս բարի երկրից, որ ձեզ տվեց Տերը՝ ձեր Աստվածը: Ես բայց հեռանում եմ ճանապարհը, ինչպես և բոլորը երկրի վրա, և դուք կիմանաք ձեր սրտով և ձեր հոգով, որովհետև մեկ խոսք չընկավ բոլոր այն խոսքերից, որոնք մեր Տեր Աստվածը ասաց մեզ պատկանող բոլոր բաների մասին, ոչ մեկը նրանցից չձախողվեց: Եվ կլինի ինչպես եկավ դեպի մեզ բոլոր լավ խոսքերը, որոնք Տերը խոսեց ձեզ վրա, այնպես էլ Տերը Աստվածը կբերի ձեզ վրա բոլոր չար խոսքերը, մինչև կոչնչացնի ձեզ այս լավ երկրից, որը Տերը տվեց ձեզ, երբ դուք խախտեք մեր Տեր Աստծո ուխտը, որը նա հրամայեց մեզ, եվ գնացած ծառայեք ուրիշ աստվածներին եվ երկրպագեք նրանց:

24

Եւ Յեսու հավաքեց Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Սելով եւ միասին կանչեց նրանց ծերերը եւ նրանց դպիրները եւ նրանց դատաւորները, եւ կանգնեցրեց զնոսա Աստծու առաջ: Եւ ասաց Յեսու ամբողջ ժողովրդին. Այսպէս է ասում Տէր Աստուած Իսրայէլի. գետի անդիպէր բնակուեցան ձեր հայրերը սկզբից՝ Թարա, Աբրահամի հայրը, եւ Նաքովրի հայրը, եւ ծառայեցին այլ աստուածների: Եվ վերցրի ձեր հայրը՝ Աբրահամին՝ գետի այն կողմից, եւ առաջնորդեցի նրան ամբողջ երկրում, եւ բազմացրի նրա սերմը, եւ տվեցի նրան Իսահակին, եւ Իսահակին՝ Հակոբին եւ Եսավին, եւ տվեցի Եսավին Սեիր լեռը՝ ժառանգելու համար

նրան, եւ Հակոբը եւ նրա որդիները իջան Եգիպտոս, եւ դարձան այնտեղ ազգ՝ մեծ եւ բազում եւ հզոր, եւ եգիպտացիները չարչարեցին նրանց: Եվ հարվածեցի Եգիպտոսին այն նշաններով, որոնք արեցի նրանց մեջ: Եւ այնուհետեւ նա մեր հայրերին դուրս հանեց Եգիպտոսից, եւ դուք մտաք կարմիր ծովը, եւ եգիպտացիները հետապնդեցին մեր հայրերին կառքերով ու ձիերով դէպի կարմիր ծովը: Եւ մենք աղաղակեցինք Տիրոջը, եւ նա ամպ ու խաւար տուաւ մեր եւ եգիպտացիների միջեւ, եւ ծովը բերաւ նրանց վրայ, եւ ծածկեց նրանց, եւ ձեր աչքերը տեսան այն ամէնը, ինչ Տէրը արեց Եգիպտոսի երկրում, եւ դուք անապատում էիք շատ օրեր: Եւ ածեց մեզ Ամորհացիների երկիրը, որոնք բնակվում էին Հորդանանի անդիպար կողմում, եւ Տէրը մատնեց նրանց մեր ձեռքերը, եւ դուք ժառանգեցիք նրանց երկիրը, եւ բնաջնջեցիք նրանց ձեր առջեւից: Եւ ելաւ Բալակ Սեպփորի որդին, Մովաբի թագաւորը, եւ պատերազմի շարուեց Իսրայելի դէմ, եւ մարդ ուղարկելով կանչեց Բաղաամին՝ մեզ անիծելու համար: Եւ Տէր Աստուած քո չուզեց քեզ կորստեան մատնել, եւ օրհնութիւններով օրհնեց մեզ, եւ փրկեց մեզ նոցա ձեռքերից, եւ նոսա մատնեց: Եւ դուք անցաք Հորդանանը եւ եկաք Երիքով, եւ պատերազմեցին ձեզ դէմ Երիքովի բնակիչները՝ ամորհացին, քանանացին, փերեզացին, խեւացին, յեբուսացին, քետացին եւ գերգեսացին, եւ Տէրը մատնեց նրանց ձեր ձեռքերը: Եւ նա ձեր առաջից մեղուն ուղարկեց, որը մեր առջեւից հեռացրեց ամորհացիների տասներկու թագավորներին, ոչ թե քո սրով եւ ոչ թե քո աղեղով: Եւ տվեց ձեզ երկիր, որի վրա չաշխատեցիք, եւ քաղաքներ, որոնք չշինեցիք, եւ բնակվեցաք նրանց մեջ, եւ այգիներ ու ձիթենիներ, որոնք դուք չտնկեցիք, կերաք: Եւ հիմա վախեցէ՛ք Տիրոջից եւ ծառայեցէ՛ք նրան ուղղութեամբ եւ

արդարութեամբ, եւ հեռացրէ՛ք օտար աստուածները, որոնց ծառայեցին մեր հայրերը գետի միւս կողմում եւ Եգիպտոսում, եւ ծառայեցէ՛ք Տիրոջը: Եթե բայց ձեզ հաճո չէ ծառայել Տիրոջը, ընտրեցեք այսօր ձեզ համար, թե ում պիտի ծառայեք, թէ՛ ձեր հայրերի աստվածներին, որոնք գետի այն կողմում են, թէ՛ Ամորհացիների աստվածներին, որոնց երկրի վրա դուք բնակվում եք, բայց ես և իմ տունը ծառայելու ենք Տիրոջը, որովհետև նա սուրբ է: Եւ ժողովուրդը պատասխանելով ասաց. Թող չլինի մեզ համար թողնել Տէրը, որպեսզի ծառայենք այլ աստուածների: Տէրը՝ մեր Աստուածը, ինքը Աստուած է, ինքը բարձրացրեց մեզ եւ մեր հայրերին Եգիպտոսից, եւ պահպանեց մեզ ամբողջ ճանապարհին վրա, որով գնացինք, եւ բոլոր ազգերի մէջ, որոնց միջով անցանք: Եւ Տէրը հանեց Ամորրացուն եւ բոլոր ազգերը, որոնք բնակում էին երկիրը, մեր դիմացից, այլ մենք եւս կպաշտենք Տիրոջը, քանզի սա մեր Աստուածն է: Եվ Հեսուն ասաց ժողովրդին. դուք չեք կարող ծառայել Տիրոջը, որովհետև Աստված սուրբ է, եւ նախանձող Նա չի ների ձեր մեղքերը եւ ձեր անօրինությունները, երբ թողնեք Տիրոջը եւ ծառայեք այլ աստվածների, եւ եկած կվնասի ձեզ եւ կսպառի ձեզ փոխարեն այն բարիքի, որ արեց ձեզ: Եւ ժողովուրդը ասաց Յեսուին. Ոչ, այլ Տիրոջը կը ծառայենք: Եւ Յեսու ասաց ժողովրդին. Դուք վկաներ էք ձեր դէմ, որ դուք ընտրեցիք Տիրոջը ծառայել: Եւ հիմա հեռացրէք օտար աստուածները, որ ձեր մէջ են, եւ ուղղեցէք ձեր սիրտը դէպի Տէր Աստուած Իսրայէլի: Եւ ժողովուրդը ասաց Յեսուին. Տիրոջը կը ծառայենք եւ նրա ձայնին կը հնազանդինք: Եւ Յեսուն ուխտ կնքեց ժողովրդի հետ այն օրը, եւ տվեց նրան օրէնք ու դատաստան Սելովում՝ Իսրայէլի Աստծո խորանի առաջ: Եւ գրեց այդ խոսքերը Աստծո օրենքների գրքում, եւ

վերցրեց մեծ քար, եւ Յեսուն կանգնեցրեց զայն տերեւատ ծառի տակ՝ Տիրոջ առաջ: Եւ Յեսու ասաց ժողովրդին. Ահա այս քարը ձեզ վկայութիւն կը լինի, որովհետեւ ինքը լսեց բոլոր խօսքերը, որ Տէրը նրան ասաց, որ այսօր ձեզ խօսեց, եւ այս ձեզ վկայութիւն կը լինի վերջին օրերին, երբ սուտ վարուէք իմ Տէր Աստծուն: Եւ Յեսուն ուղարկեց ժողովրդին, եւ նրանք գնացին իւրաքանչիւրը իր տեղը: Եւ ծառայեց Իսրայէլը Տիրոջը Յեսուի բոլոր օրերին, եւ այն ծերերի բոլոր օրերին, որոնք երկարացրին ժամանակը Յեսուից հետո, եւ որոնք տեսան Տիրոջ բոլոր գործերը, որ Նա արեց Իսրայէլին: Եւ եղաւ այնուհետեւ եւ մեռաւ Յեսու, Նաւեի որդին, Տեառն ծառան, հարիւր տասն տարեկան: Եվ թաղեցին նրան իր բաժնի սահմաններում Թամնասարաքում, Եփրեմի լեռան մեջ, Գաղաադ լեռան հյուսիսից: Եվ Հովսեփի ոսկորները Իսրայելի որդիները բերին Եգիպտոսից, եւ թաղեցին Սիքեմում, այն դաշտի մասում, որը Հակոբը ձեռք բերեց Սիքեմում բնակվող Ամորհացիներից հարյուր գառների դիմաց, եւ տվեց այն Հովսեփին որպես մաս: Եւ եղեւ այնուհետեւ, եւ Եղիազար՝ Ահարոն քահանայապետի որդին՝ մեռաւ, եւ թաղուեցաւ Գաբաարում, Փենեէսի՝ իր որդու՝ քաղաքում, որը տրուած էր նրան Եփրեմի լերան վրայ: